

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі
Статистика комитеті

www.stat.gov.kz

Қазақстан

Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу 2015

Астана 2016

«Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (ерекше бөлігі)» сәйкес бұл материал көбейтуге (көшіруге) жатпайды, статистикалық ақпараттарды өз жарияланымдарында (басылымдарында) пайдаланған жағдайда Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетіне сілтеме жасау міндетті.

Қазақстан

Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу 2015

Қорытынды есеп

2016 жылғы желтоқсан

2015 жылғы Қазақстан Республикасындағы Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (MICS)
Балалар мен әйелдер ахуалының мониторингі. Редакциясын басқарған: Н.С. Айдапкелов, Астана, 2016 жыл
308 бетте.

Есепті құрастырушы
Қоқанова Г.Ж.

Редакция алқасы:
Орынханов Қ.К.
Қарауылова Г.С.
Айдарбекова Ж.Ә.
Сагимбаева Ж.Н.
Бейсенова Д.Р.

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі
Статистика комитеті
Қазақстан Республикасы, 010000
Астана қаласы, Мәңгілік ел, 8
Министрліктер үйі, 4 кіреберіс
Факс: +7 7172 74 95 46
Ақпараттық қызмет: +7 7172 74 90 10, 74 90 11
Электрондық мекенжай: kazstat.rk@gmail.com
Интернет-ресурс: <http://www.stat.gov.kz>

БҰҰ Балалар қорының Қазақстандағы өкілдігі (ЮНИСЕФ)
Қазақстан Республикасы, 010000
Астана қаласы, Бейбітшілік көшесі, 10а, 1 блок
Тел. +7 7172 32 29 69, 32 28 78, 32 17 97
Веб-сайт: <http://unicef.kz/>
e-mail: info@unicef.kz

Тұрғын халық саласындағы БҰҰ қорының Қазақстандағы өкілдігі (ЮНФПА)
Қазақстан Республикасы, 050000
Алматы қаласы, Төле би көшесі, 67
Тел. +7 7272 58 59 79
Факс: +7 7272 58 59 93
веб-сайт: <http://www.unfpa.org/>

Қазақстандағы Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (MICS) 2015 жылы Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетімен (бұдан әрі – ҚР ҰЭМ) «ҚР ҰЭМ Ақпараттық есептеу орталығы» Республикалық мемлекеттік кәсіпорнымен (бұдан әрі – ҚР ҰЭМ АЕО РМҚ) MICS 5 жаһандық бағдарламасы аясында ынтымақтастықта өткізілді.

Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қоры (бұдан әрі - ЮНИСЕФ) зерттеу жүргізуде техникалық және әдіснамалық қолдау көрсетті. ҚР ҰЭМ Статистика комитеті зерттеудің жекелеген іс-шараларының маңызды бөліктерін қаржыландырды, сондай-ақ зерттеу жүргізу кезінде Комитет пен аумақтық статистика органдары қызметкерлерінің сақталған еңбек ақылары түрінде маңызды жанама үлес қосты.

Едәуір қаржылық қолдауды БҰҰ Балалар қоры (ЮНИСЕФ) көрсетті; одан басқа Қазақстандағы Біріккен Ұлттар Ұйымының Тұрғын халық қоры (бұдан әрі - ЮНФПА) да зерттеу жүргізу үшін қаржылық салым жасады.

MICS жаһандық бағдарламасын 1990 жылдары ЮНИСЕФ балалар мен әйелдердің жағдайының ауқымды көрсеткіштері спектрі туралы халықаралық деңгейде салғастырылатын деректерді жинау кезінде елдерді қолдауда үй шаруашылықтарын зерттеудің халықаралық бағдарламасы ретінде әзірледі.

MICS елдерге 2015 жылға дейін Мыңжылдықтың даму мақсаттары (МДМ) ретінде айқындалған негізгі көрсеткіштерге жылдам өзгерістерді қамтуға мүмкіндік берді. MICS Тұрақты даму мақсаттары үшін (ТДМ), сондай-ақ саяси және бағдарламалық шешімдер қабылдау үшін дәлелдеу базасын кеңейту үшін алдағы уақытта қажетті болатын МДМ 21 астам көрсеткіші үшін ақпаратты қалыптастыруда маңызды рөлге ие болды.

Осы Есептің міндеті әртүрлі демографиялық, әлеуметтік, экономикалық және мәдени сипаттамалар бойынша Қазақстанда 2015 жылғы Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеудің (MICS) егжей-тегжейлі нәтижелерін уақтылы тарату және пайдалануға ықпал ету болып табылады.

Қорытынды есепте келтірілген көрсеткіштер мен талдау туралы қосымша ақпаратты mics.unicef.org және data.unicef.org мекенжайлары бойынша табуға болады.

Библиографиялық сілтемелердің ұсынылатын түрі:

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті, Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қоры (ЮНИСЕФ), Тұрғын халық саласындағы Біріккен Ұлттар Ұйымының қоры (ЮНФПА)

Қазақстанда 2015 жылы өткізілген Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу нәтижелері бойынша қорытынды есеп, Астана, Қазақстан. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті, Балалар қоры (ЮНИСЕФ), Тұрғын халық саласындағы БҰҰ қоры (ЮНФПА), 2016 жыл.

Есепте айтылған деректерді қайта басу, цитаталау және басқа да түрде пайдалану кезінде Осы Есепке сілтеме жасау міндетті.

Зерттеу жүргізу және 2015 жылы Қазақстанда зерттелген халықтың жиынтық кестесі

Зерттеу жүргізу			
Іріктемелі жиынтық	Қазақстан Республикасының 2-ұлттық халық санағы	2009 жыл	Сұрақнамалар
			Үй шаруашылығы сұрақнамасы Әйелдерге арналған жеке сұрақнама (15-49 жас) 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама Медициналық мекемеде иммундау туралы деректерді жинау үшін қосымша
- Өзектендірілді		2015 жылғы шілде	
Интервьюерлерді оқыту		2015 жылғы тамыз	Жергілікті жерлердегі жұмыстар
Зерттеу іріктемесі			2015 жылғы қыркүйек-қараша
Үй шаруашылықтары			Бес жасқа дейінгі балалар
- Іріктемеге қосылған	16 791	- Өлшемшарттарға жауап беретін	5 561
- Қоныстандырылған	16 605	- Пікіртерім алынған күтім жасайтын аналар/	
- Пікіртерім жүргізілген	16 500	адамдар	5 510
- Жауап бергендер үлесі (пайыз)	99,4	- Жауап бергендер үлесі (пайыз)	99,1
Әйелдер			
- Пікіртерім жүргізу үшін өлшемшарттарға жауап беретін	12910		
- Пікіртерім алынған	12 670		
- Жауап бергендер үлесі (пайыз)	98,1		

Зерттелген халық			
Үй шаруашылықтарының орташа көлемі, адам	3,4	Халықтың пайыздық үлесі:	
Халықтың пайыздық үлесі:		- Қалалық жерде	53,2
- 5 жасқа дейін	10,3	- Ауылдық жерде	46,8
- 18 жасқа дейін	30,8	- Ақмола	4,9
		- Ақтөбе	6,3
		- Алматы	8,2
		- Атырау	3,3
Соңғы 2 жылда кем дегенде бір тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	17,0	- Батыс Қазақстан	4,6
		- Жамбыл	6,4
		- Қарағанды	8,2
		- Қостанай	5,1
		- Қызылорда	3,3
		- Маңғыстау	3,2
		- Оңтүстік Қазақстан	17,5
		- Павлодар	4,0
		- Солтүстік Қазақстан	3,0
		- Шығыс Қазақстан	7,2
		- Астана қ.	7,1
		- Алматы қ.	7,5

Тұрғын үй сипаттамасы	
Мыналары бар үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі:	
- электр	100,0
- өңделген жабынмен еден	66,2
- беті өңделген еден	99,4
- беті өңделген қабырғалар	92,8
Жатын бөлме ретінде пайдаланылатын бір бөлмеге адамдардың орташа саны	1,8

Үй шаруашылықтарының мүлкі немесе заттар мен құралдар мен жеке заттар	
Мыналары бар үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі:	
- теледидар	99,3
- тоңазытқыш	98,2
- шағын толқынды пеш	63,9
- кір жуғыш машина	88,2
- шаң сорғыш	79,2
- ауыл шаруашылығы жерлері	32,7
- ауыл шаруашылығы жануарлары/мал	25,1
Бір мүшесінде жоқ дегенде мыналар бар үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі:	
- мобильді телефон немесе смартфон	96,6
- автомашина немесе жүк машинасы	50,0
- банк шоты	79,0

Нәтижелердің жиынтық кестесі¹⁾

2015 жылы Қазақстанда көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (MICS) көрсеткіштері

Тамақтану			
Тамақтану жағдайы			
MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
2.1a	МДМ 1.8	Жеткіліксіз салмақтың таралуы:	
2.1b		(а) қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі; (б) қатты ауытқу дәрежесі.	2,0 0,3
2.2a		Бойда артқа қалудың таралуы	
2.2b		(ауытқудың қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі) (а) ауытқудың қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі (б) қатты ауытқу дәрежесі	8,0 2,4
2.3a		Әлсіреудің таралуы нормадан ауытқудың қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі	
2.3b		(а) нормадан ауытқудың қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі (б) қатты ауытқу дәрежесі	3,1 1,1
2.4		Артық салмақтың таралуы	9,3
Кеудемен тамақтандыру және нәрестелерді тамақтандыру			
2.5		Бір кездері кеудемен тамақтандырылған балалар	97,1
2.6		Кеудемен тамақтандырудың ерте басталуы	83,3
2.7		6 айға дейін тек қана кеудемен тамақтандыру	37,8
2.8		6 айға дейін тек кеудемен тамақтандыру	73,2
2.9		1 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру	59,8
2.10		2 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру	21,1
2.11		Кеудемен тамақтандырудың медианалық ұзақтығы	15,6
2.12		жасқа сәйкес кеудемен тамақтандыру	46,3
2.13		Қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты ендіру	66,5
2.14		Кеуде ембейтін балаларды сүтпен тамақтандыру жиілігі	79,9
2.15		Тамақтандырудың мейлінше аз жиілігі	74,0
2.16		Тамақтың мейлінше аз әртүрлілігі	68,7
2.17a		Мейлінше аз қолайлы тамақтандыру	42,6
2.17b		(а) Өткен күні бойы тамағы мейлінше аз әртүрлі болған және мейлінше аз жиілікпен қабылданған кеудемен тамақтандырылатын 6-23 айлық балалардың пайыздық үлесі (б) кем дегенде 2 сүтті тағам қабылдаған және сүтті тағамды қоспағанда тамағы өткен күні бойы мейлінше аз әртүрлі болған және мейлінше аз жиілікпен қабылданған кеудемен тамақтандырылмайтын 6-23 айлық балалардың пайыздық үлесі	48,3
2.18		Құтыдан тамақтандыру	51,2

¹⁾ MICS көрсеткіштерінің толық сипаттамасын Е қосымшадан қараңыз.

Тұзды йодтау			
2.19	Йодталған тұзды тұтыну	Миллионға 15 немесе одан көп йод бөлшегін құраған тұз талдауының нәтижелерімен үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі	90,7
Туылған кездегі төмен салмақ			
2.20	Туылған кезде төмен салмаққа ие болған нәрестелер	Соңғы 2 жылда туылған кезде 2500 грамнан төмен салмақпен соңғы әрі тірі туылған нәрестелердің пайыздық үлесі	4,5
2.21	Туылған кезде өлшенген нәрестелер	Туылған кезде өлшенген соңғы 2 жылда соңғы және тірі туылған нәрестелердің пайыздық үлесі	98,7

Балалар денсаулығы

Екпелер

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
3.1	Туберкулезге қарсы екпемен қамту	Туылған күннің алғашқы күні БЦЖ екпесі салынған 12-23 айлық балалардың пайыздық үлесі	98,5
3.2	Полиомиелитке қарсы екпемен қамту	Туылған күннің алғашқы күні АПВ (АПВ-3) вакцинасының үшінші дозасы салынған 12-23 айлық балалардың пайыздық үлесі	89,7
3.3	Көкжөтел, дифтерия, сіреспеге қарсы екпемен қамту (АҚДС)	Туылған күннің алғашқы күні (А)ҚДС ((А)ҚДС-3) вакцинасының үшінші дозасы салынған 12-23 айлық балалардың пайыздық үлесі	90,4
3.4	МДМ 4.3 Қызылшаға қарсы екпемен қамту	Туылған күннің екінші күні қызылшаға қарсы екпе салынған 24-35 айлық балалардың пайыздық үлесі	95,1
3.5	В гепатитіне қарсы екпемен қамту	Туылған күннің алғашқы күні В гепатитіне қарсы вакцинаның үшінші дозасы (Геп-3) салынған 12-23 айлық балалардың пайыздық үлесі	88,4
3.6	b типті гемофильдік инфекцияға (ХИБ) қарсы екпемен қамту	Туылған күннің алғашқы күні b типті гемофильдік инфекцияға (ХИБ-3) қарсы вакцинаның үшінші дозасы салынған 12-23 айлық балалардың пайыздық үлесі	89,3
3.8	Екпемен толық қамту	Туылған күннің алғашқы күні ұлттық екпе күнтізбесіне сәйкес ұсынылған барлық екпелер салынған (туылған күннің екінші күні) 24-35 айлық балалардың пайыздық үлесі	84,1

Қатты отын түрлерін пайдалану

3.15	Тамақ дайындау үшін қатты отын түрін пайдалану	Тамақ дайындау үшін негізгі тұрмыстық энергия көзі ретінде қатты отын түрлері пайдаланылатын үй шаруашылықтарында тұратын адамдардың пайыздық үлесі	1,5
------	--	---	-----

Сумен қамту және санитария

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
4.1	МДМ 7.8 Жақсартылған ауызсу көздерін пайдалану	Жақсартылған ауызсу көздерін пайдаланатын үй шаруашылығы мүшелерінің пайыздық үлесі	97,3
4.2	Суды тазарту	Жақсартылмаған ауызсу көздерін пайдаланатын және тазартудың тиісті тәсілін қолданатын үй шаруашылықтары мүшелерінің саны	46,4
4.3	МДМ 7.9 Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	Басқа адамдармен бірлесіп пайдаланылмайтын жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық үлесі	98,0
4.5	Қол жууға арналған орын	Су мен сабыны бар қол жууға арналған арнайы орны бар үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі	99,0
4.6	Сабынның болуы ²⁾	Сабыны бар үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі	97,9

Ұрпақты болу денсаулығы

Контрацепция және оған қанағаттандырылмаған қажеттілік

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
-	Туудың жиынтық коэффициенті	15-49 жастағы әйелдер арасында туудың жиынтық коэффициенті	3,0
5.1	МДМ 5.4 Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті	15-19 жастағы әйелдер арасында туудың жас шамасына қарай коэффициенті	36
5.2	Ерте бала туу	18 жасқа толғанға дейін кем дегенде бір тірі бала туған 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	2,2
5.3	МДМ 5.3 Контрацепцияның кең таралу деңгейі	Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған және контрацепцияның қандай да бір әдісін (заманауи немесе дәстүрлі) пайдаланатын (немесе серіктері пайдаланатын) 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	55,7

²⁾ «Сабынның немесе басқа жуу құралының болуы – MICS 4.6 көрсеткіші» көрсеткіштің атауы стандартты атауынан өзгертілді, өйткені Қазақстанда күл, топырақ немесе құм секілді басқа жуу құралдары қолданылмайды.

³⁾ Көрсеткіштердің #.S# нөмірлеу жүйесі осы пікіртерімізге MICS5-тің жанандық сұрақнамаларының бір бөлігі болып табылмайтын үлгілік емес модульді немесе сұрақты (сұрақтарды) енгізу арқылы немесе MICS5 Табуляцияның жанандық жоспарына енгізілмеген есептеудің үлгілік емес әдісін қолдану арқылы есептелетін осы зерттеуге тән көрсеткішті білдіреді.

Ұрпақты болу денсаулығы**Контрацепция және оған қанағаттандырылмаған қажеттілік**

5.4	МДМ 5.6	Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған және бала туу мерзімін жоспарлауға немесе бала санын шектеуге мұқтаж және бұл ретте контрацепцияны пайдаланбайтын 15-49 жастағы ұрықты әйелдердің пайыздық үлесі	9,8
5.S1 ³⁾		Өмірінде болған жасанды түсіктер	Кем дегенде бір индукцияланған жасанды түсік болған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	20,1
5.S2		Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті	15-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті	0,3
5.S3		Жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті	15-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті	10,0

Ана мен нәрестенің денсаулығы

5.5a	МДМ 5.5	Босанғанға дейінгі	Соңғы 2 жылда тірі бала туған және тірі бала тууға әкелген соңғы жүктілік ішінде: (а) кем дегенде бір рет білікті медициналық персоналда; (б) кем дегенде төрт рет қандай да бір медициналық қызметті жеткізушіде бақыланған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі.	99,3
5.5b	МДМ 5.5	бақылаумен қамту		95,3
5.6		Босанғанға дейінгі бақылау мазмұны	Соңғы 2 жылда тірі бала туған және тірі бала тууға әкелген соңғы жүктілік кезінде қан қысымы өлшенген және несеп пен қан талдауына сынама алынған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	99,3
5.7	МДМ 5.2	Босандыруда білікті адамның болуы	Соңғы 2 жылда тірі бала туған және тірі бала тууға әкелген соңғы жүктілік кезінде білікті медицина қызметкерінің қарауында болған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	99,4
5.8		Медицина мекемесінде қабылданған босанулар	Соңғы 2 жылда тірі бала туған және тірі бала тууға әкелген соңғы жүктілік медициналық мекемеде өткен 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	99,3
5.9		Кесарь тілігі	Соңғы 2 жылда соңғы босануы кесарь тілігімен өткен 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	14,8

Босанғаннан кейінгі бақылау

5.10		Медициналық мекемеде босанғаннан кейінгі болу	Соңғы 2 жылда туылған соңғы тірі баласы туғаннан кейін медициналық мекемеде болу кезеңі 12 сағат және одан көп уақытты құраған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	99,9
5.11		Нәрестелерге босанғаннан кейінгі бақылау	Соңғы 2 жылда соңғы әрі тірі болып туылған, медициналық мекемеде болған уақытында немесе туылғаннан кейін бірден үйінде бақылауды немесе туылғаннан кейін алғашқы 2 күн ішінде босанғаннан кейінгі баруды алған балалардың пайыздық үлесі	99,4
5.12		Анаға босанғаннан кейінгі бақылау	Медициналық мекемеде болған уақытында немесе босанғаннан кейін бірден үйінде бақылауды немесе босанғаннан кейінгі 2 жылда орын алған соңғы тірі бала босанғаннан кейін алғашқы 2 күнде босанғаннан кейінгі бақылауды алу үшін босанғаннан кейінгі баруды алған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	97,5

Балалардың дамуы

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
6.1	Ерте жаста балалардың дамуы	Ерте жаста қандай да бір оқыту бағдарламасына баратын 36-59 жастағы балалардың пайыздық үлесі	55,3
6.2	Оқытуда қолдау	Оқыту және мектепке дайындықта жәрдемдесу бойынша төрт немесе одан көп қызмет түрлерімен соңғы үш күнде айналысқан үй шаруашылықтарының ересек мүшелері айналысқан 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі	85,6
6.3	Оқытуда әкесінің тарапынан қолдау	Оқыту және мектепке дайындықта жәрдемдесу бойынша төрт немесе одан көп қызмет түрлерімен соңғы үш күнде биологиялық әкелері айналысқан 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі	6,6
6.4	Оқытуда анасының тарапынан қолдау	Оқыту және мектепке дайындықта жәрдемдесу бойынша төрт немесе одан көп қызмет түрлерімен соңғы үш күнде биологиялық аналары айналысқан 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі	50,7
6.5	Балаларға арналған кітаптардың болуы	3 және одан көп балалар кітабы бар 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі	50,9
6.6	Ойнауға арналған заттардың болуы	Ойнауға арналған екі немесе одан көп заттармен ойнайтын 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі	59,5
6.7	Лайықсыз қарау	Соңғы аптада тым болмаса бір рет бір сағаттан астам уақытқа өздері жалғыз немесе 10 жасқа дейінгі басқа баланың қарауында қалған 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі	5,0
6.8	Ерте жастағы бала дамуының индексі	Келесі төрт саланың: кем дегенде үшеуінде: оқу және есептеу дағдылары, дене, әлеуметтік-эмоционалдық және танымдық даму сияқты кем дегенде үшеуінде жасына сәйкес дамып жатқан 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі	85,5

Сауаттылық және білім беру

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні	
7.1	МДМ 2.3	Жас әйелдер арасындағы сауаттылық деңгейі	Күнделікті өмір тақырыбында қысқа қарапайым сөйлемді оқи алатын немесе орта немесе жоғары білім беру мекемелеріне барған 15-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі	100,0

7.2		Мектепке дайындық	Өткен жылы мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне барған бастауыш мектептің бірінші сыныбы оқушыларының пайыздық үлесі	90,8
7.3		Бастауыш білім берудегі жиынтықтаудың таза коэффициенті	Бастауыш мектептің бірінші сыныбына түсетін мектепке түсу жасындағы балалардың пайыздық үлесі	99,2
7.4	МДМ 2.1	Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Қазіргі уақытта бастауыш немесе орта мектепке баратын бастауыш мектеп жасындағы балалардың пайыздық үлесі (7-10 жас)	99,5
7.5		Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Қазіргі уақытта орта оқу орнына немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына баратын орта мектеп жасындағы (11-17 жас) балалардың пайыздық үлесі	98,9
7.S1		Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті ⁴⁾ (түзетілген)	Қазіргі уақытта негізгі оқу орнына немесе баратын негізгі орта мектеп жасындағы (11-15 жас) балалардың пайыздық үлесі	99,4
7.S2		Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті ⁵⁾ (түзетілген)	Қазіргі уақытта жалпы орта оқу орнына немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына баратын жалпы орта мектеп жасындағы (16-17 жас) балалардың пайыздық үлесі	95,7
7.6	МДМ 2.2	Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып шыққан балалар	Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып шыққан бастауыш сыныптың бірінші сыныбына түскен балалардың пайыздық үлесі	100,0
7.7		Бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті	Бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқып жатқан (жылды қайталап жатқандарды қоспағанда) бастауыш мектепті аяқтау жасындағы балалардың (бастауыш мектептің соңғы сыныбына бару жасындағы) санына бөлінген балалардың саны	102,1
7.8		Орта мектеп сатысына өту коэффициенті ⁶⁾	Ағымдағы оқу жылы орта мектепте бірінші жыл оқып жатқан, ал өткен оқу жылында бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқыған балалардың өткен оқу жылында бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқыған балалардың санына бөлінген саны	99,9
7.S3		Негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенті	Негізгі орта мектептің соңғы сыныбында оқып жатқан (жылды қайталайтындарды қоспағанда) балалардың негізгі орта мектепті аяқтау жасындағы балалардың (негізгі орта мектептің соңғы сыныбына бару жасындағы) санына бөлінген саны	110,8
7.S4		Жалпы орта білім сатысына өту коэффициенті	Ағымдағы оқу жылында бірінші жыл жалпы орта мектепте немесе ТЖКБ бірінші жыл оқыған, ал өткен оқу жылы негізгі мектептің соңғы сыныбында оқыған балалардың өткен оқу жылында негізгі мектептің соңғы сыныбында оқыған балалардың санына бөлінген саны	97,9
7.9	МДМ 3.1	Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (бастауыш білім беруде)	Ер балалар арасында бастауыш мектепке барудың таза коэффициентіне (түзетілген) бөлінген қыздар арасында бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	1,00
7.10	МДМ 3.1	Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (орта білім беруде)	Ер балалар арасында орта мектепке барудың таза коэффициентіне (түзетілген) бөлінген қыздар арасында орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	1,00
7.S5		Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (негізгі орта білім беруде)	Ер балалар арасында негізгі орта мектепке барудың таза коэффициентіне (түзетілген) бөлінген қыздар арасында негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	1,00
7.S6		Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (жалпы орта білімде)	Ер балалар арасында жалпы орта мектепке барудың таза коэффициентіне (түзетілген) бөлінген қыздар арасында жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	1,01

Балаларды қорғау

Тууды тіркеу

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
8.1	Тууды тіркеу	Туу туралы актісінде оның тіркелгені туралы айтылған 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі	99,7

Балаларды тәрбиелеу

8.3	Тәрбиелеудің жазалау әдістері	Соңғы бір айда психологиялық агрессияға немесе дене жазалауына ұшыраған 1-14 жастағы балалардың пайыздық үлесі	52,7
-----	-------------------------------	--	------

Ерте некеге тұру

8.4	15 жасқа дейін некеге тұру	15 жасқа толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге алғаш рет тұрған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	0,1
8.5	18 жасқа толғанға дейін некеге тұру	18 жасқа толғанша ресми (ресми емес) некеге алғаш рет тұрған 20-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	7,8
8.6	қазіргі уақытта ресми (ресми емес) түрде некеде тұрған 15-19 жастағы әйелдер	Ресми (ресми емес) некеде тұрған 15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	6,0
8.8a	Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы	Күйеулерінің немесе серіктері өздерінен кем дегенде 10 жас үлкен ресми (ресми емес) некеде тұрған жас әйелдердің пайыздық үлесі:	
8.8b		(а) 15-19 жастағы әйелдер арасында;	5,8
		(б) 20-24 жастағы әйелдер арасында.	4,5

Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас

⁴⁾ Негізгі орта мектепке орта мектептің 5-9 сыныптары қосылады.

⁵⁾ Жалпы орта мектепке орта мектептің 10-11 сыныптары қосылады.

⁶⁾ MICS 7.8 жағандық көрсеткішінде анықталды, негізгі орта білім сатысына өту коэффициенті орта білім сатысына өту коэффициентіне сәйкес.

8.12	Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас	Күйеуі жоқ дегенде мына себептердің біріне қарай өз әйелін ұруға немесе соғуға құқылы деп есептейтін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі: (1) егер ол үйден оған айтпай шығатын болса, (2) егер ол балаларға қамқор болмаса, (3) егер ол оған қарсы келсе, (4) егер ол жыныстық қатынаста бас тартса, (5) егер оның тағамы күйіп кетсе	14,2
8.51	Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас (қосымша жағдайларды қоса алғанда)	Күйеуі жоқ дегенде мына себептердің біріне қарай өз әйелін ұруға немесе соғуға құқылы деп есептейтін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі: (1) егер ол үйден оған айтпай шығатын болса, (2) егер ол балаларға қамқор болмаса, (3) егер ол оған қарсы келсе, (4) егер ол жыныстық қатынаста бас тартса, (5) егер оның тағамы күйіп кетсе, (6) егер ол үй шаруашылығымен айналыспаса	15,1
Балалардың тұру нысандары			
8.13	Балалардың тұру нысандары	өзінің биологиялық ата-анасының бір де біреуімен тұрмайтын 0-17 жастағы балалардың пайыздық үлесі	3,2
8.14	Ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған балалардың үлесі	Ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған балалардың пайыздық үлесі	4,9

АИТВ/ЖИТС және жыныстық мінез-құлық**АИТВ берілуі туралы білімнің болуы және АИТВ-ға қатынас**

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
-	ЖИТС туралы естігендер үлесі	ЖИТС туралы естіген 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	97,9
9.1	МДМ 6.3 Жас әйелдерде АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы	АИТВ бжыныстық жолмен берілуінің алдын алудың тәсілдерін дұрыс атай алатын АИТВ берілуіне қатысты кең таралған қателесулерді теріске шығаратын 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі,	26,7
9.2	АИТВ-ның анандан балаға берілуі туралы білімнің болуы	АИТВ анандан балаға берілуінің барлық үш тәсілін дұрыс атай алатын 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	58,0
9.3	АИТВ-мен өмір сүретін адамдарғы тағатты қарым- қатынас	АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға төзімділік танытатын барлық төрт сұраққа жауап беру кезінде төзімді қарым-қатынас көрсететін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	2,5

АИТВ-ға тестілеу

9.4	АИТВ-ға қай жерден тестілеуден өтуге болатынын білетін әйелдер	АИТВ-ға қай жерден тестілеуден өтуге болатынын білетінін растайтын 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	86,9
9.5	АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін әйелдер	Соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	23,3
9.6	АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін жыныстық белсенді жас әйелдер	Соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған және соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	39,0
9.7	Босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ-консультациялаумен қамту	Соңғы 2 жылда тірі бала туған, неғұрлым жақындағы босанумен аяқталған жүктілік кезінде босанғанға дейінгі бақылауды алған және босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде АИТВ консультациясы қызметін алғаны туралы хабарлаған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	67,2
9.8	Босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ тестілеумен қамтылу	Соңғы 2 жылда тірі бала туған және босанғанға дейінгі бақылау кезінде АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және олар келіскен және нәтижесін алған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	79,0

Жыныстық мінез-құлық

9.9	Ешқашан жыныстық қатынаста болмаған жас әйелдер	Ешқашан жыныстық қатынаста болмаған ешқашан ресми (ресми емес) некеде тұрмаған жас әйелдердің пайыздық үлесі	91,3
9.10	15 жасқа дейінгі жастағы жас әйелдердің жыныстық қатынасы	15 жасқа дейінгі жаста жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі	0,2
9.11	Жыныстық серіктер арасында жас айырмашылығы	Соңғы 12 айда өзінен кем дегенде 10 жасқа үлкен серікпен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	5,5
9.12	Бірнеше серікпен жыныстық қатынас	Соңғы 12 айда бірнеше серікпен жыныстық қатынаста болған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	0,8
9.13	Бірнеше серікпен жыныстық қатынаста болған әйелдердің соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдалануы	Соңғы 12 айда бірнеше серікпен жыныстық қатынаста болған және уақыты жағынан соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап пайдаланылғаны туралы хабарлаған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	40,6

9.14		Тұрақсыз серіктермен жыныстық қатынас	Өздері ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы жыныстық белсенді әйелдердің пайыздық үлесі	16,6
9.15	МДМ 6.2	Тұрақсыз серіктермен мүшеқапты пайдалану	Соңғы 12 айда өздері ресми (ресми емес) некеде тұрған серіктермен жыныстық қатынас болғанын және осындай серіктермен соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдаланғанын хабарлаған 12-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі	63,7
Жетімдер				
9.16	МДМ 6.4	Жетімдердің мектепке қатысушылығы жетім еместердің қатысушылығына қатынасы	Қос ата-анасынан айырылған 10-14 жастағы балалар және олардың мектепке қатысушылық үлесі, ата-аналары бар және бір немесе екі бірдей ата-анасымен тұратын 10-14 жастағы балалардың мектепке қатысушылық үлесіне қатынасы	(*)
(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауларға негізделген				

БАҚ-ты және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану

Бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
10.1	Бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану	Кем дегенде аптасына бір рет газет немесе журнал оқитын, радио тыңдап, теледидар көретін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	16,1

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану

10.2	Компьютерді пайдалану	Соңғы 12 айда компьютерді пайдаланған 15-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі	88,2
10.3	Интернетті пайдалану	Соңғы 12 айда Интернетті пайдаланған 15-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі	94,6

Субъективті әл-ауқат

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
11.1	Өмірге қанағаттанушылық	Жалпы өз өміріне толық немесе ішінара қанағаттанатын 15-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі	96,8
11.2	Бақытты сезіну	Өте бақытты және салыстырмалы түрде бақытты 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	98,5
11.3	Өмірін жақсы жағына қарай өзгертуге сенім	Өмірі соңғы жылы жақсарған және бір жылдан кейін бұдан да жақсы болады деп күтетін 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	64,9

Темекі бұйымдары мен алкогольді қолдану

Темекі бұйымдарын қолдану

MICS көрсеткіші	Көрсеткіш	Сипаттамасы	Мәні
12.1	Темекі бұйымдарын қолдану	Соңғы бір ай ішінде сигарет шеккен немесе шегетін немесе шекпейтін темекі бұйымдарын қолданған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	8,4
12.2	Курение в возрасте до 15 лет	15 жасқа дейінгі жаста алғаш рет тұтас сигаретті шеккен 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	0,9

Алкогольді қолдану

12.3	Алкогольді қолдану	Соңғы ай ішінде алкогольдің тым болмаса бір порциясын ішкен 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	25,1
12.4	15 жасқа дейін алкогольді қолдану	15 жасқа толғанға дейін алкогольдің тым болмаса бір порциясын алғаш рет ішкен 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	0,5

Мазмұны

Зерттеу жүргізу және 2015 жылы Қазақстанда зерттелген халықтың жиынтық кестесі.....	IV
Нәтижелердің жиынтық кестесі.....	V
Мазмұны	XI
Кестелер тізімі.....	XIII
Графиктер тізімі.....	XVII
Қысқартулар тізімі	XVIII
Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің төрағасы Нұрболат Серғалиұлы Айдапкеловтің алғысөзі және ризашылық білдіруі.....	XIX
БҰҰ-ның Қазақстандағы Балалар қорының (ЮНИСЕФ) өкілі Юрий Оксамитныйдың алғысөзі және ризашылық білдіруі	XXI
БҰҰ-ның тұрғын халық саласындағы қорының (ЮНФПА) Қазақстан Республикасындағы Атқарушы Өкілі Сисемәлиев Райымбек Амангелдіұлының алғысөзі және ризашылық білдіруі.....	XXIII
Жекелеген индикаторларға қысқаша шолу.....	XXIV
I. Кіріспе	1
Зерттеу мақсаттары мен міндеттері.....	2
II. Іріктеме жасау және зерттеу жүргізу әдістемесі	3
Іріктемені құру.....	3
Сұрақнамалар	3
Оқыту және жергілікті жердегі жұмыстар	4
Деректерді өңдеу	4
Кестелерді қалай оқу керек	4
III. Іріктемені қамту және үй шаруашылықтары мен респонденттер сипаттамалары	7
Іріктемені қамту.....	7
Үй шаруашылықтарының сипаттамасы	8
15-49 жастағы респонденттер мен 5 жасқа дейінгі балалардың сипаттамасы.....	12
Тұрғын үй сипаттамалары, мүлікке иелік ету және әл-ауқат квинтили	15
IV. Тамақтану	21
Тұылған кездегі төмен салмақ.....	21
Тамақтану жағдайы	24
Кеудемен тамақтандыру және нәрестелер мен ерте жастағы балаларды тамақтандыру	27
Тұзды йодтау.....	37
V. Балалар денсаулығы.....	41
Екпелер	41
Пневмонияның екі қауіпті белгісін білу.....	46
Қатты отын түрлерін пайдалану.....	48
VI. Сумен жабдықтау және санитария	52
Судың жақсартылған көздерін пайдалану	52
Жақсартылған санитарияға қол жеткізу	59
Қол жуу.....	65
VII. Ұрпақты болу денсаулығы	69
Туу	69
Контрацепция	73
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік.....	77
Босанғанға дейінгі бақылау.....	79
Босану орны.....	87
Босанғаннан кейінгі бақылау.....	88

Жасанды түсік	99
VIII. Ерте балалық шақта дамыту	104
Ерте балалық шақта тәрбиелеу және білім беру	104
Балаларды бағып күту сапасы	106
Ерте жаста бала дамуының индексі (ЕЖБДИ)	111
IX. Сауаттылық және білім беру	115
Жас әйелдердің сауаттылығы	115
Мектепке дайындық	116
Бастауыш және орта мектепке бару	118
X. Балаларды қорғау	133
Тууды тіркеу	133
Балалардың тәртібі	135
Ерте некеге тұру	139
Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас	143
Балалардың тұру нысандары және жетімдік	145
XI. АИТВ/ЖИТС және жыныстық мінез-құлық	148
АИТВ берілуі туралы білімнің болуы және АИТВ-ға қатысты қателесулер	148
АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым қатынас	152
АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатын орындарды білу, босанғанға дейінгі бақылау аясында консультациялау және тестілеу	155
АИТВ берілуімен байланысты жыныстық мінез-құлық	158
Жас әйелдер бойынша АИТВ көрсеткіштері	160
XII. БАҚ-ты және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану	166
БАҚ-ты пайдалану	166
Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану	167
XIII. Субъективті әл-ауқат	170
XIV. Темекі бұйымдары мен алкогольді қолдану	176
Темекі бұйымдарын қолдану	176
Алкогольді қолдану	180
Қосымшалар:	
А қосымша. Іріктемені құру	182
Іріктеменің көлемі мен бөлінуі	182
Іріктеме негізі және кластерлерді таңдау	183
Тізімді құру	183
Үй шаруашылықтарын іріктеу	185
Іріктеме салмағын есептеу	185
В қосымша. Зерттеу жүргізуде жұмысқа тартылған қызметкерлер тізімі	187
С қосымша. Іріктеме қателерінің бағалау мәндері	190
Д қосымша. Деректер сапасын тексеру кестесі	217
Е қосымша. 2015 жылғы MICS көрсеткіштері. Алымдары мен бөлімдері	235
Ф қосымша. 2015 жылғы MICS Қазақстандағы сұрақнамалары	243
F1. Үй шаруашылығы сұрақнамасы	243
F2. Әйелдерге арналған жеке сұрақнама	258
F3. Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамасы	292
F4. Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамасына иммундау туралы деректер жинауға арналған қосымша	306

Кестелер тізімі

НН.1 кестесі. Үй шаруашылықтарына, әйелдерге пікіртерім және 5 жасқа дейінгі балалар туралы пікіртерім нәтижелері	7
НН.2 кестесі. Үй шаруашылығы мүшелерін жынысы бойынша жас ерекшелігіне қарай бөлу.....	8
НН.3 кестесі. Үй шаруашылықтарының құрамы.....	10
НН.4 кестесі. Әйелдердің негізгі сипаттамалары	12
НН.5 кестесі. 5 жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамалары	14
НН.6 кестесі. Тұрғын үй сипаттамасы	15
НН.7 кестесі. Тұрғын үй мүлкі және жеке пайдаланылатын құралдар	17
НН.8 кестесі. Әл-ауқат квинтильдері	19
НУ.1 кестесі. Туылған кезде салмағы төмен болған нәрестелер	22
НУ.2 кестесі. Балалар тамақтануының жағдайы.....	26
НУ.3 кестесі. Кеудемен тамақтандырудың басталуы	29
НУ.4 кестесі. Кеудемен тамақтандыру.....	31
НУ.5 кестесі. Кеудемен тамақтандыру ұзақтығы	33
НУ.6 кестесі. Жасқа сәйкес кеудемен тамақтандыру	34
НУ.7 кестесі. Қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты ендіру	35
НУ.8 кестесі. Нәрестелерді және кіші жастағы балаларды тамақтандыру практикасы.....	35
НУ.9 кестесі. Құтыдан тамақтандыру.....	37
НУ.10 кестесі. Йодталған тұзды қолдану	38
СН.1 кестесі. Өмірдің алғашқы жылы салынатын екпелер.....	43
СН.2 кестесі. Негізгі сипаттамалар бойынша бөліністегі екпелер	44
СН.3 кестесі. Пневмонияның екі негізгі белгілерін білу	47
СН.4 кестесі. Қатты отын түрлерін пайдалану	49
СН.5 кестесі. Қатты отын түрлерін тамақты дайындау орындары бойынша бөліністе пайдалану	50
WS.1 кестесі. Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдалану	52
WS.2 кестесі. Үй шаруашылықтарында суды тазарту.....	55
WS.3 кестесі. Су көзіне дейінгі жолға жұмсалатын уақыт.....	57
WS.4 кестесі. Су алуды жүргізетін адам	58
WS.5 кестесі. Санитариялық-гигиеналық құрылғылардың типтері	59
WS.6 кестесі. Санитариялық-гигиеналық құрылғыларды жеке және бірлесіп пайдалану	61
WS.7 кестесі. Ауызсудың жақсартылған көздеріне және жақсартылған санитарияға қол жеткізу сатылары.....	63
WS.8 кестесі. Қол жуу үшін су мен сабынның болуы	66
WS.9 кестесі. Сабынның болуы.....	67
РН.1 кестесі. Туу коэффициенттері	69
РН.2 кестесі. Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті және туудың жиынтық коэффициенті.....	70
РН.3 кестесі. Ерте бала туу	71

RH.4 кестесі. Ерте бала туу үрдістері	72
RH.4A кестесі. Контрацепцияның әртүрлі әдістері туралы білімнің болуы	73
RH.4B кестесі. Контрацепция әдістері туралы білімнің болуы	73
RH.5 кестесі. Контрацепцияны пайдалану.....	76
RH.6 кестесі. Контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілік.....	77
RH.7 кестесі. Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту.....	80
RH.8 кестесі. Босанғанға дейінгі бақылау үшін бару саны және алғашқы бару уақыты	82
RH.9 кестесі. Босанғанға дейінгі бақылаудың мазмұны	83
RH.10 кестесі. Босандырған адамның қатысуы және кесарь тілігі	85
RH.11 кестесі. Босану орны	87
RH.12 кестесі. Медициналық мекемеде босанғаннан кейінгі болуы	89
RH.13 кестесі. Нәрестеге босанғаннан кейінгі бақылау	91
RH.14 кестесі. Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін алғашқы аптада нәрестелерге босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу	93
RH.15 кестесі. Анаға босанғаннан кейінгі бақылау	95
RH.16 кестесі. Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бірінші аптада ананың денсаулығына босанғаннан кейінгі бақылау үшін бару	97
RH.17 кестесі. Анаға және нәрестеге босанғаннан кейінгі бақылау	98
RH.18 кестесі. Жоғалтқан жүктіліктер тәжірибесі	100
RH.19 кестесі. Тұрғылықты жеріне қарай индукцияланған жасанды түсіктер коэффициенті	101
RH.20 кестесі. Индукцияланған жасанды түсіктер коэффициенті	102
CD.1 кестесі. Ерте жастағы оқыту.....	105
CD.2 кестесі. Оқытуда қолдау.....	107
CD.3 кестесі. Оқу құралдары	109
CD.4 кестесі. Тиісінше қарамау.....	110
CD.5 кестесі. Ерте жастағы балалардың даму индексі.....	112
ED.1 кестесі. Сауаттылық.....	115
ED.2 кестесі. Мектепке дайындық.....	117
ED.2A кестесі. Мектепке дейінгі мекемеге бару	118
ED.3 кестесі. Бастауыш мектепке түсу	119
ED.3A кестесі. Бастауыш мектепке түсу.....	120
ED.4 кестесі. Бастауыш мектепке бару және мектепке бармайтын балалар	121
ED.5 кестесі. Орта мектепке бару және мектепке бармайтын балалар	123
ED.5A кестесі. Негізгі орта мектепке бару және мектепке бармайтын балалар	125
ED.5B кестесі. Жалпы орта мектепке бару және мектепке бармайтын балалар	126
ED.6 кестесі. Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып шыққан балалар	127
ED.7 кестесі. Бастауыш мектепті аяқтау және негізгі орта білім сатысына өту	128
ED.8 кестесі. Білім берудегі жыныстардың тең құқықтылығы	130

CP.1 кестесі. Тууды тіркеу.....	134
CP.2 кестесі. Балалардың тәртібі	136
CP.3 кестесі. Дене күшін қолданып жазалауға көзқарасы	138
CP.4 кестесі. Ерте некеге тұру	140
CP.5 кестесі. Ерте жастан некеге тұру беталыстары	141
CP.6 кестесі. Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы	142
CP.7 кестесі. Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас	144
CP.8 кестесі. Балалардың тұру нысандары және жетімдік	146
HA.1 кестесі. АИТВ-нің берілуі туралы білімнің болуы, АИТВ және АИТВ-нің берілуі туралы жан-жақты білімге қатысты қателесулер	148
HA.2 кестесі. Анадан балаға АИТВ-жұқпасының берілуі туралы білімнің болуы	151
HA.3 кестесі. АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым-қатынас	153
HA.4 кестесі. АИТВ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатыны туралы білімнің болуы.....	155
HA.5 кестесі. Босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ-тестілеумен және АИТВ-консультациялаумен қамтылу	157
HA.6 кестесі. Бірнеше серікпен жыныстық қатынас	159
HA.7 кестесі. АИТВ және ЖИТС-тің негізгі көрсеткіштері	160
HA.8 кестесі. Жыныстық мінез-құлықтың негізгі көрсеткіштері	162
MT.1 кестесі. Бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану (БАҚ)	166
MT.2 кестесі. Компьютер мен Интернетті пайдалану	168
SW.1 кестесі. Түрлі салаларда өмірге қанағаттанушылық	171
SW.2 кестесі. Өмірге жалпы қанағаттанушылық және бақытты сезіну	172
SW.3 кестесі. Өмірін жақсы жағына қарай өзгертуге сенім	173
TA.1 кестесі. Темекі бұйымдарын бұрын және қазіргі уақытта қолдану	177
TA.2 кестесі. Сигареттерді қолдануды бастаған жасы және жиілігі	179
TA.3 кестесі. Алкогольді қолдану	180
Қосымшалар	
SD.1 кестесі. Іріктеме кластерлері мен үй шаруашылықтарын Қазақстанда 2015ж. MICS үшін өңірлер, қалалық және ауылдық жерлер бойынша бөлу	183
SD.2 кестесі. Өңірлер бойынша листинг өткізілген топтар мен күндер саны.....	184
SD.3 кестесі. Өңірлер бойынша сегменттелген кластерлердің саны	185
SE.1 кестесі. Іріктеме қатесін есептеу үшін таңдап алынған көрсеткіштер	190
SE.2 кестесі. Іріктеме қателері: Барлық іріктеме	192
SE.3 кестесі. Іріктеме қателері: Қалалық жер	193
SE.4 кестесі. Іріктеме қателері: Ауылдық жер	194
SE.5 кестесі. Іріктеме қатесі: Ақмола	195
SE.6 кестесі. Іріктеме қатесі: Ақтөбе	197
SE.7 кестесі. Іріктеме қатесі: Алматы	198
SE.8 кестесі. Іріктеме қатесі: Атырау.....	199
SE.9 кестесі. Іріктеме қатесі: Батыс Қазақстан	201

SE.10 кестесі. Іріктеме қатесі: Жамбыл	202
SE.11 кестесі. Іріктеме қатесі: Қарағанды	203
SE.12 кестесі. Іріктеме қатесі: Қостанай	205
SE.13 кестесі. Іріктеме қатесі: Қызылорда	206
SE.14 кестесі. Іріктеме қатесі: Маңғыстау	207
SE.15 кестесі. Іріктеме қатесі: Оңтүстік Қазақстан	209
SE.16 кестесі. Іріктеме қатесі: Павлодар	210
SE.17 кестесі. Іріктеме қатесі: Солтүстік Қазақстан.....	211
SE.18 кестесі. Іріктеме қатесі: Шығыс Қазақстан	213
SE.19 кестесі. Іріктеме қатесі: Астана қаласы.....	214
SE.20 кестесі. Іріктеме қатесі: Алматы қаласы.....	215
DQ.1 кестесі. Үй шаруашылықтары халқын жасы бойынша бөлу.....	217
DQ.2 кестесі. Өлшемшарттарға жауап беретін және пікіртерім алынған әйелдерді жас шамасына қарай бөлу.....	218
DQ.3 кестесі. Үй шаруашылықтарының балалар халқын жас шамасына қарай бөлу және бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамалар	219
DQ.4 кестесі. Айтылған туылған күн: үй шаруашылықтарының халқы	219
DQ.5 кестесі. Айтылған туылған күні мен жасы: әйелдер	220
DQ.6 кестесі. Айтылған туылған күні мен жасы: 5 жасқа дейінгі балалар	220
DQ.7 кестесі. Айтылған туылған күн: балалар, жасөспірімдер және жас адамдар.....	221
DQ.8 кестесі. Айтылған босанған күн: бірінші және соңғы босанулар	221
DQ.9 кестесі. Алынған деректердің толықтығы.....	222
DQ.10 кестесі. Антропометриялық көрсеткіштер бойынша деректердің толықтығы: жеткіліксіз салмақ.....	222
DQ.11 кестесі. Антропометриялық көрсеткіштер бойынша деректердің толықтығы: Өсуі жағынан артта қалу	225
DQ.12 кестесі. Антропометриялық көрсеткіштер бойынша деректердің толықтығы: Әлсіреу.....	227
DQ.13 кестесі. Антропометриялық өлшеулер нәтижесіндегі шоғырлану	230
DQ.14 кестесі. Туу туралы куәліктермен танысу.....	231
DQ.15 кестесі. Үйде және медициналық мекемелерде паспорттармен/екпе карталарымен танысу	232
DQ.16 кестесі. Қол жууға арналған орындарды қарап тексеру.....	232
DQ.17 кестесі. 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама бойынша респонденттер	233
DQ.18 кестесі. Балалардың тәрбиеленуі туралы модуль бойынша пікіртерім үшін 1-14 жастағы балаларды таңдау	233
DQ.19 кестесі. Бір жылдық жас ерекшелік топтары бойынша бөліністе білім беру мекемелеріне бару.....	234

Графиктер тізімі

НН.1 графигі. Үй шаруашылығы мүшелерін жынысы бойынша жас ерекшелігіне қарай бөлу	10
NU.1 графигі. 5 жасқа дейінгі балалар арасында жеткіліксіз салмақтың, бой өсуінде артта қалудың, әлсіреудің және артық салмақтың таралуы (нормадан ауытқудың қалыпты және нормадан қатты ауытқу дәрежесі)	27
NU.2 графигі. Кеудемен тамақтандырудың басталуы	30
NU.3 графигі. Түрлі жастағы нәрестелерді тамақтандыру құрылымы.....	32
NU.4 графигі. Йодталған тұзды қолдану	39
СН.1 графигі. Өмірінің алғашқы жылы салынатын екпелер (қызылшадан – өмірінің алғашқы екі жылы ішінде).....	44
WS.1 графигі. Үй шаруашылығының мүшелерін ауызсудың көзі бойынша пайызбен бөлу.....	54
WS.2 графигі. Үй шаруашылықтары мүшелерінің санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдалануын, оның ішінде бірлесіп пайдалануын пайызбен бөлу	62
WS.3 графигі. Үй шаруашылықтары мүшелерінің ауызсудың жақсартылған көздерін және жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларын пайдалануы.....	63
RH.1 графигі. Жергілікті жер бойынша бөліністе жас шамасына қарай туу коэффициенті.....	70
RH.2 графигі. Контрацепцияны пайдаланудағы айырмашылықтар	75
RH.3 графигі. Босандырған адам	85
ED.1 графигі. Жынысы бойынша бөліністе білім беру көрсеткіштері.....	131
CP.1 графигі. 1-14 жастағы балаларды тәрбиелеу әдістері.....	137
CP.2 графигі. Әйелдердің ерте жастан некеге тұруы.....	142
НА.1 графигі. Әйелдерде АИТВ берілуі туралы жан-жақты білімінің болуы.....	150
НА.2 графигі. АИТВ/ЖИТС-пен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым-қатынас	154
ТА.1 графигі. Темекі бұйымдарын бұрын және қазіргі уақытта қолдану.....	178
Қосымша:	
DQ.1 графигі. Бір жастық жас шамасы топтары бойынша бөліністегі үй шаруашылықтары халқы, Қазақстан, 2015 жыл	218
DQ.2 графигі. Айтылған өлшеу нәтижелерінің сандық мағынасындағы ондық белгілер бойынша салмақты және бойды/ұзындықты өлшеу нәтижелерін бөлу	231

Қысқартулар тізімі

(А)ҚДС	Көкжөтел-дифтерия-сіреспе
БЦЖ	Кальмета-Герена Бацилласы (туберкулезге қарсы вакцина)
ВВГ (В Геп)	В Гепатиті
АИТВ	Адам иммунитеті тапшылығының вирусы
ВМС	Жатыр ішілік спираль
ВОЗ	Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы
ГАРПР	ЖИТС-ке қарсы іс-қимылдың жаһандық шараларын жүзеге асыруда қол жеткізілген прогресс туралы есептіліктер
В геп (ВВГ)	В гепатиті
GVAR	Вакциналаудың жаһандық жоспары
АХАЖ	Азаматтық хал актілерінің жазбалары
РПИ (ЕРІ)	Иммундаудың кеңейтілген бағдарламасы
ЕЖБДИ	Ерте жаста бала дамуының индексі
ЖЖБЖ	Жыныстық жолмен берілетін жұқпа
АКТ	Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар
ЙТА	Йод тапшылығы аурулары
ҚҚП	Қызылша, қызамық және паротит
БҚК	Бала құқықтары туралы конвенция
БӨБВТ	Балалар өлімін бағалау бойынша БҰҰ ведомствоаралық тобы
ЛАӘ	Лактациялық аменорея әдісі
ҚР ҰЭМ	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі
MICS	Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу
MICS-5	Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеулер бағдарламасының бесінші жаһандық раунды
ЖЖТК	Жалпы жасанды түсіктер коэффициенті
ЖТК	Жалпы туудың коэффициенті
БҰҰ	Біріккен Ұлттар Ұйымы
ТЖШК	Туудың жас шамасына қарай коэффициенті
ІББ	Іріктеменің бастапқы бірліктері
ХС	Халық санағы
Полио (ОПВ/ИПВ)	Полиомиелит
БКБ	Босанғаннан кейінгі бақылау бағдарламасы
ppm	Миллионға бөлшектер
ҚР ҰЭМ АЕО РМК	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің «Ақпараттық есептеу орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорыны
ҚР	Қазақстан Республикасы
ЖТЖК	Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті
ТЖК	Туудың жиынтық коэффициенті
БАҚ	Бұқаралық ақпарат құралдары
ЖИТС	Жұқтырылған иммун тапшылығы синдромы
МББ	Мониторинг бойынша ДДҰ/UNICEF бірлескен бағдарламасы
ЕУ	Есептеу учаскесі
SPSS	Әлеуметтік ғылымдарға арналған статистикалық пакет
ЮНФПА (UNFPA)	БҰҰ Тұрғын халық қоры
ЮНГАСС (UNGASS)	АИТВ/ЖИТС бойынша Біріккен ұлттар ұйымы Бас ассамблеясының арнайы сессиясы
ЮНИСЕФ (UNICEF)	БҰҰ Балалар қоры
ХИБ	b типті гемофильдік инфекция
МДМ	Мыңжылдықтың даму мақсаттары
ТДМ	Тұрақты даму мақсаттары
CSPro	Халық санақтары мен зерттеулердің деректерін өңдеу жүйесі
БТК	Барудың таза коэффициенті

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі

Статистика комитетінің төрағасы

Нұрболат Серғалиұлы Айдапкеловтің алғысөзі және ризашылық білдіруі

Қазақстан Тәуелсіздігі жылдары қоғамның барлық салаларында едәуір қайта өзгерулер орын алды, атап айтқанда, олар елдегі балалар мен әйелдердің жағдайына қатысты болды. Бұл өзгерістерді бақылау және қажетті шараларды қабылдау үшін өзекті және сенімді статистикалық ақпарат қажет. Осы тұрғыдан алғанда 2015 жылы Қазақстанда өткізілген Мульти-индикаторлық кластерлік зерттеу (2015 жылғы МИКЗ) Жаһандық МИКЗ 5 раунды шеңберінде қызығушылық туғызады. Мен зерттеу нәтижелері бұдан әрі әйелдер мен балалардың қажеттіліктеріне жауап беретін әлеуметтік бағдарламаларды жоспарлау және мониторингілеу кезінде ұлттық деңгеймен қатар әрбір өңірдің деңгейінде Үкімет пен азаматтық қоғам институттарына пайдалы болады деп үміттенемін.

Қазақстанда 2015 жылғы МИКЗ-ны сәтті өткізу және Қорытынды есепті жариялау әртүрлі деңгей мамандарының бірлескен күш-жігерінің, олардың ұйымдасқан және кәсіби жұмысының нәтижесі болып табылады. БҰҰ агенттіктерінің біздің еліміздегі игілікті және маңызды рөлін атап өткім келеді. Атап айтқанда, Қазақстанда 2015 жылғы МИКЗ-ға дайындық жүргізу және өткізу кезінде техникалық және қаржылық қолдау көрсеткені үшін БҰҰ-ның Балалар қорына (ЮНИСЕФ) және БҰҰ-ның тұрғын халық саласындағы қорына (ЮНФПА) алғыс білдіргіміз келеді.

ЮНИСЕФ кеңсесінің Қазақстандағы қызметкерлері – ЮНИСЕФ-тің Қазақстандағы

Өкілдігінің басшысы Юрий Оксамитный мырзаға, балалардың құқығын үйлестіру және мониторингілеу жөніндегі үйлестіруші Жанар Сағымбаеваға, Статистика комитеті қызметкерлерін оқыту және дайындау кезінде техникалық және қаржылық көмек және осы зерттеуге дайындық жүргізу және өткізу үдерісінде тұрақты қолдау көрсеткені үшін айрықша алғыс білдіргім келеді.

МИКЗ жаһандық үйлестірушісі Атилле Ханчиоглу мырзаға (АҚШ, Нью-Йорк) және оқытатын семинар-тренингтер топтамасын өткізген, сұрақнамалар мен деректерді енгізу және өңдеу бағдарламаларын әзірлеген, жалпы үйлестіруді қамтамасыз еткен, сондай-ақ зерттеудің барлық кезеңдерінде консультациялық қызмет көрсеткен ЮНИСЕФ ұжымына, атап айтқанда зерттеуге дайындық жүргізу және өткізу кезінде Комитет қызметкерлеріне барынша көмек көрсеткен ЮНИСЕФ өңірлік кеңсесінің МИКЗ жобасының үйлестірушісі Сираджа Махмудлу мырзаға (Швейцария, Женева) шексіз алғыс білдіремін. Зерттеуді жемісті іске асыруға ықпал еткен ЮНИСЕФ өңірлік командасы мүшелерінің, атап айтқанда Синан Тюркулмаз, Ана Абдельбасит, Ихтиёр Холматов және Теута Халимидің, сондай-ақ ЮНИСЕФ-тің Қырғыз Республикасындағы ұлттық кеңесшісі – Лариса Праслованың сараптамалық көмегін айрықша атап өткім келеді. Сонымен қатар ұлттық кеңесшілер тарапынан МИКЗ-ны өткізудегі және Қорытынды есепті

дайындаудағы зор үлесі үшін Гүлнар Қоқановаға және Диляра Бейсеноваға ризашылық білдіргім келеді.

МИКЗ далалық жұмыстарын жүргізу кезінде қоса қаржыландыруды және әдіснамалық көмек ұсынғаны үшін ЮНФПА-ның Қазақстандағы кеңсесіне – ЮНФПА-ның Қазақстандағы өкілі Райымбек Сисемәлиев мырзаға, тұрғын халық және даму жөніндегі бағдарламалар үйлестірушісі Ғазиза Молдақұловаға ерекше алғыс білдіремін.

Жалпылай алғанда біздің ЮНИСЕФ және ЮНФПА-мен табысты ынтымақтастығымыз басқа да бірлескен жобаларды іске асыру кезінде де жалғасын табады деп үміттенемін.

Құрметпен,
Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі
Статистика комитетінің төрағасы

Қазақстанда 2015 жылғы МИКЗ-ны табысты өткізудегі айтарлықтай үлесі үшін барлық облыстық/қалалық статистика департаменттерінің басшыларына, супервайзерлерге, редакторлар мен интервьюерлерге, сондай-ақ «ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің Ақпараттық-есептеу орталығы» ШЖҚ РМК басшылығына алғыс білдіремін.

Осы сәтті пайдалана отырып, аталған жобаның табысты аяқталуына өз үлестерін қосқан еліміздің жекелеген министрліктері мен ведомстволарының өкілдеріне және үкіметтік емес секторға да алғыс білдіремін.

БҰҰ-ның Қазақстандағы Балалар қорының (ЮНИСЕФ) өкілі

Юрий Оксамитныйдың алғысөзі және ризашылық білдіруі

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25-жылдығы және БҰҰ-ның Қазақстандағы Балалар қорының (ЮНИСЕФ) 70-жылдығы жылдарында Мульти-индикаторлық кластерлік зерттеу (МИКЗ) нәтижелері туралы қорытынды есепті шын ықыласпен ұсынамыз. Зерттеуді 2015-2016 жылдары Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті БҰҰ-ның Қазақстандағы Балалар қорының (ЮНИСЕФ) және БҰҰ-ның тұрғын халық саласындағы қорының (ЮНФПА) қаржылық және техникалық қолдауымен өткізді.

Аталған статистикалық зерттеу әйелдер мен балалардың жағдайы туралы анық, өзекті және уақтылы ақпарат алу үшін өте маңызды болып табылады. Қазақстан Республикасы халықаралық стандарттарға сәйкес келетін бірегей деректердің ұлттық статистикасын байытудағы жоғары мүдделілікті көрсете отырып, МИКЗ жаһандық зерттеуіне үшінші рет қатысты.

Ұсынылған Қорытынды есеп әйелдер мен балалардың жағдайы туралы агрегатталмаған деректерді қамтиды, оларды Қазақстанда 2005-2006 және 2010-2011 жылдары өткен МИКЗ-ның алдыңғы зерттеулерімен салыстыруға болады. Алдыңғы және ағымдағы зерттеу деректерін салыстыру ана мен бала денсаулығы саласындағы, отбасылардың тұрғын үй жағдайларын жақсартудағы, қауіпсіз суға және санитарлық шарттарға қолжетімділіктегі, сауаттылық пен білім берудегі, ақпараттық-коммуникациялық

технологияларды пайдаланудың өсіміндегі және әйелдер арасындағы өз өміріне қанағаттанушылықтың едәуір деңгейіндегі Қазақстан Республикасының ілгері дамуын көрсетті. Сонымен қатар МИКЗ ерте жастағы балалардың дамуы саласында, әйелдердің репродуктивті денсаулығы мен сексуалдық мінез-құлқында пайда болған мәселелерді, олардың тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қарым-қатынасын және мұндай зорлық-зомбылықтың балаларға қатысты деңгейін, жастар арасындағы ВИЧ/СПИД туралы білім деңгейінің төмендеуін айқындайды.

Сондай-ақ МИКЗ-ның алынған нәтижелері Қазақстан Республикасының халықаралық міндеттемелерін мониторингілеудің, соның ішінде жақында қабылданған 2030 жылға дейінгі Тұрақты Даму Мақсаттарына қол жеткізуде маңызды құрал болып табылады.

МИКЗ-ны табысты аяқтау Статистика комитеті мен оның аумақтық департаменттерінің, сондай-ақ «ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің Ақпараттық-есептеу орталығы» ШЖҚ РМК құрылымдық бөлімшесінің көптеген мамандарының ұжымдық еңбегі болып табылады.

Осыған орай МИКЗ-ны табысты өткізуде жағдай жасағаны үшін Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі Әлихан Смайыловқа; Қорытынды есепті дайындауды ұйымдастырғаны үшін Статистика комитетінің төрағасы Нұрболат Айдапкеловке;

дайындық жұмыстарының және деректерді жинау кезеңдерінде зерттеуді ұйымдастырғаны үшін – Бақытбек Иманәлиевке және Айдын Ашуевке, Статистика комитеті төрағасының орынбасары Қайрат Орынхановқа шынайы ризашылығымды білдіргім келеді.

Жобаны жүзеге асыруға тартылған Статистика комитетінің қызметкерлеріне: жобаға жалпы үйлестіруді жүргізгені үшін – Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасының басшысы Гүлмира Қарауыловаға, сондай-ақ Жұлдыз Айдарбековаға және Жанар Сабыроваға алғыс білдіргім келеді.

МИКЗ-ны өткізу жөніндегі ұлттық кеңесшілер – Гүлнара Қоқанова мен Диляра Бейсенованың үлесін ерекше атап өткім келеді.

Ізгі тілекпен,
БҰҰ-ның Қазақстандағы
Балалар қорының (ЮНИСЕФ)
Өкілі

Жұмыс жоспарын тиімді әрі уақтылы орындағаны үшін АЕО РМК-ға, директоры – Эльдар Қазғанбаевқа және қызметкерлері – Нұрлыбек Рахметовке, Әсем Ғабдулинаға, Ерболат Мұсабекке, Айгүл Қапышеваға, Сәуле Дауылбаеваға және МИКЗ деректерін енгізу және өңдеуге қатысқан барлық қызметкерлерге алғыс білдіремін.

Ұсынылатын ақпарат мемлекеттік органдарға, үкіметтік және халықаралық ұйымдарға, академиялық орталарға, бұқаралық ақпарат құралдарына, сондай-ақ қалың жұртшылыққа – Қазақстан Республикасындағы әйелдер мен балалардың жағдайын жақсартуға мүдделі барлық адамдарға пайдалы болады деп ойлаймын.

БҰҰ-ның тұрғын халық саласындағы қорының (ЮНФПА)

Қазақстан Республикасындағы атқарушы өкілі

Сисемәлиев Райымбек Амангелдіұлының алғысөзі және ризашылық білдіруі

Қазақстан Республикасындағы ЮНФПА атынан 2015 жылы Қазақстанда өткізілген Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (МИКЗ) нәтижелері бойынша қорытынды есепті мақтанышпен Сіздердің назарларыңызға ұсынамын.

Аталған зерттеу Президенттің экономикалық мәселелер жөніндегі көмекшісі Әлихан Асханұлы Смайылов мырзаның әкімшілік талантының негізінде мүмкін болды, ол жобаны іске асыру кезеңінде Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетін басқарды.

МИКЗ-ны табысты аяқтау Нұрболат Серғалиұлы Айдапкелов мырзаның басшылығымен ҚР Статистика комитетінің көптеген мамандарының ұжымдық еңбегі болып табылады, осындай жігерлі күштің нәтижесінде бүгін біз осы есепті Сіздердің назарларыңызға ұсына аламыз.

БҰҰ-ның Қазақстан Республикасындағы Балалар қорының (ЮНИСЕФ) төрағасы Юрий Викторович

Құрметпен,
БҰҰ-ның тұрғын халықтың
саласындағы қорының (ЮНФПА)
Қазақстан Республикасындағы
Атқарушы Өкілі

Оксамитный мырзаның және Мониторингілеу және бағалау жөніндегі үйлестіруші Жанар Нұрғалиқызы Сағымбаеваның елеулі үлесін атап өткен жөн. Әріптестердің күшімен зерттеуді өткізуді қаржыландыру және қаржылық қолдау ұйымдастырылды.

Есепте ұсынылған халықтың репродуктивті денсаулығы, жастардың ВИЧ инфекциясы туралы білім деңгейі, гендерлік зорлық-зомбылыққа қатынасы бойынша тәуелсіз деректер денсаулық сақтау мен білім беруді қоса алғанда әлеуметтік саясат саласында стратегиялық шешімдер қабылдау үшін қажетті әрі өте маңызды болып табылады.

МИКЗ нәтижесінде алынған деректер жұмыс барысында тек мемлекеттік органдарға ғана емес, сонымен қатар үкіметтік емес ұйымдарға, халықаралық институттарға, оқытушылар мен студенттерге және қалың жұртшылыққа пайдалы болмақ.

Жекелеген индикаторларға қысқаша шолу

Қазақстанда 2015 жылы өткізілген Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (MICS-2015ж.) ұлттық және қосалқы ұлттық деңгейде репрезентативті іріктемелі зерттеу болып табылады.

Іріктеменің жалпы көлемі 16800 үй шаруашылықтарын құрады.

Іріктемені қамту

Іріктемеге енгізілген 16791 үй шаруашылығының 16605 зерттеу кезінде қоныстанған болып шықты. Олардың 16500 үй шаруашылығынан сәтті түрде пікіртерім алынды: пікіртерім алынған үй шаруашылығының үлесі 99,4 пайызды құрады. Пікіртерім алынған үй шаруашылықтарында 12910 әйел (15-49 жас шамасындағы) анықталды. Олардың 12670-нан сәтті түрде пікіртерім алынды: пікіртерім алынған үй шаруашылықтарында жауап бергендер үлесі 98,1 пайызды құрады. Үй шаруашылықтары сұрақнамалары

тізімдемелеріне 5 жасқа дейінгі шамадағы 5561 бала енгізілді. Сұрақнамалар осы балалардың 5510-на қатысты толтырылды, бұл пікіртерім алынған үй шаруашылықтары шегінде 99,1 пайызды құрайтын жауап бергендердің үлесіне сәйкес келеді.

Қалалық және ауылдық жерлерде үй шаруашылықтарын жауаптарының коэффициенті 99 пайыздан астам, өңірлер бойынша 98 пайыздан астам болды.

Балалардың төмен салмағы

Қазақстанда тұтастай алғанда туылған кезде нәрестелердің 98,7 пайызы өлшенген;

нәрестелердің 4,5 пайызында 2500 грамнан кем салмақ болды.

Балалар тамақтануының мәртебесі

Қазақстанда жасы беске дейінгі балалардың шамамен 2 пайызының өз жасына қатысты орташа салмағы аз, ал балалардың 8,0 пайызының өз жасына қатысты

бойы аласа, 3,1 пайызы өз бойы үшін өте жүдеу. Одан басқа, балалардың 9,3 пайызының орташа салмағы артық.

Кеудемен тамақтандыру және нәрестелер мен ерте жастағы балаларды тамақтандыру

Зерттеу барысында зерттеу күніне дейін екі жыл ішінде туылған балалары бар әйелдерден олардың балаларының алғашқы бірнеше күн бойы қалай тамақтандырғаны туралы сұралды. Соңғы уақытта Қазақстанда кеудемен тамақтандыруды ерте бастау және бала мен ана арасындағы дене және эмоционалды байланысты орнатудың айрықша маңыздылығын түсінетін аналардың үлесі артуда; алайда жаңа туған нәрестелердің 83,3 пайызы ғана туылғаннан кейін алғашқы сағатта кеудеге басылады; ал нәрестелердің 92,8 пайызы туылғаннан кейін алғашқы тәулікте кеудеге басылады.

Алты айға дейінгі балалардың шамамен 38 пайызы тек қана кеудемен тамақтандырылуда, ал көбіне емізілетін балалар 70 пайыздан артық, бұл емшек сүтіне қосымша сүтсіз емес сұйықтықтарды нәрестелерге беру практикасының таралғанын көрсетеді. Жасы 12-15 айлық балалардың 60 пайызы дерлік және 20-23 айлығында 21,1 пайызы емізуді жалғастырады. Кез келген кеудемен тамақтандырудың медианалық ұзақтығы – 15,6 айды; тек емізу – 1,8 ай

және көбіне емізу үшін – 4,9 айды құрайды.

Жасы 6-23 айлық жасында әрбір дерлік екінші бала (49,2 пайыз) жасына сәйкес кеудемен емізіледі.

Жасы 6-8 айлық балалардың жалпы санының 66,5 пайызы алдыңғы күн ішінде қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақты кем дегенде бір рет қабылдаған. Кеудемен тамақтанатын балалардың шамамен үштен екісі (63,9 пайызы), алдыңғы күн ішінде қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақты кем дегенде бір рет қабылдаған. Балалардың үлесі ең төменгі түрлі тағамдарды немесе ең аз дегенде ұсынылған 4 азық-түлік тобынан кем дегенде 7-ін 68,7 пайызын құрады. Жасы 18-23 ай аралығындағы балалар (86,1 пайыз) арасында ең аз тамақтану алуан түрлілігі ерте жастағы 6-8 ай аралығындағы балаларға (22,6 пайыз) қарағанда көбірек таралған. Балалардың 6-23 айлық жастағы балалардың жартысынан азы (45,1 пайызы) ең аз тамақтануды алды.

0-23 айлық балалардың жартысынан көбі емізігі бар құтыдан тамақтандырылған (51,2 пайыз).

Тұзды йодтау

Зерттеу кезінде әрбір үй шаруашылығында (98,0 пайыз) ас дайындау үшін пайдаланылатын тұзға құрамында калий йодының болуына тұзды талдауға арналған аспаптың көмегімен құрамында йодтың болуына талдау жүргізілді.

Үй шаруашылығының 90 пайыздан астамы дерлік құрамында йоды бар тұзды ұсынылған мөлшерде миллионға 15 ppm немесе одан да көп (91,0 пайыз) тұтынатыны; үй шаруашылығының 3,7 пайызы

Екпелер

Екпелермен қамту туралы мәлімет үш жасқа дейінгі барлық балаларға қатысты жиналды.

12 айлық жасқа қарай 12-23 айлық балалардың шамамен 98,5 пайызы БЦЖ дозасын алған; Полио, АҚДС пен ВВГ вакциналарының бірінші дозасы 95,6, 95,6 және 97,6 пайызына егілген, ал ХИБ балалардың 94,7 пайызына егілген. Егілген балалардың үлесі әрбір екпе түрі бойынша келесі дозамен төмендеуде: Полио және АҚДС –тің екінші дозасына қатысты тиісінше 93,5 және 94,2 пайызға дейін, ВВГ және ХИБ – тиісінше 94,7 және 93,5 пайызға дейін және үшінші дозаға қатысты

Пневмонияның екі қауіпті белгісін білу

Жалпы әйелдердің 36,7 пайызы пневмонияның екі қауіпті белгілерінің кем дегенде біреуін біледі: *жиі және/немесе ауыр тыныс алу*. Аналар 27,6 пайызды құраған *ауыр тыныс алу* белгісін, сондай-ақ 15,5 пайыз

Қатты отын түрлерін пайдалану

Қазақстанда тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану барынша төмендетілген (1,5 пайыз). Елде үй шаруашылықтары халқы тас немесе қоңыр көмір (0,6 пайыз), ағаш отын (0,5 пайыз), тезек/қи (0,3 пайыз) пайдаланылды. Қатты отын

Жақсартылған су көздеріне қолжетімділік

Қазақстанда халықтың көп бөлігі немесе 97,3 пайызы ауызсудың жақсартылған көзін: қалалық жерде 99,7 пайыз және ауылдық жерде 94,6 пайыз пайдаланады. Ауызсудың негізгі көзі ел халқының 80 пайызы пайдаланатын су құбырының суы (қоғамдық колонкаларды қоса алғанда) болып табылады. Бұл ретте ел халқының жартысынан көбі (58,5 пайызы) тұрғынжайға тартылған суды және 14,6 пайызы аулаға немесе жер учаскесіне тартылған суды пайдаланады; халықтың 6,4 пайызы қоғамдық колонканы пайдаланады, ал халықтың шамалы бөлігі (0,5 пайызы) суды көршілерден алады. Халықтың 6,4 пайызы құтыдағы суды сатып алады; 5,9 пайызы артезиандық құдықтардағы суды; 5,1 пайызы қорғалған құдықтар мен бұлақтардағы суды тұтынады. Халықтың 2,7 пайызы ауызсуының жақсартылмаған су көздерін пайдаланады.

Үй-жайдан тыс орналасқан су көздерін шамамен халықтың 10 пайызы тұтынады. Үй шаруашылықтарының 8,2 пайыз мүшелеріне бір рет суды жеткізуге (су алуға және кері қарай қайтуға)

йоды аз тұзды (15 ppm), ал үй шаруашылықтарының 5,0 пайызы йодталмаған тұзды (0ppm) тұтынатыны анықталды. Зерттеу нәтижелері үй шаруашылығының тек 0,6 пайызында ғана тұз болмағанын көрсетеді.

Тиісті йодталған тұзды (≥ 15 PPM) қалалық үй шаруашылықтарының 94,0 пайызы және ауылдық үй шаруашылықтарының 85,6 пайызы тұтынады. Өте кедей үй шаруашылықтарының 10,4 пайызы йодталмаған тұзды тұтынады.

Полио, АҚДС, ВВГ және ХИБ егілгендердің үлесі тиісінше 89,7, 90,4, 88,4 және 89,3 пайызға дейін төмендейді

Қызылшаға қарсы вакцинацимен қамту (ҚҚП) 24 айға жасы 24-35 ай аралығындағы балаларға 95,1 пайызды құрайды. Балалардың 1,1 пайызына қатысты ешқандай екпелер егілген жоқ.

12 айға қарай (24 айға қарай қызылшығы қарсы егулер) барлық ұсынылған екпелерді алған жасы 24-35 ай аралығындағы балалардың пайыздық үлесі Қазақстанда 84,1 пайызды құрайды.

болған *жиі тыныс алуды жиі* айтты, осы белгілер пайда болғанда олар баласын медициналық мекемеге дереу жеткізер еді.

түрімен тек ауылдық жерде тұратындар (3,0 пайыз), үй шаруашылығы иесінің білімі жоқ немесе бастауыш білімі бар үй шаруашылықтар (5,9 пайыз), сонымен қоса әл-ауқат деңгейі ең кедей үй шаруашылықтары (5,6 пайыз) пайдаланады.

- 30 минуттан аз, ал 1,8 пайызына 30 минут және одан да көп уақыт жұмсауға тура келеді. Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланатын тұрғындардың 6,8 пайызы суды бір рет алып келуге - 30 минуттан аз, тұрғындардың 1,4 пайызы 30 минут немесе одан да көп уақыт жұмсайды.

Үй шаруашылығында ауызсуды алып келуге жауапты адам – жиі ересек ер адам (62,6 пайыз), ал әрбір үшінші жағдайда ересек әйел (33,2 пайыз) болып табылады. Үй шаруашылығының 3,5 пайызында су алып келу бойынша міндет жасы 15-ке дейінгі балаларға жүктелген, бұл ретте қыздар мен ұлдардың үлесі тиісінше 0,9 және 2,7 пайызды құрады.

Үй шаруашылықтарының 50 пайыздан астам жағдайында үй шаруашылығы иелерінің бастауыш немесе басқа ешқандай білімі жоқ үй шаруашылықтарында, әдетте су алумен ересек әйел айналысады, ал үй шаруашылығы иелерінің жоғары білімі бар үй шаруашылықтарында су алумен әйелдердің 22,4 пайызы айналысады.

Тұтастай алғанда, елде ауызсудың

жақсартылмаған көздерін пайдаланатын халықтың 46,4 пайызы суды тазартудың тиісті тәсілдерін қолданады. Халқының үштен бірі дерлік суды тазарту үшін *қайнатуды* (37,3 пайыз) пайдаланады; түрлі сүзгілердің көмегімен суды *сүзу* әдісін халықтың 25,8 пайызы, Суды тұндыру әдісін халықтың 8 пайызы

Жақсартылған санитарияға қол жеткізу

Жалпы Қазақстан халқының үй шаруашылықтарында өмір сүретін халқының 98,0 пайызы жақсартылған санитарлық құралдарды пайдаланады, олар жалпы болып табылмайды және бұл ретте негізгі сипаттамалары бойынша ешқандай елеулі айырмашылықтары жоқ. Елде, халықтың 48,1 пайызы - шайғышы/ағызғышы бар әжетханаларды, ал 51,8 пайызы - төсеніші бар қоқыс төгетін орды немесе

Қол жуу

Қазақстанда шамамен әр үй шаруашылығында (99,0 пайыз) қол жууға арналған нақты жерде су да сабын да бар.

Туу және ерте балалы болу

Қазақстанда 15-49 жас аралығындағы әйелдер арасында туудың жалпы коэффициенті 1 000 адамға 21 тууды құрады, бұл көрсеткіш қалалық және ауылдық жерлерде тиісінше 1 000 адамға 20 және 23 тууды құрады.

15-19 жастағы жасөспірімдер арасында туудың коэффициенті 1 000 әйелге 36 тууды құрады.

Қазақстанда MICS алдында, бір әйелге 3,0 тууды, қалалық жерге қарағанда ауылдық жерде бұл көрсеткіш жоғары (тиісінше 3,7 және 2,6 туу).

Контрацепция әдістері

Қазақстанда жалпы контрацепцияның қандай да бір әдістері туралы, заманауи әдістерді қосқанда, 15-49 жастағы сұралған әйелдердің барлығы дерлік хабардар (98,8 пайыз).

Контрацепцияның әртүрлі әдістері мен құралдарын пайдалану туралы Қазақстанның қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдерінің жартысына дерлігі хабарлады (55,7 пайыз). Контрацепцияның ең танымал әдісі жатыр ішілік спираль (ЖІК) болып табылады, оны әрбір үшінші ресми (ресми емес) некеде тұрған әйел қолданады (31,9 пайыз). Келесі неғұрлым жиі пайдаланылатын әдіс/құрал ерлер мүшеқабы болып табылады, олардың

Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік

Әйелдердің 5,6 пайызы балалардың туылу мерзімдерін жоспарлау үшін, ал әйелдердің 4,3 пайызы – балалардың санын шектеу үшін контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілікке ие болған; осылайша әйелдердің контрацепцияға деген

пайдаланады.

Тұтастай алғанда, ел бойынша халықтың жартысынан көбі судың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтары, (53,2 пайыз) ауызсуды тазартудың ешқандай әдістерін қолданбайды.

желдеткіші бар қоқыс төгетін оры бар әжетханаларды пайдаланады, олар жалпы болып табылмайды және бұл ретте қалалық жерде - халықтың 68 пайызынан көбі шайғышы кәрізге қосылған әжетханаларды, ал ауылдық жерде халықтың 85,5 пайызы төсеніші бар қоқыс төгетін оры немесе желдеткішпен жабдықталған қоқыс төгетін оры бар жабық әжетханаларды пайдаланады.

15 жасқа толғанға дейін 15-19 жастағы әйелдер арасында балаларды туу жағдайлары жоқ. Бұл жастағы әйелдердің 3,9 пайызы бала туған немесе бар, әйелдердің 1,4 пайызы - бірінші балаға аяғы ауыр.

18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған, 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі 2,2 пайызды құрады, бұл ретте осы жастағы жоғары білімі бар әйелдермен салыстырғанда, негізгі орта білімі бар әйелдердің ерте балалы болу көрсеткіштері жоғары (тиісінше 15,7 және 0,5 пайыз).

қолданылуы туралы ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің 12,5 пайызы хабарлады, ал әйелдердің 6 пайыздан астамы таблеткалар қабылдаған.

Инъекция, диафрагма/көбік/гельдер, трансдермалды бұласырлар, лактациялық аменорея (ЛАӘ), немесе үзілген жыныстық қатынас немесе оқтын-оқтын жыныстық қатынасқа түспеу, сондай-ақ әйелдер стерилизациясы сияқты контрацепция әдістері/құралдары кең таралмаған және оларды тек 0,1-1,7 пайыз әйелдер ғана қолданған.

15-19 жастағы жасөспірімдер ересек әйелдерге (20-49 жас) қарағанда, контрацепция әдістерін әлдеқайда аз қолданады.

қанағаттандырылмаған қажеттілігі жалпы ел бойынша 9,8 пайызды құрады.

Бұл көрсеткіш отбасы жопарлаудағы қанағаттандырылмаған қажеттілік ретінде де белгілі.

Босанғанға дейінгі бақылау

Қазақстанда білікті медицина қызметкерімен босанғанға дейінгі бақылаумен қамту өте жоғары және 99,3 пайызды құрады. Жүктілерді босанғанға дейінгі бақылаудың басым бөлігі жоғары білікті дәрігерлермен (92,2 пайыз), медбикелерде немесе акушерлерде жүктілердің 6,6 пайызы, фельдшерлерде – 0,5 пайызы бақыланған, бұл орта медицина қызметкерінің 2 санаты көбінесе ауылдық жерлерге тән (10,8 және 1,0 пайыз тиісінше).

Жүкті әйелдердің 95,3 пайызы жүктілік кезінде кем дегенде төрт рет босанғанға дейінгі бақылауды алған. Жалпы соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің 90,2 пайызы босанғанға дейінгі бақылау үшін медицина мамандарына алғашқы қаралуды босанғанға дейінгі

Босану кезіндегі көмек

Қазақстанда босандырулардың 99,4 пайызы білікті маманмен қабылданған және барлық дерлік босандырулар мемлекеттік медициналық мекемелерде өткен. Босанудың 90 пайыздан астамы жоғары білікті дәрігерлермен қабылданған, ал босанудың 9,1 пайызы – орта медицина қызметкерімен

Босанғаннан кейінгі бақылау

Қазақстанда медициналық мекемеде бала туған әрбір дерлік әйел босанғаннан кейін ол жерде 12 немесе одан көп сағат бойы қалады (99,9 пайыз), өңірлік айырмашылықтар жоқ десе болады. Он әйелдің тоғызы (89,0 пайыз) босанғаннан кейін медициналық мекемелерде 3 және одан көп күн бойы болған; олардың 44,4 пайызы медициналық мекемелерде босанғаннан кейін тура 3 күн қалған; ал 11 пайыз әйелдер босанғаннан кейін медициналық мекемелерде 3 күннен аз күн қалған

Қазақстанда нәрестелердің 99,4 пайызы денсаулығы жағдайына босанғаннан кейінгі бақылаумен (БКБ) медициналық мекемеде болған кезеңінде немесе үйде қамтамасыз етілген.

Қазақстанда БКБ үшін алғашқы барып қайтудың 97,4 пайызы босанғаннан кейін бірінші аптада негізінен үйде жүргізілген. Жиі мұндай бақылау барып қайту шығарылғаннан кейін бір күн өткен соң (30,7 пайыз) немесе 3-6 тәулікте (30,5 пайыз) жүзеге асырылған. Бала денсаулығы жағдайына босанғаннан кейінгі бақылау үшін шамамен әрбір төртінші барып қайту (23,5 пайыз) шығарғаннан кейін 2 күн өткен

Жасанды түсік

Қазақстанда индукцияланған жасанды түсіктердің орташа саны – 0,4 құрады. 15-49 жастағы әрбір бесінші әйел (20,1 пайыз) кем дегенде бір индукцияланған жасанды түсік жасатқан (жүктілікті жасанды жолмен үзу). Жиі индукцияланған жасанды түсіктер 20-24 жастағы әйелдермен (3,7 пайыз) салыстырғанда ересек 40-44 және 45-49 ұрпақты болу жасындағы әйелдер арасында (34,5 және 38,2 пайыз тиісінше) жүргізілген.

Әйелдердің 55,1 пайызы 1 жасанды түсік, 38,8 пайыз екі-үші пайыздан және 6,1 пайыз – төрт және

бақылауды алған жүктілер арасында алғашқы бару сәтінде жүктіліктің 2 айлығында медианамен соңғы жүктіліктің бірінші кезеңінде жасаған. Босану кезіне жасы 20 жастан жасырақ болған жүктіліктің алғашқы үш айында әйелдердің тек 82,9 пайызы, босану кезінде 91,1 пайыз 20-34 жас аралығындағы әйелдермен салыстырғанда босануға дейінгі бақылауға арналған медицина қызметкерлеріне алғаш барған. Екі жыл ішінде тірі бала туған шамамен әйелдердің барлығы 99,3 пайызы, босануға дейінгі бақылаудың шеңберінде толық көлемде қызмет көрсету мен рәсімдердің ең төменгі ауқымын алған (қан қысымы өлшенген, несеп сынамасы және қан талдау сынамасы алынған).

– медбикелермен және акушерлермен қабылданған.

Жалпы босанудың 14,8 пайызы кесарь тілігінің көмегімен болған. Бұл ретте босанушылардың 9,6 пайызы толғақ басталғанға дейін келісімін берген, ал босанушылардың 5,3 пайызы үшін бұл шешім толғақ кезінде қабылданды.

соң жүзеге асырылды, ал 10,2 пайыз – шығарылғаннан кейін бір аптадан соң.

Қазақстанда жалпы 62,2 пайыз аналар босанғаннан кейінгі аналардың денсаулығы жағдайына медициналық мекемеде босанғаннан кейінгі бақылаумен қамтамасыз етілген. Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін 3 күн ішінде – 18,3 пайыз, 3-6 күннен соң – 17,3 пайыз, БКБ мақсатында кіріп-шығуларға қатысты 26,4 пайыз кіріп-шығу шығарылғаннан кейін бір аптадан соң жүргізілгені анықталды. Бұл ретте аналардың 36,7 пайызына ешқандай босанғаннан кейінгі бақылау жүргізілмеген. 97,4 пайызында аналар да олардың нәрестелері де босанғаннан кейін босанғаннан/туылғаннан кейін алғашқы 2 күнде бірден денсаулығы жағдайына тексеруді, немесе БКБ үшін уақтылы баруды алғанын көрсетті.

0,6 пайыз жағдайда босанудан/туылғаннан кейінгі жағдайларда аналар да, жаңа туған сәбилер де денсаулығы жағдайына тексерулер де, уақтылы барып қайтулар да алмаған, ал 1,9 пайыз жағдайларда мұндай бақылауды тек нәрестелер алған.

одан көп жасанды түсік жасатқан. 2-3 рет немесе 4 және одан көп жасанды түсіктің ең жоғары пайызы 40-44 жастағы және 45-49 жас тобындағы әйелдер арасында (46,2 және 45,4 пайыз тиісінше және 7 және 8,4 пайыз тиісінше) байқалады.

Жасанды түсіктердің жиынтық сомасы 15-49 жастағы 1 әйелге 0,3 құрады; 1000 әйелге есебімен Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті 10 жасанды түсікті құрады.

Ерте жастан дамыту

Ерте жаста ұйымдастырылған белгілі бір оқыту бағдарламасына 36-59 жас аралығындағы балалардың (55,3 пайызы) жартысынан көбі барады. Қалалық және ауылдық жерлер арасында айтарлықтай айырмашылықтар бар, сонымен қатар 48,9 пайыз ауылдық жерлермен салыстырғанда мұндай бағдарламаларды қалалық жердің 62,2 пайыз балалары қатысады.

Балалардың 36-59 ай жас аралығындағы 85 пайыздан астамы балаларды мектепке дайындау үшін және білім дағдыларын алу үшін ересек үй шаруашылығының мүшесі 3 күн бойы, төрт (немесе одан да көп) қызметін жүзеге асырады.

Ерте жаста бала дамуының индексі (ЕЖБДИ) балалардың пайыздық үлесі жасына сәйкес кем

Жас әйелдердің сауаттылығы

Қазақстанда 15-24 жастағы жас әйелдер абсолютті 100 пайыз сауатты. Сауаттылық жалпыға ортақ болып

Мектепке дайындық

Қазақстанда жалпы бірінші сынып оқушыларының 90,8 пайызы мектепке барар алдында өткен оқу жылында мектепке дейінгі білім беру мекемесіне барған. Үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық жағдайлары балаларды мектепке дайындау кезінде оң рөлге ие: өте бай үй шаруашылықтарында тұрып жатқан балалардың 96,7 пайызы өткен жылы мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне барған, ал өте кедей үй шаруашылықтарындағы балалар арасында тиісті көрсеткіш тек 88,3 пайызды ғана құрады.

Бастауыш және орта мектепке бару

Қазақстанда 1-сыныпқа оқытуға алты немесе жеті жастан бастап қабылданады және әрбір ата-ана өз баласын мектепке қандай жаста беру керектігін өз бетінше анықтауға құқылы. Бастауыш мектепке баратын жастағы балалар арасында (толық 7 жас) Қазақстанда 2015-2016 оқу жылында бастауыш мектептің бірінші сыныбына балалардың 99,2 пайызы барады, ал 6 жастан мектепке барған балалар санына балалардың 67,4 пайызы барған.

7-10 жаста бастауыш мектепке барудың таза (түзетілген) коэффициенті 99,5 пайызды құрады.

11-17 жастағы балалар арасында орта мектепке барудың таза (түзетілген) коэффициенті (БТК) 98,9 пайызды құрады. 11-15 жастағы балалар арасында негізгі орта мектепке бару (БТК) 99,4 пайызды құрады. 16-17 жастағы балалар арасында жалпы орта мектеп БТК 95,7 пайызды құрады, бұл негізгі орта мектеп БТК

Тууды тіркеу

Зерттеу нәтижелері Қазақстанда тууды тіркеу жалпыға бірдей дерлік (99,7 пайыз) екенін көрсетті.

Балалардың тәртібі

Қазақстанда 1-14 жастағы балалардың 52,7 пайызы зерттеудің алдындағы ай ішінде үй шаруашылығы ересек мүшелерінің тарапынан психологиялық немесе

дегенде ең төменгі төрт бағытта жүзеге асуы арқылы: танымдық дамыту, дене дамуы, әлеуметтік және эмоционалдық дамуы, сондай-ақ сауаттылығы мен дағдыларының дамуы арқылы есептеледі.

Ерте жаста бала дамуының индексі (ЕЖБДИ) жасы 36-59 ай аралығындағы балалар үшін 85,5 пайызды құрады. Балалар дамуының төрт бағытының сараптамасы 98,3 пайыз балалардың дене дамуы бойынша жасына сәйкес, танымдық дамыту – 97,2 пайыз, әлеуметтік және эмоционалдық даму бағытында – 82,1 пайыз. Бірақ жасы 36-59 ай аралығындағы балалардың пайыздық үлесі өз жасына сай дамудағы басқа дамудың бағыттарынан, оқу және санау облысында 3-3,5 есе төмен (27,7 пайыз).

табылады, әйелдердің сауаттылық жағдайы негізгі сипаттамалары бойынша еш айырмашылығы жоқ.

Мектепке дейінгі мекемеге баратын 5-6 жастағы балалардың пайыздық үлесі 47,8 пайызды, ал бастауыш мектепке баратындар 36,1 пайызды құрады. Мектепке дейінгі мекемелерге барудың түзетілген коэффициенті 84,0 пайызды құрады. Бұл ретте 5 жастағы балалардың ең көп бөлігі мектепке дейінгі мекемеге барған (68,1 пайыз) және тек 2,6 пайыз бастауыш мектепке; 6 жастағы балалар арасында шамамен балалардың үштен бірі мектепке дейінгі мекемелерге барған (28,9 пайыз), ал 67,4 пайызы бастауыш мектепке барған.

біршама төмен.

Қазақстанда, тұтастай алғанда, жалпы бастауыш, негізгі және орта білім жүйесіндегі жыныстардың тең құқықтылығы индексінің мәні 1,00 құрайды, бұл жалпы білім беретін мектептердің аталған барлық деңгейлеріне ер балалар мен қыз балалардың баруында айырмашылықтың жоқ екенін көрсетеді, айрықшасы ЖТИ жалпы орта білімді қоспағанда 1,01 құрады. Жалпы алғанда, ЖТИ негізгі сипаттамалары бойынша айырмашылықтар жоқ. Жалпы орта мектепке арналған таза (түзетілген) коэффициенті жыныстардың тең құқықтылығы индексі қалалық жерлердегі қыздар мен ұлдардың жалы орта мектепке баруы және ауылдық жерлердегі қыздар мен ұлдардың (1,03 және 0,98 пайыз тиісінше) шамалы гендерлік алшақтық бар екенін көрсетеді.

күш қолдану жазалауының кем дегенде бір нысанына ұшыраған. Балалардың 47,2 пайызы психологиялық агрессияға ұшыратылған. Дене күшімен жазалаудың

анағұрлым ауыр нысандары (баланың басынан, құлағына немесе бетіне ұру немесе жиі қайталанатын соққылар) елде іс жүзінде қолданылмаған: жазалаудың қатаң түріне балалардың 1 пайызы ғана ұшыраған. Ұл балалар дене күшімен жазалауға (55,2 пайыз), қыздарға қарағанда (49,9 пайыз), жиі ұшырайды.

Ерте некеге тұру

Қазақстанда әйелдер мен ер кісілер үшін некелік қатынасқа түсетін ресми 18 жас болып табылады және айрықша жағдайларда ғана жергілікті атқарушы органдардың шешімі бойынша бұл жас дәлелді себеп: 1) жүкті болу және 2) ортақ баланың туылуы болған кезде екі жылдан аспайтын мерзімге төмендетілуі мүмкін.

15-49 жастағы әйелдер арасында қыздардың 0,1 пайызы ғана 15 жасқа толғанша тұрмыс құрған, ал 20-49 жастағы әйелдер арасында әйелдердің 7,8 пайызы 18 жасқа толғанша тұрмыс құрған.

20-49 жастағы әйелдер арасында 18 жасқа дейінгі некелер қалалық жерге қарағанда, ауылдық жерде жиірек таралған деп атауға болады (9,5 және 6,5 пайыз

Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас

Қазақстанда 2015 жылғы MICS деректері бойынша, тұтастай әйелдердің 14,2 пайызы күйеуі/серігі әйелін/серігін көрсетілген бес жағдайдың кем дегенде - бірі бойынша ұруға немесе сабауға құқығы бар деп есептейді. Күйеуі белгілі бір жағдайларда қолын көтеруге құқығы бар есептейтін әйелдер көбіне, егер: әйел балаларға қамқорлық көрсетпесе (10,8 пайыз) немесе күйеуіне айтпай үйден шығып кетсе немесе

Балалардың тұру нысандары және жетімдік

Қазақстанда шамамен 0-17 жастағы бес баланың төртеуі (82 пайыз) ата-анасының екеуі де бар толық отбасында, 13,1 пайызы – тек анасымен, ал 1,1 пайызы – тек әкесімен тұрады. Туған әкелерінің тірі болуына қарамастан, тек қана анасымен балалардың - 9,2 пайызы, ал балалардың 0,8 пайызы – биологиялық

АИТВ берілуі туралы білімнің болуы және АИТВ-ға қатысты қателесулер

Қазақстанда 15-49 жастағы әрбір әйел немесе сұралғандардың 97,9 пайызы ЖИТС туралы естіген. Осыған қарамастан жиынтықта АИТВ берілуінің алдын алудың екі негізгі тәсілін - біріншіден, тек бір ғана ауру жұқтырмаған жыныстық серіктің болуы, екіншіден, әрбір жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдалануды білетін әйелдердің үлесі 65,4 пайызды ғана құрады. Бұл ретте әйелдердің олардың әрбіреуі туралы хабардар болуы жеткілікті дәрежеде жоғары: 82,3 пайыз әйелдер АИТВ берілуінің алдын алудың негізгі тәсілі тек бір ғана ауру жұқтырмаған жыныстық серіктің болуы болып табылатынын біледі, ал 71,7 пайыз әйелдер әрбір жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдалану АИТВ берілуін болдырмаудың сенімді тәсілдерінің бірі болып табылатынын біледі. Жалпы жартысынан азы немесе әйелдердің 44,0 пайызы АИТВ берілуі туралы неғұрлым кең тараған қателесулерді теріске шығарады және дені сау болып

Үй шаруашылығының сауалнамасына жауап берген респонденттердің 4,7 пайызы ғана баланың тиісті жүріс-тұрысына қол жеткізу үшін дене күшін қолдана отырып жазалау қажет деп есептейді, алайда тәжірибеде олар балалардың шамамен 26 пайызына қатысты олар дене жазалауын қолданған.

тиісінше).

18 жасқа дейін ресми (ресми емес) некеге тұрған әйелдердің үлесі өзінің шыңына 20-25 жыл бұрын жетті, содан кейін қайтадан төмендеді.

Қарастырылатын барлық жас тобындағы әйелдер арасында 18 жасқа дейін некеге тұру қалалық жерге қарағанда, ауылдық жердің әйелдері арасында жиі таралғанын айтуға болады.

Зерттеу кезінде 20-24 жастағы әйелдердің 4,5 пайызы ғана өзінен он немесе одан да көп жасқа үлкен ер кісімен ресми (ресми емес) некеде тұрғаны анықталды, ал 15-19 жастағы тұрмыстағы әйелдердің арасында күйеулері әйелдерінен 10 және одан көп жасқа үлкен әйелдердің үлесі 5,8 пайыз құрады.

оған қарсылық көрсетсе (4,1 пайыз), оны жақтайды, немес өзінің тәуелсіздігін көрсетеді, мысалы күйеуіне айтпай үйден шығып кетеді немесе оған қарсы шығып дауласады (5,4 пайыз). Әйелдердің аз бөлігі күйеуіне жыныстық қатынастан бастартқан (1,5 пайыз) жағдайда немесе тамағы күйіп кеткен кезде (0,7 пайыз) сабауды ақталған деп есептейді.

анасы тірі болса да, әкесімен тұрады. Биологиялық ата-анасымен балалардың – 3,2 пайызы тұрмайды, бұл ретте балалардың 2,6 пайызының ата-анасының екеуі де тірі.

Балалардың шамамен 5 пайызы ата-анасының біреуінен немесе екеуінен айырылған.

көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін біледі. Әйелдердің 71,5 пайызы АИТВ сүйісу арқылы беріле алмайды деп есептейді, ал әйелдердің 66,7 пайызы АИТВ масаның шағуы арқылы берілмейтінін біледі; ал төрт әйелдің үшеуі (74,1 пайыз) дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін біледі. Әйелдердің 88,4 пайызы қол алысу немесе құшақтасу арқылы АИТВ берілмейтіні туралы, шамамен соншасы (89,1 пайыз) – АИТВ тылсым жолмен берілмейтінін біледі, ал әйелдердің 80 пайызы АИТВ бірге тамақтанған кезде берілмейтінінен хабардар.

АИТВ алдын алу және берілуі туралы жан жақты білімге *(тек бір ғана сенімді ауру жұқтырмаған жыныстық серіктің болуы және әрбір жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдалану)* білетін әйелдер; дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін білетін әйелдер; және АИТВ жұқпасының берілуі туралы екі ең кең таралған

қателесуді теріске шығаратын әйелдер) АИТВ берілуі мен алдын алу тәсілдері туралы жан-жақты білімге 15-49 жастағы әйелдердің әрбір үшінші әйелі (33,7 пайыз) ие. Бұл ретте қалалық жерде бұл көрсеткіш ауылдыққа қарағанда біршама жоғары (38,8 және 27,0 пайыз тиісінше).

АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым - қатынас

Қазақстанда әйелдердің 90,8 пайызы төзімді қарым-қатынас туралы жоқ дегенде бір сұраққа «ия» деп жауап береді. Ең кең таралған төзімді қарым-қатынас ЖИТС-пен ауыратын үй шаруашылығы мүшесін өз үйінде күтуге дайын екені болып табылады (82,2 пайыз). Сұралған әйелдердің үштен бірі АИТВ оң бірақ науқас емес оқытушыға мектепте жұмыс істеуіне рұқсат беру қажет деп есептейді (34,9 пайыз); әрбір бесінші әйел АИТВ оң сатушыдан жаңа піскен көкөніс сатып алуға дайын және отбасы мүшесі АИТВ жұқтырған болса бұны құпияда ұстамас еді (20,1 және 20,5 пайыз тиісінше).

Әрбір жеке алынған жағдайда жалпы елде әйелдер анағұрлым ерекше адалдық көрсеткенімен (20-дан 82 пайызға дейін), алайда жиынтықта «Иә»

Жас әйелдер бойынша АИТВ көрсеткіштері

15-24 жастағы шамамен әрбір төртінші әйел АИТВ туралы жан-жақты білімге ие (26,7 пайыз); шамамен әйелдердің жартысы АИТВ-ның анадан балаға берілуінің барлық үш тәсілін біледі (48,0 пайыз); және осы жас тобындағы әйелдердің үштен екісінен астамы АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатын жерді біледі (71,4 пайыз).

АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға төзімді қарым-қатынасты жоғарыда сипатталған барлық төрт көрсеткіш бойынша 15-24 жастағы әйелдердің

БАҚ-ты пайдалану

Қазақстанда 15-49 жастағы әйелдердің жартысы дерлік немесе 49,0 пайызы аптасына бір рет газет немесе журнал оқиды, шамамен әрбір төртінші әйел немесе 26,5 пайызы радио тыңдайды және 96 пайызы теледидар көреді. Тұтастай алғанда әйелдердің 2,3 пайызы осы үш БАҚ-тың ешқайсысын пайдаланбайды, ал 97,7 пайызы БАҚ-тың жоқ дегенде бір түрін пайдаланады, ал 16,1 пайызы – аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың барлық үш түрін (жиынтығында) де

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану

Қазақстанда 15-24 жастағы әйелдердің 97,9 пайызы бір рет болсын компьютер пайдаланған; 88,2 пайызы соңғы 12 ай бойы компьютер пайдаланған, ал 77 пайызы оларды соңғы ай бойы жоқ дегенде аптасына бір рет пайдаланған. Тұтастай алғанда, зерттеудің пікіртерім алынған 15-24 жастағы әйелдердің 96,8 пайызы бір рет болсын Интернетті пайдаланған, бұл

15-24 жастағы және жиі 15-19 жастағы жас әйелдер мен қыздар АИТВ берілуінің алдын алудың барлық жолдары туралы және АИТВ қатысты барлық қателесулер туралы ересектеу әйелдерге қарағанда көбіне нашар ақпараттанған.

деген жауап берілген барлық төрт сұрақ бойынша әйелдердің тек 2,5 пайызы ғана АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға төзімділік танытқан.

15-49 жастағы әйелдердің 39,0 пайызы АИТВ-мен өмір сүретін балалар АИТВ теріс балалармен мектепке бірге баруға мүмкіндіктері болуы тиіс деп, АИТВ-мен ауыратын адамдарға бұл көрсеткіш бойынша төзімді қарым-қатынас білдірді.

Әйелдердің 76 пайызы АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға кемсітушілік қарым-қатынасты (екі көрсеткіш бойынша жиынтықпен: 1) АИТВ оң сатып алушыдан жаңа піскен көкөніс сатып алар еді және 2) АИТВ-мен өмір сүретін балалар АИТВ теріс балалармен мектепке бірге бару мүмкіндігіне ие болуы тиіс) көрсетті.

2,2 пайызы көрсетті, бұл 15-49 жастағы әйелдер арасындағы көрсеткішпен салғастырымды. АИТВ жұқтырғандарға қатынас бойынша бұдан бұрын көрсетілген 2 көрсеткіш бойынша (1) *АИТВ оң сатушыдан жаңа піскен жемістер сатып алатын және 2) АИТВ-мен өмір сүретін балалар АИТВ теріс балалармен бірге мектепке бару мүмкіндігіне ие болуы тиіс деп санайтын*) кемсітушілік қарым-қатынас жас әйелдердің 78,4 пайызы көрсетті, бұл 15-24 жастағы әйелдер индикаторларымен салғастырымды.

пайдаланады.

Газеттер мен журналдарды 35-49 жастағы әйелдердің жартысынан астамы (52,7-57 пайыз) оқиды, 15-19 жастағы әйелдер арасында баспа бұйымдары жоғары сұранысқа ие емес және оларды әйелдердің 39,1 пайызы ғана аптасына бір рет оқиды. 45-49 (20,3 пайыз) жастағы әйелдерге қарағанда 18-19 жастағы (31,7 пайыз) жас әйелдер радионы жиі тыңдайды.

ретте 94,6 пайызы соңғы 12 ай ішінде Интернетті пайдаланған. Интернетті пайдаланған жас әйелдердің үлесі жиі, яғни соңғы ай ішінде жоқ дегенде бір рет – 89,8 пайызды құрады. Соңғы 12 ай ішінде компьютерді де, интернетті де пайдалану 15-19 жастағы әйелдер арасында көбірек таралған.

Субъективті әл-ауқат

Қазақстанда жас әйелдердің шамамен 97,0 пайызы отбасылық өміріне (97,1 пайыз), сыртқы келбетіне (97,2 пайыз), айналасындағылардың қарым-қатынасына (97,1 пайыз), денсаулық жағдайына (96,6 пайыз) және достық байланыстарға (96,7 пайыз) қанағаттанушылық білдірген. Тұру жағдайларымен (айналасындағылармен) жас әйелдердің 92,4 пайызы қанағаттанады. 15-19 жастағы жас қыздардың 4,6 пайызының ғана жұмысы бар және 20-24 жастағы жұмысы бар әйелдердің 40,5 пайызының кірісі бар. Көрсетілген әрбір жас тобында әйелдердің 89,0 пайызы кірісіне қанағаттанушылық білдірген. Тұтастай алғанда, 15-24 жастағы әйелдердің 96,4 пайызы толық немесе ішінара оқумен қанағаттандырылған (әйелдердің 49,6 пайызы оқу орнына баратындар). Олардың ішінен 20-24 жастағы әйелдердің 97,5 пайызы толық немесе ішінара оқумен

Темекі бұйымдарын қолдану

Қазақстанда 15-49 жастағы әйелдердің 26,9 пайызы қашан да болса белгілі бір темекі бұйымын қолданғанын, бұл ретте әйелдердің 8,4 пайызы сигареттер шеккенін немесе шегетін немесе шекпейтін темекі бұйымдарын зерттеуге дейін соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн ішінде қолданғанын хабарлады.

Қашан болса да ауылдық жерлерге қарағанда, қалалық әйелдердің темекі бұйымдарын қолдануы екі есе жоғары (34,7 және 16,9 пайыз тиісінше); соңғы айда кез келген уақытта ауылдық жерге қарағанда, қалалық темекі шеккен әйелдердің үлесі екі есе жоғары (11,4 және 4,7 пайыз тиісінше).

Темекі шегетін әйелдер арасында танымал темекі бұйымы сигареттер (18,3 пайыз) болып табылады, бұл ретті олардың 5,7 пайызы сигареттер және тағы басқа темекі бұйымдарын қолданған. Соңғы ай ішінде

Алкогольді қолдану

Қазақстанда зерттеудің алдында соңғы айда бір немесе бірнеше күн ішінде 15-49 жастағы төрт әйелдің кем дегенде біреуі 25,1 пайызы алкогольдің, ең болмаса, бір порциясын ішкен.

Осы 15-49 жас тобындағы әйелдердің 0,5 пайызы ғана алкогольді 15 жасқа толғанға дейін алғаш рет қолданған, сол уақытта әйелдердің 33,7 пайызы алкоголь ішімдіктерін ешқашан қолданбаған.

қанағаттандырылған (әйелдердің 21,5 пайызы оқу орнына баратындар).

Жиынтығында өз өміріне 15-24 жастағы әйелдердің 96,8 пайызы қанағаттанады; бұл көрсеткіш өте кедей үй шаруашылығында тұратын әйелдердің 96,0 пайызынан бастап, өте бай үй шаруашылығында тұратын әйелдердің 97,8 пайызына дейін түрленеді, бұл әл-ауқат деңгейі мен өмірге қанағаттанушылық арасында себеп-салдарлық байланыстың жоқ екендігін көрсетеді.

15-24 жастағы әйелдердің 98,5 пайызы өздерін өте бақытты немесе салыстырмалы түрде бақытты сезінеді.

Соңғы жылы өмірім жақсарды деп есептейтін және бір жылдан кейін бұдан да жақсарады деп күтетін 15-24 жастағы әйелдердің үлесі 64,9 пайызды құрады.

темекі бұйымдарынан әйелдердің 7,1 пайызы тек сигареттерді шеккен.

Әйелдер арасында кейбіреулері темекі шегудің жиілігі тәулігіне 1-4 темекі шегетін болса, ал әйелдердің кейбір бөлігі тәулігіне 10-20 және одан да көп темекі қолданады.

24 сағат ішінде әйелдердің 28,2 пайызы 5-тен кем темекі шеккен, ал 29 пайызы – 5-9 темекі. Соңғы 24 сағат ішінде сигарет шеккен 15-49 жастағы әйелдердің арасында 10,5 пайыздан астамы осы уақыт ішінде 20 және одан да көп сигарет қолданған. Саны бойынша (20 және одан да көп сигарет) (аз дегенде темекінің бір тұтас стандарты қорабы), ал әйелдердің 32,2 пайызы тәулік ішінде 10-19 темекі данасын тұтынған.

Әйелдердің 0,9 пайызы ғана 15 жасқа толғанға дейін алғашқы сигаретін шеккен.

Алкоголь ішімдіктерін жас әйелдермен салыстырғанда (15-19 жастағы әйелдерге - 3,1 пайыздан, 25-29 жастағылар арасында - 21,7 пайызға дейін түрленеді) зерттеуге дейін соңғы айдың бір немесе бірнеше күндері ішінде 30-дан 49 жасқа дейінгі әйелдер жиірек қолданған (30-дан 35 пайызға дейін түрленеді).

I. Кіріспе

I. Кіріспе

Осы есеп Қазақстанда 2015 жылы өткізілген Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу деректері бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетімен (бұдан әрі – ҚР ҰЭМ) жасалды.

Қазақстанда бұл үшінші MICS-зерттеу; өткен екі зерттеу тиісінше 2005 және 2010 жылдары өткізілді, бұл зерттеулер деректері балаларға қатысты статистикалық деректерді басқару жүйесін жетілдіру қажеттігін көрсете отырып ана мен бала денсаулығы саласында мемлекеттік бағдарламаларды, Қазақстандағы Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қоры ЮНИСЕФ Елдік бағдарламасын әзірлеу және іске асыруда пайдаланылды. Мұндай зерттеулер Қазақстандағы әйелдер мен балалардың жағдайын бағалау тұрғысынан өте маңызды, себебі балаларға бағытталған және Қазақстанның халықаралық көрсету

үшін мемлекеттік саясатты дамыту үшін бірегей ақпаратты ұсынады. Зерттеу ұлттық мақсаттарға және жаһандық (халықаралық) міндеттемелерді орындауға қозғалысты қадағалау үшін дәлелдемелік база мен бағдарламаларды әзірлеу үшін қажетті статистикалық негізделген, халықаралық деңгейде салғастырылған деректерді алуға мүмкіндік береді. Бұл жаһандық міндеттемелер арасында «Балалар өмірі үшін жарамды Әлем» Декларациясы мен іс-әрекет жоспары, АИТВ/ЖИТС бойынша БҰҰ Бас ассамблеясының Арнайы сессиясының мақсаттары, «Барлығына арналған білім» декларация және Мыңжылдықты дамыту мақсаттары (МДМ), сонымен бірге жаһандық халықаралық келісімдерде қол қойылған міндеттемелер, одан басқа 2015 жылғы зерттеулер нәтижелері Тұрақты даму мақсаттарын (ТДМ) іске асыруды мониторингілеу үшін жөнелту нүктесі болып табылады.

Әрекетке ұшыраушылық:

Есептілікті ұсыну бойынша ұлттық және халықаралық міндеттемелер

Мыңжылдық декларациясына, сондай-ақ «Балалар өмірі үшін жарамды әлем» декларациясы мен іс-қимыл жоспарына қол қойған Үкіметтер құжаттарда қамтылған мақсаттарға және міндеттерді орындауға қозғалысты бақылауға міндеттенді:

«Ұлттық және тиісті жағдайларға өңірлік деңгейлерде, біз ұлттық, өңірлік және жаһандық деңгейлердегі осы Іс-қимыл жоспарында белгіленген мақсаттар мен міндеттердің жүзеге асырылуын үнемі қадағалап отырамыз және оларды іске асыру істеріндегі прогресті бағалаймыз. Бұл үшін біз деректерді жинау, оларды талдау және бөлу бойынша, оның ішінде айырмашылықтарға алып келуі мүмкін жыныс белгісі, жасы және басқа да тиісті факторлар бойынша бөліп біздің ұлттық статистикалық әлеуетімізді нығайтамыз және балаларға арналған зерттеулердің кең ауқымын жүргізуді қолдайтын боламыз.

Біз статистикалық әлеуетті өсіру бойынша күш-жігерді қолдай отырып халықаралық ынтымақтастықты өзектендіреміз және бақылау, бағалау және жоспарлау үшін қоғамдық әлеуетті жасаймыз.» («Балалар өміріне жарамды әлем», 60 т.)

«Біз қызметтің кедергілерін анағұрлым тиімді жою және жеделдету үшін ұлттық және қосалқы ұлттық деңгейлерде прогрестің мерзімді шолуларын жүргізетін боламыз. («Балалар өміріне жарамды әлем», 61 т.)

«Балалар өміріне жарамды әлем» (61 т.) іс-қимыл жоспарында сонымен қатар UNICEF-ті қол жеткізілген прогресс туралы мерзімді баяндамалар дайындауға қатысуға шақыру қамтылған.

«... Бірікке Ұлттар Ұйымының Балалар қорына балалар мүдделерін қорғайтын әлемдегі жетекші мекеме ретінде үкіметтермен, тиісті қорлармен, бағдарламалармен және Бірікке Ұлттар Ұйымы жүйесінің мамандандырылған мекемелерімен, сондай-ақ барлық басқа да тиісті әрекет ететін адамдармен тығыз ынтымақтастықта орынды болған кезде осы Декларацияның және Іс-қимыл жоспарының жүзеге асырылу барысы туралы ақпаратты дайындауды жалғастыру және таратуға өтініш жасалды.»

Мыңжылдық декларациясында (31 т.) прогресс туралы мерзімді баяндамаларды ұсынуға осыған ұқсас шақыру қамтылған:

«... Біз Бас Ассамблеяны осы Декларация ережелерінің жүзеге асырылу барысын үнемі қарап отыруды сұраймыз және Бас Хатшыдан Бас Ассамблеяның қарауы үшін және одан әрі шаралар қолдану үшін негіз ретінде мерзімді баяндамаларды жариялауды сұраймыз.»

Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қоры (ЮНИСЕФ) Үкіметтердің өз елдерінде балалардың жағдайына мониторингті жүзеге асыру әлеуетін нығайту және 1990 жылғы Жоғары деңгейдегі дүниежүзілік кездесудің балалар мүддесіне шешімін орындау тұрғысында бала құқықтары туралы конвенцияны орындау үшін көрсеткіштердің бірыңғай жүйесі мен статистикалық анық және халықаралық деңгейде салғастырылатын деректерді жинау әдістемесін әзірледі. MICS-зерттеулер ұлттық мақсаттарға қол

жеткізуде прогресті және балалардың әл ауқатын жақсарту бойынша жаһандық міндеттемелерді мониторингілеудің мойындалған құралы болып табылады.

Қазақстан Республикасы ана мен баланы қорғауға және адами әлеуетті дамытуға қатысты барлық халықаралық шарттық үдерістердің қатысушы мемлекеті ретінде өзінің міндеттемелерін орындауға үлкен мән береді және олардың орындалуына мониторингті ұйымдастыру және статистикалық

әлеуетті - әлеуметтік-экономикалық даму мемлекеттік стратегиясын жасау үшін негізгі ақпарат көзін нығайту үшін нақты шараларды қамтамасыз етеді.

Зерттеу мақсаттары мен міндеттері

Қазақстанда 2015 жылы өткізілген Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу мынадай міндеттерді:

- Қазақстан Республикасында балалар мен әйелдердің жағдайын бағалау үшін қажетті өзекті ақпаратты ұсыну;
- Бала мен ананы қорғау саласында ұлттық стратегияларды жақсартуда көмектесетін ақпаратты жинау;
- Әртүрлі салаларда прогресті сыни бағалау үшін деректерді жасау және баса назар аударуды талап ететін салаларда қосымша күш салу;
- Халықтың барынша әлжуаз топтарын әлеуметтік интеграциялауға бағытталған дәлелдемелік саясатты әзірлеуді қамтамасыз ету үшін құқық теңсіздігін анықтау үшін біріктірілмеген деректерді жинау;
- Басқа көздерден деректерді және нысаналы

Болжанғандай, MICS-зерттеу нәтижелері басқа да бірқатар бастамалардың дәлелдемелік базасына өзінің үлесін қосады.

араласулар нәтижелерін растау;

- 2015 жылдан кейінгі мерзімге күн тәртібіне арналған шығыс мәліметтерді жинақтауға себепші болу;
- Қазақстан Республикасында деректер жүйесі мен мониторингілеуді жақсарту және қолжетімді деректерді неғұрлым тереңірек талдау үшін осындай жүйелерді әзірлеу және іске асыруда техникалық сарапшылық білімді нығайтуды қамтиды.

Қазақстанда 2015 жылғы MICS бірнеше басқа маңызды бастамалардың дәлелдемелік базасына, соның ішінде Әйелдер мен балалардың денсаулығын қорғау Жаһандық стратегиясына қатысты ақпарат және бағыныстылық жөніндегі комиссия ұсынған есептілік жүйесіне өзінің үлесін қосады.

Осы Қорытынды есепте зерттеу қамтыған көрсеткіштер мен тақырыптар бойынша нәтижелер ұсынылған.

II. Іріктеме жасау және зерттеу жүргізу әдістемесі

Іріктемені құру

Көптеген көрсеткіштер бойынша 2015 жылы Қазақстанда Кластерлік зерттеу жүргізу (MICS) үшін іріктемені құрудың негізгі міндеті көрсеткіштердің көпшілігі бойынша ұлттық деңгейде қалалық және ауылдық жерлер бойынша, сондай-ақ елдің 16 әкімшілік өңірі (14 облыс және 2 қала) бойынша: Ақмола, Ақтөбе, Алматы, Атырау, Батыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан, Павлодар, Солтүстік Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстары, сондай-ақ республикалық маңызы бар қалалар – Астана және Алматы бойынша статистикалық сенімді баға алуда болды.

Іріктемелі жиынтықты қалыптастыру кезінде деректер қорлары мен Қазақстан Республикасындағы 2009 жылғы ұлттық санақтың (2009ж. ХС) картографиялық материалдары пайдаланылды. Алғашқы іріктеме бірліктері ретінде санақ өткізуді ұйымдастыру үшін қалыптастырылған есептеу учаскелері айқындалды.

Әр өңірдің халқы екі негізгі стратаға бөлінді: қалалық және ауылдық, - ал зерттеу үшін бірліктерді іріктеу екі сатымен жүзеге асырылды. Барлығы 30

Сұрақнамалар

Берілген зерттеуде сұрақнаманың үш түрі пайдаланылды: 1) заңды түрдегі барлық мүшелері (әдетте үй шаруашылығында тұрып жатқандар) туралы, үй шаруашылығының өзі туралы және тұрғын үй туралы ақпаратты жинау үшін үй шаруашылығы сұрақнамасы; 2) үй шаруашылығында тұрып жатқан 15-49 жас шамасындағы барлық әйелдерден пікіртерім алынатын әйелдерге арналған жеке сұрақнама және 3) үй шаруашылығында тұрып жатқан 5 жасқа дейінгі әрбір баланың анасынан (немесе осындай бала күтімін жүзеге асыратын адамнан) пікіртерім алынатын 5 жасқа дейінгі жастағы балалар туралы сұрақнама. Сұрақнамалар мына модульдерді қамтыды:

Үй шаруашылығы сұрақнамасы:

- Үй шаруашылығы тізімдемесі
- Білімі
- Балалардың тәртібі
- Үй шаруашылығы сипаттамалары
- Сумен жабдықтау және санитария
- Қол жуу
- Тұзды йодтау

Әйелдерге арналған жеке сұрақнама үй шаруашылықтарында тұрып жатқан 15-49 жас шамасындағы барлық әйелдерден пікіртерім алу үшін пайдаланылды:

- Әйел туралы мәліметтер
- БАҚ-қа қол жеткізу және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану
- Ұрпақты болу⁷⁾

страта қалыптастырылды – 16 қалалық және 14 ауылдық. Бірінші кезеңде әрбір стратадан мөлшеріне тепе-тең ықтималдылықпен 840 сынақты есептеу учаскесін жүйелі түрде іріктеу жүргізілді. Екінші кезеңде листинг үдерісінде іріктелген есептеу учаскелері шегінде үй шаруашылықтарының тізімі жасалғаннан кейін 20 үй шаруашылығынан тұратын әрбір кластердің мөлшерін негізге ала отырып, 16 800 үй шаруашылығынан әрбір іріктелген есептеу учаскесі негізінде іріктеме қалыптастырылды.

Өзектендіруге жататын 840 кластердің Қарағанды облысының аумағында орналасқан 338 кластер берілген аумақ Ресей Федерациясының ұзақмерзімдік жалға алуында және оның юрисдикциясында болғандықтан қол жетімді болмады.

Қалыптасқан іріктеме өңірлер бойынша, қалалық және ауылдық жерлер бойынша стратификацияланды және өзіндік сараланған болып табылмайды. Ұлттық деңгейде нәтижелерді ұсыну үшін іріктеме салмағы пайдаланылады. Іріктемені құрудың анағұрлым егжей-тегжейлі сипаттамасын «Іріктемені құру» деген А-қосымшасынан табуға болады.

- Соңғы туылған баланың қалаулы болуы
- Ана мен нәрестенің денсаулығы
- Босанғаннан кейінгі бақылау
- Сырқат белгілері
- Контрацепция
- Контрацепцияға қанағаттандырылмаған мұқтаждық
- Үйдегі зорлық-зомбылыққа қатысты көзқарасы
- Неке/одақ
- Сексуалдық мінез-құлық
- АИТВ/ЖИТС
- Темекі мен ішімдікті пайдалану
- Өмірге қанағаттанушылық

(СМ) бала туушылық модулі жалпы туушылық коэффициентіне қатысты және жасөспірімдер арасында туушылықты есептеу мүмкіндігі болу үшін қосылды. 2015 жылы Қазақстанда MICS өткізілгенде, осы зерттеудің шеңберінде нәрестелер және балалар өлімі көрсеткіштері есептелмейтіні туралы шешім қабылданды. 2013 жылы Қазақстанда балалар өлімін бағалау бойынша БҰҰ Ведомствоаралық тобы (БӨБВТ) Қазақстанға келген болатын, және БӨБВТ миссиясының бағасына сәйкес, 0-ден 5 жасқа дейінгі балалардың туылуы мен өлімінің ресми тіркеуі халықаралық стандарттарға сәйкес. Аталған миссияның қорытындысы бойынша БӨБВТ тарапынан түзетулерін ескере отырып, ҚР үкіметі Қазақстанның ресми статистикасы органдарымен қалыптастырылатын нәрестелер мен балалардың өлімі көрсеткіштерін

⁷⁾ Осы зерттеуге тән емес берілген модульге жасанды түсіктерге қатысты қосымша сұрақтар (СМ12В-СМ12М сұрақтары) енгізілді.

қолдану туралы шешім қабылданды.

Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама үй шаруашылығында тұрып жатқан бес жасқа дейінгі балалардың аналарынан (немесе олардың күтімін жүзеге асыратын адамдар) пікіртерім алу үшін пайдаланылды⁸⁾. Әдеттегідей, берілген сұрақнама бойынша бес жасқа дейінгі балалардың аналарынан пікіртерім алынды; анасы үй шаруашылығы тізімдемесіне енгізілмеген жағдайларда балаға негізгі күтімді жүзеге асыратын адам анықталып, одан пікіртерім алынды. Сұрақнама мына модульдерді қамтыды:

- Жасы
- Тууды тіркеу
- Балаларды ерте жастан дамыту
- Емізу және тамақ рационы
- Иммунодау
- Антропометрия

Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама толтырылған 0-2 жастағы барлық балаларға қатысты қосымша нысан пайдаланылды: медициналық мекемелер жазбаларынан егілулер көшірілген

Оқыту және жергілікті жердегі жұмыстар

Деректерді жинау бойынша персоналды оқыту, ағымдағы жылы жергілікті жерлерде дала жұмыстары 2015 жылғы 17 тамыз бен 29 тамыз аралығында 13 күн бойы жүргізілді. Даярлау бағдарламасы пікіртерім алуды жүргізу қағидалары мен техникасы, сұрақнамалар мазмұны бойынша дәрістер мен тұсаукесерлерді, сондай-ақ рөлдік ойындарды, сынағамалы сұхбатты және қатысушылар білімін тестілеуді қамтыды.

Оқыту кезеңінің соңына қарай семинар қатысушылары Алматы қаласы мен Алматы облысы

Деректерді өңдеу

Деректер 5.0 нұсқасының CSPro бағдарламалық қамтамасыз етілімін пайдалана отырып енгізілді. Деректерді енгізуді 10 дербес компьютерде 10 деректерді енгізу жөніндегі оператор және 2 кеңсе операторы (сұрақнама әкімшісі және деректерді енгізу редакторы), сондай-ақ деректерді енгізу жөніндегі 1 супервайзер орындады. Сапаны қамтамасыз ету мақсатында барлық сұрақнамалар олардың ішкі келісілуін кейіннен тексере отырып екі рет енгізілді. Деректерді өңдеудің барлық үдерісі бойы MICS жаһандық бағдарлама шеңберінде әзірленген және

Кестелерді қалай оқу керек

Осы есептің кестелері стандартты түрде жасалды және тұтастай алғанда түйсік жағынан түсінікті. Бірақ пайдаланушылар үшін мынадай ескертпелер келтіріледі:

Жақшалардағы ( ) мағыналар пайыз немесе үлес сараланбаған 25-49 жағдайға негізделгендігін көрсетеді және мұндай деректерге байқап қарау керек. Кестелердегі санның орнына ұяшықта немесе

медициналық мекемедегі иммунодау туралы деректерді жинау үшін қосымша.

Көрсетілген сұрақнамалар MICS-5 типтік сұрақнамалар⁹⁾ негізінде жасалды. MICS-5 типтік сұрақнамасының ағылшын тіліндегі нұсқалары қазақ және орыс тілдеріне аударылды және Астана қаласы мен Қарағанды облысының қалалық және ауылдық жерлері бойынша елді-мекендерінде 2015 жылғы мамырда алдын ала тестілеуден өтті.

Алдын ала тестілеу қорытындылары бойынша сұрақтардың берілулеріне және сұрақнама аудармасына өзгерістер енгізілді. MICS-5 сұрақнамасының көшірмелері Қазақстанда F қосымшасында қамтылған.

Көрсетілген сұрақнамалар бойынша пікіртерім алуды жүргізуден басқа, жергілікті жерлерде жұмыс істеген командалар тамақ дайындау үшін пайдаланылатын тұздағы йод құрамын тексерді, қол жууға арналған орынды қарап тексерді және 5 жасқа дейінгі балалардың салмағы мен бойын өлшеді. Бұл байқаулар мен өлшемдер туралы және олардың нәтижелері осы есептің тиісті бөлімдерінде берілген.

(қалалық және ауылдық жерлер) кластерлерінде пікіртерім алуды жүргізу бойынша 2 күндік практикадан өтті.

Деректерді жинауды 16 команда жүзеге асырды, олардың әрқайсысы бір супервайзерден, бір редактордан, бір өлшеушіден, 4 интервьюерден тұрды. Бұған қоса, әрбір командада бір жүргізуші болды. Жергілікті жерлердегі дала жұмыстары 2015 жылғы қыркүйектің басында басталып, қарашаның аяғында аяқталды.

көптеген көрсеткіштер бойынша Кластерлік зерттеу жөніндегі сұрақнамаға бейімделген рәсімдер мен стандартты бағдарламалар пайдаланылды. Деректерді өңдеу шамамен бір уақытта деректерді жинаумен 2015 жылғы 15 қыркүйектен басталды және желтоқсанның басында аяқталды. Деректер 21 нұсқаның «Әлеуметтік ғылымға арналған статистикалық топтама» бағдарламалық қамтамасыз етілім көмегімен талданды (SPSS). Осы мақсатта типтік синтаксис және UNICEF әзірлеген табуляциялау жоспарлары бейімделіп, пайдаланылды.

бөлімдерінде жұлдызша (*) пайыз немесе үлес сараланбаған 25-тен кем жағдайға негізделгендігін көрсетеді, ал «—» белгісі – сызықша сараланбаған 0 жағдайға негізделгендігін білдіреді.

Есепте ұсынылған жас топтары жас тобына арналған көрсетілген жоғарғы шекке жеткен адамдарды қамтиды: мәселен, 15-24 жас шамасындағы респонденттерге сонымен қатар соңғы туған күнінде

⁸⁾ Осы есепте «5 жасқа дейінгі балалар», «0-4 жастағы балалар» және «0-59 айлық балалар» сөздері бірін бірі алмастыратын болады.

⁹⁾ MICS-5 типтік сұрақнамаларын <http://mics.unicef.org/tools> бойынша табуға болады.

толық 15 және 24 жасқа толған адамдар да жатады. Дәл осылай 23-35 ай шамасындағы балалардың жас топтары толық 23 және 35 ай толғандарды да қамтиды.

«Білімі жоқ» және «Бастауыш» білім санаттары сараланбаған 25-тен кем жағдайға негізделгендіктен және тым аз мағына болғандықтан бөлек беріле алмайтындықтан бұл санаттар «Білімі жоқ/Бастауыш» деп бір санатқа біріктірілген.

Есепте «Бастауыш мектеп, негізгі орта» немесе жалпы орта мектеп терминдері оқу сыныптарын (мәселен, 1-4 сыныптар, 5-9 немесе 10-11 сыныптар)

белгілеу үшін пайдаланылады, ал «Бастауыш білім, «негізгі орта білім», «жалпы орта білім» терминдері үй шаруашылығы мүшелерінің білім деңгейінің негізгі сипаттамасы ретінде пайдаланылады.

Бұған қоса, кестелерде және тұтастай алғанда Есептің барлық мәтіні бойынша ананың білімі 5 жасқа дейінгі балалар туралы Сұрақнамаға жауап берген аналардың, сондай-ақ қайтыс болуына немесе басқа жерде тұруына байланысты үй шаруашылығында анасы болмаған жағдайда балаға негізгі күтімді жүзеге асыратын адамдардың білім деңгейіне жатады.

III. Іріктемені қамту және үй шаруашылықтары мен респонденттер сипаттамалары

III. Іріктемені қамту және үй шаруашылықтары мен респонденттер сипаттамалары

Іріктемені қамту

Іріктемеге енгізілген 16791 үй шаруашылығының 16605 зерттеу кезінде қоныстанған болып шықты. Олардың 16500 үй шаруашылығынан сәтті түрде пікіртерім алынды: пікіртерім алынған үй шаруашылығының үлесі 99,4 пайызды құрады.

Пікіртерім алынған үй шаруашылықтары шегінде 12910 әйел (15-49 жас) анықталды, олардың 12670-нан сәтті түрде пікіртерім алынды: пікіртерім алынған үй шаруашылықтарында жауап бергендер үлесі 98,1 пайызды құрады.

Үй шаруашылықтары сұрақнамалары тізімдемелеріне 5 жасқа дейінгі шамадағы 5561 бала енгізілді. Сұрақнамалар осы балалардың 5510-

на қатысты толтырылды, бұл пікіртерім алынған үй шаруашылықтары шегінде 99,1 пайызды құрайтын жауап бергендердің үлесіне сәйкес келеді.

Әйелдерден жеке пікіртерімге және 5 жасқа дейінгі балалар туралы пікіртерімге қатысты тиісінше 97,5 және 98,5 пайызды құраған жауап берушілердің жалпы коэффициенттері есептелген. Қалалық мекендерде және ауылдық жерлерде үй шаруашылықтарының жауабы коэффициенті бірдей жоғарыны (99 пайыздан жоғары), өңірлер бойынша жауаптар коэффициенті 98 пайыздан жоғарыны құрайды (НН.1 кестесі).

НН.1 кестесі. Үй шаруашылықтарынан, әйелдерден пікіртерім алу және 5 жасқа дейінгі балалар туралы пікіртерім нәтижелері

Пікіртерім нәтижелері бойынша үй шаруашылықтарының, әйелдердің және 5 жасқа дейінгі балалардың саны және үй шаруашылығы сұрақнамалары, әйелдерге арналған және 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамалар бойынша жауап бергендер үлесі

	Барлығы	Жергілікті жер		Өңір						
		қалалық	ауылдық	Ақмола	Ақтөбе	Алматы	Атырау	Батыс Қазақстан	Жамбыл	Қарағанды
Үй шаруашылықтары										
Іріктелгендер	16 791	10 750	6 041	1 281	880	920	880	961	920	1 101
Қоныстанғандар	16 605	10 625	5 980	1 260	864	908	868	953	916	1 072
Пікіртерім алынғандар	16 500	10 540	5 960	1 243	856	902	854	950	911	1 062
Үй шаруашылығы сұрақнамасы бойынша жауап бергендер үлесі	99,4	99,2	99,7	98,7	99,1	99,3	98,4	99,7	99,5	99,1
Әйелдер										
Критерийлерге жауап беретіндер	12 910	7 925	4 985	853	700	763	773	739	818	716
Пікіртерім алынғандар	12 670	7 810	4 860	825	686	756	761	725	806	708
Жауап берген әйелдер үлесі	98,1	98,5	97,5	96,7	98,0	99,1	98,4	98,1	98,5	98,9
Жауап берген әйелдердің жалпы үлесі	97,5	97,8	97,2	95,4	97,1	98,4	96,9	97,8	98,0	98,0
5 жасқа дейінгі балалар										
Критерийлерге жауап беретіндер	5 561	3 063	2 498	313	324	310	406	303	435	274
Пікіртерім алынған аналар/ күтімді жүзеге асыратын адамдар	5 510	3 041	2 469	310	321	309	401	302	425	274
5 жасқа дейінгі шамадағы балалар туралы жауап бергендер үлесі	99,1	99,3	98,8	99,0	99,1	99,7	98,8	99,7	97,7	100,0
5 жасқа дейінгі шамадағы балалар туралы жауап бергендердің жалпы үлесі	98,5	98,5	98,5	97,7	98,2	99,0	97,2	99,4	97,2	99,1

	Өңір								
	Қостанай	Қызылорда	Маңғыстау	Оңтүстік Қазақстан	Павлодар	Солтүстік Қазақстан	Шығыс Қазақстан	Астана қ.	Алматы қ.
Үй шаруашылықтары									
Іріктелгендер	1 282	880	880	880	1 200	1 281	1 202	960	1 283
Қоныстанғандар	1 275	879	868	873	1 200	1 268	1 184	955	1 262
Пікіртерім алынғандар	1 271	879	862	867	1 196	1 266	1 175	949	1 257
Үй шаруашылығы сұрақнамасы бойынша жауап бергендер үлесі	99,7	100,0	99,3	99,3	99,7	99,8	99,2	99,4	99,6
Әйелдер									
Критерийлерге жауап беретіндер	914	903	881	878	767	723	712	831	939
Пікіртерім алынғандар	907	884	829	874	760	706	697	821	925
Жауап берген әйелдер үлесі	99,2	97,9	94,1	99,5	99,1	97,6	97,9	98,8	98,5
Жауап берген әйелдердің жалпы үлесі	98,9	97,9	93,4	98,9	98,8	97,5	97,1	98,2	98,1
5 жасқа дейінгі балалар									
Критерийлерге жауап беретіндер	339	496	486	523	255	250	224	317	306
Пікіртерім алынған аналар/күтімді жүзеге асыратын адамдар	339	495	474	520	254	248	221	312	305
5 жасқа дейінгі шамадағы балалар туралы жауап бергендер үлесі	100,0	99,8	97,5	99,4	99,6	99,2	98,7	98,4	99,7
5 жасқа дейінгі шамадағы балалар туралы жауап бергендердің жалпы үлесі	99,7	99,8	96,9	98,7	99,3	99,0	97,9	97,8	99,3

15-49 жас ерекшелігі тобындағы әйелдерге арналған және 5 жасқа дейінгі балаларға қатысты жеке сұрақнамалар бойынша жауап бергендер үлесі аса үлкен болды және түрлі өңірлер бойынша қалалық

та, ауылдық та жерлер бойынша ұқсас болды және 95 пайыз жоғарыны (Пікіртерім алынған әйелдер үлесі 94,1 пайыз құраған Маңғыстау облысын қоспағанда) құрады.

Үй шаруашылықтарының сипаттамасы

Зерттелген халықты жынысы және жасы бойынша өлшенген бөлу НН.2 кестесінде келтірілген. Бұл бөлу сонымен қатар НН.1 Диаграммасында халық пирамидасын жасау үшін де пайдаланылады.

Сәтті түрде пікіртерім алынған үй шаруашылығының 16500 сұрақнамасының тізімдемесіне үй шаруашылығының 56803 мүшесі енгізілді. Олардың ішінде 27676 адам немесе жалпы санының 48,7 пайызы ер жынысты адамдар, ал 29127

адам немесе 51,3 пайызы – әйел жынысты адамдар болып табылады. ҚР ҰЭМ Статистика комитеті қалыптастырған демографиялық статистиканың ресми деректері бойынша 2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша халықтың жалпы санындағы ерлердің үлес салмағы - 48,3 пайызды, әйелдердің үлес салмағы - 51,7 пайызды құрады. Бұл берілген зерттеулер демографиялық статистика деректерімен сәйкестенетіндігін көрсетеді.

НН.2 кестесі. Үй шаруашылығы мүшелерін жынысы бойынша жас ерекшелігіне қарай бөлу

Үй шаруашылығы халқын бес жастық жас ерекшелігі топтары, асырауындағы адамдардың жас ерекшелігі топтары (0-14 жас және 65 жас және одан жоғары) және жынысы бойынша бөліп халықтың балалар (0-17 жас) және ересектер (18 жас және одан үлкен) топтары бойынша пайыздық және жиілікті бөлу, 2015 жыл

	Барлығы		Ерлер		Әйелдер	
	саны	пайызы	саны	пайызы	саны	пайызы
Барлығы	56 803	100,0	27 676	100,0	29 127	100,0
Жасы						
0-4	5 877	10,3	2 986	10,8	2 891	9,9
5-9	5 509	9,7	2 908	10,5	2 601	8,9
10-14	4 129	7,3	2 191	7,9	1 937	6,7
15-19	3 075	5,4	1 684	6,1	1 391	4,8
20-24	3 874	6,8	2 029	7,3	1 845	6,3

	Барлығы		Ерлер		Әйелдер	
	саны	пайызы	саны	пайызы	саны	пайызы
25-29	4 593	8,1	2 344	8,5	2 248	7,7
30-34	4 166	7,3	2 095	7,6	2 070	7,1
35-39	3 908	6,9	1 963	7,1	1 945	6,7
40-44	3 743	6,6	1 809	6,5	1 934	6,6
45-49	3 415	6,0	1 680	6,1	1 734	6,0
50-54	3 951	7,0	1 772	6,4	2 178	7,5
55-59	3 341	5,9	1 546	5,6	1 795	6,2
60-64	2 602	4,6	1 056	3,8	1 545	5,3
65-69	1 807	3,2	718	2,6	1 089	3,7
70-74	868	1,5	322	1,2	546	1,9
75-79	1 212	2,1	366	1,3	846	2,9
80-84	399	0,7	126	0,5	273	0,9
85+	336	0,6	80	0,3	255	0,9
Халықтың жас ерекшелігі топтары						
0-14	15 515	27,3	8 085	29,2	7 430	25,5
15-64	36 667	64,6	17 979	65,0	18 688	64,2
65+	4 622	8,1	1 612	5,8	3 010	10,3
Балалар және ересектер						
0-17 жастағы балалар	17 469	30,8	9 155	33,1	8 314	28,5
18 жастағы және одан үлкен ересектер	39 335	69,2	18 521	66,9	20 814	71,5

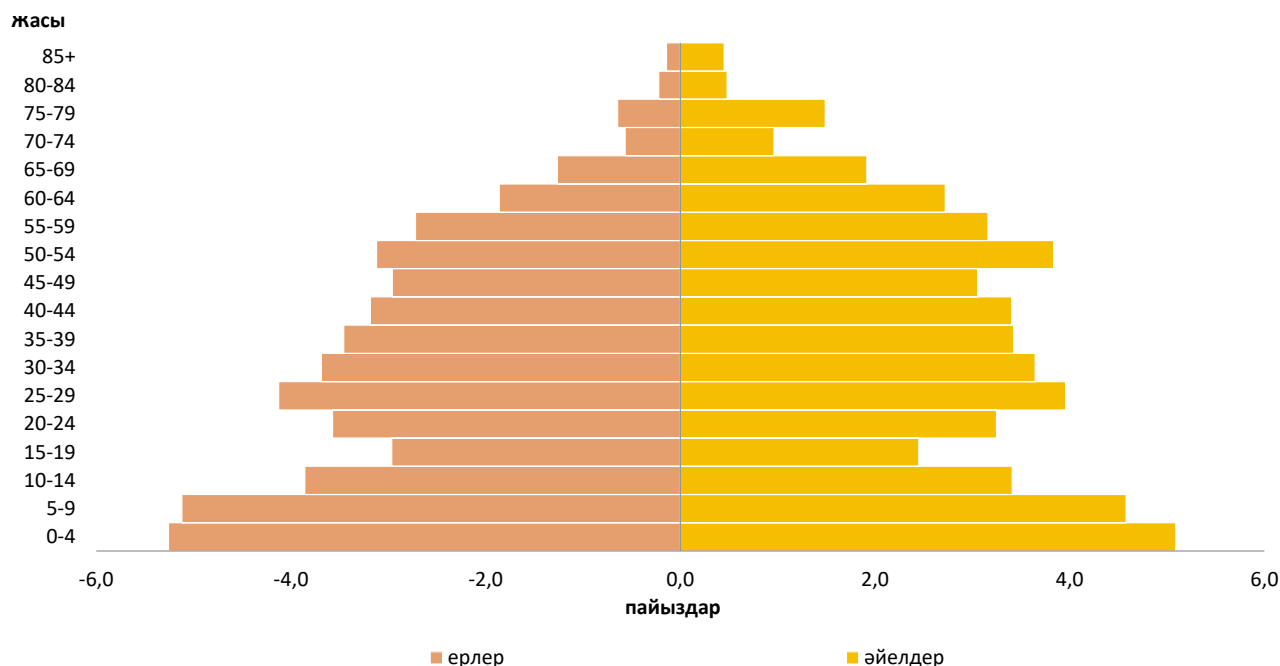
Әйел жынысты 1000 адамға 950 (935 – ресми деректер бойынша) ер адам келеді. Бұл ретте 0-4-тен бастап 35-39 жасқа дейінгі жас ерекшелігі топтарында ер жынысты адамдар санының әйел жыныстылардан айрықша асуы байқалады; 40-44 жастағы ерлердің жас ерекшелігі тобынан әйелдермен салыстырғанда олардың санының аздап төмендегені байқалады. Жыныстардың ара қатынасында ерлермен салыстырғанда әйелдердің басым түсуімен анағұрлым көзге көрінерлік тепе-теңсіздік 60-64 және одан жоғары жас ерекшелігі тобынан басталады. 2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ел халқын ағымдағы есепке алудың ресми деректері бойынша жынысы мен бес жылдық жас ерекшелігі топтары бойынша ел халқының құрамы іс жүзінде зерттеу деректерімен сәйкес. Мерзімінің ескіруіне (6 жылдан астам уақыт өтті) және МИКЗ-да 2010-2011 жылдары осыған ұқсас салыстыру жүргізілгендіктен, ол кезде бұл өзекті болды, зерттеу деректерін 2009 жылғы халық санағы нәтижелерімен салыстыру жүргізудің мағынасы жоқ.

Зерттеу нәтижелері бойынша асырауындағы адамдардың (0-14 жас және 65 жас және одан үлкен жас ерекшелігі топтары) үлесі тұтастай алғанда 35,4 пайызды құрады; оның ішінде 0-14 жас ерекшелігі тобындағы балалар үлесі – 27,3 пайызды, 65 жас және

одан жоғары жас ерекшелігі тобы адамдарының үлесі – 8,1 пайызды құрады. Іс жүзінде халықтың үштен екі бөлігі немесе 64,6 пайызы «еңбекке жарамды жас ерекшелігі тобына» жатады. 2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша ресми демографиялық статистика деректері бойынша 0-14 жас ерекшелігі тобындағы халық санының үлесі 26,6 пайызды, 15-64 жас ерекшелігі тобындағы адамдардың үлесі – 66,6 пайызды және 65 жас және одан жоғары адамдардың үлесі – 6,8 пайызды құрады. Тұтастай алғанда MICS 2015 ж. зерттеулері нәтижелері бойынша қалыптасқан халықтың жыныстық-жастық құрылымы бойынша деректерді елдің ресми статистикасы деректерімен сәйкестігі байқалады (НН-2 кестесі және НН-1-график)

0-17 жас ерекшелігі тобындағы балалар 30,8 пайызды құрады, 2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдайдағы ресми статистика деректерімен салыстырғанда олардың пайыздық үлесі тиісінше 30,4 пайызды құрады. 0-4 жас ерекшелігі тобындағы (10,3 пайыз) балалар және 5-9 жас ерекшелігі тобындағы (9,7 пайыз) балалар 0-14 жастық топта анағұрлым көп болып табылады және олардың жиынтықтағы үлесі 20,0 пайызды (19,8 пайызды – ресми статистика бойынша) құрады.

НН.1 графигі. Үй шаруашылығы мүшелерін жынысы бойынша жас ерекшелігіне қарай бөлу, Қазақстан 2015 жыл

10-14 жас, 15-19 жас және 20-24 жас ерекшелігі топтарындағы екі жыныстағы халық үлесінің айтарлықтай төмендеуі КСРО-ның құлдырауына байланысты бұрынғы одақ республикаларындағы сияқты Қазақстанда болып жатқан жағдайлармен және халық ағындарында (сыртқы көші-қонның теріс сальдосы), адам өлімінің ұлғаюында көрініс тапқан демографиялық үрдістерін дамытуға теріс әсер еткен осы үдерістен туындаған 1990-1999 жылдардағы әлеуметтік-экономикалық жағдайдың нашарлауымен, сондай-ақ әсіресе 1995-1999 жж. туудың айрықша төмендеуімен түсіндіріледі. Салдары ретінде 1992-2000 жылдар кезеңінде туылған балалар саны, әсіресе қыздардың саны төмендеді.

25-29 жас ерекшелігіндегі халық үлесінің ұлғаюы 1980 жыл ортасындағы «бэби-бум» самалынан туындады, ол кезде босанғанға дейінгі және босанғаннан кейінгі кезеңде аналарды әлеуметтік қолдау есебінен мемлекет тарапынан тууды ынталандыруға бағытталған елдің қолайлы демографиялық саясатынан, бала күтіміне байланысты ішінара ақысы төленетін декреттік демалыстың ұзақтығын ұзартудан және басқа да шаралардан туындаған туудың айрықша ұлғаюы байқалды.

50-54 жас ерекшелігі тобында сонымен қатар олардың саны үлесінің айрықша ұлғаюы байқалады,

бұл өткен ғасырдың 1950-60 жылдарында халықтың табиғи өсімінің жоғары қарқынына байланысты. 75-79 жас жас тобындағы ерлер санының төмендеуі және керісінше әйелдер санының ұлғаюы еркектердің қысқа өмір ұзақтығынан, олардың өлімінің көптігі, әсіресе соғыстан кейінгі жылдары өскендігінен туындады.

НН.3, НН.4 және НН.5 кестелерінде үй шаруашылықтары, 15-49 жастағы респонденттер және 5 жасқа дейінгі балалар туралы негізгі ақпарат қамтылған. Өлшенген да, өлшенбеген да сандар ұсынылған. Мұндай мәліметтер бұдан әрі осы есепте берілген нәтижелерді талдау үшін өте маңызды және зерттеу іріктемесінің репрезентативтілігі туралы қорытындылар үшін негіз болады. Осы есепте берілген қалған кестелерде тек өлшенген сандар ғана қамтылған.¹⁰⁾

НН.3 кестесінде үй шаруашылықтары туралы негізгі мәліметтер ұсынылған, оның ішінде Үй шаруашылығы иесінің жынысы, өңірі, тұратын жер, үй шаруашылығы мүшелерінің саны, Үй шаруашылығы иесінің білім деңгейі, Үй шаруашылығы иесінің ұлты¹¹⁾¹²⁾ берілген. Бұл негізгі сипаттамалар осы есептің кейінгі кестелерінде пайдаланылады; кестелердегі деректер осы есепте пайдаланылатын талдауды негізгі санаттар бойынша бөле отырып байқаулар санын көрсетуге де арналған.

НН.3 кестесі. Үй шаруашылықтары құрамы

Таңдалған сипаттамалар бойынша үй шаруашылықтарын пайыздық және жиілікті бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Өлшенген пайыз	Үй шаруашылықтары саны	
		өлшенген	өлшенбеген
Барлығы	100,0	16 500	16 500
Үй шаруашылығы иесінің жынысы			
Ер	64,0	10 563	10 561

¹⁰⁾ Іріктеме салмақтары туралы қосымша ақпаратты «Іріктеменің құрылуы» А қосымшасынан қараңыз.

¹¹⁾ Бұл ақпарат «Бұл үй шаруашылығы иесінің ұлты қандай?» деген Үй шаруашылығы сұрақнамасында берілген сұрақтардың көмегімен анықталды

¹²⁾ Осы есепте «Ұлт» және «Этникалық тиістілігі» бірінің орнына бірі қолданылатын терминдер болып табылады.

	Өлшенген пайыз	Үй шаруашылықтары саны		Жалғасы
		өлшенген	өлшенбеген	
Әйел	36,0	5 937		5 939
Өңір				
Ақмола	5,7	944		1 243
Ақтөбе	6,0	983		856
Алматы	7,6	1 260		902
Атырау	2,8	456		854
Батыс Қазақстан	4,6	764		950
Жамбыл	5,3	880		911
Қарағанды	9,8	1 614		1 062
Қостанай	5,9	978		1 271
Қызылорда	2,4	402		879
Маңғыстау	2,5	412		862
Оңтүстік Қазақстан	12,5	2 055		867
Павлодар	5,0	829		1 196
Солтүстік Қазақстан	3,9	645		1 266
Шығыс Қазақстан	9,2	1 523		1 175
Астана қ.	7,9	1 310		949
Алматы қ.	8,8	1 445		1 257
Жергілікті жер				
Қалалық	60,4	9 967		10 540
Ауылдық	39,6	6 533		5 960
Үй шаруашылығы мүшелерінің саны				
1	15,5	2 562		2 665
2	22,5	3 713		3 857
3	18,9	3 116		3 117
4	16,8	2 775		2 779
5	11,3	1 858		1 808
6	7,8	1 291		1 182
7	4,0	656		592
8	1,7	280		257
9	0,7	119		128
10+	0,8	130		115
Үй шаруашылығы иесінің білімі				
Білімі жоқ/Бастауыш	2,0	331		337
Негізгі орта	10,1	1 659		1 694
Жалпы орта	27,1	4 475		4 244
Техникалық және кәсіптік	33,8	5 574		5 845
Жоғары	27,0	4 453		4 375
Өткізу/БМ	0,0	8		5
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	55,3	9 124		9 241
Орыстар	29,2	4 811		5 141
Басқалар	15,5	2 564		2 117
Өткізу/БМ	0,0	1		1
Үй шаруашылығының орташа көлемі	3,4	16 500		16 500

Үй шаруашылықтарының өлшенген және өлшенбеген жиынтық сандары бірдей, өйткені іріктемедегі салмақтар қалыпқа келтірілді. НН-3 кестесінде сонымен қатар зерттеу барысында есептелген үй шаруашылықтары мөлшерінің орташа өлшенген саны көрсетілген.

Барлығы 16500 үй шаруашылығынан пікіртерім алынды, олардың 9967 үй шаруашылығы немесе қалалық жердің жалпы санынан 60,4 пайыз және 6533 немесе ауылдық жердің үй шаруашылығының 39,6 пайызы. Үй шаруашылықтарының үштен бірінен жоғарысы (36,0 пайызы) немесе әрбір үшіншісін әйелдер басқарады.

Зерттелген үй шаруашылықтарының 55,3 пайызын қазақ ұлтының адамдары басқарады; үй шаруашылықтарының үштен бірін – орыс ұлтының адамдары, ал үй шаруашылықтарының 15,5 пайызын

басқа ұлт адамдары басқарады.

Үй шаруашылықтары иелерінің іс жүзінде 98 пайызының негізгі ортадан төмен емес білім деңгейі бар: олардың 27,0 пайызында жоғары білім, шамамен 34 пайызында – Техникалық және кәсіптік білімі, шамамен 37 пайыз - негізгі және жалпы орта білімі бар.

Зерттеу деректері бойынша үй шаруашылығының орташа мөлшерін 3,4 адам құрады. 2 адамнан 4 адамға дейінгі мүшесі бар үй шаруашылықтары басым түседі, бұл барлық үй шаруашылықтарының шамамен 60 пайызының жиынтығын құрайды (сәйкесінше 2 адамнан - 22,5; 3 адамнан - 18,9 және 4 адамнан -16,8 пайыз).

2009 жылғы халық санағы деректері бойынша Қазақстанда үй шаруашылығының орташа мөлшерінде 3,6 адамды құрады (3,2 адам – қалалық жерде және 4,4 адам – ауылдық жерде).

15-49 жастағы респонденттер мен 5 жасқа дейінгі балалардың сипаттамасы

НН.4 және НН.5 кестесілерінде 15-49 жастағы респонденттердің және 5 жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамалары туралы ақпарат ұсынылған. Бұл екі кестеде өлшенген және өлшенбеген байқаулардың жиынтық саны бірдей, өйткені іріктеме салмақтары қалыпқа келтірілген (стандартталған).

Әйелдердің және бес жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамалары туралы пайдалы ақпараттан басқа бұл кестелерде сонымен қатар әрбір негізгі санат

бойынша байқаулар саны ұсынылған. Бұл санаттар осы есептің кейінгі кестелерінде де пайдаланылады.

НН.4 кестесінде 15-49 жастағы респонденттердің негізгі сипаттамалары ұсынылған. Онда әйелдерді өңірлер, жердің типі, жасы, неке жағдайы, соңғы екі жылда туылған балалардың барлығы, білім деңгейі¹³⁾, әл-ауқат индексі квинтильдері^{14),15)}, Үй шаруашылығы иесінің ұлты¹¹⁾ бойынша бөлу көрсетілген.

НН.4 кестесі. Әйелдердің негізгі сипаттамалары

15-49 жастағы әйелдерді таңдалған негізгі сипаттамалар бойынша пайыздық және жиілікті бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Өлшенген пайыз	Әйелдер саны	
		өлшенген	өлшенбеген
Барлығы	100,0	12 670	12 670
Өңір			
Ақмола	4,9	624	825
Ақтөбе	6,4	806	686
Алматы	8,2	1 042	756
Атырау	3,2	402	761
Батыс Қазақстан	4,5	572	725
Жамбыл	6,1	778	806
Қарағанды	8,2	1 035	708
Қостанай	5,3	675	907
Қызылорда	3,2	399	884
Маңғыстау	3,2	408	829
Оңтүстік Қазақстан	16,4	2 079	874
Павлодар	4,1	517	760
Солтүстік Қазақстан	2,8	351	706
Шығыс Қазақстан	6,9	880	697
Астана қ.	8,6	1 086	821

¹³⁾ Осы есепте, егер өзгеше көрсетілмесе, білім деңгейі зерттеу кезінде респонденттер қол жеткізген негізгі өзгермелі ретінде пайдаланылатын жағдайдағы ең жоғары білім деңгейін білдіреді.

¹⁴⁾ Әл-ауқат индексі құрамдас көрсеткіш болып табылады. Әл-ауқат индексі қалыптастыру үшін әрбір пайдаланылған пункт үшін салмақтарды пысықтау (факторлардың әсер етуін бағалау) мақсатында халықтың тұтыну тауарларына иелік ету, тұрғын үй сипаттамалары және санитариялық-гигиеналық құрылғылар және үй шаруашылығының әл-ауқатына жататын басқа да сипаттамалар туралы ақпаратты пайдалана отырып негізгі құрамдасарды талдау жүргізіледі. Алдымен жиынтық іріктеме үшін факторлардың әсер етуінің бастапқы бағалары есептеледі. Одан кейін қалалық және ауылдық жерлердің үй шаруашылықтары үшін факторлардың әсер етуінің жеке бағалары есептеледі.

Және соңында қалалық және ауылдық жердің үй шаруашылықтары үшін факторлардың әсер етуінің бағасы жиынтық іріктеме үшін факторлардың әсер етуінің біріктірілген, түпкілікті бағаларын алу үшін факторлар әсерінің бастапқы бағалары бойынша өршиді. Бұл қалалық үй шаруашылықтары жағына әл-ауқат индексі мәнінің ығысуын мейлінше азайту үшін жасалады.

Содан кейін жиынтық іріктеменің әрбір үй шаруашылығына осы үй шаруашылығының мүлікке иелік етуі негізінде және жоғарыда сипатталғанға сәйкес алынған факторлардың әсер етуінің түпкілікті бағасы негізінде есептелген әл-ауқат балы беріледі. Бұдан кейін зерттелген үй шаруашылықтарының халқы тұрып жатқан үй шаруашылығына берілген әл-ауқат балына сәйкес өседі және 5 бірдей бөлікке (квинтильге) бөлінеді: ең төменнен (кедейден) ең жоғарыға (байға) дейін.

MICS-2015 ж. барысында Қазақстанда мынадай мүлікке иелік ету ескерілді: радио, телефон, тоңазытқыш, шағын толқынды пеш, диван, кереует, үстел, шкаф/шифоньер, ыдыс жуатын машина, кір жуатын машина, кондиционер, шаңсорғыш. Бұған қоса, мынадай құралдарға иелік ету ескерілді: мобильді телефон немесе смартфон, велосипед, мотоцикл немесе мотороллер, мотоцикл, көлік арба, автомашина немесе жүк машинасы, трактор, моторлы қайық, компьютер немесе ноутбук, планшет, сондай-ақ тұрғын үйге, жерге, үй жануарына, табынға және басқа да ауыл шаруашылығы жауарларына немесе құстарға иелік ету немесе есептерде ескерілген банк шоттары мен электрдің барлығы.

Әл-ауқат индексі үй шаруашылығы мүшелері иелік ететін мүлік туралы ақпараттың арқасында негізгі ұзақмерзімдік әл-ауқатты білдіреді деп түсініледі; оның мақсаты – үй шаруашылықтарын әл-ауқат деңгейі бойынша саралау: кедейден байға. Әл-ауқат индексі абсолютті кедейлік, ағымдағы кіріс және шығындар деңгейі туралы ақпаратты бермейді. Әл-ауқат деңгейінің есептелген мәндері олар негізделген деректердің нақты массивіне ғана қолданылады.

Әл-ауқат индексі қалыптастыру туралы одан арғы ақпаратты мына басылымдардан табуға болады: Filmer, D and Pritchett, L. (Филмер және Пritchett.) 2001. Estimating wealth effects without expenditure data – or tears: An application to educational enrolments in states of India. (шығындар туралы деректер болмағанда әл-ауқат үшін әсерлерді бағалау: Индия штаттарының оқу мекемелеріне түсуге қолдану). Demography 38(1): 115-132; Rutstein, SO and Johnson, K. (Рутстейн және Джонсон.) 2004. The DHS Wealth Index. (Демографиялық медициналық-санитариялық зерттеудің әл-ауқаты индексі. DHS Comparative Reports No. 6; және Rutstein, SO. (Рутстейн.) 2008. The DHS Wealth Index: Approaches for Rural and Urban Areas (Демографиялық медициналық-санитариялық зерттеудің әл-ауқаты индексі: ауылдық және қалалық жер үшін тәсілдер). DHS Working Papers No. 60.

¹⁵⁾ Әл-ауқат квинтильдері бойынша бөлуде зерттеу нәтижелерін сипаттаған кезде үй шаруашылығының жекелеген мүшелері «халықтың өте бай квинтильінде әйелдер» деген сияқты тиісті терминдермен белгіленеді – «әл-ауқаттың ең жоғары деңгейіне ие зерттелген халық тобынан», «өте бай квинтильдің үй шаруашылықтарында тұрып жатқан әйелдер» және т.б. деген терминдермен өзара алмастырылатын термин.

	Өлшенген пайыз	Әйелдер саны	
		өлшенген	өлшенбеген
Алматы қ.	8,0	1 015	925
Жер			
Қалалық	56,4	7 140	7 810
Ауылдық	43,6	5 530	4 860
Жасы			
15-19 жас	10,6	1 346	1 316
20-24 жас	14,0	1 768	1 771
25-29 жас	17,1	2 161	2 165
30-34 жас	15,8	1 998	1 967
35-39 жас	14,8	1 870	1 860
40-44 жас	14,7	1 862	1 885
45-49 жас	13,1	1 665	1 706
Отбасы жағдайы			
Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрғандар	65,9	8 351	8 297
Жесір	3,2	410	380
Айырылысқан	7,4	937	929
Бөлек кеткендер	2,2	282	294
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан болмады	21,2	2 690	2 770
Балалардың болуы; соңғы уақытта балалардың тууы			
Ешқашан тұмады	26,0	3 296	3 392
Бір уақыттарда туған	74,0	9 374	9 278
Соңғы екі жылда бала туған	17,0	2 157	2 106
Соңғы екі жылда бала тұмаған	57,0	7 218	7 172
Білімі			
Білімі жоқ/Бастауыш	0,1	16	16
Негізгі орта	6,1	778	778
Жалпы орта	24,8	3 140	2 808
Техникалық және кәсіптік	31,5	3 990	4 305
Жоғары	37,5	4 745	4 763
Әл-ауқат квинтили			
Өте кедей	18,0	2 276	2 178
Екінші	18,4	2 334	2 053
Орта	19,4	2 464	2 572
Төртінші	21,4	2 708	2 884
Өте бай	22,8	2 888	2 983
Үй шаруашылығы иесінің ұлты			
Қазақтар	64,3	8 149	8 467
Орыстар	19,8	2 506	2 727
Басқалары	15,9	2 014	1 475
Өткізу/БМ	0,0	1	1

НН.4 кестесінің деректері бойынша зерттеу нәтижелері 15-49 жас ерекшелігі тобындағы 12670 әйелге қатысты пікіртерім сәтті өткізілгендігін көрсетіп отыр. Пікіртерім алынған әйелдердің жалпы санынан 56,4 пайызы қалалық жерде, ал 43,6 пайызы ауылдық жерде тұрды.

15-24 жас ерекшелік тобындағы жас әйелдер үлесі 24,6 пайызды құрады, оның ішінде 15 жас пен 19 жас аралығындағы әйелдер үлесі 10,6 пайызды құрады.

Зерттеу жүргізу кезеңінде әйелдердің 65,9 пайызы ресми некеде болды немесе еркектермен тіркелмеген қатынастарда болды; әйелдердің 3,2 пайызы жесір болды; 9,6 пайызы айырылысқан не бөлек кеткен болды және 21,2 пайызы – ешқашан кез келген неке қатынастарында болмаған.

Бала көтеретін (15-49) жастағы, әйелдердің төрттен үші (74 пайызы) бала туған; олардың 17,0 пайызы зерттеу жүргізер алдындағы соңғы 2 жылда жоқ дегенде бір бала туған.

Тұтастай алғанда осы жастағы әйелдердің білім деңгейі негізгі орта білімнен төмен болмай шықты:

әйелдердің 37,5 пайызынан астамының жоғары білімі, 31,5 пайызында техникалық және кәсіптік білімі, шамамен әйелдердің 31 пайызы негізгі немесе жалпы орта білімі бар болып шықты.

15-49 жастағы әйелдердің 18,0 пайызы Әл-ауқат квинтили өте кедей болып табылатын үй шаруашылықтарында тұрады, ал олардың 22,8 пайызы Әл-ауқат квинтили бойынша өте бай үй шаруашылықтарында тұрады.

Пікіртерім алынған әйелдердің жалпы санынан 64,3 пайызы үй иесі қазақ ұлтының адамы болып табылатын үй шаруашылықтарында тұрып жатты, 19,8 пайызы – орыс ұлтының адамдары және 15,9 пайызы – басқа ұлт өкілдері.

5 жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамалары НН.5 кестесінде келтірілген. Олар балаларды бірнеше белгілер бойынша бөлуді қамтиды: жынысы, өңірі және жер типі, ай бойынша жасына, респонденттер типі (анасы немесе балаға негізгі күтімді жүзеге асыратын басқа адам), ананың білім деңгейі (немесе күтімді жүзеге асыратын адамның), үй шаруашылығы иесінің әл-ауқат деңгейі мен ұлты бойынша.

НН.5 кестесінің деректері бойынша 5 жасқа дейінгі ұлдар мен қыздардың қатынасы шамамен бірдей екендігі байқалады (50,7 және 49,3 пайыз тиісінше). 5 жасқа дейінгі Оңтүстік Қазақстан облысында 22,6 пайыздан бастап Солтүстік Қазақстан облысында 2,1 пайызға дейін ауытқу байқалады. 5 жасқа дейінгі балалардың 50,9 пайызы ауылдық жерлерде, сол уақытта 49,1 пайызы қалалық аудандарда тұрады. Балалардың бестен бір бөлігі жасы 0-11 айлық (19,4 пайыз) құрайды, ұқсас пайыздық қатынасы жасы 12-23, 24-35, 36-47 және 48-59 айлық балалар арасында байқалады.

5 жасқа дейінгі балалардың жас ерекшелігі құрамын мұндай бөлу Қазақстанның ресми демографиялық статистикасының 2015 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша деректерімен сайысады: 0-11 ай – 21,1 пайыз; 12-23 ай – 20,3 пайыз, 24-35 ай – 19,9 пайыз, 25-47 ай – 19,5 пайыз және 48-59 ай – 19,2 пайыз.

Негізінен бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамаларға осы балалардың аналары болып

табылатын әйелдердің 97,5 пайызы жауап берді және 2,5 пайызы – балаларға негізгі күтімді жүзеге асыратын басқа адамдар. Олардың ішінде жоғары білімі бар аналар басым түсті – 40,8 пайыз, 28,3 пайызының Техникалық және кәсіптік білімі; 30,8 пайызының негізгі немесе жалпы орта білімі болды.

Балалардың 36,0 пайызы төртінші және өте бай квинтиль үй шаруашылықтарында (сәйкесінше 17,5 және 18,5 пайыз), 20,4 пайызы – әл-ауқат деңгейі ең төмен үй шаруашылықтарында; балалардың 43,6 пайызы – әл-ауқат деңгейінің екінші және орта квинтиль үй шаруашылықтарында (сәйкесінше 22,1 және 21,5 пайыз) тұрып жатты.

Бес жасқа дейінгі балалардың шамамен 70 пайызы қазақ ұлтының адамы иелік ететін үй шаруашылықтарында, 12,5 пайызы – орыс ұлтының адамдары және 17,9 – басқа ұлт өкілдері тұрып жатты.

Өлшенген және өлшенбеген байқаулардың жиынтық саны бірдей, өйткені іріктемелер салмақтары қалыпқа келтірілген (стандартталған).

НН.5 кестесі. 5 жасқа дейінгі балалардың негізгі сипаттамалары

5 жасқа дейінгі балаларды таңдалған сипаттамалар бойынша пайыздық және жиілікті бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Өлшенген пайыз	5 жасқа дейінгі балалардың саны	
		өлшенген	өшенбеген
Барлығы	100,0	5 510	5 510
Жынысы			
Ер	50,7	2 796	2 833
Әйел	49,3	2 714	2 677
Өңір			
Ақмола	4,1	225	310
Ақтөбе	6,8	376	321
Алматы	7,5	413	309
Атырау	3,7	202	401
Батыс Қазақстан	4,1	227	302
Жамбыл	7,5	414	425
Қарағанды	6,9	381	274
Қостанай	4,3	239	339
Қызылорда	3,9	214	495
Маңғыстау	4,1	224	474
Оңтүстік Қазақстан	22,6	1 246	520
Павлодар	3,0	166	254
Солтүстік Қазақстан	2,1	117	248
Шығыс Қазақстан	5,0	274	221
Астана қ.	9,1	501	312
Алматы қ.	5,3	292	305
Жер			
Қалалық	49,1	2 704	3 041
Ауылдық	50,9	2 806	2 469
Жасы			
0-5 ай	9,6	531	508
6-11 ай	9,8	540	529
12-23 ай	19,4	1 071	1 103
24-35 ай	19,0	1 045	1 093
36-47 ай	21,9	1 208	1 125
48-59 ай	20,2	1 114	1 152
5 жасқа дейінгі балалар туралы Сұрақнамаларға жауап берген адам			
Анасы	97,5	5 371	5 387
Негізгі күтімді жүзеге асыратын басқа адам	2,5	139	123
Анасының білімі ^а			
Білімі жоқ/Бастауыш	0,1	6	6
Негізгі орта	5,6	311	304
Жалпы орта	25,2	1 386	1 161
Техникалық және кәсіптік	28,3	1 559	1 716

	Өлшенген пайыз	5 жасқа дейінгі балалардың саны	
		өлшенген	өшенбеген
Жоғары	40,8	2 248	2 323
Әл-ауқат индексі квинтили			
Өте кедей	20,4	1 124	1 077
Екінші	22,1	1 218	1 042
Орташа	21,5	1 183	1 232
Төртінші	17,5	966	1 088
Өте бай	18,5	1 019	1 071
Үй шаруашылығы иесінің ұлты			
Қазақтар	69,7	3 838	4 091
Орыстар	12,5	687	777
Басқалар	17,9	985	642

^a Берілген кестеде «анасының білімі» деген сөздер бес жасқа дейінгі балалардың аналарының, егер анасы қайтыс болса немесе басқа жерде тұрып жатса, 5 жасқа дейінгі балалар туралы Сұрақнамаға жауап берген, негізгі күтімді жүзеге асыратын адамдардың білімі деңгейін білдіреді.

Тұрғын үй сипаттамалары, мүлікке иелік ету және әл-ауқат квинтили

НН.6, НН.7 және НН.8 кестесілерінде үй шаруашылықтарының сипаттамалары туралы бұдан арғы ақпарат берілген. НН.6 кестесінде жер типі мен өңір бойынша бөлінген тұрғын үйдің сипаттамалары ұсынылған; тұрғын үйде электрдің барлығы немесе жоқтығы бойынша, еденнің (шатырдың) немесе сыртқы қабырғаның негізгі материалдары бойынша және жатын бөлме ретінде пайдаланылатын бөлмелердің саны бойынша үй шаруашылықтарын бөлу берілген.

Тұтастай алғанда ел бойынша қалалық та (100 пайыз), ауылдық та (99,9 пайыз) жердегі үй шаруашылықтарында электр қуаты бар, 6 өңірдің ауылдық жерлеріндегі жекелеген үй шаруашылықтарын қоспағанда. Қазақстанда 2009 жылғы халық санағы бойынша электр қуатымен жабдықтау (96,9 пайыз) құрады.

Үй шаруашылықтарының шамамен үштен екісі беті өңделген едендері бар үй-жайларда тұрып жатыр, бұл ретте қалалық жерде мұндай үй шаруашылықтары 81,8 пайыз, ауылдық жерде – 42,4 пайыз. Үй шаруашылықтарының 33,2 пайызының жай едендері бар, бұл ретте ауылдық жерде мұндай үй шаруашылықтары 55 пайыздан астам, қалалық жерде

– 20 пайыздан аз.

Қалалық та, ауылдық та жерлерде үй шаруашылықтарының 99 пайыздан астамы беті өңделген шатырмен жабылған үй жайларда тұрып жатыр; өңірлер бойынша айрықша ерекшелік байқалмайды.

Елдің үй шаруашылықтарының 92,8 пайызы сыртқы қабырғалармен өңделген үй-жайларда тұрып жатыр, қалалық жерде мұндай үй шаруашылықтарының үлесі және 95,1 пайызды, ауылдық жерде – 89,3 пайызды құрайды.

Үй шаруашылығында жатын бөлме ретінде пайдаланылатын 1 бөлмеге тиесілі адамдардың орташа саны 1,8 адамды құрады, қалалық және ауылдық жерлер бойынша айырмашылықтар жоқ (1,7 және 1,8 адам тиісінше). Атырау, Қызылорда, Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан облыстарының және Астана қаласының үй шаруашылықтарында көрсеткіштер шамалы жоғары – 1 бөлмеге адамдардың орташа саны шамамен 2 адамды құрады. Бір бөлмені жатын бөлме ретінде пайдаланылатын тұлғалардың орташа саны елдің басқа өңірлерінде Шығыс Қазақстан облысында 1,4 адамнан және Батыс Қазақстан облысы және Алматы облысында 1,8 адамға дейін құбылады.

НН.6 кестесі. Тұрғын үй сипаттамасы

Тұрғын үйдің таңдалған сипаттамалары бойынша үй шаруашылықтарын пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Барлығы	Жергілікті жер		Өңір																
		қалалық	ауылдық	Ақмола	Ақтөбе	Алматы	Атырау	Батыс Қазақстан	Жамбыл	Қарағанды	Қостанай	Қызылорда	Маңғыстау	Оңтүстік Қазақстан	Павлодар	Солтүстік Қазақстан	Шығыс Қазақстан	Астана қ.	Алматы қ.	
Электр																				
Ия	100,0	100,0	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	99,7	99,9	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9	100,0	100,0	
Жоқ	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	
Едендер																				
Жай еден	33,2	18,1	56,4	29,8	23,0	47,6	18,2	44,6	54,8	16,1	27,8	70,0	11,7	63,0	28,4	38,3	45,0	1,5	8,7	
Беті өңделген еден	66,2	81,8	42,4	69,8	76,2	52,4	81,7	54,7	45,2	83,9	72,2	28,8	88,2	34,0	71,4	60,9	54,5	98,5	91,0	
Басқасы	0,6	0,2	1,2	0,4	0,3	0,0	0,1	0,7	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	3,0	0,1	0,8	0,4	0,0	0,2	

	Барлығы	Жергілікті жер		Өңір																
		қалалық	ауылдық	Ақмола	Ақтөбе	Алматы	Атырау	Батыс Қазақстан	Жамбыл	Қарағанды	Қостанай	Қызылорда	Маңғыстау	Оңтүстік Қазақстан	Павлодар	Солтүстік Қазақстан	Шығыс Қазақстан	Астана қ.	Алматы қ.	
Өткізу/БМ	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	
Шатыр																				
Жай шатыр	0,3	0,1	0,5	0,0	0,1	0,5	0,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,8	1,2	0,3	0,0	0,2	0,0	0,2	
Беті өңделген шатыр	99,4	99,6	99,1	99,6	98,7	99,5	99,1	99,4	100,0	99,7	99,8	99,1	99,0	98,7	99,7	99,5	99,6	98,9	99,8	
Басқасы	0,3	0,3	0,4	0,3	1,1	0,0	0,6	0,6	0,0	0,2	0,2	0,6	0,0	0,1	0,0	0,5	0,2	1,1	0,0	
Өткізу/БМ	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	
Сыртқы қабырғалар																				
Жай қабырғалар	1,0	0,4	2,0	0,3	1,0	3,7	2,2	2,1	1,8	0,5	0,0	0,3	0,2	1,0	1,3	0,8	0,8	0,4	0,3	
Беті өңделген қабырғалар	92,8	95,1	89,3	92,6	94,8	83,5	97,7	96,6	97,7	91,6	98,0	38,5	99,6	98,8	98,4	74,2	98,2	93,1	94,7	
Басқасы	6,2	4,5	8,7	7,0	4,2	12,8	0,1	1,3	0,5	7,9	2,0	61,1	0,0	0,2	0,2	25,0	1,0	6,5	5,0	
Өткізу/БМ	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Жатын бөлме ретінде пайдаланылатын бөлмелер																				
1	30,4	39,0	17,3	37,3	17,7	25,6	28,2	28,6	12,1	45,1	38,4	14,3	20,8	11,4	41,7	38,9	28,4	51,4	36,9	
2	43,7	42,5	45,4	44,4	48,5	44,6	43,8	48,6	39,3	42,1	45,2	42,9	40,2	41,4	46,7	46,7	48,0	39,3	40,6	
3 және одан көп	25,5	18,1	36,9	17,9	33,1	29,3	27,0	22,1	48,4	12,8	16,2	42,2	38,9	47,0	11,4	14,1	23,5	9,2	21,1	
Өткізу/БМ	0,4	0,4	0,4	0,4	0,6	0,5	1,1	0,7	0,2	0,0	0,1	0,6	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	1,4	
Барлығы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Үй шаруашылықтары саны	16 500	9 967	6 533	944	983	1 260	456	764	880	1 614	978	402	412	2 055	829	645	1 523	1 310	1 445	
Жатын бөлме ретінде пайдаланылатын бөлмеге адамдардың орташа саны	1,77	1,73	1,83	1,66	1,74	1,78	2,00	1,81	1,72	1,72	1,70	2,00	1,98	2,03	1,64	1,55	1,42	2,08	1,64	

НН.7 кестесінде үйге қажетті түрлі мүлікке иелік ету бойынша үй шаруашылықтарын бөлу, сондай-ақ жекелеген үй шаруашылықтары мүшелерінің жеке пайдаланатын заттарға иелік етуі берілген. Мұнда сонымен қатар тұрғын үйге иелік ету де қамтылады.

Іс жүзінде елдегі шамамен, қалалық та, ауылдық та жердің барлық үй шаруашылықтарының билігінде теледидар (99 пайызынан астамында), өңірлер бойынша шамалы ерекшеліктер бар (98,3-99,7 пайыз). Үстел және шкаф/шифоньер сияқты үйге қажет құралдарға – шамамен үй шаруашылықтарының 97-98 пайызы ие, үй шаруашылықтарының 90 пайызынан көбінде дивандар мен кереуеттер бар; тоңазытқыш әрбір үй шаруашылығында бар деуге болады (98,2 пайыз), кір жуатын машина – үй шаруашылықтарының 88,2 пайызында, бұл ретте қалалық жерде мұндай үй шаруашылықтарының үлесі біршама жоғары – 91,3 пайыз, ауылдық жерлерде – 83,3 пайыз. Үй шаруашылықтарының 80 пайызында шаңсорғыш бар (85,0 пайыз – қалалық және 70,2 пайыз ауылдық жер); шағын толқынды пеш үй шаруашылықтарының 60 пайыздан астамында бар (74,5 пайыз – қалалық және 47,8 пайыз – ауылдық

жер). Үй шаруашылықтарының 15,9 пайызында кондиционерлер бар, ал үй шаруашылықтарының 3,6 пайызында ыдыс жуатын машина бар, мұндай техниканы ауылдық жердегі үй шаруашылықтарына қарағанда, қалалық үй шаруашылықтарының тұрғындары иеленеді бар. Стационарлық телефонмен үй шаруашылықтарының 70 пайыздан астамы жарақтандырылған (77,8 пайыз – қалалық және 59,1 пайыз – ауылдық жер). Радиоқабылдағыштар үй шаруашылықтарында мұнша кең таралмаған – олар үй шаруашылықтарының тек 7,3 пайызында ғана бар.

Тұтастай алғанда ел бойынша үй шаруашылықтарының үштен бір бөлігі (32,7 пайызы) ауыл шаруашылығы жерлерінің меншік иелері болып табылады, ал үй шаруашылығының 25,1 пайызы ауыл шаруашылығы жануарлары/мал немесе құстың иелері болып табылады. Ауыл шаруашылығы жерлерін меншік құқығы, соны мен бірге ауылшаруашылық жануарлардың/малдың және құстың меншікке алу ауылдық жерлерде көбірек таралған (53,4 және 56,5 пайыз тиісінше) қалалық жерлермен салыстырғанда (19,1 және 4,5 пайыз тиісінше). Ауыл шаруашылығы жерлерінің меншік иелері арасында Солтүстік

Қазақстан облысы үй шаруашылықтарының жоғары үлесін – 69,2 пайызды, сондай-ақ мына өңірлерді атап өтуге болады: Жамбыл, Ақмола, Алматы, Қостанай және Шығыс Қазақстан облыстары, - олардың әрқайсысында үй шаруашылықтарының жартысынан астамы ауыл шаруашылығы алқаптарының меншік иелері болып табылады.

Ақмола, Батыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан және Оңтүстік Қазақстан облыстарының шамамен 40-45 пайызы ауыл шаруашылығы жануарларының/ малдарының немесе құстардың иелері болып табылады.

Елдің үй шаруашылықтарының жартысы мүшелерінің тым болмағанда біреуінде жеңіл немесе жүк автомобилі; 55 пайызынан астамының – компьютері немесе ноутбугы, үй шаруашылықтарының төрттен бірінің (25,3 пайызы) планшеттері; сол уақытта үй шаруашылықтарының 79,0 пайызының қалай болғанда да біреуінің банкте есеп шоты бар. Мобильді телефондар мен смартфондар елде кең таралды және оларға үй шаруашылықтарының 95 пайыздан астамы ие, кем дегенде оның мүшелерінің біреуінде телефон

немесе смартфон бар, бұл ретте қалалық және ауылдық үй шаруашылықтары арасында айырмашылық жоқ деуге болады.

90 пайыз жағдайларда үй шаруашылықтарының мүшелері тұрғынжайлардың меншік иелері болып табылады, бұл ретте қалалық және ауылдық үй шаруашылықтары мүшелерінің (тиісінше 83,7 және 95,9 пайыз) көзге түсерлік айырмашылық бар. Үй шаруашылықтарының 9,4 пайыз жағдайларында тұрғын үйді жалдап тұруда. Мүшелері тұрғын үйдің меншік иелері болып табылатын үй шаруашылықтарының ең төмен пайызы еліміздің екі ірі мегаполистерінде байқалады: Астана қаласында – 61,6 пайыз және Алматы қаласында – 79,5 пайыз; сәйкесінше, тұрғын үйді жалға алатын үй шаруашылықтарының үлесі де осы қалаларда аса жоғары (тиісінше 34,2 және 18,0 пайыз).

Қазақстанда 2009 жылғы халық санағы қорытындылары бойынша үй шаруашылықтарының 91 пайызы тұрғын үйлердің меншік иелері болып табылды, бұл берілген зерттеулерге сәйкес келеді.

НН.7 кестесі. Тұрғын үй мүлкі және жеке пайдаланылатын құралдар

Тұратын жеріне және өңірлерге сәйкес мүлікке және жеке пайдаланылатын құралдарға иелік ету және тұрғын үйге меншік құқығы бойынша үй шаруашылықтарының пайызы, Қазақстан, 2015 жыл

	Барлығы	Жер			Өңір					
		қалалық	ауылдық	Ақмола	Ақтөбе	Алматы	Атырау	Батыс Қазақстан	Жамбыл	Қарағанды
Мыналары бар үй шаруашылықтарының пайызы:										
Радиоқабылдағыш	7,3	7,4	7,2	7,9	6,5	3,4	15,8	11,9	7,6	1,2
Теледидар	99,3	99,2	99,3	98,5	99,6	99,7	99,6	98,6	99,0	98,8
Стационарлық телефон	70,4	77,8	59,1	82,2	83,0	60,1	84,2	58,6	44,1	79,9
Тоңазытқыш	98,2	99,1	96,9	96,2	99,0	98,8	98,4	97,0	96,4	98,7
Шағын толқынды пеш	63,9	74,5	47,8	56,8	62,4	57,0	61,0	48,9	47,5	70,2
Үстел	98,4	99,1	97,3	99,7	99,3	99,9	94,3	93,6	99,5	99,8
Диван	92,1	93,3	90,3	98,3	89,7	97,6	73,0	88,7	94,3	97,7
Кереует	91,1	90,0	92,8	95,7	81,2	97,0	59,9	95,1	96,2	96,8
Шкаф	97,9	98,1	97,5	98,6	97,5	98,8	97,4	97,6	98,0	98,0
Ыдыс жуатын машина	3,6	5,2	1,1	0,9	1,1	2,5	2,2	1,3	2,0	3,1
Кір жуатын машина	88,2	91,3	83,3	92,7	83,4	86,6	84,7	79,5	85,0	91,3
Салқындатқыш	15,9	20,7	8,7	1,0	14,6	5,9	75,3	17,1	9,2	9,7
Шаңсорғыш	79,2	85,0	70,2	77,5	80,8	79,8	81,5	76,7	73,2	84,2
Мыналары бар үй шаруашылықтарының пайызы:										
Ауыл шаруашылық жерлері	32,7	19,1	53,4	54,8	21,5	54,1	5,7	25,5	58,1	35,1
Ауыл шаруашылық жануарлары/мал	25,1	4,5	56,5	38,5	34,3	27,5	18,8	37,3	34,1	14,5
Бір мүшесінде жоқ дегенде мыналар бар үй шаруашылықтарының пайызы:										
Мобильді телефон немесе смартфон	96,6	96,5	96,7	94,9	97,7	98,7	99,6	95,6	97,3	93,7
Велосипед	18,9	14,6	25,3	32,4	9,7	11,7	13,1	33,7	20,8	19,4
Мотоцикл немесе мотороллер	2,9	1,4	5,1	5,5	2,8	1,2	2,2	3,0	2,3	3,1
Көлік арба	2,1	0,2	5,0	2,7	0,9	4,0	0,9	3,4	1,5	0,2
Автомашина немесе жүк машинасы	50,0	48,0	53,0	44,7	48,6	52,7	46,8	42,0	49,4	43,1
Трактор	2,9	0,3	6,9	4,5	4,6	2,5	2,6	4,7	2,5	3,4
Моторлы қайық	0,3	0,3	0,2	0,0	0,1	0,5	0,2	0,1	0,0	0,0
Компьютер немесе ноутбук	55,8	62,6	45,5	56,4	50,1	50,7	65,1	47,6	48,1	63,8
Планшет	25,3	30,4	17,5	23,3	22,5	24,9	28,7	23,5	17,4	33,7
Банк шоты	79,0	84,6	70,4	71,8	89,1	65,9	86,5	62,5	77,4	72,9
Тұрғын үйге меншік құқығы										
Үй шаруашылығы мүшесіне тиесілі	88,6	83,7	95,9	90,2	92,8	94,5	88,8	91,4	90,0	92,4
Меншікте емесі	11,4	16,2	4,0	9,8	6,7	5,5	11,1	8,5	10,0	7,5
Жалда	9,4	13,6	3,0	5,9	6,7	5,3	8,2	7,4	7,7	5,3
Басқасы	1,9	2,6	0,9	3,9	0,0	0,2	2,9	1,1	2,3	2,2
Өткізу/БМ	0,1	0,0	0,1	0,0	0,5	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Барлығы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Үй шаруашылықтарының саны	16 500	9 967	6 533	944	983	1 260	456	764	880	1 614

	Өңір (жалғасы)								
	Қостанай	Қызылорда	Маңғыстау	Оңтүстік Қазақстан	Павлодар	Солтүстік Қазақстан	Шығыс Қазақстан	Астана қ.	Алматы қ.
Мыналары бар үй шаруашылықтарының пайызы:									
Радиоқабылдағыш	13,6	4,2	6,8	9,3	12,5	0,1	4,9	7,3	9,0
Теледидар	99,2	99,3	99,6	99,7	99,1	98,3	99,0	99,6	99,7
Стационарлық телефон	84,2	57,7	71,8	35,5	84,9	83,7	75,7	72,4	92,0
Тоңазытқыш	98,0	97,0	99,5	97,3	99,0	97,3	98,9	98,6	99,8
Шағын толқынды пеш	65,1	48,3	79,8	50,0	74,7	54,2	59,8	87,3	87,5
Үстел	99,9	85,4	91,7	96,2	99,8	100,0	100,0	100,0	99,9
Диван	97,2	71,2	72,4	82,8	98,8	98,4	97,6	87,1	98,8
Кереует	94,5	72,4	81,3	88,7	98,6	95,0	96,7	85,2	90,9
Шкаф	99,0	93,9	96,7	95,8	99,3	99,5	98,3	97,0	99,4
Ыдыс жуатын машина	3,9	0,8	3,3	0,9	1,7	2,0	2,0	11,8	11,7
Кір жуатын машина	95,3	72,7	89,8	78,4	91,4	95,3	89,3	93,7	95,4
Салқындатқыш	9,1	26,4	86,9	13,2	14,8	2,6	6,9	18,9	25,9
Шаңсорғыш	85,3	56,7	82,1	61,9	82,0	81,2	81,9	84,2	93,1
Мыналары бар үй шаруашылықтарының пайызы:									
Ауыл шаруашылығы жерлері	54,1	7,5	1,9	20,6	38,1	69,2	51,2	4,0	6,7
Ауыл шаруашылығы жануарлары/мал	28,5	34,3	16,8	45,5	15,2	44,0	20,5	0,8	2,6
Бір мүшесінде жоқ дегенде мыналар бар үй шаруашылықтарының пайызы:									
Мобильді телефон немесе смартфон	94,1	99,0	99,0	99,1	94,0	92,8	93,4	98,8	98,5
Велосипед	32,0	17,4	9,8	17,2	24,1	27,2	16,8	10,3	14,6
Мотоцикл немесе мотороллер	4,3	4,4	2,2	0,8	2,6	8,2	4,4	0,4	2,8
Көлік арба	1,0	1,9	0,1	4,8	1,6	5,5	3,1	0,1	0,2
Автомашина немесе жүк машинасы	48,2	44,2	60,2	60,3	41,0	45,4	44,3	52,8	61,5
Трактор	2,8	1,7	0,8	3,1	3,0	8,1	3,6	0,3	0,1
Моторлы қайық	0,8	0,5	0,4	0,0	0,4	0,7	0,9	0,1	0,2
Компьютер немесе ноутбук	68,2	47,3	70,5	36,3	60,3	57,6	59,0	60,0	68,2
Планшет	31,1	16,6	35,2	9,7	23,2	19,7	24,3	40,0	33,2
Банк шоты	76,9	77,3	95,7	86,8	81,3	67,7	68,1	90,7	92,7
Тұрғын үйге меншік құқығы									
Үй шаруашылығы мүшесіне тиесілі	91,1	95,2	92,0	93,4	92,0	91,5	91,2	61,6	79,5
Меншікте емесі	8,9	4,8	8,0	6,6	8,0	8,4	8,7	38,4	20,4
Жалда	7,7	4,4	6,6	5,8	7,3	5,0	5,3	34,2	18,0
Басқасы	1,2	0,4	1,3	0,8	0,7	3,5	3,3	4,2	2,4
Өткізу/БМ	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Барлығы	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Үй шаруашылықтарының саны	978	402	412	2 055	829	645	1 523	1 310	1 445

НН.8 кестесінде үй шаруашылықтары әл-ауқаты индекстерінің квинтильдері бойынша жерлер мен өңірлердің түрлі типтерінен үй шаруашылықтары халқын бөлу көрсетілген. Кестені талдау кезінде үй шаруашылықтарын өңірлер бойынша, қалалық және ауылдық жерлер, сондай-ақ әл-ауқат квинтильдері бойынша әртараптандыру көрініп тұр. Ауылдық үй шаруашылықтарының үштен бір бөлігінің астамы (36,8 пайызы) қалалық үй шаруашылықтарының 5,2 пайызымен салыстырғанда ең төмен квинтильді топқа жатады және керісінше қалалық үй шаруашылықтарының 36,2 пайызы ауылдық жердің

үй шаруашылықтарының 1,6 пайызына қарсы әл-ауқат деңгейінің өте бай квинтиліне жатады. Өте кедей квинтиль үй шаруашылықтарының ең жоғары үлесі Солтүстік Қазақстан облысында тұрады (41,7 пайыз), сондай-ақ үй шаруашылықтарының шамамен 30 пайызы – Оңтүстік Қазақстан, Қызылорда және Батыс Қазақстан облыстарында тұрады. Өте кедей квинтиль үй шаруашылықтарының ең төмен үлесі Алматы және Астана қалаларында (тиісінше 1,5 және 1,8 пайыз) тұрады, Астана қаласы үй шаруашылықтарының жартысынан көбісі (51,5 пайызы) өте бай квинтиль тобына жатады.

НН.8 кестесі. Әл-ауқат квинтильдері

Үй шаруашылығы иесінің тұратын жеріне, өңірге, жынысына, біліміне және ұлтына сәйкес әл-ауқат квинтилі бойынша үй шаруашылықтары халқын пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Әл-ауқат квинтилі					Барлығы	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	өте кедей	екінші	орташа	төртінші	өте бай		
Барлығы	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	100,0	56 803
Үй шаруашылығы иесінің жынысы							
Ер	20,6	21,8	20,2	18,2	19,1	100,0	40 279
Әйел	18,4	15,6	19,5	24,3	22,2	100,0	16 525
Жер							
Қалалық	5,2	7,4	19,1	32,1	36,2	100,0	30 222
Ауылдық	36,8	34,3	21,0	6,3	1,6	100,0	26 582
Өңір							
Ақмола	26,5	21,7	28,7	19,4	3,8	100,0	2 796
Ақтөбе	8,0	19,8	29,4	19,4	23,4	100,0	3 580
Алматы	23,8	24,8	26,2	20,9	4,3	100,0	4 679
Атырау	5,7	14,9	32,1	25,2	22,2	100,0	1 849
Батыс Қазақстан	30,0	19,8	20,9	19,3	10,0	100,0	2 591
Жамбыл	27,7	28,8	22,6	10,9	10,0	100,0	3 647
Қарағанды	9,4	11,4	18,1	25,5	35,6	100,0	4 630
Қостанай	22,2	11,4	14,2	20,2	32,1	100,0	2 903
Қызылорда	31,8	30,6	24,7	8,0	4,8	100,0	1 893
Маңғыстау	8,1	19,6	28,4	10,2	33,7	100,0	1 841
Оңтүстік Қазақстан	32,8	38,9	17,9	7,4	3,1	100,0	9 964
Павлодар	14,4	13,8	8,9	19,1	43,9	100,0	2 274
Солтүстік Қазақстан	41,7	18,6	11,9	23,9	3,8	100,0	1 721
Шығыс Қазақстан	25,5	13,3	19,6	21,0	20,6	100,0	4 117
Астана қ.	1,8	1,8	5,4	39,4	51,5	100,0	4 047
Алматы қ.	1,5	2,7	20,5	38,2	37,1	100,0	4 271
Білімі							
Білімі жоқ/ Бастауыш	43,0	23,9	16,2	11,8	5,1	100,0	1 135
Негізгі орта	33,8	28,1	19,4	11,4	7,3	100,0	5 704
Жалпы орта	31,5	25,7	21,6	12,1	9,0	100,0	17 668
Техникалық және кәсіптік	15,4	18,4	21,6	22,9	21,6	100,0	18 200
Жоғары	3,8	11,1	16,5	30,4	38,1	100,0	14 030
Өткізу/БМ	(41,4)	(42,3)	(16,4)	(0,0)	(0,0)	100,0	66
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	22,3	20,3	19,6	18,6	19,2	100,0	35 426
Орыстар	12,2	10,4	19,6	29,3	28,5	100,0	11 904
Басқалар	21,3	31,0	21,8	13,5	12,4	100,0	9 472
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауларға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауларға негізделген

Әл-ауқат индекстері туралы үй шаруашылықтарын бөлу бойынша ұсынылған ақпарат жанама баға болып табылады және квинтильдерде үй шаруашылықтарының нақты кірістері мен

шығыстары туралы ақпаратты бермейді, өйткені MICS сұрақнамалары қандай да болсын бар көздерден үй шаруашылықтарының кірістері мен шығыстарына қатысты ақпаратты жинауды білдірмейді.

IV. Тамақтану

IV. Тамақтану

Туылған кездегі төмен салмақ

Туылған кездегі салмақ ананың денсаулығы мен тамақтану жағдайының ғана емес, жаңа туған нәрестенің өмір сүру, өсу, ұзақ мерзімді денсаулық және психологиялық әлеуметтік даму мүмкіндіктерінің де көрнекі көрсеткіші болып табылады. Туылған кездегі төмен салмақ (2500 грамнан кем деп айқындалатын) балалар денсаулығына бірқатар күрделі қауіп төндіреді. Ана құрсағында жеткілікті қорек алмаған балалар өмірінің алғашқы күндерде, айларда және жылдарда қайтыс болу қаупіне көбірек душар болады. Қайтыс болмай өмір сүріп кеткендерде қорғаныс функциялары бұзылуы және ауру қаупі жоғары болуы мүмкін; олар өмір бойы жеткілікті түрде қорек алмайтын, бұлшық етінің күші төмен, диабетке және жүрек ауруларына жақын болып қалуы мүмкін. Денесінің салмағы төмен болып туған балалар сонымен қатар зияткерлік дамудың анағұрлым төмен коэффициентіне ие болу және олардың мектептегі үлгеріміне және ересек жаста жұмысқа орналасу мүмкіндігін қозғайтын танудағы бұзушылықтарды бастан кешу қаупінде болады.

Дамушы елдерде туылған кездегі төмен салмақ бірінші кезекте денсаулықтың нашарлығына және ананың тамақтануына байланысты. Үш фактор анағұрлым жоғары әсер етеді: ананың бала көтерер алдындағы тамақтануының қанағаттанарлықсыз жай-күйі (негізінен тойып жемегендіктен және бала кезіндегі инфекциядан) және жүкті кезіндегі нашар тамақтану. Жүктілік кезінде жеткілікті салмақ қоспау әсіресе қауіпті, өйткені құрсақтағы баланың өсуінің айрықша үлесі соған байланысты. Бұған қоса, көптеген дамушы елдерде кең таралған диарея және безгек сияқты ауруларды егер анасы жүктілік кезінде жұқтыратын болса, құрсақтағы баланың өсіміне айрыша әсер етуі мүмкін.

Өнеркәсіптік дамыған елдерде туылған кездегі төмен салмақтың негізгі себебі жүктілік кезіндегі

темекі шегу болып табылады. Дамыған елдерде де, дамушы елдерде де денелері толығымен әлі өсіп болмаған жасөспірімдерден туған балаларда туылған кездегі төмен салмақ қаупі өте жоғары.

Дамушы елдерде нәрестелердің жартысынан астамы туылған кезде өлшенбейтіндігі туылған кездегі төмен салмақты дененің кең таралуын бағалаудағы басты проблемалардың бірі болып табылады. Бұрындары дамушы елдерде туылған кездегі төмен дене салмағын бағалаулардың көпшілігі медициналық мекемелердің деректеріне негізделді. Алайда бұл бағалаулар дамушы елдердің көбінде объективті емес, өйткені нәрестелердің көпшілігі медициналық мекемелерден тыс туылады, ал медициналық мекемелерде туғандар барлық туудың тек іріктемесін ғана білдіреді.

Көптеген балалар туылған кезде өлшенбегендіктен, ал өлшенетіндер барлық туудың ығыстырылған іріктемесін ғана білдіретіндіктен, туылған кезде хабарланған салмақ әдетте, барлық балалар арасында туылған кездегі төмен дене салмағын бағалау үшін пайдаланыла алмайды. Осылайша, 2500 грамнан кем салмақпен бала туудың пайыздық үлесі сұрақнаманың екі тармағы бойынша бағаланады: туылған кезде ананың бала мөлшерін бағалауы (өте кішкентай, орташадан төмен, орташа, орташадан жоғары, өте ірі), ананың бала салмағын еске түсіруі немесе егер бала туылған кезде өлшенсе медициналық картада жазылған салмақ.¹⁶⁾

Қазақстанда тұтастай алғанда туылған кезде нәрестелердің 98,7 пайызы өлшенген; нәрестелердің 4,5 пайызында 2500 грамнан кем салмақ болды (NU.1 кестесі). Туылған кездегі төмен дене салмағының кең таралуының өңірлік ерекшеліктері бар: 2,7 пайыздан бастап – Маңғыстау, 7,2 пайызға дейін – Павлодар облыстарында. Көрсеткіштің көзге көрінерлік бөлек сипаттамалары бойынша айырмашылықтар жоқ.

¹⁶⁾ Әдіснаманың толық сипаттамасын қараңыз: Voerma, J Tetal. (Бурмандр). 1996. Data on Birth Weight in Developing Countries Can Surveys Help? (Дамушы елдердегі туылған кездегі салмақ туралы деректер: зерттеулер көмектесе ала ма?) Bulletin of the World Health Organization (Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының жаршысы) 74(2): 209-16.

NU.1 кестесі. Туылған кезде салмағы төмен болған нәрестелер

Зерттеу жүргізілгенге дейін 2 жыл бойы туылған кездегі салмағы 2500 грамнан кем деп бағаланған соңғы туылған балалардың пайыздық үлесі және туылған кезде өлшенген тірі туылған балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Туылған кезде ананың бала мөлшерін бағалауы бойынша тууларды пайыздық бөлу						Барлығы	Тірі туылған нәрестелердің үлесі:		Зерттеу жүргізілгенге дейін екі жыл бойы соңғы туылған нәрестелердің саны	
	өте кішкентай		орташа		орташадан үлкен немесе өте ірі			БМ	2 500 грамнан кем ¹⁾		Туылған кезде өлшенгендер ²⁾
	өте кішкентай	орташадан төмен	орташа	орташадан үлкен немесе өте ірі	БМ						
Барлығы	2,4	8,4	72,0	16,7	0,6	100,0	4,5	98,7	2 157		
Босану кезіндегі ананың жасы											
20 жасан төмен	6,1	10,6	66,7	16,0	0,7	100,0	7,7	97,7	98		
20 - 34 жас	2,2	8,1	73,1	16,1	0,5	100,0	4,3	98,8	1 789		
35 - 49 жас	2,2	9,1	66,6	21,1	0,9	100,0	4,5	98,1	270		
Босанудың реттік нөмірі											
1	1,8	11,9	71,8	14,0	0,5	100,0	5,0	98,8	686		
2-3	2,8	7,3	73,8	15,6	0,5	100,0	4,6	98,6	1 112		
4-5	2,8	4,7	67,0	24,7	0,8	100,0	3,8	98,9	296		
6+	0,0	5,6	65,0	27,2	2,2	100,0	2,1	97,8	62		
Өңір											
Ақмола	1,7	8,7	75,3	12,9	1,4	100,0	4,1	99,3	93		
Ақтөбе	5,1	8,7	67,8	18,5	0,0	100,0	6,4	99,3	145		
Алматы	1,6	11,0	72,5	14,9	0,0	100,0	4,6	99,5	188		
Атырау	2,9	4,9	63,9	25,9	2,4	100,0	4,0	95,2	85		
Батыс Қазақстан	1,5	10,5	69,6	18,4	0,0	100,0	4,3	100,0	100		
Жамбыл	5,0	9,5	66,6	18,3	0,6	100,0	6,6	98,8	165		
Қарағанды	2,0	6,5	71,7	19,9	0,0	100,0	3,7	99,1	139		
Қостанай	0,8	11,7	64,4	23,1	0,0	100,0	4,1	100,0	82		
Қызылорда	3,5	5,8	64,4	24,4	1,8	100,0	4,6	96,5	83		
Маңғыстау	1,0	4,7	74,3	18,7	1,3	100,0	2,7	98,3	101		
Оңтүстік Қазақстан	2,6	6,9	74,9	15,0	0,6	100,0	4,3	98,3	474		
Павлодар	4,3	13,2	65,2	15,2	2,1	100,0	7,2	95,8	67		
Солтүстік Қазақстан	5,0	3,3	75,3	16,5	0,0	100,0	5,1	100,0	44		
Шығыс Қазақстан	1,2	12,4	76,5	8,7	1,2	100,0	4,7	98,8	100		
Астана қ.	0,0	9,2	74,7	16,2	0,0	100,0	3,0	100,0	195		
Алматы қ.	2,0	7,3	82,3	8,4	0,0	100,0	4,0	98,4	97		
Жер											
Қалалық	1,3	8,9	72,2	17,1	0,6	100,0	3,8	98,5	1 076		
Ауылдық	3,5	7,8	71,7	16,3	0,6	100,0	5,2	98,9	1 081		
Ананың білімі											
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	2		
Негізгі орташа	4,0	14,1	63,1	17,4	1,4	100,0	7,1	98,6	97		
Жалпы орташа	3,8	7,1	75,1	13,7	0,3	100,0	5,2	99,2	518		
Техникалық және кәсіптік	2,7	8,3	69,2	19,1	0,7	100,0	4,7	98,6	660		
Жоғары	1,2	8,5	73,1	16,6	0,6	100,0	3,7	98,5	879		
Әл-ауқат квинтилі											

	Туылған кезде ананың бала мөлшерін бағалауы бойынша тууларды пайыздық бөлу					Барлығы	Тірі туылған нәрестелердің үлесі:		Зерттеу жүргізілгенге дейін екі жыл бойы соңғытуылған нәрестелердің саны
	өте кішкентай	орташадан төмен	орташа	орташадан үлкен немесе өте ірі	БМ		2 500 грамнан кем ¹⁾	туылған кезде өлшенгендер ²⁾	
Өте кедей екінші	3,3	9,5	71,9	14,9	0,3	100,0	5,5	99,5	415
Орташа	0,9	8,6	72,2	13,3	0,9	100,0	6,5	98,2	457
Төртінші	1,0	8,1	72,2	18,5	0,2	100,0	3,4	98,6	502
Өте бай	1,7	8,6	69,6	19,7	1,1	100,0	3,6	98,2	422
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		6,8	74,1	17,0	0,3	100,0	3,6	99,1	360
Қазақтар	2,4	8,5	70,7	17,7	0,7	100,0	4,5	98,5	1 520
Орыс	1,1	7,1	72,8	18,7	0,3	100,0	3,2	98,7	261
Басқалары	3,5	8,6	76,3	11,1	0,5	100,0	5,4	99,3	375

¹⁾ MICS 2.20 көрсеткіші – Туылған кезде салмағы төмен болған нәрестелер.

²⁾ MICS 2.21 көрсеткіші – туылған кезде өлшенген нәрестелер.

(*) Көрсеткіштер кем дегенде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Тамақтану жағдайы

Балалардың тамақтану жағдайы олардың денсаулығының жалпы жағдайын білдіреді. Бала саны бойынша жеткілікті және құрамы бойынша теңгерімді тағамға қол жетімді болса, созылмалы аурулармен ауырмаса және жақсы күтімде болса, ол өзінің өсу әлеуетіне қол жеткізетін халде болады және сапалы тамақтанып, толыққанды дамуда деп есептеледі.

Ашқұрсақтық дүниежүзіндегі барлық балалар өлімінің жартысынан астамымен байланысады. Ашқұрсақ балалар ерте жаста кең таралған балалар ауруынан қайтыс болу қаупіне ие, ал тірі қалғандар – созылмалы аурудан зардап шегеді және дамуда артта қалуда. Ашқұрсақтыққа байланысты себептерден қайтыс болған балалардың төрттен үш бөлігі өздерінің осалдылығына анық белгілер көрсетпестен жеткіліксіз тамақтанудың жеңіл немесе қалыпты деңгейінен зардап шеккен.

Тамақтануда проблемасы жоқ халық үшін бес жасқа дейінгі балалардың салмағы мен бойының арнайы көрсеткіштері бар. Халықтың жекелеген топтары шегінде ашқұрсақтық дәрежесін арнайы көрсеткіштері бар балаларды салыстыру арқылы өлшеуге болады. Осы есепте арнайы халық ретінде ДДҰ¹⁷⁾ белгілеген бой мен салмақ стандарттарымен сипатталатын халық алынады. Балалардың тамақтану жағдайының әрбір үш көрсеткіші: салмақтың жасқа қатысы, бойдың жасқа қатысы және салмақтың бойға қатысы – арнайы халыққа арналған осы көрсеткіштің медианалық мәнінен стандартты ауытқу бірліктерімен (z - баға) көрсетілуі мүмкін.

Салмақтың жасқа қатысы – қатты да және созылмалы да ашқұрсақтық шарасы. Эталондық халық үшін салмағының жасына қарай қатынасы бұл көрсеткіштің медианалық мәнінен аз екі стандартты ауытқудан көп балалар, салмағы орташа немесе сыни жеткіліксіз балалар болып есептеледі, сол уақытта эталондық халық үшін салмағының жасына қарай қатынасы медианалық мәннен аз үш стандартты ауытқудан көп балалар, салмағы тіпті жеткіліксіз балаларға жатады.

Бойының жасына қарай арақатынасы – сызықтық бойын бағалау шамасы. Эталондық халық үшін бойының жасына қарай қатынасы бұл көрсеткіштің медианалық мәнінен аз екі стандартты ауытқудан көп балалар, сол жас үшін аласа бойлы деп есептеледі және бойы орташа немесе өспей қалған балалар ретінде жіктеледі. Бойының жасына қарай қатынасы медианалық мәннен аз үш стандартты ауытқудан көп балалар, бойы тіптен өспей қалған балалар ретінде жіктеледі. Бойының өспей қалуы ұзақ мерзім ішінде алуан түрлі тамақты жеткілікті тұтынбау, сондай-ақ қайталанатын немесе созылмалы аурулар салдарының көрінісі болып табылады.

Салмағының бойына қарай қатынасы жүдеу және артық салмағының көрсеткішін бағалау үшін пайдаланылуы мүмкін. Эталондық халық үшін салмағының бойына қарай қатынасы бұл көрсеткіштің медианалық мәнінен аз екі стандартты ауытқудан

¹⁷⁾ http://www.who.int/childgrowth/standards/technical_report

¹⁸⁾ MICS материалдық-техникалық қамтамасыз ету нұсқаулығын қараңыз: <http://mics.unicef.org/tools>.

көп балалар, орташа немесе қатты жүдеу балалар санатына жатады, сол уақытта эталондық халық үшін салмағының бойына қарай қатынасы медианалық мәннен аз үш стандартты ауытқудан көп балалар, қатты жүдеу балалар санатына жатады. Әдетте жүдеулік жақын арада тамақтанбау нәтижесі болып табылады. Жүдеулік көрсеткіші кейбір қажетті азық-түлік өнімдеріне қол жеткізуге өзгерістерге немесе белгілі бір аурулардың таралуына байланысты елеулі маусымдық ауытқуларды көрсетуі мүмкін.

Эталондық халық үшін салмағының бойына қарай қатынасы бұл көрсеткіштің медианалық мәнінен жоғары екі стандартты ауытқудан көп балалар, салмағы орташа немесе аса артық салмақты балалар санатына жатады.

MICS барысында 5 жасқа дейінгі балалардың салмағы мен бойы UNICEF қоры ұсынған антропометрикалық жабдықтың көмегімен өлшенген¹⁸⁾. Осы бөлімде қамтылған қорытындылар осы өлшемдердің нәтижелеріне негізделген.

NU.2 кестесінде жұмыс кезінде жергілікті жерлерде жүргізілген антропометрикалық өлшемдер нәтижелері бойынша көрсетілген санаттарға жатқызылған балалардың пайыздық үлесі көрсетілген. Берілген кестеге сонымен қатар барлық үш антропометрикалық көрсеткіштер бойынша z-бағалардың орташа мәндері енгізілген.

Зерттеу нәтижелері бойынша Қазақстанда бес жасқа дейінгі балалардың толық туған күндері (айы мен жылы) (DQ.6 кестесі) жоқ жағдайлар болмады, сол уақытта кейбір балалардың өлшеу нәтижелері қолайлы ауқымнан тыс болған жағдайда NU.2 кестесінен алынып тасталды.

Жол берілетін өлшем диапазоны шегінен шығатын нәтижелері бар балалар NU.2. кестесінен алып тасталды. Балалар бір немесе бірнеше антропометриялық көрсеткіштер есебіне параметрлердің бірі – балалардың салмағы немесе, қолданылатын болса, олардың бойы - өлшенбеген жағдайларда да кіргізілмейді. Мысалы, егер бала өлшенген болса, бірақ бойы/ұзындығы өлшенбеген болса, онда бұл бала салмағының жетіспеушілігі көрсеткішін есептеу үшін қосылады, бірақ бойы мен жүдеулігінен артта қалу көрсеткіштерінің есебінен алып тасталады. Балалардың пайыздық үлесі (жасы бойынша және өңірлер бойынша ерекшелік себептерімен бөле отырып) D қосымшасында Деректер сапасы кестелерінде: DQ.10, DQ.11 және DQ.12 көрсетілген. Бұл кестелерде өлшем және/немесе салмағы және/немесе бойы туралы деректердің болмауы нәтижелерінің дұрыс еместігінен 5 жасқа дейінгі балалардың 3,7 пайызы жасына қарай салмағы қатынасының көрсеткіші есебінен, 4,2 пайызы – жасына қарай бойы көрсеткіші есебінен және 5,3 пайызы бойына қарай салмағы қатынасының көрсеткіші есебінен алып тасталған болып шықты.

Жиірек 6 айдан кіші балалардың нәтижелері антропометриялық өлшеуден алынып тасталды -

көрсеткіштердің салмағы салыстырмалы жасы (13,2 пайыз) және салыстырмалы өсу қарқыны және салыстырмалы салмақтың артуы (14,3 пайыз). 6 айға дейінгі (әсіресе жаңа туған нәрестелер), сонымен бірге жасы 6-23 айлық (2 жасқа дейін) балалардың антропометриялық өлшеулердің болмауының негізгі себептері ата-аналарының бас тартуы суық тиюден қорқуы, ал жаңа туылған нәрестелерді туу кезінде зерттеуге дейінгі жақын арада медициналық мекемелерде бойы мен салмағы өлшенгендігі болып табылады. 5 жасқа дейінгі балалардың барынша үлкен үлесінде антропометриялық өлшеулер жүргізілмеген кейбір өңірлерді белгілеуге болады, және олар (балалар) үш көрсеткіш бойынша тамақтану жағдайын бағалау көрсеткіштері бойынша талдаудан алынып тасталған. Маңғыстау облысында 6 айдан кем жастағы балалардың 34,5 пайыз салмағы және бойы/ұзындығы, тиісінше 6-11 айлық – 22,2 пайыз, 12-23 айлық -10 пайыз, 24-35 айлық – 7,6 пайыз, 36-47 айлық – 5,0 пайыз, 48-59 айлық – 6,2 пайыз өлшенбеген болатын. Сондай-ақ Алматы облысы, сонымен қатар Алматы және Астана қалаларын

атауға болады, бұл өңірлерде әр түрлі жас топтарында (айлармен) балалардың пайыздық үлесінің талдауынан алынып тасталуының жоғары пайыздары орын алғандықтан 5 жасқа дейінгі балалардың салмағы мен бойы өлшеулерінің жоқ болуына байланысты немесе сенімсіз өлшеу нәтижелері орын алған. (DQ.10-DQ.12 кестелері). Кейбір жағдайларда, антропометриялық өлшеулердің зерттеу кезінде үй шаруашылықтарында 5 жасқа дейінгі балалардың уақытша болмауы немесе олардың денсаулық жағдайларына байланысты жүзеге асырылмады.

Жасы бойынша немесе 5 жасқа дейінгі балаларды аударуға ешқандай дәлел жоқ, өйткені бұл антропометриялық өлшеулердің қорытындыларының репрезентативтілігіне белгілі бір дәрежеде ықпал етеді (DQ.3 және DQ.6 кестелер), DQ.13 кестесі әрбір өлшенген бесінші баланың салмақ мәні (13,0 пайыз) және бойы (11,3 пайыз) «0» немесе «5»-ке аяқталған, бұл ондық сандардың өлшеулерінің әлеуетті дөңгелектеуіне жол бермеуін көрсетеді.

NU.2 кестесі. Балалар тамақтануының жағдайы

Үш антропометрикалық индекс негізінде бес жасқа дейінгі балалардың тамақтану жағдайы бойынша пайыздық бөлу: салмақтың жасқа, бойдың жасқа және салмақтың бойға қатысы, Қазақстан, 2015 жыл

	Салмақтың жасқа қатысы			5 жасқа дейінгі балалардың саны	Бойдың жасқа қатысы			5 жасқа дейінгі балалардың саны	Салмақтың бойға қатысы				5 жасқа дейінгі балалардың саны	
	төмен салмақ		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)		бойда артта қалу		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)		әлсіреу		артық салмақ	жоғары пайыз		орташа Z-көрсеткіш (SD – стандартты ауытқу)
	төмен пайыз				төмен пайыз				төмен пайыз					
	- 2 SD ¹⁾	- 3 SD ²⁾	- 2 SD ³⁾		- 3 SD ⁴⁾	- 2 SD ⁵⁾	- 3 SD ⁶⁾		+ 2 SD ⁷⁾					
Барлығы	2,0	0,3	0,3	5 304	8,0	2,4	0,0	5 277	3,1	1,1	9,3	0,5	5 218	
Жынысы														
Ер	1,9	0,2	0,4	2 691	7,7	2,3	0,1	2 682	2,9	1,1	8,7	0,5	2 645	
Әйел	2,0	0,3	0,3	2 613	8,3	2,6	-0,1	2 595	3,3	1,0	10,0	0,5	2 573	
Өңір														
Ақмола	1,1	0,0	0,4	223	2,9	0,1	-0,1	223	1,4	0,2	4,9	0,6	223	
Ақтөбе	3,1	0,6	0,7	368	6,6	4,1	0,7	370	6,3	2,5	10,3	0,4	366	
Алматы	2,8	0,0	0,0	368	8,1	2,3	-0,3	370	4,4	1,2	6,3	0,3	365	
Атырау	3,6	0,8	0,3	198	11,8	4,2	-0,2	193	5,9	3,6	14,7	0,5	195	
Батыс Қазақстан	1,4	0,9	0,3	223	7,4	2,5	-0,1	222	1,5	1,2	8,0	0,5	220	
Жамбыл	3,0	0,8	0,0	408	6,9	2,5	-0,2	408	3,2	0,9	6,1	0,2	408	
Қарағанды	1,5	0,0	0,3	351	5,4	0,0	0,1	351	1,6	0,0	6,4	0,4	351	
Қостанай	0,9	0,2	0,3	233	11,4	3,3	0,0	233	4,2	1,1	12,5	0,5	228	
Қызылорда	1,0	0,2	0,2	213	10,0	3,3	-0,3	211	2,1	0,7	8,6	0,4	208	
Маңғыстау	1,8	0,4	0,6	195	4,5	2,0	0,6	191	3,4	1,0	4,9	0,3	186	
Оңтүстік Қазақстан	2,2	0,2	0,2	1 231	11,4	2,4	-0,3	1 220	2,9	0,9	7,6	0,5	1 223	
Павлодар	0,8	0,0	0,3	165	5,5	1,6	0,0	165	5,5	2,4	9,7	0,4	162	
Солтүстік Қазақстан	0,8	0,4	0,2	115	2,3	0,0	0,0	113	1,6	0,0	5,6	0,3	113	
Шығыс Қазақстан	1,9	0,0	0,2	271	7,2	2,2	-0,3	271	1,9	0,9	9,2	0,5	269	
Астана қ.	1,1	0,0	0,9	479	7,1	3,5	0,4	473	1,3	0,3	16,2	0,9	452	
Алматы қ.	1,3	0,0	0,9	264	6,3	2,7	0,8	264	3,5	1,4	21,6	0,7	249	
Жер														
Қалалық	1,5	0,2	0,5	2 573	7,2	2,3	0,2	2 561	3,1	1,3	11,2	0,5	2 510	
Ауылдық	2,4	0,3	0,2	2 731	8,9	2,5	-0,1	2 716	3,1	0,8	7,6	0,4	2 709	
Жас														
0-5 ай	4,9	0,7	0,3	461	5,0	1,9	0,6	456	13,7	4,9	5,8	-0,1	455	
6-11 ай	1,3	0,1	0,5	516	5,8	1,6	0,3	513	2,8	1,0	12,5	0,5	518	
12-17 ай	1,5	0,3	0,7	531	6,8	3,2	0,2	524	1,7	0,8	15,1	0,8	529	
18-23 ай	1,1	0,0	0,4	508	11,0	5,0	0,0	504	3,5	0,9	10,1	0,6	505	
24-35 ай	1,4	0,2	0,4	1 022	11,5	3,0	-0,1	1 019	1,8	0,9	10,5	0,6	1 012	
36-47 ай	2,9	0,3	0,3	1 186	8,4	2,0	-0,1	1 181	1,7	0,2	8,0	0,5	1 167	
48-59 ай	1,2	0,3	0,1	1 080	6,0	1,4	-0,2	1 081	1,9	0,7	6,5	0,3	1 032	
Ананың білімі														
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	6	(*)	(*)	(*)	6	(*)	(*)	(*)	(*)	6	
Негізгі орта	4,1	0,5	0,0	306	6,9	2,5	-0,4	299	4,7	3,4	4,0	0,2	301	
Жалпы орта	2,1	0,1	0,3	1 351	9,3	2,8	-0,2	1 343	2,9	1,0	8,9	0,5	1 331	
Техникалық және кәсіптік	2,4	0,5	0,3	1 501	9,2	2,5	0,0	1 494	4,0	1,2	9,1	0,4	1 483	
Жоғары	1,3	0,2	0,5	2 140	6,6	2,2	0,2	2 134	2,3	0,7	10,6	0,5	2 098	
Әл-ауқат квинтили														
Өте кедей	3,2	0,4	0,1	1 108	10,3	2,4	-0,4	1 101	3,0	0,7	7,7	0,4	1 097	
Екінші	1,7	0,3	0,2	1 191	8,1	2,9	-0,1	1 184	2,9	0,9	7,0	0,4	1 177	
Орташа	1,7	0,2	0,4	1 122	8,3	2,3	0,1	1 117	3,8	1,7	8,9	0,4	1 108	
Төртінші	2,0	0,3	0,4	918	6,9	1,9	0,2	914	2,9	1,0	11,6	0,5	904	
Өте бай	1,2	0,2	0,6	965	6,2	2,5	0,4	960	2,9	1,0	12,5	0,6	934	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты														
Қазақтар	2,1	0,3	0,4	3 684	7,7	2,6	0,0	3 670	3,0	1,1	10,2	0,5	3 628	
Орыстар	1,4	0,1	0,4	654	6,9	2,2	0,2	649	3,9	0,5	9,0	0,4	634	
Басқалар	1,6	0,1	0,2	966	9,9	2,0	-0,1	958	2,8	1,1	6,3	0,4	956	

¹⁾ MICS 2.1a көрсеткіші және МДМ 1.8 көрсеткіші – жеткіліксіз салмақтың таралуы (нормадан ауытқудың қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі).

²⁾ MICS 2.1b көрсеткіші - жеткіліксіз салмақтың таралуы (нормадан қатты ауытқу дәрежесі).

³⁾ MICS 2.2a көрсеткіші- Бойда артта қалудың таралуы (нормадан ауытқудың қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі).

⁴⁾ MICS 2.2b көрсеткіші - Бойда артта қалудың таралуы (нормадан қатты ауытқу дәрежесі).

⁵⁾ MICS 2.3a көрсеткіші – әлсіреудің таралуы (нормадан ауытқудың қалыпты және қатты ауытқу дәрежесі балалар).

⁶⁾ MICS 2.3b көрсеткіші – Әлсіреудің таралуы (нормадан қатты ауытқу дәрежесі).

⁷⁾ MICS 2.4 көрсеткіші – Артық салмақтың таралуы.

(*)Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

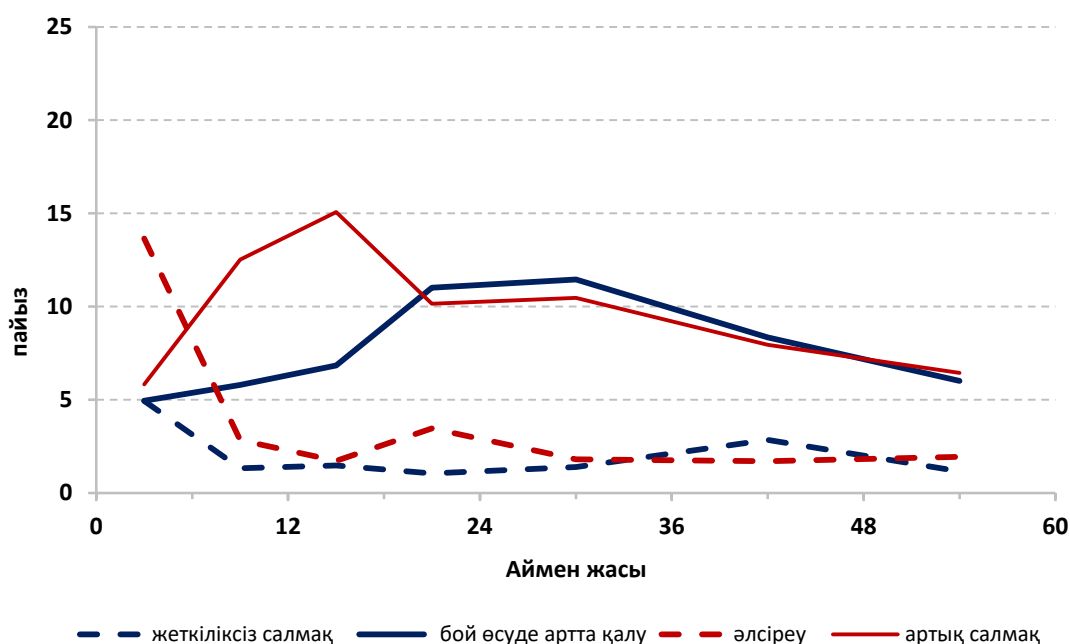
Қазақстанда жасы беске дейінгі балалардың 2,0 пайызының салмағы аз (NU.2 кестесі). Сонымен қатар балалардың 8,0 пайызының бойы аласа, ал балалардың 3,1 пайызы арық немесе өз бойы үшін арық. Одан басқа, балалардың 9,3 пайызының орташа салмағы артық.

Елде салмағының жетіспеушілігіне қарағанда, балалардың бойының аласалығы кеңінен таралған. Өңірлер бойынша көрсеткіш диапазоны 2,3 пайыздан, Солтүстік Қазақстан, Атырау облыстарында 11,8 пайызға дейін өзгереді. Анасының жоғары білімі бар балалардың салмағының жетіспеушілігі және бойының аласа болу мүмкіндігі аз байқалады, сондай-ақ басқа

балалармен салыстырғанда, салмағының артық болу мүмкіндігі анасының білім деңгейі төмен балаларда байқалады. Ауылдағы балаларға қарағанда, қалалық жерлерде балалар артық салмаққа көбірек бейімделген.

Жасы бойынша бөлу кіші жастағы балалар, нақтырақ 6 айға дейінгі балалар, салмақ жетіспеушілігі және әлсіреудің ең жоғары көрсеткіштеріне ие, бұл балалардың салмағы туралы деректердің жоқтығынан бұл балалар жалпы анализден шығарылған балалардың үлесінің ұлғаюымен түсіндіріледі. (NU.1-график). Артық салмақтың таралуы жасы 12-17 айлық тобында өте жоғары.

NU.1 графигі. 5 жасқа дейінгі балалар арасында жеткіліксіз салмақтың, бой өсуінде артта қалудың, әлсіреудің және артық салмақтың таралуы (нормадан ауытқудың қалыпты және нормадан қатты ауытқу дәрежесі), Қазақстан, 2015 жыл

Кеудемен тамақтандыру және нәрестелер мен ерте жастағы балаларды тамақтандыру

Нәрестелер мен ерте жастағы балаларды тиісінше тамақтандыру олардың тірі қалу мүмкіндігін ұлғайтуы, сондай-ақ әсіресе туған кезден бастап 2 жасқа дейінгі шекті кезеңде олардың оңтайлы өсуі мен дамуына ықпал етуі мүмкін. Өмірінің алғашқы күндерінде балаларына кеудесін емізетін аналар оларды инфекциялардан қорғайды және тамақтанудың бірегей көзін береді; бұған қоса, кеудені емізу үнемді және қауіпті болып табылады. Алайда, көптеген жағдайларда аналар туылғаннан кейін жаңа туған нәрестеге бірден кеудені емізуді бастамайды немесе алғашқы 6 ай бойы балаларға тек кеудені ғана емізбейді немесе кеудені емізуді тым ерте тоқтатады. Түрлі себептермен аналар балаларын балаларға арналған қоспаларға ауыстырады, онда бөбектердің толыққанды тамақтануы үшін қажетті микроэлементтер кей кездері жеткілікті болмайды, бұл бала салмағы мен бойының өсуінде артта

қалуға алып келуі мүмкін.

Бұған қоса, мұндай тамақтану егер оларды дайындау кезінде санитариялық-гигиеналық шарттар сақталмаса немесе үй шаруашылығындағы таза ауызсуы жоқ болса немесе үнемі қолжетімді болмаса, қауіпсіз болмауы мүмкін. Кеудені емізуді жалғастыру, сондай-ақ 6 айдан асқан балаға жасына сәйкес келетін құнарлы және қауіпсіз қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақ өнімдерін қосымша беру денсаулықтың және баланың толыққанды дамуының кепілі болып табылатындығын және өмірінің алғашқы екі жылы бойы өсуінің артта қалуын жою немесе төмендету мүмкіндігін беретіндігін зерттеулер көрсетуде.¹⁹⁾

UNICEF және ДДҰ туылғаннан кейін бір сағаттың ішінде нәрестеге кеудені емізуді, өмірінің алғашқы алты айында тек кеудені ғана емізуді және кеудені емізуді 2 жасқа дейін және одан жоғары

¹⁹⁾ Bhuta, Z. et al. (Бхута және т.б.) 2013. Evidence-based interventions for improvement of maternal and child nutrition: what can be done and at what cost? (Аналар мен балалардың тамақтануын жақсарту үшін дәлелді араласу: не істеуге болады және қалайша?) The Lancet June 6, 2013.

жалғастыруды ұсынады.²⁰⁾ 6 айлық жастан бастап кеудемен емізуді қауіпсіз, жасына сәйкес келетін қосымша тамақтандырумен – қатты, жартылай қатты және жұмсақ тағаммен үйлестіруге болады.²¹⁾ 6-23 айлық нәрестелерді тамақтандырудың негізгі қағидат-

тарының қысқаша шолуы^{22),23)} төменде (NU.1 кірістірме) осы негізгі қағидаттарға қатысты берілген зерттеу барысында жиналған мысал көрсеткіштермен бірге берілген.

NU.1 КІРІСТІРМЕ		
Жетекші қағидат (жасы 6–23 ай)	Тікелей көрсеткіштер	кесте
Екі жыл бойы және одан жоғар талап ету бойынша жиі кеудені емізуді ұзақ сақтап қалу	Соңғы 24 сағатта кеудені емізу	NU.4
Тамақ өнімдерінің тиісті жиілігі және энергетикалық нәрлілігі	Кеудемен тамақтанатын балалар Жасына қарай: соңғы 24 сағатта екі-үш рет тамақ ішу-әлдену Кеудемен тамақтанбайтын балалар соңғы 24 сағатта төрт рет тамақ ішу-әлдену және/немесе сүт беру	NU.6
Тамақ өнімдеріндегі қоректі заттардың және микроэлементтердің тиісті құрамы	Соңғы 24 сағатта төрт рет тамақ тобынан ²⁴⁾ өнімдерді қолдану	NU.6
Тамақтың тиісті саны	Стандартты көрсеткіш жоқ	ҚМ
Тамақ өнімдерінің тиісті консистенциясы	Стандартты көрсеткіш жоқ	ҚМ
Нәрестелер мен аналарға арналған витаминді-минералды қоспаларды немесе байытылған өнімдерді пайдалану	Стандартты көрсеткіш жоқ	ҚМ
Жақсы гигиена және тамақты тиісінше өңдеу	Бағдарламалық жетекші нұсқауларды толық көрсету үшін көрсеткіштерді әзірлеу мүмкіндігі болмаса да, бір стандартты көрсеткіштің қолданысы осы қағидаттың бір бөлігіне қолданылады: емізігі бар құтыдан тамақтандырудың жоқтығы.	NU.9
Психологиялық әлеуметтік күтімге сәйкес мұқият тамақтандыру практикасы	Стандартты көрсеткіш жоқ	ҚМ

Тікелей өлшемдері мен көрсеткіштері бар жетекші қағидаттар:²⁴⁾

- (i) кеудемен тамақтандырудың ұзаққа созылуы;
- (ii) тамақ ішудің қажетті жиілігі (бірақ энергетикалық нәрлілік емес); және
- (iii) тамақтағы қоректі микроэлементтердің қажетті құрамы.

Тамақтандыру жиілігі тамақ нәрлілігінің көрсеткіші ретінде пайдаланылады: балаларға олардың жастарына сәйкес кем дегенде тамақ ішудің/әлденудің (сондай-ақ кеудемен тамақтанбайтын балаларды сүтпен және сүт өнімдерімен тамақтандырудың) мейлінше аз саны талап етіледі. Тағамдық әртүрлілік ішетін тамақта қоректік заттардың (темірді алып тастағанда) санының жеткіліктілігін анықтау үшін пайдаланылады. Тағамдық әртүрлілікке қатысты тамақ өнімдерінің жеті тобы құрылды; егер бала олардың кем дегенде төртеуін қабылдаса, ол толыққанды тамақтанады деп есептеледі. Халықтың

көпшілігі өнімдердің кемінде төрт тобын қабылдайды; бұл баланың жануар тектінің жоқ дегенде бір өнімін және жемістер немесе көкөністердің жоқ дегенде бір түрін (дәнді, тамыр жемістілер немесе түйіндер) негізгі тамақ өнімдеріне қосымша қабылдауға жоғары ықтималдылық бар екендігін білдіреді.²⁵⁾

Балаларды тамақтандырудың бұл үш көрсеткіші «мейлінше аз қолайлы тамақтану» көрсеткішін пайдалана отырып балалардың тиісті тамақтануын бағалауға біріктірілген. Егер бала мыналарды қабылдаса алдыңғы күні «мейлінше аз қолайлы тамақтанды» деп есептеледі:

Тамақ ішудің/әлденудің/сүтпен немесе сүт өнімдерімен тамақтанудың қажетті саны;
кем дегенде 4 тамақ топтарының тамақ өнімдерін; және

Кеуде сүтін немесе кем дегенде 2 рет сүтпен тамақтандыру (кеудемен тамақтандырылмайтын балалар үшін).

²⁰⁾ ДДҰ. 2003. Нәрестелерді және кіші жастағы балаларды тамақтандыру бойынша жанандық стратегияны жүзеге асыру. Отырыс туралы есеп. Женева, 2003 жылғы 3-5 ақпан.

²¹⁾ ДДҰ. 2003. Нәрестелерді және ерте жастағы балаларды тамақтандырудың жанандық стратегиясы

²²⁾ Панамерикандық денсаулық сақтау ұйымы. 2003. Кеудемен тамақтанатын баланы қосымша тамақтандырудың жетекші қағидаттары.

²³⁾ ДДҰ. 2005. Кеудемен тамақтанбайтын 6-24 айлық балаларды тамақтандырудың жетекші қағидаттары.

²⁴⁾ Осы көрсеткішті бағалау үшін пайдаланылатын тамақ топтары: 1) дәнді, тамыр жемістілер және түйіндер, 2) бұршақты және жаңғақтар, 3) сүт өнімдері (сүт, йогурт, ірімшік), 4) ет тағамы (ет, балық, құс және бауыр/субөнімдер), 5) жұмыртқалар, 6) А витаминіне бай жемістер мен көкөністер және 7) басқа да жемістер мен көкөністер.

²⁵⁾ ДДҰ. 2008. Нәрестелерді және кіші жастағы балаларды тамақтандыру практикасын бағалауға арналған көрсеткіштер. 1-бөлік. Анықтамалар.

NU.3 кестесі. Кеудемен тамақтандырудың басталуы

Кеудемен тамақтандырылған, зерттеу жүргізілгенге дейін екі жыл бойы соңғы туылған балалардың пайыздық үлесі, туылғаннан кейін бірінші сағатта және туылғаннан кейін бірінші тәулікте кеудеге басылған балалардың пайыздық үлесі және лактация алдында тамақтандырылған балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Кеудемен тамақтандырылған балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Алғаш рет кеудеге басылған балалардың үлесі:		Лактация алдында тамақтанған балалар үлесі	Зерттеу жүргізілгенге дейін екі жыл бойы соңғы туылған нәрестелердің саны
		туылғаннан кейін бірінші сағатта ²⁾	туылғаннан кейін бірінші тәулікте		
Барлығы	97,1	83,3	92,8	13,7	2 157
Өңір					
Ақмола	96,6	77,7	93,2	11,9	93
Ақтөбе	97,2	76,0	95,7	8,4	145
Алматы	98,5	76,9	89,3	8,1	188
Атырау	96,1	70,1	90,3	16,3	85
Батыс Қазақстан	97,7	78,1	96,4	12,7	100
Жамбыл	97,7	88,6	94,5	6,9	165
Қарағанды	98,8	84,8	95,0	22,7	139
Қостанай	96,5	74,8	82,6	39,4	82
Қызылорда	96,4	83,5	91,5	9,1	83
Маңғыстау	98,7	87,1	93,5	15,3	101
Оңтүстік Қазақстан	94,9	87,3	91,4	14,6	474
Павлодар	95,9	75,1	89,9	21,7	67
Солтүстік Қазақстан	98,1	81,5	93,9	17,6	44
Шығыс Қазақстан	95,3	89,6	92,0	11,7	100
Астана қ.	100,0	88,0	98,7	9,3	195
Алматы қ.	98,2	91,1	94,1	12,1	97
Жері					
Қалалық	97,8	83,0	93,1	13,6	1 076
Ауылдық	96,4	83,6	92,6	13,9	1 081
Туғаннан кейінгі айлар саны					
0-11 ай	97,1	83,4	93,0	15,1	1 094
12-23 ай	97,1	83,2	92,6	12,3	1 063
Босануда көмек					
Білікті акушер	97,6	83,7	93,3	13,8	2 144
Басқа	(*)	(*)	(*)	(*)	1
БМ/өткізу	(*)	(*)	(*)	(*)	12
Босану орны					
Үйде	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Медициналық мекеме	97,6	83,8	93,4	13,8	2 142
Мемлекеттік	97,6	83,7	93,3	13,7	2 133
Жеке	(*)	(*)	(*)	(*)	9
Басқа/БМ/өткізу	(*)	(*)	(*)	(*)	12
Анасының білімі					
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Негізгі орта	95,3	79,5	88,0	15,4	97
Жалпы орта	94,8	83,7	90,0	17,3	518
Техникалық және кәсіптік	97,6	81,8	92,9	14,2	660
Жоғары	98,3	84,6	95,0	11,1	879
Әл-ауқат квинтили					
Өте кедей	97,4	85,7	94,5	14,3	415
Екінші	94,6	84,6	90,8	14,7	457
Орташа	98,7	81,5	93,9	11,2	502
Төртінші	97,3	79,6	91,8	13,1	422
Өте бай	97,5	85,7	93,1	16,0	360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты					
Қазақтар	98,1	84,1	94,1	12,2	1 520
Орыстар	95,0	76,7	89,6	15,8	261
Басқалар	94,3	84,8	90,0	18,4	375

¹⁾ MICS 2.5 көрсеткіші – Бір кездері кеудемен тамақтандырылған балалар.

²⁾ MICS 2.6 көрсеткіші – кеудемен тамақтандырудың ерте басталуы.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

NU.3 кестесі аналардың соңғы екі жыл ішінде туған баласын өмірінің алғашқы бірнеше күні бойы немен тамақтандырғаны туралы сөздерінен қалыптастырылған. Бұл кеудемен

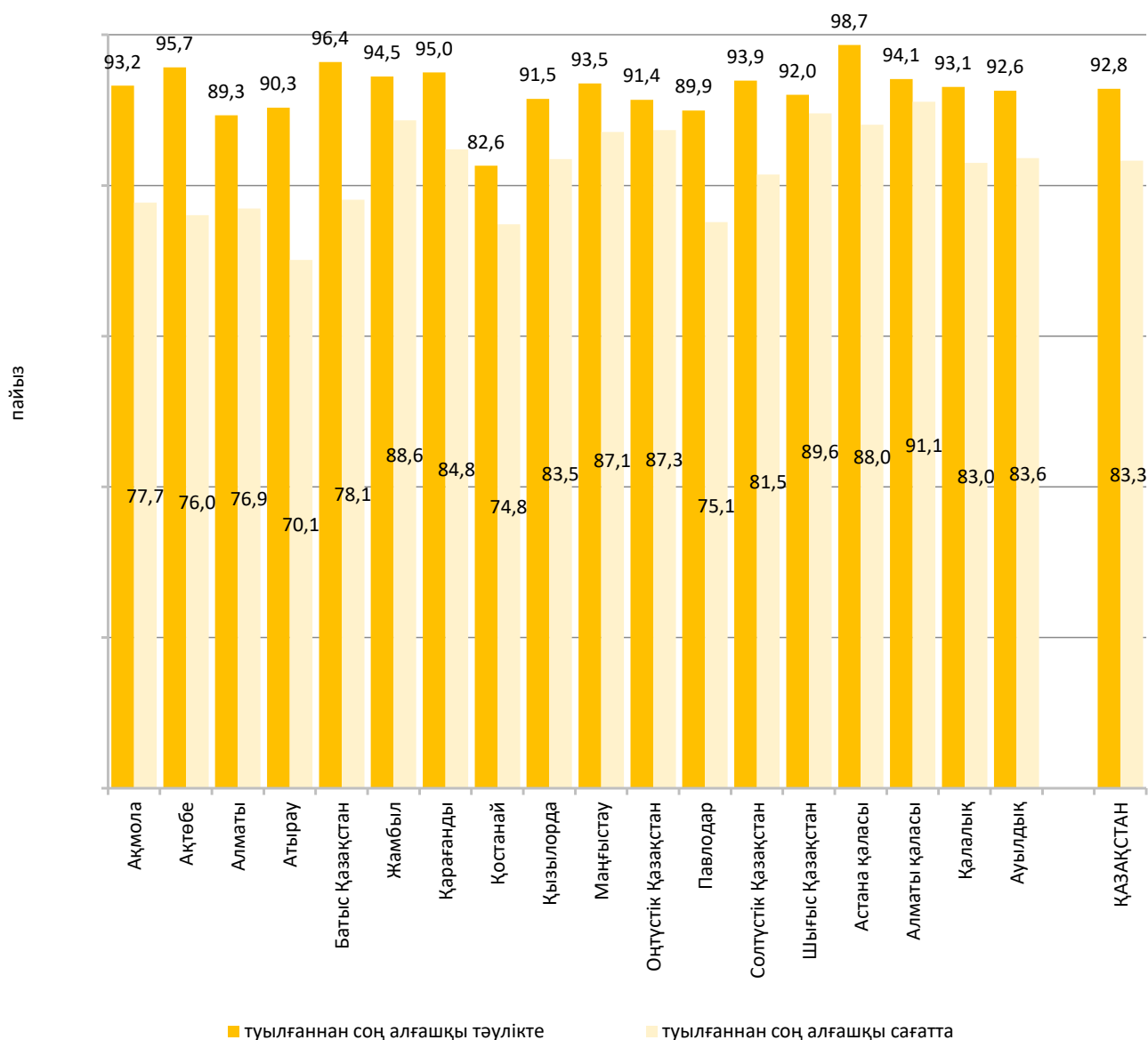
тамақтандырылғандардың, туылғаннан кейін бірінші сағатта және бір тәулік (24 сағат) ішінде кеудемен бірінші рет емізілгендердің және лактация алдында тамақтанғандардың үлесін көрсетеді.²⁶⁾ Соңғы

²⁶⁾ Анасында кеуде сүті әдеттегідей әлі ретке келтірілмеген кезеңде кеуде сүтін алмастыратын қандай да болсын сұйықтықты немесе тағамды жаңа туылған нәрестеге беру лактация алдындағы (бала өмірінің шамамен алғашқы 3 күні ретінде бағаланатын) тамақтандыруды білдіреді.

жылдары Қазақстанда кеудемен тамақтандыруды ерте бастаудың және бала мен ана арасындағы физикалық және көңіл-күй байланысын қалыптастырудың айрықша маңыздылығын түсінетін аналар үлесі ұлғаюда; дегенмен нәрестелердің 83,3 пайызы ғана туылғаннан кейін кеудемен тамақтандырылады, ал нәрестелердің 92,8 пайызы кейін алғашқы тәуліктерде кеудеге жатқызылады. Бұл нәтижелер NU.2-графикте өңірлер бойынша және қалалық және ауылдық

жерлер бойынша бөле отырып берілген. Қалалық және ауылдық жерлер бойынша айырмашылықтар байқалмайды; көрсеткіштің диапазоны өңірлер бойынша Атырау облысы 70,1 пайыздан Алматы қаласында 91,1 пайызға дейін өзгеріп отырады. Елдің барық өңірлерінде аналардың 90 пайыздан жоғарысы жаңа туған нәрестенің туылғаннан кейін бірінші тәулік ішінде кеудемен тамақтандырады.

NU.2 графигі. Кеудемен тамақтандырудың басталуы, Қазақстан, 2015 жыл

NU.4–NU.8 кестесілерде келтірілген нәрестелерді және ерте жастағы балаларды тамақтандыру көрсеткіштері аналардың сауалнама жүргізу алдындағы күн немесе түн ішінде баланың тамақты және түрлі сұйықтықтарды тұтынуына қатысты жауаптарына негізделген.

NU.4 кестесінде емізу жай-күйі тек қана емізу және басым емізу деп берілген. Жасы 6 айлыққа

дейінгі нәрестелерге қатысты, егер балаға емшек сүтінен басқа, тек дәрумендер, минералды қоспалар мен дәрі-дәрмектер берсе, тек қана емізіледі; ал егер балаға қарапайым су да, сүтсіз емес сұйықтықтар да берсе, басым емізіледі деп есептеледі. Одан басқа, кестеде жасы 12-15 және 20-23 айлық балаларды емізу ұзақтығы келтірілген.

NU.4 кестесі. Кеудемен тамақтандыру

Жекелеген жасерекшелік топтарындағы кеудемен тамақтандырудың сол немесе өзге жағдайымен сипатталатын тірі балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	0-5 айлық балалар			12-15 айлық балалар		20-23 айлық балалар	
	тек кеудемен ғана тамақтандырылатын балалардың үлесі ¹⁾	басым түрде кеудемен тамақтандырылуға балалардың үлесі ²⁾	балалар саны	кеудемен тамақтандырылуға балалардың үлесі (1 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру) ³⁾	балалар саны	кеудемен тамақтандырылуға балалардың үлесі (2 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру) ⁴⁾	балалар саны
Барлығы	37,8	73,2	531	59,8	375	21,1	355
Жынысы							
Ер	38,9	74,9	264	59,9	173	22,3	191
Әйел	36,6	71,6	267	59,8	202	19,7	164
Өңір							
Ақмола	(35,8)	(69,7)	22	(*)	12	(*)	16
Ақтөбе	(38,6)	(62,1)	30	(*)	20	(*)	35
Алматы	(22,2)	(77,0)	51	(*)	26	(*)	31
Атырау	(45,7)	(84,3)	20	(63,9)	13	(26,1)	18
Батыс Қазақстан	(37,4)	(90,8)	26	(43,6)	19	(*)	10
Жамбыл	(32,1)	(65,8)	40	(75,1)	29	(20,3)	32
Қарағанды	(*)	(*)	26	(*)	32	(*)	26
Қостанай	(22,3)	(61,7)	20	(*)	13	(23,9)	18
Қызылорда	(31,9)	(69,7)	21	(49,4)	14	(23,9)	15
Маңғыстау	(9,5)	(70,0)	25	(59,9)	18	(31,1)	14
Оңтүстік Қазақстан	54,1	85,3	120	(59,5)	82	(17,2)	84
Павлодар	(*)	(*)	13	(*)	13	(*)	11
Солтүстік Қазақстан	(*)	(*)	7	(45,8)	13	(*)	5
Шығыс Қазақстан	(*)	(*)	25	(*)	16	(*)	16
Астана қ.	(50,6)	(72,3)	56	(60,5)	42	(*)	14
Алматы қ.	(29,6)	(51,1)	30	(*)	14	(*)	10
Жер							
Қалалық	33,7	68,8	271	59,9	186	22,7	156
Ауылдық	42,1	77,9	260	59,8	188	19,9	199
Анасының білімі							
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	1	-	0	-	0
Негізгі орта	(44,3)	(73,2)	30	(*)	17	(*)	14
Жалпы орта	38,7	75,5	125	54,1	88	24,8	100
Техникалық және кәсіптік	35,2	70,3	170	55,5	119	15,3	117
Жоғары	38,1	74,2	205	70,3	150	23,5	124
Әл-ауқат квинтилі							
Өте кедей	35,2	77,7	98	52,7	77	30,3	78
Екінші	35,8	70,3	107	62,1	70	6,4	81
Орташа	45,3	73,8	142	61,3	98	17,3	80
Төртінші	35,8	74,4	94	56,2	66	30,1	55
Өте бай	33,2	69,9	90	67,5	64	25,6	61
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	38,3	73,7	385	62,7	265	21,9	258
Орыстар	30,8	70,5	54	57,7	48	(25,9)	34
Басқалар	39,7	73,1	92	(49,1)	62	(14,9)	62

¹⁾ MICS 2.7 көрсеткіші – 6 айға дейін тек кеудемен тамақтандыру.

²⁾ MICS 2.8 көрсеткіші – 6 айға дейін басым түрде кеудемен тамақтандыру.

³⁾ MICS 2.9 көрсеткіші – 1 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру.

⁴⁾ MICS 2.10 көрсеткіші – 2 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауларға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

"—" осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдай.

Жасы 0-5 айлық балалардың шамамен 38 пайызын аналары емізеді, ал көбіне емізілетін балалар 70 пайыздан артық, бұл емшек сүтіне қосымша сүтсіз емес сұйықтықтарды нәрестелерге беру практикасының таралғанын көрсетеді. Жасы

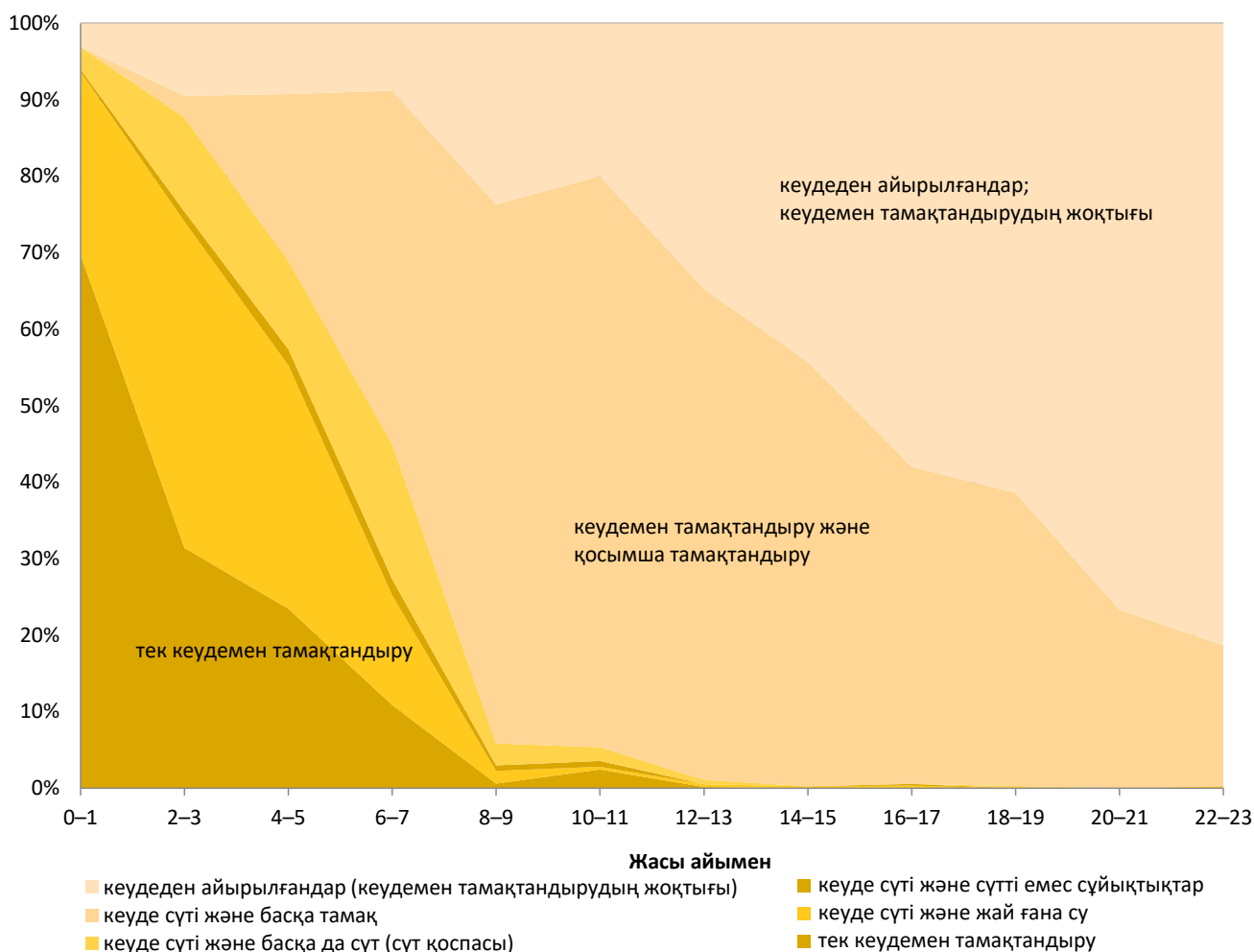
12-15 айлық балалардың 60 пайызы дерлік және (21,1 пайыз) жасы 20-23 айлығында емізіледі; бұл ретте жасы 20-23 айлықтағы ұл балаларды 22,3 пайыз, қыздарға 19,7 пайыз қарағанда, кеудемен емізуді жалғастырады.

Тек емізу және көбіне емізу, қалалық жерге (тиісінше 33,7 және 68,8 пайыз) қарағанда, ауылдық жерлерде жиі таралған (тиісінше 42,1 және 77,9 пайыз); ал емізуді жалғастыратын жасы 20-23 айлық балалардың үлесі қалалық және ауылдық жерде (тиісінше 22,7 және 19,9 пайыз).

NU.3-графикте баланың жасы бойынша айларға бөле отырып, емізудің толық құрылымы көрсетілген. Ерте жасынан бастап, тіпті өмірінің алғашқы 4

аптасынан бастап көптеген балалар емшек сүтімен қоса, қарапайым су мен дәрумендерді қабылдайды. Бұл ретте жасы 0-1 айлық нәрестелердің 70 пайызы дерлік тек емізіледі; 2-3 айға қарай олардың үлесі 2 есеге төмендейді (31,4 пайыз) және жасы 4-5 айлықта шамамен 3 есеге төмендеп, 23,5 пайызды ғана құрады. Екі жасқа қарай балалардың 80 пайызы емізілуін тоқтатады.

NU.3 графигі. Түрлі жастағы нәрестелерді тамақтандыру құрылымы, Қазақстан, 2015 жыл

NU.5- кестесінде таңдап алынған негізгі сипаттамаларға байланысты емізудің медианалық ұзақтығы көрсетілген. Жасы 3 жасқа дейінгі балалар арасында медианалық ұзақтық кез келген емізу үшін – 15,6 ай, тек емізу үшін – 1,8 ай және көбіне емізу үшін – 4,9 ай құрайды. Кез келген емізудің ұзақтығы қалалық және ауылдық жерлерде іс жүзінде бірдей, ал тек емізу және көбіне емізу ұзақтығы ауылдық жерде, қалалық жерге қарағанда, біршама басым (тиісінше 2,1 және 1,5

пайыз және 5 және 4,8 пайыз). Тек емізудің ең қысқа ұзақтығы Маңғыстау, Ақмола, Жамбыл және Қарағанды облыстарында тұратын балалар арасында байқалады, мұнда диапазон 0,5-тен 0,8 айға дейін кеудемен тамақтандырудың ұзақтығы байқалады. Оңтүстік Қазақстан облысында және Астанада тек емізудің медианалық ұзақтығы 2,5 айдан асады, ал Солтүстік Қазақстан облысының нәрестелері 4 ай дерлік тек емізіледі.

NU.5 кестесі. Кеудемен тамақтандыру ұзақтығы

0-35 айлық балалар арасындағы кез келген кеудемен тамақтандырудың, тек кеудемен тамақтандырудың және басым түрде кеудемен тамақтандырудың медианалық ұзақтығы, Қазақстан, 2015 жыл

	Медианалық ұзақтығы (аймен)			0-35 айлық балалар саны
	кез келген кеудемен тамақтандырудың ¹⁾	тек кеудемен тамақтандырудың	басым түрде кеудемен тамақтандырудың	
Медианалық маңызы	15,6	1,8	4,9	3 188
Жынысы				
Ер	15,2	1,8	4,9	1 636
Әйел	16,3	1,8	5,0	1 552
Өңір				
Ақмола	15,8	0,7	3,9	136
Ақтөбе	14,5	1,9	6,4	230
Алматы	14,8	1,7	5,2	254
Атырау	14,7	2,3	5,3	129
Батыс Қазақстан	16,8	2,1	6,7	143
Жамбыл	15,7	0,7	4,6	254
Қарағанды	17,5	0,8	4,2	226
Қостанай	13,1	1,1	3,6	134
Қызылорда	12,9	1,6	4,4	122
Маңғыстау	17,4	0,5	5,5	138
Оңтүстік Қазақстан	14,9	2,8	5,0	681
Павлодар	16,7	2,0	4,6	105
Солтүстік Қазақстан	18,6	3,9	5,5	65
Шығыс Қазақстан	17,4	1,9	3,5	155
Астана қ.	16,2	2,7	7,1	281
Алматы қ.	18,8	1,3	2,6	136
Жер				
Қалалық	15,5	1,5	4,8	1 574
Ауылдық	15,6	2,1	5,0	1 614
Анасының білімі				
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	1
Негізгі орта	11,2	1,6	5,2	168
Жалпы орта	14,9	1,9	5,1	770
Техникалық және кәсіптік	14,3	1,7	4,5	949
Жоғары	17,1	1,9	5,0	1 299
Әл-ауқат квинтили				
Өте кедей	14,1	1,7	5,0	607
Екінші	15,0	1,9	4,3	706
Орташа	16,3	2,3	5,0	732
Төртінші	15,9	1,1	5,2	580
Өте бай	16,8	1,0	5,5	563
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	16,4	1,9	5,1	2 254
Орыстар	13,4	1,4	4,5	392
Басқалары	13,5	2,0	4,4	541
Орташа мәні	16,0	2,6	4,9	3 188

¹⁾ MICS 2.11 көрсеткіші – Кеудемен тамақтандырудың медианалық ұзақтығы.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Жасына сәйкес келетін 24 айға дейінгі балаларды емізу туралы деректер NU.6 кестесінде берілген. Баланың жасына байланысты тамақтандырудың түрлі критерийлері пайдаланылады. Жасына сәйкес келетін кеудемен тамақтандырудың критерийі жасы 0-5 айлық нәрестелер үшін - тек емізу, сол уақытта жасы 6-23 айлық балалар үшін ананың сүті, егер олар емізілетін болса, оған қосымша ретінде қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақ болып табылады.

Кестеде келтірілген тамақтандыру құрылымы әрбір екінші бала (49,2 пайыз) жасы 6-23 айлығында

жасына сәйкес емізіледі. Сол уақытта жасына сәйкес келетін емізу көрсеткіші жасы 0-23 айлық барлық балалар үшін 46,3 пайыз құрайды. Ауылдық жерде барлық үш жас тобындағы жасқа сәйкес баламалы тек қана кеудемен тамақтанатын балалардың пайыздық үлесі, қалалық жерге қарағанда жоғары, (тиісінше 42,1 және 33,7 пайыз). Балалар арасында аналары жоғары білімді 6-23 ай жастағы балалар арасында, олардың дұрыс тамақтандыру ықтималдығы аналары төмен білім деңгейі бар балаларға қарағанда біршама жоғары.

NU.6 кестесі. Жасқа сәйкес кеудемен тамақтандыру

Зерттеу жүргізер алдындағы тәулік бойы кеуде сүтімен тиісінше тамақтандырылған 0-23 айлық балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	0-5 айлық балалар		6-23 айлық балалар		0-23 айлық балалар	
	тек кеуде сүтімен ғана тамақтанудағы балалар үлесі ¹⁾	балалар саны	қазіргі кезде кеудемен тамақтандырылатын және қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ қабылдайтын балалар үлесі	балалар саны	кеуде сүтімен тиісті түрде тамақтандырылатын балалар үлесі ²⁾	балалар саны
Барлығы	37,8	531	49,2	1 611	46,3	2 143
Жынысы						
Ер	38,9	264	51,3	842	48,3	1 106
Әйел	36,6	267	46,9	770	44,2	1 037
Өңір						
Ақмола	(35,8)	22	45,9	68	43,5	89
Ақтөбе	(38,6)	30	46,7	127	45,1	157
Алматы	(22,2)	51	46,3	130	39,5	180
Атырау	(45,7)	20	50,9	62	49,6	82
Батыс Қазақстан	(37,4)	26	48,3	68	45,3	93
Жамбыл	(32,1)	40	48,9	128	44,9	168
Қарағанды	(*)	26	58,1	104	52,3	130
Қостанай	(22,3)	20	41,8	61	37,0	80
Қызылорда	(31,9)	21	37,8	64	36,4	85
Маңғыстау	(9,5)	25	53,9	69	42,2	93
Оңтүстік Қазақстан	54,1	120	45,3	371	47,5	491
Павлодар	(*)	13	50,4	50	47,7	63
Солтүстік Қазақстан	(*)	7	49,7	36	53,0	42
Шығыс Қазақстан	(*)	25	62,5	76	52,3	101
Астана қ.	(50,6)	56	51,5	137	51,2	193
Алматы қ.	(29,6)	30	62,1	64	51,6	94
Жер						
Қалалық	33,7	271	48,7	770	44,7	1 041
Ауылдық	42,1	260	49,6	841	47,9	1 101
Анасының білімі						
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	1	-	0	(*)	1
Негізгі орта	(44,3)	30	40,2	71	41,4	101
Жалпы орта	38,7	125	47,4	402	45,3	527
Техникалық және кәсіптік	35,2	170	44,7	493	42,2	664
Жоғары	38,1	205	54,7	645	50,7	850
Әл-ауқат квинтили						
Өте кедей	35,2	98	51,9	324	48,0	422
Екінші	35,8	107	42,8	362	41,2	469
Орташа	45,3	142	51,7	367	49,9	509
Төртінші	35,8	94	50,3	297	46,8	391
Өте бай	33,2	90	49,8	261	45,6	351
Үй шаруашылығы иесінің ұлты						
Қазақтар	38,3	385	51,6	1 135	48,2	1 521
Орыстар	30,8	54	41,1	194	38,8	248
Басқалары	39,7	92	44,9	282	43,6	374

¹⁾ MICS 2.7 көрсеткіші – 6 айға дейін тек кеудемен тамақтандыру.

²⁾ MICS 2.12 көрсеткіші – жасқа сәйкес кеудемен тамақтандыру.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауларға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

"-" осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдай.

Зерттеу нәтижелері бойынша жасы 6-8 айлық балалардың жалпы санының 66,5 пайызы алдыңғы күн ішінде қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақты кем дегенде бір рет қабылдағаны анықталды. Кіші жастағы балалардың арасында дұрыс желілік өсуге болысу үшін, бұл ұтымды мәннен төмен, өйткені осы азық 6 айлық жастан бастап берілуі қажет. Бұл ретте зерттеу кезінде негізгі үлесті емізілетін нәрестелер –

63,9 пайыз құрады (NU.7 кестесі). Емізілетін және қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақты кем дегенде бір рет қабылдаған ұл балалардың пайыздық үлесі, қыздарға қарағанда, жоғары (78,6 және 48,9 пайыз); ал ауылдық жерде тұратындар, қалалық жерде тұратындарға қарағанда, жоғары (тиісінше 70,9 және 57,9 пайыз).

NU.7 кестесі. Қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты ендіру

Алдыңғы күн бойы қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты алған 6-8 айлық балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Қазіргі кезде кеудемен тамақтануда		Қазіргі кезде кеудемен тамақтанбайтындар		Барлығы	
	қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты алатындар үлесі	6-8 айлық нәрестелер саны	қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты алатындар үлесі	6-8 айлық нәрестелер саны	қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты алатындар үлесі ¹⁾	6-8 айлық нәрестелер саны
Барлығы	63,9	204	(85,8)	27	66,5	231
Жынысы						
Ер	78,6	103	(*)	14	80,1	117
Әйел	48,9	101	(*)	13	52,5	114
Жер						
Қалалық	57,9	110	(*)	11	59,4	121
Ауылдық	70,9	94	(*)	16	74,3	110

¹⁾ MICS 2.13 көрсеткіші – Қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты ендіру.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауларға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Тұтастай алғанда, елде жасы 6-23 айлық балалардың 74,0 пайызы тәулігіне кем дегенде бір рет қатты, жартылай қатты және жұмсақ тамақ қабылдаған. Тамақтандырудың ең аз жиілігін қабылдаған балалардың қатарынан ұл балалар мен қыздардың үлесі (тиісінше 72,3 және 75,8 пайыз) және қалалық және ауылдық жерде тұратын балалардың үлесі іс жүзінде бірдей (тиісінше 74,8 және 73,2 пайыз).

Азық-түліктің 7 топтан 4 тобындағы тамақтың ең аз алуан түрлілігін немесе азық-түлікті ең аз қабылдаған балалардың үлесі 68,7 пайыз құрады: 18-23 айлық жас ересек тобындағы ең жоғары көрсеткіш (86,1 пайыз), ал ең төмен – 6-8 айлық кіші жас тобындағы балалар арасында (22,6 пайыз).

6-23 айлық балалардың жартысынан көбі ең төменгі тиімді тамақтандыруды (45,1 пайыз) алған.

NU.8 кестесі. Нәрестелерді және кіші жастағы балаларды тамақтандыру практикасы

Кеудемен тамақтандыру жағдайы бойынша бөлумен соңғы тәулік бойы кем дегенде мейлінше аз рет тиісті сұйықтық және қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тағам алған 6-23 айлық балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Қазіргі уақытта кеудемен тамақтандырудағылар				Қазіргі уақытта кеудемен тамақтандыруда еместер				Барлығы				
	мыналарды алған балалар үлесі:			6-23 айлық балалар саны	мыналарды алған балалар үлесі:			6-23 айлық балалар саны	мыналарды алған балалар үлесі:			6-23 айлық балалар саны	
	тамақтың мейлінше аз әртүрлілігін ^a	кем дегенде мейлінше аз жиілікпен тамақтандыруды ^b	мейлінше аз қолайлы тамақтандыруды ^{1),c}		тамақтың мейлінше аз әртүрлілігін ^a	кем дегенде мейлінше аз жиілікпен тамақтандыруды ^b	мейлінше аз қолайлы тамақтандыруды ^{2),b}		кем деген 2 рет сүтпен тамақтандыруды ³⁾	тамақтың мейлінше аз әртүрлілігін ^{4),a}	кем дегенде мейлінше аз жиілікпен тамақтандыруды ^{5),b}		мейлінше аз қолайлы тамақтандыруды ^c
Барлығы	57,8	64,2	42,6	881	85,1	86,7	48,3	79,9	674	68,7	74,0	45,1	1611
Жынысы													
Ер	61,1	61,6	39,8	462	84,3	86,6	51,3	82,9	345	69,9	72,3	44,7	842
Әйел	54,1	67,1	45,8	418	85,8	86,8	45,3	76,6	329	67,4	75,8	45,6	770
Жасы													
6-8 ай	19,4	55,3	17,9	204	(46,5)	(100,0)	(28,9)	(97,9)	25	22,6	60,1	19,1	231
9-11 ай	54,6	54,3	33,8	240	79,0	86,5	51,0	87,0	44	54,1	59,3	36,5	309
12-17 ай	77,9	75,7	61,7	297	82,1	87,0	43,8	81,4	241	79,7	80,8	53,7	548
18-23 ай	76,2	69,7	53,4	140	90,3	85,7	52,3	76,7	365	86,1	81,3	52,6	523
Өңір													
Ақмола	45,0	79,5	39,8	34	(88,6)	(98,2)	(47,0)	(69,0)	31	66,5	88,5	43,2	68
Ақтөбе	40,9	49,1	33,2	68	(80,9)	(86,9)	(61,7)	(92,5)	57	58,1	66,3	46,2	127
Алматы	(51,5)	(79,1)	(45,2)	64	(84,1)	(96,5)	(60,0)	(83,9)	63	67,3	87,7	52,5	130
Атырау	57,0	65,6	43,1	35	84,7	95,4	49,6	78,0	26	68,5	78,4	45,9	62
Батыс Қазақстан	51,9	45,4	33,5	38	(83,0)	(84,1)	(45,4)	(90,5)	28	64,2	62,0	38,6	68
Жамбыл	73,0	94,7	71,2	65	83,2	92,6	45,1	69,4	60	77,7	93,7	58,7	128
Қарағанды	(79,2)	(79,0)	(65,7)	62	(91,2)	(78,6)	(60,1)	(90,1)	39	84,2	78,8	63,5	104
Қостанай	(60,5)	(80,8)	(54,6)	26	(89,6)	(100,0)	(53,7)	(74,3)	32	77,6	91,4	54,1	61
Қызылорда	32,3	32,3	15,0	32	65,5	73,1	30,4	93,9	30	48,9	52,0	22,4	64
Маңғыстау	50,0	45,9	20,1	42	67,8	72,8	38,2	77,6	26	57,1	56,2	27,0	69
Оңтүстік Қазақстан	58,2	41,3	23,3	195	87,7	81,5	37,9	78,0	151	66,7	58,9	29,7	371
Павлодар	(58,9)	(78,6)	(56,7)	27	(87,8)	(97,0)	(57,1)	(85,2)	22	72,3	86,9	56,9	50

	Қазіргі уақытта кеудемен тамақтандырудағылар				Қазіргі уақытта кеудемен тамақтандыруда еместер				Барлығы				
	мыналарды алған балалар үлесі:			6-23 айлық балалар саны	мыналарды алған балалар үлесі:				6-23 айлық балалар саны	мыналарды алған балалар үлесі:			
	тамақтың мейлінше аз әртүрлілігін ^a	кем дегенде мейлінше аз жиілікпен тамақтандыруды ^b	мейлінше аз қолайлы тамақтандыруды ^{2),c}		тамақтың мейлінше аз әртүрлілігін ^a	кем дегенде мейлінше аз жиілікпен тамақтандыруды ^b	мейлінше аз қолайлы тамақтандыруды ^{2),c}	кем деген 2 рет сүтпен тамақтандыруды ³⁾		тамақтың мейлінше аз әртүрлілігін ^{4),a}	кем дегенде мейлінше аз жиілікпен тамақтандыруды ^{5),b}	мейлінше аз қолайлы тамақтандыруды ^c	6-23 айлық балалар саны
Солтүстік Қазақстан	(70,2)	(94,5)	(70,2)	19	(85,7)	(97,5)	(46,1)	(76,4)	16	77,9	95,9	59,1	36
Шығыс Қазақстан	(78,3)	(85,7)	(71,1)	48	(*)	(*)	(*)	(*)	24	84,1	87,3	65,4	76
Астана қ.	51,9	64,8	41,0	84	(91,0)	(73,5)	(45,3)	(62,5)	49	67,3	68,0	42,6	137
Алматы қ.	61,6	90,5	61,6	42	(*)	(*)	(*)	(*)	20	68,7	91,4	63,8	64
Жер													
Қалалық	55,6	69,1	46,1	429	83,8	82,4	48,1	76,5	320	67,9	74,8	47,0	770
Ауылдық	59,8	59,5	39,3	452	86,2	90,6	48,6	82,9	354	69,4	73,2	43,4	841
Ананың білімі													
Білімі жоқ/Бастауыш	-	-	-	0	-	-	-	-	0	-	-	-	0
Негізгі орта	(62,4)	(76,9)	(55,0)	32	(76,8)	(82,8)	(40,0)	(56,1)	39	70,5	80,1	46,8	71
Жалпы орта	64,5	50,6	35,0	207	87,0	87,8	46,3	80,4	162	69,5	66,9	40,0	402
Техникалық жіне кәсіби	53,1	65,4	40,3	239	83,4	84,6	45,5	84,0	247	68,5	75,2	43,0	493
Жоғары	56,7	69,4	47,0	403	86,9	88,9	54,3	79,0	227	68,1	76,5	49,6	645
Әл-ауқат квинтили													
Өте кедей	61,4	55,4	35,2	180	82,6	88,6	41,5	81,7	137	70,4	69,7	37,9	324
Екінші	54,8	59,9	39,9	180	83,2	89,4	49,7	83,6	161	64,8	73,8	44,5	362
Орташа	62,0	66,8	46,7	203	86,0	87,8	53,5	81,2	154	71,4	75,8	49,6	367
Төртінші	59,0	75,4	53,3	163	84,9	83,8	46,2	73,4	127	70,2	79,1	50,2	297
Өте бай	50,1	64,3	38,0	154	90,5	81,8	50,5	77,4	96	66,5	70,9	42,8	261
Үй шаруашылығы иесінің ұлты													
Қазақтар	55,7	65,6	44,1	652	83,7	86,9	46,5	82,4	461	67,3	74,4	45,1	1135
Орыстар	63,1	70,3	50,7	91	92,3	87,7	56,4	76,8	93	78,0	79,1	53,6	194
Басқалары	64,2	53,4	30,2	138	84,5	85,4	49,0	72,6	120	67,7	68,3	39,0	282

¹⁾ MICS 2.17a көрсеткіші - Мейлінше аз қолайлы тамақтандыру (кеуде еметін балалар).

²⁾ MICS 2.17b көрсеткіші - Мейлінше аз қолайлы тамақтандыру (кеуде ембейтін балалар).

³⁾ MICS 2.14 көрсеткіші - Кеуде ембейтін балаларды сүтпен тамақтандыру жиілігі.

⁴⁾ MICS 2.16 көрсеткіші - Тамақтың мейлінше аз әртүрлілігі.

⁵⁾ MICS 2.15 көрсеткіші - Тамақтандырудың мейлінше аз жиілігі.

^a Тамақтың мейлінше аз әртүрлілігі мынадай 7 тамақ тобының жоқ дегенде 4-нен тамақтың кез келген санын алу ретінде айқындалады: 1) дәнді, тамыржемістілер және түйіндер, 2)

бұршақты және жаңғақтар, 3) сүт өнімдері (сүт, йогурт, ірімшік), 4) ет тағамы (ет, балық, құс және бауыр/субөнімдер), 5) жұмыртқалар, 6) А витаминіне бай жемістер мен көкөністер, сондай-ақ 7) басқа да жемістер мен көкөністер.

^b Кеуде еметін балаларды тамақтандырудың ең аз жиілігі жасы 6-8 айлықбалалар үшін2 және одан да көп рет күн сайын және жасы 9-23 айлық балалар үшін 3 және одан да көп рет күн сайынқатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ қабылдаған балалардың саны ретінде айқындалады. Кеуде ембейтін жасы 6-23 айлық балалар үшін қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақты немесе сүтті ең аз дегенде 4 рет қабылдағандай айқындалады.

^c 6-23 айлық кеудемен тамақтанатын балаларды мейлінше аз қолайлы тамақтандыру кем дегенде тамақтандырудың мейлінше аз әртүрлілігімен және кем дегенде тамақ қабылдаудың мейлінше аз жиілікті қамтамасыз ету ретінде айқындалады, бұл ретте кеуде ембейтін балалар үшін жоқ дегенде 2 сүтпен тамақтандыру талап етіледі, олар тамақтандырудың мейлінше аз әртүрлілігін айқындау кезінде ескерілмейді.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауларға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

Елде құтыдан қолдан тамақтандыру практикасы лас су арқылы ауру жұқтырып алу мүмкіндігі және тамақ дайындау кезінде гигиеналық нормаларды сақтамау қатерінен медициналық қызметкерлердің алаңдаушылығын туғызады. NU.9 кестесі Қазақстанда құтыдан тамақтандыру өте кең таралған құбылыс болып табылатынын көрсетеді. Жасы 0-23 айлық балалардың жартысынан көбі (51,2 пайыз), оның ішінде жасы 0-5 айлық балалардың 34,1 пайызы емізігі

бар құтыдан тамақтандырылады; жасы 6-12 айлыққа қарай олардың үлесі екі еселенеді (62,6 пайыз); жасы 12-23 айлыққа қарай мұндай балалардың үлесі жартысының көбін (53,9 пайыз) құрайды. Құтыдан қолдан тамақтандыру қалалық және ауылдық жерлерде бірдей тараған. Құтыдан тамақтандыру практикасы Маңғыстау облысында (65,4 пайыз) кеңінен, ал Батыс Қазақстан облысында (29,5 пайыз) аз тараған.

NU.9 кестесі. Құтыдан тамақтандыру

Соңғы тәулік бойы емізігі бар құтыдан тамақтандырылған 0-23 айлық балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Емізігі бар құтыдан тамақтандырылған 0-23 айлық балалардың пайыздық үлесі	0-23 айлық балалардың саны
Барлығы	51,2	2 143
Жынысы		
Ер	50,0	1 106
Әйел	52,4	1 037
Жасы		
0-5 ай	34,1	531
6-11 ай	62,6	540
12-23 ай	53,9	1 071
Өңір		
Ақмола	52,7	89
Ақтөбе	53,2	157
Алматы	46,4	180
Атырау	48,6	82
Батыс Қазақстан	29,5	93
Жамбыл	52,2	168
Қарағанды	53,2	130
Қостанай	55,8	80
Қызылорда	59,7	85
Маңғыстау	65,4	93
Оңтүстік Қазақстан	53,5	491
Павлодар	47,1	63
Солтүстік Қазақстан	(37,7)	42
Шығыс Қазақстан	41,1	101
Астана қ.	53,0	193
Алматы қ.	52,1	94
Жер		
Қалалық	51,6	1 041
Ауылдық	50,7	1 101
Ананың білімі		
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	1
Негізгі орта	51,3	101
Жалпы орта	50,7	527
Техникалық және кәсіптік	53,8	664
Жоғары	49,4	850
Әл-ауқат квинтили		
Өте кедей	48,6	422
Екінші	56,1	469
Орташа	49,7	509
Төртінші	52,4	391
Өте бай	48,4	351
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	51,4	1 521
Орыстар	54,1	248
Басқалары	48,4	374

¹⁾ MICS 2.18 көрсеткіші – Құтыдан тамақтандыру.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Тұзды йодтау

Бүкіл әлемде ерте жастағы балалардың ақыл-есінің кемтарлығы және психомоторлық дамуының бұзылуы себептерінің бірі йодтапшылығы аурулары (ЙТА) болып табылады. Йод – гормондардың синтезіне тікелей қатысатын жалғыз микроэлемент болып табылады. Ол қалқанша безінің гормоны – тироксиннің түзілуіне қатысады. Егер тамақпен бірге келетін йод жеткіліксіз болса, адамның қалқанша безі тироксинді аз түзеді. Мұндай жағдай гипотиреоз немесе йод тапшылығы деп аталады.

Йодтың тапшылығы өзінің соңғы нысаны меңіреулікті туғызады. Жүкті әйелдерде, одан басқа, өлі туу және түсік тастау қатерін арттырады. Йод тапшылығының ең көп таралған және айқын көрінісі жемсау болып табылады. Йод құрсақта даму уақытында және ерте жастағы балалардың миының дұрыс дамуы үшін қажет. Мидың жетілу және ақыл-

есінің даму бұзушылықтары жағдайларының көпшілігі ЙТА-ға байланысты, ол, өз кезегінде, мектепте сабақ үлгерімінің нашарлауына, ақыл-ес қабілетінің төмендеуіне және жұмысқа қабілетінің нашарлауына алып келеді.

Тұзды әмбебап йодтау халық арасында йод тапшылығын жою үшін негізгі стратегия болып табылады. Қолда бар тапшылықты әрбір үй шаруашылығында барлық мүшелердің йодталған тұзды тұтынуымен өтеуге болады.

Үкіметтің жаһандық саяси ұсынымдарына сәйкес ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің, Қазақ тағамтану академиясының, ЮНИСЕФ-тің және Азия Даму Банкінің елдің жобалық кеңсе жобасының тікелей қатысуымен 2003 жылы «Йод тапшылығы ауруларының алдын алу туралы» (№ 489-II) Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды. Заңнамалық деңгейде ас тұзын

Йодтаудың жаңа нормасы белгіленді – 40+15 мкг/кг. Тұзды йодтау үшін калий йодаты қолданылады, ол йодтың тұзда жақсы сақталуына әсер етті, бұл өндірушілерге оның жарамдылық мерзімін 12 айға

дейін ұлғайтуға мүмкіндік берді.

Бұл көрсеткіш йодталған жеткілікті (миллионға бөлшегі > 15 PPM) тұз тұтыну үй шаруашылықтарының пайыздық үлесін білдіреді.

NU.10 кестесі. Йодталған тұзды қолдану

Йодталған тұздың қолданылуына қарай үй шаруашылықтарын пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Тұзға талдау жүргізілген үй шаруашылықтарының үлесі	Үй шаруашылықтарының саны тұзсыз	Үй шаруашылықтарының үлесі:				Барлығы	Тұзға талдау жүргізілген немесе жоқ болған үй шаруашылықтарының саны
			тұзды талдау нәтижелерімен:			Барлығы		
			Йодталмаған (0 PPM)	>0 и <15 PPM	15+ PPM ¹⁾			
Барлығы	98,0	16 500	0,6	5,0	3,7	90,7	100,0	16 267
Өңір								
Ақмола	98,6	944	0,5	5,1	4,0	90,4	100,0	935
Ақтөбе	98,9	983	1,1	0,1	5,5	93,3	100,0	983
Алматы	93,8	1 260	0,3	0,7	3,3	95,7	100,0	1 185
Атырау	99,9	456	0,0	15,0	1,4	83,5	100,0	455
Батыс Қазақстан	98,0	764	0,3	40,0	8,7	51,0	100,0	751
Жамбыл	97,9	880	1,1	10,7	3,5	84,7	100,0	872
Қарағанды	98,0	1 614	0,9	0,7	0,4	98,0	100,0	1 596
Қостанай	99,0	978	0,0	1,1	5,1	93,8	100,0	969
Қызылорда	99,6	402	0,4	0,3	0,6	98,7	100,0	402
Маңғыстау	99,0	412	0,5	2,0	0,8	96,7	100,0	410
Оңтүстік Қазақстан	98,4	2 055	0,4	8,2	10,3	81,2	100,0	2 030
Павлодар	99,8	829	0,0	2,3	2,0	95,7	100,0	828
Солтүстік Қазақстан	98,5	645	0,9	3,8	3,1	92,2	100,0	641
Шығыс Қазақстан	98,9	1 523	0,7	2,5	1,1	95,7	100,0	1 516
Астана қ.	99,0	1 310	0,4	1,0	2,2	96,5	100,0	1 302
Алматы қ.	94,9	1 445	1,5	0,4	1,6	96,5	100,0	1 392
Жер								
Қалалық	97,9	9 967	0,6	2,6	2,8	94,0	100,0	9 822
Ауылдық	98,1	6 533	0,5	8,8	5,1	85,6	100,0	6 444
Әл-ауқат квинтилі								
Өте кедей	97,7	3 035	1,2	10,4	5,8	82,5	100,0	3 000
Екінші	98,5	2 646	0,1	7,3	5,3	87,3	100,0	2 609
Орташа	98,0	3 109	0,5	5,5	3,3	90,7	100,0	3 060
Төртінші	97,7	3 979	0,7	2,3	2,3	94,6	100,0	3 915
Өте бай	98,3	3 731	0,4	1,4	2,7	95,4	100,0	3 682

¹⁾ MICS 2.19 көрсеткіші – Йодталған тұзды қолдану.

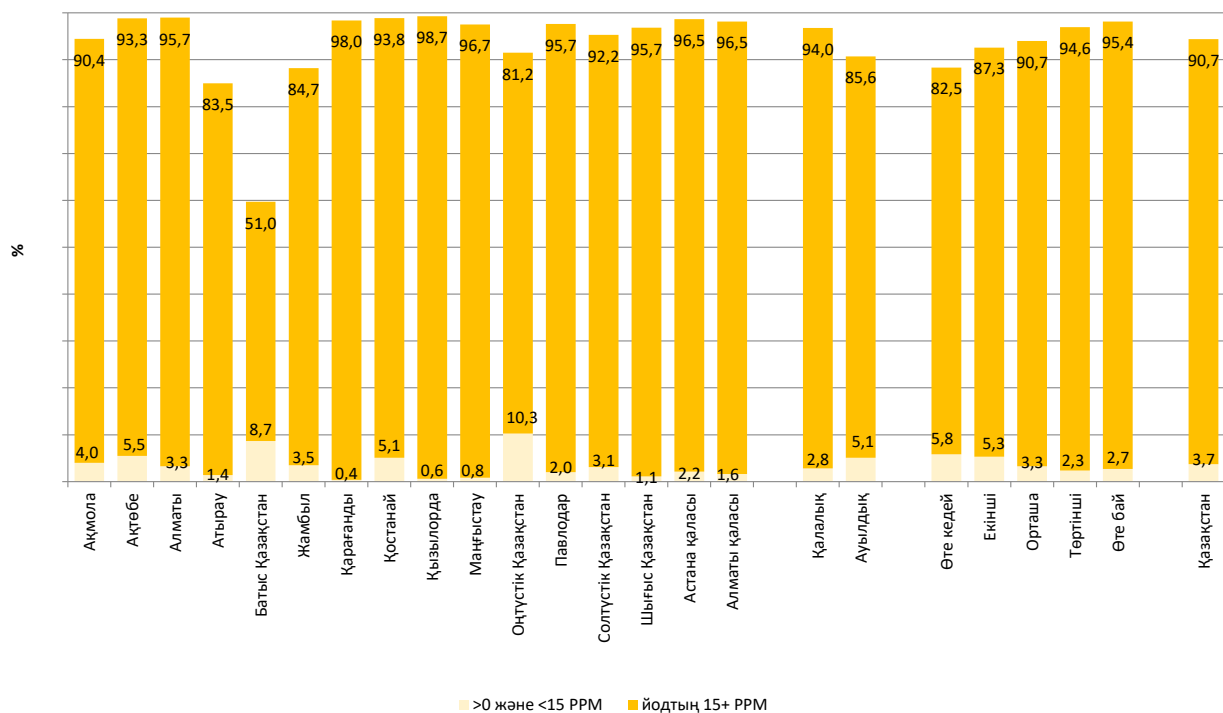
Зерттеу кезінде әрбір үй шаруашылығында (98,0 пайыз) ас дайындау үшін пайдаланылатын тұзға құрамында калий йодының болуына тұзды талдауға арналған аспаптың көмегімен құрамында йодтың болуына талдау жүргізілді. NU.10 кестесі үй шаруашылығының 0,6 пайызында ғана тұз болмағанын көрсетеді, бірақ бұл үй шаруашылықтары көрсеткіштің бөліміне енгізілді. Үй шаруашылығының 91 пайызы дерлік құрамында йоды бар тұзды ұсынылған мөлшерде миллионға 15-тен немесе одан да көп бөлшек ($\geq 15\text{PPM}$) тұтынатыны; үй шаруашылығының 3,7 пайызы йоды бар тұзды 15 PPM-нен кем, ал үй шаруашылықтарының 5 пайызы йодталмаған тұзды тұтынатыны анықталды. Йодталған тұзды Батыс Қазақстан облысында ең аз тұтынатын

(51,0 пайыз), мұнда үй шаруашылықтарының 40 пайызы йодталмаған тұзды тұтынады. Йодталған тұзды ($\geq 15\text{PPM}$) қалалық үй шаруашылығында 94,0 пайыз және 85,6 пайыз ауылдық үй шаруашылығымен тұтынады. Әл-ауқат деңгейі жоғары үй шаруашылықтарының йодталған тұзды ($\geq 15\text{PPM}$) тұтынуы, өте кедей үй шаруашылықтарына қарағанда, біршама жоғары (тиісінше 95,4 және 82,5 пайыз). Өте кедей квинтильдегі үй шаруашылықтарының 10,4 пайызы йодталмаған тұзды тұтынады.

Йодталған тұзды тұтыну NU.4-графикте құрамында миллионға йодтың 15 бөлшегінен кем тұздың пайыздық үлесімен бірге берілген.

NU.4 графигі. Йодталған тұзды қолдану, Қазақстан, 2015 жыл

V. Балалар денсаулығы

V. Балалар денсаулығы

Екпелер

Мыңжылдықты дамытудың 4-мақсаты (МДМ) 1990 және 2015 жылдар арасындағы кезеңде балалар өлімін үштен екіге қысқарту үшін бағытталған. 2015 жылы қабылданған 3.2 мақсаты Тұрақты даму мақсаттары (ТДМ) үшін үшінші мақсаты бес жасқа дейінгі жаңа туған нәрестелер мен балалардың өлім оқиғаларын 2030 жылға қарай қысқартуға бағытталған. Бұл мақсатқа қол жеткізудегі маңызды рөл иммундауға тиесілі. Одан басқа, 2012 жылғы мамырда Дүниежүзілік денсаулық сақтау ассамблеясына 194 мүше мемлекет иммундауға жалпыға қолжетімділікті ұсыну арқылы вакцина саласында ынтымақтастықтың он жылдығы мақсатына қол жеткізу үшін Вакциналаудың жаһандық жоспарын (GVAP) мақұлдады. Иммундау 1974 жылы Иммундаудың кеңейтілген бағдарламасы (EPI) іске қосылған сәттен бері төрт он жылдықта миллиондаған баланың өмірін сақтап қалды. Бүкіл әлемде миллиондаған бала әлі күнге дейін жоспарлы екпені алмайды, нәтижесінде вакцина алдын алатын аурулар жыл сайын 2 миллионнан астам өлімге әкеледі.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы ұсынған жоспарлы балалар екпесінің күнтізбесіне²⁷⁾ сәйкес барлық балаларды туберкулезге, дифтерия, көкжөтел, сіреспе, полиомиелит, қызылша, В гепатиті, b типті гемофильдік инфекция, пневмония, ротавирус және қызамыққа қарсы егу ұсынылады.

Осы негізгі серияның барлық дозасын енгізуді баланың бірінші туылған күніне дейін аяқтау ұсынылады, алайда елдегі аурудың эпидемиологиясына қарай қызылша мен қызамыққа қарсы екпені 12 айлық немесе одан кейінірек жаста егу ұсынылуы мүмкін. Басқа дозалардың көпшілігінің

ұсынылатын дозасы мен енгізу саны да жергілікті эпидемиологияға қарай шамалы өзгереді; неғұрлым үлкен жаста қайта ВАКЦИНАлау қарастырылуы мүмкін.

Қазақстанда балаларға екпе ата-ананың немесе оларды алмастыратын адамның рұқсатымен жасалады. Барлық алынған екпелер туралы мәліметтер оның амбулаторлық картасына немесе егу төлқұжатына жазылады. Нәтижесінде амбулаторлық карта немесе егу төлқұжаты баланы балабақшаға немесе мектепке қабылдау кезінде көрсетіледі.

Жүргізілген барлық алдын алу екпелері медицина қызметкерімен есепке алуға жатады және мынадай мәліметтер: препаратты енгізу күні, препараттың атауы, серияның нөмірі, бақылау нөмірі, дозасы, сақтау мерзімі, препаратты енгізуге реакциясының сипаттамасы, өндіруші ел көрсетілуі тиіс. Баланың амбулаторлық картасы немесе егу төлқұжатынанан басқа екпелер туралы деректер мына құжаттарда: алдын алу екпелері картасы (063/у нысаны), баланың даму тарихы (112/у нысаны), баланың медициналық картасы (026/у нысаны) және т.б.

Қазақстанда профилактикалық вакцинация жүргізуді оған қарсы аурулардың тізбесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 12 ақпандағы №119 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді, жоспарлы екпеге жататындар және халық топтарын өткізу ережесі 2009 жылғы 30 желтоқсандағы №2295. Төменде енгізілген өзгерістермен және 2013 жылы бекітілген Қазақстан Республикасында алдын алу екпелерінің ұлттық күнтізбесі келтірілген.

2013 жылы бекітілген Қазақстан Республикасындағы алдын алу екпелерінің күнтізбесі

Жасы	Вакцина түрлері						
	БЦЖ	ВВГ	Полио	АБҚДС	Хиб	Пневмо	ҚҚП
Өмірінің 1-4 күндері ¹⁾	+	+					
2 айда		+(АБҚДС+Хиб+ВВГ+ИПВ)				+	
3 айда			+(АБҚДС+Хиб+ИПВ)				
4 айда		+(АБҚДС+Хиб+ВВГ+ИПВ)				+	
12-15 айда			+(ОПВ)			+	+
18 айда			+(АБҚДС+Хиб+ИПВ)				

2013 жылдан бастап Екпелер күнтізбесіне басқа анатоксиндермен (АБҚДС) үйлестірілген көкжөтел тазартылған вакцинасы және белсенділігі жойылған полиомелит вакцинасы (БПВ) енгізілді.

Қазақстандағы екпелер күнтізбесі жоғарыда аталған вакциналаудың барлығын көздейді: БЦЖ бір дозасы, полиомелит және В гепатитіне қарсы вакцинаны туылғаннан кейін (бір тәулік ішінде) енгізу, АҚДС, В гепатиті (ВВГ) мен b типті гемофильдік инфекцияның (ХИБ) үш дозасы, полиомелитке қарсы вакцинаның үш дозасы, құрамында қызылша,

қызылша және паротит (ҚҚП) антигені бар вакцинаның бір дозасы және пневмококк инфекциясына (ПНЕВМО) қарсы вакцинаның үш дозасы. (ПНЕВМО) екпесі Қазақстанда 2011 жылдан бастап кезең-кезеңмен енгізілгенін ескере отырып, оның енгізілуі әртүрлі өңірде әртүрлі мерзімде 2015 жылға дейін жалғасты. Пневмо екпесі сауалнама алдында 3 жыл ішінде елімізде барлық жерде енгізілмегендіктен, осы екпе 2015 ж. MICS Табуляция жоспарынан алынып тасталды, алайда зерттеу кезінде ПНЕВМО екпесі туралы мәлімет медициналық құжаттардан жазып

²⁷⁾ http://www.who.int/immunization/policy/immunization_tables/en/. 2-кесте барлық балалар үшін және әлемнің белгілі бір аудандарында немесе жоғары қауіпті белгілі бір халық топтарында тұратын балаларға ғана ұсынылған Тқосымша антигендерді қамтиды.

²⁸⁾ ВВГ-1 – туылғаннан кейін алғашқы 24 сағатта салынады.

алынды. Кейде балаларды вакциналау поливакцина түрінде әртүрлі үйлесімділікте жүргізіледі: мысалы, В гепатитіне қарсы вакцина (ВВГ) полиомелит, АҚДС және ХИБ гемофильді инфекциясынан (алты валентті вакцина ретінде) қарсы вакциналармен бір мезгілде; ал АҚДС вакцинасы – гемофильді инфекция – ХИБ қарсы, В гепатитіне (ВВГ) және полиомелитке қарсы (алты валентті вакцина ретінде) вакциналарымен бір мезгілде немесе гемофильді инфекция – ХИБ және полиомелитке қарсы (бес валентті вакцина ретінде) бір мезгілде; немесе гемофильді инфекция – ХИБ қарсы вакцина АҚДС, полиомелит және В гепатиті (ВВГ) қарсы вакцинамен (алты валентті вакцина ретінде) бір мезгілде немесе АҚДС және полиомелитке қарсымен үйлесімділікте (бес валентті вакцина ретінде) енгізіледі.

2013 жылы енгізілген өзгерістерімен бекітілген Ұлттық екпе күнтізбесіне сәйкес әр бала жасына сәйкес екпелер дозасын ұсынылған мерзімде алуы тиіс. Айрықша жағдай баланың ауырған кезеңінде екпеден медициналық алшақтату, сондай-ақ ата-ананың екпеден белгілі себептерге байланысты бас тартуы болуы мүмкін. Барлық екпелер 12 және 15 айдағы ҚҚП қарсы вакцина дозасын қоспағанда бала өмірінің алғашқы күні алынуы тиіс. Егер Ұлттық вакциналау күнтізбесін назарға алатын болсақ, иммундаумен толық қамтылудың бағалық көрсеткіштері Қазақстанда жүргізілген 2015ж. MICS нәтижелері бойынша 12-23 және 24-35 айлық балалар туралы деректерге негізделген.

Екпелермен қамтылу туралы мәліметтер үш жасқа дейінгі жастағы барлық балаларға қатысты жиналды. Қазақстанда балалардың екпеге қатысты медициналық құжаттамасы негізінен медицина мекемелерінде, сирек үй шаруашылықтарында сақталады. Күтуді жүзеге асыратын аналар мен адамдардан егу төлқұжатын немесе балалардың карталарын көрсетуді сұрады. 1,5 пайыз жағдайда ғана 12-23 айлық балалар үшін және 2,3 пайыз жағдайда 24-35 айлық балалар үшін екпелер туралы мәліметтер аналардың айтуынша жазып алынды. Егер баланың Егу төлқұжаты/картасы үйде қолда бар болса, интервьюерлер вакциналау туралы мәліметтерді осы төлқұжаттан/картадан Балалар туралы сұрақнамасына жазып алды. Егер баланың Егу төлқұжаты/картасы болмаса, интервьюерлер аналардан қандай да бір бала екпелердің әрқайсысын алғаны туралы, сондай-ақ полиомелитке, ХИБ, АҚДС және В гепатитіне қарсы екпелерге қатысты, қанша доза алынғаны туралы еске салуларын сұрады. Үш жасқа дейінгі әр бала үшін екпелер туралы ақпарат медицина мекемелерінде, үй шаруашылығында Екпе төлқұжаты/карталардың бар немесе жоқ болуына тәуелсіз сақталған вакциналау туралы жазбалардан супервайзерлер қатар жазып алды. Қазақстанда негізінде 3 жасқа дейінгі балалардың вакцинамен қамтылуының түпкілікті нәтижелері медицина мекемелеріндегі жазбаларданшағын дәрежесінде, үйдегі Егу төлқұжаттарынан/карталарынан және сирек жағдайларда аналардың балалар алған екпелер туралы сөздерінен де алынған мәліметтерге

негізделген.

СН.1 кестесінде және СН.1 графигінде көрсетілген нақты екпелердің әрбіреуін алған 12-23 айлық және 24-35 айлық балалардың пайыздық үлесі мәліметтер көзіне (медицина мекемелерінде сақталған вакциналау туралы жазбалар, Егу төлқұжаты/картасы немесе анасының айтуынша) бөле отырып көрсетілген. Кестеге бөлімдер 12-23 айлық және 24-35 айлық балалар туралы деректер бойынша қалыптастырылған, сондықтан есепке толық вакциналау жасына жеткен балалар ғана қабылданды. Жоғарыда жас топтары әрқайсысы үшін соңғы бағанда (12-23 ай және 24-35 ай) өмір (алғашқы туған күні) бірінші 12 ай ішінде, ал кейбір вакциналар (қызылшаға, полио-4 және полио-5, АҚДС-4 және ХИБ-4 - екпе балаларды енгізілген ұсыныстарға сәйкес тиісінше 24 ай (екінші туған күні).

Медицина мекемелерінен және егу төлқұжатынан/картасынан жазбаларсыз балалар үшін алғашқы туылған күні жасалған екпе үлесі Егу төлқұжатымен/картасымен және медицина мекемелерінен жазбалары бар балалардыкіндей болып табылады.

12 айлық жасқа қарай 12-23 айлық балалардың шамамен 98,5 пайызы БЦЖ дозасын алған; Полио, АҚДС пен ВВГ вакциналарының бірінші дозасы балалардың тиісінше 95,6, 95,6 және 97,6 пайызына, ал ХИБ балалардың 94,7 пайызына егілген. Егілген балалардың үлесі әрбір екпе түрі бойынша келесі дозамен төмендеуде: Полио және АҚДС –тің екінші дозасына қатысты тиісінше 93,5 және 94,2 пайыз, ВВГ және ХИБ 94,7 және 93,5 пайызға дейін және үшінші дозаға қатысты Полио, АҚДС және ХИБ екпе алған балалардың үлесі тиісінше 89,7, 90,4, 88,4 және 89,3 пайызға дейін төмендеді.

12 ай жасында ВВГ вакцинасының бірінші дозасын балалардың 24-35 ай жас аралығындағы 98,6 пайызы егілді, ВВГ-ның екінші дозасын балалар аз алды - 95,7 пайызы, ал вакцинаның үшінші дозасына екпе алған балалардың үлесі 90,9 пайызға дейін төмендеді. Мұндай үрдіс екпенің басқа да түрлеріне қатысты байқалады: мысалы, Полио екпесінің бірінші дозасын 24-35 ай жас аралығындағы 12 айға балалардың 96,7 пайызы, онда екінші және үшінші дозаларын - 94,1 және 91,2 балалардың пайызы ғана, АҚДС вакцинасының бірінші дозасын балалардың 96,1 пайызына егілді, ал екінші және үшінші дозасын 24-35 айлық жастағы балалардың тек 93,8 және 91,0 пайызын қамтылған, балаларды ХИБ вакцинациясымен қамту бойынша бірінші, екінші және үшінші дозаларын тиісінше 95,8, 93,5 және 90,7 пайызын құрады. 24 айға дейін 24-35 айлық жас аралығындағы балалардың қызылшаға қарсы вакцинасымен (ҚҚП) қамут 95,1 пайызды (екінші туған күніне) құрайды. Полио вакцинасының төртінші және бесінші дозасын балалардың екінші туған күніне тиісінше 87,1 және 58,4 пайызы, АҚДС және ХИБ-тің төртінші дозасын балалардың тиісінше 79,6 және 79,8 пайызы алды. Сауалнама нәтижелері бойынша Қазақстанда екі жыл (24 ай үшін) барлық ұсынылған барлық егулерді алған балалардың 84,1 пайызы екенін көрсетеді. 24-35 айлық жастағы балалардың 1,1 пайызына қатысты ешқандай вакцинация жасалмады.

СН.1. кестесі. Өмірдің алғашқы жылы салынатын екпелер

Зерттеу өткізген күнге дейін және алғашқы туылған күні қандай да бір уақытта балалар ауруларына қарсы екпе салынған 12-23 ай және 24-35 айлық балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015

	12-23 айлық балалар:			Өмірінің алғашқы 12 айында екпе жасалғандар ^a	24-35 айлық балалар:			Өмірінің алғашқы 12 айында екпе жасалғандар (қызылша, Полио-4, Полио-5, АҚДС-4 и ХИБ-4 - 24 айға дейін) ^a
	Мыналарға сәйкес зерттеуге дейін қандай да бір уақытта екпе жасалғандар				Мыналарға сәйкес зерттеуге дейін қандай да бір уақытта екпе жасалғандар:			
	медициналық мекеме жазбалары немесе үйдегі төлқұжат/екпе картасы	анасының айтуы бойынша	осы және басқа да деректер		медициналық мекеме жазбалары немесе үйдегі төлқұжат/екпе картасы	анасының айтуы бойынша	осы және басқа да деректер	
Антиген								
БЦЖ ¹⁾	97,3	1,5	98,8	98,5	96,5	2,3	98,9	98,4
Полио								
1	94,1	1,8	95,9	95,6	95,5	2,3	97,9	96,7
2	92,8	1,6	94,4	93,5	94,1	2,3	96,4	94,1
3 ²⁾	89,2	2,1	91,3	89,7	93,2	2,1	95,3	91,2
4 ^b	52,9	4,2	57,1	ҚМ	85,7	2,0	87,7	87,1
5 ^b	18,8	1,8	20,5	ҚМ	58,8	3,4	62,2	58,4
АҚДС								
1	94,3	1,6	95,9	95,6	94,6	2,9	97,5	96,1
2	93,1	1,8	94,9	94,2	93,6	2,8	96,4	93,8
3 ³⁾	89,8	2,6	92,4	90,4	92,6	2,7	95,4	91,0
4 ^b	26,0	5,6	31,6	ҚМ	81,3	3,7	85,0	79,6
ВГВ								
1 (бірден туа салысымен) ^c	96,1	1,6	97,7	97,6	96,3	2,3	98,6	98,6
2	93,0	2,2	95,2	94,7	94,9	2,4	97,3	95,7
3 ⁴⁾	87,6	2,4	90,0	88,4	92,5	2,5	95,0	90,9
ХИБ								
1	92,9	2,1	95,0	94,7	93,8	3,5	97,3	95,8
2	92,2	2,2	94,4	93,5	93,3	2,7	96,0	93,5
3 ⁵⁾	88,6	2,7	91,4	89,3	92,3	2,8	95,1	90,7
4 ^b	27,6	6,2	33,8	ҚМ	81,8	3,2	85,0	79,8
қызылшаға қарсы (ҚҚП) ^{6), d}	82,7	6,6	89,4	ҚМ	92,7	2,9	95,6	95,1
Барлық ауруларға қарсы екпе ^{7), e}	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	91,5	1,3	92,8	84,1
Екпе салынбады	0,0	1,0	1,1	1,1	0,1	1,0	1,1	1,1
Балалардың саны	1 071	1 071	1 071	1 071	1 045	1 045	1 045	1 045

¹⁾ MICS 3.1 көрсеткіші – Туберкулезге қарсы екпемен қамту.

²⁾ MICS 3.2 көрсеткіші – Полиомелитке қарсы екпемен қамту.

³⁾ MICS 3.3 көрсеткіші - көкжөтел, дифтерия, сіреспеге қарсы екпемен қамту (АҚДС).

⁴⁾ MICS 3.5 көрсеткіші – В гепатитіне қарсы екпемен қамту.

⁵⁾ MICS 3.6 көрсеткіші – b типті гемофильдік инфекцияға (ХИБ) қарсы екпемен қамту.

⁶⁾ MICS 3.4 көрсеткіші; МДМ 4.4 – қызылшаға қарсы екпемен қамту.

⁷⁾ MICS 3.8 көрсеткіші – Екпемен толық қамту.

ҚМ: қолданылмайды.

^a MICS 3.1, 3.2, 3.3, 3.5 және 3.6 көрсеткіштері осы бағанға сол бөліктегі нәтижелерге жатады ; MICS 3.4 және 3.8 көрсеткіштері осы бағанға оң бөлікте жатады.

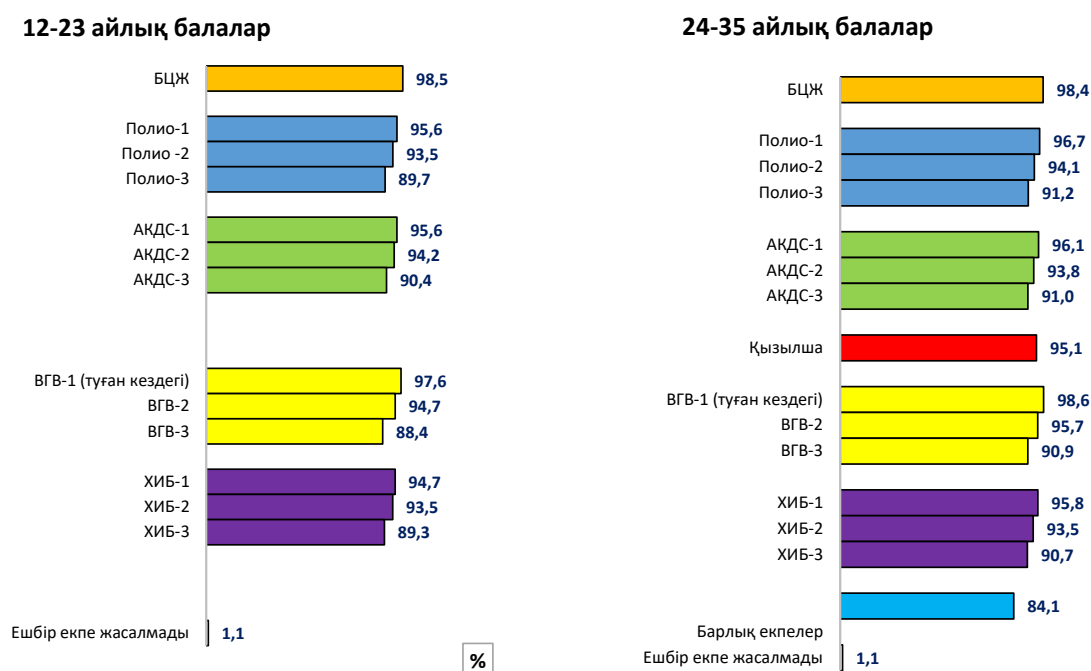
^b Полио-4, Полио-5, АҚДС-4 және ХИБ-4 қайталама доза болып табылады және екпелермен толық қамтуға қосылмаған.

^c Қазақстанда вакциналау күнтізбесіне сәйкес ВВГ алғашқы доза басым түрде туылғаннан кейін алғашқы 24 сағатта салынады, аталған вакцина ВВГ-1 деп аталады.

^d ҚҚП Қазақстанда вакциналау күнтізбесі шегінде қызылша, эпидемиологиялық паротит және қызамыққа қарсы біріккен вакциналар түрінде тағайындалады.

^e Мыналарды қамтиды: Қазақстанда вакциналау күнтізбесіне сәйкес БЦЖ, Полио-3, АҚДС-3, ВВГ-3, ХИБ-3 және қызылша (ҚҚП).

СН.1.графикі. Өмірінің алғашқы жылы салынатын екпелер (қызылшадан – өмірінің алғашқы екі жылы ішінде), Қазақстан, 2015 жыл

СН.2 кестесінде негізгі сипаттамаларына қарай 12-23 және 24-35 айлық балалардың екпелермен қамтылуының бағалау көрсеткіштері келтірілген. Деректер зерттеу күніне дейін кез келген уақытта кез келген екпені алған балалардың пайыздық үлесін көрсетеді және медицина мекемелерінде сақталған жазбалардан, сондай-ақ үйдегі егу төлқұжаттарынан/карталарынан жазбалардан мәліметтерге негізінде сонымен бірге сияқты аналарының/балаға күтім жасайтын адамдардың сөздеріне негізделген. Интервьюерлер 12-23 айлық және 24-35 айлық балалардың шамамен 97 пайызының егу карталарымен танысты.

Негізінен егілген балалардың саны барлық екпелер бойынша әрбір келесі дозамен көбінесе қалалық жерлерде төмендейді: мысалы, полиомелитке қарсы 12-23 айлық егілген балалардың үлесі 2 және 3 дозада ауылдық жерде тұратын балалардың 96,8 және 94,2 пайызына қарсы қалалық жерде 91,8 және 88,1 пайызды құрады. Және мұндай үрдіс барлық екпелер бойынша әрбір келесі дозада сақталады. Одан басқа әл ауқат деңгейі бойынша өте бай тұратын үй шаруашылықтарында тұратын балаларға қарағанда кедей үй шаруашылықтарында тұратын балалардың екпе алуға мүмкіндігі аз.

СН.2 кестесі. Негізгі сипаттамалар бойынша бөліністігі екпелер

Қазіргі уақытта балалар ауруларына қарсы екпе жасалған 12-23 айлық және 24-35 айлық балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Екпелер жасалған 12-23 айлық балалардың пайыздық үлесі:													Интервьюер төлқұжатын/егу картасын көрген балалардың үлесі	12-23 айлық балалардың саны
	БЦЖ	Полио			АҚДС			1 (туылғаннан кейін бірден) ^{a)}	ВГВ		ХИБ				
		1	2	3	1	2	3		2	3	1	2	3		
Барлығы	98,8	95,9	94,4	91,3	95,9	94,9	92,4	97,7	95,2	90,0	95,0	94,4	91,4	97,5	1 071
Жынысы															
Ер	98,8	95,2	93,7	90,1	95,3	94,2	91,5	97,8	95,1	88,3	94,1	93,6	91,0	97,4	532
Әйел	98,8	96,5	95,1	92,5	96,5	95,6	93,3	97,6	95,3	91,6	95,9	95,2	91,7	97,5	540
Өңір															
Ақмола	98,2	94,1	91,2	87,2	94,1	92,5	91,2	93,1	89,2	86,3	94,1	92,5	88,0	96,7	39
Ақтөбе	100,0	98,1	97,2	95,8	98,1	97,2	95,8	100,0	98,0	95,7	98,1	97,2	94,9	100,0	83
Алматы	97,0	97,0	95,5	88,9	97,0	95,5	95,5	93,7	97,0	95,5	96,9	95,4	92,6	95,0	90
Атырау	99,7	98,3	97,4	97,3	98,3	98,3	96,9	99,2	98,3	96,9	98,3	98,3	98,2	100,0	43

	Екпелер жасалған 12-23 айлық балалардың пайыздық үлесі:													Интервьюер төлқұжатын/егу қартасын көрген балалардың үлесі	12-23 айлық балалардың саны	
	БЦЖ	Полио			АҚДС			1 (туылғаннан кейін бірден) ^{a)}	ВГВ		ХИБ					
		1	2	3	1	2	3		2	3	1	2	3			
Батыс																
Қазақстан	98,2	96,1	93,8	85,9	98,1	98,1	94,3	96,8	91,6	88,0	94,5	94,4	90,6	98,2	49	
Жамбыл	99,2	94,4	93,8	90,6	94,4	93,8	90,6	97,4	94,4	90,0	94,4	93,8	90,6	97,1	91	
Қарағанды	(98,0)	(91,4)	(89,8)	(88,1)	(91,4)	(89,8)	(89,8)	(96,4)	(91,4)	(89,8)	(91,4)	(91,4)	(89,6)	(96,4)	77	
Қостанай	100,0	96,9	93,9	88,2	95,9	94,7	93,2	100,0	93,9	90,8	95,9	95,9	94,3	100,0	43	
Қызылорда	100,0	98,2	97,5	97,5	99,3	98,6	98,6	100,0	98,2	97,5	90,9	90,9	89,6	100,0	44	
Маңғыстау Оңтүстік	96,1	96,1	91,2	89,5	96,1	93,4	90,5	96,1	93,2	89,7	96,1	94,3	90,5	94,0	46	
Қазақстан	100,0	99,1	98,5	96,8	99,1	98,5	96,1	100,0	100,0	93,7	98,3	98,3	96,7	100,0	230	
Павлодар Солтүстік	93,9	92,0	92,0	89,8	92,0	92,0	89,8	94,1	92,0	89,8	92,0	92,0	89,8	92,0	32	
Қазақстан Шығыс	91,6	91,6	87,9	87,9	91,6	87,9	87,9	94,7	91,6	89,7	88,1	86,2	86,2	94,5	25	
Қазақстан	(100,0)	(100,0)	(100,0)	(97,4)	(100,0)	(100,0)	(100,0)	(100,0)	(100,0)	(94,8)	(100,0)	(100,0)	(100,0)	(100,0)	49	
Астана қ	100,0	92,4	90,7	81,9	91,7	90,8	76,6	95,3	90,2	65,8	91,7	91,7	76,6	96,5	92	
Алматы қ	(100,0)	(84,6)	(81,3)	(80,0)	(85,0)	(83,7)	(83,7)	(100,0)	(85,0)	(82,2)	(81,4)	(76,4)	(76,4)	(86,3)	39	
Жергілікті жер																
Қалалық	98,6	94,1	91,8	88,1	94,2	92,6	88,0	97,4	93,2	85,0	93,1	92,2	87,2	96,7	517	
Ауылдық	99,0	97,5	96,8	94,2	97,5	97,1	96,5	97,9	97,1	94,6	96,8	96,5	95,2	98,2	554	
Анасының білімі																
Білімі жоқ/ бастауыш	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	
Негізгі орта	98,8	88,7	87,8	78,1	88,7	87,8	78,1	94,7	92,9	81,4	85,9	85,0	74,9	98,8	48	
Жалпы орта	99,4	97,7	95,8	92,2	97,9	96,4	94,8	98,5	97,2	93,4	96,6	95,8	93,3	98,2	253	
Техникалық және кәсіптік	98,3	96,4	95,3	94,0	96,6	95,9	95,1	98,2	95,2	90,5	95,8	95,3	94,7	97,0	339	
Жоғары	98,9	95,1	93,6	90,1	95,0	94,1	90,5	97,1	94,3	88,5	94,5	93,9	89,5	97,2	432	
Әл-ауқаттылық индексінің квинтилі																
Өте кедей	98,1	96,7	96,0	94,7	96,7	96,4	94,9	97,4	97,2	95,1	96,0	95,7	93,5	96,8	220	
Екінші	99,7	97,6	97,4	94,9	97,8	97,6	96,8	98,8	96,9	95,2	96,1	95,9	95,6	99,5	217	
Орта	99,3	97,5	95,4	92,2	97,4	96,0	95,1	97,4	96,1	90,8	95,6	95,0	94,1	97,7	261	
Төртінші	98,3	93,9	91,3	86,7	94,4	92,6	84,0	98,9	93,4	82,4	95,0	93,9	84,6	97,1	194	
Өте бай	98,4	92,3	90,7	86,0	92,0	90,8	89,2	95,7	91,3	84,1	91,8	90,7	86,9	95,9	179	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты																
Қазақтар	99,3	97,3	95,7	91,9	97,4	96,4	93,1	98,4	96,5	91,0	96,1	95,4	91,5	97,5	785	
Орыстар	94,9	87,2	86,4	85,9	87,2	86,4	85,9	92,5	86,6	85,3	87,7	86,9	86,0	95,8	129	
Басқалары	99,7	95,7	94,5	92,8	95,7	94,5	94,5	98,6	95,7	88,6	95,7	95,6	95,3	98,8	158	

	Екпе салынған 24-35 айлық балалардың пайыздық үлесі :							Интервьюер медициналық мекеме жазбасын немесе төлқұжатын/егу қартасын үйде көрген балалардың үлесі	24-35 айлық балалар саны
	қызылшаға қарсы (ҚҚП) ^{b)}	барлық ауруларға қарсы ^{c)}	екпе салынған жоқ	Полио-4 ^{d)}	Полио-5 ^{d)}	АҚДС-4 ^{d)}	ХИБ-4 ^{d)}		
Барлығы	95,6	92,8	1,1	87,7	62,2	85,0	85,0	96,7	1 045
Жынысы									
Ер	94,6	92,2	1,0	88,0	63,3	84,2	82,9	97,2	530
Әйел	96,5	93,5	1,3	87,3	61,0	85,9	87,2	96,2	515
Өңір									
Ақмола	94,2	92,2	1,3	87,0	44,5	85,1	80,3	97,2	47
Ақтөбе	97,9	97,9	1,0	96,6	75,7	93,4	93,3	99,0	72
Алматы	91,3	87,6	1,8	87,4	66,3	80,3	81,8	90,7	73
Атырау	87,1	86,1	2,1	83,1	32,1	82,7	86,4	96,4	46

	Екпе салынған 24-35 айлық балалардың пайыздық үлесі :							Интервьюер медициналық мекеме жазбасын немесе төлқұжатын/егу картасын үйде көрген балалардың үлесі	24-35 айлық балалар саны
	қызылшаға қарсы (ҚҚП) ^b	барлық ауруларға қарсы ^c	екпе салынған жоқ	Полио-4 ^d	Полио-5 ^d	АҚДС-4 ^d	ХИБ-4 ^d		
Батыс Қазақстан	95,7	94,3	0,0	91,0	62,8	96,6	88,1	99,0	49
Жамбыл	94,0	93,0	0,0	91,5	86,6	86,6	86,6	100,0	86
Қарағанды	98,7	95,7	1,3	95,3	92,0	95,9	97,1	98,3	96
Қостанай	98,2	93,6	0,0	92,7	58,2	90,1	89,0	100,0	54
Қызылорда	100,0	96,2	0,0	94,5	25,8	86,2	79,3	100,0	37
Маңғыстау	98,1	93,1	1,9	92,0	73,1	77,2	77,7	95,1	45
Оңтүстік Қазақстан	98,3	98,3	1,0	85,1	52,6	79,6	84,0	99,0	191
Павлодар	92,7	89,5	4,4	88,0	51,0	89,6	88,3	95,6	42
Солтүстік Қазақстан	(98,8)	(96,6)	(1,2)	(90,9)	(62,4)	(81,6)	(82,7)	(94,5)	22
Шығыс Қазақстан	(100,0)	(94,9)	(0,0)	(72,4)	(44,4)	(92,2)	(86,1)	(100,0)	54
Астана қ	90,2	88,2	0,0	86,1	72,5	78,7	86,7	98,0	88
Алматы қ	(90,0)	(72,3)	(5,8)	(64,2)	(30,6)	(65,5)	(48,2)	(68,7)	42
Жергілікті жер									
қалалық	94,1	90,8	1,4	85,5	63,2	82,3	82,2	95,6	533
ауылдық	97,1	95,0	0,9	89,9	61,1	87,8	88,0	97,9	513
Анасының білімі									
Білімі жоқ/бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	0
Негізгі орта	95,3	92,3	1,0	86,1	50,6	77,7	85,0	96,7	67
Жалпы орта	96,2	94,4	1,4	91,4	68,5	86,4	84,6	97,4	243
Техникалық және кәсіптік	97,7	92,9	1,2	88,4	63,7	88,2	88,3	96,8	285
Жоғары	93,9	92,0	1,0	85,4	59,6	83,3	83,1	96,2	450
Әл-ауқаттылық индексінің квинтили									
Өте кедей	97,1	94,7	1,1	89,5	61,2	90,0	88,5	98,6	185
Екінші	96,4	93,8	1,0	87,0	55,8	81,7	83,2	97,6	237
Орта	97,5	95,1	1,1	89,3	67,6	87,4	86,0	97,3	223
Төртінші	96,0	90,5	1,1	86,8	61,0	83,6	85,1	93,5	188
Өте бай	91,0	89,8	1,5	85,9	65,7	83,2	83,0	96,2	211
Үй шаруашылығы иесінің ұлты									
Қазақтар	95,3	93,0	1,0	86,0	62,5	84,4	83,9	96,5	734
Орыстар	95,5	89,6	1,8	87,4	62,1	86,9	86,3	95,8	145
Басқалары	96,9	95,0	1,2	95,3	60,7	86,0	88,7	98,4	167

^a Қазақстанда вакциналау күнтізбесіне сәйкес ВВГ алғашқы дозасы басым түрде туылғаннан кейін алғашқы 24 сағатта салынады, аталған вакцина ВВГ-1 деп аталады.

^b ҚҚП Қазақстанда вакциналау күнтізбесі шегінде қызылша, эпидемиологиялық паротит және қызамыққа қарсы біріккен вакциналарын көрсетеді.

^c Мыналарды қамтиды: Қазақстанда вакциналау күнтізбесіне сәйкес БЦЖ, Полио-3, АҚДС-3, ВВГ-3, ХИБ-3 және қызылша (ҚҚП).

^d Полио-4, Полио-5, АҚДС-4 және ХИБ-4 қайталама доза болып табылады және екпелермен толық қамтуға қосылмаған.

( ) Көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдай.

Пневмонияның екі қауіпті белгісін білу

Ананың қандай да бір аурулардың қауіпті белгілері немесе көріністері туралы белгілі бір деңгейде білуі кезінде медициналық көмекке уақтылы жүгінуі, соның ішінде пневмонияның қауіпті белгілері туралы хабардар болуы науқас балаға барабар медициналық көмек көрсетуде маңызды қадам болып табылады. MICS 2015ж.-да Қазақстанда аналарды (немесе асырап алушыларды) медицина мекемесіне дереу жүгіну үшін себеп болатын бес жасқа дейінгі балалардың ауру белгілерін сипаттап беру сұралды. Пневмонияның

қауіпті белгілерін білуге қатысты сұрақтар СН.3. кестесінде ұсынылды.

Жалпы әйелдердің 36,7 пайызы пневмонияның екі қауіпті белгілерінің кем дегенде біреуін біледі: жиі және/немесе ауыр тыныс алу. Аналар 27,6 пайызды құраған ауыр тыныс алу белгісін жиірек атады, ал 15,5 пайыз болған жиі тыныс алуды жиі айтты, осы белгілер пайда болғанда олар баласын медициналық мекемеге дереу жеткізер еді. Бұл ретте бұл белгілер туралы ең төмен ең болмағанда пневмонияның екі қауіпті

белгісінің біреуі бойынша білім деңгейін көрсеткен Қарағанды облысынан (17,9 пайыз) және Қызылорда облысынан (20,2 пайыз) болды. Пневмонияның екі қауіпті белгісінің біреуінің негізгі белгілері туралы Қостанай облысынан аналардың жартысынан астамы және 47 пайыздан астам Атырау және Оңтүстік Қазақстан облыстарынан аналар бәрінен жақсырақ хабардар болды. Жиі тыныс алу пневмонияның бір қауіпті белгісі екені туралы білетін аналардың пайыздық үлесінің диапазоны Қарағанды облысында 3,2 пайыздан, Оңтүстік Қазақстан облысында 28,8 пайызға дейін өзгеріп отырады. Ауыр тыныс алу пневмонияның қауіпті белгісі екені туралы білетін аналардың пайыздық үлесінің диапазоны Қызылорда

облысында 13,2 пайыз, Алматы облысында 39,3 пайызға дейін өзгерді. Ең болмағанда пневмонияның екі қауіпті түрінің біреуін ауылдық жерде тұратын аналардың 39,0 пайызы және қалалық жердегі 34,4 пайызы біледі. Ең қызығы пневмонияның екі қауіпті түрінің біреуі туралы әл-ауқаты төмен үй шаруашылығында тұратын (тиісінше 40,7), әл-ауқаты өте бай үй шаруашылығы 31,5 пайыз аналарына қарағанда.

Келесі белгі пневмонияның қауіпті белгілері болып табылмаса да аналардың 90 пайызға жуығы дене қызуының көтерілуін кез келген аурудың қауіпті белгілерінің бірі ретінде атаған, ол кезде олар баланы медициналық мекемеге жеткізер еді.

СН.3 кестесі. Пневмонияның екі негізгі белгілерін білу

5 жасқа дейінгі баламен дереу медицина мекемесіне жүгінуге мәжбүрлейтін белгілер бойынша бөліністе 5 жасқа дейінгі балалардың анасы немесе осындай балаларға күтім жасауды жүзеге асыратын адамдар болып табылатын 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі және жиі немесе ауыр демалу медициналық көмекке жедел жүгінуге қажеттілігінің белгісі болып табылатынын білетін аналардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Мына жағдайларда бала дереу медицина мекемесіне жеткізілуі тиіс деп есептейтін 0-59 ай жасындағы балаларға күтім жасайтын аналар/адамдар үлесі:												Пневмонияның екі қауіпті белгілерінің (жиі немесе ауыр тыныс алу) біреуін болса да білетін балаларға күтім жасайтын аналардың/адамдардың саны	5 жасқа дейінгі балалардың анасы болып табылатын немесе осындай балаға күтім жасайтын адам болып табылатын 15-49 жастағы әйелдердің саны
	ол су іше немесе кеудені еме алмаса	ол әлсіреп жатса	оның температурасы көтеріліп жатса	оның дем алысы жиілесе	тыныс алуы қиындаса	оның нәжісінде қан болса	ол сұйықтықты аз ішсе	денесі қарысса	оның температурасы төмендесе	тері жабындыларының өзгеруі болса	кіндік жарасынан қан ақса	онда ба сқа да белгілер болса		
Барлығы	9,2	30,7	88,3	15,5	27,6	7,3	12,6	28,0	7,8	17,6	3,2	27,0	36,7	4 249
Өңір														
Ақмола	2,6	18,8	93,5	14,9	24,5	2,8	5,3	6,7	0,4	12,2	0,9	39,1	32,5	183
Ақтөбе	13,2	32,6	83,6	13,1	28,9	5,6	3,6	25,5	1,2	14,1	3,6	5,4	41,1	296
Алматы	17,6	35,1	80,3	16,9	39,3	22,8	12,9	42,0	13,2	36,6	20,1	22,9	43,3	323
Атырау	12,0	58,3	66,3	21,9	32,3	2,0	8,2	40,8	10,1	7,1	4,5	24,5	47,8	159
Батыс Қазақстан	24,6	32,6	96,9	27,6	29,7	4,6	8,9	12,1	1,0	6,8	3,9	17,9	46,2	188
Жамбыл	6,7	15,9	96,2	6,7	22,6	1,1	10,4	14,1	1,4	5,9	0,5	48,4	28,0	297
Қарағанды	2,2	24,3	90,8	3,2	14,6	1,8	3,0	17,7	0,4	14,5	0,5	62,0	17,9	307
Қостанай	9,7	20,9	86,7	23,8	38,0	11,3	5,9	40,4	2,7	38,9	7,2	42,8	54,0	208
Қызылорда	6,0	20,4	94,2	7,1	13,2	0,6	11,4	7,9	0,4	1,0	1,9	8,4	20,2	152
Маңғыстау	4,6	48,0	84,2	11,0	18,3	2,9	17,6	19,6	18,1	32,0	4,8	0,4	22,8	175
Оңтүстік Қазақстан	8,8	52,9	91,7	28,8	33,1	15,0	28,9	32,3	24,7	11,1	1,3	12,5	47,3	856
Павлодар	3,3	19,8	87,5	11,6	30,5	1,8	10,4	28,3	2,0	19,3	0,4	18,4	40,6	142
Солтүстік Қазақстан	1,7	7,6	92,9	3,0	21,4	1,0	2,7	9,4	1,0	16,8	0,0	59,2	23,2	105
Шығыс Қазақстан	15,3	18,4	92,8	6,9	25,7	5,1	11,1	34,7	2,2	22,4	0,0	34,6	28,7	216
Астана қ	9,7	9,4	79,9	9,4	22,2	4,3	1,8	29,2	0,8	31,8	0,7	39,8	28,2	394
Алматы қ	2,2	24,4	93,1	8,6	30,3	2,4	19,1	54,6	0,6	11,8	0,6	20,6	37,7	248
Жергілікті жер														
Қалалық	8,3	27,6	88,0	13,0	26,2	5,0	8,4	29,0	4,6	20,1	2,0	30,4	34,4	2 184
Ауылдық	10,0	34,1	88,7	18,1	29,2	9,7	17,0	26,9	11,2	15,1	4,6	23,4	39,0	2 065
Білімі														
Білімі жоқ/бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5
Негізгі орта	5,7	40,5	86,2	16,3	33,4	3,7	14,1	21,7	4,7	16,7	1,5	24,4	42,2	231
Жалпы орта	9,6	34,2	91,2	15,9	28,9	10,8	17,2	31,7	11,0	12,3	3,5	23,6	37,4	1 008
Техникалық және кәсіптік	10,9	30,7	87,8	16,8	29,5	7,7	13,1	25,2	8,1	16,9	3,6	23,9	38,6	1 225
Жоғары	8,1	27,6	87,4	14,2	24,9	5,5	9,5	28,7	6,3	21,3	3,1	31,5	34,2	1 781
Әл-ауқат квинтилі														
Өте кедей	7,8	33,6	90,7	19,5	31,3	9,1	14,9	26,5	12,2	14,0	2,9	22,8	40,7	826

	Мына жағдайларда бала дереу медицина мекемесіне жеткізілуі тиіс деп есептейтін 0-59 ай жасындағы балаларға күтім жасайтын аналар/адамдар үлесі:											Пневмонияның екі қауіпті белгілерінің (жиі немесе ауыр тыныс алу) біреуін болса да білетін балаларға күтім жасайтын аналардың/адамдардың саны	5 жасқа дейінгі балалардың анасы болып табылатын немесе осындай балаға күтім жасайтын адам болып табылатын 15-49 жастағы әйелдердің саны	
	ол су іше немесе кеудені еме алмаса	ол әлсіреп жатса	оның температурасы көтеріліп жатса	оның дем алысы жиілесе	тыныс алуы қиындаса	оның нәжісінде қан болса	ол сұйықтықты аз ішсе	денесі қарысса	оның температурасы төмендесе	тері жабындыларының өзгеруі болса	кіндік жарасынан қан ақса			онда ба сқа да белгілер болса
Екінші	9,3	35,9	90,2	19,2	29,0	7,6	19,5	24,2	13,3	13,8	3,1	21,9	40,4	891
Орта	11,8	33,1	87,0	13,9	27,2	10,3	13,6	30,0	6,5	15,6	5,5	26,7	34,9	880
Төртінші	9,9	27,6	87,1	14,4	26,6	6,0	8,6	29,3	4,3	21,5	3,2	32,6	35,8	798
Өте бай	6,9	22,9	86,7	10,2	24,1	3,5	5,9	30,1	2,5	23,6	1,4	31,6	31,5	855
Үй шаруашылығы иесінің ұлы														
Қазақтар	10,5	30,7	86,9	15,6	27,7	6,7	11,4	26,1	6,1	17,9	3,5	25,4	36,9	2 878
Орыстар	7,8	23,5	90,3	12,3	28,7	7,4	5,3	31,4	3,7	21,6	3,0	34,8	36,4	640
Басқалары	5,1	37,1	92,5	17,8	26,4	9,9	23,4	32,5	18,3	13,1	2,3	26,5	35,9	731

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Қатты отын түрлерін пайдалану

Бүкіл әлемде 3 миллиардтан астам адам қатты отын түрін негізгі энергия көзі ретінде, соның ішінде тамақ дайындау және жылыту үшін пайдаланады. Қатты отын түрлеріне отын, тас көмір, сүректі көмір, ауыл шаруашылық дақылдарының қалдықтары және ауыл шаруашылығының басқа да қалдықтары, тезек, бұтақтар, сабан және тасты көмір сияқты биомассадан жасалған отын жатады. Қатты отын түрін пайдалана отырып тамақ дайындау және жылыту үй-жайда денсаулыққа зиянды ластаушы заттардың күрделі қоспасын қамтитын көп мөлшерде түтіннің пайда болуына әкеледі. Қатты отын түрлерін пайдаланудағы негізгі проблема олардың толық жанып кетпеуінде, бұл иіс газы, полиаромат көмірсутегі және күкірт диоксиді (SO₂) сияқты улы заттардың түзілуіне әкеледі. Қатты отын түрін пайдалану жіті респираторлық ауруларды, пневмония, өкпенің созылмалы обструктивтік ауруы, обыр және туберкулез, демікпе немесе катарактаның даму қаупін арттырады және жүктілік кезінде түтіннің әсеріне ұшыраған әйелдер баласының туылуы кезінде төмен салмаққа себеп болуы мүмкін. Қатты

отын түрлерін пайдалану деңгейін қадағалау үшін пайдаланылатын негізгі көрсеткіш СН.4 кестесінде көрсетілген тамақ дайындау үшін энергия көзі ретінде қатты отын түрін пайдаланатын тұрғындар үлесі болып табылады.

Қазақстанда тамақты дайындау үшін негізінен табиғи немесе сұйытылған газ (тиісінше 42,7 және 39,1 пайыз) пайдаланылады, оны халықтың 80 пайызы пайдаланады; ал 16,6 пайыз үй шаруашылықтарының тұрғындары осы мақсат үшін электр тогын пайдаланады. Қазақстанда тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану барынша төмендетілген (1,5 пайыз). Елде жиі тас немесе қоңыр көмір (0,6 пайыз) үй шаруашылығы халқы, ағаш отын (0,5 пайыз) немесетезек/қи (0,3 пайыз) пайдаланылады. Негізінен қатты отын ауылдық жерде тұратын тұрғындармен (3,0 пайыз), төмен білім деңгейімен (5,9 пайыз), сондай-ақ үй шаруашылықтарының әлауқаты деңгейі бойынша кедейірек тұрғындармен (5,6 пайыз) жиі пайдаланылады.

СН.4. кестесі. Қатты отын түрлерін пайдалану

Негізінен тамақ дайындау үшін пайдаланатын отын түрлері бойынша үй шаруашылықтары тұрғындарын пайыздық бөлу және қатты отын түрлерін тамақ дайындау үшін пайдаланатын үй шаруашылықтары тұрғындарының пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Негізінен келесілерді пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің пайыздық үлесі:													
	электр	сұйытылған газ	табиғи газ	биогаз	Қатты отын түрлері				отынның басқа да түрлері	өткізу	үй шаруашылығында тағам дайындалмайды	барлығы	Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлері	Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
					көмір /қоңыр көмір	сүректі көмір	ағаш отын	тезек/қи						
Барлығы	16,6	39,1	42,7	0,0	0,6	0,0	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	100,0	1,5	56 803
Өңір														
Ақмола	6,7	93,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,2	2 796
Ақтөбе	3,0	8,4	80,7	0,1	6,1	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	100,0	7,9	3 580
Алматы	1,5	76,2	22,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	4 679
Атырау	0,5	3,8	95,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	1 849
Батыс Қазақстан	1,7	12,7	82,0	0,0	0,1	0,0	2,1	1,5	0,0	0,0	0,0	100,0	3,6	2 591
Жамбыл	0,5	27,8	70,1	0,0	0,0	0,0	0,9	0,7	0,0	0,0	0,0	100,0	1,6	3 647
Қарағанды	41,7	48,4	7,5	0,0	1,4	0,2	0,5	0,1	0,0	0,0	0,1	100,0	2,2	4 630
Қостанай	3,8	38,4	57,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	2 903
Қызылорда	0,1	70,6	28,4	0,0	0,0	0,1	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,9	1 893
Маңғыстау	0,0	0,3	99,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	1 841
Оңтүстік Қазақстан	0,1	39,2	59,1	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1,5	9 964
Павлодар	75,6	24,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	2 274
Солтүстік Қазақстан	7,8	91,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,2	1 721
Шығыс Қазақстан	52,7	43,9	0,4	0,0	1,2	0,2	0,7	0,8	0,0	0,0	0,1	100,0	3,0	4 117
Астана қ	60,2	39,1	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	0,0	4 047
Алматы қ	11,6	5,3	83,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	4 271
Жергілікті жер														
Қалалық	26,3	29,5	44,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,1	30 222
Ауылдық	5,7	50,1	41,2	0,0	1,2	0,1	1,2	0,6	0,0	0,0	0,0	100,0	3,0	26 582
Үй шаруашылығы иесінің білімі														
Білімі жоқ/бастауыш	9,3	47,0	37,8	0,0	1,0	0,4	1,9	2,6	0,0	0,0	0,0	100,0	5,9	1 135
Негізгі орта	12,1	44,2	41,3	0,0	0,8	0,0	1,0	0,6	0,0	0,1	0,0	100,0	2,3	5 704
Жалпы орта	9,8	46,7	41,1	0,0	1,1	0,1	0,7	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	2,4	17 668
Техникалық және кәсіптік	18,0	38,5	42,7	0,0	0,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,7	18 200
Жоғары	25,9	27,9	45,8	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,3	14 030
Өткізу/БМ	(0,0)	(13,2)	(16,4)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(70,4)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	(70,4)	66
Әл-ауқат индексінің квинтилі														
Өте кедей	5,7	69,2	19,4	0,0	1,8	0,2	2,3	1,3	0,0	0,0	0,1	100,0	5,6	11 360
Екінші	5,0	47,5	46,1	0,0	0,8	0,0	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	100,0	1,4	11 362
Орта	6,8	38,0	54,9	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,3	11 364
Төртінші	21,7	31,1	47,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,1	11 357
Өте бай	43,9	9,9	46,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	11 360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты														
Қазақтар	16,0	38,5	43,3	0,0	0,9	0,1	0,7	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	2,1	35 426
Орыстар	25,2	39,7	34,7	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	100,0	0,2	11 904
Басқалары	8,1	40,9	50,4	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,5	9 472
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	1

¹⁾ MICS 3.15 көрсеткіші – тамақ дайындау үшін қатты отын түрін пайдалану.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

СН.5 кестесі. Қатты отын түрлерін тамақты дайындау орындары бойынша бөліністе пайдалану

Қатты отын түрлерін пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерін тамақты дайындау орындары бойынша пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Тамақты дайындау орны:						Тамақты дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
	үйде		жеке құрылыс	үй-жайдан тыс	өткізу	барлығы	
	ас үй ретінде пайдаланылатын жеке үй-жай	үйдегі басқа орын					
Барлығы	68,0	6,2	19,3	3,6	2,9	100,0	838
Өңір							
Ақмола	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	5
Ақтөбе	93,8	3,1	3,1	0,0	0,0	100,0	282
Алматы	-	-	-	-	-	0,0	0
Атырау	-	-	-	-	-	0,0	0
Батыс Қазақстан	92,8	0,0	5,2	0,0	2,0	100,0	95
Жамбыл	24,9	17,3	27,6	30,2	0,0	100,0	58
Қарағанды	90,1	4,4	0,0	0,0	5,5	100,0	104
Қостанай	-	-	-	-	-	0,0	0
Қызылорда	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(100,0)	100,0	17
Маңғыстау	-	-	-	-	-	0,0	0
Оңтүстік Қазақстан	0,0	13,8	86,2	0,0	0,0	100,0	153
Павлодар	-	-	-	-	-	0,0	0
Солтүстік Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	3
Шығыс Қазақстан	83,1	6,4	0,0	10,5	0,0	100,0	122
Астана қ	-	-	-	-	-	0,0	0
Алматы қ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	0
Жергілікті жер							
Қалалық	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	31
Ауылдық	66,8	6,5	20,0	3,7	3,0	100,0	808
Үй шаруашылығы иесінің білімі							
Білімі жоқ/бастауыш	34,3	11,1	37,7	8,6	8,4	100,0	67
Негізгі орта	68,9	3,6	24,6	0,0	2,9	100,0	132
Жалпы орта	80,1	2,4	9,8	4,6	3,2	100,0	426
Техникалық және кәсіптік	63,6	23,2	12,1	0,2	0,9	100,0	130
Жоғары	(86,9)	(0,0)	(0,0)	(13,1)	(0,0)	100,0	37
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	46
Әл-ауқат индексінің квинтили							
Өте кедей	66,5	6,7	18,2	4,8	3,8	100,0	640
Екінші	65,0	6,1	28,9	0,0	0,0	100,0	156
Орта	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	35
Төртінші	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	8
Өте бай	-	-	-	-	-	0,0	0
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	70,5	3,0	19,3	4,0	3,2	100,0	758
Орыстар	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	29
Басқалары	(18,6)	(51,0)	(30,5)	(0,0)	(0,0)	100,0	52

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдай.

Қатты отын түрін тамақты дайындау орны бойынша бөліністе пайдалану СН.5 кестесінде көрсетілген. Үй-жайдағы ауа ластануының болуы және осы ластану дәрежесі тамақты дайындау тәсілі немесе тамақты дайындау үшін пайдаланылатын орынға, сондай-ақ пайдаланылатын отын түріне байланысты болады.

Зерттеу деректері бойынша Қазақстанда тамақ дайындау үшін қатты отын түрі пайдаланылатын үй

шаруашылықтарында тұратын халықтың 68,0 пайызы тамақты ас үй ретінде пайдаланылатын жеке үй-жайда дайындайды; 6,2 пайыз осы тұрғын үйде басқа орында дайындайды; 19,3 пайыз үйден тыс жерде жеке құрылыста тамақ дайындайды. Сонымен қатар үй шаруашылықтарының мүшелері тамақты үй-жайдан тыс 3,6 пайызы дайындайды.

VI. Сумен жабдықтау және санитария

VI. Сумен жабдықтау және санитария

Бүкіл әлемде адамдар денсаулығы үшін қауіпсіз су қорларының, гигиена мен санитарияның, сондай-ақ су ресурстарын тиісінше басқарудың негіз қалаушы маңызы бар. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) анықтамасы бойынша қауіпсіз ауызсу – бұл тұтынудың бүкіл уақыты ішінде адам денсаулығы үшін қатер төндірмейтін су. Аурулардың жанандық ауыртпалығының оннан бір бөлігін қауіпсіз ауызсуға қол жеткізуді кеңейту, сондай-ақ санитария мен гигиенаны жақсарту арқылы болдырмауға болады.

Сапасыз суды тұтыну тырысқақ, сүзек және шистосомоз сияқты аурулардың себебі болуы мүмкін. Ауызсуда адам денсаулығына зиянды әсер ететін химиялық және механикалық ластағыштар болуы мүмкін.

ДДҰ деректері бойынша, халықты қауіпсіз сумен қамтамасыз ету арқылы жыл сайын: балалардың іш өтуінен қайтыс болудың 1,4 миллион жағдайын; безгектен қайтыс болудың 500 мың жағдайын; балалардың тағам жеткіліксіздігінен қайтыс болуының 860 мың жағдайын болдырмауға болады.

Аурулардың алдын алудан басқа, жақсартылған ауызсуға қолжетімділік әйелдер мен балалар үшін, әсіресе ауылдық жерлерде, өзекті болуы мүмкін,

Судың жақсартылған көздерін пайдалану

Халықты ауызсудың негізгі көздері бойынша бөлу WS.1 кестесінде көрсетілген. Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланатын халық – бұлар сумен жабдықтаудың мынадай түрлерінің бірі бар үй шаруашылықтарында тұратын адамдар: су құбыры (үйге, аулаға немесе жер учаскесіне, көршілерге тартылған, қоғамдық пайдалану үшін су бөлетін кран/

себебі көбіне дәл соларға кейде шалғай жерлерге де, су жеткізу бойынша міндет жүктеледі.²⁹⁾

Адам экскременттерін (нәжісін) тиісінше жоймау және жеке бас гигиенасын тиісінше сақтамау бірқатар аурулармен, олардың ішінде іш өтумен және полиомиелитпен байланыстырылады және балалар дамуының қалып қоюында маңызды детерминанттар болып табылады. Санитарияға, мысалы, адамдар тұратын жерлерде қарапайым әжетханаларға қолжетімділік ауызсудың адам экскременттерімен ластануын болдырмайды және инфекциялардың туындауы мен таралуын азайтуға ықпал етеді. Жоғары технологиялық медициналық-санитариялық шараларды қолдану инфекцияларға қарсы күресте жақсы көмекші бола бермейді: қолды сабынмен жиі жуу және ауызсуды дұрыс сақтау, ал қажет болған жағдайларда оны тазарту жақсы нәтиже беретін практикалық шаралар болып табылады.

Су және санитария туралы толық ақпарат алу үшін және кейбір анықтамалық құжаттарға қол жеткізу үшін data.unicef.org³⁰⁾ вебсайтына немесе сумен жабдықтау және санитария саласындағы ДДҰ/UNICEF Мониторинг бойынша бірлескен бағдарламасының вебсайтына кіріңіз³¹⁾.

мұнара), артезиандық құдық/ұңғыма, қорғалған құдық, қорғалған бұлақ және жаңбыр суы. Құтыдағы су, егер үй шаруашылығы оны қол жуу және тамақ әзірлеу үшін ауызсудың жақсартылған көзі ретінде пайдаланған жағдайда ғана ауызсудың жақсартылған көзі деп есептеледі.

WS.1 кестесі. Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдалану

Үй шаруашылығы халқын ауызсудың негізгі көздері бойынша бөлудің пайыздық бөлінісі және ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланатын үй шаруашылығы халқының пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ауызсудың негізгі көзі ^{b)}															Барлығы	ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланатын халықтың үлесі	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны	
	жақсартылған көздер								жақсартылмаған көздер										
	су құбырының суы				артезиан құдығы/ ұңғыма	қорғалған құдық	қорғалған бұлақ	құтыдағы су	қорғалмаған құдық	қорғалмаған бұлақ	автоцистерна	суға арналған бөшкесі/ сыйымдылығы бар СС таситын келік	жер бетіндегі су	құтыдағы су ^{a)}	басқалар				
	тұрғынжайға тартылған су	аулаға/жер учаскесіне тартылған су	көршілерге тартылған су	қоғамдық пайдаланатын су бөлінетін кран/коллонка															
Барлығы	58,5	14,6	0,5	6,4	5,9	4,4	0,7	6,4	0,1	0,4	1,9	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	97,3	56 803	
Өңір																			
Ақмола	52,4	0,9	0,3	20,3	11,3	5,0	3,4	6,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	100,0	99,4	2 796
Ақтөбе	70,6	5,9	2,3	11,7	0,5	8,9	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	3 580
Алматы	63,6	27,0	1,4	3,5	0,9	0,4	0,7	0,6	0,1	0,3	1,4	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	98,2	4 679
Атырау	83,1	1,8	0,1	0,0	0,0	8,6	0,0	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	99,8	1 849

²⁹⁾ ДДҰ/UNICEF. 2012. Ауыз сумен жабдықтау және санитария саласындағы прогресс: 2012 жылғы жаңарту

³⁰⁾ <http://data.unicef.org/water-sanitation/water.html>

³¹⁾ <http://www.wssinfo.org>

	Ауызсудың негізгі көзі ^{b)}															Барлығы	ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланатын халықтың үлесі	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	жақсартылған көздер									жақсартылмаған көздер								
	су құбырының суы				артезиан құдығы/ ұңғыма	қорғалған құдық	қорғалған бұлақ	құтыдағы су	қорғалмаған құдық	қорғалмаған бұлақ	автоцистерна	суға арналған бөшкесі/ сыйымдылығы бар СС таситын көлік	жер бетіндегі су	құтыдағы су ^{a)}	басқалар			
	тұрғынжайға тартылған су	аулаға/жер учаскесіне тартылған су	көршілерге тартылған су	қоғамдық пайдаланатын су бөлінетін кран/колонка														
Батыс																		
Қазақстан	52,0	0,5	0,2	7,1	12,8	3,7	0,0	3,8	0,7	0,0	18,6	0,0	0,6	0,0	0,0	100,0	80,1	2 591
Жамбыл	51,7	17,8	1,0	5,6	21,4	0,9	0,0	0,2	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	98,5	3 647
Қарағанды	71,9	0,6	0,0	4,2	5,3	1,9	3,1	11,7	0,1	0,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	98,7	4 630
Қостанай	59,3	0,0	0,1	13,8	7,3	3,1	0,5	6,5	0,0	0,2	8,0	0,2	0,8	0,2	0,1	100,0	90,6	2 903
Қызылорда	65,5	17,2	0,5	6,6	0,0	6,5	0,0	0,0	0,2	0,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	96,3	1 893
Маңғыстау	59,4	2,0	0,0	0,0	0,0	38,3	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1 841
Оңтүстік																		
Қазақстан	34,2	54,7	0,5	0,7	2,3	4,7	0,4	0,2	0,1	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	97,8	9 964
Павлодар	70,0	2,7	0,1	4,0	12,7	4,0	0,0	1,7	0,0	0,0	3,7	0,1	0,5	0,0	0,6	100,0	95,1	2 274
Солтүстік																		
Қазақстан	37,9	0,2	0,0	33,4	14,9	6,6	0,4	4,7	0,1	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	98,2	1 721
Шығыс																		
Қазақстан	64,9	2,5	0,4	13,9	14,7	1,1	0,3	1,5	0,3	0,3	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	99,2	4 117
Астана қ.	57,9	0,6	0,0	2,0	0,0	0,0	0,4	39,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	4 047
Алматы қ.	80,2	1,4	0,0	0,1	0,6	0,7	0,2	15,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	99,1	4 271
Жергілікті жер																		
Қалалық	77,6	4,9	0,1	2,7	1,7	0,5	0,9	11,4	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	99,7	30 222
Ауылдық	36,8	25,6	1,0	10,6	10,7	8,9	0,4	0,7	0,2	0,9	3,9	0,0	0,2	0,0	0,1	100,0	94,6	26 582
Үй шаруашылығы иесінің білімі																		
Білімі жоқ/ Бастауыш	44,2	21,6	0,3	11,1	12,3	5,2	1,4	1,1	0,0	1,1	1,4	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	97,2	1 135
Негізгі орта	48,1	16,6	0,5	13,9	8,9	5,6	0,7	2,0	0,1	1,2	2,2	0,0	0,0	0,0	0,2	100,0	96,3	5 704
Жалпы орта	48,5	20,7	1,0	8,4	7,7	6,1	0,6	2,6	0,2	0,7	3,3	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	95,6	17 668
Техникалық және кәсіптік Жоғары	63,5	13,7	0,2	5,5	4,9	4,5	0,5	5,4	0,1	0,2	1,3	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	98,2	18 200
Өткізу/БМ	70,0	6,4	0,2	1,8	3,2	1,7	0,9	14,7	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	98,8	14 030
Өткізу/БМ	(16,4)	(70,4)	(0,0)	(13,2)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	(100,0)	66
Әл-ауқат квинтили																		
Өте кедей	4,5	30,6	0,9	24,7	17,1	11,6	0,7	0,1	0,5	1,9	6,7	0,0	0,5	0,0	0,2	100,0	90,3	11 360
Екінші	33,9	36,4	1,3	6,6	10,0	7,2	0,8	0,7	0,0	0,2	2,7	0,0	0,0	0,0	0,1	100,0	96,9	11 362
Орташа	83,0	5,9	0,3	0,8	2,2	3,3	1,8	2,4	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	99,6	11 364
Төртінші	85,9	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	13,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	99,9	11 357
Өте бай	85,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	11 360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты																		
Қазақтар	55,9	14,2	0,7	7,2	6,0	5,6	0,6	6,5	0,1	0,6	2,3	0,0	0,1	0,0	0,1	100,0	96,8	35 426
Орыстар	72,7	2,3	0,2	6,5	6,3	1,8	1,0	7,4	0,0	0,1	1,5	0,0	0,1	0,1	0,1	100,0	98,1	11 904
Басқалары	50,0	31,5	0,0	3,6	5,1	3,4	0,5	4,4	0,0	0,0	1,4	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	98,5	9 472
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	1

^{a)} МІС 4.1 көрсеткіші; МДМ 7.8 көрсеткіші – Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдалану.

^{a)} Ауызсудың негізгі көзі ретінде құтыдағы суды пайдаланатын үй шаруашылықтарына қатысты айтар болсақ, көзді жақсартылғандар санатына жатқызуға болатынын, әлде болмайтынын анықтау үшін тамақ әзірлеу және қол жуу сияқты басқа мақсаттар үшін қолданылатын көз пайдаланылады.

^{b)} Кестеде ауызсудың негізгі көзіне арналған «Өткізу» бағаны өлшенбеген байқаулардың аз санына байланысты ұсынылмаған.

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25–49 байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

Зерттеу нәтижелері бойынша, Қазақстанда халықтың көп бөлігі немесе 97,3 пайызы ауызсудың жақсартылған көзін: қалалық жерде 99,7 пайыз және ауылдық жерде 94,6 пайыз пайдаланатынын анықталды. Батыс Қазақстан облысында, басқа өңірлерге қарағанда, жағдай біршама нашар; бұл өңірде халықтың 80,1 пайызы ғана ауызсудың

жақсартылған көзіне қол жеткізе алады, ал халықтың 18,6 пайызы автоцистернамен жеткізілетін суды тұтынады. Ауызсудың жақсартылған көзіне қолжетімділік бойынша неғұрлым қолайлы жағдай Ақтөбе, Маңғыстау облыстарында және Астана қаласында қалыптасқан. Ауызсудың негізгі көзі ел халқының шамамен 80 пайызы пайдаланатын

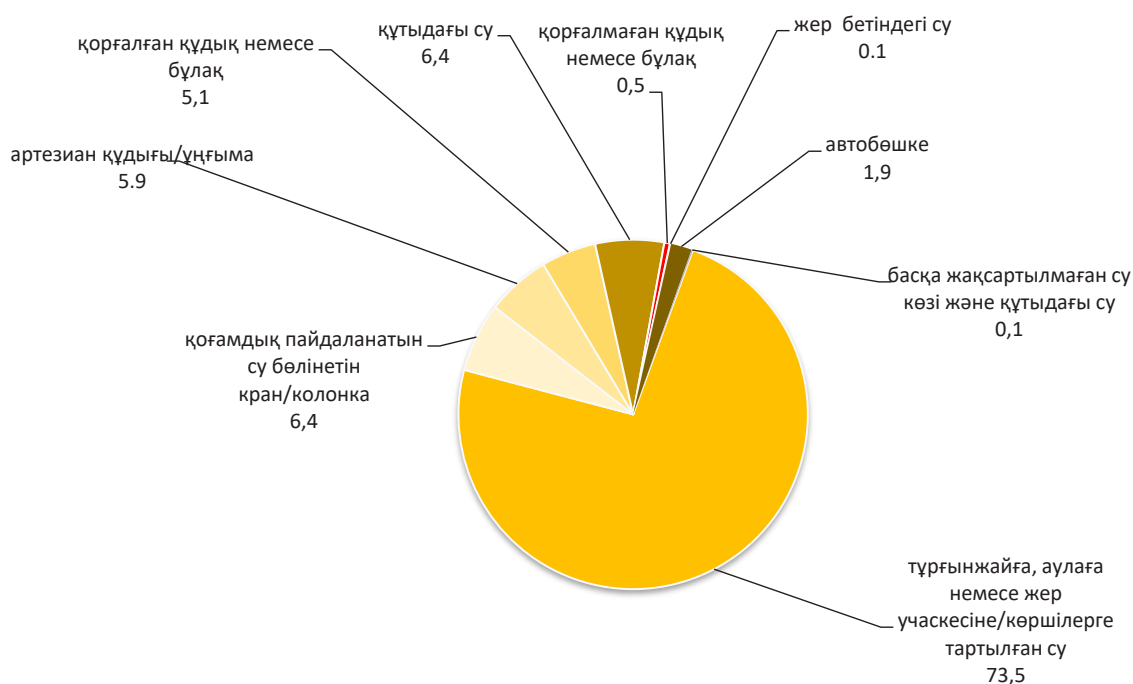
су құбырының суы (қоғамдық колонкаларды қоса алғанда) болып табылады. Бұл ретте ел халқының жартысынан көбі (58,5 пайызы) тұрғынжайға тартылған құбырдағы суды және 14,6 пайызы аулаға немесе жер учаскесіне тартылған суды пайдаланады; халықтың 6,4 пайызы қоғамдық колонканы пайдаланады, ал халықтың шамалы үлесі (0,5 пайызы) құбыр суын көршілерден пайдаланады. Халықтың 6,4 пайызы құтыдағы суды пайдаланады; 5,9 пайызы артезиандық құдықтардағы/ұңғымадағы суды; 5,1 пайызы қорғалған құдықтар мен бұлақтардағы суды тұтынады. Ауызсудың жақсартылмаған көздерін халықтың 2,7 пайызы пайдаланады.

Халық пайдаланатын ауызсу көздері өңірлер бойынша едәуір ерекшеленеді (WS.1 кестесі). Алматы, Атырау, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстарында және Алматы қаласында халықтың 80 пайызынан астамы тұрғынжайға не аулаға немесе жер учаскесіне тартылған ауызсуды пайдаланады. Оңтүстік Қазақстан облысында халықтың жартысынан көбі - (54,7 пайыз) аулаға немесе жер учаскесіне, ал 34,2 пайызы тұрғынжайға тартылған суды пайдаланады; Солтүстік Қазақстан облысында халықтың 33,4 пайызы қоғамдық колонкалардағы суды пайдаланады және

шамамен 38 пайызы дерлік тұрғынжайға тартылған суды пайдаланады. Астана қаласында халықтың 40 пайызы дерлік құтылардағы ауызсуды, ал халықтың жартысынан көбі (57,9 пайызы) тұрғынжайға келетін құбырдағы суды пайдаланады. Жамбыл облысында халықтың шамамен 70 пайызы тұрғынжайға/аулаға/жер учаскесіне тартылған су құбырының суын тұтынады, ал халықтың 20 пайызы артезиандық құдықтардағы/ұңғымадағы суды пайдаланады. Маңғыстау облысында халықтың шамамен 60 пайызы дерлік су құбырының суын пайдаланады, сол уақытта шамамен 40 пайызы суды қорғалған құдықтардан тұтынады. Батыс Қазақстан облысында халықтың жартысынан көбі 52,0 пайызы – краннан ағатын суды, 12,8 пайызы – артезиандық құдықтардағы/ұңғымадағы суды пайдаланады, ал 18,6 пайызы автоцистернамен әкелінетін (жақсартылмаған көз) суды алады. Қала және ауыл халқы арасында айырмашылықтар байқалады: қалалық жер үшін – тұрғынжайға тартылған су құбырының суы, ал ауылдық жер үшін аулаға немесе жер учаскесіне тартылған су болуы ықтимал (тиісінше 77,6 және 25,6 пайыз).

Судың негізгі көздері WS.1-графикінде ықтимал көрсетілген.

WS.1 графигі. Үй шаруашылығының мүшелерін ауызсудың көзі бойынша пайызбен бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

Ескерту: Дәңгелектеуге байланысты көрсеткіштердің сомасы 100%-ға тең емес.

Үй шаруашылығында суды тазарту туралы деректер WS.2 кестесінде берілген. Үй шаруашылықтарынан суды ішу үшін қауіпсіз етуге арналған, өздері пайдаланатын тазарту тәсілдері нысанасына сұрау алынды. Кестеде, тұтастай алғанда, үй шаруашылығы мүшелері бойынша бөле отырып, тазарту тәсілдері, сондай-ақ жақсартылмаған су көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтарында тұратын, сонымен бір мезгілде суды тазартудың тиісті тәсілдерін қолданатын

халықтың пайыздық үлесі көрсетілген.

Үй жағдайларында көбіне сүзу, тұндыру және сүзгіден өткізу әдістері қолданылады: ауызсуды тазартудың ең тиімді тәсілі қайнату, ағартқыш немесе хлор қосу, суға арналған сүзгішті пайдалану және күнмен залалсыздандыру есептеледі.

Зерттеу нәтижелері, тұтастай алғанда, елде халықтың жартысынан азы ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын және бір

уақытта суды тазартудың тиісті тәсілдерін қолданатын үй шаруашылығы 46,4 пайыз құрағанын көрсетті. Үй жағдайында ауызсуды тазартудың жиірек қайнату, суға арналған сүзгішті пайдалану және тұндыру әдістері қолданылады. Ауызсуды тазартудың тиімді әдістері қайнату, ағартқыш/хлор қосу, суға арналған сүзгішті қолдану өткізу және күнде зарарсыздандыру болып саналады. Бұл ретте ауызсуды тазартуды қолданатын халықтың ауылдық жердегі үлесі қала тұрғындарының үлесінен асады (тиісінше 47,2 және 34,2 пайыз). Ел халқының үштен бірі дерлік суды тазарту үшін қайнатуды пайдаланады, көбіне бұл әдісті Қостанай және Оңтүстік Қазақстан облыстарының халқы қолданады (тиісінше 80,1 және 67,8 пайыз). Суды тазартудың келесі әдісі түрлі сүзгілердің көмегімен оны сүзу болып табылады, бұл әдісті ел халқының төрттен бірі қолданады. Суды тазарту үшін сүзгілерді қолдану, ауыл халқына қарағанда, қала халқы арасында кеңінен тараған (38,3 және 11,7 пайыз). Тұрғындары суды тазарту үшін сүзгілерді жиі түрде пайдаланатын өңірлер арасында Қостанай (51,6 пайыз), Қарағанды (41,0 пайыз), Маңғыстау және Павлодар (39 пайыздан) облыстарын, сондай-ақ Астана және Алматы қалаларын (тиісінше 47,9

және 37,1 пайыз) атап өтуге болады. Суды тазартудың тағы да бір әдісі тұндыру болып табылады, оны халықтың 8 пайыздан астамы пайдаланады. Оны қалалық жерде де, ауылдық жерде де қолданатын халықтың үлесі шамамен бірдей. Қостанай облысы халқының жартысынан көбі тазартудың көрсетілген әдісін қолданады. Белгілі бір суды пайдалану әдістері мен тазарту әдістері тұрмыстық әл-ауқатын деңгейіне байланысты: мысалы, су сүзгілерін пайдалану (тиісінше, 55,3 және 5,2 пайызды) кедей үй шаруашылықтарына қарағанда Әл-ауқат квинтили өте бай үй шаруашылықтары үшін неғұрлым тән болып табылады, және жиі пайдаланылады ал қайнату әдісін бай үй шаруашылықтарына қарағанда кедей үй шаруашылықтары мүшелері қолданады (47,4 және 27,9 пайызға, тиісінше).

Әл-ауқат квинтили өте кедей үй шаруашылықтарының жартысынан көбі (45,0 пайызы) ауыз судың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын қандай да бір суды тазалаудың әдістерін пайдаланады.

Халықты жартысынан көбі (53,2 пайыз) судың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтарында тұрады, суды тазартудың ешқандай әдісін пайдаланбайды.

WS.2 кестесі. Үй шаруашылықтарында суды тазарту

Үй шаруашылығында пайдаланылатын ауызсуды тазарту әдістері бойынша бөлудің пайыздық бөлінісі және суды тазартудың тиісті әдісін қолданатын ауызсудың жақсартылмаған көздері бар үй шаруашылықтарында тұратын халықтың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Үй шаруашылығында пайдаланылатын суды тазарту әдісі ^{a)}									Үй шаруашылығы мүшелерінің саны	Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын және суды тазартудың тиісті әдісін қолданатын үй шаруашылығы халқының үлесі ¹⁾	Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	пайдаланылмайды	қайнату	ағартқыш/хлор қосу	мата арқылы сүзу	суға арналған сүзгішті пайдалану	күнмен дезинфекциялау	тұндыру	басқалар				
Барлығы	42,6	37,3	0,1	0,4	25,8	0,0	8,1	0,2	56 803	46,4	1 508	
Өңір												
Ақмола	46,9	32,4	0,0	0,6	22,3	0,0	2,5	0,0	2 796	(*)	16	
Ақтөбе	70,0	14,3	0,0	0,2	17,0	0,0	0,5	0,3	3 580	-	0	
Алматы	87,1	7,4	0,0	0,0	7,3	0,0	2,1	0,2	4 679	18,3	86	
Атырау	32,9	47,2	0,0	1,0	20,0	0,0	3,9	0,9	1 849	(*)	3	
Батыс Қазақстан	64,8	20,8	0,9	0,4	23,0	0,3	6,7	0,0	2 591	18,1	517	
Жамбыл	49,4	42,2	0,0	0,0	9,1	0,0	4,3	0,0	3 647	81,9	55	
Қарағанды	24,3	46,1	0,0	0,4	41,0	0,0	14,7	0,2	4 630	(*)	58	
Қостанай	8,6	80,1	0,3	0,3	51,6	0,1	51,4	0,1	2 903	92,0	273	
Қызылорда	33,6	57,3	0,1	0,0	9,0	0,0	8,6	0,1	1 893	71,6	69	
Маңғыстау	39,8	34,0	0,2	7,2	39,5	0,0	7,2	0,0	1 841	-	0	
Оңтүстік Қазақстан	24,9	67,8	0,0	0,0	12,5	0,0	4,0	0,5	9 964	35,7	215	
Павлодар	19,4	49,2	0,0	0,3	39,0	0,0	16,4	0,2	2 274	78,0	112	
Солтүстік Қазақстан	31,8	34,7	0,1	0,3	34,4	0,0	8,1	0,4	1 721	38,5	31	
Шығыс Қазақстан	49,8	21,0	0,0	0,1	30,4	0,0	10,4	0,1	4 117	(*)	31	
Астана қ.	41,2	14,8	0,2	0,1	47,9	0,0	1,4	0,0	4 047	(*)	1	
Алматы қ.	53,6	8,2	0,1	0,2	37,1	0,0	2,8	0,3	4 271	(*)	40	
Жергілікті жер												
Қалалық	37,7	31,5	0,0	0,4	38,3	0,0	7,7	0,3	30 222	34,2	85	
Ауылдық	48,1	43,8	0,1	0,5	11,7	0,0	8,4	0,1	26 582	47,2	1 423	
Ауызсудың негізгі көзі												
Жақсартылған	42,3	37,1	0,0	0,4	26,3	0,0	7,7	0,2	55 296	ҚМ	ҚМ	
Жақсартылмаған	53,2	45,1	1,8	0,0	8,5	0,0	20,4	0,1	1 508	46,4	1 508	

	Үй шаруашылығында пайдаланылатын суды тазарту әдісі ³¹⁾								Үй шаруашылығы мүшелерінің саны	Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын және суды тазартудың тиісті әдісін қолданатын үй шаруашылығы халқының үлесі ¹⁾	Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын үй шаруашылығы мүшелерінің саны	
	пайдаланылмайды	қайнату	ағартқыш/хлор қосу	мата арқылы сүзу	суға арналған сүзгішті пайдалану	күнмен дезинфекциялау	тұндыру	басқалар				
Үй шаруашылығы иесінің білімі												
Білімі жоқ/												
Бастауыш	58,4	34,5	0,0	0,0	7,2	0,0	7,9	0,0	1 135	(45,2)	32	
Негізгі орта	49,0	41,4	0,0	0,6	13,3	0,1	8,8	0,1	5 704	31,0	211	
Жалпы орта	49,8	39,1	0,2	0,4	14,4	0,0	7,1	0,1	17 668	44,3	782	
Техникалық және кәсіптік												
Жоғары	38,3	39,6	0,1	0,5	29,2	0,0	9,2	0,3	18 200	66,7	320	
Өткізу/БМ	35,1	30,6	0,0	0,3	42,6	0,0	7,4	0,3	14 030	37,1	163	
	(71,8)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(28,2)	(0,0)	66	-	0	
Әл-ауқат квинтили												
Өте кедей	48,2	47,4	0,0	0,3	5,2	0,0	10,3	0,2	11 360	45,0	1 100	
Екінші	49,7	44,2	0,3	0,5	9,7	0,0	7,6	0,1	11 362	51,0	350	
Орташа	47,2	37,1	0,0	0,5	21,4	0,0	6,5	0,1	11 364	(55,9)	48	
Төртінші	39,0	29,7	0,1	0,4	37,5	0,0	7,8	0,4	11 357	(*)	8	
Өте бай	28,7	27,9	0,0	0,4	55,3	0,0	8,2	0,3	11 360	(*)	2	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	45,2	36,1	0,1	0,6	23,4	0,0	7,3	0,2	35 426	40,3	1 140	
Орыстар	39,8	30,8	0,1	0,2	38,2	0,0	10,7	0,3	11 904	67,2	228	
Басқалары	36,3	49,8	0,0	0,3	19,2	0,0	7,7	0,1	9 472	62,2	140	
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	-	0	

³¹⁾ MICS 4.2 көрсеткіші - Суды тазарту.

³²⁾ Кестеде үй шаруашылығында пайдаланылатын суды тазарту әдістеріне арналған «БМ» бағаны өлшенбеген байқаулардың аз санына байланысты ұсынылмаған.

ҚМ: қолданылмайды.

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25–49 байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

“—” осы ұяшықта немесе бөлгіште өлшенбеген 0 жағдай.

Су көзіне дейінгі жолға кететін уақыт - WS.3 кестесінде, ал суды жеткізетін адамдар WS.4 кестесінде көрсетілген. WS.3 кестесінде суды үй шаруашылығының аумағында пайдаланатын үй шаруашылығының мүшелері де көрсететінін, ал басқа кестелердегі деректер үйден ауызсу көзіне дейінгі және кері қарай суға барудың бір жолы көрсететінін ескеру керек. Бір күн ішінде суға неше рет баратыны туралы ақпарат зерттеу кезінде жиналған жоқ.

WS.3 кестесінде келтірілген деректерден, тұтастай алғанда, елде жақсартылған ауызсу көздері халықтың 89,1 пайызында дерлік, тұрғынжайдың және аулалардың/жер учаскелерінің аумағы шегінде орналасқаны анықталды.

Тұрғынжайда немесе оның жақын маңында ауызсудың болмауы суды алу үшін су көзіне дейін және кері қарай 30 минут және одан да көп болуы мүмкін уақытты талап етуге әкеп соғады. Бұл суды алып келумен айналысатын адамдардың әр барған сайын алынатын судың көлемін азайтуына алып келеді, бұл, өз кезегінде, үй шаруашылығы мүшелерінің ең қарапайым ауызсу қажеттіліктерін қанағаттандыруына жағымсыз әсер етуі мүмкін³²⁾.

Үй шаруашылықтары мүшелерінің шамамен 10 пайызы ауызсу тұрғынжайдан немесе аула/жер

учаскесінің аясынан тыс жерде орналасқандықтан, олар су алуға үй шаруашылығынан тыс жерге баруға мәжбүр; мұндай жағдай ауылдық тұрғындардың 16,9 пайызына және қалалық тұрғындардың 4,1 пайызына тиесілі. Үй шаруашылықтарының 8,2 пайыз мүшелеріне (жақсартылған немесе жақсартылмаған) су көзіне дейін баруға, су алуға және кері қарай қайтуға - 30 минуттан аз, ал үй шаруашылығының 1,8 пайыз мүшелеріне 30 минут және одан да көп жұмсауға тура келеді. Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланатын тұрғындардың 6,8 пайызы суды бір рет алу үшін - 30 минуттан аз, ал тұрғындардың 1,4 пайызы жақсартылған немесе жақсартылмаған су көздеріне 30 минут немесе одан да көп уақыт жұмсайды. Ауылдық жерде тұрғындардың 14,2 пайызы су алып келуге - 30 минуттан аз, ал тұрғындардың 2,6 пайызы 30 минуттан көп жұмсайды, осы көрсеткіштер қалалық тұрғындар үшін жақсартылғандары – 2,9 пайыз және жақсартылмағандары үшін -1,2 пайыз. Солтүстік Қазақстан, Ақмола және Қостанай облыстары әр үй шаруашылығының мүшелерінің шамамен 7 пайызы ауыз судың жақсартылған және жақсартылмаған көздерінен алу және жеткізу үшін 30 және одан да көп уақыт жұмсайды.

³²⁾ Cairncross, S and Cliff, JL. (Кэйрнкросс және Клифф.) 1987. Water use and Health in Mueda, Mozambique. (Муэде, Мозамбиктегі суды пайдалану және денсаулық). Transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygiene (Тропикалық медицина мен гигиенаның Корольдік қоғамының жазбалары). 81: 51-4.

WS.3 кестесі. Су көзіне дейінгі жолға жұмсалатын уақыт

Ауызсудың жақсартылған және жақсартылмаған көздерін пайдаланушылар ауызсу көзіне дейін жолға, су алуға және кері қарай жолға жұмсайтын уақыт бойынша бөле отырып, үй шаруашылығы халқының пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	Су көзіне дейінгі жолға жұмсалатын уақыт								Барлығы	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланушылар				Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланушылар					
	тұрғынжайға тартылған су	30 минуттан аз	30 немесе одан да көп минут	өткізу/БМ	тұрғынжайға тартылған су	30 минуттан аз	30 немесе одан да көп минут	өткізу/БМ		
Барлығы	89,1	6,8	1,4	0,1	0,9	1,4	0,4	0,0	100,0	56 803
Өңір										
Ақмола	69,0	22,9	7,3	0,2	0,1	0,2	0,3	0,0	100,0	2 796
Ақтөбе	91,5	8,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3 580
Алматы	93,5	3,5	1,1	0,0	0,1	1,3	0,5	0,0	100,0	4 679
Атырау	99,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	100,0	1 849
Батыс Қазақстан	68,6	10,2	1,0	0,2	14,0	5,3	0,6	0,0	100,0	2 591
Жамбыл	94,4	3,7	0,1	0,2	0,0	1,5	0,0	0,0	100,0	3 647
Қарағанды	89,7	6,6	2,5	0,0	0,6	0,5	0,1	0,0	100,0	4 630
Қостанай	71,5	15,7	3,4	0,0	0,0	6,4	3,1	0,0	100,0	2 903
Қызылорда	92,7	3,4	0,2	0,0	3,2	0,5	0,0	0,0	100,0	1 893
Маңғыстау	99,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 841
Оңтүстік Қазақстан	95,6	1,7	0,4	0,1	0,1	1,5	0,6	0,0	100,0	9 964
Павлодар	89,3	4,8	0,7	0,2	0,2	3,6	1,1	0,0	100,0	2 274
Солтүстік Қазақстан	48,3	42,1	7,7	0,1	0,1	1,7	0,0	0,0	100,0	1 721
Шығыс Қазақстан	87,0	10,8	1,4	0,0	0,3	0,4	0,0	0,0	100,0	4 117
Астана қ.	97,6	1,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 047
Алматы қ.	98,4	0,1	0,5	0,0	0,0	0,5	0,4	0,0	100,0	4 271
Жергілікті жер										
Қалалық	95,9	2,7	1,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	100,0	30 222
Ауылдық	81,3	11,5	1,8	0,1	1,8	2,7	0,8	0,0	100,0	26 582
Үй шаруашылығы иесінің білімі										
Білімі жоқ/ Бастауыш	80,9	13,2	2,9	0,2	0,1	2,3	0,3	0,0	100,0	1 135
Негізгі орта	80,4	13,1	2,6	0,2	0,6	2,3	0,8	0,0	100,0	5 704
Жалпы орта	85,2	9,0	1,3	0,0	1,9	1,8	0,7	0,0	100,0	17 668
Техникалық және кәсіптік	90,8	5,8	1,5	0,1	0,3	1,1	0,3	0,0	100,0	18 200
Жоғары	95,8	2,2	0,8	0,0	0,4	0,6	0,1	0,0	100,0	14 030
Өткізу/БМ	(100,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	66
Әл-ауқат квинтили										
Өте кедей	61,1	25,1	3,8	0,2	2,9	5,1	1,7	0,0	100,0	11 360
Екінші	87,9	7,3	1,6	0,1	1,2	1,5	0,3	0,0	100,0	11 362
Орташа	96,4	1,6	1,7	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	100,0	11 364
Төртінші	99,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	11 357
Өте бай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	11 360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты										
Қазақтар	87,8	7,5	1,4	0,1	1,2	1,5	0,5	0,0	100,0	35 426
Орыстар	89,5	7,0	1,6	0,0	0,4	1,1	0,4	0,0	100,0	11 904
Басқалары	93,2	3,9	1,3	0,0	0,2	1,1	0,2	0,0	100,0	9 472
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25–49 байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

WS.4 кестесінде үй шаруашылығының шегінен тыс жерлерден су алатын адамдар туралы деректер келтірілген. Зерттеу нәтижелері су көзі тұрғынжайдың немесе ауланың/жер учаскесінің шегінен тыс жерде орналасқанда ауызсуды алуға жиірек ересек ер адам (62,6 пайыз), ал әрбір үшінші жағдайда ересек әйел (33,2 пайыз) болып табылатынын көрсетті. Үй шаруашылығының 3,5 пайызында су алу бойынша жасы 15-ке дейінгі балаларға тиісінше жүктелген,

бұл ретте қыздар мен ұлдардың үлесі тиісінше 0,9 және 2,7 пайыз құрады. Ауылдық жерде үй шаруашылықтарының 59,0 пайыз жағдайында ауыз суды ересек ерлер қайтамасыз етеді, қалалық жерге қарағанда, ауызсумен үй шаруашылығын қамтамасыз ету бойынша ересек әйелдерге (35,9 пайыз) және жасы 15-ке дейінгі балаларға жүктеледі (тиісінше 3,3 және 1,1 пайыз). Ауылдық жерге қарағанда, қалалық жерде ауыз суды ересек ер адамдар

қамтамасыз ететін үй шаруашылықтарының үлесі (74,2 пайыз) жоғары. Үй шаруашылығы иелерінің білім деңгейі жоғары болған сайын, әйелдер мен жасы 15-ке дейінгі балалар да сырттан су алу процесіне аз тартылады: үй шаруашылықтарының 50 пайызға жуық жағдайларда, олардың үй шаруашылығы иелерінің

бастауыш немесе ешқандай білімі жоқ, әдетте су алуды ересек әйелдер жасайды, ал басшылары жоғары білімді үй шаруашылықтарында су алумен әйелдердің үй шаруашылығы иелерінің бастауыш немесе 22,4 пайызы айналысады.

WS.4 кестесі. Су алуды жүргізетін адам

Ауызсу тұрғынжайға тартылмаған үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі және ауызсу тұрғынжайға тартылмаған үй шаруашылықтарының үй шаруашылығында пайдаланылатын ауызсу алуды жүргізетін адамдар бойынша бөле отырып, пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ауызсу тұрғынжайға тартылмаған үй шаруашылықтарының пайыздық үлесі	Үй шаруашылықтарының саны	Әдетте ауызсу алуды жүргізетін адам							Ауызсу тұрғынжайға тартылмаған үй шаруашылықтарының саны
			ересек әйел	ересек ер адам	15 жастан кіші қыз	15 жастан кіші ұл бала	БМ	өткізу	барлығы	
Барлығы	10,1	16 500	33,2	62,6	0,9	2,7	0,0	0,6	100,0	1 663
Өңір										
Ақмола	28,7	944	32,0	64,4	0,7	1,8	0,2	1,0	100,0	270
Ақтөбе	8,6	983	(27,9)	(72,1)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	85
Алматы	6,4	1 260	17,8	74,8	0,0	7,4	0,0	0,0	100,0	80
Атырау	0,2	456	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1
Батыс Қазақстан	15,0	764	29,9	65,8	3,8	0,0	0,0	0,5	100,0	115
Жамбыл	4,9	880	(54,4)	(43,4)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(2,2)	100,0	43
Қарағанды	8,2	1 614	22,0	76,0	0,0	1,9	0,0	0,0	100,0	133
Қостанай	24,0	978	31,9	66,2	0,5	1,2	0,0	0,2	100,0	235
Қызылорда	5,2	402	(62,8)	(34,4)	(2,8)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	21
Маңғыстау	0,3	412	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1
Оңтүстік Қазақстан	4,0	2 055	(53,7)	(18,0)	(4,6)	(18,9)	(0,0)	(4,9)	100,0	83
Павлодар	8,9	829	20,4	77,6	0,0	2,0	0,0	0,0	100,0	74
Солтүстік Қазақстан	48,8	645	35,8	61,4	0,3	2,4	0,0	0,0	100,0	315
Шығыс Қазақстан	10,2	1 523	40,3	56,1	0,7	2,1	0,0	0,7	100,0	155
Астана қ.	2,3	1 310	(60,2)	(39,8)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	30
Алматы қ.	1,5	1 445	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	22
Жергілікті жер										
Қалалық	3,9	9 967	24,5	74,2	0,0	0,7	0,0	0,6	100,0	391
Ауылдық	19,5	6 533	35,9	59,0	1,1	3,3	0,0	0,6	100,0	1 272
Үй шаруашылығы иесінің білімі										
Білімі жоқ/										
Бастауыш	20,6	331	50,4	46,9	0,0	2,7	0,0	0,0	100,0	68
Негізгі орта	18,9	1 659	35,2	60,6	0,9	2,5	0,1	0,7	100,0	313
Жалпы орта	13,6	4 475	35,0	60,3	1,2	3,3	0,0	0,2	100,0	610
Техникалық және кәсіптік	9,0	5 574	31,1	64,7	0,8	2,3	0,0	1,1	100,0	504
Жоғары	3,8	4 453	22,4	74,6	0,0	1,6	0,0	1,3	100,0	168
Өткізу/БМ	(*)	8	-	-	-	-	-	-	0,0	0
Әл-ауқат квинтилі										
Өте кедей	40,2	3 035	37,2	58,4	0,7	3,0	0,0	0,7	100,0	1 219
Екінші	12,4	2 646	24,1	71,7	1,7	2,3	0,0	0,3	100,0	329
Орташа	3,6	3 109	18,2	81,1	0,0	0,0	0,0	0,7	100,0	113
Төртінші	0,0	3 979	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2
Өте бай	0,0	3 731	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты										
Қазақтар	11,0	9 124	31,4	63,5	0,9	3,3	0,0	0,9	100,0	1 008
Орыстар	9,0	4 811	33,3	64,6	0,0	1,9	0,0	0,3	100,0	431
Басқалары	8,7	2 564	41,6	54,4	2,2	1,4	0,0	0,3	100,0	224
Өткізу/БМ	(*)	1	-	-	-	-	-	-	0,0	0

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25–49 байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

“–” осы ұяшықта немесе бөлгіште өлшенбеген 0 жағдай.

Жақсартылған санитарияға қол жеткізу

Тұрғындар бөлігінің жақсартылған санитария құралдарына және таза суға қол жеткізбеуі аурулардың бірі іш өту болатын түрлі ауру қоздыратын ішек инфекцияларының таралу факторларының бірі болып табылады. Іш өту бірқатар бактериялардан, вирустардан және паразиттерден қозатын инфекциялардың симптомы болып табылады, оның көпшілігі нәжістермен ластанған су арқылы таралады. Инфекциялар ішу, тамақ әзірлеу және жеке бас гигиенасын сақтау үшін таза су жетіспейтін жерлерде кеңінен таралады.

Жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғы адамның адам нәжістерімен байланысын гигиеналық түрде болдырмауға мүмкіндік беретін құрылғы ретінде айқындалады.

Адам экскременттерін жоюға арналған жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылар өзіне кәріз жүйесіне қосылған шайғышы немесе ағызғышы, тұндырғысы немесе қоқыс төгетін оры бар әжетхананы; желдеткіші бар жақсы жабдықталған қоқыс төгетін оры, төсеніші бар қоқыс төгетін оры қамтиды. Қазақстанда жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылардың пайдаланылуы туралы деректер WS.5 кестесінде берілген.

Қазақстан халқының жалпы 99,9 пайызы жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылар пайдаланылатын үй шаруашылықтарында тұрады, бұл ретте негізгі сипаттамалар бойынша айтарлықтай айырмашылықтар жоқ (WS.5 кестесі). Кестеде тұтастай

алғанда, халықтың 48,1 пайызы - шайғышы/ағызғышы бар әжетханаларды, ал 51,8 пайызы - төсеніші бар қоқыс төгетін оры немесе желдеткіші бар қоқыс төгетін оры бар әжетханаларды пайдаланатыны көрсетілген³³⁾. Бұл ретте қалалық жерде - халықтың 68 пайызынан көбі шайғышы кәрізге қосылған әжетханаларды, ал ауылдық жерде халықтың 85,5 пайызы төсеніші бар қоқыс төгетін оры немесе желдеткішпен жабдықталған қоқыс төгетін оры бар жабық әжетханаларды пайдаланады. Шайғышы/ағызғышы кәрізге қосылған жүйесі бар әжетханаларды пайдаланатын Оңтүстік Қазақстан, Қызылорда, Жамбыл және Алматы облыстары халқының 20 пайызымен салыстырғанда, Астана қаласы халқының 90 пайыздан астамы және шамамен Павлодар мен Қарағанды облыстары және Алматы қаласы халқының 70-80 пайызы санитариялық-гигиеналық құрылғылардың осындай түрін пайдаланады. Қызылорда мен Оңтүстік Қазақстан облыстарында халықтың 80 пайызы төсеніші бар қоқыс төгетін оры немесе желдеткіші бар қоқыс төгетін оры бар әжетханаларды пайдаланса, ал Астана қаласында халықтың 5,9 пайызы ғана әжетхананың осындай түрін пайдаланады. Төсеніші бар қоқыс төгетін орны немесе желдеткіші бар қоқыс төгетін орны бар әжетханалар әл-ауқат деңгейі өте кедей және орташа квинтильді үй шаруашылығында тұратын халыққа тән болса, шайғышы/ағызғышы бар әжетханалар әл-ауқаты өте бай квинтильді үй шаруашылығында тұратын халыққа тән.

WS.5 кестесі. Санитариялық-гигиеналық құрылғылардың типтері

Үй шаруашылығы пайдаланатын әжетханалар типтері бойынша бөле отырып, үй шаруашылығы халқының пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	Үй шаруашылығы пайдаланатын әжетханалар типі										Барлығы	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	Жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылар					Жақсартылмаған санитариялық-гигиеналық құрылғылар						
	Мыналарға қосылған шайғышы/ағызғышы бар әжетхана:				төсеніші бар қоқыс төгетін орын немесе желдеткіші бар қоқыс төгетін орын	қандай да бір жерге шаю	төсеніші жоқ қоқыс төгетін ор / ашық қоқыс төгетін ор	басқа	өткізу/ БМ	Ашық нәжіс шығару (әжетхана жоқ/ бұталар, дала)		
кәріз жүйесіне	тұндырғышқа	қоқыс төгетін орға	белгісіз жер/НЗ қайда екеніне сенімсіз									
Барлығы	38,3	9,1	0,6	0,0	51,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	56 803
Өңір												
Ақмола	24,9	21,0	1,9	0,0	52,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	100,0	2 796
Ақтөбе	31,2	4,7	3,1	0,0	60,9	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	100,0	3 580
Алматы	19,1	17,7	3,0	0,2	59,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 679
Атырау	37,1	10,1	0,0	0,0	52,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 849
Батыс Қазақстан	24,1	11,0	0,0	0,0	64,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 591
Жамбыл	17,7	11,2	0,0	0,0	71,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3 647
Қарағанды	68,8	7,9	0,3	0,0	23,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 630
Қостанай	47,7	16,3	0,0	0,0	36,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 903
Қызылорда	12,3	4,0	0,0	0,0	83,6	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	100,0	1 893
Маңғыстау	41,3	0,9	0,3	0,0	57,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 841

³³⁾ Төсеніші бар қоқыс төгетін оры бар әжетханалардың 60,1 пайызын желдеткіші бар қоқыс төгетін оры бар әжетханаға қателесіп жатқызуға байланысты әжетхананың осы 2 түрі барлық сипаттамалар бойынша бір санатқа біріктірілді.

	Үй шаруашылығы пайдаланатын әжетханалар типі										Барлығы	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	Жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылар					Жақсартылмаған санитариялық-гигиеналық құрылғылар						
	Мыналарға қосылған шайғышы/ағызғышы бар әжетхана:				төсеніші бар қоқыс төгетін орын немесе желдеткіші бар қоқыс төгетін орын	қандай да бір жерге шаю	төсеніші жоқ қоқыс төгетін ор / ашық қоқыс төгетін ор	басқа	өткізу/ БМ	Ашық нәжіс шығару (әжетхана жоқ/ бұталар, дала)		
	көріз жүйесіне	тұндырғышқа	қоқыс төгетін орға	белгісіз жер/НЗ қайда екеніне сенімсіз								
Оңтүстік Қазақстан	10,4	7,2	0,0	0,0	82,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	9 964
Павлодар	65,9	3,4	0,7	0,0	30,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 274
Солтүстік Қазақстан	29,7	7,9	0,0	0,0	61,2	0,0	0,0	0,5	0,2	0,4	100,0	1 721
Шығыс Қазақстан	45,0	4,6	0,6	0,0	49,7	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 117
Астана қ.	92,1	2,1	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 047
Алматы қ.	68,0	13,5	0,0	0,0	18,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	100,0	4 271
Жергілікті жер												
Қалалық	68,2	9,1	0,3	0,0	22,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	30 222
Ауылдық	4,3	9,1	1,0	0,0	85,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	26 582
Үй шаруашылығы иесінің білімі												
Білімі жоқ/ Бастауыш	17,5	4,6	0,0	0,1	77,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 135
Негізгі орта	20,4	6,9	1,0	0,0	71,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	5 704
Жалпы орта	19,9	7,8	0,7	0,0	71,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	17 668
Техникалық және кәсіптік	42,8	9,8	0,6	0,0	46,7	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	18 200
Жоғары	64,7	11,1	0,6	0,0	23,5	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	14 030
Өткізу/БМ	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(100,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	66
Әл-ауқат квинтили												
Өте кедей	0,1	0,4	0,3	0,0	99,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	100,0	11 360
Екінші	1,4	3,3	1,2	0,0	94,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	11 362
Орташа	16,6	22,3	0,7	0,0	60,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	11 364
Төртінші	76,1	17,2	0,9	0,1	5,6	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	11 357
Өте бай	97,3	2,3	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	11 360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	35,1	8,0	0,7	0,0	56,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	35 426
Орыстар	59,1	10,4	0,6	0,1	29,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	100,0	11 904
Басқалары	23,9	11,7	0,4	0,0	63,9	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	100,0	9 472
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25–49 байқауға негізделген.

(*)көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

2015 жылға дейін МДМ және ДДҰ/UNICEF Сумен жабдықтаудың және санитарияның мониторингі бойынша бірлескен бағдарламасы (МББ) санитариялық-гигиеналық құрылғыларды, егер олар барлық жағынан қолайлы болса, бірақ бұл ретте қоғамдық болып табылса және екі немесе одан да көп үй шаруашылығының мүшелері оны бірлесіп пайдаланса, жақсартылмаған деп жіктейді. Сондықтан «жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдалану» термині осы есептің түпмәтінінде де, МДМ көрсеткіші ретінде де – не қоғамдық, не бірлесіп пайдаланылатын болып табылмайтын жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларды белгілеу үшін қолданылады. Жақсартылған санитарияға қол жеткізу туралы деректер WS.6 және WS.7 кестесілерде берілген.

WS.6 кестесінің деректері бойынша халықтың 99,9 пайызы жақсартылған санитариялық-

гигиеналық құрылғыларды пайдаланытыны көрініп тұр. Халықтың 98 пайызы осындай санитариялық-гигиеналық құрылғыларды басқа үй шаруашылығының мүшелерімен бірлесіп пайдаланбайды. Халықтың шамамен 2 пайызы ғана қоғамдық болып табылатын немесе басқа үй шаруашылықтарымен бірлесіп пайдаланылатын жақсартылған әжетханаларды пайдаланады. Қала тұрғындары, ауыл тұрғындарына қарағанда, жақсартылған типтегі әжетханаларды бірлескен негізде біршама жиірек (тиісінше 2,8 және 0,8 пайыз) пайдаланады. Астана қаласында халықтың ең үлкен үлесі жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылар және әжетханаларды пайдаланады, мұнда халықтың 6,4 пайызы қоғамдық әжетханаларды, ал 5,8 пайызы басқа үй шаруашылығының мүшелерімен бірлесіп әжетханаларды пайдаланады. WS.2-график санитариялық-гигиеналық құрылғыларды типтері бойынша пайдалану жөніндегі халықты бөлуді

көрсетеді.

WS.6 кестесі. Санитариялық-гигиеналық құрылғыларды жеке және бірлесіп пайдалану

Жақсартылған және жақсартылмаған санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланушылар бойынша бөле отырып, үй шаруашылығы халқының санитариялық-гигиеналық құрылғыларды жеке немесе қоғамдық пайдаланатынына қарай пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

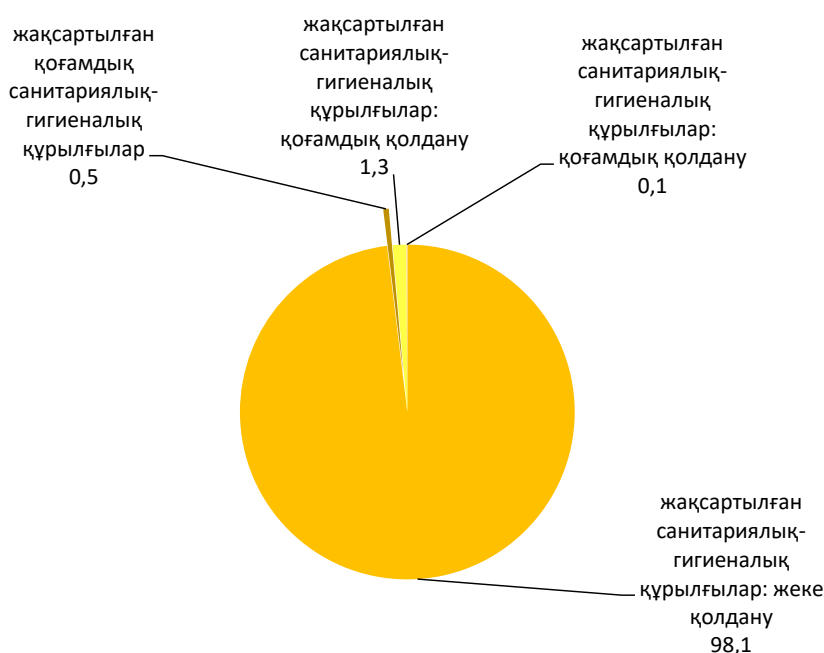
	Жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланушылар					Жақсартылмаған санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланушылар	Ашық нәжіс шығару (әжетхана жоқ/бұталар/дала)	Барлығы	Үй шаруашылығының мүшелері
	басқа үй шаруашылықтары мен бірлесіп пайдаланылмайды ¹⁾	қоғамдық болып табылады	Мыналармен бірлесіп пайдаланылады:		өткізу/БМ	басқа үй шаруашылықтары мен бірлесіп пайдаланылмайды			
			5 үй шаруашылығының мүшелерінен көп емес	5 үй шаруашылығының мүшелерінен көп					
Барлығы	98,0	0,5	0,8	0,5	0,0	0,1	0,0	100,0	56 803
Өңір									
Ақмола	99,5	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	100,0	2 796
Ақтөбе	97,3	0,0	0,1	2,4	0,0	0,2	0,0	100,0	3 580
Алматы	99,8	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	4 679
Атырау	99,7	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 849
Батыс Қазақстан	95,4	0,8	3,6	0,2	0,0	0,0	0,0	100,0	2 591
Жамбыл	99,3	0,1	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	100,0	3 647
Қарағанды	99,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 630
Қостанай	98,8	0,0	1,1	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	2 903
Қызылорда	98,2	0,8	0,6	0,1	0,0	0,2	0,0	100,0	1 893
Маңғыстау	98,6	0,2	0,8	0,4	0,0	0,0	0,0	100,0	1 841
Оңтүстік Қазақстан	98,5	0,0	0,9	0,4	0,1	0,1	0,0	100,0	9 964
Павлодар	99,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 274
Солтүстік Қазақстан	97,6	0,0	0,7	0,5	0,0	0,7	0,4	100,0	1 721
Шығыс Қазақстан	99,2	0,0	0,2	0,1	0,3	0,1	0,0	100,0	4 117
Астана қ.	87,9	6,4	3,8	2,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 047
Алматы қ.	98,6	0,0	1,0	0,1	0,1	0,2	0,0	100,0	4 271
Жергілікті жер									
Қалалық	97,1	0,9	1,2	0,7	0,0	0,1	0,0	100,0	30 222
Ауылдық	99,0	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1	0,0	100,0	26 582
Үй шаруашылығы иесінің білімі									
Білімі жоқ/									
Бастауыш	99,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 135
Негізгі орта	98,2	0,1	1,1	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	5 704
Жалпы орта	97,5	0,8	1,0	0,5	0,1	0,1	0,0	100,0	17 668
Техникалық және кәсіптік	97,8	0,4	1,0	0,6	0,0	0,1	0,0	100,0	18 200
Жоғары	98,6	0,6	0,5	0,3	0,0	0,1	0,0	100,0	14 030
Өткізу/БМ	(100,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	66
Әл-ауқат квинтили									
Өте кедей	98,1	0,1	0,9	0,6	0,2	0,1	0,1	100,0	11 360
Екінші	98,6	0,4	0,5	0,4	0,0	0,1	0,0	100,0	11 362
Орташа	97,7	0,2	1,4	0,6	0,0	0,1	0,0	100,0	11 364
Төртінші	96,9	1,2	1,2	0,6	0,0	0,1	0,0	100,0	11 357
Өте бай	98,7	0,8	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	100,0	11 360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты									
Қазақтар	97,5	0,7	1,0	0,6	0,1	0,1	0,0	100,0	35 426
Орыстар	98,8	0,1	0,8	0,2	0,0	0,1	0,0	100,0	11 904
Басқалары	98,8	0,5	0,2	0,3	0,0	0,1	0,1	100,0	9 472
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1

¹⁾ MICS 4.3 көрсеткіші; МДМ 7.9 көрсеткіші- Жақсартылған санитарияға қол жеткізу.

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25–49 байқауға негізделген.

(*)көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

WS.2 графигі. Үй шаруашылықтары мүшелерінің санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдалануын, оның ішінде бірлесіп пайдалануын пайызбен бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

Ауызсудың жақсартылған көздеріне және жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларға қол жеткізу үй шаруашылығы мүшелерінің денсаулығына белгілі бір пайда келтіреді.³⁴⁾ 2008 жылғы баяндамада³⁵⁾ МББ әзірлеген агрегатсыздану және ауызсу мен санитарияға қол жеткізу туралы деректерді нақтылау және оларды «сатылық» форматта көрсету арқылы қол жеткізу көрсеткіштерін ұсынудың жаңа тәсілі берілген. Осы «сатының» үш басқышы – ауызсуға қол жеткізу туралы деректерге және төрт басқышы беталыстың агрегатсызданған талдауын жүргізуге мүмкіндік беретін санитарияға қол жеткізу туралы деректерге қатысты. Мысалы, санитарияға қатысты бұл тәсіл халықтың: а) санитариялық-гигиеналық құрылғыларды мүлдем пайдаланбайтындар, б) МББ «жақсартылмаған» деп айқындайтын санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатындар, в) тиісті санитариялық-гигиеналық құрылғыларды үй шаруашылығының басқа мүшелерімен бірлесіп пайдаланатындар және г) «жақсартылған» санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатындар деп бөлінуін көзбен көруге мүмкіндік береді.

WS.7 кестесінде халықты сатының «Ауызсу» және «Санитария» басқыштары бойынша үй

шаруашылығын бөлудің пайыздық үлесі көрсетілген. Кестеде ауызсудың жақсартылған көздерін³⁶⁾ және экскременттерді жоюдың жақсартылған санитариялық құралдарын пайдаланатын үй шаруашылығы халқының пайыздық үлесі де көрсетілген. WS.7 кестесі Қазақстандағы үй шаруашылықтарыны 97,3 пайызы жақсартылған су көздеріне, ал 98,0 пайыз жақсартылған санитарияға қол жеткізген. Қазақстанда халықтың 95,4 пайызы ауызсудың жақсартылған көздеріне және жақсартылған санитарияға қол жеткізген. Ауызсудың жақсартылған көздерін және санитарияны пайдаланатын қала тұрғындарының үлесі ауыл тұрғындарының үлесінен сәл асады (тиісінше 96,8 және 93,8 пайыз). Ауызсудың жақсартылған көздеріне және жақсартылған санитарияға қолжетімділік, әл-ауқат деңгейі бойынша өте кедей квинтильді (88,4 пайыз) үй шаруашылығында тұратындарға қарағанда, әл-ауқат деңгейі бойынша өте бай квинтильді (98,7 пайыз) үй шаруашылығында тұратын халықта жоғары. Батыс Қазақстан облысында жақсартылған ауызсуға және санитарияға қол жеткізген халықтың үлесі 76,2 пайыз ғана құрайды, бұл жалпыұлттық көрсеткіштен 19,2 пайыз пунктке төмен.

Бұл нәтижелер WS.3-графикте әл-ауқат квинтильдері бойынша бөлініп берілген.

³⁴⁾ Wolf, Jetal. (Вулфидр.) 2014. Systematic review: Assessing the impact of drinking water and sanitation on diarrhoeal disease in low- and middle-income settings: systematic review and meta-regression (Жүйелі шолу: ауыз су мен санитарияның орташа кіпici төмен адамдар арасында іш өтумен ауыруға ықпалын бағалау: жүйелі шолу және мета-регрессия). TropicalMedicineandInternationalHealth 2014.

DfID (Ұлыбританияның Халықаралық даму министрлігі). 2013. Water, SanitationandHygiene: EvidencePaper(Сумен жабдықтау, санитария және гигиена: дәлелдемелік құжат): <http://r4d.dfid.gov.uk/pdf/outputs/sanitation/WASH-evidence-paper-april2013.pdf>

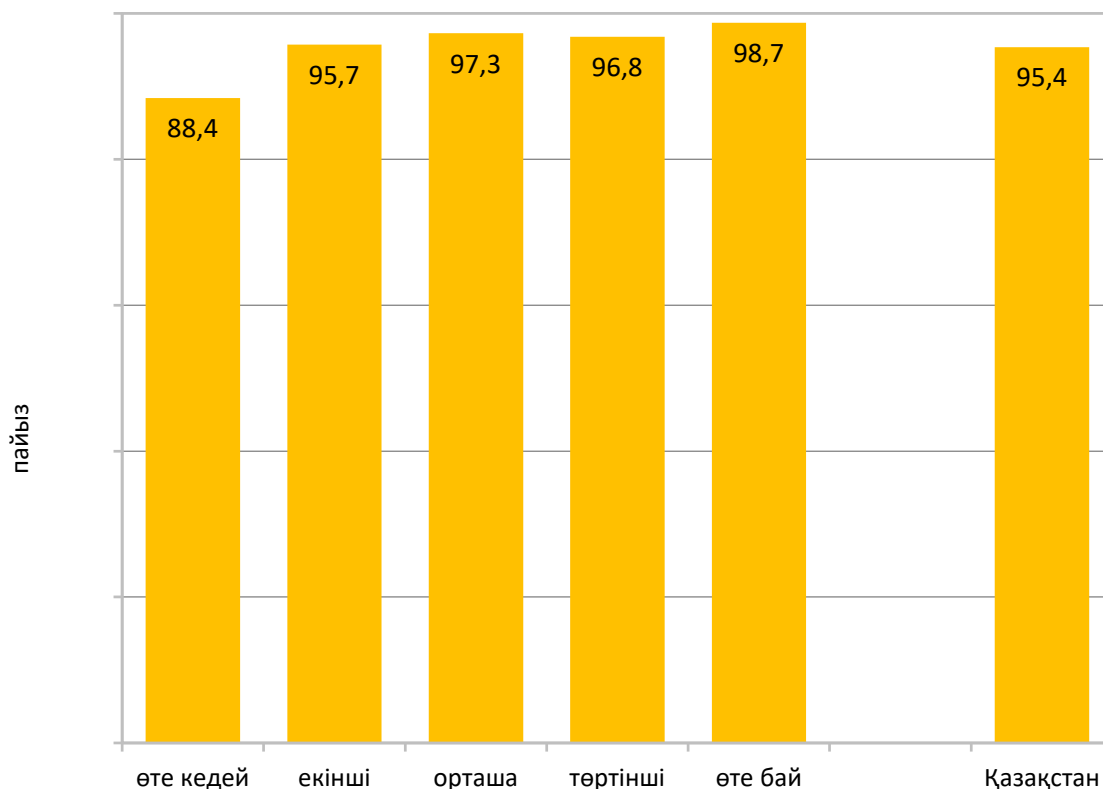
³⁵⁾ МББДДҰ/UNICEF. 2008. МДМ бағалауы туралы есеп: http://www.wssinfo.org/fileadmin/user_upload/resources/1251794333-JMP_08_en.pdf

³⁶⁾ Құтыдағы суды ауыз судың негізгі көзі ретінде белгілегендер тамақ әзірлеу және қол жуу сияқты басқа да мақсаттарға пайдаланылатын судың көзі бойынша бөле отырып бөлінген.

WS.3 графигі. Үй шаруашылықтары мүшелерінің ауызсудың жақсартылған көздерін және жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларын пайдалануы, Қазақстан 2015 жыл

Әл-ауқат индексі квинтильдері

WS.7 кестесі. Ауызсудың жақсартылған көздеріне және жақсартылған санитарияға қол жеткізу сатылары

Үй шаруашылығы халқының ауызсу көздеріне және санитарияға қол жеткізу сатылары бойынша пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	Үй шаруашылығы халқының пайыздық үлесі, олар:											
	Ауызсудың жақсартылған көздеріне қол жеткізеді ^{1), a}		Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланады	барлығы	жақсартылған санитарияға қол жеткізеді	жақсартылған көздеріне мүмкіндігі жоқ				барлығы	Ауызсудың жақсартылмаған көздеріне және жақсартылған санитарияға қол жеткізген	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	Тұрғынжайға, жер учаскесіне немесе аулаға тартылған су	Басқа да жақсартылған көздер				Бірлесіп пайдаланылатын жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылар	Жақсартылмаған санитариялық-гигиеналық құрылғылар	Ашық нәжіс шығару	барлығы			
Барлығы	79,2	18,1	2,7	100,0	98,0	1,9	0,1	0,0	100,0	95,4	56 803	
Өңір												
Ақмола	58,1	41,3	0,6	100,0	99,5	0,3	0,0	0,2	100,0	98,9	2 796	
Ақтөбе	76,6	23,4	0,0	100,0	97,3	2,5	0,2	0,0	100,0	97,3	3 580	
Алматы	91,2	7,0	1,8	100,0	99,8	0,2	0,0	0,0	100,0	98,0	4 679	
Атырау	91,1	8,8	0,2	100,0	99,7	0,3	0,0	0,0	100,0	99,5	1 849	
Батыс Қазақстан	56,1	23,9	19,9	100,0	95,4	4,6	0,0	0,0	100,0	76,2	2 591	
Жамбыл	69,7	28,8	1,5	100,0	99,3	0,7	0,0	0,0	100,0	97,8	3 647	
Қарағанды	83,9	14,9	1,3	100,0	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	98,7	4 630	
Қостанай	65,8	24,8	9,4	100,0	98,8	1,2	0,0	0,0	100,0	89,4	2 903	
Қызылорда	82,7	13,6	3,7	100,0	98,2	1,6	0,2	0,0	100,0	94,6	1 893	
Маңғыстау	61,6	38,4	0,0	100,0	98,6	1,4	0,0	0,0	100,0	98,6	1 841	

	Үй шаруашылығы халқының пайыздық үлесі, олар:										
	Ауызсудың жақсартылған көздеріне қол жеткізеді ^{1), а}		Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланады	барлығы	жақсартылған санитарияға қол жеткізеді	жақсартылған көздеріне мүмкіндігі жоқ			барлығы	Ауызсудың жақсартылмаған көздеріне және жақсартылған санитарияға қол жеткізген	Үй шаруашылығы мүшелерінің саны
	Тұрғынжайға, жер учаскесіне немесе аулаға тартылған су	Басқа да жақсартылған көздер				Бірлесіп пайдаланылатын жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғылар	Жақсартылмаған санитариялық-гигиеналық құрылғылар	Ашық нәжіс шығару			
Оңтүстік Қазақстан	89,2	8,7	2,2	100,0	98,5	1,4	0,1	0,0	100,0	96,4	9 964
Павлодар	74,1	21,0	4,9	100,0	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	95,1	2 274
Солтүстік Қазақстан	42,5	55,7	1,8	100,0	97,6	1,2	0,7	0,4	100,0	95,8	1 721
Шығыс Қазақстан	68,9	30,4	0,8	100,0	99,2	0,6	0,1	0,0	100,0	98,5	4 117
Астана қ.	96,7	3,3	0,0	100,0	87,9	12,1	0,0	0,0	100,0	87,9	4 047
Алматы қ.	97,4	1,7	0,9	100,0	98,6	1,2	0,2	0,0	100,0	97,7	4 271
Жергілікті жер											
Қалалық	93,6	6,1	0,3	100,0	97,1	2,8	0,1	0,0	100,0	96,8	30 222
Ауылдық	62,9	31,8	5,4	100,0	99,0	0,9	0,1	0,0	100,0	93,8	26 582
Үй шаруашылығы иесінің білімі											
Білімі жоқ/Бастауыш	66,6	30,6	2,8	100,0	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	97,1	1 135
Негізгі орта	66,4	29,9	3,7	100,0	98,2	1,7	0,0	0,0	100,0	94,5	5 704
Жалпы орта	71,6	23,9	4,4	100,0	97,5	2,4	0,1	0,0	100,0	93,2	17 668
Техникалық және кәсіптік	82,4	15,8	1,8	100,0	97,8	2,0	0,1	0,0	100,0	96,1	18 200
Жоғары	90,9	8,0	1,2	100,0	98,6	1,3	0,1	0,0	100,0	97,4	14 030
Өткізу/БМ	(86,8)	(13,2)	(0,0)	100,0	(100,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	100,0	(100,0)	66
Әл-ауқат квинтили											
Өте кедей	35,1	55,2	9,7	100,0	98,1	1,7	0,1	0,1	100,0	88,4	11 360
Екінші	70,5	26,4	3,1	100,0	98,6	1,3	0,1	0,0	100,0	95,7	11 362
Орташа	91,0	8,6	0,4	100,0	97,7	2,2	0,1	0,0	100,0	97,3	11 364
Төртінші	99,6	0,3	0,1	100,0	96,9	3,0	0,1	0,0	100,0	96,8	11 357
Өте бай	100,0	0,0	0,0	100,0	98,7	1,3	0,0	0,0	100,0	98,7	11 360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты											
Қазақтар	76,5	20,3	3,2	100,0	97,5	2,4	0,1	0,0	100,0	94,3	35 426
Орыстар	82,2	15,9	1,9	100,0	98,8	1,1	0,1	0,0	100,0	96,9	11 904
Басқалары	85,7	12,9	1,5	100,0	98,8	1,0	0,1	0,1	100,0	97,5	9 472
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	1

¹⁾ MICS 4.1 көрсеткіші; МДМ 7.8 көрсеткіші - Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдалану.

²⁾ MICS 4.3 көрсеткіші; МДМ 7.9 көрсеткіші – Жақсартылған санитарияға қол жеткізу.

³⁾ Ауызсудың негізгі көзі ретінде құтыдағы суды көрсеткен респонденттер тамақ әзірлеу және қол жуу сияқты басқа да мақсаттар үшін қолданылатын су көзіне сәйкес бөлінеді.

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25–49 байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

Қол жуу

Қолды сумен сабынмен жуу бес жасқа дейінгі балалардың диареямен және пневмониямен науқастануын төмендетуге мүмкіндік беретін денсаулық сақтаудың неғұрлым үнемді шарасы болып табылады³⁷⁾. Бұл шара қол жуу әрбір әжетхана барған сайын, азық-түлік өнімдерімен жұмыс істеу алдында, баланы тамақтандыру алдында қол жуу немесе тамақтану алдында баланың қолын жуу жүзеге асырылғанда біршама тиіді болады. Қолды осы маңызды сәттерде дұрыс жууды бағалау өте қиын. Интервьюердің бақылауына немесе респонденттердің олардың қол жуу практикасы туралы жауаптарына сенімді балама интервьюердің үй-жайды ол жерде қол жууға арналған арнайы орынның болуы мәніне қарау және су мен сабынның болуын (немесе қолға арналған басқа да жуу құралдарын) анықтау үшін қол жууға арналған орынды³⁸⁾ көзбен шолып қарауы арқылы қолды дұрыс жуу ықтималдығын бағалау болып табылады.

Тексеру кезінде интервьюерлер 97,3 пайыз, қалалық жерде – 96,6 пайыз, ауылдық жерде – 98,4 пайыз үй шаруашылығында, қол жууға арналған арнайы орынды көре алды. Алматы облысы және Алматы қаласында интервьюерлер үй шаруашылығының шамамен 93 пайызында ғана қол жууға арналған арнайы орынды (тиісінше 93,0 және 93,3 пайыз)

көрді. Үй шаруашылығының 0,2 пайызында қол жууға арналған орын тұрғынжайдың да, ауланың немесе жер учаскесінің де шегінен тыс жерде орналасқан.

Үй шаруашылығының 2,5 пайызында ғана қол жууға арналған арнайы орынды көре алмады немесе оны көрсеткісі келмеді (WS.8 кестесі). Іс жүзінде әрбір үй шаруашылығында (99,0 пайыз) қол жууға арналған нақты орында су да, сабын да болды. Қол жууға арналған орынның болуы, су мен сабынның болуы тұрып жатқан өңірге, жергілікті жердің түріне, басшының білім деңгейіне немесе үй шаруашылығының әл-ауқатына байланысты емес.

Интервьюерлер қол жууға арналған орынды көрген үй шаруашылығының 96,7 пайызында сабынды көзімен көрген, үй шаруашылығының 0,5 пайызында сабынды үй шаруашылығының мүшелері көрсеткен; үй шаруашылығының 0,1 пайызында сабын болмаған. Интервьюерлер қол жууға арналған орынды көрмеген үй шаруашылығының 0,8 пайызында оларға сабынды көрсеткен; ал үй шаруашылығының 1,8 пайызында интервьюерлерге сабында көрсете алмаған немесе көрсетуден бас тартқан. Тұтастай алғанда, еліміздің үй шаруашылығының 97,9 пайызында қол жууға арналған сабын үй шаруашылығының белгілі бір сипаттамасына қарамастан болды (WS.9 кестесі).

³⁷⁾ Cairncross, S and Valdmanis, V. (Кэйрнкросс и Вальдманис) 2006. *Water supply, sanitation and hygiene promotion* (Тиісінше сумен жабдықтауды, санитарияны және гигиенаны ынталандыру.) Chapter 41 in *Disease Control Priorities in Developing Countries*. (41 тарау, «Дамыған елдерде науқамтануды бақылау саласындағы басыдықтар» басылымы.) 2nd Edition, Edt. Jameson et al. Дүниежүзілік банк.

³⁸⁾ Ram, P et al. editors. (Ред.: Рэм және басқалар.) 2008. *Use of a novel method to detect reactivity to structured observation for measurement of hand-washing behavior*. (Қол жуумен байланысты мінез-құлық үлгілерін бағалау үшін құрылымдалған бақылауға реактивтілікті табудың жаңа әдісін пайдалану). *Тропикалық медицина және гигиенаның Америка қоғамдастығы*.

WS.8кестесі. Қол жуу үшін су мен сабынның болуы

Интервьюер қол жууға арналған орынды көрген үй шаруашылығының пайыздық үлесі, қол жууға арналған орын болмаған үй шаруашылығының пайыздық үлесі және үй шаруашылығының қол жууға арналған орында су мен сабынның болуына қарай пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	Үй шаруашылығының пайыздық үлесі:		Үй шаруашылығының саны	Интервьюер қол жууға арналған орынды көрген				Қол жууға арналған орын тұрғын-жайда емес / учаскеде емес / аулада емес	Барлығы	Су мен сабыны бар қол жууға арналған орын бар үй шаруашылығының пайыздық үлесі ¹⁾	Интервьюер қол жууға арналған орынды көрген немесе қол жууға арналған орын тұрғынжайда емес / учаскеде емес / аулада емес үй шаруашылығының пайыздық үлесі
	интервьюер қол жууға арналған орынды көрген	қол жууға арналған орын тұрғын-жайда емес / учаскеде емес / аулада емес		су бар және бұл ретте:		су жоқ және бұл ретте:					
				сабын бар	сабын жоқ	сабын бар	сабын жоқ				
Барлығы	97,3	0,2	16 500	99,0	0,6	0,2	0,0	0,2	100,0	99,0	16 088
Өңір											
Ақмола	99,0	0,1	944	99,5	0,0	0,3	0,1	0,1	100,0	99,5	936
Ақтөбе	99,9	0,0	983	95,6	4,4	0,0	0,0	0,0	100,0	95,6	982
Алматы	93,0	1,7	1 260	98,0	0,0	0,1	0,0	1,8	100,0	98,0	1 194
Атырау	99,2	0,0	456	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	452
Батыс											
Қазақстан	98,8	0,0	764	99,2	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	99,2	755
Жамбыл	98,7	0,0	880	99,9	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	99,9	869
Қарағанды	97,4	0,0	1 614	99,9	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	99,9	1 572
Қостанай	96,4	0,0	978	99,5	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	99,5	943
Қызылорда	99,8	0,0	402	99,3	0,6	0,0	0,1	0,0	100,0	99,3	401
Маңғыстау	97,0	0,0	412	96,9	3,1	0,0	0,0	0,0	100,0	96,9	399
Оңтүстік											
Қазақстан	97,9	0,0	2 055	98,9	0,8	0,3	0,0	0,0	100,0	98,9	2 013
Павлодар	99,4	0,0	829	99,7	0,1	0,2	0,0	0,0	100,0	99,7	825
Солтүстік											
Қазақстан	98,5	0,1	645	96,6	0,7	2,3	0,3	0,1	100,0	96,6	636
Шығыс											
Қазақстан	99,2	0,0	1 523	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	1 511
Астана қ.	95,3	0,3	1 310	99,4	0,1	0,2	0,0	0,3	100,0	99,4	1 252
Алматы қ.	93,3	0,0	1 445	99,1	0,3	0,3	0,2	0,0	100,0	99,1	1 349
Жергілікті жер											
Қалалық	96,6	0,0	9 967	99,2	0,6	0,2	0,0	0,0	100,0	99,2	9 636
Ауылдық	98,4	0,4	6 533	98,6	0,7	0,3	0,0	0,4	100,0	98,6	6 452
Үй шаруашылығы иесінің білімі											
Білімі жоқ/											
Бастауыш	97,4	0,0	331	98,8	0,6	0,7	0,0	0,0	100,0	98,8	322
Негізгі орта	97,8	0,1	1 659	98,5	0,9	0,4	0,1	0,1	100,0	98,5	1 625
Жалпы орта	97,6	0,2	4 475	99,0	0,6	0,2	0,0	0,2	100,0	99,0	4 377
Техникалық және кәсіптік	97,2	0,2	5 574	98,8	0,8	0,2	0,0	0,3	100,0	98,8	5 432
Жоғары	97,0	0,1	4 453	99,5	0,3	0,1	0,1	0,1	100,0	99,5	4 323
Өткізу/БМ	(*)	(*)	8	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	8
Әл-ауқат квинтили											
Өте кедей	98,0	0,3	3 035	97,9	0,9	0,7	0,2	0,3	100,0	97,9	2 983
Екінші	98,3	0,1	2 646	99,2	0,4	0,3	0,0	0,1	100,0	99,2	2 605
Орташа	97,3	0,3	3 109	98,8	0,8	0,1	0,0	0,3	100,0	98,8	3 035
Төртінші	96,6	0,1	3 979	99,0	0,9	0,0	0,0	0,1	100,0	99,0	3 847
Өте бай	96,9	0,1	3 731	99,8	0,1	0,0	0,0	0,1	100,0	99,8	3 617
Үй шаруашылығы иесінің ұлты											
Қазақтар	98,0	0,2	9 124	98,7	0,9	0,1	0,0	0,2	100,0	98,7	8 957
Орыстар	96,0	0,2	4 811	99,3	0,2	0,2	0,1	0,2	100,0	99,3	4 628
Басқалары	97,6	0,0	2 564	99,2	0,4	0,4	0,0	0,0	100,0	99,2	2 502
Өткізу/БМ	(*)	(*)	1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	1

¹⁾ MICS 4.5 көрсеткіші- Қол жууға арналған орын.

(*) көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

WS.9 кестесі. Сабынның болуы

Тұрғынжайда сабынның болуына қарай үй шаруашылығының пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	Интервьюер қол жууға арналған орынды көрген					Интервьюер қол жууға арналған орынды көрмеген					Барлығы	Белгілі бір жерде сабыны бар үй шаруашылығының пайыздық үлесі ¹⁾	Үй шаруашылығының саны
	интервьюер сабынды көрген	Интервьюер қол жууға арналған орында сабынды көрмеген				сабынды көрсеткен	үй шаруашылығында сабын жоқ	интервьюерге сабынды көрсете алмады/көрсеткісі келмеді	өткізу	өткізу			
		сабынды көрсеткен	үй шаруашылығында сабын жоқ	интервьюерге сабынды көрсете алмады/көрсеткісі келмеді	өткізу								
Барлығы	96,7	0,5	0,1	0,0	0,0	0,8	0,0	1,8	0,0	100,0	97,9	16 500	
Өңір													
Ақмола	99,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,9	0,0	100,0	99,0	944	
Ақтөбе	95,5	3,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	100,0	99,2	983	
Алматы	93,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,1	6,0	0,1	100,0	93,7	1 260	
Атырау	99,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0	100,0	99,6	456	
Батыс Қазақстан	98,1	0,5	0,3	0,0	0,0	0,3	0,1	0,7	0,0	100,0	98,9	764	
Жамбыл	98,6	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	100,0	98,6	880	
Қарағанды	97,3	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	2,5	0,0	100,0	97,4	1 614	
Қостанай	96,0	0,4	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	1,2	0,0	100,0	98,8	978	
Қызылорда	99,1	0,3	0,5	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	100,0	99,4	402	
Маңғыстау	94,0	2,7	0,2	0,1	0,0	1,2	0,0	1,8	0,0	100,0	97,9	412	
Оңтүстік Қазақстан	97,1	0,6	0,2	0,0	0,0	0,6	0,0	1,5	0,0	100,0	98,3	2 055	
Павлодар	99,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,4	0,0	100,0	99,4	829	
Солтүстік Қазақстан	97,6	0,7	0,2	0,0	0,0	0,2	0,1	1,1	0,1	100,0	98,5	645	
Шығыс Қазақстан	99,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,2	0,0	100,0	99,8	1 523	
Астана қ.	95,2	0,1	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	2,5	0,1	100,0	97,4	1 310	
Алматы қ.	92,9	0,2	0,0	0,3	0,0	2,1	0,3	4,1	0,1	100,0	95,2	1 445	
Жергілікті жер													
Қалалық	96,1	0,5	0,0	0,1	0,0	1,1	0,1	2,2	0,0	100,0	97,6	9 967	
Ауылдық	97,7	0,5	0,2	0,0	0,0	0,3	0,0	1,3	0,0	100,0	98,4	6 533	
Үй шаруашылығы иесінің білімі													
Білімі жоқ/Бастауыш	96,8	0,0	0,6	0,0	0,0	0,1	0,0	2,5	0,0	100,0	97,0	331	
Негізгі орта	96,9	0,5	0,5	0,0	0,0	0,7	0,1	1,3	0,1	100,0	98,0	1 659	
Жалпы орта	97,0	0,4	0,2	0,0	0,0	0,6	0,1	1,7	0,0	100,0	98,0	4 475	
Техникалық және кәсіптік	96,5	0,7	0,0	0,0	0,0	0,9	0,1	1,8	0,0	100,0	98,1	5 574	
Жоғары	96,7	0,3	0,0	0,1	0,0	0,8	0,0	2,1	0,0	100,0	97,7	4 453	
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	8	
Әл-ауқат квинтили													
Өте кедей	96,9	0,5	0,5	0,1	0,0	0,4	0,0	1,5	0,1	100,0	97,8	3 035	
Екінші	97,9	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	1,3	0,0	100,0	98,7	2 646	
Орташа	96,6	0,6	0,1	0,0	0,0	0,6	0,1	2,0	0,0	100,0	97,8	3 109	
Төртінші	95,8	0,8	0,0	0,1	0,0	0,8	0,1	2,5	0,0	100,0	97,3	3 979	
Өте бай	96,8	0,1	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	1,6	0,1	100,0	98,3	3 731	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты													
Қазақтар	97,1	0,7	0,1	0,0	0,0	0,6	0,0	1,4	0,0	100,0	98,4	9 124	
Орыстар	95,8	0,1	0,1	0,1	0,0	1,2	0,1	2,7	0,0	100,0	97,0	4 811	
Басқалары	97,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,7	0,0	1,6	0,0	100,0	98,2	2 564	
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	1	

¹⁾ MICS 4.6 көрсеткіші – Сабынның болуы²⁾

²⁾ Көрсеткіш атауы стандартты “ MICS 4.6 көрсеткіші – Сабынның немесе басқа да жуу құралының болуы” атауынан өзгертілді, себебі күл, топырақ немесе құм сияқты басқа да жуу құралдары Қазақстанда қолданылмайды, демек, Үй шаруашылығының сауалнамасына да қосылған жоқ.

(*)көрсеткіштер өлшенбеген 25 кем байқауға негізделген.

VII. Ұрпақты болу денсаулығы

VII. Ұрпақты болу денсаулығы

Туу

Ағымдағы туу көрсеткіштері зерттеу жүргізудің алдындағы бір жылдық кезең үшін RH.1 кестесінде ұсынылған. MICS-те туудың ара жас шамасына қарай және жиынтық коэффициенті әр әйелдің соңғы босану күні туралы ақпаратты пайдалана отырып есептеледі және зерттеу жүргізудің алдындағы бір жылдық кезеңге (1-12 айлар) негізделген. Көпұрықтық босану туралы (егіз, үшем және т.б.) және зерттеу жүргізгенге дейін бір жыл ішінде бірнеше рет босануы мүмкін әйелдер туралы ақпараттың болмауынан коэффициенттер шамалы төмендетілген. Туудың жиынтық коэффициенті 15-тен 49 жастағы

қоса алғанға дейінгі жастағы әйелдердің әрбір 5 жылдық жас топтары бойынша алынған әр жас туу коэффициенттерін қосындылау арқылы есептеледі. Туудың жиынтық коэффициенті (ТЖК) – бұл әйелдерде оларға қатысты оның ұрпақты болу кезеңінде (15-49 жас) туудың ағымдағы коэффициенттері қолданылса орын алатындай тірі туу санын білдіретін синтетикалық көрсеткіш. Туудың арнайы коэффициенті (ұрықтылық) – берілген кезеңде 15-49 жастағы 1000 әйелге тірі туу саны. Жалпы туу коэффициенті – бұл берілген кезеңде халықтың 1000 адамға шаққандағы тірі туу саны.

RH.1 кестесі. Туу коэффициенттері

Зерттеу жүргізу алдындағы бір жылға жергілікті жер типі бойынша бөліністері жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті, туудың жас шамасына қарай және жиынтық коэффициенті, туу коэффициенті және жалпы туу коэффициенті, Қазақстан, 2015 жыл

	Қалалық жер	Ауылдық жер	Барлығы
Жасы			
15-19 ¹⁾	33	40	36
20-24	148	304	213
25-29	156	206	176
30-34	102	111	106
35-39	57	58	57
40-44	15	14	15
45-49	0	0	0
Туудың қосынды коэффициенті ^a	2,6	3,7	3,0
Туу коэффициенті ^b	82	107	93
Туудың жалпы коэффициенті ^c	20	23	21

¹⁾ MICS 5.1 көрсеткіші; МДМ 5.4 көрсеткіші – Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті.

^a 15-49 жастағы бір әйелге туу саны ретінде көрсетілетін туудың жиынтық коэффициенті.

^b 15-49 жастағы 1 000 әйелге туу саны ретінде көрсетілетін туу коэффициенті.

^c халықтың 1 000 адамына шаққандағы туу саны ретінде көрсетілетін туудың жалпы саны.

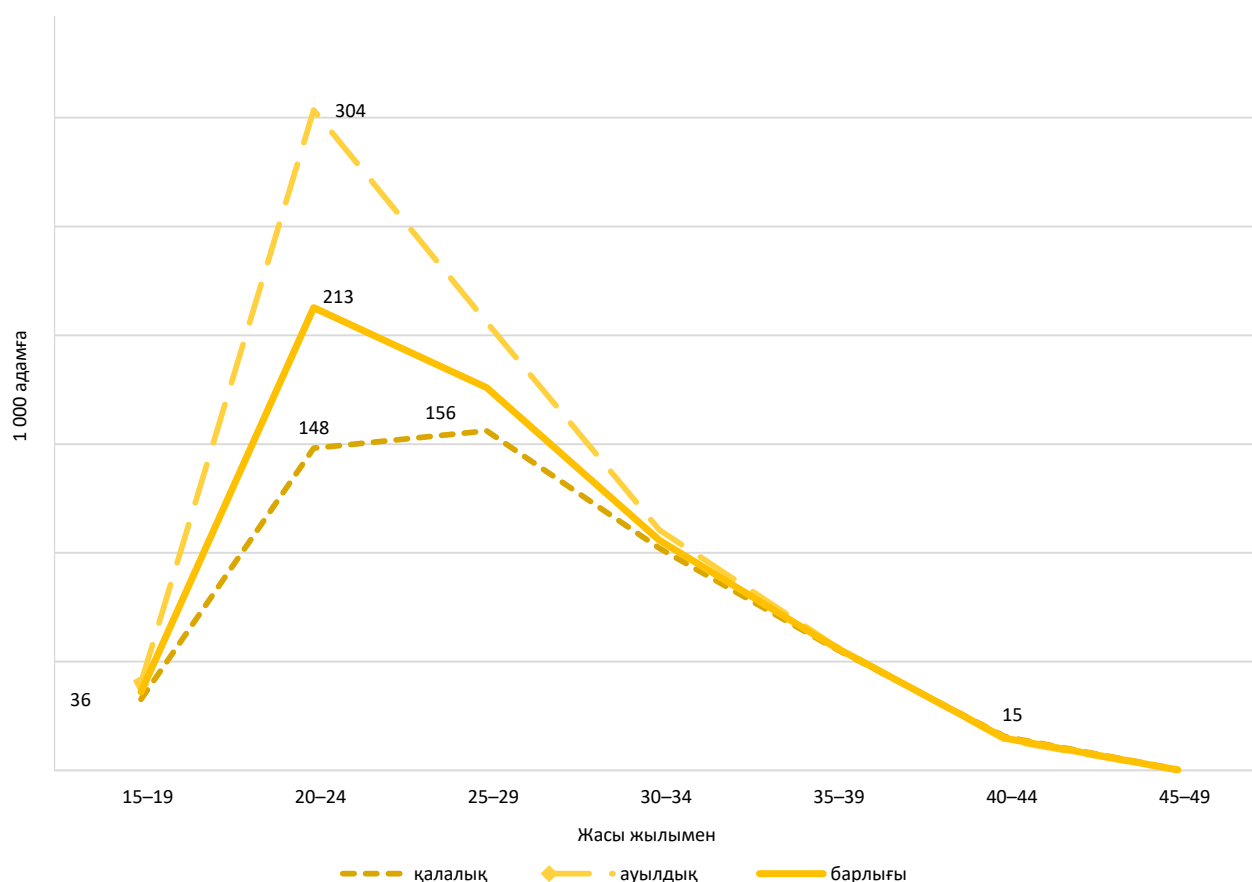
RH.1 кестесінде зерттеу нәтижесі бойынша алынған қалалық және ауылдық жерлерге бөлумен Қазақстандағы туу туралы деректер көрсетілген.

Қазақстанда 15-49 жастағы әйелдер арасында туудың жалпы коэффициенті 1000 адамға 21 тууды құрады, бұл көрсеткіш қалалық және ауылдық жерлерде 1000-ға тиісінше 20 және 23 тууды құрады.

Туудың жиынтық коэффициенті Қазақстанда MICS өткізілетін бір жылда 15-49 жастағы бір әйелге

3,0 тууды құрады, ауылдық жерде туу деңгейі қалалық жерге қарағанда жоғары (3,7 және 2,6 туу тиісінше).

Жас шамасына қарай туу коэффициенттері көрсеткендей, қалалық жермен салыстырғанда ауылдық жерде 40-44 жасты қоспағанда барлық дерлік жас топтарында туу деңгейі біршама жоғары екені байқалады. Бұл нәтижелер RH.1 графигінде де көрсетілген.

RH.1 графигі. Жергілікті жер бойынша бөліністе жас шамасына қарай туу коэффициенті, Қазақстан, 2015 жыл

Зерттеу жүргізу алдындағы бір жылға келетін коэффициенттер.

Қалалық және ауылдық жерден әйелдердің жас шамасына қарай туу коэффициентінде айырмашылықтар бар, олар 20-24 жастағы жас тобының әйелдері үшін едәуір көрініс табады: егер аталған жас тобының 1000 әйеліне қалалық жерде 148 туу келсе, ал ауылдық жерде туу деңгейі 2 еседен жоғары (1000 әйеліне 304 туу). Жасөспірімдер арасында туу деңгейі айтарлықтай төмен (1000 әйелге 36 туу), 20-24 жастағы әйелдер арасында ең жоғары мәнге ие, 1000 әйелге 213 тууды құрайды, одан әрі 40-44 жастағы 1000 әйелге 15 тууға дейін төмендеу

жалғасады.

RH.2 кестесінде жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенттері мен әртүрлі сипаттамалар бойынша туудың жиынтық коэффициенті келтірілген. Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті (15-19 жастағы әйелдердің жас шамасына қарай туу коэффициенті) MICS-зерттеу өткізудің алдындағы бір жыл ішінде сол кезеңдегі 15-19 жастағы әйелдердің орташа санына бөлінген (15-19 жасты қоса алғандағы жастық интервалда өмір сүрген әйел-жас саны), 1000 әйелге қайта есептеуде.

RH.2 кестесі. Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті және туудың жиынтық коэффициенті

Зерттеу жүргізгенге дейін бір жыл ішінде жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті және туудың жиынтық коэффициенті, Қазақстан, 2015 жыл

	Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті ¹⁾ (15-19 жастағы әйелдер арасында жас шамасына қарай туу коэффициенті)	Туудың жиынтық коэффициенті
Барлығы	36	3,0
Білімі		
Білімі жоқ/ Бастауыш	-	(*)
Негізгі орта	31	(4,1)
Жалпы орта	54	3,1
Техникалық және кәсіптік	(1)	(2,5)
Жоғары	-	-
Әл-ауқат индексінің квинтили		

	Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті ¹⁾ (15-19 жастағы әйелдер арасында жас шамасына қарай туу коэффициенті)	Туудың жиынтық коэффициенті
Өте кедей	(47)	(3,5)
Екінші	(33)	(3,9)
Орташа	62	3,6
Төртінші	24	2,5
Бай	18	2,0
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	24	3,2
Орыстар	(57)	(1,9)
Басқалары	(64)	(3,6)

¹⁾ MICS 5.1 көрсеткіші; МДМ 5.4 көрсеткіші – Жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті.

( ) Әсерге ұшыраушылықтың өлшенбеген 125-249 адам-жылдарына негізделген сандар.

(*) Әсерге ұшыраушылықтың 125 салмақталмаған адам жылдарына негізделген сандар.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімінде өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

Жасөспірімдік туу негізгі орта және жалпы орта білімі әйелдер арасында ерте туудың кейбір көрсеткіштері³⁹⁾ бар адамдар арасында біршама кең таралған. ұсынылған.

RH.3 кестесінде 15-19 және 20-24 жастағы

RH.3 кестесі. Ерте бала туу

Тірі бала туған, бірінші балаға жүкті және бала туу кезеңіне енген 15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, 15 жасқа толғанға дейін тірі бала туған 15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, және 18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі:				15-19 жастағы әйелдердің саны	18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі ¹⁾	20-24 жастағы әйелдердің саны
	тірі бала туған	бірінші балаға жүкті	бала туу кезеңіне енген	15 жасқа толғанға дейін тірі бала туған			
Барлығы	3,9	1,4	5,4	0,0	1 346	2,2	1 768
Өңір							
Ақмола	9,4	0,0	9,4	0,0	65	2,8	62
Ақтөбе	1,3	0,0	1,3	0,0	75	0,7	116
Алматы	2,7	0,0	2,7	0,0	138	1,1	122
Атырау	10,0	2,0	11,9	0,0	38	4,9	70
Батыс Қазақстан	3,0	1,0	4,0	0,0	57	3,1	77
Жамбыл	5,7	2,3	7,9	0,0	92	2,5	90
Қарағанды	1,4	2,9	4,3	0,0	97	1,3	112
Қостанай	2,2	2,2	4,4	0,0	66	6,7	91
Қызылорда	4,5	5,8	10,3	0,0	47	2,7	59
Маңғыстау	5,6	3,8	9,4	0,0	47	5,3	79
Оңтүстік Қазақстан	6,3	1,5	7,8	0,0	262	1,5	328
Павлодар	1,5	0,0	1,5	0,0	49	1,1	67
Солтүстік Қазақстан	3,8	1,7	5,5	0,0	31	6,4	33
Шығыс Қазақстан	1,6	0,0	1,6	0,0	78	1,9	124
Астана қ.	0,3	0,3	0,7	0,0	101	1,4	157
Алматы қ.	3,7	2,1	5,8	0,0	101	0,7	181
Жергілікті жер							
Қалалық	3,2	1,6	4,8	0,0	722	2,4	1 041
Ауылдық	4,8	1,2	6,0	0,0	624	1,9	727
Білімі							
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	1	(*)	1
Негізгі орта	5,1	0,5	5,6	0,0	222	15,7	61
Жалпы орта	3,5	0,8	4,3	0,0	483	5,3	248
Техникалық және кәсіптік	5,3	2,4	7,8	0,0	422	1,9	661
Жоғары	0,9	1,8	2,7	0,0	217	0,5	797

³⁹⁾ Бала туу – бұл бала көтеру және туу үдерісі. Ерте бала туу белгілі жас шағына дейін босану ретінде айқындалатындықтан RH.3 кестесінің мақсаттары үшін бала тууды бастаған 15-19 жастағы әйелдердің қатарына тірі туу болмағаны, алайда бірінші балаға жүкті әйелдермен қатар тірі туу болғаны әйелдер қосылды.

	15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі:				15-19 жастағы әйелдердің саны	18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі ¹⁾	20-24 жастағы әйелдердің саны
	тірі бала туған	бірінші балаға жүкті	бала туу кезеңіне енген	15 жасқа толғанға дейін тірі бала туған			
Әл-ауқат индексінің квинтили							
Өте кедей	4,4	0,9	5,3	0,0	257	1,8	259
Екінші	4,9	2,3	7,2	0,0	253	2,4	325
Орташа	6,5	2,1	8,6	0,0	283	2,5	399
Төртінші	2,1	1,0	3,1	0,0	273	2,4	421
Бай	1,8	0,9	2,7	0,0	280	1,8	364
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	2,3	0,7	3,0	0,0	910	1,8	1 178
Орыстар	6,2	3,4	9,7	0,0	215	3,5	277
Басқалары	8,3	2,6	10,9	0,0	220	2,4	313
Өткізу/БМ	-	-	-	-	0	(*)	1

¹⁾ MICS 5.2 көрсеткіші – Ерте бала туу.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

«-» осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

РН.3 кестесінде көрсетілгендей 15-19 жастағы әйелдер бойынша 15 жасқа дейін туу жағдайлары жоқ. 3,9 пайыз әйелдер бала туған/баласы бар, осы жас тобындағы әйелдердің 1,4 пайызы бірінші балаға жүкті, яғни көрсетілген жастағы әйелдердің 5,4 пайызы балалы болу кезеңіне аяқ басқан. Ақмола және Атырау облысында 15-19 жастағы әйелдердің 9,4 және 10,0 пайызы тиісінше бала туған; Қызылорда облысында әйелдердің 5,8 пайызы бірінші балаға жүкті, ал әйелдердің 4,5 пайызы тірі бала туған. Қалалық жердегі 15-19 жастағы әйелдердің 3,2 пайызы және ауылдық жердегі әйелдердің 4,8 пайызы тірі бала туған, ал қалалық әйелдердің 1,6 пайыз және осы жастағы ауылдық әйелдердің 1,2 пайызы алғашқы балаға аяғы ауыр. 18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған 20-24 жастағы

әйелдердің пайыздық үлесі 2,2 пайызды құрады, бұл ретте осы жастағы әйелдер жоғары білімі бар әйелдерге қарағанданегізгі орта білімі бар әйелдер ерте балалы болуды жоғары көрсеткіштеріне ие (15,7 және 0,5 пайыз тиісінше). 20-24 жастағы әйелдер арасында ерте бала туу Ақтөбе облысында және Алматы қаласында 0,7 пайыздан бастап, Қостанай облысында 6,7 пайызға дейін өзгереді.

РН.4 кестесінде қалалық және ауылдық жерлер бойынша және жас топтары бөліністе толық 15 және 18 жасқа толғанша тірі баланы туған әйелдердің пайыздық үлесі көрсетілген. Келтірілген деректер Қазақстанда соңғы 30-35 жылда ерте бала туу үрдісінде айрықша өзгерістер байқалмайтынын көрсетеді.

РН.4 кестесі. Ерте бала туу үрдістері

15 және 18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі, жергілікті жер типі мен жас топтары бойынша бөліністе, Қазақстан, 2015 жыл

	Қалалық жер				Ауылдық жер				Барлығы			
	15 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жастағы әйелдердің саны	18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жастағы әйелдердің саны	15 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жастағы әйелдердің саны	18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жастағы әйелдердің саны	15 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жастағы әйелдердің саны	18 жасқа толғанға дейін тірі бала туған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жастағы әйелдердің саны
Барлығы	0,0	7 140	2,5	6 418	0,0	5 530	2,9	4 907	0,0	12 670	2,7	11 324
Жасы												
15-19	0,0	722	ҚМ	ҚМ	0,0	624	ҚМ	ҚМ	0,0	1 346	ҚМ	ҚМ
20-24	0,0	1 041	2,4	1 041	0,0	727	1,9	727	0,0	1 768	2,2	1 768
25-29	0,0	1 306	1,3	1 306	0,0	855	2,2	855	0,0	2 161	1,6	2 161
30-34	0,1	1 153	2,8	1 153	0,0	845	3,9	845	0,0	1 998	3,3	1 998
35-39	0,0	1 032	4,1	1 032	0,0	838	4,1	838	0,0	1 870	4,1	1 870
40-44	0,0	1 009	2,9	1 009	0,0	854	2,4	854	0,0	1 862	2,6	1 862
45-49	0,0	877	1,8	877	0,0	788	2,6	788	0,0	1 665	2,2	1 665

ҚМ: Қолданылмайды.

Контрацепция

Отбасын дұрыс жоспарлау әйелдер мен балалардың денсаулығы үшін маңызды рөлге ие, себебі: 1) тым ерте және тым кеш жүктіліктің алдын алады; 2) жүктіліктер арасындағы интергенетикалық интервал деп аталатын, уақыт бойынша бөлінген бала туылуы таймингін (күнтізбесін) жоспарлауға мүмкіндік береді; 3) балалардың жалпы санын шектейді. ДДҰ анықтама-сы бойынша «отбасын жоспарлау – бұл дені сау және

күткен балалардың туылуы үшін ұрпақты болу функциясын бақылауды қамтамасыз ету». Сондықтан барлық ерлі-зайыптылардың тым ерте немесе тым кеш жүктіліктің немесе жүктіліктер арасындағы өте қысқа мерзімдегі жиі жүктіліктер немесе тым көп жүктіліктердің алдын алу үшін ақпаратқа және көрсетілетін қызметтерге қолжетімділігі аса маңызды.

РН.4А кестесі. Контрацепцияның әртүрлі әдістері туралы білімнің болуы

Контрацепцияның қандай да бір әдісі туралы естіген 15-49 жастағы барлық әйелдердің пайыздық үлесі, ресми (ресми емес) некеде тұрған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі және ресми (ресми емес) некеде тұрмаған жыныстық белсенді 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, жекелеген әдістер бойынша бөліністе, Қазақстан, 2015 жыл

	Барлық әйелдер	Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған	Ресми (ресми емес) некеде тұрмаған жыныстық белсенді әйелдер ^a
Әдістердің қандай да бірін	98,8	99,9	100,0
Заманауи әдістердің қандай да бірін	98,8	99,9	100,0
Әйелдер стерилизациясы	62,6	66,3	79,0
Ерлер стерилизациясы	41,5	43,6	61,0
Таблеткалар	93,6	96,5	99,3
ЖІК	91,4	96,5	94,8
Инъекциялар	63,1	68,1	67,9
Имплантаттар	25,1	26,6	32,4
Ерлер мүшеқабы	97,0	98,4	99,9
Әйелдер мүшеқабы	28,5	29,8	42,0
Диафрагма	21,7	23,4	30,0
Көбік/гель	40,0	42,4	57,9
Лактациялық аменорея әдісі (ЛАӘ)	52,4	60,5	51,6
Шұғыл контрацепция	38,4	40,6	55,0
Трансдермалды бұласыр	19,9	20,6	30,2
Дәстүрлі әдістердің қандай да бірі	80,6	88,4	94,6
Циклдық әдіс	71,1	78,4	82,5
Үзілген жыныстық қатынас	74,5	82,1	92,8
Басқасы	2,8	2,9	3,1
Әйелдерге белгілі болған әдістердің орташа саны	8,1	8,6	9,7
Әйелдер саны	12 670	8 351	889

^a Зерттеу жүргізу алдындағы 30 күн ішінде жыныстық қатынаста болған.

РН 4А кестесінен жалпы контрацепцияның барлық әдістері туралы, заманауи әдістерді қосқанда, 15-49 жастағы сұралған әйелдердің барлығы дерлік хабардар (98,8 пайыз), алайда солай бола тұра дәстүрлі әдістер туралы әйелдердің 80,6 пайызы ғана естіген, олардан жыныстық белсенді және ресми (ресми емес) некеде тұрмағандар, тұрмыстағы әйелдерге (94,6 және 88,4 пайыз тиісінше) қарағанда жақсырақ хабардар.

Контрацепцияның келесі әдістері жиі айтылды, олар туралы некедегі де, некелік қатынаста тұрмаған да 15-49 жастағы әйелдер естіген: ерлер мүшеқаптары (97,0 пайызы), таблеткалар (93,6 пайыз), жатырішілік

спиральдар (91,4 пайыз), сондай-ақ инъекциялар (63,1 пайыз).

Жалпы әйелдер және әсіресе некеде тұрғандар некеде тұрмаған әйелдерге қарағанда ерлер және әйелдер стерилизациясы, имплантаттар, әйелдер мүшеқаптары, диафрагма/көбік/гельдер, трансдермалды бұласыр және шұғыл посткоиталдық контрацепция сияқты контрацепцияның түрлері туралы неғұрлым сирек хабардар.

Контрацепция әдістерінің орташа саны тұрмыстағы әйелдерге қарағанда некеде тұрмаған әйелдерге көбірек белгілі (9,7 және 8,6 тиісінше).

РН.4В кестесі. Контрацепция әдістері туралы білімнің болуы

Контрацепцияның кемінде бір әдісі туралы естіген және контрацепцияның кем дегенде бір заманауи әдісі туралы естіген ресми (ресми емес) некеде тұрған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, негізгі сипаттамалар бойынша бөліністе, Қазақстан, 2015 жыл

	Әдістердің қандай да біреуін	Заманауи әдістердің қандай да біреуін ^a	Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің саны
Барлығы	99,9	99,9	8 351
Өңір			
Ақмола	99,9	99,9	397

	Әдістердің қандай да біреуін	Заманауи әдістердің қандай да біреуін ^а	Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің саны
Ақтөбе	100,0	100,0	547
Алматы	100,0	100,0	664
Атырау	100,0	100,0	259
Батыс Қазақстан	100,0	100,0	367
Жамбыл	99,8	99,8	558
Қарағанды	99,6	99,6	661
Қостанай	100,0	100,0	443
Қызылорда	99,7	99,6	275
Маңғыстау	99,7	99,7	286
Оңтүстік Қазақстан	100,0	100,0	1 493
Павлодар	99,8	99,8	318
Солтүстік Қазақстан	100,0	100,0	253
Шығыс Қазақстан	99,6	99,6	559
Астана қ.	100,0	100,0	678
Алматы қ.	100,0	100,0	593
Жергілікті жер			
Қалалық	99,9	99,9	4 418
Ауылдық	99,8	99,8	3 932
Жасы			
15-19	100,0	100,0	80
20-24	99,7	99,7	964
25-29	100,0	100,0	1 650
30-34	100,0	100,0	1 586
35-39	99,9	99,9	1 453
40-44	99,9	99,9	1 430
45-49	99,8	99,8	1 187
Білімі			
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	7
Негізгі орта	99,6	99,6	423
Жалпы орта	99,8	99,8	2 133
Техникалық және кәсіптік	99,9	99,9	2 651
Жоғары	100,0	100,0	3 137
Әл-ауқат квинтили			
Өте кедей	99,7	99,7	1 570
Екінші	99,9	99,9	1 720
Орташа	99,9	99,9	1 659
Төртінші	100,0	100,0	1 621
Өте бай	99,9	99,9	1 779
Үй шаруашылығы иесінің ұлты			
Қазақтар	99,9	99,9	5 387
Орыстар	100,0	100,0	1 546
Басқалары	99,9	99,9	1 417

^а Әйелдер стерилизациясы, ерлер стерилизациясы, таблеткалар, ЖІК, инъекциялар, иплантанттар, ерлер мүшеқабы, әйелдер мүшеқабы, диафрагма, көбік/гель, лактациялық аменорея әдісі (ЛАӘ), шұғыл контрацепция, трансдермалды бұласыр.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

RH.4B кестесінде ресми (ресми емес) некеде тұрған, негізгі сипаттамалар бойынша бөлінісінде контрацепцияның кем дегенде бір әдісі туралы естіген және контрацепцияның кем дегенде бір заманауи әдісі туралы естіген 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі келтірілген. Әйелдердің контрацепцияның тым болмаса бір әдісі туралы немесе контрацепцияның заманауи әдісінің тым болмаса біреуі туралы хабардарлығы өте жоғары (99,9 пайыз) және бұл білім респондент-әйелдердің негізгі сипаттамаларының тиістілігіне де байланысты емес.

Контрацепцияның әртүрлі әдістері мен құралдарын пайдалану туралы Қазақстанның қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдерінің⁴⁰⁾ жартысына дерлігі хабарлады (55,7 пайыз) (RH.5 кестесі). Контрацепцияның ең танымал әдісі жатыр ішілік спираль (ЖІК) болып табылады, оны әрбір үшінші тұрмыстағы әйел қолданады (31,9

пайыз). Келесі неғұрлым жиі пайдаланылатын әдіс/ құрал ерлер мүшеқабы болып табылады, олардың қолданылуы туралы ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің 12,5 пайызы хабарлады, ал әйелдердің 6 пайыздан астамы таблеткалар қабылдаған. Инъекция, диафрагма/көбік/гельдер, трансдермалды бұласырлар, лактациялық аменорея (ЛАӘ), немесе үзілген жыныстық қатынас немесе оқтын-оқтын жыныстық қатынасқа түспеу, сондай-ақ әйелдер стерилизациясы сияқты контрацепция әдістері/ құралдары кең таралмаған және оларды тек 0,1-1,7 пайыз әйелдер ғана қолданған.

15-19 жастағы жасөспірімдер неғұрлым ересек әйелдерге (20-49 жас) қарағанда контрацептивтік құралдарды сирек пайдаланады. Ресми (ресми емес) некеде тұрған 15-19 жастағы әйелдердің тек 28,6 пайызы ғана 20-24 жастағы осындай 44,3 пайыз әйелдермен салыстырғанда қазіргі уақытта

⁴⁰⁾ Осы тараудағы тұрмыстағы әйелдердің барлық ескертулері ресми некеде (одақта) тұрған әйелдерге де қатысты.

контрацепцияның қандай да бір тәсілін пайдаланады, ал 30-34 жастағы әйелдер арасында контрацепцияны жартысынан көбі пайдаланады (56,3 пайыз), одан әрі оны қолдану 35-39 жастағы әйелдер арасында 65,6 пайызға жетеді. Неғұрлым кеш ұрпақты болу жасындағы әйелдер (45-49 жас) контрацепцияны сирек пайдаланады (39,8 пайыз).

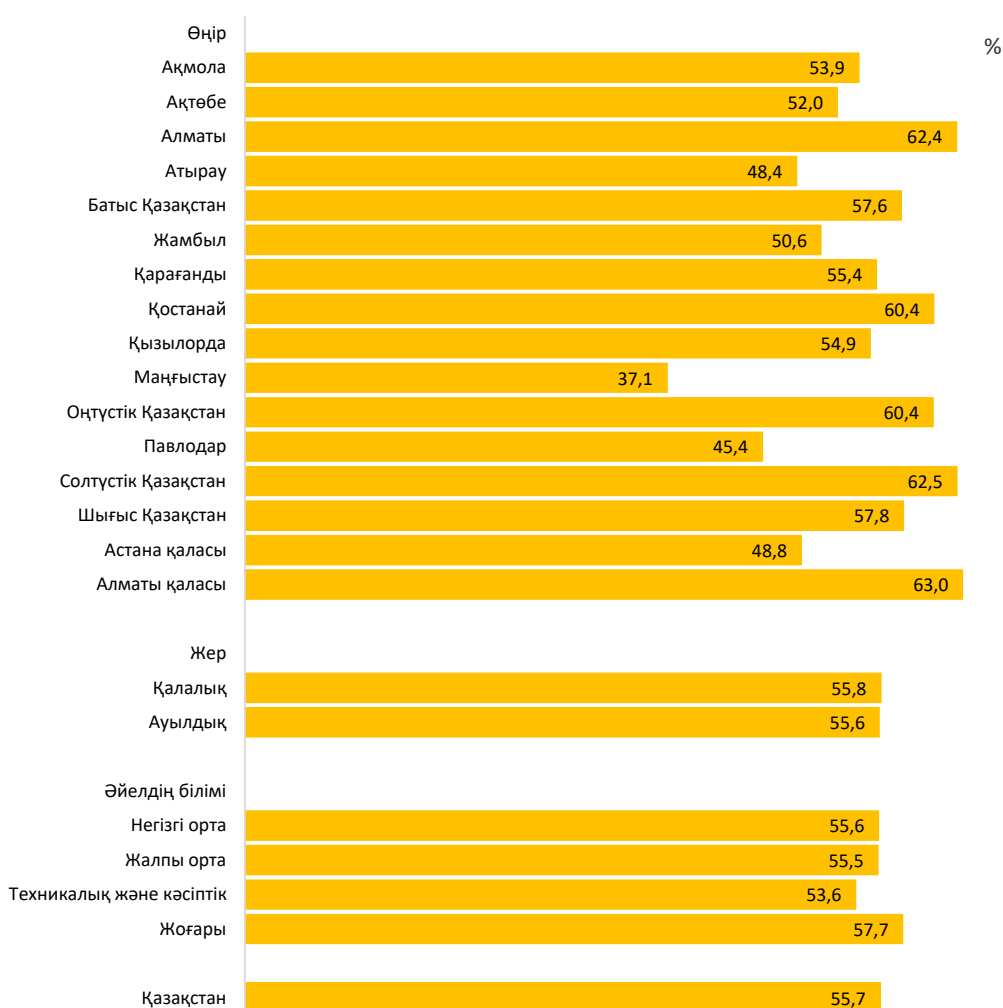
Контрацепцияның кең таралуының нәтижелері өңірлер мен жергілікті жер бойынша бөліністе RH.2 графигінде көрсетілген. Контрацепцияның таралуы Маңғыстау облысында 37,1 пайыздан Алматы қаласында 63,0 пайызға дейін құбылады. Контрацепцияның әртүрлі әдістері/құралдары қалалық және ауылдық жерде тұратын тұрмыстағы әйелдердің жартысынан көбі пайдаланады (55,8 және

55,6 пайыз тиісінше).

Жиі контрацепцияның әртүрлі әдістері (көбіне ЖІК) екі, үш, төрт және одан көп баласы бар әйелдер пайдаланады.

Өте кедей үй шаруашылықтарынан тұрмыстағы әйелдер үшін контрацепцияның ең жиі таралған әдісі жатыр ішілік спираль – ЖІК (38,6 пайыз) болып табылады, ал өте бай үй шаруашылықтарынан әйелдер ЖІК біршама сирек пайдаланады (26,6 пайыз). Солай бола тұра өте кедей үй шаруашылықтарынан әйелдер таблеткалар мен ерлер мүшеқаптарын (3,0 және 7,3 пайыз) өте бай квинтиль үй шаруашылықтарынан әйелдерге қарағанда (10,7 және 14,2 пайыз тиісінші) 2 есеге дерлік сирек пайдаланады.

RH.2 графигі. Контрацепцияны пайдаланудағы айырмашылықтар, Қазақстан, 2015 жыл

Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік

Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілікке контрацепцияның ешқандай түрін пайдаланбайтын, алайда келесі баланы тууды біршама уақытқа шегере тұруды қалайтын (мерзімді жоспарлау – бала туудың таймингі) немесе бала тууды мүлдем тоқтатқысы келетін немесе мүлдем бала туығысы келмейтін (бала санын шектеу) ресми (ресми емес) некеде тұрған фертильді (бала тууға қабілетті) әйелдер ие.

Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік MICS-те контрацепция құралдарын пайдалану, жүктілік және бала тууға қатысты мінез-құлық пен қалау үлгілерін анықтауға мүмкіндік беретін сұрақтар жиынтығының көмегімен айқындалады.

RH.6 кестесінде контрацепцияға деген қажеттілікті қанағаттандыру, қажеттілікті қанағаттандырмау және контрацепцияға сұранысты қанағаттандыру деңгейі көрсетілген

Бала туу мерзімін жоспарлауда қанағаттандырылмаған қажеттілік контрацепцияның ешқандай әдісін пайдаланбайтын және бұл ретте:

Жүкті емес, оларда босанғаннан кейінгі аменорея жоқ⁴¹⁾, олар фертильді⁴²⁾ және келесі баланы тумас бұрын екі немесе одан көп жыл күте тұруды қалайтын; немесе

Жүкті емес, оларда босанғаннан кейінгі аменорея жоқ, олар фертильді, тағы да бір бала туығысы келетініне сенімсіз; немесе

Жүкті және күте тұрғысы келетіндіктен жүктілік өз уақытында болмағанын айтатын; немесе

Оларда босанғаннан кейінгі аменорея және күте тұрғысы келетіндіктен баланың туылуы өз уақытында екенін айтатын ресми (ресми емес) некеде тұрған

әйелдердің пайыздық үлесі ретінде айқындалады.

Балалырдың санын шектеу үшін контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілік контрацепцияның ешқандай әдәсән пайдаланбайтын және бұл ретте:

жүкті емес, оларда босанғаннан кейінгі аменорея жоқ, фертильді және туығысы келмейтінін/немесе басқа бала туығысы келмейтін, немесе

жүкті және бұл ретте бала сүйгісі келмеген, немесе

босанғаннан кейінгі аменорея, және олар бұл баланы туығысы келмегенін айтатын ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің пайыздық үлесі ретінде айқындалады.

Контрацепцияға деген жиынтық қанағаттандырылмаған қажеттілік – бұл бала туу мерзімін жоспарлау үшін контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік пен бала санын шектеу үшін контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттіліктің қосындысы.

Зерттеу деректері бойынша Қазақстанда әйелдердің 5,6 пайызы балалардың туылу мерзімдерін жоспарлау үшін, ал әйелдердің 4,3 пайызы – балалардың санын шектеу үшін контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілікке ие болған; осылайша әйелдердің контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілігі жалпы ел бойынша 9,8 пайызды құрады.

Бұл көрсеткіш сонымен қоса отбасын жоспарлауда қанағаттандырылмаған мұқтаждық ретінде де белгілі.

RH.6 кестесі. Контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілік

Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған және отбасын жоспарлау қызметіне деген қажеттіліктері қанағаттандырылмаған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі және контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттіліктің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттілік			Контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілік			Қазіргі уақытта ресми(емес) некеде тұрған әйелдердің саны	Контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттіліктің (сұраныстың) пайыздық үлесі	Қазіргі уақытта ресми(емес) некеде тұрған және бұл ретте контрацепцияға деген қажеттілікке ие әйелдердің саны
	бала туу мерзімін жоспарлау үшін		барлығы	бала туу мерзімін жоспарлау үшін	бала санын шектеу үшін	барлығы ¹⁾			
Барлығы	29,8	25,9	55,7	5,6	4,3	9,8	8 351	85,0	5 472
Өңір									
Ақмола	28,2	25,6	53,9	6,7	6,7	13,4	397	80,1	267

⁴¹⁾ Әйел соңғы екі жылда туған болса, онда босанғанға дейінгі аменорея, бұл ретте ол қазір жүкті емес, ал оның етеккір циклі оның соңғы баласы туғаннан бері жаңармаған.

⁴²⁾ Әйел қазір жүкті болмаса, бұл ретте оның босанғаннан кейінгі аменореясы жоқ және бұл ретте:

(1a) онда кем дегенде алты ай етеккірі болмаған немесе (1b) онда ешқашан етеккірі болмаған немесе

(1c) оның соңғы етеккірі соңғы босануына дейін болған, немесе (1d) ол етеккір үзілісі жағдайында не гистерэктомияға ұшыраған (жатырды алып тастау) немесе

(2) зерттеу кезінде оған физикалық тұрғыдан жүкті бола алмайды деп не себептен ойлатынын туралы қойылатын сұрақтарға гистерэктомияға ұшырағанын немесе онда ешқашан етеккір болмағанын немесе ол етеккір үзілісі немесе ол екі не одан көп жыл бойы жүкті болуға сәтсіз тырысып жатқанын айтса; немесе

(3) болашақ босануға құлқы туралы сұрақтарға жауапқа бала көтере алмай жүргенін айтса, немесе

(4) өткен 5 жыл бойы ол босанбаған болса, ол қазір контрацепцияны пайдаланбаса, ол қазір тұрмыста және зерттеудің алдындағы соңғы 5 жыл бойы үздіксіз тұрмыста болса, бедеу деп есептеледі.

	Контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттілік			Контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілік			Қазіргі уақытта ресми(емес) некеде тұрған әйелдердің саны	Контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттіліктің (сұраныстың) пайыздық үлесі	Қазіргі уақытта ресми(емес) некеде тұрған және бұл ретте контрацепцияға деген қажеттілікке ие әйелдердің саны
	бала туу мерзімін жоспарлау үшін		барлығы	бала туу мерзімін жоспарлау үшін	бала санын шектеу үшін	барлығы ¹⁾			
Ақтөбе	27,9	24,1	52,0	9,3	4,0	13,3	547	79,6	357
Алматы	26,5	35,9	62,4	4,9	4,0	8,9	664	87,5	474
Атырау	35,6	12,8	48,4	7,1	3,2	10,3	259	82,5	152
Батыс Қазақстан	31,1	26,5	57,6	3,9	6,0	9,9	367	85,3	248
Жамбыл	28,3	22,2	50,6	4,3	5,3	9,6	558	84,1	335
Қарағанды	29,1	26,3	55,4	4,9	5,4	10,3	661	84,4	434
Қостанай	28,6	31,9	60,4	4,7	4,7	9,4	443	86,5	309
Қызылорда	31,6	23,3	54,9	6,1	3,5	9,7	275	85,0	177
Маңғыстау	25,3	11,7	37,1	15,1	3,2	18,3	286	66,9	159
Оңтүстік Қазақстан	31,0	29,4	60,4	3,0	1,7	4,7	1 493	92,8	971
Павлодар	23,1	22,3	45,4	6,7	7,6	14,3	318	76,0	190
Солтүстік Қазақстан	24,5	38,0	62,5	3,1	8,1	11,2	253	84,8	186
Шығыс Қазақстан	25,5	32,3	57,8	3,8	6,0	9,8	559	85,5	378
Астана қ.	36,1	12,7	48,8	8,7	3,0	11,7	678	80,7	410
Алматы қ.	37,1	25,9	63,0	4,8	3,7	8,6	593	88,0	424
Жергілікті жер									
Қалалық	32,1	23,7	55,8	5,8	4,5	10,2	4 418	84,5	2 918
Ауылдық	27,3	28,4	55,6	5,3	4,0	9,3	3 932	85,7	2 554
Жасы									
15-19	28,6	0,0	28,6	13,3	0,0	13,3	80	(68,2)	34
20-24	42,6	1,7	44,3	10,7	0,3	11,1	964	80,0	534
25-29	49,3	7,0	56,3	8,9	0,8	9,7	1 650	85,3	1 089
30-34	42,4	18,4	60,8	6,7	1,3	8,0	1 586	88,4	1 091
35-39	28,1	37,5	65,6	3,4	4,3	7,6	1 453	89,6	1 064
40-44	9,2	52,7	61,9	2,7	8,7	11,5	1 430	84,3	1 050
45-49	2,4	37,4	39,8	0,7	11,0	11,7	1 187	77,2	612
Білімі									
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	7	(*)	3
Негізгі орта	20,5	35,1	55,6	5,4	5,6	11,0	423	83,5	282
Жалпы орта	26,2	29,4	55,5	4,6	5,0	9,6	2 133	85,2	1 390
Техникалық және кәсіптік	26,4	27,2	53,6	5,7	5,2	10,9	2 651	83,2	1 708
Жоғары	36,4	21,3	57,7	6,1	2,8	8,9	3 137	86,6	2 089
Әл-ауқат индексінің квинтили									
Өте кедей	25,4	29,4	54,8	4,1	4,9	9,0	1 570	85,8	1 002
Екінші	28,8	27,3	56,1	5,3	3,8	9,1	1 720	86,1	1 120
Орташа	29,4	26,0	55,4	6,7	5,1	11,8	1 659	82,5	1 115
Төртінші	32,1	24,1	56,2	5,4	3,7	9,1	1 621	86,0	1 058
Өте бай	32,9	23,2	56,2	6,0	3,9	10,0	1 779	84,9	1 177
Үй шаруашылығы иесінің ұлы									
Қазақтар	29,7	23,3	53,0	6,3	3,9	10,2	5 387	83,8	3 406
Орыстар	28,4	31,3	59,7	4,4	6,7	11,1	1 546	84,4	1 093
Басқалары	31,8	30,0	61,8	3,9	2,9	6,8	1 417	90,0	973

¹⁾ MICS 5.4 көрсеткіші; МДМ 5.6 көрсеткіші – Контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілік.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Бала санын шектеу үшін контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттілік көрсеткіші ресми (ресми емес) некеде тұрған, контрацепцияның қандай да бір әдісін пайдаланатын (немесе серігі

пайдаланатын)⁴³⁾ және енді бала көтергісі келмейтін әйелдерді, ерлер немесе әйелдер стерилизациясын пайдаланатын немесе өздері жайлы бедеу деп атайтын әйелдерді қамтиды. Бала туу мерзімін жоспарлау үшін

⁴³⁾ Осы тарауда әйелдің сол не өзге контрацепция құралын пайдалануы айтылатын барлық жағдайларда оның серігінің сол немесе өзге контрацепция әдісін (мәселен, ерлер мүшеқабы) пайдалануына жатуы мүмкін.

контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттілік көрсеткіші контрацепцияның қандай да бір әдісін пайдаланатын (немесе серігі пайдаланатын) және тағы да бір бала туғысы келетін немесе тағы да бір бала көтергісі келетінін/ туғысы келетінін әлі анықтамаған әйелдерді қамтиды. Бала туу мерзімін жоспарлау үшін және бала санын шектеу үшін контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттілік көрсеткішінің қосындысы отбасын жоспарлауда қанағаттандырылған қажеттіліктің қосынды көрсеткішін құрайды.

Жалпы ел бойынша қанағаттандырылған қажеттіліктің қосынды көрсеткіші 55,7 пайызды құрады: Бала туу мерзімін жоспарлау үшін контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттілік 29,8 пайызды құрады, ал бала санын шектеу үшін – 25,9 пайыз. Қазақстанның бес өңірінде – Қостанай, Оңтүстік Қазақстан, Алматы, Солтүстік Қазақстан облыстарында және Алматы қаласында контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттілік 60 пайыздан асады; ал ең төмен көрсеткіш Маңғыстау облысында болды (37,1 пайыз).

Негізгі орта білімі бар әйелдерге қарағанда, балаларды туу мерзімдерін жоспарлауға арналған контрацепцияға қанағаттандырылған қажеттілік жоғары білімді әйелдерде жоғары (тиісінше 36,4 және 20,5 пайыз), сондай-ақ балалардың санын шектеу үшін контрацепцияға қанағаттандырылған қажеттілік жоғары білімі бар әйелдерге қарағанда, негізгі орта білімі бар әйелдерде жоғары (тиісінше 35,1 және 21,3 пайыз).

MICS-тің әйелдердің контрацепцияны пайдалануы және оған деген қанағаттандырылмаған қажеттілік туралы деректері негізінде де контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттіліктің (сұраныстың) пайыздық үлесі есептеледі.

Контрацепцияға деген қанағаттандырылған

Босанғанға дейінгі бақылау

Босанғанға дейінгі кезеңде жүкті әйелдерді емдеу-профилактикалық іс-шаралар қатарымен қамту олардың денсаулықтары мен амандығы және олардың балаларының денсаулығы мен амандығы үшін өте маңызды және өмірлік қажетті болып табылады.

Ұрықтың (эмбрионның) өсуі мен даму процесін, сондай-ақ оның ана денсаулығы мен өзара байланысын неғұрлым тереңірек түсіну босанғанға

сұраныстың пайыздық үлесі зерттеу сәтінде ресми (ресми емес) некеде тұрған және контрацепцияның әдістері немесе құралдарын пайдаланатын әйелдердің контрацепцияға қосынды сұранысына қатынасы бойынша үлесі ретінде айқындалады.

Контрацепцияға деген қосынды сұраныс көрсеткіші қазіргі уақытта контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттілікке ие (бала туу мерзімін жоспарлауда немесе бала санын шектеуде) әйелдерді және қазіргі уақытта контрацепцияның қандай да бір әдісін немесе құралдарын пайдаланатын әйелдерді қамтиды. Контрацепцияға деген қосынды қанағаттандырылған қажеттілік (сұраныс) жалпы ел бойынша айтарлықтай жоғары және 85,0 пайызды құрады. Өңірлер бойынша сұраныстың үлесі Маңғыстау облысында 66,9 пайыздан, Оңтүстік Қазақстан облысында 92,8 пайызға дейін құрады. Көрсеткіш өңірлер бойынша айырмашылықтардан бөлек негізгі сипаттамалар бойынша салыстырмалы түрде тұрақты болып қала береді.

RH.6 кестесі контрацепцияға деген қанағаттандырылған қажеттіліктің жиынтық көрсеткіші контрацепцияға деген қанағаттандырылмаған қажеттіліктің жиынтық көрсеткішінен еселеп асады (55,7 және 9,8 пайыз тиісінше).

Қанағаттандырылған контрацепция көрсеткіші қалалық жерде де, ауылдық жерде бәрдей жоғары болып қалады (55,8 және 55,6 пайыз тиісінше). Алайда контрацепцияға қанағаттандырылған мұқтаждық бойынша әр түрлі жас тобындағы әйелдер арасында кейбір айырмашылықтар бар. Бұл көрсеткіш 15-19 жас тобында өте төмен және 28,6 пайызды құрайды, және керісінше, 35-39 жастағы әйелдер арасында көрсеткіш өз «шыңына» жетеді (65,6 пайыз); және қайта 45-49 жас тобында 39,8 пайызға дейін төмендейді.

дейінгі бақылау мүмкіндіктеріне ана мен нәрестенің денсаулығын жақсартуға мүмкіндік беретін құралға сияқты назарды арттыруға ықпал етеді. Мысалы босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде әйел мен оның отбасы мүшелері жүктіліктің тәуекелдері мен белгілері туралы, толғақ пен тікелей босанудың қауіпті тәуекелдері туралы қажетті және анық ақпаратты ала алады. Осылайша, босанғанға дейінгі бақылау кезінде алынған ақпарат жүкті әйелдер арасында босану кезінде білікті медицина қызметкерінің көмегіне уақтылы жүгінуі үшін оң рөлге ие болуы мүмкін. Босанғанға дейінгі қатынау да әйелдерге бала туу мерзімін жоспарлау туралы ақпарат ұсынуға мүмкіндік береді, бұл нәрестелердің өміршеңдігіне мүмкіндік береді. Жүктілік кезінде жасалған сіреспеге қарсы екпе аналардың да, нәрестелердің де өмірін сақтап қалуы мүмкін. Жүктілер безгегінің алдын алу және емдеу, жүктілік кезіндегі анемияны емдеу және жыныстық жолмен берілетін жұқпаларды (ЖЖБЖ) емдеу ұрық пен ана денсаулығы үшін жүктіліктің нәтижесін біршама жақсарты алады. Туылған кездегі төмен салмақ сияқты жүктіліктің қолайсыз нәтижелерін

жүктілік кезінде әйелдердің тамақтану жағдайын жақсарту және жұқпалардың (мысалы безгек және ЖЖБЖ) алдын алу бойынша шараларды ескере отырып қысқартуға болады. Соңғы уақытта пайда болған АИТВ алдын алу және емдеу мүмкіндіктерінің арқасында – атап айтқанда АИТВ-ның анадан балаға берілуінің алдын алу үшін, - жүктілердің босанғанға дейінгі бақылау кезінде алуға болатын көрсетілетін қызметтерге қызығушылығын жаңарту байқалады.

Босанғанға дейінгі бақылаудың әртүрлі үлгілерінің тиімділігіне талдау нәтижелеріне сүйене отырып ДДҰ жүктілік кезінде кем дегенде төрт босанғанға дейінгі дәрігерге қаралу (бару) ұсынылады. ДДҰ-ның босанғанға дейінгі бақылау үшін жүктілік

кезінде қатынау мазмұнына қатысты келесі рәсімдерді қамтиды:

- қан қысымын өлшеу;
- бактериялар мен ақуыздың болуына несеп талдауы;
- мерез бен күрделі анемияға қан талдауы;
- салмақты/өсуін өлшеу (міндетті емес).

Жүкті әйелдер әйелдерге де, оның баласына да теріс әсер етуге қабілетті жүктілік барысының қолайсыз жағдайларының алдын алу және уақтылы анықтау үшін дәрігерге босанғанға дейінгі баруды барынша ертерек бастаған аса маңызды. Босанғанға дейінгі бақылау жүктіліктің барлық мерзімінде жалғасуы тиіс.

РН.7 кестесі. Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту

Соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді пайыздық бөлу, соңғы жүктілік кезінде босанғанға дейінгі көрсетілетін қызмет жеткізушісінің типі бойынша бөліністе, Қазақстан, 2015 жыл

	Босанғанға дейінгі бақылау қызметін жеткізуші ^a				Босанғанға дейінгі бақылау болған жоқ	Барлығы	Кез келген білікті жеткізуші ^{1),b}	Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	дәрігер	медбике/Акушер	фельдшер	басқа адам/Өткізу				
Барлығы	92,2	6,6	0,5	0,0	0,7	100,0	99,3	2 157
Өңір								
Ақмола	91,4	5,9	1,3	0,0	1,3	100,0	98,7	93
Ақтөбе	96,9	3,1	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	145
Алматы	99,3	0,0	0,7	0,0	0,0	100,0	100,0	188
Атырау	94,5	3,1	0,0	0,0	2,4	100,0	97,6	85
Батыс Қазақстан	83,4	11,8	4,2	0,0	0,6	100,0	99,4	100
Жамбыл	66,8	32,6	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	165
Қарағанды	96,9	2,2	0,9	0,0	0,0	100,0	100,0	139
Қостанай	83,1	16,3	0,7	0,0	0,0	100,0	100,0	82
Қызылорда	88,2	9,1	0,0	0,5	2,2	100,0	97,3	83
Маңғыстау	98,7	0,0	0,0	0,0	1,3	100,0	98,7	101
Оңтүстік Қазақстан	91,3	8,1	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	474
Павлодар	97,9	0,0	0,0	0,0	2,1	100,0	97,9	67
Солтүстік Қазақстан	92,8	4,7	2,5	0,0	0,0	100,0	100,0	44
Шығыс Қазақстан	96,3	0,0	0,9	0,0	2,8	100,0	97,2	100
Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	195
Алматы қ.	99,5	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	97
Жергілікті жер								
Қалалық	96,9	2,5	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	1 076
Ауылдық	87,5	10,8	1,0	0,0	0,8	100,0	99,2	1 081
Босану кезіндегі әйелдің жасы								
20-дан жасырақ	92,3	6,5	0,6	0,0	0,7	100,0	99,3	98
20-34	92,5	6,4	0,4	0,0	0,6	100,0	99,3	1 789
35-49	89,6	8,3	0,9	0,0	1,1	100,0	98,9	270
Білімі								
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	2
Негізгі орта	82,5	13,8	0,0	0,0	3,6	100,0	96,4	97
Жалпы орта	87,4	10,8	1,3	0,1	0,4	100,0	99,5	518
Техникалық және кәсіптік	92,5	6,3	0,4	0,0	0,7	100,0	99,3	660
Жоғары	95,8	3,5	0,1	0,0	0,5	100,0	99,5	879
Әл-ауқат индексінің квинтили								
Өте кедей	82,7	15,2	1,5	0,0	0,6	100,0	99,4	415
Екінші	89,0	9,1	0,5	0,1	1,3	100,0	98,6	457
Орташа	94,6	4,7	0,4	0,0	0,3	100,0	99,7	502
Төртінші	96,4	2,7	0,0	0,0	1,0	100,0	99,0	422
Өте бай	98,8	0,9	0,0	0,0	0,3	100,0	99,7	360

	Босанғанға дейінгі бақылау қызметін жеткізуші ^a				Босанғанға дейінгі бақылау болған жоқ	Барлығы	Кез келген білікті жеткізуші ^{1),b}	Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	дәрігер	медбике/Акушер	фельдшер	басқа адам/Өткізу				
Үй шаруашылығы иесінің ұлты								
Қазақтар	92,2	6,5	0,5	0,0	0,8	100,0	99,2	1 520
Орыстар	95,4	3,9	0,2	0,0	0,5	100,0	99,5	261
Басқалары	89,9	9,2	0,5	0,0	0,4	100,0	99,6	375

¹⁾ MICS 5.5a көрсеткіші; МДМ 4.4 көрсеткіші– Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту.

^a Егер бірнеше бақылаған адам көрсетілсе, онда неғұрлым біліктісі ғана есепке алынады.

^b Білікті жеткізушілер дәрігер, медбике/акушер және фельдшерді қамтиды.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Кірістірме RH.1

«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының кодексі 97-бап. Әйелдердің жүктілік, босану және босанғаннан кейінгі кезеңінде денсаулығын сақтау

1. Әйелдің жүктілік кезеңінде, босану кезінде және босанғаннан кейін, оның ішінде шарананы тірі туудың және өлі туудың халықаралық критерийлерімен айқындалатын мерзімінен бұрын босанғаннан кейін Қазақстан Республикасының аумағындарұқсат етілген әдістерді қолдана отырып, денсаулығын сақтауға және көмек алуға құқығы бар.

2. Жүкті, босанатын және босанған әйелдерге денсаулық сақтау жүйесі ұйымдарында медициналық, консультациялық көмек тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шегінде ұсынылады.

Зерттеуге дейін екі жыл ішінде бала туған 15-49 жастағы әйелдерге босанғанға дейінгі бақылау жүргізген персонал типі RH.7T кестеде ұсынылған. Бұл нәтижелер Қазақстанда білікті медицина қызметкерімен, медицина қызметтерін жеткізушімен босанғанға дейінгі бақылаумен қамту өте жоғары екенін көрсетеді және 99,3 пайызды құрады, бұл босанғанға дейінгі және босанғаннан кейінгі медициналық көмек алу бойынша кепілденген мемлекеттік мүмкіндіктерді іске асырумен негізделген. (Қазақстанда босанғанға дейінгі және босанғаннан кейінгі медициналық көмекке мемлекет кепілдік берген кірістірме RH.1).

Бұл ретте жүктілерді босанғанға дейінгі бақылаудың басым бөлігі жоғары білікті дәрігерлермен (92,2 пайыз), медбикелерде немесе акушерлерде жүктілердің 6,6 пайызы, фельдшерлерде – 0,5 пайызы бақыланған, бұл орта медицина қызметкерінің 2 санаты көбінесе ауылдық жерлерге тән (10,8 және 1,0 пайыз тиісінше). Өңірлер арасында Жамбыл облысында әрбір үшінші жүкті әйел медбикеде/акушерде бақыланғанын атап өтуге болады (32,6 пайыз). Ал жалпы ел бойынша босанғанға дейінгі бақылауды кез келген білікті медицина қызметкерінде алу қолжетімділігі өте жоғары; және ол жүкті әйелдердің тұрғылықты жеріне де, олардың білім деңгейіне және үй шаруашылықтарының әл ауқатына да немесе әйелдердің ұлтына байланысты емес; алайда жиі жоғары білікті дәрігерлерде қалалық жерде (96,9 пайыз) немесе өте бай үй шаруашылықтарында тұратын (98,8 пайыз) әйелдер немесе жоғары білімі бар әйелдер (95,8 пайыз) бақыланған.

RH.8 кестесінде медицина қызметкерінің типіне қарамастан жекелеген сипаттамалар бойынша бөліністе зерттеудің алдындағы екі жыл ішінде орын алған соңғы жүктілік кезіндегі босанғанға дейінгі бақылау үшін бару (қаралу) саны көрсетілген.

Жүкті әйелдердің 95,3 пайызы кем дегенде төрт рет босанғанға дейінгі бақылауды алған. Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарынан барлық жүкті әйелдер босанғанға дейінгі бақылау аясында медицина қызметкерлеріне төрт және одан көп рет барған (100 пайыз). Қазақстанда босанғанға дейінгі бақылау (төрт және одан аз рет) алу мүмкіндігі әйелдердің негізгі сипаттамаларына байланысты емес десе болады. Дегенмен өте кедей үй шаруашылықтарынан жүкті әйелдер өте бай үй шаруашылықтарының әйелдеріне қарағанда төрт рет немесе одан көп рет босанғанға дейінгі бақылау аясында білікті медицина қызметкеріне қаралған (93,7 және 97,4 пайыз тиісінше). Шамамен әйелдердің 2 пайызы орташа Атырау, Қызылорда, Павлодар және Шығыс Қазақстан облыстарында соңғы жүктілік кезінде ешқандай қаралуды жүзеге асырмаған.

RH.8 кестесінде сонымен қатар босанғанға дейінгі бақылау үшін алғашқы қаралу уақыты туралы ақпарат та қамтылған. Түсік тастау және дамымаған жүктілік қаупі тұрғысынан жүктіліктің бірінші кезеңі эмбрион өміріндегі ең күрделі кезеңдердің бірі болып табылады, себебі бұл уақытта баланың барлық органдары мен жүйелерінің жасалуы мен қалыптасуы болады, ал қауіпті заттардың тым болмаса бір бөлігін ұстап қалуға қабілетті толыққанды гемоплацентарлы кедергі әлі қалыптаспаған. Соңдықтан жүктілердің медицина мекемелеріне білікті мамандарға дәл бірінші кезеңде жүгінуге өте маңызды, барлық ықтимал қауіптер немесе теріс салдарлардың алдын алады. Жалпы соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің 90,2 пайызы босанғанға дейінгі бақылау үшін медицина мамандарына алғашқы қаралуды босанғанға дейінгі бақылауды алған жүктілер арасында алғашқы бару сәтінде жүктіліктің 2 айлығында медианамен соңғы жүктіліктің бірінші кезеңінде жасаған. Босанғанға

дейінгі бақылау үшін медицина мекемесіне алғашқы бару кезінде жүктілік айлары санының медианалық мәні әйелдердің жекелеген сипаттамалары бойынша айырмашылық жоқ десе болады. Жүктіліктің алғашқы кезеңінде 20-дан жасырақ жүкті әйелдердің тек 82,9 пайызы ғана 20-34 жастағы әйелдердің 91,1 пайызымен салыстырғанда босанғанға дейінгі бақылау үшін медицина қызметкерлеріне барған.

Жүкті әйелдерге босанғанға дейінгі бақылау аясында көрсетілуі тиіс негізгі медициналық қызметтер түрлері RH.9 кестесінде көрсетілген. Қазақстанда зерттеудің алдындағы екі жыл ішінде

тірі бала туған барлық әйелдер дерлік босанғанға дейінгі бақылау аясында көрсетілген ең төменгі қызметтер қатары мен рәсімдерін (қан қысымы өлшенді, несеп пен қан талдауы алынған) алған. Бұл қызметтер өңірлер мен тұрғылықты жерінің типіне, білім, үй шаруашылығының әл ауқаты деңгейіне және ұлтына қарамастан көрсетілген. Әйелдердің 99,3 пайызы босанғанға дейінгі бақылау үшін бару кезінде медицина қызметкерлері олардан несеп пен қан талдауын алған және қан қысымын өлшеді деп хабарлады.

RH.8 кестесі. Босанғанға дейінгі бақылау үшін қатынау саны және алғашқы бару уақыты

Соңғы екі жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді босанғанға дейінгі бақылау үшін қандай да бір медицина қызметін жеткізушіге бару саны бойынша және алғашқы бару мерзімі бойынша бөліністе пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Әйелдерді пайыздық бөлу:					БМ/өткізу	Барлығы	Босанғанға дейінгі бақылау үшін алғашқы бару сәтінде жүктілік айының саны бойынша әйелдерді пайыздық бөлу					Барлығы	Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны	Босанғанға дейінгі бақылау үшін алғашқы бару сәтінде жүктіліктің орташа айлары наблюдена	Соңғы екі жылда тірі бала туған және босанғанға дейінгі бақылауды тым болмағанда бір рет алған әйелдер саны
	босанғанға дейін бақылау үшін бару болмаған	екі бару болған	үш бару болған	4 немесе одан көп бару болған ¹⁾	БМ/өткізу			босанғанға дейінгі бақылау үшін барулар болмаған	бірінші кезең	4-5 ай	6-7 ай	8+ ай				
Барлығы	0,7	0,2	0,7	95,3	3,1	100,0	0,7	90,2	7,8	1,2	0,1	0,1	100,0	2 157	2,0	2 139
Өңір																
Ақмола	1,3	0,6	0,7	96,2	1,1	100,0	1,3	83,1	8,4	5,8	0,8	0,6	100,0	93	2,3	91
Ақтөбе	0,0	0,0	0,0	85,5	14,5	100,0	0,0	98,3	1,3	0,4	0,0	0,0	100,0	145	2,0	145
Алматы	0,0	0,0	1,3	93,2	5,4	100,0	0,0	85,7	13,5	0,8	0,0	0,0	100,0	188	2,1	188
Атырау	2,4	0,0	0,0	97,0	0,6	100,0	2,4	86,3	11,1	0,2	0,0	0,0	100,0	85	2,0	83
Батыс Қазақстан	0,6	0,0	7,0	89,5	2,9	100,0	0,6	84,9	12,6	2,0	0,0	0,0	100,0	100	2,0	99
Жамбыл	0,6	0,0	0,0	95,2	4,2	100,0	0,6	91,9	5,7	1,8	0,0	0,0	100,0	165	2,0	164
Қарағанды	0,0	0,0	0,8	98,1	1,0	100,0	0,0	94,9	5,1	0,0	0,0	0,0	100,0	139	2,0	139
Қостанай	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	86,5	12,0	1,5	0,0	0,0	100,0	82	2,0	82
Қызылорда	2,2	0,0	0,5	94,6	2,7	100,0	2,2	87,1	7,5	2,1	0,5	0,5	100,0	83	2,0	81
Маңғыстау	1,3	0,5	0,0	92,9	5,3	100,0	1,3	92,3	6,0	0,4	0,0	0,0	100,0	101	2,0	99
Оңтүстік Қазақстан	0,6	0,5	0,5	97,1	1,3	100,0	0,6	92,6	5,9	0,9	0,0	0,0	100,0	474	2,0	471
Павлодар	2,1	0,0	0,0	97,9	0,0	100,0	2,1	89,0	6,0	2,9	0,0	0,0	100,0	67	2,0	66
Солтүстік Қазақстан	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	83,2	10,9	6,0	0,0	0,0	100,0	44	2,3	44
Шығыс Қазақстан	2,8	0,0	0,0	97,2	0,0	100,0	2,8	87,0	10,2	0,0	0,0	0,0	100,0	100	2,3	97
Астана қ.	0,0	0,0	0,0	98,6	1,4	100,0	0,0	93,2	6,8	0,0	0,0	0,0	100,0	195	2,1	195
Алматы қ.	0,0	0,5	0,9	91,3	7,2	100,0	0,0	86,3	12,1	0,0	0,0	1,6	100,0	97	2,0	95
Жергілікті жер																
Қалалық	0,6	0,1	0,2	96,6	2,5	100,0	0,6	90,7	7,5	0,9	0,1	0,2	100,0	1 076	2,0	1 067
Ауылдық	0,8	0,3	1,2	93,9	3,8	100,0	0,8	89,7	8,0	1,4	0,0	0,0	100,0	1 081	2,0	1 072
Босанған сәтте ананың жасы																
20-дан жасырақ	0,7	0,0	0,6	98,1	0,6	100,0	0,7	82,9	9,2	6,5	0,7	0,0	100,0	98	2,3	97
20-34	0,6	0,1	0,8	95,1	3,4	100,0	0,6	91,1	7,4	0,7	0,0	0,1	100,0	1 789	2,0	1 775
35-49	1,1	1,0	0,2	95,2	2,5	100,0	1,1	86,8	9,5	2,3	0,2	0,2	100,0	270	2,0	267
Білімі																
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	(*)	2

	Әйелдерді пайыздық бөлу:					БМ/өткізу	Барлығы	Босанғанға дейінгі бақылау үшін алғашқы бару сәтінде жүктілік айының саны бойынша әйелдерді пайыздық бөлу					Барлығы	Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны	Босанғанға дейінгі бақылау үшін алғашқы бару сәтінде жүктіліктің орташа айлары нәтижесі	Соңғы екі жылда тірі бала туған және босанғанға дейінгі бақылауды тым болмағанда бір рет алған әйелдер саны
	босанғанға дейін бақылау үшін бару болмаған	екі бару болған	үш бару болған	4 немесе одан көп бару болған ¹⁾	БМ/өткізу			Барлығы	босанғанға дейінгі бақылау үшін барулар болмаған	бірінші кезең	4-5 ай	6-7 ай				
Негізгі орта	3,6	0,0	0,0	95,6	0,8	100,0	3,6	88,9	5,8	1,3	0,0	0,3	100,0	97	2,0	93
Жалпы орта	0,4	0,2	0,3	96,3	2,8	100,0	0,4	88,7	8,7	1,9	0,0	0,3	100,0	518	2,0	514
Техникалық және кәсіптік	0,7	0,3	1,3	93,4	4,2	100,0	0,7	88,7	9,0	1,4	0,2	0,0	100,0	660	2,0	656
Жоғары	0,5	0,1	0,6	96,2	2,7	100,0	0,5	92,4	6,6	0,5	0,0	0,1	100,0	879	2,0	874
Әл-ауқат индексінің квинтилі																
Өте кедей	0,6	0,1	1,7	93,7	3,9	100,0	0,6	89,0	7,1	2,7	0,3	0,4	100,0	415	2,0	411
Екінші	1,3	0,6	1,1	94,3	2,7	100,0	1,3	89,3	8,4	1,0	0,0	0,0	100,0	457	2,0	451
Орташа	0,3	0,0	0,5	95,4	3,8	100,0	0,3	90,3	8,7	0,5	0,0	0,2	100,0	502	2,0	500
Төртінші	1,0	0,1	0,1	96,0	2,8	100,0	1,0	89,0	9,0	1,1	0,0	0,0	100,0	422	2,0	418
Өте бай	0,3	0,0	0,0	97,4	2,3	100,0	0,3	94,1	5,2	0,5	0,0	0,0	100,0	360	2,0	359
Үй шаруашылығы иесінің ұлты																
Қазақтар	0,8	0,2	0,8	94,6	3,5	100,0	0,8	89,5	8,4	1,1	0,0	0,1	100,0	1 520	2,0	1 506
Орыстар	0,5	0,0	0,0	96,7	2,8	100,0	0,5	89,7	7,3	2,3	0,3	0,0	100,0	261	2,0	260
Басқалары	0,4	0,0	0,8	97,0	1,8	100,0	0,4	93,4	5,6	0,5	0,0	0,2	100,0	375	2,0	373

¹⁾ MICS 5.5b Көрсеткіші; МДМ 5.5 көрсеткіші – Босанғанға дейінгі бақылаумен қамту.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

РН.9 кестесі. Босанғанға дейінгі бақылаудың мазмұны

Босанғанға дейінгі бақылау аясында қан қысымы өлшенген және несеп пен қан талдауына сынама алынған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Соңғы жүктілік кезінде мыналар жасалған әйелдердің пайыздық үлесі:				Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	қан қысымы өлшенді	несеп талдауы алынды	қан талдауы алынды	қан қысымы өлшенді және несеп пен қан талдауы алынды ¹⁾	
Барлығы	99,3	99,3	99,3	99,3	2 157
Өңір					
Ақмола	98,7	98,7	98,7	98,7	93
Ақтөбе	100,0	100,0	100,0	100,0	145
Алматы	100,0	100,0	100,0	100,0	188
Атырау	97,6	97,6	97,6	97,6	85
Батыс Қазақстан	99,4	99,4	99,4	99,4	100
Жамбыл	99,4	99,4	99,4	99,4	165
Қарағанды	100,0	100,0	100,0	100,0	139
Қостанай	100,0	100,0	100,0	100,0	82
Қызылорда	97,8	97,8	97,8	97,8	83
Маңғыстау	98,7	98,7	98,7	98,7	101
Оңтүстік Қазақстан	99,4	99,4	99,4	99,4	474
Павлодар	97,9	97,9	97,9	97,9	67
Солтүстік Қазақстан	100,0	100,0	100,0	100,0	44
Шығыс Қазақстан	96,3	97,2	97,2	96,3	100
Астана қ.	100,0	100,0	100,0	100,0	195
Алматы қ.	100,0	100,0	100,0	100,0	97
Жергілікті жер					
Қалалық	99,4	99,4	99,4	99,4	1 076
Ауылдық	99,1	99,2	99,2	99,1	1 081

	Соңғы жүктілік кезінде мыналар жасалған әйелдердің пайыздық үлесі:				Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	қан қысымы өлшенді	несеп талдауы алынды	қан талдауы алынды	қан қысымы өлшенді және несеп пен қан талдауы алынды ¹⁾	
Босанған сәттегі ананың жасы					
20-дан жасырақ	99,3	99,3	99,3	99,3	98
20-34	99,3	99,4	99,4	99,3	1 789
35-49	98,9	98,9	98,9	98,9	270
Білімі					
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Негізгі орта	96,4	96,4	96,4	96,4	97
Жалпы орта	99,4	99,6	99,6	99,4	518
Техникалық және кәсіптік	99,3	99,3	99,3	99,3	660
Жоғары	99,5	99,5	99,5	99,5	879
Әл-ауқат индексінің квинтили					
Өте кедей	99,4	99,4	99,4	99,4	415
Екінші	98,5	98,7	98,7	98,5	457
Орташа	99,7	99,7	99,7	99,7	502
Төртінші	99,0	99,0	99,0	99,0	422
Өте бай	99,7	99,7	99,7	99,7	360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты					
Қазақтар	99,1	99,2	99,2	99,1	1 520
Орыстар	99,5	99,5	99,5	99,5	261
Басқалары	99,6	99,6	99,6	99,6	375

¹⁾ MICS 5.6 Көрсеткіші – Босанғанға дейінгі бақылау мазмұны.

(*) Көрсеткіштер кем дегенде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Босану кезіндегі көмек

Төрт ана өлімінің үшеуі босандыруға тікелей жататын себептер бойынша болады. ⁴⁴⁾ Қауіпсіз ана болу үшін жалғыз сыни маңызды шара әрбір босану кезінде акушерлік дағдысы бар білікті медицина қызметкерінің болуы және шұғыл жағдайларда акушерлік көмек көрсету үшін медициналық мекемеге жеткізу үшін көліктің болуы болып табылады. Босанғанда білікті адамның болуы көрсеткіші Мыңжылдық дамуының ана денсаулығын жақсарту - 5 мақсатына ға жылжуды қадағалау үшін пайдаланылады.

MICS барысында білікті маман қабылдаған босану үлесін бағалау үшін бірқатар сұрақтар қойылады. Білікті адам деген термин дәрігер, медбике немесе акушер, сондай-ақ медбике, акушер және ішінара дәрігердің кәсіби дағдылары бар фельдшерді қамтиды.

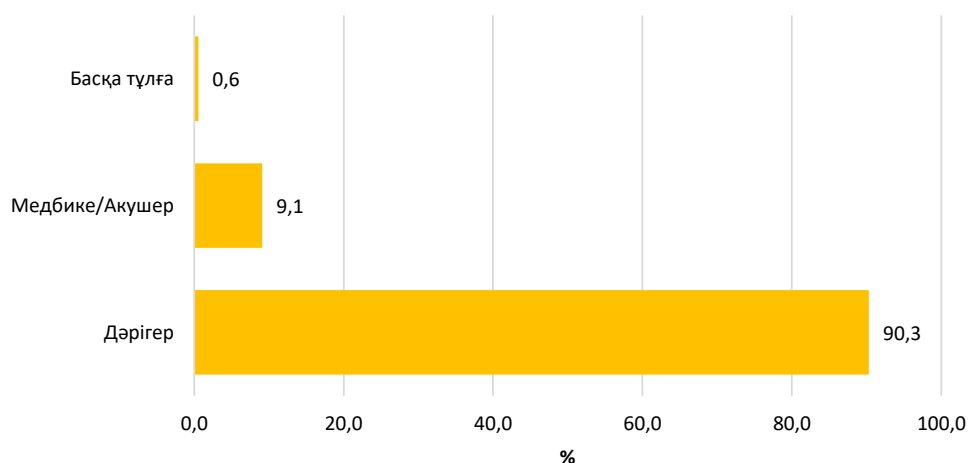
Қазақстанда MICS алдындағы екі жыл ішінде орын алған барлық босандырулар дерлік білікті

маманмен қабылданған (99,4 пайыз) және барлық дерлік босандырулар мемлекеттік мекемелерде өткен (RH.10 кесте). Елдің 7 өңірінде 100 пайыз босандыру білікті медицина қызметкерімен қабылданған. Білікті қызметкердің босандыру медициналық көмек көрсетуінде әйелдердің жекелеген сипаттамалары бойынша айырмашылық жоқ екенін атап өткен жөн.

Қазақстанда босанудың 90 пайыздан астамы жоғары білікті дәрігерлермен қабылданған, ал босанудың 9,1 пайызы – орта медицина қызметкерімен – медбикелермен және акушерлермен қабылданған (RH.3 кестесі). Батыс Қазақстан, Жамбыл Қызылорда және Алматы облыстарынан босанушыларға босану кезінде медициналық көмекті жиі медбикелер мен акушерлер түріндегі орта медицина қызметкерлері көрсеткен (28,1; 24,9; 21,9 және 19,5 пайыз тиісінше).

⁴⁴⁾ Мысалы, Say, L et al. (Сэй и др.) 2014. *Global causes of maternal death: a WHO systematic analysis (Ана өлімінің жаһандық себептері: ДДҰ жүргізген жүйелі талдау)*. *The Lancet Global Health* 2(6): e323-33. DOI: 10.1016/S2214-109X(14)70227-X

РН.3 графигі. Босандырған адам, Қазақстан, 2015 жыл

РН.10 кестесінде кесарь тілігінің көмегімен босанған әйелдер туралы ақпарат та келтірілген. Одан басқа, кестеде кесарь тілігін жасау операциясын қолдану туралы шешім медицина көрсеткіштері бойынша қажеттіліктерге байланысты қабылданғаны немесе медициналық себептер бойынша емес қабылданғанын нақты бағалау үшін, бұл операцияны жүргізу туралы шешімнің сәті/уақыты (толғаққа дейін немесе кейін) туралы ақпарат бар.

Жалпы Қазақстанда босандырудың 14,8 пайызы кесарь тілігінің көмегімен болған. Бұл ретте

босанушылардың 9,6 пайызы толғақ басталғанға дейін келісімін берген, ал босанушылардың 5,3 пайызы үшін бұл шешім толғақ кезінде қабылданды. Босану кезінде кесарь тілігін қолдану диапазоны Қызылорда облысында 9,9 пайыздан Қарағанды облысында 22,1 пайызға дейін болды. Бала туудың бұл әдісі (туу кезінде) шамамен 20-дан жасырақ және 20-34 жас және босанушылардың шамамен 35-49 жастағы 22 пайызына босану кезінде босанушылардың 13 пайызына қолданылды.

РН.10 кестесі. Босандырған адамның қатысуы және кесарь тілігі

Соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді босандырған адамның типі бойынша бөліністе пайыздық бөлу және кесарь тілігімен босанудың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Босандырған адам					Барлығы	Кез келген білікті адамның қатысуымен босану ^{1),а}	Кесарь тілігімен босану пайызы			Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	дәрігер	медбике/Акушер	фельдшер	туысқаны/ досы (жолдас қызы)	басқасы/ өткізу			шешім толғақ басталғанға дейін қабылданған	шешім толғақ басталғаннан кейін қабылданды	Барлығы ²⁾	
Барлығы	90,3	9,1	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	9,6	5,3	14,8	2 157
Өңір											
Ақмола	95,2	4,2	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	13,0	8,0	20,9	93
Ақтөбе	97,9	2,1	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	9,7	2,1	11,8	145
Алматы	80,5	19,5	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	14,2	4,5	18,8	188
Атырау	90,4	7,2	0,0	0,0	2,4	100,0	97,6	7,5	5,3	12,8	85
Батыс Қазақстан	71,3	28,1	0,6	0,0	0,0	100,0	100,0	13,5	2,0	15,5	100
Жамбыл	74,5	24,9	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	16,7	5,4	22,1	165
Қарағанды	95,1	4,9	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	9,9	4,1	14,1	139
Қостанай	93,7	6,3	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	9,4	10,7	20,2	82
Қызылорда	76,3	21,9	0,0	0,0	1,8	100,0	98,2	6,7	3,1	9,9	83
Маңғыстау	94,1	4,6	0,0	0,0	1,3	100,0	98,7	7,4	4,1	11,5	101
Оңтүстік Қазақстан	98,4	1,0	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	5,4	6,0	11,3	474
Павлодар	89,3	8,5	0,0	0,0	2,1	100,0	97,9	10,6	9,1	19,7	67
Солтүстік Қазақстан	97,9	2,1	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	5,6	9,8	15,3	44
Шығыс Қазақстан	94,4	4,4	0,0	0,0	1,2	100,0	98,8	11,5	5,5	17,0	100
Астана қ.	86,6	13,4	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	4,8	6,1	10,9	195

	Босандырған адам					Барлығы	Кез келген білікті адамның қатысуымен босану ^{1),а}	Кесарь тілігімен босану пайызы			Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	Дәрігер	медбике/Акушер	фельдшер	туысқаны/досы (жолдас қызы)	басқасы/өткізу			Шешім толық басталғанға дейін қабылданған	Шешім толық басталғаннан кейін қабылданды	Барлығы ²⁾	
Алматы қ.	98,9	0,3	0,0	0,8	0,0	100,0	99,2	16,1	1,8	17,8	97
Жергілікті жер											
Қалалық	93,1	6,4	0,0	0,1	0,5	100,0	99,4	9,9	6,4	16,4	1 076
Ауылдық	87,6	11,8	0,1	0,0	0,6	100,0	99,4	9,2	4,1	13,3	1 081
Анасының жасы және босану кезі											
20-дан жасырақ	93,8	5,5	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	5,2	8,2	13,3	98
20-34	90,5	9,0	0,0	0,0	0,5	100,0	99,5	8,8	4,9	13,8	1 789
35-49	87,9	11,1	0,0	0,0	0,9	100,0	99,1	15,9	6,5	22,4	270
Босану орны											
Үйде	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Медициналық мекемеде	90,9	9,1	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	9,6	5,3	14,9	2 142
Мемлекеттік	90,8	9,2	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	9,6	5,3	14,9	2 133
Жекеменшік	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	(*)	(*)	9
Басқасы/БМ /өткізу	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	(*)	(*)	12
Білімі											
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Негізгі орта	92,4	6,2	0,0	0,0	1,4	100,0	98,6	8,0	12,8	20,8	97
Жалпы орта	89,3	10,5	0,0	0,0	0,3	100,0	99,7	5,7	3,3	9,0	518
Техникалық және кәсіптік	90,3	9,0	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	10,8	5,6	16,4	660
Жоғары	90,8	8,6	0,1	0,1	0,5	100,0	99,4	11,1	5,3	16,4	879
Әл-ауқат индексінің квинтили											
Өте кедей	89,2	10,4	0,0	0,0	0,3	100,0	99,7	7,4	6,6	14,0	415
Екінші	89,2	9,9	0,0	0,0	0,9	100,0	99,1	9,9	3,7	13,6	457
Орташа	89,8	9,7	0,1	0,1	0,2	100,0	99,6	8,4	4,9	13,2	502
Төртінші	91,9	7,2	0,0	0,0	1,0	100,0	99,0	12,4	6,7	19,1	422
Өте бай	91,8	7,9	0,0	0,0	0,3	100,0	99,7	10,0	4,5	14,5	360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты											
Қазақтар	89,3	10,0	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	9,8	5,5	15,3	1 520
Орыстар	93,3	6,4	0,0	0,0	0,3	100,0	99,7	12,8	7,3	20,1	261
Басқалары	92,4	7,2	0,0	0,0	0,4	100,0	99,6	6,2	3,0	9,1	375

¹⁾ MICS 5.7 көрсеткіші; МДМ 5.2 көрсеткіші – Босандыру кезінде білікті адамның қатысуы.

²⁾ MICS 5.9 көрсеткіші – Кесарь тілігі.

^а Білікті адамдарға дәрігер және медбике/акушер жатады.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Босану орны

Медицина мекемелерінде қабылданатын босанулар үлесінің артуы ананың да, баланың да денсаулығына қауіптерді төмендетудің маңызды факторы болып табылады. Медицина қызметкерінің тарапынан тиісті күту мен назар, сондай-ақ санитариялық талаптар мен нормаларға жауап беретін жағдайлар босану кезінде асқинулар мен ананың немесе баланың ауруы мен өліміне әкелетін жұқпалардың қаупін қысқартуы мүмкін. RH.11 кестесінде зерттеу жүргізгенге дейін екі жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді соңғы босану орны бойынша бөліністе пайыздық бөлу және негізгі өлшемшарттар бойынша бөлінген медицина мекемелерінде қабылданған босанулардың пайыздық үлесі келтіріледі.

RH.11 кестесі. Босану орны

Соңғы екі жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді соңғы босану орны бойынша бөліністе пайыздық бөлу, Қазақстан 2015 жыл

	Босану орны				Барлығы	Медициналық мекемелердегі босанулар ¹⁾	Соңғы екі жыл ішінде тірі бала туған әйелдердің саны
	медициналық мекеме		үйде	өткізу/БМ			
	мемлекеттік сектор	жекеменшік секторы					
Барлығы	98,9	0,4	0,1	0,6	100,0	99,3	2 157
Өңір							
Ақмола	99,3	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	93
Ақтөбе	99,3	0,0	0,7	0,0	100,0	99,3	145
Алматы	98,7	1,3	0,0	0,0	100,0	100,0	188
Атырау	97,1	0,5	0,0	2,4	100,0	97,6	85
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	100
Жамбыл	99,4	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	165
Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	139
Қостанай	99,1	0,9	0,0	0,0	100,0	100,0	82
Қызылорда	97,5	0,0	0,7	1,8	100,0	97,5	83
Маңғыстау	98,7	0,0	0,0	1,3	100,0	98,7	101
Оңтүстік Қазақстан	99,4	0,0	0,0	0,6	100,0	99,4	474
Павлодар	94,7	3,2	0,0	2,1	100,0	97,9	67
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	44
Шығыс Қазақстан	98,8	0,0	0,0	1,2	100,0	98,8	100
Астана қ.	99,2	0,8	0,0	0,0	100,0	100,0	195
Алматы қ.	97,3	1,9	0,8	0,0	100,0	99,2	97
Жергілікті жер							
Қалалық	98,8	0,6	0,2	0,5	100,0	99,3	1 076
Ауылдық	99,0	0,3	0,1	0,6	100,0	99,3	1 081
Босанған кезедгі ананың жасы							
20 –дан жасырақ	99,3	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	98
20-34	99,1	0,3	0,1	0,5	100,0	99,4	1 789
35-49	97,4	1,7	0,0	0,9	100,0	99,1	270
Босанғанға дейінгі бақылау үшін барулар саны							
Жоқ	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	15
1-3 бару	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	19
4+ бару	99,4	0,5	0,1	0,0	100,0	99,9	2 055
Өткізу/БМ	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	68
Білімі							
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	2
Негізгі орта	98,6	0,0	0,0	1,4	100,0	98,6	97
Жалпы орта	98,9	0,5	0,3	0,3	100,0	99,4	518
Техникалық және кәсіптік	99,3	0,0	0,0	0,7	100,0	99,3	660
Жоғары	98,7	0,8	0,1	0,5	100,0	99,4	879
Әл-ауқат индексінің квинтили							
Өте кедей	99,1	0,6	0,0	0,3	100,0	99,7	415
Екінші	98,9	0,0	0,1	0,9	100,0	98,9	457
Орташа	99,5	0,1	0,1	0,2	100,0	99,6	502

	Босану орны				Барлығы	Медициналық мекемелердегі босанулар ¹⁾	Соңғы екі жыл ішінде тірі бала туған әйелдердің саны
	медициналық мекеме		үйде	өткізу/БМ			
	мемлекеттік сектор	жекеменшік секторы					
Төртінші	99,0	0,0	0,0	1,0	100,0	99,0	422
Өте бай	97,7	1,7	0,3	0,3	100,0	99,4	360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	98,9	0,3	0,1	0,7	100,0	99,3	1 520
Орыстар	98,5	0,8	0,4	0,3	100,0	99,3	261
Басқалары	99,1	0,5	0,0	0,4	100,0	99,6	375

¹⁾ MICS 5.8 Көрсеткіші – Медициналық мекемеде қабылданған босанулар.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Қазақстанда 99,3 пайыз тек қана медициналық мекемелерде өткен: мемлекеттік мекемелерде жүзеге асырылған босанулар негізінен басымырақ, олардың үлесіне барлық босанулардың 98,9 пайызы тиесілі. Босанулардың тек шамалы бөлігі – 0,4 пайызы жекеменшік секторының медициналық мекемелерінде жүзеге асырылды, ал 0,1 пайыз босану үй жағдайында (үйде) болды. Медициналық

мекемелерде босандыру кезінде Қазақстанда босанушылардың негізгі сипаттамалары бойынша қандай да бір айырмашылықтар жоқ. Жекеменшік сектордың медициналық мекемелерінде Павлодар облысынан (3,2 пайыз), сондай-ақ Алматы қаласы мен Алматы облысында тұратын 2 пайыздан аз әйелдер босанған.

Босанғаннан кейінгі бақылау

Босану уақыты мен одан кейінгі кезең ананың да, нәрестенің де өмірін сақтап қалу үшін медициналық араласуды жедел жүзеге асыруға болатын аса маңызды кезең болып табылады. Дүние жүзінде жыл сайын шамамен 3 миллион нәресте өмірінің алғашқы айында шетінеп кетеді⁴⁵⁾, және бұл өлімнің көпшілігі босанғаннан кейінгі бірінші немесе екінші күнге тиесілі⁴⁶⁾, – бұл кезеңге ана өлімінің көпшілігі де тиесілі⁴⁷⁾.

Босанғаннан кейін алғашқы бірнеше сағат жаңа туған нәрестелер мен оның аналарының денсаулығы тұрғысынан аса маңызды болғанына қарамастан босанғаннан кейінгі кезең мен анасы мен нәрестені босанғаннан кейінгі бақылау туралы мәселе ауқымды, ұттық деңгейде репрезентативті үй шаруашылықтарын зерттеу бағдарламаларына мүлде қосылмаған. 2008 жылы аналардың, нәрестелер мен балалардың денсаулығын сақтау үшін медициналық араласуды жүзеге асыру саласында прогресті қадағалайтын «2015 жыл: Кері санау» бастамасы бұл деректердің жоқтығын атап өтіп, елдерді босанғаннан кейінгі бақылау (БКБ) бағдарламаларын нығайтуға ғана емес, сонымен қатар деректердің қолжетімділігі мен сапасын арттыруға шақырды⁴⁸⁾.

БКБ бойынша ведомствоаралық топты құру және тиісті пікірталастарды өткізудің артынан, сонымен қатар БКБ туралы деректер жинауға осының алдындағы тырысудан алған сабақты ескере отырып MICS үшін сұраунаманың жаңа модулі әзірленіп, бекітілді. Бұл модуль дәл солай «Босанғаннан кейінгі бақылау» деп аталады және өзінің міндетін медициналық бақылау мазмұны туралы емес, нәрестелер мен олардың аналарының медицина қызметін жеткізушілермен байланысы туралы ақпаратты жинау деп біледі. Бұл БКБ бағдарламасын кеңейтуге қарай оның ауқымын өлшеу және қажетті қызметтерді ұсыну үшін платформа жасау маңыздылығы артатынымен негізделеді. Бұл байқаулардың мазмұнын өлшеу айтарлықтай қиын міндет болып табылады, атап айтқанда пікіртерім жүргізгенге дейін көп дегенде 2 жылда туған соңғы баласы туылғаннан кейін респонденттерден оған және

⁴⁵⁾ Бала өлімін бағалау бойынша БҰҰ ведомствоаралық тобы. 2013. Бала өлімі деңгейі мен үрдістері: 2013 жылғы есеп.

⁴⁶⁾ Lawn, JE et al. (Лон және т.б.) 2005. 4 million neonatal deaths: When? Where? Why? (Жаңа туған нәрестелердің 4 миллион өлімі: қашан? Қай жерде? Не себептен?) Lancet 2005; 365:891–900.

⁴⁷⁾ ДДҰ, UNICEF, UNFPA, Дүниежүзілік банк. 2012. Ана өлімі үрдістері: 1990–2010 жылдар. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы.

⁴⁸⁾ Денсаулық көрсеткіштерін өлшеу желісі (HMN), UNICEF, ДДҰ. 2008. 2015 жыл: кері есеп: аналардың, жаңа туған нәрестелер мен қалған балалардың тірі қалуы саласында прогресті қадағалау, 2008 жылғы есеп. UNICEF.

оның нәрестесіне көрсетілген қызметтер туралы есіне түсіруін сұрайтынынан.

Қазақстанда ДДҰ-ның «Қауіпсіз аналық» стратегиясы қабылданған: серіктестік босану, босану қалпын еркін таңдау, ананың баласымен ерте байланысы, «жылу тізбегін» сақтау, кеудеге ерте салу, ана мен баланың бірге болуы, мерзіміне жетіп туылған және жетілген балаларды күтуге бағытталған тек қана

кеудемен тамақтандыру. Елде «Әрбір бала сүйікті, әрбір босану қауіпсіз» деген қағидат насихатталады.

РН.12. кестесінде зерттеу жүргізу алдындағы екі жыл ішінде медициналық мекемеде бала туған 15-49 жастағы әйелдерді негізгі сипаттамаларға қарай босанғаннан кейін медициналық мекемеде болу ұзақтығы бойынша бөліністе пайыздық бөлу ұсынылған.

РН.12 кестесі. Медициналық мекемеде босанғаннан кейінгі болуы

Соңғы екі жылда медициналық мекемеде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді медициналық мекемеде болу ұзақтығы бойынша бөліністе пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Медициналық мекемеде болу ұзақтығы									Барлығы	12 сағат және одан көп ¹⁾	Соңғы екі жылда медициналық мекемеде туған әйелдердің саны
	12 сағаттан аз	12 немесе одан көп сағат, бірақ 2 күннен аз	2 күн	3 күн	4 күн	5 күн	6 күн	7 күн немесе одан көп	БМ/өткізу			
Барлығы	0,0	0,7	10,3	44,4	15,6	11,9	2,1	15,0	0,0	100,0	99,9	2 142
Өңір												
Ақмола	0,0	0,0	8,6	36,1	16,3	21,3	2,9	14,7	0,0	100,0	100,0	92
Ақтөбе	0,0	0,0	7,3	56,3	12,7	8,3	0,0	15,4	0,0	100,0	100,0	144
Алматы	0,0	0,0	3,4	35,4	29,0	16,1	4,1	12,0	0,0	100,0	100,0	188
Атырау	0,0	0,0	3,3	47,0	20,9	8,8	1,5	17,6	0,9	100,0	99,1	83
Батыс Қазақстан	0,0	5,1	28,4	38,2	2,8	7,5	3,0	15,0	0,0	100,0	100,0	100
Жамбыл	0,0	1,0	6,3	41,6	16,9	18,6	1,6	13,9	0,0	100,0	100,0	164
Қарағанды	0,0	0,0	4,4	48,0	10,8	14,6	0,9	21,3	0,0	100,0	100,0	139
Қостанай	0,0	0,0	2,5	28,4	18,5	16,9	8,4	25,3	0,0	100,0	100,0	82
Қызылорда	0,6	0,6	6,5	45,9	22,4	10,9	1,7	11,4	0,0	100,0	99,4	81
Маңғыстау	0,0	2,3	18,8	40,5	11,9	11,1	1,1	14,1	0,0	100,0	100,0	99
Оңтүстік Қазақстан	0,0	0,4	5,4	48,7	16,8	9,9	2,5	16,3	0,0	100,0	100,0	471
Павлодар	0,0	0,0	1,9	51,1	7,6	9,5	1,1	28,8	0,0	100,0	100,0	66
Солтүстік Қазақстан	0,0	2,7	18,2	32,2	7,8	12,7	2,9	23,5	0,0	100,0	100,0	44
Шығыс Қазақстан	0,0	0,0	2,2	48,2	13,6	18,4	2,4	15,2	0,0	100,0	100,0	98
Астана қ.	0,0	1,2	41,9	40,5	7,0	3,3	0,5	5,7	0,0	100,0	100,0	195
Алматы қ.	0,0	0,0	3,1	55,3	23,9	10,9	0,4	6,4	0,0	100,0	100,0	96
Жергілікті жер												
Қалалық	0,0	1,0	13,8	45,4	15,8	9,9	1,7	12,4	0,0	100,0	100,0	1 069
Ауылдық	0,0	0,3	6,8	43,3	15,4	13,9	2,5	17,7	0,0	100,0	99,9	1 074
Босанған сәтте ананың жасы												
20-дан жасырақ	0,0	0,0	3,4	37,8	18,0	9,8	6,4	24,5	0,0	100,0	100,0	97
20-34	0,0	0,7	11,4	44,9	15,1	11,9	2,1	13,8	0,0	100,0	100,0	1 778
35-49	0,2	0,8	5,0	43,0	17,5	12,6	0,8	19,8	0,2	100,0	99,6	268
Медициналық мекеменің типі												
Мемлекеттік	0,0	0,6	10,3	44,3	15,6	11,9	2,1	15,1	0,0	100,0	99,9	2 133
Жекеменшік	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	9
Босану типі												
Қынаптық босану	0,0	0,8	11,4	50,1	16,2	10,4	1,0	10,0	0,0	100,0	99,9	1 822
Кесарь тілігі	0,0	0,3	3,8	11,4	11,7	20,4	8,4	43,9	0,0	100,0	100,0	320
Білімі												
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	2
Негізгі орта	0,0	0,0	8,1	30,7	19,3	14,0	6,7	21,2	0,0	100,0	100,0	96
Жалпы орта	0,0	0,3	5,9	46,1	19,8	11,0	1,6	15,4	0,0	100,0	100,0	515
Техникалық және кәсіптік	0,1	0,6	10,6	46,3	12,9	11,9	1,7	15,7	0,1	100,0	99,8	656
Жоғары	0,0	1,0	12,8	43,4	14,7	12,2	2,2	13,6	0,0	100,0	100,0	874

	Медициналық мекемеде болу ұзақтығы									Барлығы	12 сағат және одан көп ¹⁾	Соңғы екі жылда медициналық мекемеде туған әйелдердің саны	
	12 сағаттан аз	12 немесе одан көп сағат, бірақ 2 күннен аз	2 күн	3 күн	4 күн	5 күн	6 күн	7 күн немесе одан көп	БМ/өткізу				
Әл-ауқат индексінің квинтили													
Өте кедей	0,0	0,3	8,0	47,6	13,8	10,5	3,9	15,9	0,0	100,0	100,0	414	
Екінші	0,0	0,6	5,0	37,8	19,4	14,1	2,2	20,8	0,1	100,0	99,9	452	
Орташа	0,0	0,4	8,4	46,3	14,9	14,4	0,9	14,5	0,0	100,0	100,0	500	
Төртінші	0,1	1,1	14,7	45,3	13,5	11,0	1,9	12,3	0,0	100,0	99,9	418	
Өте бай	0,0	1,2	16,8	44,9	16,1	8,3	1,8	10,8	0,1	100,0	99,9	358	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты													
Қазақтар	0,0	0,7	12,2	46,1	14,5	10,7	1,8	13,9	0,0	100,0	99,9	1 509	
Орыстар	0,0	0,5	8,4	38,9	17,7	13,6	3,4	17,5	0,0	100,0	100,0	260	
Басқалары	0,0	0,9	3,7	40,9	18,3	15,6	2,6	18,0	0,0	100,0	100,0	374	

¹⁾ MICS 5.10 көрсеткіші – Медициналық мекемеде босанғаннан кейінгі болу.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Қазақстанда медициналық мекемеде бала туған әрбір дерлік әйел босанғаннан кейін ол жерде 12 немесе одан көп сағат бойы қалады (99,9 пайыз), өңірлік айырмашылықтар жоқ десе болады. Он әйелдің тоғызы (89,0 пайыз) босанғаннан кейін медициналық мекемелерде 3 және одан көп күн бойы болған; олардың 44,4 пайызы медициналық мекемелерде босанғаннан кейін тура 3 күн қалған; ал 11 пайыз әйелдер босанғаннан кейін медициналық мекемелерде 3 күннен аз күн қалған (RH.12кестесі). Аналардың медициналық мекемелерде босанғаннан кейін 3 күннен кем болу ұзақтығы Павлодар облысында 1,9 пайыздан Астана қаласында 43,1 пайызға дейінді құрады.

Медициналық мекемелерде 3 күннен аз болу ұзақтығындағы үзіліс қалалық (14,8 пайыз) және ауылдық (7,1 пайыз) әйелдердің арасында бар. Болжанғандай, кесарь тілігімен босанған он әйелдің тоғызынан астамы (95,9 пайыз) медициналық мекемеде босанғаннан кейін үш және одан көп күн бойы қалған, бұл ретте олардың 43,9 пайызы емдеу мекемесінде біршама ұзағырақ қалды (7 және одан көп күнге).

Жоғары білімі бар (13,9 пайыз) және байырақ үй шаруашылықтарында тұратын (18,0 пайыз) әйелдер негізгі және жалпы орта білімі бар әйелдермен салыстырғанда босанғаннан кейін медициналық мекемелерде (8,1 және 6,2 пайыз) және кедейрек (8,3 пайыз) 3 күннен азырақ біршама жиі қалған.

Соңғы уақытта «Қауіпсіз аналық» бағдарламасы босанғаннан кейінгі бақылаудың маңыздылығына негізгі көңілді аударады және барлық әйелдер мен жаңа туған нәрестелерге осындай бақылаудан босанғаннан кейін алғашқы екі күн бойы өтуді

ұсынады.

БКБ үшін қызметтерді пайдалану жиілігін бағалау үшін MICS-зерттеуін өткізгенге дейін алдыңғы 2 жылда соңғы баласын туған әйелден оған және оның жаңа туған нәрестесіне босанғаннан кейін бақылау жүргізілді ме, босанғаннан кейін қандай уақытта олардың денсаулығы жағдайына алғашқы бақылау өткізілгені, және медицина қызметкерінің қандай типі босанғаннан кейін осындай бақылауды жүргізгені сұралды.

RH.13 кестесінде туылғаннан кейін бірден денсаулығы жағдайына бақылау және босанғаннан кейінгі бақылау үшін қандай да бір медицина қызметкерінің тарапынан кіріп-шығу қамтамасыз етілген соңғы екі жылда туылған жаңа туған нәрестелердің пайыздық үлесі көрсетілген. Медициналық мекемелерде болған кезеңінде немесе үйде туылғаннан кейін дереу денсаулығы жағдайына бақылау өткізу уақытына қарамастан кез келген медицина қызметкері өткізетін денсаулық жағдайына бақылауды (тексеруді) білдіреді (1 баған); ал босанғаннан кейінгі бақылау үшін барулар жаңа туған нәрестенің денсаулығы жағдайына бақылау және емдеу-профилактикалық қызмет көрсету үшін жекелеген баруды (шығарылғаннан кейін) білдіреді, және осылайша медициналық мекемеде болған кезеңінде немесе үйінде туғаннан кейін денсаулығы жағдайына бақылауды қамтымайды. «Денсаулық жағдайына босанғаннан кейінгі бақылау» көрсеткіші өткізу уақытына қарамастан медициналық мекемеде және үйде болған кезеңінде өткізілетін денсаулық жағдайына кез келген тексерулерді қамтиды (1-баған), сондай-ақ БКБ үшін босанғаннан кейін алғашқы екі күнде баруды қамтиды (2,3 және 4 бағандар).

РН.13 кестесі. Нәрестеге босанғаннан кейінгі бақылау

Соңғы екі жылда тірі бала туған, баласының денсаулығын туғаннан кейін мекемеде немесе үйде тексерген 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, баласы туылғаннан кейін және медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін босанғаннан кейінгі бақылау үшін кез келген медицина қызметін жеткізуші тарапынан кіріп шығуды, қабылдағандарды бару мерзімі бойынша бөліністе пайыздық бөлу және туылғаннан кейін денсаулығы тексерілгендердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Нәрестенің денсаулығы жағдайын туылғаннан кейін медициналық мекемеде болған уақытында немесе үйде тексеру ^a	Нәрестені босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу ^b								Нәрестені босанғаннан кейінгі бақылау ^{3),с}	Соңғы екі жылды соңғы тірі туылу саны	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін нәрестені босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп- шығу ^d								соңғы екі жылда медициналық мекемеде соңғы тірі туылғандардың саны
		туылған күні	туылғаннан кейін 1 күн өткен соң	туылғаннан кейін 2 күн өткен соң	туылғаннан кейін 3-6 күн өткен соң	туылғаннан кейін бір аптадан ерте емес босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп шығу болған жоқ	өткізу/БМ	барлығы	сол күні			шығарылғаннан кейін 1 күн өткен соң	шығарылғаннан кейін 2 күн өткен соң	шығарылғаннан кейін 3-6 күн өткен соң ^e	шығарылғаннан кейін бір аптадан ерте емес	шығарылғаннан кейін бақылау үшін кіріп шығу болған жоқ	өткізу/БМ	барлығы		
Барлығы	99,4	1,0	2,2	1,9	56,2	36,1	1,7	0,8	100,0	99,4	2 157	2,6	30,7	23,5	30,5	10,2	1,7	0,9	100,0	2 154
Өңір																				
Ақмола	99,3	0,0	3,1	0,6	48,3	44,0	2,2	1,7	100,0	99,3	93	2,7	25,7	24,9	30,2	12,6	2,2	1,7	100,0	93
Ақтөбе	100,0	6,9	2,9	2,7	69,9	16,2	0,9	0,5	100,0	100,0	145	8,0	29,1	39,4	9,7	12,4	0,9	0,5	100,0	144
Алматы	100,0	2,4	2,7	3,3	52,6	34,0	3,7	1,3	100,0	100,0	188	3,3	26,3	34,6	24,9	5,9	3,7	1,3	100,0	188
Атырау	97,6	0,6	3,8	0,6	45,8	43,5	3,1	2,6	100,0	97,6	85	0,6	25,9	17,6	38,4	11,2	3,1	3,3	100,0	85
Батыс Қазақстан	100,0	1,3	1,2	2,4	59,9	29,1	0,7	5,4	100,0	100,0	100	1,3	35,6	22,3	26,1	8,7	0,7	5,4	100,0	100
Жамбыл	99,4	0,0	5,1	3,5	43,1	46,5	1,1	0,6	100,0	99,4	165	6,2	30,6	12,6	41,5	7,4	1,1	0,6	100,0	165
Қарағанды	100,0	0,9	3,6	1,0	52,6	41,8	0,0	0,0	100,0	100,0	139	2,8	30,9	17,6	38,3	10,4	0,0	0,0	100,0	139
Қостанай	100,0	0,0	0,0	1,8	41,3	55,3	1,5	0,0	100,0	100,0	82	0,0	30,7	12,5	45,8	9,4	1,5	0,0	100,0	82
Қызылорда	97,7	0,4	2,3	1,8	55,8	36,1	3,0	0,5	100,0	97,7	83	3,4	16,7	29,5	35,7	11,1	3,0	0,5	100,0	82
Маңғыстау	98,7	0,4	4,7	3,9	59,9	26,4	4,7	0,0	100,0	98,7	101	0,8	41,0	24,0	22,6	6,9	4,7	0,0	100,0	101
Оңтүстік Қазақстан	99,4	0,5	0,0	0,4	66,3	31,1	1,4	0,4	100,0	99,4	474	0,8	36,7	24,3	22,8	13,7	1,4	0,4	100,0	474
Павлодар	97,9	0,0	5,0	7,3	18,8	65,8	3,2	0,0	100,0	97,9	67	2,7	11,3	12,9	45,8	24,1	3,2	0,0	100,0	67
Солтүстік Қазақстан	100,0	1,2	3,9	3,6	57,9	32,3	1,1	0,0	100,0	100,0	44	6,3	34,6	17,5	35,3	5,2	1,1	0,0	100,0	44
Шығыс Қазақстан	98,8	0,0	0,0	0,0	53,7	43,0	1,2	2,1	100,0	98,8	100	0,0	32,2	19,7	32,4	12,4	1,2	2,1	100,0	100
Астана қ.	100,0	0,0	3,0	1,9	72,5	21,4	1,3	0,0	100,0	100,0	195	3,5	39,3	21,0	32,1	2,9	1,3	0,0	100,0	195
Алматы қ.	99,2	0,0	0,0	2,1	38,3	59,3	0,0	0,4	100,0	100,0	97	0,9	10,1	28,9	51,0	8,8	0,0	0,4	100,0	96
Жергілікті жер																				
Қалалық	99,4	0,5	1,1	1,7	59,3	35,7	1,1	0,6	100,0	99,5	1 076	1,9	31,5	24,1	31,9	9,0	1,1	0,6	100,0	1 074
Ауылдық	99,4	1,5	3,3	2,2	53,1	36,5	2,3	1,1	100,0	99,4	1 081	3,3	29,9	22,9	29,1	11,3	2,3	1,2	100,0	1 080
Босанған сәтте ананың жасы																				
20-дан жасырақ	99,3	0,0	1,4	0,3	45,0	46,2	5,2	1,9	100,0	99,3	98	1,3	21,8	17,7	35,5	16,7	5,2	1,9	100,0	98
20-34	99,4	0,9	1,9	2,0	58,2	34,8	1,4	0,8	100,0	99,5	1 789	2,6	31,4	23,9	30,2	9,7	1,4	0,8	100,0	1 786
35-49	99,1	1,8	4,4	2,2	47,0	41,2	2,5	0,8	100,0	99,1	270	3,0	29,1	22,6	30,8	10,9	2,5	1,0	100,0	270
Босану орны																				
Үйде	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	2	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ
Медициналық мекеме	100,0	0,9	2,2	1,9	56,6	36,3	1,2	0,8	100,0	100,0	2 142	2,6	30,9	23,6	30,7	10,2	1,2	0,9	100,0	2 142
Мемлекеттік	100,0	0,9	2,2	1,9	56,6	36,3	1,1	0,9	100,0	100,0	2 133	2,6	31,0	23,6	30,6	10,2	1,1	0,9	100,0	2 133
Жекеменшік	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	9
Басқасы/БМ/өткізу	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	12	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	12
Білімі																				
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2
Негізгі орта	98,6	0,0	4,5	1,8	42,8	48,1	1,8	1,1	100,0	98,6	97	4,1	21,8	15,1	42,1	14,0	1,8	1,1	100,0	97
Жалпы орта	99,7	1,2	1,1	1,7	61,8	32,2	1,4	0,6	100,0	99,7	518	1,8	32,8	25,0	26,0	12,5	1,4	0,6	100,0	516

	Нәрестенің денсаулығы жағдайын туылғаннан кейін медициналық мекемеде болған уақытында немесе үйде тексеру ^a		Нәрестені босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу ^b							Нәрестені босанғаннан кейінгі бақылау ^{1),c}	Соңғы екі жылды соңғы тірі туылу саны	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін нәрестені босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп- шығу ^d								Соңғы екі жылда медициналық мекемеде соңғы тірі туылғандардың саны
			туылған күні	туылғаннан кейін 1 күн өткен соң	туылғаннан кейін 2 күн өткен соң	туылғаннан кейін 3-6 күн өткен соң	туылғаннан кейін бір аптадан ерте емес	босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп шығу болған жоқ	өткізу/БМ			барлығы	сол күні	шығарылғаннан кейін 1 күн өткен соң	шығарылғаннан кейін 2 күн өткен соң	шығарылғаннан кейін 3-6 күн өткен соң ^e	шығарылғаннан кейін бір аптадан ерте емес	шығарылғаннан кейін бақылау үшін кіріп шығу болған жоқ	өткізу/БМ	
Техникалық және кәсіптік	99,2	0,3	2,0	1,9	56,4	35,3	2,5	1,6	100,0	99,2	660	1,8	30,8	24,5	27,5	11,3	2,5	1,6	100,0	660
Жоғары	99,4	1,5	2,8	2,1	54,4	37,5	1,3	0,4	100,0	99,5	879	3,6	30,4	22,9	33,9	7,5	1,3	0,4	100,0	879
Әл-ауқат индексінің квинтили																				
Өте кедей	99,7	0,7	2,6	1,3	56,9	35,5	1,0	2,1	100,0	99,7	415	2,2	30,7	24,2	28,3	11,6	1,0	2,1	100,0	415
Екінші	99,1	0,8	2,9	2,0	49,4	41,0	3,3	0,6	100,0	99,1	457	2,2	29,3	20,8	28,9	14,8	3,4	0,7	100,0	456
Орташа	99,5	2,2	2,3	1,9	57,4	34,1	1,0	1,1	100,0	99,7	502	3,8	32,7	21,8	31,2	8,5	1,0	1,1	100,0	501
Төртінші	99,0	0,4	2,0	2,8	59,7	32,9	2,0	0,2	100,0	99,0	422	1,8	29,8	27,0	29,7	9,5	2,0	0,2	100,0	422
Өте бай	99,7	0,6	1,0	1,5	58,3	37,2	1,2	0,2	100,0	99,7	360	2,9	30,8	24,3	35,0	5,6	1,2	0,2	100,0	359
Үй шаруашылығы иесінің ұлты																				
Қазақтар	99,3	1,0	2,4	2,0	56,5	35,1	2,0	0,9	100,0	99,3	1 520	3,1	30,8	23,0	30,7	9,6	2,0	1,0	100,0	1 519
Орыстар	99,7	0,9	3,4	2,9	52,9	38,8	1,2	0,0	100,0	99,7	261	1,7	33,5	23,9	28,4	11,3	1,2	0,0	100,0	260
Басқалары	99,6	0,8	0,7	0,9	57,5	38,3	0,8	1,0	100,0	99,6	375	1,5	28,4	25,3	31,2	11,8	0,8	1,0	100,0	375

¹⁾ MICS 5.11 көрсеткіші – Нәрестеге босанғаннан кейінгі бақылау.

ҚМ: қолданылмайды.

^a Туылғаннан кейінгі мекемедегі (мекемеден шығарылғанға дейін) немесе туылғаннан кейін үйде (медициналық қызметті жеткізуші үйден кеткенге дейін) денсаулық жағдайын кез келген медициналық қызметті жеткізушінің тексеруі.

^b Босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп шығу нәрестені кез келген медициналық қызметті жеткізуші тарапынан денсаулық жағдайына тексеру үшін және профилактикалық қызметтерді ұсыну үшін жекелеген кіріп шығуды білдіреді. (^a ескертуін жоғарыда қараңыз).

^c Босанғаннан кейінгі бақылау медициналық мекемеде немесе үйде туылғаннан кейін жүргізілетін кез келген тексеруді (^a ескертуін жоғарыда қараңыз), сондай-ақ босанғаннан кейінгі бақылау үшін туылғаннан кейін екі күн ішінде барып-қайтуды (^b ескертуін жоғарыда қараңыз) қамтиды.

^d Медициналық мекемеде болудың бір ұзақтығы ана үшін де, нәресте үшін де пайдаланылады (себебі ананың болу ұзақтығы туралы ақпарат жиналады).

^e Босанғаннан кейінгі алғашқы бақылау уақытын аптамен айтатын әйелдерді қосқанда.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Жалпы Қазақстанда нәрестелердің 99,4 пайызы денсаулығы жағдайына босанғаннан кейінгі бақылаумен медициналық мекемеде болған кезеңінде немесе үйде қамтамасыз етілген. Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін БКБ үшін барып қайту жиілігіне қатысты мұндай кіріп-шығулар шығарылғаннан кейін бір күн өткен соң (30,7 пайыз) немесе 3-6 тәулікте (30,5 пайыз) жүзеге асырылған. Баланың денсаулығы жағдайын босанғаннан кейінгі

бақылау үшін шамамен әрбір төртінші барып қайту (23,5 пайыз) ана мен оның баласын шығарғаннан кейін 2 күн өткен соң жүзеге асырылды, ал 10,2 пайыз – шығарылғаннан кейін бір аптадан соң. Жалпы әрбір нәресте (кейбірін қоспағанда) елде олардың денсаулығына босанғаннан кейінгі бақылаумен ең қамтамасыз етілген. Нәрестелердің 1,7 пайызына қатысты медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін босанғаннан кейінгі бақылау жүргізілмеген.

RH.14 кесте. Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін алғашқы аптада нәрестелерге босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу^a

Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін алғашқы апта ішінде соңғы баласы босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығуды алған, медициналық мекемеде соңғы екі жыл ішінде тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді босанғаннан кейінгі бақылау үшін орны мен медициналық қызметті жеткізуші бойынша пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бір апта ішінде босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы кіріп-шығу орны		Барлығы	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бір апта ішінде босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы кіріп-шығуды жүргізген медициналық қызмет жеткізушісі		Барлығы	Соңғы екі жылда медициналық мекемеде туылған және медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бірінші аптада босанғаннан кейінгі бақылау үшін барып қайтуды алған тірі туылғандардың саны
	үйде	мемлекеттік сектор мекемесі		дәрігер/медбике/ Акушер	фельдшер		
Барлығы	97,4	2,6	100,0	95,7	4,3	100,0	1 880
Өңір							
Ақмола	98,3	1,7	100,0	94,7	5,3	100,0	77
Ақтөбе	90,8	9,2	100,0	86,3	13,7	100,0	124
Алматы	97,6	2,4	100,0	100,0	0,0	100,0	168
Атырау	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0	100,0	70
Батыс Қазақстан	96,2	3,8	100,0	74,1	25,9	100,0	85
Жамбыл	99,3	0,7	100,0	98,6	1,4	100,0	150
Қарағанды	99,0	1,0	100,0	98,9	1,1	100,0	124
Қостанай	99,1	0,9	100,0	92,2	7,8	100,0	73
Қызылорда	100,0	0,0	100,0	98,1	1,9	100,0	70
Маңғыстау	85,9	14,1	100,0	100,0	0,0	100,0	89
Оңтүстік Қазақстан	99,9	0,1	100,0	95,9	4,1	100,0	401
Павлодар	97,3	2,7	100,0	100,0	0,0	100,0	49
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	100,0	80,0	20,0	100,0	42
Шығыс Қазақстан	96,4	3,6	100,0	97,5	2,5	100,0	84
Астана қ.	96,8	3,2	100,0	100,0	0,0	100,0	187
Алматы қ.	95,9	4,1	100,0	100,0	0,0	100,0	87
Жергілікті жер							
Қалалық	97,5	2,5	100,0	99,2	0,8	100,0	960
Ауылдық	97,2	2,8	100,0	92,1	7,9	100,0	921
Босанған сәттегі ананың жасы							
20-дан жасырақ	96,8	3,2	100,0	98,8	1,2	100,0	74
20-34	97,4	2,6	100,0	95,8	4,2	100,0	1 575
35-49	97,2	2,8	100,0	94,3	5,7	100,0	231
Босану орны							
Медициналық мекеме	97,4	2,6	100,0	95,7	4,3	100,0	1 880
Мемлекеттік	97,3	2,7	100,0	95,7	4,3	100,0	1 873
Жекеменшік	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	100,0	7
Білімі							
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	100,0	2
Негізгі орта	97,6	2,4	100,0	97,0	3,0	100,0	81
Жалпы орта	98,6	1,4	100,0	94,1	5,9	100,0	441
Техникалық және кәсіптік	95,8	4,2	100,0	94,7	5,3	100,0	559
Жоғары	97,8	2,2	100,0	97,2	2,8	100,0	798
Әл-ауқат индексінің квинтилі							
Өте кедей	98,1	1,9	100,0	90,1	9,9	100,0	355
Екінші	97,6	2,4	100,0	94,9	5,1	100,0	370
Орташа	96,4	3,6	100,0	96,3	3,7	100,0	449
Төртінші	97,3	2,7	100,0	98,7	1,3	100,0	373
Өте бай	97,7	2,3	100,0	98,5	1,5	100,0	334
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	96,8	3,2	100,0	94,6	5,4	100,0	1 328
Орыстар	99,3	0,7	100,0	97,6	2,4	100,0	228
Басқалары	98,2	1,8	100,0	98,9	1,1	100,0	324

^a Медициналық мекемеде болудың бір ұзақтығы ана үшін де, нәресте үшін де пайдаланылады (себебі ананың болу ұзақтығы туралы ақпарат жиналады).

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

RH.14. кестесінде босанғаннан кейін бірінші аптада босанғаннан кейінгі бақылау қамтамасыз етілген нәрестелердің пайыздық үлесі қызметкердің бақылау орны мен типі бойынша бөліністе келтірілген. Жоғарыда көрсетілгендей, босанғаннан кейінгі барып қайту медициналық мекемеде және үйде босанудан кейін дереу бақылауды қамтымайды.

Қазақстанда БКБ үшін алғашқы барып қайтудың 97,4 пайызы босанғаннан кейін бірінші аптада негізінен үйде жүргізілген, ал 2,6 пайызы – мемлекеттік сектор медициналық мекемесінде. Респонденттердің негізгі сипаттамалары үшін қандай да бір айырмашылықтар жоқ. Баланың денсаулығы жағдайына босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы босанғаннан кейінгі кіріп-шығу жиі дәрігерлермен, медбикелермен және акушерлермен (95,7 пайыз) және сирегірек фельдшерлермен (4,3 пайыз) жүргізілген.

Тұрғылықты жер типі бойынша бөлу баланың денсаулығына алғашқы босанғанға дейінгі бақылаулар қалалық жерде дәрігермен, медбикемен немесе акушермен ауылдық жерге қарағанда жиірек жүргізілген (99,2 және 92,1 пайыз тиісінше); ал ауылдық жерде – фельдшерлермен қалалық жерге қарағанда жиі (7,9 және 0,8 пайыз тиісінше), бұл фельдшерлер әдеттегідей өз қызметтерін ауылдық жерлерде жүзеге асырады.

RH.15 және RH.16 кестелері нәрестелерге БКБ бойынша деректер ұсынылған RH.13 және RH.14 кестелеріне ұқсас аналардың денсаулығы жағдайына босанғаннан кейінгі бақылау туралы ақпаратты қамтиды.

RH.15. кестесінде RH.13. кестесінде ұсынылғанға ұқсас аналарға қатысты босанғаннан кейінгі бақылау туралы ақпарат ұсынылған, алайда кейбір маңызды ерекшеліктерімен. Қазақстанда жалпы 97,4 пайыз аналар босанғаннан кейінгі аналардың денсаулығы жағдайына медициналық мекемеде және үйде

босанғаннан кейінгі бақылаумен қамтамасыз етілген.

Ана медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін БКБ мақсатында кіріп-шығуларға қатысты 26,4 пайыз кіріп-шығу шығарылғаннан кейін бір аптадан соң жүргізілгені анықталды, ал 17,3 пайызы шығарылғаннан кейін 3-6 күннен соң. Солай бола тұра аналардың 36,7 пайызына медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін медицина қызметкерінің тарапынан олардың денсаулығы жағдайына ешқандай босанғаннан кейінгі бақылау жүргізілмеген. Кесарь тілігімен босанған әйелдердің төрттен бірі (26,1 пайыз) босанғаннан кейінгі бақылаумен қамтылмаған. Бірақ жалпы ел бойынша барлық аналардың 62,2 пайызы босанғаннан кейінгі бақылаумен қамтылған.

Аналардың босанғаннан кейінгі бақылаумен медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін Атырау облысында 37,7 пайыздан Жамбыл, Қарағанды, Павлодар және Солтүстік Қазақстан облыстарында 75 пайызға дейін құрады.

Қалалық және ауылдық жерлерден аналар өз денсаулығы жағдайына – босанғаннан кейін бірден, сондай –ақ БКБ үшін кіріп-шығуларды ескергенде жиынтықта босанғаннан кейінгі бақылауды алуға бірдей мүмкіндікке ие; одан басқа БКБ-ның әйелдердің білім деңгейімен немесе үй шаруашылығы әл-ауқатымен қандай да бір нақты өзара байланыс жоқ. RH.13. кестесіндегі нәрестелер үшін БКБ туралы деректер мен RH.15. кестесіндегі аналар үшін БКБ туралы деректер арасындағы негізгі айырмашылық аналар үшін жүргізілген байқаулардың үлесі нәрестелер үшін босанғаннан кейін бірден, сондай-ақ шығарылғаннан кейін БКБ үшін кіріп-шығу аясында да байқауларға қарағанда төмен болуында. Егер БКБ үшін кіріп-шығулармен қамтылмаған аналар мен нәрестелердің деректерін ғана салыстыратын болсақ, онда олардың пайыздық үлестері тиісінше 36,7 және 1,7 пайызды құрады.

РН.15 кестесі. Анаға босанғаннан кейінгі бақылау

Босанғаннан кейін денсаулығын медициналық мекемелерде немесе үйде тексерген соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы босанудан кейін және медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін кез келген медицина қызметін жеткізуші тарапынан босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығуды алғандарды кіріп-шығу мерзімі бойынша бөліністе пайыздық бөлу және денсаулығы босанғаннан кейін тексерілгендердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Босанғаннан кейін медициналық мекемеде болған уақытында немесе үйде ананың денсаулығы жағдайын тексеру ^a								Анаға босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу ^b								Анаға босанғаннан кейінгі бақылау		Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны		Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін анаға босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу ^d								Медициналық мекемеде соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	босанған күні	босанғаннан кейін бір күн өткен соң	босанғаннан кейін 2 күн өткен соң	босанғаннан кейін 3-6 күн өткен соң	босанғаннан кейін бір аптадан ерте емес	босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу болмаған	өткізу/БМ	барлығы	босанғаннан кейінгі бақылау	Анаға босанғаннан кейінгі бақылау	Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны	сол күні	шығарғаннан кейін 1 күн өткен соң	шығарғаннан кейін 2 күн өткен соң	шығарғаннан кейін 3-6 күн өткен соң	кейін бір аптадан ерте емес	шығарғаннан кейін шығарғаннан кейінгі бақылау үшін барып қайту болмаған	өткізу/БМ	барлығы										
Барлығы	97,4	0,3	0,5	0,7	19,5	41,2	36,7	1,1	100,0	97,5	2 157	1,2	9,0	8,3	17,3	26,4	36,7	1,1	100,0	2 154									
Өңір																													
Ақмола	97,1	0,0	0,0	0,0	15,8	36,5	47,1	0,6	100,0	97,1	93	2,0	3,4	11,0	14,0	22,0	47,1	0,6	100,0	93									
Ақтөбе	93,3	1,1	0,7	1,2	39,6	19,2	37,1	1,1	100,0	93,3	145	1,6	10,3	28,0	6,3	15,2	37,4	1,1	100,0	144									
Алматы	99,2	0,0	0,0	0,0	2,2	60,9	32,7	4,2	100,0	99,2	188	0,8	1,4	0,0	2,7	58,2	32,7	4,2	100,0	188									
Атырау	97,0	0,6	1,1	0,0	12,8	23,3	58,1	4,2	100,0	97,0	85	0,6	8,4	3,6	14,5	10,6	58,1	4,2	100,0	85									
Батыс Қазақстан	100,0	1,1	0,6	1,2	11,5	56,1	29,4	0,0	100,0	100,0	100	1,1	5,2	4,9	21,4	37,9	29,4	0,0	100,0	100									
Жамбыл	98,1	1,0	1,6	4,4	29,5	41,1	22,4	0,0	100,0	98,7	165	5,6	19,4	8,9	30,6	13,1	22,4	0,0	100,0	165									
Қарағанды	100,0	0,9	0,0	0,0	21,6	53,9	23,6	0,0	100,0	100,0	139	1,9	14,2	2,6	20,9	36,9	23,6	0,0	100,0	139									
Қостанай	98,3	0,0	0,0	0,0	6,1	50,5	43,4	0,0	100,0	98,3	82	0,0	4,2	0,9	13,4	38,1	43,4	0,0	100,0	82									
Қызылорда	97,1	0,0	1,1	0,6	32,0	26,9	39,4	0,0	100,0	97,1	83	1,3	10,8	13,6	23,7	11,0	39,7	0,0	100,0	82									
Маңғыстау	97,7	0,0	0,4	1,0	35,6	21,3	40,8	0,9	100,0	97,7	101	1,3	18,8	12,8	16,1	9,5	40,8	0,9	100,0	101									
Оңтүстік Қазақстан	95,4	0,0	0,0	0,4	28,4	31,7	39,1	0,5	100,0	95,4	474	0,4	12,6	13,0	17,4	17,0	39,1	0,5	100,0	474									
Павлодар	94,6	0,0	0,0	4,1	3,9	68,1	23,9	0,0	100,0	94,6	67	1,8	0,0	6,3	24,6	43,5	23,9	0,0	100,0	67									
Солтүстік Қазақстан	98,9	0,0	1,2	0,0	10,1	64,1	22,5	2,1	100,0	98,9	44	1,3	3,0	1,0	33,7	36,4	22,5	2,1	100,0	44									
Шығыс Қазақстан	98,8	0,0	1,2	0,0	13,1	49,6	32,6	3,5	100,0	98,8	100	0,0	5,9	6,2	29,7	22,0	32,6	3,5	100,0	100									
Астана қ.	99,8	0,0	0,9	0,0	10,2	36,6	51,8	0,5	100,0	99,8	195	0,3	5,2	2,0	18,1	22,1	51,8	0,5	100,0	195									
Алматы қ.	98,2	0,0	0,0	0,0	2,2	65,4	30,6	1,8	100,0	98,2	97	0,0	0,6	0,3	7,0	59,3	30,9	1,8	100,0	96									
Жергілікті жер																													
Қалалық	98,4	0,0	0,3	0,4	15,7	46,1	36,4	1,1	100,0	98,4	1 076	0,4	7,1	6,4	17,2	31,3	36,5	1,1	100,0	1 074									
Ауылдық	96,5	0,6	0,7	1,0	23,3	36,3	36,9	1,1	100,0	96,6	1 081	2,0	10,9	10,1	17,4	21,6	37,0	1,1	100,0	1 080									
Босанған сәттегі ананың жасы																													
20-дан жасырақ	98,8	0,0	0,5	0,0	18,1	35,4	45,2	0,8	100,0	98,8	98	0,5	5,2	10,9	14,2	23,2	45,2	0,8	100,0	98									
20-34	97,4	0,3	0,5	0,8	20,5	40,8	36,1	0,9	100,0	97,4	1 789	1,3	9,5	8,5	17,2	26,4	36,2	0,9	100,0	1 786									
35-49	97,3	0,4	0,3	0,7	13,3	45,6	37,2	2,4	100,0	97,3	270	1,1	6,7	5,8	18,9	27,9	37,2	2,4	100,0	270									
Босану орны																													
Үйде	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	2	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ									
Медициналық мекеме	98,0	0,3	0,4	0,7	19,6	41,4	36,4	1,1	100,0	98,1	2 142	1,2	9,0	8,3	17,4	26,6	36,4	1,1	100,0	2 142									

Жалғасы	Анағы босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу ^b										Анаға босанғаннан кейінгі бақылау ^{1), c}		Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін анаға босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу ^d								Медициналық мекемеде соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	босанған күні		босанғаннан кейін бір күн өткен соң		босанғаннан кейін 2 күн өткен соң		босанғаннан кейін 3-6 күн өткен соң		босанғаннан кейін бір аптадан ерте емес		босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп-шығу болмаған		өткізу/БМ		Барлығы						
	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны	саны			
Мемлекеттік	98,0	0,3	0,4	0,8	19,7	41,4	36,3	1,1	100,0	98,1	2 133	1,2	9,1	8,4	17,4	26,5	36,3	1,1	100,0	2 133	
Жекеменшік	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	9	
Басқасы/БМ/өткізу	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	12	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	12	
Босану түрі																					
Қынаптық босану	97,2	0,3	0,4	0,6	21,1	38,0	38,5	1,1	100,0	97,2	1 836	1,1	9,5	8,9	16,6	24,2	38,6	1,1	100,0	1 834	
Кесарь тілігімен	98,9	0,4	1,0	1,4	10,4	59,6	26,1	1,2	100,0	98,9	320	1,6	5,9	4,9	21,1	39,2	26,1	1,2	100,0	320	
Білімі																					
Білімі жоқ/																					
Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	
Негізгі орта	98,0	0,0	0,0	0,8	7,8	46,2	43,9	1,3	100,0	98,0	97	1,5	0,5	4,0	31,0	17,9	43,9	1,3	100,0	97	
Жалпы орта	95,6	0,5	0,4	0,8	22,4	36,5	38,7	0,7	100,0	95,6	518	1,4	10,0	10,4	14,4	24,2	38,9	0,7	100,0	516	
Техникалық және																					
кәсіптік	97,5	0,3	0,1	0,8	21,7	40,9	35,1	1,1	100,0	97,5	660	1,1	9,6	9,5	18,5	25,2	35,1	1,1	100,0	660	
Жоғары	98,5	0,2	0,8	0,7	17,6	43,4	35,9	1,3	100,0	98,6	879	1,1	8,9	6,7	16,4	29,7	35,9	1,3	100,0	879	
Өл-ауқат индексінің квинтили																					
Өте кедей	98,5	1,0	0,1	0,6	24,3	37,2	35,6	1,2	100,0	98,5	415	2,0	11,3	9,9	20,4	19,6	35,6	1,2	100,0	415	
Екінші	94,6	0,0	1,0	1,1	22,8	40,6	33,7	0,7	100,0	94,6	457	1,1	9,9	11,8	18,2	24,5	33,8	0,7	100,0	456	
Орташа	98,2	0,2	0,4	1,2	22,0	36,7	37,7	1,8	100,0	98,2	502	1,0	11,0	9,6	15,2	23,6	37,7	1,8	100,0	501	
Төртінші	97,4	0,3	0,1	0,2	14,0	45,3	38,8	1,2	100,0	97,6	422	1,1	5,4	4,7	15,0	33,9	38,8	1,2	100,0	422	
Өте бай	98,9	0,0	0,7	0,4	12,9	48,0	37,7	0,4	100,0	98,9	360	0,9	6,6	4,3	18,1	31,9	37,8	0,4	100,0	359	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты																					
Қазақтар	97,9	0,3	0,5	0,9	21,4	39,5	36,1	1,3	100,0	97,9	1 520	1,5	9,6	9,0	17,6	24,8	36,1	1,3	100,0	1 519	
Орыстар	97,9	0,5	1,1	0,4	11,5	49,4	36,1	1,0	100,0	97,9	261	0,7	8,1	2,8	14,9	36,3	36,2	1,0	100,0	260	
Басқалары	95,4	0,0	0,0	0,4	17,4	42,3	39,4	0,4	100,0	95,4	375	0,2	7,2	9,1	17,7	26,0	39,4	0,4	100,0	375	

¹⁾ МICS 5.12 Көрсеткіші – Анаға босанғаннан кейінгі бақылау

ҚМ: қолданылмайды.

^a Босанғаннан кейін мекемедегі (мекемеден шығарылғанға дейін) немесе босанғаннан кейін үйде (медициналық қызметті жеткізуші үйден кеткенге дейін) денсаулық жағдайын кез келген медициналық қызметті жеткізушінің тексерулері.

^b Босанғаннан кейінгі бақылау үшін кіріп шығу ананы кез келген медициналық қызметті жеткізуші тарапынан денсаулық жағдайына тексеру үшін және профилактикалық қызметтерді ұсыну үшін жекелеген кіріп шығуды білдіреді. (^c ескертуді жоғарыда қараңыз).

^c Босанғаннан кейінгі бақылау медициналық мекемеде немесе үйде босанғаннан кейін жүргізілетін жағдайын кез келген тексеруді (^e ескертуді жоғарыда қараңыз), сондай-ақ босанғаннан кейінгі бақылау үшін босанғаннан кейін екі күн ішінде барып-қайтуды (^f ескертуді жоғарыда қараңыз) қамтиды.

^d Медициналық мекемеде болудың бір ұзақтығы ана үшін де, нәресте үшін де пайдаланылады (себебі ананың болу ұзақтығы туралы ақпарат жиналады).

^e Босанғаннан кейінгі алғашқы бақылау уақытын аптамен айтатын әйелдерді қосқанда.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

RH.16 кестесі. Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бірінші аптада ананың денсаулығына босанғаннан кейінгі бақылау үшін бару

Медициналық мекемеден шығарғаннан кейін бір апта ішінде босанғаннан кейінгі бақылау үшін бару алған медициналық мекемеде Соңғы екі жылда тірі бала туған15-49 жастағы әйелдердің босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы барып қайту орны және босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы барып қайтуды жүргізген медициналық қызмет жеткізушісінің типі бойынша бөліністегі пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бір апта ішінде босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы бару орны				Барлығы	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бір апта ішінде босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы баруды жүргізген медициналық қызмет жеткізушісі		Барлығы	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бірінші аптада олардың жағдайына бақылау үшін бару алған медициналық мекемеде соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің үлесі
	Үйде	Мемлекеттік сектор мекемесі	жекеменшік сектор мекемесі	өткізу/БМ		дәрігер/ медбике/ Акушер	фельдшер		
Барлығы	74,0	25,4	0,6	0,1	100,0	96,6	3,4	100,0	770
Өңір									
Ақмола	(51,9)	(43,8)	(4,3)	(0,0)	100,0	(97,7)	(2,3)	100,0	28
Ақтөбе	57,2	42,1	0,7	0,0	100,0	93,5	6,5	100,0	67
Алматы	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	100,0	9
Атырау	(90,5)	(9,5)	(0,0)	(0,0)	100,0	(100,0)	(0,0)	100,0	23
Батыс Қазақстан	(59,8)	(40,2)	(0,0)	(0,0)	100,0	(74,6)	(25,4)	100,0	33
Жамбыл	89,1	10,9	0,0	0,0	100,0	98,0	2,0	100,0	107
Қарағанды	(74,2)	(25,8)	(0,0)	(0,0)	100,0	(100,0)	(0,0)	100,0	55
Қостанай	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	100,0	15
Қызылорда	82,5	17,5	0,0	0,0	100,0	95,7	4,3	100,0	41
Маңғыстау	77,8	22,2	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0	100,0	49
Оңтүстік Қазақстан	97,4	2,6	0,0	0,0	100,0	97,3	2,7	100,0	206
Павлодар	(68,2)	(31,8)	(0,0)	(0,0)	100,0	(100,0)	(0,0)	100,0	22
Солтүстік Қазақстан	(20,6)	(79,4)	(0,0)	(0,0)	100,0	(96,9)	(3,1)	100,0	17
Шығыс Қазақстан	(57,3)	(42,7)	(0,0)	(0,0)	100,0	(97,9)	(2,1)	100,0	42
Астана қ.	(35,8)	(60,3)	(3,9)	(0,0)	100,0	(100,0)	(0,0)	100,0	50
Алматы қ.	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	100,0	8
Жергілікті жер									
Қалалық	67,2	31,9	0,9	0,0	100,0	99,8	0,2	100,0	334
Ауылдық	79,2	20,4	0,3	0,2	100,0	94,2	5,8	100,0	436
Босанған сәттегі ананың жасы									
20-дан жасырақ	(88,6)	(9,3)	(2,1)	(0,0)	100,0	(97,6)	(2,4)	100,0	30
20-34	73,2	26,1	0,6	0,1	100,0	96,7	3,3	100,0	652
35-49	74,5	25,5	0,0	0,0	100,0	95,9	4,1	100,0	88
Босану орны									
Медициналық мекеме	74,0	25,4	0,6	0,1	100,0	96,6	3,4	100,0	770
Мемлекеттік Жекеменшік	73,9	25,4	0,6	0,1	100,0	96,6	3,4	100,0	769
Жекеменшік	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	100,0	1
Босану түрі									
Қынаптық босану	76,9	22,5	0,5	0,1	100,0	96,4	3,6	100,0	663
Кесарь тілігімен	55,6	43,4	1,0	0,0	100,0	98,2	1,8	100,0	107
Білімі									
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	(*)	(*)	100,0	2
Негізгі орта	(71,0)	(27,2)	(1,8)	(0,0)	100,0	(100,0)	(0,0)	100,0	36
Жалпы орта	79,0	20,3	0,6	0,0	100,0	94,5	5,5	100,0	187
Техникалық және кәсіптік	73,3	26,7	0,0	0,0	100,0	95,8	4,2	100,0	255
Жоғары	71,5	27,4	0,8	0,3	100,0	98,3	1,7	100,0	290
Әл-ауқат индексінің квинтилі									
Өте кедей	78,8	20,3	0,9	0,0	100,0	94,0	6,0	100,0	181
Екінші	83,7	16,3	0,0	0,0	100,0	94,4	5,6	100,0	187
Орташа	75,8	23,9	0,3	0,0	100,0	98,5	1,5	100,0	185
Төртінші	55,4	44,3	0,3	0,0	100,0	98,2	1,8	100,0	110
Өте бай	64,8	33,0	1,5	0,7	100,0	100,0	0,0	100,0	108

	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бір апта ішінде босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы бару орны				Барлығы	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бір апта ішінде босанғаннан кейінгі бақылау үшін алғашқы баруды жүргізген медициналық қызмет жеткізушісі		Барлығы	Медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін бірінші аптада олардың жағдайына бақылау үшін бару алған медициналық мекемеде соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің үлесі
	үйде	мемлекеттік сектор мекемесі	жекеменшік сектор мекемесі	өткізу/БМ		дәрігер/медбике/Акушер	фельдшер		
Үй шаруашылығы иесінің ұлты									
Қазақтар	74,0	25,6	0,3	0,1	100,0	95,7	4,3	100,0	573
Орыстар	55,5	43,3	1,2	0,0	100,0	98,8	1,2	100,0	69
Басқалары	83,8	14,8	1,4	0,0	100,0	99,6	0,4	100,0	128

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

RH.16. кестесі RH.14. кестесіне ұқсас, алайда бұл жерде медициналық мекемеден шығарылғаннан кейін аналарды алғашқы босанғаннан кейінгі бару туралы деректер орны мен медициналық қызметті жеткізушінің типі бойынша бөліністе ұсынылған. Жоғарыда көрсетілгендей, бару босанғаннан кейін бірден медициналық мекемеде және үйде бақылауды қамтымайды.

Жалпы ел бойынша БКБ үшін алғашқы кіріп шығу/барудың 74 пайызы үйде жүргізіледі; бұл ретте қалалық жерлерде бұл көрсеткіш ауылдыққа қарағанда сәл төмен (67,2 және 79,2 пайыз тиісінше). Сонымен қоса ауылдық жердегі мемлекеттік сектордың медициналық мекемелеріне қарағанда, қалалық жердегі мемлекеттік сектордың медициналық мекемелерінде

бұл көрсеткіш жоғары (31,9 және 20,4 пайыз тиісінше). Кесарь тілігі операциясының көмегімен босанған және босанған кейінгі бақылау алу үшін шығарудан кейін бір апта ішінде аналардың пайыздық үлесі аналарға босанғаннан кейін бір апта ішінде кіріп-шығу санының үлесі 55,6 пайызды құрады, бұл дәстүрлі/әдеттегі жолмен босанған аналармен салыстырғанда біршама төмен (43,4 пайыз). Әйелдердің негізгі сипаттамалары бойынша ерекше айырмашылықтар байқалмады десе болады. Алғашқы босанғаннан кейінгі кіріп-шығулар негізінен дәрігерлер, медбикелер мен акушерлер (96,6 пайыз), және біршама сирек – фельдшерлер (3,4 пайыз) жүргізеді және оларды қалалық және ауылдық жерлер бойынша бөлу де шамамен бірдей.

RH.17 кестесі. Анаға және нәрестеге босанғаннан кейінгі бақылау

Соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдерді ана мен бала босанғаннан кейін алғашқы екі күнде босанғаннан кейінгі бақылауды алғанына қарай пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Босанғаннан кейін/туғаннан кейін екі күн ішінде босанғаннан кейінгі бақылау			Өткізу	Барлығы	Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	ана да, нәресте алған	нәресте ғана алған	ана да, нәресте алмаған			
Барлығы	97,4	1,9	0,6	0,1	100,0	2 157
Өңір						
Ақмола	96,5	2,3	0,7	0,6	100,0	93
Ақтөбе	93,3	6,7	0,0	0,0	100,0	145
Алматы	99,2	0,8	0,0	0,0	100,0	188
Атырау	95,1	0,6	2,4	1,9	100,0	85
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100
Жамбыл	98,7	0,7	0,6	0,0	100,0	165
Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	139
Қостанай	98,3	1,7	0,0	0,0	100,0	82
Қызылорда	97,1	0,6	2,3	0,0	100,0	83
Маңғыстау	97,7	1,0	1,3	0,0	100,0	101
Оңтүстік Қазақстан	95,4	4,0	0,6	0,0	100,0	474
Павлодар	94,6	3,3	2,1	0,0	100,0	67
Солтүстік Қазақстан	98,9	1,1	0,0	0,0	100,0	44
Шығыс Қазақстан	98,8	0,0	1,2	0,0	100,0	100
Астана қ.	99,8	0,2	0,0	0,0	100,0	195
Алматы қ.	98,2	1,8	0,0	0,0	100,0	97
Жергілікті жер						
Қалалық	98,3	1,1	0,5	0,1	100,0	1 076
Ауылдық	96,5	2,8	0,6	0,1	100,0	1 081

	Босанғаннан кейін/туғаннан кейін екі күн ішінде босанғаннан кейінгі бақылау			Өткізу	Барлығы	Соңғы екі жылда тірі бала туған әйелдердің саны
	ана да, нәресте алған	нәресте ғана алған	ана да, нәресте алмаған			
Босанған сәттегі ананың жасы						
20-дан жасырақ	98,8	0,5	0,7	0,0	100,0	98
20-34	97,4	2,0	0,5	0,1	100,0	1 789
35-49	97,0	1,8	0,9	0,3	100,0	270
Босану орны						
Үйде	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2
Медициналық мекеме	98,0	1,9	0,0	0,1	100,0	2 142
Мемлекеттік	98,0	1,9	0,0	0,1	100,0	2 133
Жекеменшік	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	9
Басқасы/БМ/өткізу	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	12
Босану типі						
Қынаптық босану	97,2	2,1	0,7	0,1	100,0	1 836
Кесарь тілігі	98,7	1,1	0,0	0,2	100,0	320
Білімі						
Білімі жоқ/						
Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2
Негізгі орта	98,0	0,7	1,4	0,0	100,0	97
Жалпы орта	95,6	4,1	0,3	0,0	100,0	518
Техникалық және кәсіптік	97,3	1,7	0,8	0,2	100,0	660
Жоғары	98,5	0,9	0,5	0,1	100,0	879
Әл-ауқат индексінің квинтили						
Өте кедей	98,5	1,1	0,3	0,0	100,0	415
Екінші	94,4	4,5	0,9	0,2	100,0	457
Орташа	98,1	1,5	0,3	0,1	100,0	502
Төртінші	97,5	1,5	1,0	0,1	100,0	422
Өте бай	98,8	0,8	0,3	0,2	100,0	360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты						
Қазақтар	97,8	1,4	0,7	0,1	100,0	1 520
Орыстар	97,9	1,8	0,3	0,0	100,0	261
Басқалары	95,4	4,2	0,4	0,0	100,0	375

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

RH.17 кестесінде зерттеу жүргізгенге дейін екі жыл ішінде тірі бала туған әйелдерді анасының немесе нәрестенің денсаулығы жағдайын босанғаннан кейінгі бақылауды алуы бойынша немесе босанудан кейін алғашқы екі күнде босанғаннан кейінгі бақылаулар үшін келіп кетулер алуы бойынша пайыздық бөлу; осылайша RH.13 және RH.15 кестелерінде ұсынылған көрсеткіштер біріктіріледі.

Қазақстанда 2015 жылғы MICS нәтижелері тірі туылудың 97,4 пайызында аналар да олардың нәрестелері де босанғаннан кейін бірден денсаулығы

жағдайына тексеруді, не БКБ үшін уақтылы баруды алғанын көрсетті, ал 0,6 пайыз жағдайда босанудан кейінгі жағдайларда аналар да, жаңа туған сәбилер де денсаулығы жағдайына тексерулер де, уақтылы барып қайтулар да алмаған, ал 1,9 пайыз жағдайларда мұндай бақылауды тек нәрестелер алған. Жалпы қалалық та, ауылдық та аналар мен олардың жаңа туған балалары денсаулығы жағдайына тексерумен және БКБ үшін уақтылы Барып қайтумен қамтамасыз етілген (98,3 және 96,5 пайыз тиісінше). Басқа да негізгі сипаттамаларына қарай айырмашылықтар аз.

Жасанды түсік

Жүктілікті жасанды жолмен үзудің неғұрлымөзекті проблемасы жұқпалы аурулардың дамуы болып табылады. Қазақстандағы ЮНФПА жасанды түсік әйелдердің ұрпақты болу денсаулығына, сондай-ақ балалардың тірі қалу және денсаулығына теріс әсер ететін күрделі проблема деп есептейді. Осыған байланысты Қазақстанда 2015 жылғы MICS бағдарламасына Әйелдерге арналған сұрақнамаға жоғалтқан жүктілікке қатысты бірқатар сұрақтар енгізілді - әйелдерден оларда қашан да болмасын түсікпен немесе жасанды түсікпен аяқталған жүктілік болғаны

туралы сұралды. Одан басқа, зерттеу жүргізу алдында соңғы 2 жылда жасанды түсік тастаған 15-49 жастағы әйелдерге жүктіліктің үзілген мерзіміне қатысты сұрақтар қойылды, сондай-ақ жүктілік үзілген ай мен жылы нақтыланды.

Жасанды түсіктер бойынша модуль MICS-зерттеулерінің стандартты модулі болып табылмайды, сондықтан жасанды түсіктер бойынша қажетті индикаторларды алу үшін халықаралық ұйымдардың тәжірибесі пайдаланылды.

РН.18 кестесі. Жоғалтқан жүктіліктер тәжірибесі

Тірі туулар мен индукцияланған жасанды түсіктердің орташа саны, қашан да болмасын индукцияланған жасанды түсік жасатқан әйелдердің пайыздық үлесі, және жасанды түсіктердің саны бойынша пайыздық бөлу Қазақстан, 2015 жыл

	Орташа саны:		Кем дегенде бір жасанды түсік жасатқан әйелдердің пайыздық үлесі ¹⁾	15-49 жастағы әйелдердің саны	Жасанды түсік жасатқан әйелдер арасында: жасанды түсіктер саны бойынша пайыздық бөлу			Барлығы	Жасанды түсік жасатқан 15-49 жастағы әйелдер саны
	тірі туу	индукцияланған жасанды түсіктер			1	2-3	4+		
Барлығы	1,8	0,4	20,1	12 670	55,1	38,8	6,1	100,0	2 550
Өңір									
Ақмола	1,7	0,6	32,5	624	55,9	38,9	5,2	100,0	203
Ақтөбе	1,8	0,2	12,8	806	68,1	30,7	1,3	100,0	103
Алматы	1,6	0,4	17,3	1 042	44,6	48,6	6,7	100,0	180
Атырау	1,9	0,2	13,4	402	51,9	45,9	2,2	100,0	54
Батыс Қазақстан	1,6	0,4	23,0	572	56,7	40,9	2,3	100,0	132
Жамбыл	2,1	0,3	20,3	778	62,2	31,4	6,5	100,0	158
Қарағанды	1,6	0,4	24,6	1 035	48,1	46,2	5,7	100,0	255
Қостанай	1,5	0,6	31,1	675	50,9	36,8	12,3	100,0	210
Қызылорда	2,2	0,2	13,4	399	70,1	27,5	2,4	100,0	54
Маңғыстау	2,0	0,2	12,8	408	76,6	20,3	3,1	100,0	52
Оңтүстік Қазақстан	2,5	0,2	13,9	2 079	58,0	37,1	5,0	100,0	290
Павлодар	1,5	0,5	25,8	517	44,9	44,4	10,6	100,0	134
Солтүстік Қазақстан	1,6	0,6	31,0	351	51,3	40,6	8,0	100,0	109
Шығыс Қазақстан	1,5	0,6	31,7	880	51,0	39,2	9,8	100,0	279
Астана қ.	1,3	0,2	12,7	1 086	58,3	37,9	3,9	100,0	138
Алматы қ.	1,3	0,3	19,8	1 015	63,5	34,8	1,7	100,0	201
Жергілікті жер									
Қалалық	1,4	0,4	20,7	7 140	55,2	39,2	5,6	100,0	1 477
Ауылдық	2,2	0,3	19,4	5 530	55,1	38,2	6,7	100,0	1 073
Жасы									
15-19	0,0	0,0	0,0	1 346	-	-	-	-	0
20-24	0,7	0,0	3,7	1 768	85,5	14,5	0,0	100,0	66
25-29	1,4	0,2	12,2	2 161	68,8	27,3	3,9	100,0	265
30-34	2,1	0,3	19,9	1 998	66,9	29,1	4,0	100,0	398
35-39	2,5	0,5	29,1	1 870	56,4	38,0	5,5	100,0	544
40-44	2,6	0,7	34,5	1 862	46,8	46,2	7,0	100,0	642
45-49	2,6	0,7	38,2	1 665	46,2	45,4	8,4	100,0	635
Білімі									
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	16	(*)	(*)	(*)	100,0	0
Негізгі орта	1,8	0,4	22,4	778	57,4	34,2	8,4	100,0	174
Жалпы орта	2,2	0,4	19,4	3 140	49,8	43,5	6,7	100,0	609
Техникалық және кәсіптік	1,7	0,4	25,0	3 990	54,2	39,2	6,6	100,0	996
Жоғары	1,5	0,3	16,3	4 745	60,1	35,6	4,4	100,0	771
Әл-ауқат индексінің квинтили									
Өте кедей	2,3	0,3	18,1	2 276	57,7	34,6	7,6	100,0	412
Екінші	2,2	0,4	20,3	2 334	51,2	43,0	5,8	100,0	474
Орташа	1,8	0,4	21,4	2 464	56,1	37,5	6,4	100,0	528
Төртінші	1,3	0,3	20,0	2 708	56,9	38,2	4,9	100,0	540
Өте бай	1,4	0,4	20,6	2 888	54,0	40,0	6,0	100,0	596
Үй шаруашылығы иесінің ұлты									
Қазақтар	1,8	0,3	17,0	8 149	60,5	36,4	3,1	100,0	1 382
Орыстар	1,3	0,6	31,0	2 506	48,1	42,1	9,8	100,0	777
Басқалары	1,9	0,4	19,4	2 014	50,1	40,8	9,1	100,0	392

¹⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 5.51 – Өміріндегі жасанды түсік.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

RH.18 кестесінде тірі туулар мен индукцияланған жасанды түсіктердің орташа саны туралы деректер, қашан да болмасын индукцияланған жасанды түсік жасатқан әйелдердің пайыздық үлесі, және жасанды түсіктер саны бойынша пайыздық бөлу ұсынылған. Қазақстанда зерттеу деректері бойынша тірі туылғандардың орташа саны 1,8, ал индукцияланған жасанды түсіктердің орташа саны – 0,4 құрады. 15-49 жастағы әрбір бесінші әйел (20,1 пайыз) кем дегенде бір индукцияланған жасанды түсік жасатқан (жүктілікті жасанды жолмен ұзу). Елдің төрт өңірінде – Солтүстік Қазақстан, Қостанай, Шығыс Қазақстан және Ақмола облыстарында 15-49 жастағы әрбір үшінші әйел (31-32,5 пайыз) кем дегенде бір жасанды түсік жасатқан. Қалалық және ауылдық жерлерде индукцияланған жасанды түсіктердің үлесі шамамен бірдей (20,7 және 19,4 пайыз тиісінше).

40-44 және 45-49 жастағы әйелдерге ең аз дегенде бір индукцияланған жасанды түсіктер жас әйелдермен саластырғанда жүргізілгендігі ықтимал (20-24 жастағы әйелдер 3,7 пайыз).

Үй шаруашылықтарының әл-ауқат деңгейі айрықша мәнге ие емес, және кем дегенде бір индукцияланған жасанды түсік жасатқан әйелдердің үлесі өте бай және өте кедей квинтильдер үшін шамамен бірдей. Әйелдердің 55,1 пайызы 1 жасанды түсіктен, 2-3 жасанды түсіктен – 38,8 пайыз және 6,1 пайызы – 4 және одан да көп жасанды түсіктен жасатқан. Жасанды түсіктердің ең жоғары пайызы 2-3 реттен немесе 4 және одан да көп саны 40-44 жас және 45-49 жас топтарындағы әйелдер арасында (46,2 және 45,4 пайыз тиісінше және 7,0 және 8,4 пайыз тиісінше) байқалады.

RH.19 кестесі. Тұрғылықты жеріне қарай индукцияланған жасанды түсіктер коэффициенті

Тұрғылықты жерге қарай жасанды түсіктердің жас шамасына қарай коэффициенттері (1 000 әйелге), жасанды түсіктердің қосынды коэффициенттері (ЖТҚК) және зерттеу жүргізудің алдындағы екі жылдық кезеңге жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті (ЖТЖК) аҚазақстан, 2015 жыл

	Жергілікті жер		Барлығы
	қалалық	ауылдық	
Жасы ^a			
15-19	4	1	3
20-24	12	16	13
25-29	19	21	20
30-34	14	11	13
35-39	12	12	12
40-44	5	4	5
45-49	2	0	1
ЖТҚК 15-49 ^{1),b}	0,3	0,3	0,3
ЖТЖК ^{2),c}	11	10	10

¹⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 5.S2 – Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті.

²⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 5.S3 – Жалпы жасанды түсіктер коэффициенті.

^a Жасанды түсіктердің жас шамасына қарай коэффициенттері: Бес жылдық жас тобының 1 000 әйелге шаққа жасанды түсіктердің орташа саны.

^b ЖТЖК: бір әйелге есебімен көрсетілген жасанды түсіктердің жас шамасына қарай коэффициенттерін біріктіретін жиынтық көрсеткіш.

^c ЖТЖК: 15-49 жастағы 1 000 әйелге шаққанда жасанды түсіктер саны.

RH.19 кестесінде жасанды түсіктердің жас шамасына қарай коэффициенттері (1000 әйелге), жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенттері (ЖТЖК) және жалпы жасанды түсіктер коэффициенттері (ЖТҚК) зерттеу жүргізу алдындағы екі жылға тұрғылықты жеріне қарай келтірілген. Жасанды түсіктердің жас шамасына қарай коэффициенттері тиісті жас тобының 1000 әйелге жасанды түсіктердің санын білдіреді.

Жасанды түсіктердің барлық есептелген коэффициенттері зерттеудің алдындағы екі жылдық кезеңге жатады. 15-49 жастағы 1 әйелге есебінде шығарылатын жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті біріктірілген жас шамасына қарай коэффициенттерден алынған жиынтық және айрықша коэффициент болып табылады. Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенттері әйелдің бүкіл өміріндегі ағымдағы деңгейі сақталғанда жасанды түсіктердің санын білдіреді. Жалпы жасанды түсіктердің

коэффициенті 15-49 жастағы 1000 әйелге есебіндегі жасанды түсіктер санын білдіреді. Көрсеткіштің «шыңы» - 1000 әйелге 20 жасанды түсік – 25-29 жастағы әйелдердің жас тобына келеді; көрсеткіштің төмендеуі 15-19 жастағы 1000 әйелге 3 жасанды түсік және 45-49 жастағы тиісінше жас топтарындағы 1000 әйелге 1 жасанды түсікке төмендейді.

Ауылдық жерде 20-24 жас және 25-29 жас тобындағы жасанды түсіктердің коэффициенттері (1000-ға 16 және 21) қалалыққа қарағанда (1000-ға 12 және 19) біршама жоғары; 30-34 жас және 35-39 жас тобындағы коэффициенттер бірдей десе болады.

Зерттеу деректері бойынша Қазақстанда жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті 15-49 жастағы 1 әйелге 0,3 құрады; 1000 әйелге есебімен жалпы жасанды түсіктер коэффициенті 10 жасанды түсікті құрады. Қалалық және ауылдық жерлер бойынша айырмашылықтар жоқ, көрсеткіштер бірдей десе болады.

RH.20. Индукцияланған жасанды түсіктер коэффициенті

Зерттеу жүргізудің алдындағы екі жылда 15-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті, және 40-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің орташа саны Қазақстан, 2015 жыл

	15-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті ¹⁾	40-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің орташа саны
Барлығы	0,3	0,7
Өңір		
Ақмола	(0,6)	1,0
Ақтөбе	(0,4)	0,3
Алматы	(0,2)	0,7
Атырау	(0,4)	0,5
Батыс Қазақстан	(*)	0,6
Жамбыл	(0,4)	0,7
Қарағанды	(*)	0,9
Қостанай	(0,5)	1,1
Қызылорда	(0,2)	0,3
Маңғыстау	(0,2)	0,3
Оңтүстік Қазақстан	(0,2)	0,5
Павлодар	(0,2)	0,8
Солтүстік Қазақстан	(*)	1,1
Шығыс Қазақстан	(*)	1,0
Астана қ.	(0,2)	0,4
Алматы қ.	(0,3)	0,6
Жергілікті жер		
Қалалық	0,3	0,7
Ауылдық	0,3	0,7
Білімі		
Білімі жоқ/		
Бастауыш	(*)	0,0
Негізгі орта	(0,6)	0,8
Жалпы орта	0,4	0,6
Техникалық және кәсіптік	0,4	0,8
Жоғары	0,3	0,6
Әл-ауқат индексінің квинтили		
Өте кедей	0,3	0,6
Екінші	0,4	0,8
Орташа	0,3	0,8
Төртінші	0,3	0,7
Өте бай	0,3	0,7
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	0,3	0,5
Орыстар	0,4	1,1
Басқалары	0,4	0,8

¹⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 5.S2 – Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті.

( ) Әсерге ұшыраушылықтың өлшенбеген 125-249 адам-жылдарына негізделген сандар.

(*) Әсерге ұшыраушылықтың 125 салмақталмаған адам жылдарына негізделген сандар.

RH.20 кестесінде Зерттеу жүргізудің алдындағы екі жылда 15-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің қосынды коэффициенті және 40-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің орташа саны келтірілген.

40-49 жастағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің орташа саны 0,7 құрады. Үш өңірде - Ақмола,

Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарында (1-ден 1,1 дейін) – 40-49 жас тобындағы әйелдер арасында жасанды түсіктердің орташа санының көрсеткіштері Ақтөбе, Қызылорда және Маңғыстау облыстарындағы ұқсас көрсеткіштерден (әр облыста 0,3-тен) біршама жоғары. Негізгі сипаттамалар бойынша айырмашылықтар жоқ десе болады.

VIII. Ерте балалық шақта дамыту

VIII. Ерте балалық шақта дамыту

Ерте балалық шақта тәрбиелеу және білім беру

Мектепке даярлау – бұл оқу басталған процесте баланың мектеп ортасына және оқу процесіне тезірек бейімделуі үшін ие болуы тиіс белгілі бір білімдер мен дағдылардың жиынтығы. Ерте балалық шақтағы оқыту бағдарламалары ұйымдастырылған оқыту компоненттерінен құрастырылған балаларға арналған бағдарламаларды қамтиды немесе бала бағушының немесе күндіз балалардың күтімін жүзеге асыратын және әдетте, ұйымдастырылған білім беру және оқыту құраушы жоқ басқа да адамдардың қарауымен жүргізілетін сабақтардан (мамандандырылған ұйымдарда да) толығымен ерекшеленеді.

Қазақстандағы мектепке дейінгі ұйымдар мынадай түрлер бойынша өзгешеленеді:

1) сәбилер үйі; 2) балабақша; 3) отбасылық сәбилер үйі; 4) шипажайлы сәбилер үйі; 5) «мектеп-балабақша» кешені; 6) мектепке дейінгі мини-орталық.

Мектепке дейінгі ұйымдар меншік нысаны бойынша мемлекеттік және жеке болып бөлінеді. Мектепке дейінгі ұйымда тәрбиелеу-білім беру процесі Мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына (CD.1-кірістірме) сәйкес жүзеге асырылады, сондай-ақ мектепке дейінгі ұйымның жарғысында айқындалады.

CD.1-кірістірме

Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарт

Қазақстанның мектепке дейінгі мекемелерінде тәрбиелеу және оқыту меншік түрлеріне қарамастан, жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес жүргізіледі. Мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқытудың жалпыға білім беру оқыту бағдарламалары баланың толыққанды дене дамуына, өмірін қорғауға және денсаулығын күшейтуге, сөйлеуі мен ана тілін, тілдесу мәдениетін дамытуға, балада бейнелеу, көркемдік-сөйлеу, музыка қызметіндегі шығармашылық қабілеттерді анықтауға бағытталған. Әрбір бағдарлама шеңберінде баланы жан-жақты дамыту бес негізгі бағытта жүреді: «Денсаулық», «Коммуникация», «Таным», «Шығармашылық», «Социум».

Балаларды ерте оқытудың мемлекеттік бағдарламалары

«Алғашқы қадам»

Бұл бағдарламадан балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу және оқыту баслатады. Ол **1 жас**тан **3 жасқа дейінгі** сәбилерге арналған. Бағдарламада басым орын қозғалыс белсенділігіне, баланың құрдастарымен және ересек адамдармен тәлдесу негіздеріне берілген.

«Зерек бала»

Бұл мектепке дейінгі тәрбиелеуге және оқытуға арналған Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпы білім беру стандартының қазіргі заманғы талаптарына сәйкес келетін жаңа бағдарламалар кешенінің жалғасы. Бағдарлама **3-5 жастағы балаларға** арналған. Оның негізін өз мүмкіндіктерін, қабілеттері мен мұқтаждықтарын түсіну арқылы баланың социумдағы өмірлік процесі құрайды. Сондай-ақ бағдарламада тәрбиелеу процесіне жоғарыда көрсетілген бес білім беру саласында баланың танымдық қызығушылықтарына сәйкес келетін білім беру блогін енгізу көзделеді.

«Біз мектепке барамыз»

Оқыту жоспарындағы үшінші және ең көлемді мектепке дейінгі тәрбиелеу және білім беру бағдарламасы **5-6 жастағы балаларға** арналған. «Денсаулық» білім беру саласында саналы түрде салауатты өмір салты қағидаларын сақтауға, дене және ерік қасиеттерін дамытуға ерекше көңіл бөлінеді. «Коммуникация» білім беру саласы байланыс тілін дамытуға, мағыналы монолог және диалог құру икемділігіне бағытталған. «Таным» білім беру саласында баланы қоршаған ортаға үйренуге, талдау жасауға, жинақтауға, қарапайым іздеу қызметімен айналысуға үйретеді. «Шығармашылық» білім беру саласы әртүрлі шығармашылық қабілеттердің қалыптастырылуына жауап береді. «Социум» білім беру саласы баланы өз нормалары, құндылықтары, дәстүрлері мен қағидалары бар өмірге одан әрі дайындайды.

36–59 ай жасындағы балалардың жартысынан көбі (55,3 пайыз) ерте жаста ұйымдастырылған оқыту бағдарламасына барады (CD.1 кестесі). Қалалық және ауылдық жер арасында елеулі айырмашылықтар, сондай-ақ өңірлік айырмашылықтар бар: Мұндай бағдарламалары бар мекемелерге қалалық жерден балалардың 62,2 пайызы, ал ауылдық жерден

балалардың 48,9 пайызы барады. 36–59 ай жас тобындағы балалар арасында оқыту бағдарламаларына ерте жаста бару Алматы облысында 31,7 пайыздан бастап, Батыс Қазақстан облысында 81,9 пайызға дейін диапозанда таралған. Қыздар ер балаларға қарағанда осындай мекемелерге жиірек барды, бірақ аналардың білім беру мәртебелері мен үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық жағдайларына байланысты айырмашылық елеулі болды. Мұндай бағдарламаларға өте бай отбасыларда тұратын балалардың 70 пайызы барады барлық үй шаруашылықтарының 20 пайызы өте бай үй шаруашылықтарында тұратын, бұл ретте тиісті көрсеткіш өте кедей отбасылар арасында 45,3 пайызға дейін төмендейді. Мұндай бағдарламалар бойынша аналарында негізгі орта білімі бар балаларға қарағанда, аналарында жоғары білімі бар балалар үш есе артық (тиісінше 67,7 және 20,6 пайыз) оқыды. 36–47 ай жас тобындағы балалардың жартысы (47,9 пайыз) және 48–59 ай жас тобындағы балалардың үштен екісі (63,8 пайыз) ерте оқыту бағдарламаларына барды.

CD.1 кестесі. Ерте жастағы оқыту

Ұйымдастырылған оқыту бағдарламасына ерте жастан баратын 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Қазіргі кезде ұйымдастырылған оқыту бағдарламасына ерте жастан баратын 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	36-59 айлық балалардың саны
Барлығы	55,3	2 322
Жынысы		
Ер	52,8	1 160
Әйел	57,9	1 162
Өңір		
Ақмола	53,9	89
Ақтөбе	77,9	146
Алматы	31,7	159
Атырау	55,4	74
Батыс Қазақстан	81,9	84
Жамбыл	53,8	160
Қарағанды	67,0	155
Қостанай	69,6	104
Қызылорда	52,9	92
Маңғыстау	44,2	85
Оңтүстік Қазақстан	48,3	564
Павлодар	75,5	61
Солтүстік Қазақстан	64,5	53
Шығыс Қазақстан	46,5	119
Астана қ.	49,7	220
Алматы қ.	62,0	157
Жергілікті жер		
Қалалық	62,2	1 130
Ауылдық	48,9	1 192
Баланың жасы		
36-47 ай	47,6	1 208
48-59 ай	63,8	1 114
Ананың білімі		
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	5
Негізгі орта	20,6	143
Жалпы орта	43,2	616
Техникалық және кәсіптік	57,0	610
Жоғары	67,7	949
Әл-ауқат квинтили		
Өте кедей	45,3	517
Екінші	49,1	512
Орташа	51,6	451
Төртінші	64,6	386
Өте бай	69,5	456
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	57,3	1 584
Орыстар	61,9	295
Басқалары	44,0	444

¹⁾ MICS 6.1 көрсеткіші – Ерте жастағы оқыту бағдарламасына бару.

(*) Көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

Балаларды бағып күту сапасы

Бала ақыл-ойының қарқынды дамуы өмірінің алғашқы 3-4 жасына келетіні жалпыға танылған факті болып табылады, бұл ретте үй күтімінің сапасы осы кезеңде бала дамуын айқындайтын негізгі фактор болып табылады.⁴⁹⁾ Осы тұрғыдан ересек адамдардың балалармен бірлескен қызметке қатысуы, үйде балаға арналған кітаптардың болуы және бағып күту баланы үйде бағып күтудің маңызды көрсеткіштері болып табылады. Декларация мен «Балалардың өмірі үшін жарамды әлем» іс-қимыл жоспарында көрсетілгендей, балалар «күш-қуаты жетілген, ақыл-ойы дамыған, эмоциялық салмақты, әлеуметтік жауапты және білім алуға қабілетті болуға тиіс».⁵⁰⁾

Тексеру барысында ерте оқытуға ықпал ету бойынша қызмет түрлері туралы ақпарат жиналды. Ол отбасының ересек мүшелерінің, атап айтқанда ата-аналардың мынадай қызмет түрлеріне балалармен бірлесе қатысуы туралы ақпаратты қамтиды: кітап оқу немесе суреттері бар кітаптар қарау, ертегі айту, өлең айту, үйден, учаскеден немесе ауладан тыс жерлерде қыдыру, ойындар, заттарды атау, заттарды санау немесе сурет салу.

Тексеру деректері 36–59 ай жасындағы балалардың 85 пайызынан астамымен бірге отбасының ересек мүшесі тексеру алдындағы 3 күн бойы білім мен дағдылар алу және мектепке даярлау үшін төрт (немесе одан да көп) қызмет түрімен айналысқанын көрсетті (CD.2 кестесі). Ересек адамдар балалармен айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны 5-ті құрайды. Кестеде әкелердің мұндай қызмет түрлеріне өте аз қатысқаны да көрсетілген. Биологиялық әкелері төрт немесе одан да көп қызмет түрімен бірлесе айналысқан балалардың пайыздық үлесі 6,6 пайызды

ғана құрайды, алайда бұл ретте 36–59 ай жасындағы балалардың 87,3 пайызы биологиялық әкелерімен бірге тұрған. Әкелердің балалармен бірге айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны 1,1 құрайды. Мектепке даярлау бойынша балаларды оқыту сабақтарынан ең көп шетте қалған Алматы қаласында тұратын (0,6 пайыз) және Жамбыл облысындағы (1,4 пайыз) әкелер болды. Қарағанды және Павлодар облысындағы әкелер жиірек балалармен бірлесе қатысты (тиісінше 22,5 және 22,7 пайыз).

36-59 ай жасындағы балалардың 96,8 пайызы биологиялық анасымен бірге тұрған. Бұл ретте балалардың жартысынан көбісімен (50,7 пайыз) биологиялық аналары мектепке даярлау шеңберінде білім мен дағдылар алу үшін төрт (немесе одан да көп) қызмет түрімен айналысқан; олармен қызмет түрлерінің орташа саны 3,3 құрайды.

Отбасылардың ересек мүшелері білім мен дағдылар алу және мектепке даярлау үшін қызмет түрімен Оңтүстік Қазақстан облысында 69,7 пайыздан және Қызылорда облысында 73,9 пайыз, Қостанай облысында 98,5 пайызға дейін ауытқиды.

Бұл ретте Қостанай облысындағы аналардың 84,2 пайызымен салыстырғанда, Қызылорда (28 пайыз), Оңтүстік Қазақстан (30,5 пайыз) және Ақтөбе (34,4 пайыз) облыстарындағы аналардың үштен бірі ғана мектепке даярлау мақсатында білім мен дағдылардың берілуіне ықпал ету бойынша өз балаларымен айналысқан.

Айтарлықтай жынысы және жасы бойынша баланың биологиялық әкелері мен аналарының білім мен дағдылар алу және мектепке даярлау үшін төрт немесе одан да көп қызмет түрімен айналысуында айырмашылықтар жоқ.

Ауылдық жерлер мен өте кедей отбасылармен (тиісінше 80,4 және 82,7 пайыз) салыстырғанда, отбасының ересек мүшелері қалалық жерлерде және өте бай отбасыларда (тиісінше 91,1 және 95,4 пайыз) балалармен жиірек айналысқан.

Аналардың балалармен қызмет түрлерімен айналысуға бірлескен сабақтарына қатысуы әл-ауқат деңгейіне тәуелді – өте бай үй шаруашылықтарында аналар ең кедей үй шаруашылықтарына қарағанда мектепке даярлау шеңберінде білім мен дағдылар алу бойынша балалармен бірлесе оқыту сабақтарына көбірек (68,5 және 38,9 пайыз тиісінше) қатысқан.

⁴⁹⁾ Grantham-McGregor, Setal. (Грэм-Макгрегоридр.) 2007. *Developmental Potential in the First 5 Years for Children in Developing Countries (Дамушы елдердегі балалар өмірінің алғашқы 5 жылында даму әлеуеті)*. The Lancet 369: 60–70

Belsky, Jetal. (Белскиидр.) 2006. *Socioeconomic Risk, Parenting During the Preschool Years and Child Health Age 6 Years (Әлеуметтік-экономикалық тәуекел: 6 жастағы балалардың мектепке дейінгі жылдарында ата-аналық)*. European Journal of Public Health (Еуропалық мемлекеттік денсаулық сақтау жаршысы) 17(5): 511–2.

⁵⁰⁾ UNICEF. 2002. *Балалардың өмірі үшін жарамды әлем. БҰҰ бас Ассамблеясы 27-ші арнайы сессияда бейімдеген, 2002 жылғы 10 мамыр: 2.*

CD.2 кестесі. Оқытуда қолдау

Үй шаруашылығының ересек мүшесі соңғы үш күнде оқуға және мектепке дайындыққа жәрдемдесетін қызметпен айналысқан 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі және осы процеске биологиялық әкелер мен аналардың қатысуы

	Үй шаруашылығының ересек мүшесі төрт және одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Үй шаруашылығының ересек мүшелері айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны	Мыналармен тұратын балалардың пайыздық үлесі		36-59 айлық балалардың саны	Биологиялық әкесі төрт және одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың пайыздық үлесі ²⁾	Биологиялық әкелері айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны	Биологиялық әкесімен тұратын 36-59 айлық балалардың саны	Биологиялық анасы төрт және одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың пайыздық үлесі ³⁾	Биологиялық аналары айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны	Биологиялық анасымен тұратын 36-59 айлық балалардың саны
			биологиялық әкесімен	биологиялық анасымен							
Барлығы	85,6	5,0	87,3	96,8	2 322	6,6	1,1	2 028	50,7	3,3	2 248
Жынысы											
Ер	84,0	5,0	88,8	97,0	1 160	7,2	1,2	1 030	50,4	3,3	1 125
Әйел	87,2	5,1	85,9	96,7	1 162	6,1	1,0	998	51,0	3,3	1 123
Өңір											
Ақмола	85,8	5,1	72,7	95,0	89	8,4	0,8	65	58,7	3,7	85
Ақтөбе	92,0	5,4	86,4	94,2	146	6,5	0,9	126	34,4	2,9	137
Алматы	96,2	5,4	86,6	94,4	159	2,3	0,8	138	55,6	3,8	150
Атырау	86,3	5,0	91,5	100,0	74	3,5	0,9	67	40,4	3,0	74
Батыс Қазақстан	95,7	5,6	89,1	96,1	84	12,5	1,9	75	51,2	3,5	81
Жамбыл	84,9	4,9	86,3	92,9	160	1,4	0,5	138	38,8	2,8	149
Қарағанды	94,4	5,4	84,5	97,1	155	22,5	1,9	131	77,0	4,4	150
Қостанай	98,5	5,8	79,1	96,1	104	5,7	1,5	82	84,2	4,8	100
Қызылорда	73,9	4,5	89,1	95,5	92	3,2	0,8	82	28,0	2,4	88
Маңғыстау	82,5	4,9	93,0	100,0	85	7,8	1,2	79	43,3	3,3	85
Оңтүстік Қазақстан	69,7	4,4	89,4	98,3	564	5,3	1,0	505	30,5	2,2	555
Павлодар	94,8	5,5	86,7	98,8	61	22,7	1,8	53	72,4	4,3	61
Солтүстік Қазақстан	89,8	5,1	86,5	97,1	53	5,3	1,0	45	77,0	4,4	51
Шығыс Қазақстан	92,5	5,2	86,6	94,6	119	8,6	1,1	103	55,2	3,5	112
Астана қ.	93,3	5,4	92,3	99,4	220	4,4	1,5	203	78,0	4,7	219
Алматы қ.	91,1	5,2	85,9	96,7	157	0,6	0,8	135	56,3	3,5	151
Жергілікті жер											
Қалалық	91,1	5,3	88,6	98,3	1 130	8,4	1,3	1 000	62,6	3,9	1 111
Ауылдық	80,4	4,8	86,2	95,4	1 192	5,0	0,9	1 027	39,5	2,8	1 137
Жасы											
36-47 ай	83,1	4,9	89,1	97,6	1 208	7,2	1,1	1 077	50,0	3,3	1 179
48-59 ай	88,4	5,2	85,4	96,0	1 114	6,0	1,1	951	51,5	3,4	1 069
Анасының білімі ³⁾											
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	5	(*)	(*)	3	(*)	(*)	3
Негізгі орта	89,6	4,9	65,2	97,8	143	3,2	0,6	93	42,3	2,9	140
Жалпы орта	78,0	4,7	86,6	94,6	616	5,6	0,9	533	40,3	2,7	583
Техникалық және кәсіптік	87,6	5,2	85,8	96,0	610	5,2	0,9	523	54,6	3,5	585
Жоғары	88,6	5,2	92,2	98,8	949	8,8	1,4	875	56,5	3,7	937
Әкесінің білімі											
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	5	(*)	(*)	5	(*)	(*)	5
Негізгі орта	85,5	4,9	100,0	100,0	117	8,2	1,0	117	56,1	3,5	117
Жалпы орта	78,8	4,8	100,0	100,0	679	3,6	1,0	679	43,1	3,0	679
Техникалық және кәсіптік	85,6	5,1	100,0	99,0	553	9,2	1,3	553	53,4	3,4	547
Жоғары	89,7	5,2	100,0	99,5	674	10,1	1,5	674	57,8	3,8	671

	Үй шаруашылығының ересек мүшесі төрт және одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Үй шаруашылығының ересек мүшелері айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны	Мыналармен тұратын балалардың пайыздық үлесі		36-59 айлық балалардың саны	Биологиялық әкесі төрт және одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың пайыздық үлесі ²⁾	Биологиялық әкелері айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны	Биологиялық әкесімен тұратын 36-59 айлық балалардың саны	Биологиялық анасы төрт және одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың пайыздық үлесі ³⁾	Биологиялық аналары айналысқан қызмет түрлерінің орташа саны	Биологиялық анасымен тұратын 36-59 айлық балалардың саны
			биологиялық әкесімен	биологиялық анасымен							
Әкесі үй шаруашылығында тұрмайды	92,3	5,2	0,0	77,8	294	ҚМ	ҚМ	ҚМ	45,2	2,8	229
Әл-ауқат квинтили											
Өте кедей	82,7	4,9	87,0	94,6	517	6,4	0,9	450	38,9	2,8	489
Екінші	75,0	4,6	88,7	95,8	512	2,8	0,9	454	42,1	2,8	490
Орташа	86,2	5,1	86,0	98,1	451	6,3	1,0	387	46,3	3,1	442
Төртінші	91,2	5,3	84,1	97,5	386	7,1	1,1	325	62,0	3,9	377
Өте бай	95,4	5,5	90,1	98,6	456	11,2	1,6	411	68,5	4,3	450
Үй шаруашылығы иесінің ұлты											
Қазақтар	87,8	5,1	89,5	96,0	1 584	6,2	1,1	1 417	50,3	3,4	1 520
Орыстар	92,2	5,4	76,6	97,7	295	10,5	1,3	226	68,9	4,1	288
Басқалары	73,2	4,5	86,8	99,3	444	5,7	1,0	385	39,9	2,7	441

¹⁾ MICS 6.2 көрсеткіші – Оқытуда қолдау.

²⁾ MICS 6.3 көрсеткіші – Оқытуда әкесі тарапынан қолдау.

³⁾ MICS 6.4 көрсеткіші – Оқытуда анасы тарапынан қолдау.

Қм: қолданылмайды.

^a «Ананың білімі» деген негізгі сипаттама 5 жасқа дейінгі балалар туралы Сұрақнамаға жауап берген респонденттің білім деңгейіне жатады және аналарды және егер анасы сол үй шаруашылығында саналмаса пікіртерім жүргізілетін негізгі күтімді жүзеге асыратын адамды қамтиды. 6.4 көрсеткіші оқытуда биологиялық анасы тарапынан қолдау туралы айтылатындықтан, берілген негізгі сипаттама тиісті көрсеткішті есептеген кезде тек биологиялық аналардың білім деңгейіне жатады.

(*) Көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі 0 өлшенбеген жағдайды білдіреді.

Ерте жаста кітаптармен танысу баланың баспа сөзін жақсырақ түсінуін қамтамасыз етеді және басқа адамдардың кітап оқып жатқанын, мысалы ағалары мен әпкелерінің мектептегі үй жұмысын орындап жатқанын көру мүмкіндігін береді. Үйде кітаптардың болуы болашақтағы баланың мектептегі үлгерімі тұрғысынан өте маңызды болып табылады. 5 жасқа дейінгі барлық балалардың аналарын немесе мұндай балаларды бағып күтетін адамдарды тексеру кезінде үйлеріндегі балаларға арналған кітаптардың немесе суреттері бар кітаптардың саны туралы, сондай-ақ ойынға арналған заттардың түрлері немесе үйдегі ойыншықтар туралы сұрақ қойылды.

Қазақстанда 0–59 ай жасындағы балалардың жартысынан көбі (50,9 пайыз) тиісті балаға арналған кем дегенде 3 кітап бар отбасыларда тұрады (CD.3 кестесі). Өздері үшін 10 және одан да көп, балаларға арналған кітабы бар балалардың үлесі 22 пайызды құрайды. Балаларға арналған 3 және одан да көп кітаптардың болуы баланың жынысына байланысты емес, бірақ ауылдық жерлерде тұратын балалармен (42,0 пайыз) салыстырғанда, балаларға арналған кітаптарға қалалық жерлерде тұратын балалардың (60,1 пайыз) қол жеткізуінде айырмашылық бар. Балаларға арналған кітаптардың болуы баланың жасымен өзара байланысты, 3 және одан да көп кітабы бар 24–59 ай жасындағы балалардың пайызы 64 пайызды құрайды; 0–23 жасындағы балалар үшін осы көрсеткіш екі есе төмен және 30,3 пайызды құрайды.

Қостанай облысында 5 жасқа дейінгі балалардың 82,0 пайызы үшін пайызы үшін 3 кітаптан, балалардың жартысынан көбі (56,5 пайыз) үшін 10 және одан да көп кітаптан келеді; бұл Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарына қарағанда едәуір көп, онда 5 жасқа дейінгі балаларға арналған 3 кітаптан балалардың шамамен тек 20 пайызында ғана бар, ал балалардың 4,5 пайызында 10 және одан да көп кітаптан бар.

Балаларға арналған кітаптардың болуы ананың білім беру деңгейімен және отбасы әл-ауқатының деңгейімен тығыз байланысты – мұндай кітаптардың тиісті саны аналарында жоғары білімі бар және өте бай отбасыларда тұратын балаларда жиірек болады. Балаларға арналған 3 және одан да көп

кітап, сондай-ақ 10 және одан да көп кітаптың болуы үй шаруашылығы иелері орыс (79,7 және 51,4 пайыз тиісінше) болып табылады. Балаларға арналған 3 және одан да көп кітаптың болуы үй шаруашылығының иесі қазақ болып табылатындардың жартысында (50,7 пайыз) байқалады.

CD.3 кестесі. Оқу құралдары

Үй шаруашылығындағы балаларға арналған кітаптарды саны бойынша және бала ойнайтын құралдар типі бойынша бөле отырып, 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл.

	Балалар үшін мыналар бар үй шаруашылығында тұрып жатқан балалардың пайыздық үлесі:		Мыналармен ойнайтын балалардың пайыздық үлесі:				5 жасқа дейінгі балалар саны
	3 немесе одан көп сан балаларға арналған кітаптар ¹⁾	10 немесе одан көп балаларға арналған кітаптар	қолдан жасалған ойыншықтармен	дүкеннің ойыншықтарымен/ Фабрикадан шыққан ойыншықтармен	үй-керек-жарағымен/ көшеде табылған құралдармен	екі немесе одан көп сан ойынға арналған құралдармен ²⁾	
Барлығы	50,9	22,0	15,4	94,0	57,4	59,5	5 510
Жынысы							
Ер	49,2	21,3	15,4	93,8	56,1	58,8	2 796
Әйел	52,7	22,7	15,5	94,2	58,8	60,2	2 714
Өңір							
Ақмола	59,9	29,6	10,2	96,3	59,5	60,0	225
Ақтөбе	70,5	19,3	3,1	97,0	50,0	50,6	376
Алматы	62,9	29,1	15,3	95,5	67,9	68,6	413
Атырау	44,5	10,5	5,8	89,1	46,0	47,5	202
Батыс Қазақстан	50,8	24,3	7,1	96,5	47,0	47,2	227
Жамбыл	53,7	16,9	21,4	92,1	65,8	66,6	414
Қарағанды	72,0	40,0	17,2	99,0	62,7	65,3	381
Қостанай	82,0	56,5	26,7	96,2	65,2	68,0	239
Қызылорда	21,0	4,5	7,5	91,5	38,5	40,2	214
Маңғыстау	30,4	6,4	15,4	92,8	49,3	52,4	224
Оңтүстік Қазақстан	20,3	4,8	14,0	92,8	53,4	54,2	1 246
Павлодар	70,9	45,5	35,5	97,8	47,2	68,7	166
Солтүстік Қазақстан	70,8	49,1	17,6	96,4	63,0	65,2	117
Шығыс Қазақстан	64,3	31,4	17,9	94,8	74,4	75,3	274
Астана қ.	69,2	36,7	15,3	91,2	59,0	62,9	501
Алматы қ.	54,1	11,2	26,4	90,6	64,0	65,0	292
Жергілікті жер							
Қалалық	60,1	27,8	17,0	94,1	56,0	58,7	2 704
Ауылдық	42,0	16,4	14,0	93,8	58,8	60,3	2 806
Жасы							
0-23 ай	30,3	12,5	8,2	85,5	38,9	40,3	2 143
24-59 ай	64,0	28,0	20,1	99,4	69,2	71,7	3 367
Анасының білімі							
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	6
Негізгі орта	38,7	14,5	17,4	94,1	59,9	63,1	311
Жалпы орта	38,3	13,1	13,6	93,7	59,6	60,5	1 386
Техникалық және кәсіптік	52,0	21,5	16,3	93,1	55,2	57,8	1 559
Жоғары	59,6	28,9	15,7	94,7	57,3	59,5	2 248
Әл-ауқат квинтилі							
Өте кедей	35,2	12,8	19,2	93,8	61,1	62,7	1 124
Екінші	39,4	14,2	13,7	93,9	57,0	58,8	1 218
Орташа	49,5	18,0	13,5	92,0	55,4	56,8	1 183
Төртінші	62,2	28,7	13,3	95,4	56,0	58,1	966
Өте бай	72,8	39,7	17,6	95,2	57,7	61,3	1 019
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	50,7	18,5	14,7	93,5	56,8	58,8	3 838
Орыстар	79,7	51,4	22,6	96,6	61,7	64,9	687
Басқалары	31,6	15,0	13,4	94,1	56,7	58,4	985

¹⁾ MICS 6.5 көрсеткіші – Балаларға арналған кітаптың болуы.

²⁾ MICS 6.6 көрсеткіші – ойынға арналған құралдың болуы.

(*) Көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

CD.3 кестесінен 0–59 ай жасындағы балалардың 59,5 пайызы үшін үй шаруашылығында ойынға арналған заттардың/ойыншықтың 2 немесе одан да көп түрінің бар екендігі көрінеді. 5 жасқа дейінгі балалар туралы сауалнамаға енгізілген, ойынға арналған заттар түрлері: қолдан жасалған ойыншықтар (қуыршақтар, машиналар немесе үйде жасалған басқа да ойыншықтар), фабрикада жасалған/дүкендегі ойыншықтар, үй керек-жарағы (ыдыс-аяқ) немесе үйден тыс жерлерде табылған заттар мен материалдар (таяқшалар, тастар, қабыршақтар немесе жапырақтар). Балалардың жартысынан көбі (57,4 пайыз) үй керек-жарағымен немесе көшеде табылған заттармен ойнайды; ал 15,4 пайызы – қолдан жасалған ойыншықтармен; балалардың 94,0 пайызы фабрикада жасалған/дүкендегі ойыншықтармен ойнайды. Үйде ойынға арналған заттың 2 немесе одан да түрінің болуы көрсеткіші бойынша гендерлік айырмашылық және қалалық жерлер мен ауылдық жерлер арасындағы айырмашылық болмашы. 0-23 ай жасындағы балалармен салыстырғанда, үйлерінде ойынға арналған 2 немесе одан да көп зат бар 24-59 ай жасындағы балалардың пайыздық үлесі шамамен 1,5 есе артық (тиісінше 71,7 және 40,3 пайыз). Отбасының әлеуметтік-экономикалық жағдайы және өңірлер бойынша айырмашылық та болмашы.

Белгілі болғандай, ерте жастағы балаларды жалғыз немесе 10 жасқа дейінгі басқа балалармен қалдыру жазатайым оқиғаның болу ықтималдығын ұлғайтады.⁵¹⁾ 2015 ж. MICS барысында 0–59 ай жасындағы балалардың сауалнама өткізілгенге дейін апта бойы жалғыз немесе 10 жасқа дейінгі басқа балалармен қалдырылғанын анықтау үшін аналарға екі сұрақ қойылды.

CD.4 кестесінде пікіртерім жүргізу алдындағы апта бойы 0–59 ай жасындағы балалардың 4,6 пайызы басқа балалардың қарауына, ал балалардың 0,7 пайызы үйде жалғыз қалғаны көрсетіледі. Осы екі көрсеткішті біріктіргеннен кейін тексеру жүргізілгенге дейін апта бойы жалпы балалардың 5 пайызы тиісті қараусыз үйде қалғанын, яғни жалғыз қалғаны не 10 жасқа дейінгі басқа баланың қарауында қалғанын көрсетеді есептер көрсетеді. Зерттеуге дейін апта ішінде қараусыз қалған балалардың пайызы ауылдық жерде 7,1 пайыз және қалалық жерде 2,8 пайызды құрады. Бұған қоса, 0-23 ай жасындағы балаларға қарағанда, 24-59 ай жасындағы балалар 4 есе жиі (тиісінше 7,0 және 1,8 пайыз) қараусыз қалған. Өте бай отбасыдағы балаларға қарағанда, өте кедей отбасыдағы балалар (тиісінше 8,0 және 2,6 пайыз) тиісінше қарамауға ұшырайды.

CD.4 кестесі. Тиісінше қарамау

5 жасқа дейінгі жастағы соңғы апта бойы тым болмағанда бір рет бір сағаттан көпке үйде жалғыз қалған немесе 10 жасқа дейінгі басқа баланың қарауымен қалған балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, олар			5 жасқа дейінгі балалардың саны
	соңғы апта бойы үйде жалғыз қалды	соңғы апта бойы 10 жасқа дейінгі басқа баланың қарауымен қалды	соңғы апта бойы тиісінше қараусыз қалды ⁵¹⁾	
Барлығы	0,7	4,6	5,0	5 510
Жынысы				
Ер	0,6	3,9	4,1	2 796
Әйел	0,8	5,4	5,9	2 714
Өңір				
Ақмола	0,2	3,4	3,6	225
Ақтөбе	1,9	16,9	17,9	376
Алматы	0,9	4,3	4,3	413
Атырау	0,5	2,1	2,3	202
Батыс Қазақстан	0,3	1,3	1,3	227
Жамбыл	0,9	1,1	1,7	414
Қарағанды	1,0	4,8	5,5	381
Қостанай	0,9	3,6	4,2	239
Қызылорда	0,8	4,5	4,7	214
Маңғыстау	0,0	0,7	0,7	224
Оңтүстік Қазақстан	0,7	7,3	7,7	1 246
Павлодар	0,4	3,1	3,5	166
Солтүстік Қазақстан	0,2	2,4	2,7	117
Шығыс Қазақстан	0,0	2,1	2,1	274
Астана қ.	0,5	0,9	1,4	501
Алматы қ.	1,0	1,7	1,9	292
Жергілікті жер				
Қалалық	0,6	2,5	2,8	2 704
Ауылдық	0,8	6,6	7,1	2 806

⁵¹⁾ Grossman, DC (Гроссман). 2000. *The History of Injury Control and the Epidemiology of Child and Adolescent Injuries (Жазатайым оқиғаларға қарсы күрес тарихы мен балалармен және ересек балалармен болатын жазатайым оқиғалардың эпидемиологиясы). The Future of Children (Балалар болашағы), 10(1): 23-52.*

	5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, олар			5 жасқа дейінгі балалардың саны
	соңғы апта бойы үйде жалғыз қалды	соңғы апта бойы 10 жасқа дейінгі басқа баланың қарауымен қалды	соңғы апта бойы тиісінше қараусыз қалды ¹⁾	
Жасы				
0-23 ай	0,2	1,8	1,8	2 143
24-59 ай	1,0	6,4	7,0	3 367
Анасының білімі				
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	6
Негізгі орта	1,9	4,5	5,4	311
Жалпы орта	0,4	7,2	7,5	1 386
Техникалық және кәсіптік	0,8	4,0	4,2	1 559
Жоғары	0,7	3,5	3,9	2 248
Әл-ауқат индексінің квинтилі				
Өте кедей	1,2	7,5	8,0	1 124
Екінші	0,8	4,7	5,4	1 218
Орташа	0,5	5,0	5,0	1 183
Төртінші	0,6	3,3	3,5	966
Өте бай	0,4	2,2	2,6	1 019
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	0,8	4,8	5,2	3 838
Орыстар	0,4	1,8	2,1	687
Басқалары	0,6	5,6	5,9	985

¹⁾ MICS 6.7 көрсеткіші – Тиісінше қарамау.

(*) Көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауға негізделген.

Ерте жаста бала дамуының индексі (ЕЖБДИ)

Ерте жаста дамыту болжанбалы және үздіксіз процесс ретінде айқындалады, оның барысында бала жүріп-тұрудың, ойлаудың, сөйлеудің, эмоциялық әсерленудің және басқа адамдармен өзара іс-қимылдың күрделірек деңгейін меңгеріп алуды үйренеді. Дене дамуы, оқу және санау дағдылары, әлеуметтік-эмоциялық даму және оқуға дайындық – баланың әлеуметтенуі мен адам ретінде жалпы дамуы үшін негіз болып табылатын жалпы бала дамуының маңызды салалары.⁵²⁾

MICS шеңберінде баланы ерте жаста дамыту индексін есептеу (ЕЖБДИ) үшін 10 тармақтан тұратын модуль пайдаланылды. ЕЖБДИ басты мақсаты – Қазақстандағы балаларды дамыту жағдайына қатысты мемлекеттік саясатты әзірлеу үшін негіз болу. Индекс қол жеткізілуі 3 және 4 жастағы балалардан күтілетін кейбір стандарттық критерийлерге негізделген. Осы 10 тармақ мынадай төрт дамыту саласы бойынша баланың жасына сәйкес дамып келе жатқанын айқындау үшін пайдаланылады:

Оқу және санау дағдылары: Егер балалар әліпбидің кем дегенде төрт әрпін таныса/атай алса, төрт қарапайым, жиі қолданылатын сөзді оқи алса және 1-ден 10-ға дейінгі сандарды білсе, жасына

сәйкес дамып келе жатыр деп есептеледі. Егер осы шарттардың кем дегенде екеуі орындалса, бала жасына сәйкес дамып келе жатыр деп есептеледі.

Дене дамуы: Егер бала екі саусағымен жеңіл затты, мысалы, жерден таяқшаны немесе тасты ала білсе және егер анасы/баланы бағып күтетін адам баланың кейде ауырып қалуы салдарынан ойынға араласпауы туралы хабарламаса, баланың денесі жасына сәйкес дамып келе жатыр деп есептеледі.

Әлеуметтік-эмоциялық даму: Егер мына айтылғандардың екеуі дұрыс болса: бала басқа балалармен тату болса; бала басқа балаларды теппесе, тістемесе және ұрмаса; бала қазіргі кезде айналысып жатқан нәрсесінен оңайлықпен алаңдаса, балалар жасына сәйкес дамып келе жатыр деп есептеледі.

Танымдық даму: егер бала кез келген нәрсені дұрыс жасаудың қарапайым нұсқауларын қолданса және/немесе оған кез келген нәрсені жасау ұсынылған кезде оны өз бетінше орындай алса, баланың танымдық дамуы жасына сәйкес келеді деп есептеледі.

ЕЖБДИ аталған төрт саланың кем дегенде үшеуі бойынша жасына сәйкес дамып келе жатқан балалардың пайыздық үлесі ретінде есептеледі.

⁵²⁾ Shonkoff, J and Phillips, D (eds) (Ред.: Шонкофф және Филлипс). 2000. From neuron to neighborhood: the science of early childhood development (Нейрондардан көрші қауымына дейін: баланы ерте дамыту ғылымы). Ғылымды баланы ерте дамытуға интеграциялау жөніндегі комитет, Ұлттық зерттеу кеңесі, 2000.

CD.5 кестесі. Ерте жастағы балалардың даму индексі

36-59 айлық оқу және санау дағдылары, дене, әлеуметтік-эмоциялық және танудағы даму сияқты салаларда өз жасына сәйкес дамып жатқан балалардың пайыздық үлесі және ерте жастағы балалардың даму индексі мәні, Қазақстан, 2015 жыл

	Көрсетілген салаларда өз жасына сәйкес дамып жатқан 36-59 айлық балалардың пайыздық үлесі:				Ерте жаста бала дамуы индексінің мағынасы	36-59 айлық балалардың саны
	оқу және санау дағдылары	дене дамуы	әлеуметтік-эмоциялық даму	танудағы даму		
Барлығы	27,7	98,3	82,1	97,2	85,5	2 322
Жынысы						
Ер	25,6	97,9	80,4	97,1	84,8	1 160
Әйел	29,8	98,7	83,8	97,4	86,3	1 162
Өңір						
Ақмола	36,2	96,7	75,3	96,7	81,0	89
Ақтөбе	41,8	96,8	98,0	96,9	95,0	146
Алматы	50,5	99,2	86,2	99,2	96,8	159
Атырау	15,8	99,3	82,4	96,3	82,0	74
Батыс Қазақстан	16,9	98,5	85,6	98,6	86,6	84
Жамбыл	14,0	99,4	79,5	97,7	79,4	160
Қарағанды	23,2	98,3	78,6	97,4	80,6	155
Қостанай	32,2	98,1	90,5	98,1	92,5	104
Қызылорда	22,0	96,2	92,4	93,5	88,6	92
Маңғыстау	14,5	95,6	79,2	93,8	79,5	85
Оңтүстік Қазақстан	19,8	99,0	80,9	97,3	82,2	564
Павлодар	23,5	100,0	80,1	100,0	88,5	61
Солтүстік Қазақстан	22,7	96,0	83,0	94,5	83,5	53
Шығыс Қазақстан	24,1	99,0	84,2	98,1	84,2	119
Астана қ.	39,3	97,1	68,6	96,3	84,5	220
Алматы қ.	42,9	99,6	83,2	98,9	90,8	157
Жергілікті жер						
Қалалық	33,1	98,0	80,7	96,9	86,0	1 130
Ауылдық	22,7	98,6	83,4	97,6	85,1	1 192
Жасы						
36-47 ай	16,8	97,4	78,4	96,0	81,4	1 208
48-59 ай	39,6	99,2	86,0	98,5	90,0	1 114
Ерте жастағы балалардың оқыту бағдарламасына баруы						
Барады	34,7	99,7	84,5	99,0	89,0	1 285
Бармайды	19,0	96,6	79,0	95,1	81,2	1 037
Анасының білімі						
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5
Негізгі орта	14,1	99,3	84,7	97,9	85,9	143
Жалпы орта	24,5	98,2	79,7	97,3	82,0	616
Техникалық және кәсіптік	28,8	97,6	81,3	96,3	85,2	610
Жоғары	31,2	98,7	83,6	97,6	87,9	949
Әл-ауқат квинтилі						
Өте кедей	22,1	98,2	85,8	96,7	87,2	517
Екінші	23,1	98,3	81,1	96,9	82,4	512
Орташа	26,0	98,6	79,3	98,2	83,2	451
Төртінші	32,8	98,0	84,4	96,4	87,3	386
Өте бай	36,6	98,3	79,8	98,0	87,9	456
Үй шаруашылығы иесінің ұлты						
Қазақтар	28,2	98,4	82,9	97,1	86,2	1 584
Орыстар	39,4	97,0	80,9	96,6	87,0	295
Басқалары	18,3	98,9	80,0	98,2	82,0	444

¹⁾ MICS 6.8 көрсеткіші – Ерте жаста балалар дамуының индексі.

(*) Көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

ЕЖБДИ нәтижелері CD.5 кестесінде көрсетілген. Қазақстанда 36–59 ай жасындағы балалардың 85,5 пайызы жасына сәйкес дамып келеді. Ұлдар мен қыздардың ЕЖБДИ іс жүзінде айырмашылықтары жоқ (84,8 және 86,3 пайыз тиісінше). Жасы үлкен топтардағы балалардың ЕЖБДИ болжанғандай біршама жоғары (36–47 айлық балаларда 81,4 пайыз, ал 48–59 айлық балаларда 90,0 пайыз), өйткені балалар алатын дағдылар жасы үлкейген сайын жетілдіріледі. Ерте жаста оқыту бағдарламаларына баратын балалардың ЕЖБДИ айтарлықтай жоғары (мұндай бағдарламаға бармайтын балалардың 81,2 пайызымен салыстырғанда, 89 пайыз). Отбасы әл-ауқатының деңгейі бойынша екінші квинтильде тұратын балалардың ЕЖБДИ көрсеткіші (82,4 пайыз) өте бай отбасыда тұратын балалармен (онда балалардың 87,9 пайызы жасына сәйкес дамып келеді) салыстырғанда айтарлықтай төмен. ЕЖБДИ көрсеткіштері шамамен Жамбыл және Маңғыстау облыстарында 79 пайыздан (тиісінше 79,4 және 79,5 пайыз) Алматы облысында 96,8 пайызға дейін өзгереді. Баланы дамытудың

төрт саласын талдау балалардың 98,3 пайызы дене дамуы саласында, 97,2 пайызы – танымдық дамыту саласында және 82,1 пайызы – әлеуметтік-эмоциялық дамыту саласында жасына сәйкес жетілдіріліп жатқанын көрсетті. Алайда оқу және санау дағдылары саласындағы индекс көрсеткіштері осыған дейінгі салалардан 3-3,5 есе кем (27,7 пайыз). Ерте жаста оқыту бағдарламаларына баратын балалардың оқу және санау дағдылары саласындағы индексі мұндай бағдарламаларға бармайтын балалар индексінен 2 есе артық (тиісінше 34,7 және 19,0 пайыз). Оқу және санау дағдыларын дамыту саласында өз жасына қарай және үй шаруашылығының әл-ауқатына сәйкес дамиды балалардың пайызы арасында оң байланыс бар. Мысалы, осы дамыту саласында балалардың 22,1 пайызы ғана өз жасына сәйкес дамиды, көрсетілген индекстің жоғарырақ болуы балалардың өте кедей отбасыларда тұруына, ерте жаста оқыту бағдарламасына баруына, бай үй шаруашылықтарына 36,6 пайызы тиесілілігіне байланысты.

IX. Сауаттылық және білім беру

IX. Сауаттылық және білім беру

Білім беру ұзақмерзімді «Қазақстан – 2030» Стратегиясының маңызды басымдықтарының бірі болып табылады. Қазақстанда мақсаты білім беру жүйесін жетілдіру және жақсы білім алу арқылы елдің адами әлеуетінің сапасын жақсарту болып табылатын көптеген реформалар қабылданып, іске асырылуда.

Әлемдіктәжірибеадами капиталға, атапайтқанда халықтың біліміне инвестициялар экономика, қоғам және мемлекет үшін айтарлықтай қайтарымға ықпал

Жас әйелдердің сауаттылығы

Бастауыш білім жүйесі тиімділігінің шамасы ретінде бұл коэффициентті жиі әлеуметтік прогресс пен экономикалық жетістіктердің өлшеміқайтарымға ретінде қарастырады. MICS барысында әйелдер арналған сұрақнама ғана пайдаланылғандықтан, нәтиже 15-24 жастағы әйелдер туралы деректерге ғана негізделген. Сауаттылық респонденттің қысқа қарапайым сөйлемді оқи алу қабілеті бойынша немесе кем дегенде бастауыш мектепке бару негізінде

етеді. Білімі бар халық – елдің ғылыми ғана емес, сонымен қатар ең алдымен экономикалық дамуына апаратын ғылыми әзірлемелерді, инновациялар мен технологияларды енгізуге және қолдануға мүмкіндік беретін мемлекеттің әлеуеті.

Сондықтан қазір халықтың сауаттылығын арттыруға және білімнің әртүрлі деңгейлері мен түрлерін алуға аса мән беріліп отыр.

бағаланды.

Сауатты әйелдердің пайыздық үлесі ED.1-кестесінде ұсынылған. ED.1 кестесінің деректері Қазақстанда 15- 24 жастағы жас әйелдердің абсолютті 100 пайыздық сауаттылығын (Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес елде жалпы орта білім міндетті) көрсетеді. Сауаттылық жалпыға ортақ болып табылатындықтан, негізгі сипаттамалар бойынша еш айырмашылықтар жоқ.

ED.1 кестесі. Сауаттылық

15-24 жастағы сауатты әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Сауаттылардың пайыздық үлесі ¹⁾	Сауаттылық деңгейі белгілі әйелдердің пайыздық үлесі	15-24 жастағы әйелдер саны
Барлығы	100,0	0,0	3 114
Өңір			
Ақмола	100,0	0,0	127
Ақтөбе	100,0	0,0	191
Алматы	100,0	0,0	260
Атырау	100,0	0,0	109
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	135
Жамбыл	100,0	0,0	182
Қарағанды	100,0	0,0	209
Қостанай	100,0	0,0	157
Қызылорда	100,0	0,0	106
Маңғыстау	100,0	0,0	127
Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	590
Павлодар	100,0	0,0	116
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	65
Шығыс Қазақстан	99,4	0,0	202
Астана қ.	100,0	0,0	258
Алматы қ.	100,0	0,0	281
Жергілікті жер			
Қалалық	100,0	0,0	1 763
Ауылдық	99,9	0,0	1 351
Білімі			
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	2
Негізгі орта	100,0	0,0	283
Жалпы орта	100,0	0,0	731
Техникалы және кәсіптік	100,0	0,0	1 083
Жоғары	100,0	0,0	1 014
Жасы			
15-19	100,0	0,0	1 346
20-24	99,9	0,0	1 768
Әл-ауқат индексінің квинтили			
Өте кедей	99,8	0,0	516
Екінші	100,0	0,0	578
Орташа	100,0	0,0	682
Төртінші	100,0	0,0	694
Өте бай	100,0	0,0	644
Үй шаруашылығы иесінің ұлты			
Қазақтар	100,0	0,0	2 088

	Сауаттылардың пайыздық үлесі ¹⁾	Сауаттылық деңгейі белгілі әйелдердің пайыздық үлесі	15-24 жастағы әйелдер саны
Орыстар	100,0	0,0	492
Басқалары	100,0	0,0	533
Өткізу/БМ	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 7.1 көрсеткіші; МДМ 2.3 көрсеткіші – Жас әйелдер арасындағы сауаттылық деңгейі.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Мектепке дайындық

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін дамыту және жетілдіру Қазақстанның мемлекеттік саясатының басым бағыты болып табылады. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпы білім беретіноқу бағдарламалары мемлекеттік жалпыға міндетті стандарт негізінде әзірленеді. Олардың негізінде мемлекеттік және мемлекеттік емес мектепке дейінгі балалар мекемелерінде 2-3- жастан 6-7 жасқа дейінгі балаларды тәрбиелеу және оқыту өткізіледі.

«Білім беру туралы» Заңның 30-бабының 2-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі оқыту бес жастан бастап балаларды мектепте оқытуға мектепалды дайындық түрінде жүзеге асырылады. Мектепалды дайындық міндетті болып табылады және отбасында, мектепке дейінгі ұйымдарда, жалпы білім беретін мектептердің, лицейлер мен гимназиялардың мектепалды дайындық сыныптарында жүзеге асырылады.

«Мектеп алды» немесе «0 сынып» - бұл Қазақстанның білім беруіндегі айтарлықтай жаңа құбылыс. Олардың ашылуы бірқатар себептерге байланысты болды, ең алдымен 90 жылдардың соңында мектепке дейінгі ұйымдардың жаппай жабылуымен байланысты. Осының нәтижесінде балалардың көпшілігі жалпы дамудың қажетті деңгейінсіз, оқуға психологиялық дайындықсыз мектепке түсе бастады. Қазір 5-6 жастағы балаларға арналған бір жылдық мектеп алды сыныптар көптеген мектептерде ашылды. Мектеп алды сыныптардың оң тұсы оқытушылар мектепке дейінгі оқыту бағдарламаларымен қатар қосымша тапсырмалармен мектепке дейінгі оқушыларды осы оқу орындарында іске асырылып жатқан бастауыш мектеп бағдарламасына дайындайды. Сондықтан «0»сынып/

мектеп алдынан өткен бірінші сыныптықтарда 1 сыныпқа келгенде қиындықтарды туындатпайды, және бейімделу 1-2 аптаны алады.

Осылайша, мектепке дейінгі білім беру бағдарламаларына қатысу балаларды мектепке дайындық үшін маңызды болып табылады. ED.2 кестесі өткен жылы мектепке дейінгі білім беру мекемесіне барған бастауыш мектептің бірінші сыныбының оқушыларының (жасына қарамастан) пайыздық үлесін көрсетеді⁵³⁾. Қазақстанда жалпы бірінші сынып оқушыларының 90,8 пайызы өткен оқу жылы мектепке барғанға дейін мектепке дейінгі білім беру мекемесіне барған. Ұлдар мен қыздардың пайыздық үлесі шамамен бірдей (91,1 және 90,4 пайыз), бұл ретте бірінші сынып оқушыларының онының тоғызы қалалық та, ауылдық жерлерде де мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне бірдей дәрежеде барған (90,6 және 90,9 пайыз тиісінше). Елеулі өңірлік айырмашылықтар бар: елдің төрт өңірінде – Ақтөбе, Қостанай және Маңғыстау облыстарында және Астана қаласында зерттеу жүргізу сәтінде оқып жатқан барлық бірінші сынып оқушылары мектепке барғанға дейін мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне барған (100,0 пайыз); ал басқа өңірлерде пайыздар Алматы қаласында 58,4 пайыздан Ақмола облысында 98,8 пайызға дейін құбылады. Үй шаруашылықтарының әлеуметтік-экономикалық жағдайлары балаларды мектепке дайындау кезінде қандай да бір деңгейде оң рөлге ие: өте бай үй шаруашылықтарында тұрып жатқан балалардың 96,7 пайызы өткен жылы мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне барған, ал өте кедей үй шаруашылықтарындағы балалар арасында тиісті көрсеткіш тек 88,3 пайызды ғана құрады.

⁵³⁾ Бұл көрсеткіштің есебінен екінші жылғылар алып тасталмайды, сондықтан ол бастауыш мектепке алғаш рет баратын балаларды да, сонымен қатар өткен жылы бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқыған, ал қазір жылды қайталап жатқан балаларды да қамтиды. Жылды қайталап жатқан балалар бастауыш мектептің бірінші сыныбына алғаш рет барған оқу жылы басталғанға дейін мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне барған болуы мүмкін; бұл балалар көрсеткіштің алымына қосылған жоқ.

ED.2 кестесі. Мектепке дайындық

Өткен жылы мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне барған бастауыш мектептің бірінші сыныбына баратын балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Өткен жылы мектепке дейінгі білім беру мекемелеріне барған бірінші сыныпқа баратын балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Бастауыш мектептің бірінші сыныбына баратын балалардың саны
Барлығы	90,8	1 179
Жынысы		
Ер	91,1	642
Әйел	90,4	537
Өңір		
Ақмола	98,8	51
Ақтөбе	100,0	89
Алматы	82,4	107
Атырау	98,5	45
Батыс Қазақстан	(100,0)	34
Жамбыл	92,0	89
Қарағанды	94,0	78
Қостанай	100,0	46
Қызылорда	69,6	48
Маңғыстау	100,0	47
Оңтүстік Қазақстан	87,4	255
Павлодар	(95,4)	30
Солтүстік Қазақстан	94,9	29
Шығыс Қазақстан	96,6	70
Астана қ.	100,0	98
Алматы қ.	58,4	60
Жергілікті жер		
Қалалық	90,6	563
Ауылдық	90,9	616
Жасы		
5	(*)	22
6	89,8	767
7 және одан жоғары	92,1	390
Анасының білімі		
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	5
Негізгі орта	95,5	61
Жалпы орта	83,2	330
Техникалы және кәсіптік	92,0	329
Жоғары	94,6	451
Өткізу/ БМБМ	(*)	1
Әл-ауқат индексінің квинтили		
Өте кедей	88,3	240
Екінші	87,2	277
Орташа	89,4	232
Төртінші	93,5	209
Өте бай	96,7	221
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	92,3	846
Орыстар	95,6	147
Басқалары	79,9	186

¹⁾ MICS 7.2 көрсеткіші – Мектепке дайындық.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

5-6 жастағы балаларды мектепалды дайындықпен жағдайды зерделеу үшін қосымша ED.2A. кестесі әзірленді, онда олардың мектепке дейінгі мекемелер мен бастауыш мектепке баруы туралы деректер келтірілген, сондай-ақ мектепке дейінгі мекемеге барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК) көрсетілген. Мектепке дейінгі мекемелердің БТК қазіргі уақытта мектепке дейінгі мекемеге (мектепке дейінгі мекеме, балабақша немесе ерте жастағы балаларға арналған білім беру бағдарламасына) немесе бастауыш мектепке баратын мектепке дейінгі жастағы (оқу жылының басына) балалардың пайыздық үлесін білдіреді. Бұл кестеде келтірілген коэффициент

түзетілген болып табылады, себебі ол алымында мектепке дейінгі мекемеге баратын балаларды ғана емес, сонымен қатар бастауыш мектепке баратын балаларды да қамтиды.

Мектепке дейінгі мекемеге баратын 5-6 жастағы балалардың пайыздық үлесі 47,8 пайызды, ал бастауыш мектепке баратындар 36,1 пайызды құрағаны анықталды. Мектепке дейінгі мекемелерге барудың түзетілген коэффициенті 84,0 пайызды құрады. Бұл ретте 5 жастағы балалардың ең көп бөлігі мектепке дейінгі мекемеге барған (68,1 пайыз бала) және тек 2,6 пайыз бастауыш мектепке; 6 жастағы балалар арасында шамамен балалардың үштен бірі

мектепке дейінгі мекемелерге барған (28,9 пайыз), ал 67,4 пайызы бастауыш мектепке барған.

Едәуір өңірлік айырмашылықтар байқалады: мектепке дейінгі мекемелердің БТК ең төмен көрсеткіші Алматы қаласында қалыптасты (48,1 пайыз), ал Қостанай, Ақтөбе және Батыс Қазақстан облыстарында – бұл көрсеткіш 95 пайыздан асып кетті. Одан басқа,

ауылдық жерлерде мектепке дейінгі мекемелердің БТК көрсеткіші қалалыққа қарағанда біршама жоғары (88,3 және 79,4 пайыз тиісінше); ер балалар мен қыздар арасында айырмашылық аса төмен (83,3 және 84,8 пайыз тиісінше). БТК-ның аналардың білім деңгейі немесе үй шаруашылықтарының әл ауқат деңгейіне тікелей байланыстылығы жоқ.

ED.2 А. кестесі. Мектепке дейінгі мекемеге бару

Қазіргі уақытта мектепке дейінгі мекемеге немесе мектепке баратын мектепке дейінгі жастағы (оқу жылының басына 5 пен 6 жастағы) балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Балалардың пайыздық үлесі:		Мектепке дейінгі мекемеге немесе бастауыш мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі (мектепке дейінгі мекемеде барудың түзетілген таза коэффициенті)	Оқу жылының басына 5-6 жастағы балалардың саны
	балабақшаға/ мектепке дейінгі мекемеге баратын	бастауыш мектепке баратын ^a		
Барлығы	47,8	36,1	84,0	2 294
Жынысы				
Ер	47,1	36,2	83,3	1 222
Әйел	48,7	36,1	84,8	1 072
Өңір				
Ақмола	59,1	30,3	89,5	96
Ақтөбе	41,7	55,9	97,6	143
Алматы	26,6	37,6	64,2	203
Атырау	49,9	44,3	94,2	87
Батыс Қазақстан	61,0	35,9	96,9	82
Жамбыл	46,8	39,2	85,9	175
Қарағанды	60,1	34,7	94,8	154
Қостанай	80,7	17,3	98,1	95
Қызылорда	40,3	49,4	89,7	91
Маңғыстау	43,2	42,4	85,6	87
Оңтүстік Қазақстан	57,0	37,4	94,4	516
Павлодар	73,8	19,3	93,1	73
Солтүстік Қазақстан	57,5	27,4	84,9	55
Шығыс Қазақстан	50,1	32,2	82,3	133
Астана қ.	19,6	31,7	51,3	180
Алматы қ.	21,3	26,8	48,1	124
Жергілікті жер				
Қалалық	47,3	32,1	79,4	1 114
Ауылдық	48,4	39,9	88,3	1 180
Оқу жылының басына жасы				
5	68,1	2,6	70,7	1 107
6	28,9	67,4	96,4	1 186
Анасының білімі				
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	5
Негізгі орта	48,0	32,1	80,0	132
Жалпы орта	48,1	36,8	84,9	688
Техникалы және кәсіптік	49,4	35,5	84,9	625
Жоғары	46,8	36,3	83,1	839
Өткізу/ БМ	(*)	(*)	(*)	3
Әл-ауқат индексінің квинтили				
Өте кедей	57,0	30,3	87,3	510
Екінші	43,9	43,8	87,7	502
Орташа	46,7	38,0	84,7	470
Төртінші	37,1	36,3	73,4	392
Өте бай	52,7	31,8	84,5	419
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	46,6	38,9	85,5	1 608
Орыстар	54,6	24,1	78,7	306
Басқалары	47,6	34,1	81,7	380

^a Бастауыш мектепке түсу жасы - 6 немесе 7 жас.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Бастауыш және орта мектепке бару

Базалық білімге жалпыға ортақ қолжетімділік және бүкіл әлемде балалардың бастауыш білім алуы – Мыңжылдықтың даму және «Балалардың өмір сүруіне

жарамды әлем» құжаты мақсаттарының бірі болып табылады. Білім кедейлікпен күресте, әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейтудің, бала-

ларды қауіпті және ауыр еңбектен және жыныстық пайдаланудан қорғаудың, адам құқықтары мен демократияны ілгерілетудің, қоршаған ортаны қорғау және туудың өсіміне әсер етудің өмірлік маңызды құралы болып табылады.

«Білім беру туралы» Заңға сәйкес Қазақстан Республикасында (2016 жылғы сәуірдегі енгізілген өзгерістермен) білім беру жүйесі келесі білім беру деңгейлерін қамтиды:

- 1) мектепке дейінгі тәрбие және оқыту;
- 2) бастауыш білім;
- 3) негізгі орта білім;
- 4) орта білім (жалпы орта білім, техникалық және кәсіптік білім);
- 5) ортадан кейінгі білім;
- 6) жоғары білім;
- 7) Жоғары оқу орнынан кейінгі білім.

Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білімнің жалпы білім беру оқу бағдарламаларын іске асыратын орта білім беру ұйымдарының негізгі түрлері мектеп, шағын жиынтықты мектеп, гимназия, лицей, бейіндік мектеп болып табылады.

Бастауыш білімнің жалпы білім беру оқу бағдарламасын игеру мерзімі – төрт жыл (1-4 сыныптар), негізгі орта білім – бес жыл (5-9 сыныптар) және жалпы орта білім – екі жыл (10-11 сыныптар). Оқу жылы әдеттегідей, ағымдағы жылдың қыркүйек айынан келесі жылдың маусым айына дейін жалғасады.

Бастауыш білімнің жалпы білім беру оқу бағдарламалары баланың жеке басын қалыптастыру, оның жеке қабілеттерін, оң уәждемесі мен оқу қызметіндегі дағдыларын: дамыту, берік оқу,

жазу, есептеу дағдыларын, тілдік қарым қатынас тәжірибесін, шығармашылық өзін өзі жетілдіру, негізгі мектептің білім беру бағдарламаларын одан әрігеру үшін мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруға бағытталған.

Қазақстанда оқытуға 1 сыныпқа алты немесе жеті жастан бастап қабылданады. Қолданыстағы тәжірибеге сәйкес әрбір ата-ана өз баласының дамуының әртүрлі аспектілері мен – дене сияқты психосоциалдық және басқа да ерекшеліктеріне сәйкес отырып, оны мектепке қандай жаста беру керектігін өз бетінше анықтауға құқылы.

Бастауыш мектепке баруды сипаттау кезінде талдау 7 жастағы балалар арасында (ED.3 кестесі) және 6 жас үшін жеке жүргізіледі (ED.3A кестесі).

Бастауыш мектепке баратын жастағы балалар арасында (толық 7 жас) Қазақстанда бастауыш мектептің бірінші сыныбына балалардың 99,2 пайызы барады (ED.3 кестесі). Жынысы жағынан айырмашылық жоқ (99,0 пайыз), қалалық және ауылдық жерлер арасында шамалы (98,7 және 99,6 пайыз тиісінше); алайда өңірлер арасында шамалы айырмашылықтар бар. Негізінен елдің барлық дерлік өңірлерінде аталған көрсеткіш 100 пайызға жақындауда, ал 6 өңірінде (Алматы қаласы, Алматы, Жамбыл, Қарағанды, Оңтүстік Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстары) 100 пайызды құрайды, алайда солай бола тұра Астана қаласында бұл көрсеткіштің мәні 95,8 пайызды құрады. Балалардың бірінші сыныпқа баруының уақытылығы анасының білім деңгейімен және үй шаруашылығының әлеуметтік-экономикалық жағдайымен байланысты емес.

ED.3 кестесі. Бастауыш мектепке бару

Бірінші сыныпқа түсетін бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың пайыздық үлесі (жиынтықтаудың таза коэффициенті), Қазақстан, 2015 жыл

	Қазіргі уақытта бірінші сыныпқа баратын бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың саны
Барлығы	99,2	1 134
Жынысы		
Ер	99,1	590
Әйел	99,3	544
Өңір		
Ақмола	98,4	55
Ақтөбе	99,1	71
Алматы	100,0	93
Атырау	(99,1)	38
Батыс Қазақстан	98,1	52
Жамбыл	100,0	86
Қарағанды	100,0	65
Қостанай	(100,0)	49
Қызылорда	(97,7)	37
Маңғыстау	(98,6)	45
Оңтүстік Қазақстан	100,0	285
Павлодар	(95,0)	27
Солтүстік Қазақстан	(98,2)	27
Шығыс Қазақстан	100,0	68
Астана қ.	95,8	75
Алматы қ.	100,0	60
Жергілікті жер		
Қалалық	98,7	524
Ауылдық	99,6	610

	Қазіргі уақытта бірінші сыныпқа баратын бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың саны
Анасының білімі		
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	4
Негізгі орта	97,4	73
Жалпы орта	99,5	345
Техникалық және кәсіптік	98,9	316
Жоғары	99,4	396
Әл-ауқат индексінің квинтили		
Өте кедей	99,4	293
Екінші	99,3	255
Орта	99,2	197
Төртінші	99,3	184
Өте бай	98,6	205
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	99,1	768
Орыстар	98,9	141
Басқалары	99,5	225

¹⁾ MICS 7.3 көрсеткіші – Бастауыш білім берудегі жиынтықтаудың таза коэффициенті.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

ED.3A кестесінде балалардың 6 жаста бірінші сыныпқа түсуі туралы деректер келтірілген. Қазақстанда бастауыш мектепке түсу жасындағы – 6 жастағы балалар арасында бастауыш мектептің бірінші сыныбына балалардың 67,4 пайызы барады (ED.3A кестесі). Бастауыш мектептің бірінші сыныпқа түскен 6 жастағы балалардың пайыздық үлесі қалалық жерде 64,0 пайыз және ауылдық жерде 70,2 пайызды

құрады. Өңірлік бөліністе елеулі айырмашылықтар бар: мысалы, егер Маңғыстау облысында балалардың 91,7 пайызы бірінші сыныпқа 6 жасында түскен болса, ал Павлодар және Қостанай облыстарында 6 жастан мектепке балалардың тек 36,7 және 41,0 пайызы барған. Балалардың 6 жастан мектепке баруы анасының білім деңгейіне байланысты емес.

ED.3A кестесі. Бастауыш мектепке түсу

Бірінші сыныпқа түсетін бастауыш мектепке түсу жасындағы (6 жас) балалардың пайыздық үлесі (жиынтықтаудың таза коэффициенті) Қазақстан, 2015 жыл

	Қазіргі уақытта бірінші сыныпқа баратын бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың саны
Барлығы	67,4	1 186
Жынысы		
Ер	66,4	640
Әйел	68,6	546
Өңір		
Ақмола	52,9	53
Ақтөбе	85,4	86
Алматы	73,0	98
Атырау	87,4	44
Батыс Қазақстан	(86,7)	34
Жамбыл	76,5	88
Қарағанды	58,6	87
Қостанай	41,0	40
Қызылорда	86,4	50
Маңғыстау	91,7	38
Оңтүстік Қазақстан	63,7	300
Павлодар	36,7	38
Солтүстік Қазақстан	(64,4)	23
Шығыс Қазақстан	62,8	66
Астана қ.	64,9	83
Алматы қ.	52,7	57
Жергілікті жер		
Қалалық	64,0	538
Ауылдық	70,2	649
Анасының білімі		
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	5
Негізгі орта	68,0	62
Жалпы орта	66,1	374
Техникалы және кәсіптік	69,2	309

	Қазіргі уақытта бірінші сыныпқа баратын бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың пайыздық үлесі ¹⁾	Бастауыш мектепке түсу жасындағы балалардың саны
Жоғары	66,7	434
Өткізу/ БМ	(*)	1
Әл-ауқат индексінің квинтили		
Өте кедей	55,7	271
Екінші	77,4	271
Орташа	75,2	230
Төртінші	71,6	196
Өте бай	57,3	217
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	72,5	833
Орыстар	53,0	136
Басқалары	57,0	217

¹⁾ MICS 7.3 көрсеткіші – Бастауыш білім берудегі жиынтықтаудың таза коэффициенті.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

ED.4 кестесінде қазіргі уақытта бастауыш немесе орта мектепке баратын⁵⁴⁾ 7-10 жастағы бастауыш мектеп жасындағы балалардың және мектепке бармайтын балалардың пайыздық үлесі ұсынылған. Бастауыш мектепке барудың таза (түзетілген) коэффициенті 99,5 пайызды құрады. Бастауыш мектептің БТК-дағы ер балалар мен қыз балалар арасындағы айырмашылық жоқ. 7-10 жастағы балалардың 0,5 пайызы бастауыш мектепке бармайды: балалардың 0,4 пайызы мектепке немесе мектепке дейінгі мекемеге бармайды және

балалардың 0,1 пайызы мектепке дейінгі мекемеге барады. Бастауыш мектепке баруға байланысты қалалық және ауылдық жерлер бойынша, сонымен қоса анасының білім деңгейі немесе үй шаруашылығының әл-ауқаты бойынша қандай да бір айырмашылықтар анықталмаған. Өңірлер бойынша да айырмашылық жоқ десе болады, осы көрсеткіш Алматы, Жамбыл, Оңтүстік Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстарында 100,0 пайыздан Атырау облысында 96,9 пайызға дейін құбылады.

ED.4 кестесі. Бастауыш мектепке бару және мектепке бармайтын балалар

Қазіргі уақытта бастауыш немесе орта мектепке баратын бастауыш мектеп жасындағы балалардың пайыздық үлесі (Барудың түзетілген таза коэффициенті), мектепке дейінгі мекемеге баратындардың пайыздық үлесі және мектепке бармайтын балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ер					Әйел					Барлығы				
	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	балалардың пайыздық үлесі:			балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	балалардың пайыздық үлесі:			балалардың саны	барудың таза коэффициенті ¹⁾	балалардың пайыздық үлесі:			балалардың саны
мектепке немесе мектепке дейінгі мекемеге бармайтын		мектепке дейінгі мекемеге баратын	мектептен тыс ^a	мектепке немесе мектепке дейінгі мекемеге бармайтын			мектепке дейінгі мекемеге баратын	мектептен тыс ^a	мектепке немесе мектепке дейінгі мекемеге бармайтын			мектепке дейінгі мекемеге баратын	мектептен тыс ^a		
Барлығы	99,6	0,4	0,1	0,4	2 201	99,5	0,4	0,1	0,5	2 003	99,5	0,4	0,1	0,5	4 204
Өңір															
Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	106	99,0	0,0	1,0	1,0	86	99,6	0,0	0,4	0,4	192
Ақтөбе	98,9	1,1	0,0	1,1	136	99,5	0,0	0,5	0,5	125	99,2	0,6	0,3	0,8	261
Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	170	100,0	0,0	0,0	0,0	170	100,0	0,0	0,0	0,0	341
Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	79	93,8	6,2	0,0	6,2	80	96,9	3,1	0,0	3,1	160
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	92	98,7	1,3	0,0	1,3	78	99,4	0,6	0,0	0,6	171
Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	163	100,0	0,0	0,0	0,0	135	100,0	0,0	0,0	0,0	298
Қарағанды	99,1	0,9	0,0	0,9	136	100,0	0,0	0,0	0,0	125	99,5	0,5	0,0	0,5	261
Қостанай	99,1	0,9	0,0	0,9	94	100,0	0,0	0,0	0,0	83	99,5	0,5	0,0	0,5	178
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	89	99,5	0,5	0,0	0,5	72	99,8	0,2	0,0	0,2	161
Маңғыстау	99,3	0,7	0,0	0,7	91	100,0	0,0	0,0	0,0	80	99,6	0,4	0,0	0,4	171
Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	524	100,0	0,0	0,0	0,0	493	100,0	0,0	0,0	0,0	1 016

⁵⁴⁾ Осы кестеде ұсынылған қатынастар түзетілген: олар бастауыш мектепке баруды ғана емес, сонымен қатар алымында орта мектепке баруды да қамтиды.

	Ер					Әйел					Барлығы				
	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	балалардың пайыздық үлесі:			балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	балалардың пайыздық үлесі:			балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген) ¹⁾	балалардың пайыздық үлесі:			балалардың саны
		мектепке немесе мектепке дейінгі мекемеге бармайтын	мектепке дейінгі мекемеге баратын	мектептен тыс ^a			мектепке немесе мектепке дейінгі мекемеге бармайтын	мектепке дейінгі мекемеге баратын	мектептен тыс ^a			мектепке немесе мектепке дейінгі мекемеге бармайтын	мектепке дейінгі мекемеге баратын	мектептен тыс ^a	
Павлодар	98,2	0,9	0,9	1,8	75	98,9	0,0	1,1	1,1	62	98,5	0,5	1,0	1,5	137
Солтүстік Қазақстан	99,0	0,0	1,0	1,0	49	100,0	0,0	0,0	0,0	45	99,5	0,0	0,5	0,5	94
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	120	100,0	0,0	0,0	0,0	119	100,0	0,0	0,0	0,0	239
Астана қ.	97,8	2,0	0,2	2,2	142	100,0	0,0	0,0	0,0	122	98,8	1,1	0,1	1,2	264
Алматы қ.	99,7	0,3	0,0	0,3	134	98,2	1,8	0,0	1,8	126	99,0	1,0	0,0	1,0	260
Жергілікті жер															
Қалалық	99,6	0,3	0,1	0,4	1 004	99,0	0,8	0,2	1,0	927	99,3	0,6	0,1	0,7	1 931
Ауылдық	99,5	0,4	0,1	0,5	1 198	99,8	0,1	0,1	0,2	1 075	99,7	0,3	0,1	0,3	2 273
Оқу жылының басына жасы															
7	99,2	0,6	0,3	0,8	590	99,3	0,3	0,4	0,7	544	99,2	0,5	0,3	0,8	1 134
8	99,5	0,5	0,0	0,5	546	99,1	0,9	0,0	0,9	535	99,3	0,7	0,0	0,7	1 081
9	99,9	0,1	0,0	0,1	552	100,0	0,0	0,0	0,0	447	99,9	0,1	0,0	0,1	999
10	99,9	0,1	0,0	0,1	513	99,5	0,5	0,0	0,5	477	99,7	0,3	0,0	0,3	989
Анасының білімі															
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	4	(*)	(*)	(*)	(*)	3	(*)	(*)	(*)	(*)	7
Негізгі орта	99,6	0,0	0,4	0,4	160	99,1	0,3	0,7	0,9	128	99,3	0,1	0,5	0,7	288
Жалпы орта	99,7	0,3	0,1	0,3	688	99,1	0,9	0,0	0,9	625	99,4	0,6	0,0	0,6	1 314
Техникалы және кәсіптік	99,5	0,5	0,0	0,5	614	99,4	0,4	0,1	0,6	567	99,5	0,5	0,1	0,5	1 181
Жоғары	99,7	0,2	0,0	0,3	734	99,9	0,0	0,1	0,1	679	99,8	0,1	0,1	0,2	1 412
Өткізу/ БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	2	(*)	(*)	(*)	(*)	1	(*)	(*)	(*)	(*)	3
Әл-ауқат индексінің квинтили															
Өте кедей	99,4	0,5	0,1	0,6	576	100,0	0,0	0,0	0,0	444	99,6	0,3	0,1	0,4	1 020
Екінші	99,9	0,0	0,1	0,1	483	99,7	0,0	0,3	0,3	525	99,8	0,0	0,2	0,2	1 009
Орташа	99,6	0,3	0,1	0,4	392	99,1	0,7	0,2	0,9	356	99,3	0,5	0,2	0,7	748
Төртінші	99,4	0,6	0,0	0,6	347	99,7	0,3	0,0	0,3	328	99,5	0,5	0,0	0,5	675
Өте бай	99,5	0,5	0,0	0,5	403	98,6	1,4	0,0	1,4	349	99,1	0,9	0,0	0,9	753
Үй шаруашылығы иесінің ұлты															
Қазақтар	99,6	0,3	0,0	0,4	1 495	99,5	0,4	0,0	0,5	1 382	99,6	0,4	0,0	0,4	2 878
Орыстар	99,6	0,3	0,2	0,4	303	98,7	1,0	0,3	1,3	254	99,2	0,6	0,2	0,8	557
Басқалары	99,4	0,5	0,1	0,6	403	99,8	0,0	0,2	0,2	367	99,6	0,2	0,2	0,4	770

¹⁾ MICS 7.4; көрсеткіші МДМ 2.1 - Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген).

^a Мектептен тыс бастауыш мектеп жасындағы балалардың пайыздық үлесі – бұл мектепке бармайтындар және мектепке дейінгі мекемеге баратындар.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Орта мектепке барудың таза коэффициенті (БТК) ED.5⁵⁵⁾ кестесінде көрсетілген. 11-17 жастағы балалардың 98,9 пайызы орта мектепке барады және бұл көрсеткіш өте жоғары болып табылады. Орта мектеп жасындағы балалардың 0,3 пайызы бастауыш мектепке барады, негізінде, бұл 11 жастағы балалар бастауыш мектепке кеш түскен.

Ұлдар арасында БТК (түзетілген) - 98,7 пайыз, қыздар - 99,1 пайыз, қалалық және ауылдық жерлерде бұл көрсеткіш 99,1 және 98,7 пайызды тиісінше

құрайды.

Анасының білім деңгейі немесе үй шаруашылығының әл ауқат деңгейі немесе ұлты орта мектептің БТК-не әсер етпейді.

ED-5A және ED-5B кестелері ED-5 кестесіне іспеттес және олар (әрқайсысы жеке-жеке) негізгі орта мектепке және жалпы орта мектепке бару туралы ақпаратты ұсынады.

ED.5A кестесінде қазіргі уақытта негізгі орта мектепке немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі

⁵⁵⁾ Осы кестеде ұсынылған қатынастар түзетілген: олар орта мектептің баруын ғана емес, сонымен қатар алымында оқытудың неғұрлым жоғары деңгейлерінің баруын қамтиды.

оқу орнына баратын орта мектеп жасындағы (5-9 сыныптар) балалардың пайыздық үлесі (барудың түзетілген таза коэффициенті), бастауыш мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі және мектепке бармайтын балалардың пайыздық үлесі келтірілген.

11-15 жастағы балалар арасында негізгі орта мектепке бару өте жоғары болып қала береді және ер балалар арасында да, қыз балалар арасында да 99,4 пайызды құрады. Негізгі сипаттамалар бойынша айырмашылықтар жоқ.

Балалардың 0,4 пайызы бастауыш білім алады және негізгі орта білім жасындағы балалардың 0,2 пайызы білім беру жүйесінен тыс қалады. Солтүстік Қазақстан облысында балалардың 1,2 пайызы мектепке бармайды, бұл ретте Астана қаласында бұл көрсеткіш 0,8 пайызды құрайды. Екінші жақтан, әлі күнге дейін бастауыш мектепке барып жүрген 11-15 жастағы балалардың үлесі Маңғыстау облысында және Алматы қаласында 1,1 және 0,9 пайызды тиісінше құрайды.

ED.5B кестесінде қазіргі уақытта негізгі орта мектепке немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына баратын жалпы орта мектеп жасындағы (10-11 сыныптар) балалардың пайыздық үлесі (барудың түзетілген таза коэффициенті), бастауыш немесе негізгі орта мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі және мектепке бармайтын балалардың пайыздық үлесі келтірілген. Көрсеткіш өңірлік айырмашылықтарға ие:

мысалы, например, Жамбыл облысында жалпы орта мектептің БТК тек 85,5 пайызды құрады, бұл ретте Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарында және Алматы қаласында бұл көрсеткіш 100,0 пайызды құрады. Тұрғылықты жері бойынша қалалық және ауылдық жерлері бойынша айырмашылықтар жоқ, қалалықтарға қарағанда, ауылдық қыздардың жалпы орта мектепке баруы төменірек (93,6 және 98,6 пайыз тиісінше); қалалық және ауылдық ұлдардың арасында айырмашылықтар жоқ (95,4 және 95,3 пайыз тиісінше). Тұтастай алғанда, жалпы орта мектепке БТК (түзетілген) 16 жастағылар арасында 94,7 пайызды, ал 17 жастағы балалар - 97,0 пайызды құрады. Жалпы орта мектеп БТК (түзетілген) ананың білім деңгейімен оң арақатынастық орнатты – жоғары білімі бар балалардың аналарының БТК (99,6 пайыз) қарағанда, негізгі білімі бар аналардың балаларында төмен (87,1 пайыз).

Балалардың 2,5 пайызы жалпы орта мектептен тыс, 16-17 жастағы балалардың 1,7 пайызы бастауыш немесе негізгі орта мектепке барады. Ауылдық жерде мектептен тыс балалардың үлесі 3,7 пайызды, ал қалалық жерде 1,4 пайызды құрайды. Мектептен тыс балалардың ең жоғары пайызы Жамбыл облысында – 12,7 пайыз. Алматы облысында 16-17 жастағы балалардың 5,1 пайызы не бастауыш немесе негізгі орта мектепте білім алады.

ED.5 кестесі. Орта мектепке бару және мектепке бармайтын балалар

Қазіргі уақытта орта мектепке немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына баратын орта мектеп жасындағы (5-11 сыныптар) балалардың пайыздық үлесі (барудың түзетілген таза коэффициенті), бастауыш мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі және мектепке бармайтын балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ер				Әйел				Барлығы			
	барудың таза коэффициенті (түзетілген) бастауыш мектепке баратын	балалардың пайыздық үлесі :		балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген) бастауыш мектепке баратын	балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген) ¹⁾ бастауыш мектепке баратын	балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны
		мектептен тыс ^a				мектептен тыс ^a				мектептен тыс ^a		
Барлығы	98,7	0,2	1,2	2 737	99,1	0,4	0,5	2 343	98,9	0,3	0,9	5 080
Өңір												
Ақмола	99,0	0,0	1,0	122	100,0	0,0	0,0	111	99,5	0,0	0,5	232
Ақтөбе	99,5	0,0	0,5	145	98,7	0,9	0,0	166	99,1	0,5	0,2	311
Алматы	98,0	0,7	1,3	214	98,8	0,0	1,2	243	98,5	0,3	1,2	456
Атырау	99,5	0,0	0,5	94	99,1	0,0	0,9	68	99,4	0,0	0,6	162
Батыс Қазақстан	97,3	0,0	2,7	112	99,3	0,0	0,7	104	98,3	0,0	1,7	215
Жамбыл	97,4	0,0	2,6	203	96,2	0,6	3,2	167	96,9	0,3	2,9	370
Қарағанды	97,6	0,0	2,4	224	100,0	0,0	0,0	159	98,6	0,0	1,4	383
Қостанай	99,4	0,0	0,6	120	99,4	0,6	0,0	121	99,4	0,3	0,3	240
Қызылорда	99,6	0,0	0,4	101	100,0	0,0	0,0	87	99,8	0,0	0,2	188
Маңғыстау	98,2	1,1	0,7	92	99,3	0,7	0,0	87	98,7	0,9	0,4	179
Оңтүстік Қазақстан	99,4	0,0	0,6	648	99,0	1,0	0,0	441	99,2	0,4	0,4	1 089
Павлодар	99,7	0,0	0,3	92	99,1	0,9	0,0	85	99,5	0,4	0,1	177
Солтүстік Қазақстан	98,2	0,7	1,1	76	99,2	0,0	0,8	63	98,7	0,4	1,0	139
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	150	99,1	0,0	0,9	166	99,5	0,0	0,5	316
Астана қ.	96,3	0,0	3,7	146	100,0	0,0	0,0	137	98,1	0,0	1,9	283
Алматы қ.	98,6	1,0	0,4	201	100,0	0,0	0,0	138	99,2	0,6	0,2	339

	Ер				Әйел				Барлығы				
	барудың таза коэффициенті (түзетілген) бастауыш мектепке баратын	балалардың пайыздық үлесі :			балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген) бастауыш мектепке баратын	балалардың пайыздық үлесі:			балалардың саны	барлығы		
		мектептен тыс ^a					мектептен тыс ^a				мектептен тыс ^a		
Жергілікті жер													
Қалалық	98,8	0,2	1,0	1 260	99,4	0,4	0,1	1 113	99,1	0,3	0,6	2 373	
Ауылдық	98,5	0,2	1,3	1 477	98,8	0,3	0,8	1 231	98,7	0,2	1,1	2 707	
Оқу жылының басына жасы													
11	98,2	1,2	0,7	437	98,1	1,8	0,1	387	98,1	1,5	0,4	825	
12	99,6	0,0	0,4	432	99,6	0,4	0,0	354	99,6	0,2	0,2	787	
13	99,8	0,0	0,2	405	99,8	0,2	0,0	373	99,8	0,1	0,1	778	
14	99,6	0,0	0,4	397	100,0	0,0	0,0	342	99,8	0,0	0,2	738	
15	98,4	0,0	1,6	382	100,0	0,0	0,0	365	99,2	0,0	0,8	748	
16	97,8	0,0	2,2	373	97,9	0,0	1,8	272	97,9	0,0	2,0	645	
17	96,5	0,0	3,5	310	97,5	0,0	2,5	250	97,0	0,0	3,0	560	
Анасының білімі													
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	2	(*)	(*)	(*)	3	(*)	(*)	(*)	5	
Негізгі орта	96,9	0,3	2,8	187	97,2	0,9	1,9	167	97,0	0,6	2,4	354	
Жалпы орта	98,1	0,3	1,6	924	99,0	0,5	0,5	747	98,5	0,4	1,1	1 671	
Техникалық және кәсіптік	98,6	0,2	1,1	789	99,6	0,1	0,3	720	99,1	0,2	0,7	1 509	
Жоғары	99,9	0,0	0,1	718	99,4	0,6	0,0	607	99,7	0,3	0,1	1 325	
Анықтау мүмкін емес ^a	98,1	0,0	1,9	116	98,1	0,0	1,9	99	98,1	0,0	1,9	215	
Өткізу/БМ	-	-	-	0	(*)	(*)	(*)	1	(*)	(*)	(*)	1	
Әл-ауқат индексінің квинтили													
Өте кедей	98,5	0,2	1,3	680	98,6	1,0	0,4	576	98,6	0,6	0,9	1 256	
Екінші	98,2	0,1	1,7	584	99,5	0,0	0,5	488	98,8	0,1	1,2	1 072	
Орташа	99,1	0,2	0,7	550	99,0	0,1	0,9	444	99,1	0,2	0,8	994	
Төртінші	99,3	0,3	0,4	418	99,2	0,3	0,3	412	99,2	0,3	0,4	830	
Өте бай	98,3	0,1	1,6	505	99,3	0,4	0,3	423	98,8	0,2	1,0	928	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты													
Қазақтар	99,2	0,1	0,7	1 778	99,5	0,4	0,1	1 635	99,3	0,2	0,4	3 414	
Орыстар	99,1	0,1	0,8	423	99,1	0,2	0,7	393	99,1	0,2	0,8	816	
Басқалары	96,5	0,4	3,1	535	97,0	0,8	2,1	316	96,7	0,6	2,7	851	

¹⁾ MICS 7.5 көрсеткіші – Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген).

^a Мектептен тыс орта мектеп жасындағы балалардың пайыздық үлесі - бұл бастауыш, орта мектеп немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі мекемеге бармайтындар.

^b Аналары үй шаруашылығында тұрмайтын пікіртеріміз сәтінде 15 жас және одан жоғары жастағы балалар.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

«-» осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

ED.5A кестесі. Негізгі орта мектепке бару және мектепке бармайтын балалар

Қазіргі уақытта негізгі орта мектепке немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына баратын негізгі орта мектеп жасындағы (5-9 сыныптар) балалардың пайыздық үлесі (барудың түзетілген таза коэффициенті), бастауыш мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі және мектепке бармайтын балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ер жынысты				Әйел жынысты				Барлығы			
	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген) ¹⁾	балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны
		бастауыш мектепке баратын	мектептен тыс ^a			бастауыш мектепке баратын	мектептен тыс ^a			бастауыш мектепке баратын	мектептен тыс ^a	
Барлығы	99,4	0,2	0,4	2 053	99,5	0,5	0,0	1 822	99,4	0,4	0,2	3 875
Өңір												
Ақмола	100,0	0,0	0,0	95	100,0	0,0	0,0	86	100,0	0,0	0,0	181
Ақтөбе	99,4	0,0	0,6	114	98,9	1,1	0,0	136	99,1	0,6	0,3	250
Алматы	98,3	0,9	0,8	168	100,0	0,0	0,0	178	99,2	0,4	0,4	346
Атырау	100,0	0,0	0,0	69	100,0	0,0	0,0	53	100,0	0,0	0,0	122
Батыс Қазақстан	99,2	0,0	0,8	78	100,0	0,0	0,0	79	99,6	0,0	0,4	157
Жамбыл	100,0	0,0	0,0	153	99,3	0,7	0,0	133	99,7	0,3	0,0	286
Қарағанды	99,1	0,0	0,9	166	100,0	0,0	0,0	124	99,5	0,0	0,5	291
Қостанай	99,3	0,0	0,7	92	99,2	0,8	0,0	89	99,2	0,4	0,4	181
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	73	100,0	0,0	0,0	67	100,0	0,0	0,0	140
Маңғыстау	98,6	1,4	0,0	72	99,1	0,9	0,0	71	98,9	1,1	0,0	142
Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	488	98,7	1,3	0,0	356	99,5	0,5	0,0	844
Павлодар	99,6	0,0	0,4	65	98,9	1,1	0,0	69	99,3	0,5	0,2	134
Солтүстік Қазақстан	97,7	0,8	1,5	59	99,0	0,0	1,0	49	98,3	0,5	1,2	109
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	122	100,0	0,0	0,0	132	100,0	0,0	0,0	254
Астана қ.	98,5	0,0	1,5	104	100,0	0,0	0,0	95	99,2	0,0	0,8	199
Алматы қ.	97,9	1,5	0,5	136	100,0	0,0	0,0	104	98,8	0,9	0,3	240
Жергілікті жер												
Қалалық	99,2	0,3	0,5	926	99,4	0,6	0,1	845	99,3	0,4	0,3	1 771
Ауылдық	99,5	0,2	0,3	1 127	99,6	0,4	0,0	977	99,5	0,3	0,2	2 104
Оқу жылының басына жасы												
11	98,2	1,2	0,7	437	98,1	1,8	0,1	387	98,1	1,5	0,4	825
12	99,6	0,0	0,4	432	99,6	0,4	0,0	354	99,6	0,2	0,2	787
13	99,8	0,0	0,2	405	99,8	0,2	0,0	373	99,8	0,1	0,1	778
14	99,6	0,0	0,4	397	100,0	0,0	0,0	342	99,8	0,0	0,2	738
15	99,5	0,0	0,5	382	100,0	0,0	0,0	365	99,8	0,0	0,2	748
Анасының білімі												
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	2	(*)	(*)	(*)	2	(*)	(*)	(*)	4
Негізгі орта	99,1	0,4	0,5	139	98,8	1,2	0,0	137	99,0	0,8	0,2	276
Жалпы орта	98,9	0,4	0,7	708	99,5	0,5	0,0	621	99,2	0,5	0,4	1 329
Техникалық және кәсіптік	99,3	0,3	0,4	610	99,8	0,1	0,1	555	99,5	0,2	0,3	1 165
Жоғары	99,9	0,0	0,1	561	99,3	0,7	0,0	480	99,6	0,3	0,0	1 042
Анықтау мүмкін емес ^b	(100,0)	(0,0)	(0,0)	33	(*)	(*)	(*)	26	100,0	0,0	0,0	59
Әл-ауқат индексінің квинтили												
Өте кедей	99,6	0,3	0,1	509	98,8	1,2	0,0	462	99,2	0,7	0,1	971
Екінші	99,2	0,1	0,7	443	100,0	0,0	0,0	373	99,6	0,1	0,4	815
Орташа	99,5	0,3	0,2	408	99,8	0,2	0,0	357	99,6	0,2	0,1	765
Төртінші	99,3	0,4	0,2	310	99,4	0,4	0,2	315	99,4	0,4	0,2	626
Өте бай	99,1	0,1	0,8	383	99,5	0,5	0,0	315	99,3	0,3	0,4	698
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	99,4	0,2	0,4	1 375	99,5	0,5	0,0	1 261	99,5	0,3	0,2	2 637
Орыстар	99,2	0,2	0,6	312	99,8	0,2	0,0	303	99,5	0,2	0,3	614
Басқалары	99,2	0,6	0,2	366	99,0	1,0	0,0	258	99,1	0,8	0,1	624

¹⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 7.S1- Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген).

^a Мектептен тыс негізгі орта мектеп жасындағы балалардың пайыздық үлесі - бұл бастауыш, негізгі орта, жалпы орта мектепке немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына бармайтындар.

^b Аналары үй шаруашылығында тұрмайтын пікіртерім сәтінде 15 жас және одан жоғары жастағы балалар.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

Таблица ED-5B. Жалпы орта мектепке бару және мектепке бармайтын балалар

Қазіргі уақытта жалпы орта мектепке немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына баратын жалпыорта мектеп жасындағы (10-11 сыныптар) балалардың пайыздық үлесі (барудың түзетілген таза коэффициенті), бастауыш немесе негізгі орта мектепке мектепке баратын балалардың пайыздық үлесі және мектепке бармайтын балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ер жынысты				Әйел жынысты				Барлығы			
	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген)	балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны	барудың таза коэффициенті (түзетілген) ¹⁾	балалардың пайыздық үлесі:		балалардың саны
		бастауыш немесе негізгі орта мектепке баратын посещают начальную или основную среднюю школу	мектептен тыс ^а			бастауыш немесе негізгі орта мектепке баратын	мектептен тыс ^а			бастауыш немесе негізгі орта мектепке баратын	мектептен тыс ^а	
Барлығы	95,4	1,8	2,8	684	96,2	1,6	2,1	522	95,7	1,7	2,5	1 205
Өңір												
Ақмола	(89,3)	(6,1)	(4,6)	27	(100,0)	(0,0)	(0,0)	25	94,5	3,1	2,4	52
Ақтөбе	(95,7)	(4,3)	(0,0)	31	(97,7)	(0,0)	(0,0)	30	96,7	2,2	0,0	61
Алматы	(90,5)	(6,7)	(2,9)	45	(91,6)	(4,0)	(4,4)	65	91,1	5,1	3,8	110
Атырау	(98,2)	(0,0)	(1,8)	25	(96,0)	(0,0)	(4,0)	15	97,4	0,0	2,6	40
Батыс Қазақстан	(98,1)	(0,0)	(1,9)	33	(*)	(*)	(*)	25	97,7	0,0	2,3	58
Жамбыл	87,6	1,9	10,5	50	(82,4)	(1,8)	(15,9)	34	85,5	1,8	12,7	84
Қарағанды	(91,3)	(2,2)	(6,5)	57	(*)	(*)	(*)	35	92,9	3,0	4,1	92
Қостанай	(100,0)	(0,0)	(0,0)	28	(100,0)	(0,0)	(0,0)	31	100,0	0,0	0,0	59
Қызылорда	98,4	0,0	1,6	28	(97,8)	(2,2)	(0,0)	20	98,1	0,9	0,9	48
Маңғыстау	(96,8)	(0,0)	(3,2)	21	(100,0)	(0,0)	(0,0)	16	98,2	0,0	1,8	37
Оңтүстік Қазақстан	99,0	0,0	1,0	160	(97,3)	(2,7)	(0,0)	85	98,4	0,9	0,6	245
Павлодар	(97,3)	(2,7)	(0,0)	27	(*)	(*)	(*)	16	96,8	3,2	0,0	43
Солтүстік Қазақстан	(100,0)	(0,0)	(0,0)	17	(100,0)	(0,0)	(0,0)	14	100,0	0,0	0,0	31
Шығыс Қазақстан	(*)	(*)	(*)	28	(95,5)	(0,0)	(4,5)	35	(95,6)	(2,0)	(2,5)	63
Астана қ.	(85,1)	(5,5)	(9,4)	42	(100,0)	(0,0)	(0,0)	42	92,6	2,8	4,7	84
Алматы қ.	(100,0)	(0,0)	(0,0)	65	(100,0)	(0,0)	(0,0)	34	100,0	0,0	0,0	99
Жергілікті жер												
Қалалық	95,4	2,4	2,2	334	98,6	0,8	0,3	268	96,9	1,7	1,4	602
Ауылдық	95,3	1,3	3,4	350	93,6	2,4	4,0	254	94,6	1,7	3,7	604
Оқу жылының басына жасы												
16	94,4	3,3	2,2	373	95,0	3,0	1,8	272	94,7	3,2	2,0	645
17	96,5	0,0	3,5	310	97,5	0,0	2,5	250	97,0	0,0	3,0	560
Анасының білімі												
Білімі жоқ/												
Бастауыш	-	-	-	0	(*)	(*)	(*)	1	(*)	(*)	(*)	1
Негізгі орта	(93,0)	(0,0)	(7,0)	49	(77,4)	(11,9)	(10,7)	30	87,1	4,5	8,4	78
Жалпы орта	94,0	2,7	3,3	216	96,4	0,4	2,7	126	94,9	1,8	3,1	342
Техникалық және												
кәсіптік	94,4	1,9	3,7	179	97,5	1,6	0,9	165	95,9	1,8	2,4	344
Жоғары	99,3	0,4	0,3	157	100,0	0,0	0,0	126	99,6	0,2	0,2	283
Анықтау мүмкін емес ^б	94,9	3,2	1,9	83	95,4	2,1	2,6	73	95,1	2,7	2,2	157
Өткізу/БМ	-	-	-	0	(*)	(*)	(*)	1	(*)	(*)	(*)	1
Әл-ауқат индексінің квинтили												
Өте кедей	96,0	1,2	2,8	171	95,6	2,4	2,0	114	95,9	1,7	2,4	285
Екінші	94,3	0,7	4,9	141	94,9	2,8	2,3	115	94,6	1,7	3,7	256
Орташа	97,1	1,8	1,1	143	94,9	0,7	4,5	87	96,2	1,4	2,4	230
Төртінші	95,7	3,4	0,9	107	98,4	0,0	0,9	97	97,0	1,8	0,9	204
Бай	93,4	2,5	4,1	122	97,3	1,4	1,3	108	95,2	2,0	2,8	230
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	97,2	1,4	1,4	403	97,4	2,0	0,4	374	97,3	1,7	0,9	777
Орыстар	94,8	3,8	1,4	111	96,1	0,7	3,2	90	95,4	2,4	2,2	202
Басқалары	91,4	1,5	7,1	169	(88,3)	(0,0)	(11,7)	58	90,6	1,1	8,2	227

¹⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 7.52- Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген).

^а Мектептен тыс негізгі орта мектеп жасындағы балалардың пайыздық үлесі - бұл бастауыш, негізгі орта, жалпы орта мектепке немесе неғұрлым жоғары деңгейдегі оқу орнына бармайтындар.

^б Аналары үй шаруашылығында тұрмайтын пікіртерімі сәтінде 15 жас және одан жоғары жастағы балалар.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

«—» осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

Нәтижесінде бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып бітірген бірінші сыныпқа түскен балалардың пайыздық үлесі ED.6 кестесінде ұсынылған. MICS сұрақнамасына тек ағымдағы және өткен жылдары мектепке баруға қатысты сұрақтар қосылған. Осылайша, тиісті көрсеткіш бастауыш мектепке түскен сәттен бастап шоғырдың бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып шығуына байқау қажет болатын нақты шоғыр үшін осы көрсеткішті есептеуге қарағанда – бастауыш мектептің бірінші сыныбынан соңғы сыныбына дейін оқып шығудың интегралды ықтималдығын есептеу арқылы синтетикалық түрде есептеледі. Екінші жылға қалған балалар (екінші жылдықтар) көрсеткішті есептеуден алып тасталады, себебі олар мектепті бітіре ме жоқ

па белгісіз. Мысалы, баланың бірінші сыныптан екінші сыныпқа өту ықтималдығы бірінші сыныптан екінші сыныпқа өткен балалардың санын (зерттеумен қамтылған кезекті екі оқу жылы ішінде) өткен оқу жылында бірінші сыныпта оқыған, бірақ әртүрлі себептерге байланысты шығып қалған балаларды қосқанда бірінші сыныптан екінші сыныпқа өткен балалар санына бөлу арқылы есептеп шығарылады. Қарастырылған екі оқу жылы ішінде екінші жылға қалған балалар алымына да, бөліміне де қосылмайды.

Қазақстанда бірінші сыныпқа түскен барлық балалардың жалпы санынан барлығы 100 пайыз нәтижесінде 4 сыныпқа дейін оқып бітірген. Аталған көрсеткіш бойынша негізгі сипаттамалар бойынша қандай да бір айырмашылықтар мүлде жоқ.

ED.6 кестесі. Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып бітірген балалар

Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып шыққан бастауыш сыныптың бірінші сыныбына түскен балалардың пайыздық үлесі (бастауыш сыныптың соңғы сыныбына дейін оқып бітірген дердің коэффициенті), Қазақстан, 2015 жыл

	Өткен оқу жылы 1 сыныпта оқыған 2 сынып оқушыларының пайыздық үлесі	Өткен оқу жылы 2 сыныпта оқыған 3 сынып оқушыларының пайыздық үлесі	Өткен оқу жылы 3 сыныпта оқыған 4 сынып оқушыларының пайыздық үлесі	1 сыныпқа түскендерден 4-сыныпқа дейін оқып шыққан балалардың пайыздық үлесі ¹⁾
Барлығы	100,0	100,0	100,0	100,0
Жынысы				
Ер	99,9	100,0	100,0	99,9
Әйел	100,0	100,0	100,0	100,0
Өңір				
Ақмола	100,0	100,0	100,0	100,0
Ақтөбе	100,0	100,0	(100,0)	(100,0)
Алматы	100,0	100,0	100,0	100,0
Атырау	100,0	100,0	100,0	100,0
Батыс Қазақстан	100,0	(100,0)	100,0	(100,0)
Жамбыл	100,0	100,0	100,0	100,0
Қарағанды	(100,0)	(100,0)	(100,0)	(100,0)
Қостанай	100,0	100,0	100,0	100,0
Қызылорда	100,0	100,0	100,0	100,0
Маңғыстау	100,0	100,0	100,0	100,0
Оңтүстік Қазақстан	100,0	100,0	100,0	100,0
Павлодар	100,0	(100,0)	100,0	(100,0)
Солтүстік Қазақстан	(100,0)	100,0	(100,0)	(100,0)
Шығыс Қазақстан	(100,0)	100,0	(100,0)	(100,0)
Астана қ.	100,0	(100,0)	(100,0)	(100,0)
Алматы қ.	99,6	100,0	100,0	99,6
Жергілікті жер				
Қалалық	99,9	100,0	100,0	99,9
Ауылдық	100,0	100,0	100,0	100,0
Анасының білімі				
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	-	-
Негізгі орта	100,0	100,0	100,0	100,0
Жалпы орта	100,0	100,0	100,0	100,0
Техникалық және кәсіптік	100,0	100,0	100,0	100,0
Жоғары	99,9	100,0	100,0	99,9
Өткіу/БМ	(*)	(*)	-	-
Әл-ауқат индексінің квинтили				
Өте кедей	100,0	100,0	100,0	100,0
Екінші	100,0	100,0	100,0	100,0
Орташа	100,0	100,0	100,0	100,0
Төртінші	100,0	100,0	100,0	100,0
Өте бай	99,8	100,0	100,0	99,8
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	100,0	100,0	100,0	100,0
Орыстар	100,0	100,0	100,0	100,0
Басқалары	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ MICS 7.6 көрсеткіші; МДМ 2.2 көрсеткіші – Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып шыққан балалар.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

«—» осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

Оқушылар мектептегі білім берудің әрбір деңгейі үшін көзделген оқу бағдарламасын толық көлемде және белгіленген мерзімде игергені өте маңызды, бұл оқушылардың білім берудің бір сатысынан келесі деңгейіне уақытылы өтуіне ықпал етеді.

ED.7 кестесінде бастауыш және негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенті мен бастауыш білімнен негізгі орта білім сатысына және негізгі орта білімнен жалпы орта білім сатысына өту және нақты (тиімді) өту коэффициенттері келтірілген. Бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті – бұл бастауыш мектептің соңғы сыныбына алғаш өткен оқушылардың жалпы санының (жасына қарамастан) ағымдағы (немесе уақыты жағынан соңғы) оқу жылына жағдай бойынша бастауыш мектепті аяқтау жасындағы балалар санына қатынасы.

ED.7 кестесінің деректерінен бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті 102,1 пайызды құрайтыны шығады. Бұл ретте ер балалар үлесі бастауыш бастауыш мектепті аяқтаған қыз балалардың үлесінен асады (109,3 және 94,3 пайыз тиісінше), ал ауылдық балалардың үлесі қалалыққа қарағанда көбірек (111,2 және 91,8 пайыз тиісінше). Негізгі орта білім сатысына өту коэффициенті (қарапайым) 99,9 пайызды құрады. Одан басқа аталған кестеде нақты немесе «тиімді» деп аталатын бастауыш мектептен негізгі орта білім сатысына және негізгі орта мектептен жалпы орта білімге өту коэффициенттері келтірілген, оларды есептеу кезінде бастауыш мектептің соңғы сыныбында екінші (қайталама) жылға қалған мектеп оқушылары

есепке алынады. Бұл көрсеткіш оқушылар бастауыш немесе жалпы орта мектептің соңғы сыныбында оқу жылын қайталайтын, алайда нәтижесінде дегенмен негізгі немесе жалпы орта мектеп деңгейіне өтетін жағдайларды жақсырақ көрсетеді. Өтудің қарапайым коэффициенті оқушылардың негізгі немесе жалпы орта мектеп деңгейіне ықтимал өтуін есепке алмайды, себебі екінші жылдықтар орта білімнің келесі сатысына ешқашан өтпейтінін білдіреді. ED.7 кестесінде Қазақстанда жалпы бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқитын 100 пайыз бала және негізгі орта мектептің соңғы сыныбында оқитын оқушылардың 98 пайызы болжанғандай, орта білімнің тиісті сатыларына өтеді. Бастауыш мектептен негізгі орта білім сатысына өту үшін өңірлер, тұрғылықты жер типі, білім деңгейі және басқа да сипаттамалар бойынша қандай да бір елеулі айырмашылықтар байқалмайды.

Негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенті 110,8 пайызды құрады, негізгі мектепті аяқтаған ер балалардың үлесі қыз балалардың үлесінен біршама артады (114,7 және 106,7 пайыз тиісінше), ал ауылдық оқушылардың үлесі қалалықтардан асады (124,4 және 97,0 пайыз тиісінше).

Негізгі ортадан жалпы орта білім сатысына өту (қарапайым) коэффициенті 97,9 пайызды құрайды, ал нақты «тиімді» өту коэффициенті 98 пайыз деңгейінде күтіледі. Бұл ретте ер балалар мен қыз балалар арасында (96,8 және 99,4 пайыз тиісінше) және тұрғылықты жер типі бойынша (99,7 және 96,4 пайыз тиісінше) шамалы айырмашылықтар бар.

ED.7 кестесі. Бастауыш мектепті аяқтау және негізгі орта білім сатысына өту

Бастауыш және негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенттері мен бастауыш білімнен негізгі орта білім сатысына және негізгі орта білімнен жалпы орта білім сатысына өту және нақты өту коэффициенттері, Қазақстан, 02015 жыл

	Бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті ¹⁾	Бастауыш мектепті аяқтау жасындағы балалар саны	Негізгі орта білім сатысына өту коэффициенті ²⁾	Өткен жылы бастауыш мектептің соңғы сыныбында болған балалардың саны	Негізгі орта білім сатысына нақты өту коэффициенті	Өткен жылы бастауыш мектептің соңғы сыныбында болған және ағымдағы оқу жылында екінші жылға қалмаған балалар саны	Негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенті ³⁾	Негізгі орта мектепті аяқтау жасындағы балалардың саны	Негізгі орта білімнен жалпы орта білім сатысына өту коэффициенті ⁴⁾	Өткен жылы негізгі орта мектептің соңғы сыныбында болған балалардың саны	Жалпы орта білім сатысына нақты өту коэффициенті	Өткен жылы негізгі орта мектептің соңғы сыныбында болған және ағымдағы оқу жылында екінші жылға қалмаған балалар саны
Барлығы	102,1	989	99,9	868	100,0	867	110,8	748	97,9	711	98,0	711
Жынысы												
Ер	109,3	513	99,9	413	100,0	413	114,7	382	96,7	377	96,8	376
Әйел	94,3	477	100,0	454	100,0	454	106,7	365	99,4	335	99,4	335
Өңір												
Ақмола	85,5	52	100,0	48	100,0	48	(109,5)	35	(100,0)	30	(100,0)	30
Ақтөбе	(109,1)	43	(100,0)	37	(100,0)	37	(89,9)	46	(100,0)	46	(100,0)	46
Алматы	(117,9)	64	100,0	76	100,0	76	(131,8)	61	(100,0)	68	(100,0)	68
Атырау	(128,2)	28	100,0	31	100,0	31	(88,3)	24	(100,0)	23	(100,0)	23
Батыс Қазақстан	117,3	39	100,0	40	100,0	40	(111,5)	37	(96,3)	32	(96,3)	32
Жамбыл	126,7	62	100,0	59	100,0	59	(119,8)	48	95,0	50	95,0	50
Қарағанды	(96,6)	53	(100,0)	61	(100,0)	61	(86,7)	65	95,3	79	95,3	79
Қостанай	85,0	48	100,0	42	100,0	42	(111,2)	37	(97,4)	31	(97,4)	31
Қызылорда	91,2	44	100,0	41	100,0	41	117,4	25	97,8	27	97,8	27
Маңғыстау	101,0	42	100,0	43	100,0	43	128,2	26	98,7	25	98,7	25

	Бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті ¹⁾	Бастауыш мектепті аяқтау жасындағы балалар саны	Негізгі орта білім сатысына өту коэффициенті ²⁾	Өткен жылы бастауыш мектептің соңғы сыныбында болған балалардың саны	Негізгі орта білім сатысына нақты өту коэффициенті	Өткен жылы бастауыш мектептің соңғы сыныбында болған және ағымдағы оқу жылында екінші жылға қалмаған балалар саны	Негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенті ³⁾	Негізгі орта мектепті аяқтау жасындағы балалардың саны	Негізгі орта білімнен жалпы орта білім сатысына өту коэффициенті ⁴⁾	Өткен жылы негізгі орта мектептің соңғы сыныбында болған балалардың саны	Жалпы орта білім сатысына нақты өту коэффициенті	Өткен жылы негізгі орта мектептің соңғы сыныбында болған және ағымдағы оқу жылында екінші жылға қалмаған балалар саны
Оңтүстік Қазақстан	103,4	263	100,0	186	100,0	186	126,3	141	(100,0)	131	(100,0)	131
Павлодар	(148,9)	29	(98,3)	31	(100,0)	30	(125,1)	24	(100,0)	19	(102,8)	19
Солтүстік Қазақстан	82,0	25	(100,0)	24	(100,0)	24	(104,5)	22	(100,0)	22	(100,0)	22
Шығыс Қазақстан	(99,1)	55	(100,0)	50	(100,0)	50	(111,3)	64	(88,7)	38	(88,7)	38
Астана қ.	(85,5)	73	(100,0)	47	(100,0)	47	(96,6)	38	(98,7)	38	(98,7)	38
Алматы қ.	81,4	70	(100,0)	54	(100,0)	54	90,3	55	(98,6)	50	(98,6)	50
Жергілікті жер												
Қалалық	91,8	465	100,0	422	100,0	422	97,0	372	99,7	347	99,7	347
Ауылдық	111,2	524	99,9	445	100,0	445	124,4	376	96,3	364	96,4	364
Анасының білімі												
Білімі жоқ/Бастауыш	-	0	(*)	2	(*)	2	-	0	-	0	-	0
Негізгі орта	113,2	73	100,0	59	100,0	59	(136,3)	57	(90,7)	27	(90,7)	27
Жалпы орта	106,7	292	100,0	289	100,0	289	113,5	218	97,8	208	97,8	208
Техникалық және кәсіптік	90,5	300	99,8	271	100,0	270	116,7	224	99,4	198	99,7	198
Жоғары	106,2	324	100,0	248	100,0	248	105,3	193	100,0	227	100,0	227
Анықтау мүмкін емес ^а	-	0	-	0	-	0	69,7	56	87,5	51	87,5	51
Өткізу/БМ	-	0	-	0	-	0	-	0	(*)	1	(*)	1
Әл-ауқат индексінің квинтили												
Өте кедей	104,6	224	99,8	213	100,0	212	120,6	166	97,5	143	97,9	143
Екінші	104,9	257	100,0	195	100,0	195	119,7	150	95,5	179	95,5	179
Орташа	112,2	170	100,0	152	100,0	152	117,2	162	99,3	152	99,3	152
Төртінші	81,7	174	100,0	156	100,0	156	93,6	134	99,6	117	99,6	117
Өте бай	105,4	165	100,0	151	100,0	151	98,3	135	98,8	120	98,8	120
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	103,5	665	99,9	635	100,0	634	108,7	496	98,0	474	98,1	474
Орыстар	90,4	149	100,0	135	100,0	135	106,4	120	99,6	112	99,6	112
Басқалары	106,6	176	100,0	98	100,0	98	122,5	132	96,4	125	96,4	125

¹⁾ MICS 7.7 көрсеткіші – Бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті.

²⁾ MICS 7.8 көрсеткіші – Негізгі орта білім сатысына өту коэффициенті.

³⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 7.S3 – Негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенті.

⁴⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 7.S4 – Жалпы орта білім сатысына өту коэффициенті.

^а MICS 7.8 жаһандық көрсеткішінде айқындалғандай, негізгі орта білім сатысына өту коэффициенті орта білім сатысына өту коэффициентіне сәйкес келеді.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

«-» осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

Бастауыш және орта (негізгі және жалпы) білім жүйесіндегі қыз балалар саны мен ер балалар санының ара қатынасы ED.8 кестесінде келтірілген. Бұл ара қатынастар жиі жыныстардың тең құқықтылық индексі (ЖТИ) деп аталады. Осы жерде ұсынылған ара қатынастар барудың жалпы емес, таза (түзетілген) коэффициенттері негізінде алынғанын атап өткен жөн. Барудың жалпы коэффициенттері ЖТИ туралы дұрыс емес түсінік береді – бастысы себебі көп жағдайда бастауыш мектептің жоғары жастағы оқушыларының көп бөлігін әдетте ер балалар құрайды.

Жалпы Қазақстанда бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім жүйесіндегі жыныстардың

тең құқықтылығы индексінің мәні 1,00 құрайды, бұл жалпы білім беретін мектептердің аталған барлық деңгейлеріне ер балалар мен қыз балалардың баруында айырмашылықтың жоқ екенін көрсетеді, жалпы орта мектеп үшін аталған көрсеткіш 1,01 құрады. Жалпы ЖТИ үшін негізгі сипаттамалар бойынша айырмашылықтар жоқ. Жалпы орта мектепке арналған таза (түзетілген) коэффициенті жыныстардың тең құқықтылығы индексі қалалық жерлердегі қыздар мен ұлдардың жалы орта мектепке баруы және ауылдық жерлердегі қыздар мен ұлдардың (1,03 және 0,98 пайыз тиісінше) шамалы гендерлік алшақтық бар екенін көрсетеді.

ED.8 кестесі. Білім берудегі жыныстардың тең құқықтылығы

Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта және орта білім жүйесіндегі әйел және ер жынысты оқушылардың баруының түзетілген таза коэффициенттерінің қатынасы, Қазақстан, 2015 жыл

	Бастауыш мектеп			Негізгі орта мектеп			Жалпы орта мектеп			Орта мектеп		
	қыздар арасында бастауыш мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	ұлдар арасында бастауыш мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	бастауыш мектептің БТК үшін жыныстардың тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ¹⁾	қыздар арасында негізгі орта мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	ұлдар арасында негізгі орта мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	негізгі орта мектептің БТК үшін жыныстардың тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ²⁾	қыздар арасында жалпы орта мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	ұлдар арасында жалпы орта мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	жалпы орта мектептің БТК үшін жыныстардың тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ³⁾	қыздар арасында орта мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	ұлдар арасында орта мектепке барудың түзетілген таза коэффициенті (БТК)	орта мектептің БТК үшін жыныстардың тең құқықтылығы индексі (ЖТИ) ⁴⁾
Барлығы	99,5	99,6	1,00	99,5	99,4	1,00	96,2	95,4	1,01	99,1	98,7	1,00
Өңір												
Ақмола	99,0	100,0	0,99	100,0	100,0	1,00	(100,0)	(89,3)	(1,12)	100,0	99,0	1,01
Ақтөбе	99,5	98,9	1,01	98,9	99,4	1,00	(97,7)	(95,7)	(1,02)	98,7	99,5	0,99
Алматы	100,0	100,0	1,00	100,0	98,3	1,02	(91,6)	(90,5)	(1,01)	98,8	98,0	1,01
Атырау	93,8	100,0	0,94	100,0	100,0	1,00	(96,0)	(98,2)	(0,98)	99,1	99,5	1,00
Батыс Қазақстан	98,7	100,0	0,99	100,0	99,2	1,01	(*)	(98,1)	(*)	99,3	97,3	1,02
Жамбыл	100,0	100,0	1,00	99,3	100,0	0,99	(82,4)	87,6	(0,94)	96,2	97,4	0,99
Қарағанды	100,0	99,1	1,01	100,0	99,1	1,01	(*)	(91,3)	(*)	100,0	97,6	1,02
Қостанай	100,0	99,1	1,01	99,2	99,3	1,00	(100,0)	(100,0)	(1,00)	99,4	99,4	1,00
Қызылорда	99,5	100,0	0,99	100,0	100,0	1,00	(97,8)	98,4	(0,99)	100,0	99,6	1,00
Маңғыстау	100,0	99,3	1,01	99,1	98,6	1,00	(100,0)	(96,8)	(1,03)	99,3	98,2	1,01
Оңтүстік Қазақстан	100,0	100,0	1,00	98,7	100,0	0,99	(97,3)	99,0	(0,98)	99,0	99,4	1,00
Павлодар	98,9	98,2	1,01	98,9	99,6	0,99	(*)	(97,3)	(*)	99,1	99,7	0,99
Солтүстік Қазақстан	100,0	99,0	1,01	99,0	97,7	1,01	(100,0)	(100,0)	(1,00)	99,2	98,2	1,01
Шығыс Қазақстан	100,0	100,0	1,00	100,0	100,0	1,00	(95,5)	(*)	(*)	99,1	100,0	0,99
Астана қ.	100,0	97,8	1,02	100,0	98,5	1,01	(100,0)	(85,1)	(1,18)	100,0	96,3	1,04
Алматы қ.	98,2	99,7	0,98	100,0	97,9	1,02	(100,0)	(100,0)	(1,00)	100,0	98,6	1,01
Жергілікті жер												
Қалалық	99,0	99,6	0,99	99,4	99,2	1,00	98,6	95,4	1,03	99,4	98,8	1,01
Ауылдық	99,8	99,5	1,00	99,6	99,5	1,00	93,6	95,3	0,98	98,8	98,5	1,00
Анасының білімі												
Білімі жоқ/												
Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	-	-	(*)	(*)	(*)
Негізгі орта	99,1	99,6	0,99	98,8	99,1	1,00	(77,4)	(93,0)	(0,83)	97,2	96,9	1,00
Жалпы орта	99,1	99,7	0,99	99,5	98,9	1,01	96,4	94,0	1,02	99,0	98,1	1,01
Техникалық және кәсіптік	99,4	99,5	1,00	99,8	99,3	1,00	97,5	94,4	1,03	99,6	98,6	1,01
Жоғары	99,9	99,7	1,00	99,3	99,9	0,99	100,0	99,3	1,01	99,4	99,9	1,00
Анықтау мүмкін емес ^a	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(100,0)	(*)	95,4	94,9	1,00	98,1	98,1	1,00
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	-	-	-	(*)	-	-	(*)	-	-
Әл-ауқат индексінің квинтили												
Өте кедей	100,0	99,4	1,01	98,8	99,6	0,99	95,6	96,0	1,00	98,6	98,5	1,00
Екінші	99,7	99,9	1,00	100,0	99,2	1,01	94,9	94,3	1,01	99,5	98,2	1,01
Орташа	99,1	99,6	1,00	99,8	99,5	1,00	94,9	97,1	0,98	99,0	99,1	1,00
Төртінші	99,7	99,4	1,00	99,4	99,3	1,00	98,4	95,7	1,03	99,2	99,3	1,00
Өте бай	98,6	99,5	0,99	99,5	99,1	1,00	97,3	93,4	1,04	99,3	98,3	1,01
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	99,5	99,6	1,00	99,5	99,4	1,00	97,4	97,2	1,00	99,5	99,2	1,00
Орыстар	98,7	99,6	0,99	99,8	99,2	1,01	96,1	94,8	1,01	99,1	99,1	1,00
Басқалары	99,8	99,4	1,00	99,0	99,2	1,00	(88,3)	91,4	(0,97)	97,0	96,5	1,01

¹⁾ MICS 7.9 көрсеткіші; МДМ 3.1 көрсеткіші - Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (бастауыш білімде).

²⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 7.55 – Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (негізгі орта білімде).

³⁾ Осы зерттеуге тән көрсеткіш 7.56 - Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (Жалпы орта білімде).

⁴⁾ MICS 7.10 көрсеткіші; МДМ 3.1 көрсеткіші - Жыныстардың тең құқықтылығы индексі (орта білімде).

^a Аналары үй шаруашылығында тұрмайтын пікіртерім сәтінде 15 жас және одан жоғары жастағы балалар.

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

«-» осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

ED.1 графигі бастауыш, орта (негізгі және жалпы орта) мектепке барумен және осы тарауда сипатталған жалпы білім беретін мектептің келесі сатыларына өтумен байланысты барлық көрсеткіштерді жынысы

бойынша бөліністе біріктіреді. Сонымен қатар CD.1 кестесінде, 9-тарауда сипатталған ерте жастағы оқыту бағдарламаларына бару туралы ақпарат қамтылған.

ED.1 графигі. Жынысы бойынша бөліністе білім беру көрсеткіштері, Қазақстан, 2015 жыл

Мектепке дайындық		%							
		Бастауыш білімдегі жиынтықтаудың таза коэффициенті		Бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті		Негізгі орта білім сатысына нақты өту коэффициенті		Жалпы орта білім сатысына нақты өту коэффициенті	
91,1	90,4	99,1	99,3	109,3	94,3	99,9	100,0	96,7	99,4
Оқыту бағдарламасына ерте жастан бару		Бастауыш мектепке бару				Негізгі орта мектепке бару		Жалпы орта мектепке бару	
		99,6		99,5		99,4	99,5	95,4	96,2
52,8	57,9	Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқып шыққандар				Орта мектепке бару			
		99,9		100,0		98,7		99,1	

Ескерту: барлық көрсеткіштердің мәні пайызбен көрсетілген.

Ұлдар Қыздар

Х. Балаларды қорғау

Х. Балаларды қорғау

Тууды тіркеу

Аты мен азаматтығының болуы әрбір баланың құқығы болып табылады, бұл Балалар құқығы туралы конвенцияда және басқа да халықаралық шарттарда бекітілген. Соған қарамастан, әрбір төртінші баланың туылуы бес жасқа дейін бүкіл әлемде тіркелмеген болып қала береді.⁵⁶⁾

Мемлекет тарапынан осы ресми танудың болмауы, әдетте, бала туу туралы куәлігін ала алмайтынын білдіреді. Туу туралы куәлік – жеке тұлғаның жеке басын куәландыратын, оның туу фактісінің мемлекеттік тіркелуі туралы дәлелдейтін құжат. Нәтижесінде оған медициналық қызмет көрсетуден немесе білім алудан бас тартылуы мүмкін. Кейінірек өмір бойы жеке басын куәландыратын ресми құжаттардың болмауы бала кәмелет жасына толмай некелесуін, еңбек нарығына тартылуын немесе қарулы күштер қатарына шақырылуын білдіруі мүмкін. Ересек адамдарға туу туралы куәлік әлеуметтік көмек алу немесе ресми құрылымдарға жұмысқа орналасуы, мүлік сатып алуы немесе оны мұрагерлікке алу құқығын растау, дауыс беру және паспорт алу үшін талап етілуі мүмкін. Балаларды туылғаннан кейін тіркеу олардың заң алдында танылуын қамтамасыз етуде, олардың құқықтарының қорғалуын және осы құқықтардың бұзылуы байқалмай қалмауына кепілдік беруге алғашқы қадам болып табылады.⁵⁷⁾

Қазақстанда «Туу туралы куәлікті» азаматтық хал актілерін мемлекеттік тіркеуді жүзеге асыратын жергілікті атқарушы орган ресімдейді және береді.

Бала тууды мемлекеттік тіркеуге өтінішті ата-анасы (немесе оның біреуі) бала туылған күннен бастап екі айдан кешіктірмей, ал қайтыс болған, ауырған немесе өзге де себептер бойынша өтініш беру мүмкін емес болған жағдайда – мүдделі адамдар немесе анасы бала туған кезде болған медициналық ұйымның әкімшілігі жазбаша нысанда береді (бұл мерзімдер зерттеу жүргізген 2015 жылы жарамды болатын; 2016 жылғы сәуірден бастап тіркеуге өтініш беру мерзімі туылғаннан кейін 3 күнмен регламенттеледі – СР.1-КІРІСТІРМЕ).

Баланың туылуын мемлекеттік тіркеуге келіп түскен құжаттарды тексергеннен кейін баланың туылуын тіркеу туралы мәліметтер «Азаматтық хал актілерінің жазбасы» ақпараттық жүйесіне (бұдан әрі – АХАЖ АЖ) енгізіледі.

Баланың туылуын АХАЖ АЖ-да мемлекеттік тіркегеннен кейін акт жазбасы екі данада басып шығарылады. Туу туралы акт жазбасының негізінде «Туу туралы куәлік» ресімделеді. Екі немесе одан да көп бала туылған жағдайда туу туралы куәлік әр балаға беріледі.

Қазақстанда «электрондық үкіметтің» www.egov.kz порталында «Бала тууды тіркеуге электрондық өтініш беру» көрсетілетін қызметі іске қосылған, ол онлайн режимде бала туу туралы куәлікті (ата-анасының қалауы бойынша – қазақ немесе орыс тілдерінде) алуға мүмкіндік береді

СР.1-КІРІСТІРМЕ:

«Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасы кодексінің 189-бабына «Баланың тууы туралы өтініш беру мерзімдері» 2016 жылғы 9 сәуірде өзгерістер енгізілген Баланың тууы туралы өтінішті оның ата-аналары не басқа да мүдделі адамдар тіркеуші органдарға ол туған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей беруге тиіс, ал бала өлі туған жағдайда, босанған кезден бастап бір жұмыс күнінен кешіктірмей медициналық ұйымның жауапты лауазымды адамы өтінішті береді.

⁵⁶⁾ UNICEF. 2014. Әлемдегі балалардың жағдайы-2015. UNICEF.

⁵⁷⁾ UNICEF. 2013. Туылуына орай әрбір баланың құқығы: теңсіздік және тууды тіркеу саласындағы беталыстар. UNICEF.

СР.1 кестесі. Тууды тіркеу

Туу актісі тіркелгендігіне байланысты 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Туу актісі мемлекеттік органдарда тіркелген, жасы 5 жасқа дейінгі балалар				Жасы 5 жасқа дейінгі балалардың саны
	туу туралы куәлігі бар, оны:		туу туралы куәлігі жоқ	тіркелген балалардың жалпы саны ¹⁾	
	сұхбат алушы көрді	сұхбат алушы көрген жоқ			
Барлығы	78,2	21,3	0,2	99,7	5 510
Жынысы					
Ер кісі	78,4	21,1	0,2	99,7	2 796
Әйел	78,0	21,5	0,2	99,7	2 714
Өңір					
Ақмола	91,0	9,0	0,0	100,0	225
Ақтөбе	71,4	28,6	0,0	100,0	376
Алматы	58,5	40,6	0,0	99,1	413
Атырау	78,0	20,9	0,0	98,9	202
Батыс Қазақстан	80,1	19,1	0,5	99,7	227
Жамбыл	87,7	11,5	0,2	99,4	414
Қарағанды	85,3	14,0	0,3	99,6	381
Қостанай	87,5	12,5	0,0	100,0	239
Қызылорда	85,5	13,4	0,6	99,5	214
Маңғыстау	65,7	34,1	0,0	99,8	224
Оңтүстік Қазақстан	77,7	21,8	0,3	99,8	1 246
Павлодар	90,9	8,7	0,4	100,0	166
Солтүстік Қазақстан	83,1	16,3	0,0	99,5	117
Шығыс Қазақстан	93,5	6,5	0,0	100,0	274
Астана қ.	67,3	32,1	0,2	99,7	501
Алматы қ.	74,9	24,3	0,8	100,0	292
Жергілікті жер					
Қалалық	78,2	21,5	0,2	99,9	2 704
Ауылдық	78,3	21,1	0,2	99,5	2 806
Жасы					
0-11 ай	77,7	20,0	1,1	98,7	1 071
0-5 ай	78,1	17,1	2,2	97,5	531
0-1 ай	65,6	18,4	7,7	91,7	129
2-3 ай	76,7	21,1	0,9	98,7	206
4-5 ай	87,9	12,1	0,0	100,0	196
6-11 ай	77,2	22,8	0,0	100,0	540
12-23 ай	80,0	20,0	0,0	100,0	1 071
24-35 ай	81,5	18,5	0,0	100,0	1 045
36-47 ай	76,0	23,7	0,0	99,8	1 208
48-59 ай	76,4	23,6	0,0	100,0	1 114
Анасының білімі					
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	6
Негізгі орта	79,2	20,5	0,2	99,9	311
Жалпы орта	80,4	18,6	0,4	99,5	1 386
Техникалық және кәсіптік	78,3	21,3	0,2	99,8	1 559
Жоғары	76,6	23,0	0,1	99,8	2 248
Әл-ауқат квинтили					
Өте кедей	80,4	18,7	0,3	99,4	1 124
Екінші	78,6	21,0	0,2	99,8	1 218
Орташа	77,5	22,0	0,1	99,6	1 183
Төртінші	74,1	25,5	0,4	99,9	966
Өте бай	80,1	19,6	0,1	99,8	1 019
Үй шаруашылығы иесінің ұлты					
Қазақтар	78,6	20,8	0,2	99,7	3 838

	Туу актісі мемлекеттік органдарда тіркелген, жасы 5 жасқа дейінгі балалар				Жасы 5 жасқа дейінгі балалардың саны
	туу туралы куәлігі бар, оны:		туу туралы куәлігі жоқ	тіркелген балалардың жалпы саны ¹⁾	
	сұхбат алушы көрді	сұхбат алушы көрген жоқ			
Орыстар	76,9	22,5	0,4	99,8	687
Басқалары	77,6	22,2	0,0	99,8	985

¹⁾ MICS 8.1-көрсеткіші - Тууды тіркеу.

^a Туу туралы актілері тіркелмеген және олардың аналары/оларға қамқорлық көрсететін тұлғалар, туу актісін тіркеу туралы білетіндер кестеде келтірілмеген, өйткені туу актілер кемінде 25 өлшенбеген байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауға негізделген.

СР.1 кестесі бойынша Қазақстанда туу актілерін тіркеу әмбебап деуге болады (99,7 пайыз), негізгі сипаттамалары бойынша айырмашылықтар жоқ. Деректер сұхбат алушы туу туралы куәлігін көрген балалардың үлесі мен сұхбат алушы туу туралы куәлігін көрмеген балалардың үлесі арасында айырмашылық (тиісінше 78,2 және 21,3 пайыз) бар екенін көрсетті.

Балалардың тәртібі

Әрбір мәдениетте балаларды өзін-өзі бақылауға және өздерінің мекендеу ортасы – үйде, қоғамдық орындарда және тағы басқа жерлерде тәрбиелеудің ажырамас бөлігі ретінде қолайлы жүріп-тұруға оқыту әдістері бар. Тәрбиелеудің оң практикасы өзіне балаларды өзін-өзі ұстауды, өз эмоцияларын немесе жанжалдарды бақылауды, ақылдылық пен жауаптылықты ынталандыратын және балалардың өзін-өзі бағалауын, дене және психологиялық қол сұғылмаушылығы мен қадір-қасиетін сақтайтын тәсілдерді үйретуді қамтиды. Алайда балаларды күш қолдану немесе өзі қалайтын мінез-құлықты алу мақсатында психологиялық қысым жасауға, қорқытуға

Балалардың 0,2 пайызында ғана туу туралы куәліктері болмады, бұл жағдай негізінен жасы 0-5 ай балалар үшін тән; олардың көпшілігі – 0-1 айлық жастағы жаңа туған нәрестелер (7,7 пайыз) ата-анасы зерттеу кезіне туу туралы куәлік алып үлгермеген жаңа туғандар, себебі олардың баланы тіркеу үшін уақыты – екі айлық мерзім бар еді.

негізделген жазалау әдістерімен жиі тәрибелейді. Зерттеулер⁵⁸⁾ балаларға зорлық-зомбылық көрсетіп тәрбиелеудің жағымсыз: есейген шағында да арыла алмайтын дереу әсер ететіндер мен ұзақ мерзімді зиян келтіретін салдары бар екенін көрсетті. Зорлық-зомбылық балалардың дамуын тежейді, оқуға ынтасын төмендетеді және мектептегі үлгеріміне әсер етеді; ол жағымды өзара өарым-қатынастың дамуын басады, өзін-өзі бағалауын, эмоционалдық стресс пен депрессияны туындатады және кейде әдейі өзіне зиян келтіру мен қатер төндіруіне алып келеді.

Қазақстанда 2015 жылы MICS нәтижелері балаларға тәртіптік әсер етуді: күштемейтін әдістерден психологиялық агрессияны және күш қолдана отырып, жазалау шараларын бағалау мүмкіндігін береді.

Зерттеушеңберінде зерттеу жүргізудің алдындағы бір ай ішінде жасы 1-14 жасты балаларға қатысты ата-анасы немесе үй шаруашылығының ересек мүшелері қандай әсер ету шараларын немесе тәрбиелеу тәсілдерін қолданғаны туралы мәселе зерттелді. «Балаларды тәрбиелеу» модулі бойынша сауалнама алу үшін үй шаруашылығында арнайы кесте бойынша бір бала таңдап алынды, респондент үй шаруашылығы бойынша сұрақтарға жауап берді, алдыңғы айда сол балаға қатысты үй шаруашылығының ересек мүшелері қандай әдістер қолданғаны туралы бірқатар сұрақтар қойылды.

⁵⁸⁾ Straus, MA and Paschall MJ (Страус және Пашалл). 2009. Corporal Punishment by Mothers and Development of Children's Cognitive Ability: A longitudinal study of two nationally representative age cohorts (Аналардың дене жарақатымен жазалауы және балалардың танымдық қабілеттерін дамыту: жас шоғырланымның ұлттық ауқымында екі репрезентативті лонгитюдті зерттеу). *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma* 18(5): 459-83.

Erickson, MF and Egeland, B. (Эриксон и Эгеленд) 1987. A Developmental View of the Psychological Consequences of Maltreatment (Жаман қарым-қатынастың даму үшін психологиялық салдарына көзқарастардың бірі) *School Psychology Review* 16: 156-68.

Schneider, MW et al. (Шнайдер және басқалар.) 2005. Do Allegations of Emotional Maltreatment Predict Developmental Outcomes Beyond that of Other Forms of Maltreatment? (Жаман эмоционалдық қарым-қатынасты айыптауларды ұсыну фактісі жаман қарым-қатынастың осы нысанына тән дамудың одан әрі нәтижелері туралы белгі береді ме?) *Child Abuse & Neglect* 29(5): 513-32.

СР.2 кестесі. Балалардың тәртібі

Соңғы бір ай ішінде балаларды тәрбиелеу әдістері қолданылған 1-14 жастағы балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Жасы 1-14 жастағы балалардың пайыздық үлесі, мыналарға ұшырайтын:					1-14 жастағы балалар саны
	тәрбиелеудің күштемейтін әдістеріне ғана	психологиялық агрессияға кез келген түрге	дене күшімен жазалау		тәрбиелеудің кез келген күштейтін әдістеріне ¹⁾	
			қатаң			
Барлығы	38,9	47,2	26,2	1,0	52,7	13 575
Жынысы						
Ер кісі	35,5	49,6	30,6	1,4	55,2	7 070
Әйел	42,7	44,7	21,4	0,6	49,9	6 505
Өңір						
Ақмола	56,5	32,8	17,4	0,2	38,6	590
Ақтөбе	64,6	22,0	12,2	0,1	30,2	880
Алматы	25,7	55,2	36,8	0,4	65,0	1 112
Атырау	36,7	57,3	27,3	0,8	59,9	489
Батыс Қазақстан	41,2	38,6	21,7	3,4	42,7	539
Жамбыл	32,4	60,9	25,2	1,5	67,0	1 009
Қарағанды	51,2	40,9	24,2	2,0	47,1	936
Қостанай	32,7	56,4	33,0	1,1	65,4	602
Қызылорда	50,2	37,8	17,9	1,0	41,9	521
Маңғыстау	33,6	58,1	37,8	1,6	65,1	532
Оңтүстік Қазақстан	29,5	51,7	26,0	1,1	53,6	3 109
Павлодар	37,4	53,1	27,0	0,3	60,1	437
Солтүстік Қазақстан	54,9	38,0	14,3	0,3	41,1	325
Шығыс Қазақстан	47,1	39,3	23,5	0,6	47,1	751
Астана қ.	29,7	60,8	37,5	1,2	64,2	965
Алматы қ.	45,3	29,7	26,0	0,4	38,4	778
Жергілікті жер						
Қалалық	39,7	46,6	26,0	1,0	51,7	6 387
Ауылдық	38,3	47,8	26,4	1,0	53,5	7 188
Жасы						
1-2	41,3	30,7	21,2	0,5	38,3	2 257
1	38,2	25,8	17,3	0,4	32,5	1 089
2	44,3	35,2	24,8	0,7	43,7	1 168
3-4	35,8	45,4	31,7	0,8	53,2	2 277
5-9	38,1	52,4	31,0	1,1	57,8	5 158
10-14	40,5	51,0	19,6	1,4	53,9	3 883
Үй шаруашылығы иесінің білімі						
Білімі жоқ/ Бастауыш	29,6	52,4	40,7	3,4	65,9	245
Негізгі орта	35,6	50,8	30,1	2,2	56,9	1 309
Жалпы орта	40,1	46,4	24,6	0,8	51,5	4 648
Техникалық және кәсіптік	37,9	47,2	25,6	1,1	52,5	3 988
Жоғары	40,7	46,3	26,4	0,6	51,7	3 360
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	26
Әл-ауқат квинтилі						
Өте кедей	33,2	53,1	30,2	1,8	59,2	3 152
Екінші	38,1	46,3	24,1	0,4	50,9	3 029
Орташа	40,4	43,1	24,2	1,0	48,5	2 651
Төртінші	42,2	44,5	25,1	1,0	50,7	2 252
Өте бай	42,7	47,7	26,9	0,8	52,8	2 491
Үй шаруашылығы иесінің ұлты						
Қазақтар	40,3	46,6	26,8	1,1	52,3	9 400
Орыстар	41,9	48,0	26,0	1,5	53,6	1 852
Басқалары	31,0	49,1	23,9	0,3	53,2	2 324

¹⁾ MICS 8.3-көрсеткіші – Тәрбиелеудің күштейтін әдістері.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауға негізделген.

Қазақстанда зерттеу нәтижелері бойынша жасы 1-14 жастағы балалардың жартысынан көбі (52,7 пайыз) зерттеудің алдындағы ай ішінде үй шаруашылығы мүшелерінің, кем дегенде, психологиялық немесе күш қолдану жазалауының бір нысанына ұшыраған. Үй шаруашылығының мүшелері кейде балаларының жүріс-тұрысын мүмкін болатын құралдармен бақылау және түзету үшін психологиялық қысым мен күш қолдануды аралас пайдаланған. Сол уақытта балалардың 47,2 пайызы психологиялық агрессияға ұшыратылған, шамамен балалардың 26,2 пайызына дене күші қолданылған. Дене күшімен жазалаудың анағұрлым ауыр нысандары (баланың басынан, құлағына немесе бетіне ұру немесе жиі қайталанатын соққылар) елде іс жүзінде қолданылмаған: жазалаудың қатаң түріне балалардың 1,0 пайызы ғана ұшыраған (СР.2 кестесі және СР.1 графигі).

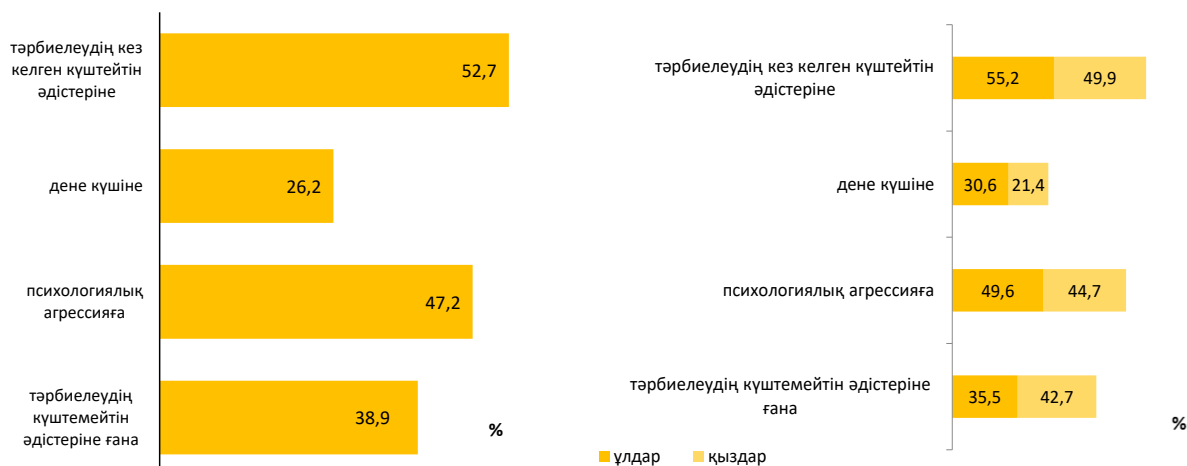
Жазалаудың әрбір күштейтін әдісіне ұлдардың 55,2 пайызы және қыздардың 49,9 пайызы ұшыраған. Жазалаудың күштейтін әдістерінің таралуы Ақтөбе облысында 30,2 пайыздан, Жамбыл облысында 67,0 пайызға дейін ауытқиды. Өкінішке орай, өте ерте жастан балалардың үштен бірі (1-2 жастағы) тәрбиелеудің жазалау әдістеріне (38,3 пайыз) –

психологиялық агрессияға (30,7 пайыз), және әрбір тіпті жазалаудың қатаң дене күшіне (21,2 және 0,5 пайыз тиісінше) ұшырайды. Күштейтін жазалаудың әр түрінің таралуы қосымша 9 жасқа дейінгі балалардың үлесінің артуы үрдісін көрсетеді (шамамен 21-ден 31 пайызға дейін құбылады), бұдан кейін 10-14 жастағы балаларға (19,6 пайыз) азаяды. Жазалаудың күштейтін әдістері 3-4 жастағы, 5-9 және 10-14 жастағы балаларға қатысты 50 пайызынан көбіне (53,2, 58,8 және 53,9 пайыз тиісінше) қолданылады. Бұл ретте кіші жастағы балаларға (1-2 және 3-4 жас) қарағанда, 5-9 жас және 10-14 жас топтарындағы балалардың жартысынан көбі ересектер тарапынан психологиялық агрессияға жиірек ұшыраған.

Тәрбиелеудің күштемейтін әдістері тек қыздардың 42,7 пайызына және ұлдардың 35,5 пайызына қатысты қолданылған. Өте кедей үй шаруашылықтары балаларының 33,2 пайызымен салыстырғанда, өте бай үй шаруашылығында тұратын балалардың 42,7 пайызына қатысты, ересектер тәрбиелеудің тек күштемейтін әдістерін қолданған.

СР.1 графигі тұтастай алғанда тәрбиелеудің әдістерін гендерлік аспекті бөлісімен көрсетеді.

СР.1 графигі. 1-14 жастағы балаларды тәрбиелеу әдістері, Қазақстан, 2015 жыл

Күштеп тәрбиелеу әдістері тәрбиелеудің кеңінен тараған нысандары болса да, СР.3 кестесінде үй шаруашылығының сауалнамасына жауап берген респонденттердің 4,7 пайызы ғана баланың тиісті жүріс-тұрысына қол жеткізу үшін дене күшін қолдана отырып жазалау қажет деп есептейді. Дұрыс жүріс-тұрысты дағдыландыру үшін немесе оқыту үшін

балаларды дене күшін қолдана отырып жазалау қажет деп есептейтін респонденттердің пайызы Ақтөбе облысында 0,0-ден және Батыс Қазақстан облысында 0,7 пайызға дейін, Қостанай облысында 11,9 пайызға дейін құбылады. Барлық басқа негізгі сипаттамалар бойынша ешқандай айырмашылықтар жоқ.

СР.3 кестесі. Дене күшін қолданып жазалауға көзқарасы

«Балалардың тәртібі» модуліне жауап берген, дене күшін қолданып жазалау балаларды тиісінше тәрбиелеу немесе оқыту үшін қажет деп санайтын респонденттердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Баланы дене күшін қолдана отырып жазалау қажет деп есептейтін респондент	«Балалардың тәртібі» модуліне жауап берген респонденттердің саны
Барлығы	4,7	7 769
Жынысы		
Ер	3,9	1 401
Әйел	4,8	6 368
Өңір		
Ақмола	6,3	384
Ақтөбе	0,0	502
Алматы	4,2	658
Атырау	2,0	256
Батыс Қазақстан	0,7	349
Жамбыл	4,3	530
Қарағанды	5,4	600
Қостанай	11,9	406
Қызылорда	1,0	252
Маңғыстау	2,6	261
Оңтүстік Қазақстан	3,7	1 413
Павлодар	6,4	308
Солтүстік Қазақстан	7,6	215
Шығыс Қазақстан	7,2	488
Астана қ.	4,8	626
Алматы қ.	7,1	521
Жергілікті жер		
Қалалық	5,3	4 063
Ауылдық	4,0	3 706
Жасы		
<25	4,0	501
25-39	5,6	3 719
40-59	3,9	2 840
60+	3,1	710
Респонденттің таңдап алынған баламен туыстығы		
Анасы	5,3	4 853
Әкесі	4,2	1 012
Басқа	3,2	1 903
Респонденттің білімі		
Білімі жоқ/ Бастауыш	(0,0)	28
Негізгі орта	8,3	505
Жалпы орта	3,4	2 208
Техникалық және кәсіптік	5,3	2 480
Жоғары	4,5	2 545
Өткізу/БМ	(*)	3
Әл-ауқат квинтилі		
Өте кедей	5,1	1 532
Екінші	2,8	1 555
Орташа	5,1	1 550
Төртінші	5,0	1 453
Өте бай	5,3	1 679
Үй шаруашылығы иесінің ұлты		
Қазақтар	3,5	5 121
Орыстар	8,2	1 393
Басқалары	5,6	1 255

( ) көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

Ерте некеге тұру

18 жасқа толғанша некеге тұру⁵⁹⁾ көптеген қыздар үшін шындық болып табылады. Әлемнің көптеген бөліктерінде ата-аналар өз қыздарының бала кезінде некеге тұруын бұл неке оларға қаржылай және әлеуметтік пайда әкеледі және сонымен қатар отбасының қаржылық ауыртпалығын жеңілдетеді деген сеніммен құптайды. Шын мәнінде, ерте жастан некеге тұру адамның құқықтарын бұзу болып табылады, қыздардың дамуына қатер төндіреді, ерте жүкті болуға және әлеуметтік оқшаулануға алып келеді, бұл ретте жалпы және кәсіптік білімнің төмен деңгейі кедейліктің гендерлік-сараланған құрылымын күшейтеді⁶⁰⁾. Некеге тұрудың «өз еркімен және толық» келісімі құқығы Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясында бекітілген, бұл ретте, егер қатысатын тараптардың бірі өмірлік серігін таңдау туралы дұрыс шешім қабылдау үшін толық жетілген болмаса, келісімнің «өз еркімен және толық» болуы мүмкін емес.

Ерте жастан некеге тұру проблемасы қыздардың жыныстық қатынаста болатын жасына жетуімен тығыз байланысты. 18 жасқа толғанша некеге тұрған әйелдердің, әдетте, некеге ересек жасында тұрғандарға қарағанда, балалары көп болады. Жүкті болумен байланысты өлім тұрмыстағы және тұрмыс құрмаған 15-19 жастағы, атап айтқанда, осы шоғырланымдағы ең жас, қыздар өлімінің негізгі себебі ретінде белгілі. Ерте жасынан некеге тұратын қыздардың өзінен үлкен ер кісіге тұрмысқа шығуына мүмкіндігін растайтын дәлелдемелер бар, бұл АИТВ жұқтыру қатеріне және жыныстық қатынас арқылы берілетін басқа да жұқпалы аурулармен ауыруға ұшыратады. Ер кісілер осындай жас қыздарға тегін жалғастыру үшін үйленетіндіктен және жас шамасының айырмашылығымен пайдаланатындықтан, мұндай

жұптардың мүшеқап пайдалануы сирек кездеседі.⁶¹⁾

Қазақстанда әйелдер мен ер кісілер үшін некелік қатынасқа түсетін ресми 18 жас болып табылады және айрықша жағдайларда ғана жергілікті атқарушы органдардың шешімі бойынша бұл жас дәлелді себеп: 1) жүкті болу және 2) ортақ баланың туылуы болған кезде екі жылдан аспайтын мерзімге төмендетілуі мүмкін.

15 және 18 жасқа толғанша ресми (ресми емес) некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі СР.4 кестесінде келтірілген. 15-49 жастағы әйелдер арасында қыздардың 0,1 пайызы ғана 15 жасқа толғанша тұрмыс құрған, ал 20-49 жастағы әйелдер арасында әйелдердің 7,8 пайызы 18 жасқа толғанша тұрмыс құрған.

Зерттеу кезінде 15-19 жастағы жас қыздардың 6 пайызы ресми (ресми емес) некеде тұрған. Маңғыстау, Қызылорда, Жамбыл және Атырау облыстарында некеде тұратын 15-19 жастағы жас әйелдердің үлесі 10 пайыздан асады, ал Павлодар және Ақтөбе облыстарында тұрмыс құрған әйелдердің үлесі 1,5 пайыздан аспайды, Шығыс Қазақстан облысында ерте жастан некеге тұру жағдайлары мүлдем анықталған жоқ. 15-19 жастағы жас тұрмыс құрған әйелдердің қалалық (5,0 пайыз) және ауылдық (7,1 пайыз) жерлердегі шамамен үлесі бірдей. Дегенмен ауылдық жерде тұратын және 18 жасқа дейін некеге тұрған 20-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі қалаық жерде тұратын әйелдерден жоғары (9,5 және 6,5 пайыз тиісінше). Дейтұрғанмен жоғары білімі бар әйелдердің пайыздық үлесінен 18 жасқа дейін ресми (ресми емес) некеге тұрған және негізгі орта білімі бар 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі айрықша жоғары (27,2 және 2,5 пайыз тиісінше).

⁵⁹⁾ Осы тарауда аталған барлық неке ресми емес некеге жатады.

⁶⁰⁾ Vajracharya, A ND Amin, S. (Баджрачарья және Амин.) 2010. *Poverty, marriage timing, and transitions to adulthood in Nepal: A longitudinal analysis using the Nepal living standards survey. (Кедейлік, некеге тұру мерзімі және ересектікке көшу Непалда: Непалда өмір сүру деңгейін зерттеуді пайдалана отырып, лонгитюдті талдау) Poverty, Gender, and Youth Working Paper No. 19. Population Council (№ 19 жұмыс құжаты «Кедейлік, гендер және жастар».* Халыққа кеңес).

Godha, D et al. (Годха және басқалары) 2011. *The influence of child marriage on fertility, fertility-control, and maternal health care utilization (Ерте жастағы некелердің тууға әсері, тууды бақылау және аналардың денсаулығын сақтау қызметтерін пайдалану). MEASURE/Evaluation PRH Project Working paper (Халықты және репродуктивті денсаулықты бағалауға арналған MEASURE жобасының жұмыс құжаты) 11-124.*

⁶¹⁾ Clark, S et al. (Кларк және басқалары) 2006. *Protecting young women from HIV/AIDS: the case against child and adolescent marriage (Жас әйелдерді АИТВ/ЖИТС қорғау: ерте жастан және жеткіншектердің некесіне қарсы іс). International Family Planning Perspectives (Отбасын жоспарлаудың халықаралық перспективалары) 32(2): 79-88.*

Raj, A et al. (Радж және басқалары) 2009. *Prevalence of child marriage and its effect on fertility and fertility-control outcomes of young women in India: a cross-sectional, observational study (Үндістанда: ерте жастағы некелердің таралуы және оларды тууға әсері және жас әйелдер үшін тууды бақылау нәтижесі: байқаулар негізінде кросс-секционалдық зерттеу). The Lancet 373(9678): 1883-9.*

СР.4 кестесі. Ерте некеге тұру

Жасы толық 15-ке толғанға дейін алғаш рет ресми (ресми емес) некеге тұрған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, жасы толық 15- және 18-ге толғанға дейін алғаш рет ресми (ресми емес) некеге тұрған 20-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын 15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	15-49 жастағы әйелдер		20-49 жастағы әйелдер			15-19 жастағы әйелдер	
	15-ке толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрғандардың пайызы	15-49 жастағы әйелдер саны	15-ке толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрғандардың пайызы	18-ге толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрғандардың пайызы	20-49 жастағы әйелдер саны	қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратындардың пайыздық үлесі	15-19 жастағы әйелдер саны
Барлығы	0,1	12 670	0,1	7,8	11 324	6,0	1 346
Өңір							
Ақмола	0,1	624	0,1	8,0	559	5,9	65
Ақтөбе	0,1	806	0,1	6,0	731	1,3	75
Алматы	0,0	1 042	0,0	7,3	904	2,7	138
Атырау	0,2	402	0,1	6,9	363	10,3	38
Батыс Қазақстан	0,1	572	0,1	8,3	515	4,1	57
Жамбыл	0,1	778	0,1	10,9	686	11,1	92
Қарағанды	0,0	1 035	0,0	6,9	938	4,3	97
Қостанай	0,3	675	0,3	9,9	609	5,6	66
Қызылорда	0,0	399	0,0	6,8	352	11,4	47
Маңғыстау	0,0	408	0,0	10,2	360	14,7	47
Оңтүстік Қазақстан	0,1	2 079	0,1	9,9	1 817	9,3	262
Павлодар	0,0	517	0,0	10,7	468	1,5	49
Солтүстік Қазақстан	0,0	351	0,0	10,6	320	5,9	31
Шығыс Қазақстан	0,3	880	0,3	7,4	802	0,0	78
Астана қ.	0,0	1 086	0,0	3,2	985	2,2	101
Алматы қ.	0,0	1 015	0,0	5,0	915	5,8	101
Жергілікті жер							
Қалалық	0,1	7 140	0,1	6,5	6 418	5,0	722
Ауылдық	0,1	5 530	0,1	9,5	4 907	7,1	624
Жасы							
15-19	0,0	1 346	ҚМ	ҚМ	ҚМ	6,0	1 346
20-24	0,2	1 768	0,2	7,0	1 768	ҚМ	ҚМ
25-29	0,0	2 161	0,0	5,2	2 161	ҚМ	ҚМ
30-34	0,0	1 998	0,0	6,6	1 998	ҚМ	ҚМ
35-39	0,2	1 870	0,2	12,9	1 870	ҚМ	ҚМ
40-44	0,0	1 862	0,0	9,1	1 862	ҚМ	ҚМ
45-49	0,0	1 665	0,0	6,2	1 665	ҚМ	ҚМ
Білімі							
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	16	(*)	(*)	15	(*)	1
Негізгі орта	0,3	778	0,5	27,2	555,8	5,3	222
Жалпы орта	0,2	3 140	0,2	13,7	2 656,7	4,5	483
Техникалық және кәсіптік	0,0	3 990	0,0	7,0	3 568	9,7	422
Жоғары	0,0	4 745	0,0	2,5	4 528	2,8	217
Әл-ауқат квинтилі							
Өте кедей	0,1	2 276	0,1	10,6	2 019	6,9	257
Екінші	0,1	2 334	0,1	8,3	2 081	7,9	253
Орташа	0,1	2 464	0,1	9,5	2 180	9,6	283
Төртінші	0,0	2 708	0,0	6,0	2 436	3,0	273
Өте бай	0,0	2 888	0,0	5,5	2 608	2,5	280
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	0,0	8 149	0,0	5,1	7 239	4,3	910
Орыстар	0,2	2 506	0,2	12,5	2 291	7,3	215

	15-49 жастағы әйелдер		20-49 жастағы әйелдер			15-19 жастағы әйелдер	
	15-ке толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрғандардың пайызы	15-49 жастағы әйелдер саны	15-ке толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрғандардың пайызы	18-ге толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрғандардың пайызы	20-49 жастағы әйелдер саны	қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын <small>дардың</small> пайыздық үлесі	15-19 жастағы әйелдер саны
Басқалары	0,1	2 014	0,1	12,7	1 794	11,8	220
Өткізу/БМ	(*)	1	(*)	(*)	1	ҚМ	ҚМ

¹⁾ MICS 8.4-көрсеткіші - 15 жасқа дейін некеге тұру.

²⁾ MICS 8.5-көрсеткіші - 18 жасқа дейін некеге тұру.

³⁾ MICS 8.6-көрсеткіші – қазіргі уақытта ресми (ресми емес) түрде некеде тұратын 15-19 жастағы әйелдер.

ҚМ: қолданылмайды.

(*)көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

СР.5 кестесінде және СР.2 графигінде жергілікті жері мен жас топтары бойынша бөле отырып, 15 және 18 жасқа толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге алғаш тұрған әйелдердің пайыздық үлесі көрсетілген. Жас топтары бойынша бөле отырып, 15 және 18 жасқа толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге алғаш тұрған әйелдердің пайыздық үлесін талдау белгілі бір уақыт аралығында ерте жастан некеге тұру беталысын байқауға мүмкіндік береді.

Деректер 18 жасқа толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрған әйелдердің үлесі уақыт өте келе,

біресе азаятынын, біресе көбейетінін көрсетті: 18 жасқа толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге тұрған әйелдердің үлесі шарықтау шегіне шамамен 20-25 жыл бұрын жеткен, сонан соң төмендеген. Әйелдердің барлық жас топтары бойынша, 18 жасқа толғанға дейін некеге тұру қалалық жерге қарағанда, ауылдық жерде тұратын әйелдер арасында көбірек таралғанын айтуға болады.

СР.4 кестесінде аталғандай, 15-49 жастағы әйелдердің өте аз үлесі 15 жасқа дейін ресми (ресми емес) некеге (0,1 пайызы) тұрған.

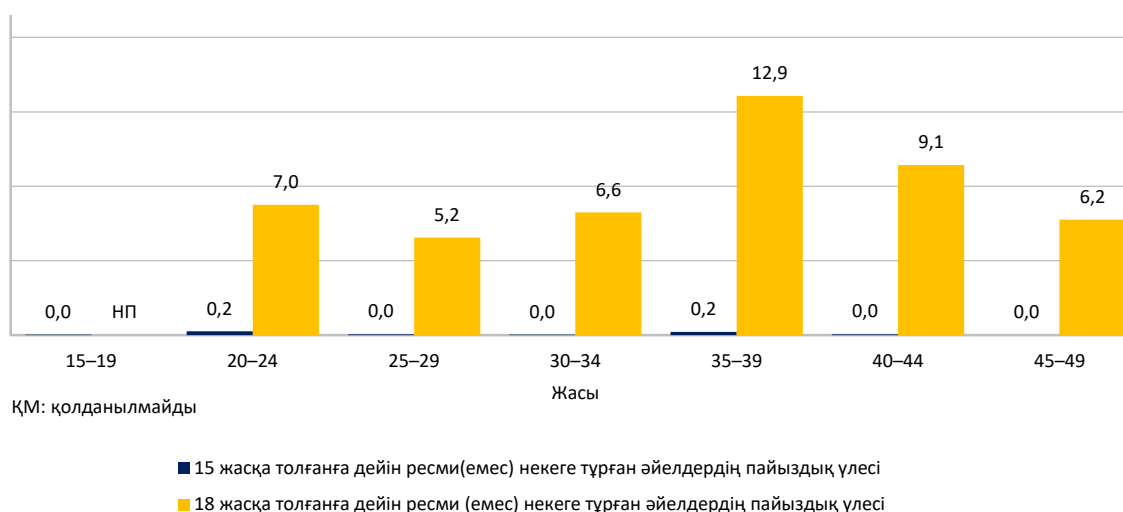
СР.5 кестесі. Ерте жастан некеге тұру беталыстары

Жергілікті жерінің типі мен жас топтары бойынша бөле отырып, 15 және 18 жасқа толғанға дейін ресми (ресми емес) некеге алғаш тұрған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Қалалық жер				Ауылдық жер				Барлығы			
	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жастағы әйелдер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жастағы әйелдер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жастағы әйелдер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жастағы әйелдер саны	15 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жастағы әйелдер саны	18 жасқа толғанға дейін некеге тұрған әйелдердің пайыздық үлесі	20-49 жастағы әйелдер саны
Барлығы	0,1	7 140	6,5	6 418	0,1	5 530	9,5	4 907	0,1	12 670	7,8	11 324
Жасы												
15-19	0,0	722	қм	қм	0,0	624	қм	қм	0,0	1 346	қм	қм
20-24	0,2	1 041	6,0	1 041	0,2	727	8,4	727	0,2	1 768	7,0	1 768
25-29	0,1	1 306	4,4	1 306	0,0	855	6,5	855	0,0	2 161	5,2	2 161
30-34	0,1	1 153	5,9	1 153	0,0	845	7,6	845	0,0	1 998	6,6	1 998
35-39	0,1	1 032	9,0	1 032	0,2	838	17,6	838	0,2	1 870	12,9	1 870
40-44	0,1	1 009	9,0	1 009	0,0	854	9,3	854	0,0	1 862	9,1	1 862
45-49	0,0	877	5,3	877	0,0	788	7,2	788	0,0	1 665	6,2	1 665

қм: қолданылмайды.

СР.2 графигі. Әйелдердің ерте жастан некеге тұруы, Қазақстан, 2015 жыл

Тағы да бір параметр ерлі-зайыптылардың жас айырмашылығы болып табылады; бұл көрсеткіш қазіргі жұбайынан 10 немесе одан да жас тұрмыстағы әйелдердің пайыздық үлесі болып табылады. СР.6 кестесінде ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығына қатысты нәтижелер көрсетілген.

Қазақстанда 2015 жылғы MICS нәтижелері 15-19 жастағы әйелдер арасында жағдайлардың жартысында күйеулері әйелдерінен 0-4 жас үлкен (52 пайыз) және жағдайлардың үштен бірінде – 5-9 жасқа үлкен (39,6 пайыз). 20-24 жастағы әйелдер арасында орташа есеппен 0-4 жас (61,8 пайыз) және 5-9 жас (23,9 пайыз) құрайтын әйелі мен күйеуінің арасындағы жас

айырмашылығы басым.

Зерттеу кезінде 20-24 жастағы әйелдердің 4,5 пайызы ғана өзінен он немесе одан да көп жасқа үлкен ер кісімен ресми (ресми емес) некеде тұрғаны анықталды, ал 15-19 жастағы тұрмыстағы әйелдердің арасында күйеулері әйелдерінен 10 және одан көп жасқа үлкен әйелдердің үлесі 5,8 пайыз құрады.

Зерттеу кезінде ресми (ресми емес) некеде тұратын 20-24 жастағы әйелдердің және күйеуі өзінен он немесе одан да көп жасқа үлкен болуы білім деңгейі төмен (7,4 пайыз) және өте кедей квинтильді үй шаруашылығында тұратын (8,5 пайыз) әйелдер арасында кеңінен тараған.

СР.6 кестесі. Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы

Күйеулерінің немесе серіктерінің жас айырмашылығына сәйкес қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын 15-19 және 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ресми (ресми емес) некеде тұратын 15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олардың күйеуі немесе серігі:					Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын 15-19 жастағы әйелдер саны	Ресми (ресми емес) некеде тұратын 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олардың күйеуі немесе серігі:					Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын 20-24 жастағы әйелдер саны
	кіші	0-4 жасқа үлкен	5-9 жасқа үлкен	10+ жасқа үлкен ¹⁾	барлығы		кіші	0-4 жасқа үлкен	5-9 жасқа үлкен	10+ жасқа үлкен ²⁾	барлығы	
Барлығы	2,5	52,0	39,6	5,8	100,0	80	9,7	61,8	23,9	4,5	100,0	964
Өңір												
Ақмола	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	4	21,7	44,6	29,2	4,6	100,0	37
Ақтөбе	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1	(14,0)	(65,5)	(19,4)	(1,1)	100,0	66
Алматы	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	4	(12,4)	(59,2)	(11,8)	(16,6)	100,0	63
Атырау	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	4	6,2	68,6	23,3	1,9	100,0	33
Батыс Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2	5,4	60,8	29,7	4,2	100,0	42
Жамбыл	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	10	3,2	59,7	29,3	7,8	100,0	61
Қарағанды	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	4	(8,3)	(55,4)	(33,0)	(3,3)	100,0	49
Қостанай	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	4	12,5	47,6	26,6	13,3	100,0	48
Қызылорда	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	5	12,9	55,5	27,9	3,6	100,0	33
Маңғыстау	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	7	11,0	74,3	12,0	2,7	100,0	46
Оңтүстік Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	24	6,6	65,6	24,8	3,0	100,0	233
Павлодар	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1	14,5	61,1	20,7	3,6	100,0	34
Солтүстік Қазақстан	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2	(11,1)	(64,0)	(22,7)	(2,2)	100,0	18
Шығыс Қазақстан	-	-	-	-	0,0	0	(9,4)	(54,7)	(31,7)	(4,2)	100,0	52

	Ресми (ресми емес) некеде тұратын 15-19 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олардың күйеуі немесе серігі:					Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын 15-19 жастағы әйелдер саны	Ресми (ресми емес) некеде тұратын 20-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олардың күйеуі немесе серігі:					Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын 20-24 жастағы әйелдер саны
	кіші	0-4 жасқа үлкен	5-9 жасқа үлкен	10+ жасқа үлкен ¹⁾	барлығы		кіші	0-4 жасқа үлкен	5-9 жасқа үлкен	10+ жасқа үлкен ²⁾	барлығы	
Астана қ.	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	2	6,9	66,3	25,3	1,5	100,0	81
Алматы қ.	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	6	15,2	65,7	17,7	1,5	100,0	67
Жергілікті жер												
Қалалық	(2,1)	(55,6)	(32,3)	(10,0)	100,0	36	10,7	60,7	25,0	3,6	100,0	503
Ауылдық	(2,9)	(49,1)	(45,7)	(2,3)	100,0	44	8,7	63,1	22,7	5,5	100,0	461
Жасы												
15-19	2,5	52,0	39,6	5,8	100,0	80	қм	қм	қм	қм	қм	қм
20-24	қм	қм	қм	қм	қм	қм	9,7	61,8	23,9	4,5	100,0	964
Білімі												
Білімі жоқ/ Бастауыш	-	-	-	-	0,0	0	-	-	-	-	0,0	0
Негізгі орта	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	12	(19,2)	(30,6)	(39,5)	(10,6)	100,0	43
Жалпы орта	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	22	2,4	64,4	25,9	7,4	100,0	199
Техникалық және кәсіптік	5,0	57,2	30,4	7,3	100,0	41	9,6	61,3	24,3	4,8	100,0	385
Жоғары	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	6	12,9	64,9	20,4	1,8	100,0	338
Өл-ауқат квинтили												
Өте кедей	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	18	9,3	54,4	27,8	8,5	100,0	163
Екінші	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	20	10,1	55,7	29,3	4,9	100,0	216
Орташа	(1,1)	(62,8)	(29,9)	(6,1)	100,0	27	9,0	70,4	17,9	2,7	100,0	238
Төртінші	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	8	11,5	64,5	20,8	3,2	100,0	202
Өте бай	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	7	8,3	61,6	25,8	4,2	100,0	145
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	5,3	60,4	31,8	2,5	100,0	39	9,5	62,3	23,9	4,3	100,0	602
Орыстар	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	16	11,2	54,3	28,3	6,2	100,0	141
Басқалары	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	26	9,3	65,4	21,1	4,2	100,0	221

¹⁾ MICS 8.8a көрсеткіші - Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы (15-19 жастағы әйелдер арасында).

²⁾ MICS 8.8b көрсеткіші - Ерлі-зайыптылар арасындағы жас айырмашылығы (20-24 жастағы әйелдер арасында).

қм: қолданылмайды.

( ) көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

“—” осы ұяшықта немесе бөлгіште зерттелмеген 0 жағдайды білдіреді

Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас

2015 жылғы MICS барысында Қазақстанда 15-49 жастағы әйелдердің күйеуінің немесе серігінің әйелін/серігін ұруына көзқарасы бағаланды: респонденттерден күйеуі/серігі әйелін/серігін мынадай өмірлік жағдайларда: 1) егер әйелі күйеуіне айтпай үйден шығып кетсе; 2) егер әйелі балаларына қамқорлық көрсетпесе; 3) егер әйелі күйеуіне қарсылық көрсетсе; 4) егер әйелі жыныстық қатынастан бас тартса; 5) егер әйелінің тамағы күйіп кетсе; Қазақстанда қосымша «Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас» модуліне алтыншы жағдай қосылды: егер ол үй шаруашылығымен айналыспаса. Бұл сұрақтар, егер күйеуінің түсінігі бойынша әйел белгілі бір күтілетін гендерлік рөлдерге сәйкес келмейтін жағдайда, қолданылатын тәртіптік шара ретінде зорлық-зомбылықты әлеуметтік ақталуды айқындауға бағытталды.

Бұл сұрақтарға жауаптарды CP.7 кестесінде табуға болады. Қазақстанда 2015 жылғы MICS деректер бойынша, тұтастай әйелдердің 14,2 пайызы күйеуі/серігі әйелін/серігін көрсетілген бес жағдайдың кем

дегенде - бірі бойынша, ал әйелдердің 15,1 пайызы -алты жағдайдың (алтыншы жағдай - қосымша) кем дегенде бірі бойынша ұруға немесе сабауға құқығы бар деп есептейді. Күйеуі белгілі бір жағдайларда қолын көтеруге құқығы бар есептейтін әйелдер көбіне, егер: әйел балаларға қамқорлық көрсетпесе (10,8 пайыз) немесе күйеуіне айтпай үйден шығып кетсе (4,1 пайыз) немесе оған қарсылық көрсетсе (5,4 пайыз), оны жақтайды. Әйелдердің 6,5 пайызы әйелді үй шаруашылығымен айналыспағаны үшін сабауға болады деп есептейді. Әйелдердің аз бөлігі күйеуіне жыныстық қатынастан бас тартқан (1,5 пайыз) жағдайда немесе тамағы күйіп кеткен кезде (0,7 пайыз) сабауды ақталған деп есептейді. 25-29 жастағы әйелдер (17,0 пайыз), ауылдық жерде тұратындар (20,6 пайыз), қазіргі уақытта некеде тұратындар (17,7 пайыз), негізгі орта білімі бар (23,7 пайыз), өте кедей квинтильді үй шаруашылығында тұратындар (24,3 пайыз), басқаларға қарағанда, көрсетілген алты жағдайдың қайсыбірі бойынша күйеуінің қол көтеруін ақтайды. Көрсетілген жағдайларда күйеуінің әйелін

сабауын Маңғыстау облысында тұратын әрбір үшінші әйел (32,9 пайыз) және Павлодар облысында тұратын әрбір төртінші әйел (24,2 пайыз) қолдайды. Керісінше, көрсетілген жағдайларда күйеуі тарапынан қол көтерудің заңдылығына оң көзқарасты басқалардан сирек Алматы қаласында тұратын әйелдердің (5,9 пайызы) және Ақтөбе облысының (7,8 пайызы)

қолдады. Әйелге қатысты күйеуі тарапынан үйдегі зорлық-зомбылыққа оң көзқарас аз дегенде аталған бес немесе 6 жағдайдың бірінде 15-19 жастағы ең кіші жас тобының респонденттерінде (8,2 және 8,7 пайыз тиісінше) және ешқашан некеде тұрмаған әйелдерде (7,6 және 8,2 пайыз тиісінше) сирек кездеседі.

CP.7 кестесі. Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас

Түрлі жағдайларда өз әйелін/серігін ұруға құқылы деп есептейтін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Өз әйелін/серігін ұруға құқылы деп есептейтін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі:								15-49 жастағы әйелдер саны
	егер ол күйеуіне айтапай үйден шықса	егер ол балаларға қамқорлық көрсетпесе	егер күйеуіне қарсылық көрсетсе	егер күйеуіне жыныстық қатынастан бас тартса	егер әйелінің тамағы күйіп кетсе	осы бес себептің кез келгені бойынша ¹⁾	егер әйелі үй шаруашылығымен айналыспаса	осы алты себептің кез келгені бойынша ²⁾	
Барлығы	4,1	10,8	5,4	1,5	0,7	14,2	6,5	15,1	12 670
Өңір									
Ақмола	2,1	14,0	2,6	1,3	0,7	14,6	6,7	15,3	624
Ақтөбе	2,0	4,1	3,7	0,7	0,5	7,3	1,9	7,8	806
Алматы	2,1	9,6	1,3	0,3	0,4	10,8	8,5	12,9	1 042
Атырау	2,5	6,1	7,4	1,2	0,3	10,9	2,0	10,9	402
Батыс Қазақстан	2,5	9,7	1,8	0,1	0,3	10,5	8,9	12,8	572
Жамбыл	7,5	9,4	8,8	2,1	1,2	16,8	6,0	17,2	778
Қарағанды	2,4	10,7	3,3	1,5	0,6	13,0	6,9	14,2	1 035
Қостанай	1,4	16,2	3,3	1,8	0,7	17,6	7,4	18,0	675
Қызылорда	4,3	10,3	7,7	1,5	0,7	13,9	5,2	15,5	399
Маңғыстау	13,1	22,4	23,8	7,7	1,9	32,8	9,0	32,9	408
Оңтүстік Қазақстан	9,8	10,9	11,0	2,0	0,5	18,8	5,2	18,8	2 079
Павлодар	7,6	20,2	7,4	4,0	1,1	21,1	18,8	24,2	517
Солтүстік Қазақстан	2,1	19,1	4,0	2,0	1,5	19,6	10,9	20,6	351
Шығыс Қазақстан	1,8	11,5	1,6	1,5	1,2	12,8	5,2	13,6	880
Астана қ.	0,4	9,6	2,4	0,2	0,8	11,1	6,4	12,9	1 086
Алматы қ.	1,0	4,1	1,5	0,2	0,1	5,2	3,0	5,9	1 015
Жергілікті жер									
Қалалық	2,2	8,1	3,0	0,8	0,5	9,9	4,7	10,8	7 140
Ауылдық	6,6	14,3	8,6	2,4	1,0	19,6	8,8	20,6	5 530
Жасы									
15-19	1,9	7,0	3,5	0,4	0,4	8,2	4,9	8,7	1 346
20-24	4,5	9,4	6,7	1,8	0,4	13,6	5,8	14,1	1 768
25-29	4,5	12,3	6,4	1,2	0,3	15,3	7,3	17,0	2 161
30-34	4,4	11,6	4,6	1,0	0,9	15,6	6,4	16,3	1 998
35-39	4,7	12,1	6,2	2,3	1,3	15,9	6,6	16,7	1 870
40-44	4,2	12,2	5,9	1,8	0,9	15,7	7,3	16,7	1 862
45-49	3,6	9,7	4,2	1,8	0,7	12,8	6,5	13,8	1 665
Отбасылық жағдайы									
Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұратын	5,1	12,3	6,6	1,9	0,8	16,6	7,1	17,7	8 351
Ресми (ресми емес) некеде тұрған	3,2	10,9	3,9	0,8	0,7	12,5	6,7	13,1	1 629
Ешқашан ресми (ресми емес) некеде тұрмаған	1,5	6,2	2,7	0,6	0,3	7,6	4,2	8,2	2 690
Білімі									
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Негізгі орта	6,4	18,0	7,2	2,8	2,0	21,2	13,7	23,7	778
Жалпы орта	7,4	14,6	8,1	2,5	1,2	19,9	9,1	20,8	3 140
Техникалық және кәсіптік	3,1	10,6	5,6	1,6	0,6	13,8	5,6	14,7	3 990

	Өз әйелін/серігін ұруға құқылы деп есептейтін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі:								15-49 жастағы әйелдер саны
	егер ол күйеуіне айтпай үйден шықса	егер ол балаларға қамқорлық көрсетпесе	егер күйеуіне қарсылық көрсетсе	егер күйеуіне жыныстық қатынастан бас тартса	егер әйелінің тамағы күйіп кетсе	осы бес себептің кез келгені бойынша ¹⁾	егер әйелі үй шаруашылығымен айналыспаса	осы алты себептің кез келгені бойынша ²⁾	
Жоғары	2,4	7,4	3,2	0,5	0,2	9,5	4,2	10,3	4 745
Әл-ауқат квинтили									
Өте кедей	7,9	16,7	8,7	2,5	1,5	23,1	10,8	24,3	2 276
Екінші	7,0	14,3	9,1	2,6	0,7	19,6	7,4	20,4	2 334
Орташа	3,0	9,2	5,3	1,0	0,7	12,2	6,4	13,2	2 464
Төртінші	1,7	7,7	2,4	0,8	0,5	8,9	4,1	10,1	2 708
Өте бай	2,0	7,7	2,9	0,9	0,3	9,3	4,7	10,0	2 888
Үй шаруашылығы иесінің ұлты									
Қазақтар	3,8	10,9	5,8	1,5	0,9	14,6	6,7	15,6	8 149
Орыстар	1,4	8,6	1,7	0,6	0,1	9,0	4,7	9,9	2 506
Басқалары	8,6	13,3	8,5	2,5	0,7	19,0	7,8	19,7	2 014
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 8.12 – көрсеткіші - Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас.

²⁾ осы зерттеуге тән 8.S1-көрсеткіші - Үйдегі зорлық-зомбылыққа көзқарас (қосымша мән-жайларды қоса алғанда).

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

Балалардың тұру нысандары және жетімдік

Бала құқықтарының конвенциясында «баланың жеке басы толық және үйлесімді дамуы үшін оның отбасы аясында, бақыт, махаббат және түсінушілік ахуалында өсуі қажет» делінген. Бүкіл әлемде миллиондаған бала бірқатар себептерге, оның ішінде мезгілсіз қайтыс болуына немесе ата-анасының көшуіне орай, ата-ана қамқорлығынсыз өсуде. Көптеген жағдайларда бұл балалар кеңейтілген отбасы мүшелерінің қамқорлығында, ал басқа отбасыларында, мысалы, үй қызметкерлері ретінде бірге тұрып, туған емес үй шаруашылықтарында тұрады. Балалардың тұру нысандарын, оның ішінде өздері тұратын үй шаруашылығының құрамын және негізгі қамқоршыларының қарым-қатынасын түсіну, баланы күту және оның әл-ауқатын қамтамасыз ету бойынша нысаналы іс-шараларды әзірлеу үшін кілт болып табылады.

СР.8 кестесінде 18 жасқа дейінгі балалардың тұру және жетімдігінің нысаны туралы ақпарат келтірілген.

2015 жылғы MICS деректері бойынша, Қазақстанда шамамен 0-17 жастағы бес баланың төртеуі (82,0 пайыз) ата-анасының екеуі де бар толық отбасында, 13,1 пайызы – тек анасымен, ал 1,1 пайызы – тек әкесімен тұрады. Туған әкелерінің тірі болуына қарамастан, тек қана анасымен балалардың - 9,2 пайызы, ал балалардың 0,8 пайызы – биологиялық анасы тірі болса да, әкесімен тұрады. Биологиялық ата-анасымен балалардың – 3,2 пайызы тұрмайды, бұл ретте балалардың 2,6 пайызының ата-анасының екеуі де тірі.

Балалардың шамамен 5 пайызы ата-анасының біреуінен немесе екеуінен айырылған.

Болжанғандай, жеткіншек жастағы (15-17 жас)

балалар, жасы кіші балаларға (0-4 жас) қарағанда, ата-анасының екеуімен де (тиісінше 67,6 және 89,3 пайыз) тұрады, одан басқа, олардың қатарынан 10,8 пайызы, сол уақытта 0-4 жастағы балалардың 1,7 пайызы, ата-анасының біреуінен немесе екеуінен де айырылған. Бұл ретте тірі (биологиялық) әкесі бар болса да, анасымен ғана тұратын балалардың жоғары пайыздық үлесі Ақмола (18,1 пайыз), Павлодар (16,7 пайыз), сондай-ақ Қостанай және Қарағанды (14,9 және 14,5 пайыз) облыстарында байқалады.

Туған (биологиялық) ата-анасынан бөлек немесе ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған балалардың пайыздық үлесі ауылдық жерде жоғары және тиісінше 3,9 және 5,6 пайыз құрайды. Қалалық жерде балалардың бұл санаты тиісінше 2,5 және 4,1 пайыз құрайды. Сонымен қатар, олардың әкесі тірі кезінде өз аналарымен ғана өмір сүретін балалардың пайызы қалалық жерлерде 12,2 пайыз және ауылдық жерлерде 6,4 пайызды құрады.

Жетімдіктің таралуы өңірлер бойынша балалар арасында Шығыс Қазақстан облысында (6,0 пайыз) пайыздан бастап, Павлодар (6,3 пайыз) және Ақмола (6,9 пайыз), 3 пайызға дейін Қызылорда (3,4 пайыз), Жамбыл (3,6 пайыз) және Маңғыстау облыстарында (3,7 пайыз) тұратындардың арасында өзгереді.

Қазақстанда 10-14 жастағы балалардың 1 пайыздан кем жетімдер болып табылады. МИКЗ 9.16 көрсеткіші «Жетімдердің мектепке қатысушылығы жетім еместердің қатысушылығына қатынасы» Осы есепте көрсетілмейді, өйткені 10-14 жастағы жетім балалардың жалпы саны 25 өлшенбеген байқауларға кем.

CP.8 кестесі. Балалардың тұру нысандары және жетімдік

Тұру нысандарына сәйкес 0-17 жастағы балалардың пайыздық бөлінісі, өзінің биологиялық ата-анасының біреуінен бөлек үй шаруашылығында тұратын 0-17 жастағы балалардың пайыздық үлесі және ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Ата-анасының екеуімен де тұрады	Биологиялық ата-анасымен тұрмайды				Анасымен ғана тұрады		Әкесімен ғана тұрады		әкесі/анасы туралы ақпарат жоқ	барлығы	биологиялық ата-анасымен тұрмайды ¹⁾	ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған ²⁾	0-17 жастағы балалар саны
		әкесі ғана тірі	анасы ғана тірі	ата-анасының екеуі де тірі	екеуі де қайтыс болған	әкесі тірі	әкесі қайтыс болған	анасы тірі	анасы қайтыс болған					
Барлығы	82,0	0,1	0,3	2,6	0,3	9,2	3,9	0,8	0,3	0,6	100,0	3,2	4,9	17 469
Жынысы														
Ер	81,9	0,1	0,2	2,5	0,2	9,1	4,0	0,9	0,4	0,6	100,0	3,1	5,0	9 155
Әйел	82,1	0,1	0,3	2,7	0,4	9,3	3,7	0,6	0,2	0,6	100,0	3,4	4,7	8 314
Өңір														
Ақмола	68,8	0,4	0,4	5,1	0,7	18,1	5,2	0,7	0,1	0,6	100,0	6,6	6,9	762
Ақтөбе	85,8	0,1	0,0	2,5	0,1	6,4	4,3	0,5	0,3	0,0	100,0	2,7	4,8	1 116
Алматы	81,6	0,2	0,1	3,7	0,2	8,4	3,5	0,8	0,7	1,0	100,0	4,1	4,6	1 439
Атырау	86,2	0,1	0,1	1,5	0,0	6,8	4,5	0,4	0,4	0,0	100,0	1,7	5,1	626
Батыс Қазақстан	76,2	0,0	0,1	4,1	2,7	13,0	2,5	0,5	0,2	0,7	100,0	6,9	5,4	710
Жамбыл	84,9	0,1	0,1	4,3	0,2	5,5	3,2	0,8	0,0	0,9	100,0	4,7	3,6	1 286
Қарағанды	77,4	0,0	0,5	2,9	0,1	14,5	3,6	0,4	0,3	0,2	100,0	3,5	4,6	1 210
Қостанай	75,8	0,2	0,4	2,8	0,1	14,9	3,7	0,9	0,1	1,0	100,0	3,4	5,1	772
Қызылорда	86,6	0,1	0,3	2,2	0,3	6,1	2,3	0,9	0,4	0,8	100,0	2,8	3,4	668
Маңғыстау	90,4	0,0	0,1	1,7	0,2	3,3	3,2	0,3	0,1	0,7	100,0	2,0	3,7	673
Оңтүстік Қазақстан	86,7	0,0	0,3	0,9	0,0	6,0	4,5	0,9	0,4	0,2	100,0	1,2	5,2	3 959
Павлодар	72,5	0,0	0,2	2,9	0,7	16,7	5,1	0,3	0,3	1,3	100,0	3,8	6,3	564
Солтүстік Қазақстан	75,7	0,2	0,9	2,6	0,0	12,8	4,0	1,1	0,3	2,4	100,0	3,7	5,8	415
Шығыс Қазақстан	76,3	0,0	0,7	4,9	0,6	11,0	3,7	0,9	1,0	1,0	100,0	6,1	6,0	977
Астана қ.	83,4	0,0	0,0	2,1	0,3	8,9	2,9	1,5	0,1	0,9	100,0	2,4	3,3	1 256
Алматы қ.	81,2	0,2	0,4	2,3	0,1	10,5	4,1	0,2	0,4	0,6	100,0	3,0	5,2	1 035
Жергілікті жер														
Қалалық	80,3	0,0	0,3	2,0	0,2	12,2	3,4	0,8	0,2	0,7	100,0	2,5	4,1	8 315
Ауылдық	83,6	0,1	0,3	3,2	0,4	6,4	4,3	0,7	0,5	0,6	100,0	3,9	5,6	9 154
Жасы														
0-4	89,3	0,0	0,0	2,0	0,0	6,5	1,5	0,2	0,1	0,3	100,0	2,0	1,7	5 877
0-2	91,1	0,0	0,0	1,7	0,0	6,2	0,5	0,1	0,1	0,2	100,0	1,8	0,6	3 434
3-4	86,8	0,0	0,1	2,3	0,1	6,9	2,9	0,3	0,1	0,5	100,0	2,4	3,1	2 443
5-9	82,4	0,1	0,2	2,5	0,3	9,6	3,5	0,7	0,3	0,6	100,0	3,0	4,3	5 509
10-14	77,9	0,2	0,6	2,4	0,5	10,5	5,4	1,4	0,5	0,6	100,0	3,7	7,3	4 129
15-17	67,6	0,2	0,5	5,3	0,7	13,4	8,5	1,3	0,9	1,7	100,0	6,6	10,8	1 954
Әл-ауқат квинтилі														
Өте кедей	80,3	0,1	0,3	3,2	0,2	8,7	5,0	1,0	0,5	0,7	100,0	3,8	6,1	3 989
Екінші	85,7	0,1	0,2	3,2	0,7	6,1	2,6	0,7	0,3	0,5	100,0	4,1	3,9	3 882
Орташа	83,5	0,2	0,4	2,5	0,1	6,5	5,1	0,6	0,4	0,6	100,0	3,2	6,3	3 472
Төртінші	79,1	0,0	0,3	2,2	0,3	13,5	3,0	0,8	0,1	0,5	100,0	2,8	3,8	2 932
Өте бай	80,7	0,0	0,2	1,7	0,2	12,4	3,3	0,6	0,2	0,8	100,0	2,0	3,9	3 194
Үй шаруашылығы иесінің ұлты														
Қазақтар	85,1	0,1	0,2	3,1	0,2	6,6	3,1	0,7	0,4	0,6	100,0	3,6	3,9	12 005
Орыстар	68,0	0,1	0,7	1,8	0,3	21,7	5,8	0,7	0,0	0,9	100,0	2,8	7,0	2 415
Басқалары	80,8	0,1	0,1	1,3	0,6	9,6	5,5	1,1	0,4	0,5	100,0	2,1	6,8	3 049

¹⁾ MICS 8.13-көрсеткіші - Балалардың тұру нысандары.

²⁾ MICS 8.14-көрсеткіші – Ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған балалардың үлесі.

XI. АИТВ/ЖИТС және жыныстық мінез-құлық

XI. АИТВ/ЖИТС және жыныстық мінез-құлық

АИТВ берілуі туралы білімнің болуы және АИТВ-ға қатысты қателесулер

АИТВ-мен науқастану деңгейін төмендетудің басты шарттарының бірі - АИТВ берілу жолдары мен берілудің алдын алу стратегиясы туралы нақты білімнің болуы. Дұрыс мәліметтерді ұсыну – жасөспірімдер мен жас адамдардың хабардар болуын арттыру және оларды өздерін жұқтырудан сақтай алатын тәсілдермен қамтамасыз ету жолында алғашқы қадам. АИТВ-ға қатысты қателесу кең таралған болып табылады және жасөспірімдер мен жастардың түсініктерінде түсінбестік тудыруы мүмкін және алдын алу жолында кедергі болуы мүмкін. БҰҰ Бас Ассамблеясының АИТВ/ЖИТС (UNGASS (ЮНГАСС)) мәселелері бойынша арнайы сессиясында үкіметтерге жастардың АИТВ туралы білімін жақсарту және оның жұқтырудан өзін-

өзі қорғай білуіне шақыру жария етілді. Осы мақсатқа қол жеткізу дәрежесін, АИТВ жұқтыру деңгейін жартылай қысқартудан тұратын МДМ қол жеткізу дәрежесін бағалау үшін көрсеткіштер АИТВ мен оның алдын алу туралы білім деңгейін арттыруды және бұл аурудың одан әрі таралуын болдырмау мақсатында мінез-құлықты өзгертуді қамтиды. АИТВ туралы модуль бойынша 15-49 жастағы әйелдер сұралды. Аталған модульдің сұрақтарында «ЖИТС вирусы» туралы жиі айтылғанына назар аударыңыздар. Аталған термин қатаң түрде деректерді жинау үшін респонденттерге көмек ретінде осында нәтижелерді ұсынуда қажеттігінше пайдаланылатын «АИТВ» дұрыс терминінің орнына пайдаланылады.

НА.1 кестесі. АИТВ-нің берілуі туралы білімнің болуы, АИТВ және АИТВ-нің берілуі туралы жан-жақты білімге қатысты қателесулер

АИТВ берілуінің алдын алудың негізгі тәсілдерін білетін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, дені сау болып көрінетін адамның АИТВ жұқтырылған болуы мүмкін екенін білетін әйелдердің үлесі, кең таралған қателесулерді теріске шығара алатын әйелдердің үлесі, және АИТВ берілуі туралы жан-жақты білімге ие әйелдердің үлесі, Қазақстан, 2015

	ЖИТС туралы естіген әйелдердің үлесі	Жұқтырудың алдын алуға болатынын білетін әйелдердің пайыздық үлесі			Дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін білетіндердің пайыздық үлесі	АИТВ мыналар арқылы берілмейтінін білетін әйелдердің пайыздық үлесі:					Екі ең кең тараған қателесулерді теріске шығара алатын және дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі	Жан-жақты білімі бар әйелдердің пайыздық үлесі ^{1,а}	15-49 жастағы әйелдердің саны
		сенімді жұқтырмаған тек бір ғана жыныстық серігі бола отырып	әрбір жыныстық қатынаста мүшеқапты пайдалана отырып	екі нұсқа да		сары масаның шағуы арқылы	тылсым жолмен	АИТВ жұқтырған адаммен бірге тамақтанғаннан	АИТВ жұқтырған адаммен қол алысып немесе құшақтасқаннан	АИТВ жұқтырған адаммен сүйісу арқылы			
Барлығы	97,9	82,3	71,7	65,4	74,1	66,7	89,1	80,0	88,4	71,5	44,0	33,7	12 670
Өңір													
Ақмола	99,0	81,8	73,5	63,6	85,2	49,0	87,5	71,0	84,7	59,1	32,0	24,8	624
Ақтөбе	97,7	91,1	88,9	83,9	74,9	72,9	95,0	81,8	94,5	75,5	47,5	40,5	806
Алматы	96,2	90,6	76,1	73,8	45,5	76,8	93,1	77,7	83,5	71,2	32,2	28,3	1 042
Атырау	97,5	81,4	56,9	52,6	58,6	69,2	83,1	78,2	88,1	71,0	35,4	28,5	402
Батыс Қазақстан	93,4	81,3	71,7	67,8	67,3	81,3	85,0	80,6	87,6	80,1	52,6	43,8	572
Жамбыл	98,8	64,7	54,6	42,2	56,3	49,0	79,4	55,6	72,8	39,9	17,2	10,7	778
Қарағанды	99,6	88,2	83,4	77,7	86,9	62,8	88,7	77,2	87,7	67,9	43,6	37,0	1 035
Қостанай	99,9	96,1	93,3	91,3	84,9	68,6	94,6	88,1	94,8	74,0	50,2	46,8	675
Қызылорда	97,5	77,3	64,6	55,8	51,3	65,3	88,5	68,2	86,3	57,2	28,3	22,5	399
Маңғыстау	97,7	52,0	46,6	34,9	81,7	75,9	78,6	71,9	82,9	65,5	48,4	17,6	408
Оңтүстік Қазақстан	95,6	72,8	59,0	51,8	64,2	65,4	87,8	85,1	89,6	72,1	38,5	28,1	2 079
Павлодар	99,0	90,3	88,8	83,6	83,5	59,9	81,0	78,4	82,1	67,5	41,6	36,6	517
Солтүстік													
Қазақстан	99,9	86,0	85,7	75,8	92,3	52,9	87,3	71,0	85,3	60,0	38,2	32,7	351
Шығыс Қазақстан	98,1	79,8	80,3	71,1	86,7	58,3	87,7	82,1	87,5	74,0	47,7	40,9	880
Астана қ.	99,8	84,6	53,0	47,6	93,6	77,5	96,1	93,2	96,7	89,2	69,7	33,1	1 086
Алматы қ.	99,6	94,3	83,1	80,0	83,1	72,2	96,3	88,4	97,0	88,9	64,8	56,4	1 015
Жергілікті жер													
Қалалық	99,0	86,5	75,3	69,5	80,8	68,8	92,6	84,6	92,7	77,0	50,9	38,8	7 140
Ауылдық	96,5	76,9	67,1	60,1	65,5	63,8	84,7	74,1	82,9	64,3	35,3	27,0	5 530
Жасы													
15-24 ¹⁾	95,4	73,2	63,1	54,8	69,0	63,5	87,1	74,7	85,8	67,3	39,3	26,7	3 114
15-19	91,2	63,2	52,2	43,5	62,2	58,0	80,9	66,9	79,8	59,7	32,9	19,6	1 346
20-24	98,7	80,7	71,5	63,4	74,1	67,6	91,7	80,6	90,4	73,1	44,3	32,0	1 768
25-29	98,9	85,2	74,6	69,1	76,6	69,7	91,4	83,8	91,1	75,4	48,7	38,6	2 161

	ЖИТС туралы естіген әйелдердің үлесі	Жұқтырудың алдын алуға болатынын білетін әйелдердің пайыздық үлесі				Дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін білетіндердің пайыздық үлесі	АИТВ мыналар арқылы берілмейтінін білетін әйелдердің пайыздық үлесі:					Екі ең кең тараған қателесулерді теріске шығара алатын және дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі	Жан-жақты білімі бар әйелдердің пайыздық үлесі ^{1,а}	15-49 жастағы әйелдердің саны
		сенімді жұқтырмаған тек бір ғана жыныстық серігі бола отырып	әрбір жыныстық қатынаста мүшеқапты пайдалана отырып	екі нұсқа да	сары масаның шағуы арқылы		тылсым жолмен	АИТВ жұқтырған адаммен бірге тамақтанғаннан	АИТВ жұқтырған адаммен қол алысып немесе құшақтасқаннан	АИТВ жұқтырған адаммен сүйісу арқылы				
30-39	98,5	85,3	74,1	68,9	74,8	67,2	89,7	81,3	89,0	71,7		44,1	35,0	3 868
40-49	98,8	85,3	74,9	68,7	76,4	67,0	89,0	81,0	88,6	72,5		45,3	35,4	3 527
Отбасы жағдайы														
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	98,8	84,8	73,8	68,0	75,3	67,4	89,7	80,9	88,9	72,0		44,7	35,1	9 980
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан тұрмаған	94,7	72,9	63,9	55,8	69,7	64,0	87,0	76,5	86,8	69,4		41,7	28,5	2 690
Білімі														
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)		(*)	(*)	16
Негізгі орта	93,2	69,2	57,1	50,7	61,3	51,4	79,7	64,2	75,4	53,0		24,9	17,5	778
Жалпы орта	95,7	73,8	62,2	54,3	60,4	59,7	82,6	70,0	81,2	59,7		29,2	21,4	3 140
Техникалық және кәсіптік	98,8	83,8	74,5	67,9	77,3	67,9	90,1	81,2	89,5	72,5		45,6	34,5	3 990
Жоғары	99,6	89,1	78,2	73,2	82,8	72,9	94,5	88,5	94,7	81,5		55,8	43,9	4 745
Әл-ауқат индексінің квинтили														
Өте кедей	94,3	73,3	60,4	52,8	60,8	60,3	80,6	68,6	78,3	58,7		28,3	19,7	2 276
Екінші	97,4	77,9	67,5	61,1	67,4	60,4	84,9	74,6	83,8	63,4		33,6	26,6	2 334
Орташа	98,4	79,4	72,9	64,3	72,9	67,6	89,7	80,0	89,4	70,6		44,2	33,1	2 464
Төртінші	99,4	88,7	76,5	71,6	80,7	71,8	93,9	86,1	93,6	79,5		52,6	41,3	2 708
Өте бай	99,4	89,4	78,5	74,1	84,9	71,0	94,3	87,8	94,6	81,2		56,6	43,7	2 888
Үй шаруашылығы иесінің ұлты														
Қазақтар	97,7	81,3	69,3	62,9	72,2	66,9	88,1	78,4	87,6	70,4	43,0		31,7	8 149
Орыстар	99,5	90,6	83,2	78,5	84,4	68,4	93,7	85,3	92,1	76,7	50,6		42,3	2 506
Басқалары	97,0	76,0	67,0	59,0	69,1	63,3	87,6	79,7	87,1	69,3	40,1		30,7	2 014
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 9.1 көрсеткіші; МДМ 6.3 көрсеткіші – жас әйелдерде АИТВ алдын алу туралы білімінің болуы.

^{а)} АИТВ-нің алдын алу туралы жан жақты білім – бұл барлық келесі тармақтарды: (1) АИТВ-ны жұқтыру ықтималдығы жалғыз, сенімді, ауру жұқтырмаған серіктің болуымен және мүшеқапты өзгеріссіз пайдаланумен (АИТВ алдын алудың екі негізгі тәсілдері) төмендетуге болатынын, (2) дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін және (3) АИТВ сары масаның шағуы арқылы және АИТВ жұқтырған адаммен сүйісу арқылы берілмейтінін білу.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

МДМ үшін және ЖИТС-ке қарсы іс-қимылдың жанандық шараларын жүзеге асыруда қол жеткізілген прогресс туралы есептілік (ГАРПР; бұдан бұрын UNGASS) үшін ортақ көрсеткіш – бұл АИТВ алдын алу және берілуі туралы жан-жақты және дұрыс білімі бар жастардың пайыздық үлесі. АИТВ алдын алу және берілуі туралы жан-жақты және дұрыс түсініктер келесі білімдер призması арқылы айқындалады: 1) Әрбір жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты тұрақты пайдалану және тек бір ғана ауру жұқтырмаған жыныстық серіктің болуы АИТВ науқастану ықтималдығын қысқарта алатыны туралы білім; 2) дені сау болып көрінетін адамда АИТВ болуы мүмкін екенін білу; 3) АИТВ берілуіне қатысты екі негізгі жергілікті қателесуді теріске шығару. Қазақстанда 2015 жылғы MICS-зерттеуі бойынша пікіртерім кезінде ЖИТС туралы естіген барлық әйелдер жоғарыда көрсетілген барлық үш құрауыштарды білетіндігі мәніне сұралды;

алынған нәтижелер НА.1 кестесінде ұсынылған.

Қазақстанда 15-49 жастағы әрбір әйел немесе сұралғандардың 97,9 пайызы ЖИТС туралы естіген. Осыған қарамастан жиынтықта АИТВ берілуінің алдын алудың екі негізгі тәсілін- біріншіден, тек бір ғана ауру жұқтырмаған жыныстық серіктің болуы, екіншіден, әрбір жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдалануды білетін әйелдердің үлесі 65,4 пайызды ғана құрады. Бұл ретте әйелдердің олардың әрбіреуі туралы хабардар болуы жеткілікті дәрежеде жоғары: 82,3 пайыз әйелдер АИТВ берілуінің алдын алудың негізгі тәсілі тек бір ғана ауру жұқтырмаған жыныстық серіктің болуы болып табылатынын біледі, ал 71,7 пайыз әйелдер әрбір жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдалану АИТВ берілуін болдырмаудың сенімді тәсілдерінің бірі болып табылатынын біледі. Қалалық жерлерде әйелдер олардың ауылдық жердегі құрбыларына қарағанда бұл мәселеде барынша

хабардарлығы көбірек (69,5 және тиісінше 60,1 пайыз). АИТВ алдын алу мәселелерінде неғұрлым хабардар болып Қостанай облысының тұрғындары табылады (91,3 пайыз) және Маңғыстау облысы тұрғындарының 34,9 пайызы ғана АИТВ берілуінің алдын алудың екі негізгі тәсілдері туралы ақпараттандырылған.

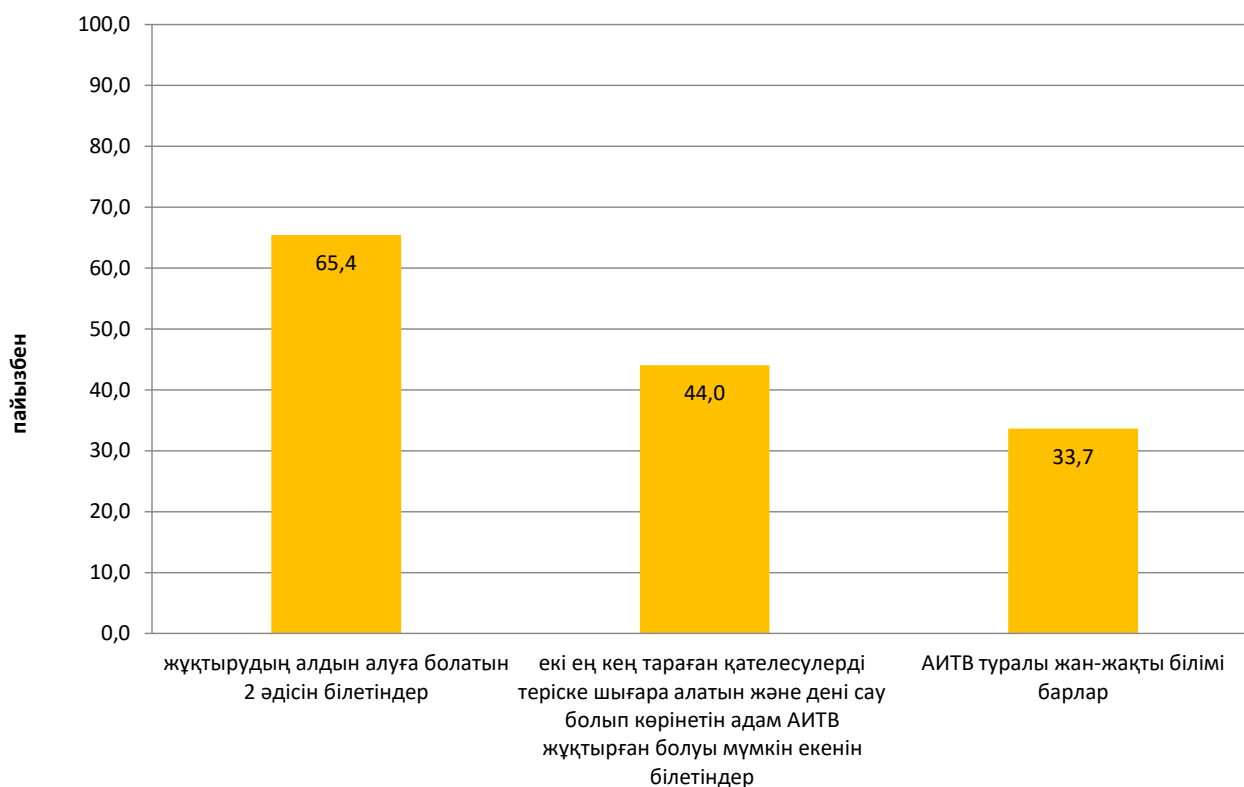
НА.1 кестесінде АИТВ берілуіне қатысты қателесулерді теріске шығара алатын әйелдердің пайыздық үлесі ұсынылған. Аталған көрсеткіш екі ең кең тараған қателесулерге негізделген, атап айтқанда, АИТВ сары масаның шағуы немесе АИТВ жұқтырған адаммен сүйісу арқылы берілуі мүмкін екені туралы. Кестеде сонымен қатар әйелдер АИТВ тылсым жолмен немесе АИТВ –мен адаммен бірге тамақтану немесе АИТВ жұқтырған адаммен құшақтасу және қол алысу арқылы беріле алмайтынын білетіні туралы ақпарат ұсынылған. Жалпы жартысынан азы немесе әйелдердің 44 пайызы АИТВ берілуі туралы неғұрлым кең тараған қателесулерді теріске шығарады және дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін біледі. Әйелдердің 71,5 пайызы АИТВ сүйісу арқылы беріле алмайды деп есептейді, ал әйелдердің 66,7 пайызы АИТВ масаның шағуы арқылы берілмейтінін біледі; ал төрт әйелдің үшеуі (74,1 пайыз) дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін біледі. Әйелдердің 88,4 пайызы қол алысу немесе құшақтасу арқылы АИТВ берілмейтіні туралы, шамамен соншасы (89,1 пайыз) – АИТВ тылсым жолмен берілмейтінін біледі, ал әйелдердің 80,0 пайызы АИТВ бірге тамақтанған кезде берілмейтінінен хабардар.

Жамбыл облысынан әйелдердің 17,2 пайы-

зы ғана және Қызылорда облысынан 28,3 пайыз екі неғұрлым кең таралған қателесуді теріске шығара алады және дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін біледі – бұл өңірлер арасындағы ең төмен көрсеткіш. Керісінше бұл білімге бәрінен жақсырақ Алматы және Астана қалаларында (тиісінше 64,8 және 69,7 пайыз) әйелдер ие. Ауылдық жерлерде әйелдер нашар хабардар – АИТВ берілуінің алдын алу жолдары туралы да, АИТВ берілуіне қатысты барлық қателесулер туралы да: мысалы, АИТВ жұқпасының берілуі туралы екі ең кең таралған қателесуді теріске шығара алатын және дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін білетін әйелдердің үлесі ауылдық жерлерде 35,3 пайызды ғана құрады, ал қалалық жерлерде мұндай әйелдер жартысынан көп (50,9 пайыз). 15-24 жастағы және жиі 15-19 жастағы жас әйелдер мен қыздар АИТВ берілуінің алдын алудың барлық жолдары туралы және АИТВ қатысты барлық қателесулер туралы ересектеу әйелдерге қарағанда көбіне нашар ақпараттанған. Сонымен қатар АИТВ туралы білім деңгейі білім деңгейімен де, үй шаруашылықтары әл ауқатының деңгейімен де тікелей байланысты. Қашан да болмасын некеде тұрған әйелдердің АИТВ алдын алудың екі негізгі тәсілдері туралы және АИТВ берілуіне қатысты неғұрлым кең таралған қателесулер туралы неке қатынастарына ешқашан түспеген әйелдерге қарағанда (68,0 және 55,8 пайыз тиісінше) неғұрлым жоғары білімі бар.

НА.1 графигі АИТВ берілуі туралы әйелдердің жан-жақты білімінің пайыздық арақатынасын көрсетеді.

НА.1 графигі. Әйелдерде АИТВ берілуі туралы жан-жақты білімінің болуы, Қазақстан, 2015 жыл

АИТВ алдын алу және берілуі туралы жан жақты білімі бар әйелдер – бұл АИТВ алдын алудың екі тәсілін (тек бір ғана сенімді ауру жұқтырмаған жыныстық серіктің болуы және әрбір жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдалану) білетін әйелдер; дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін екенін білетін әйелдер; және АИТВ жұқпасының берілуі туралы екі ең кең таралған қателесуді теріске шығаратын әйелдер. Қазақстанда АИТВ берілуі мен алдын алу тәсілдері туралы жан-жақты білімнің кең таралу деңгейі әлі күнге дейін төмен болып қалып отыр, дегенмен әртүрлі сипаттамаларға қарай айырмашылықтар бар.

Зерттеу нәтижелері елде АИТВ берілуі мен алдын

алу тәсілдері туралы жан-жақты білімге 15-49 жастағы әйелдердің әрбір үшінші әйелі (33,7 пайыз) ие. Бұл ретте қалалық жерде бұл көрсеткіш ауылдыққа қарағанда біршама жоғары (38,8 және 27 пайыз тиісінше). Болжағандай, жан-жақты білімі бар әйелдердің үлесі білім деңгейі мен үй шаруашылықтарының әл-ауқатының артуына қарай жоғарылайды: мәселен, жоғары білімі бар әйелдер негізгі орта білімі бар әйелдерге қарағанда жан-жақты білімге ие және АИТВ туралы жақсырақ хабардар (43,9 және 17,5 пайыз тиісінше); ал өте бай үй шаруашылықтарынан әйелдердің көбі өте кедей үй шаруашылықтарынан әйелдерге қарағанда жан-жақты білімге ие (43,7 және 19,7 пайыз тиісінше).

НА.2 кестесі. Анадан балаға АИТВ-жұқпасының берілуі туралы білімнің болуы

Анадан балаға АИТВ берілу тәсілдерін дұрыс атайтын 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	ЖИТС туралы естіген және :						15-49 жастағы әйелдер саны
	АИТВ анадан балаға берілуі мүмкін екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі:					АИТВ анадан балаға берілуінің нақты тәсілдерін білмейді	
	жүктілік кезінде	босану кезінде	емізу кезінде	жоқ дегенде үш тәсілдің біреуі	барлық үш тәсілмен ¹⁾		
Барлығы	83,8	77,3	64,7	88,3	58,0	9,6	12 670
Өңір							
Ақмола	85,0	76,2	57,8	87,8	52,0	11,3	624
Ақтөбе	75,1	67,0	64,0	77,3	57,1	20,4	806
Алматы	85,1	75,3	73,2	87,4	67,6	8,8	1 042
Атырау	83,4	73,9	78,1	88,7	66,1	8,8	402
Батыс Қазақстан	87,2	84,5	72,1	91,4	66,2	2,0	572
Жамбыл	88,3	80,2	63,5	91,1	58,1	7,7	778
Қарағанды	89,2	77,5	52,4	95,3	45,4	4,3	1 035
Қстанау	77,1	79,3	52,5	86,1	48,4	13,8	675
Қызылорда	89,1	87,3	77,0	90,4	75,4	7,1	399
Маңғыстау	77,4	46,6	54,3	80,6	39,1	17,1	408
Оңтүстік Қазақстан	71,9	74,9	69,2	83,3	56,2	12,3	2 079
Павлодар	92,8	84,8	69,8	94,1	67,4	5,0	517
Солтүстік Қазақстан	88,8	81,1	60,0	91,8	54,8	8,1	351
Шығыс Қазақстан	78,5	71,2	51,4	81,8	47,6	16,2	880
Астана қ.	94,9	87,3	65,0	96,6	60,2	3,2	1 086
Алматы қ.	93,4	84,5	72,9	94,0	71,0	5,7	1 015
Жергілікті жер							
Қалалық	87,5	79,9	64,6	90,8	59,5	8,2	7 140
Ауылдық	79,0	73,9	64,7	85,1	56,0	11,4	5 530
Жасы							
15-24	72,6	63,4	55,8	77,3	48,0	18,2	3 114
15-19	61,8	53,9	47,1	67,3	39,8	23,9	1 346
20-24	80,9	70,6	62,5	84,8	54,2	13,8	1 768
25-29	88,1	80,9	69,1	92,2	62,3	6,7	2 161
30-39	86,3	81,1	65,6	91,4	58,9	7,1	3 868
40-49	88,2	83,2	68,7	92,4	63,1	6,4	3 527
Отбасы жағдайы							
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	87,4	81,8	68,0	92,0	61,3	6,8	9 980
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан тұрмаған	70,3	60,6	52,4	74,8	45,7	19,9	2 690
Білімі							
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Негізгі орта	76,8	67,7	55,3	80,6	47,6	12,7	778
Жалпы орта	78,2	72,1	61,8	83,2	55,0	12,4	3 140
Техникалық және кәсіптік	83,0	77,9	65,0	88,4	58,0	10,4	3 990
Жоғары	89,5	82,0	68,0	93,1	61,7	6,5	4 745
Әл-ауқат индексінің квинтили							
Өте кедей	75,4	70,9	61,7	81,9	53,6	12,5	2 276

	ЖИТС туралы естіген және :						15-49 жастағы әйелдер саны
	АИТВ анадан балаға берілуі мүмкін екенін білетін әйелдердің пайыздық үлесі:					АИТВ анадан балаға берілуінің нақты тәсілдерін білмейді	
	жүктілік кезінде	босану кезінде	емізу кезінде	жоқ дегенде үш тәсілдің біреуі	барлық үш тәсілмен ¹⁾		
Екінші	82,1	77,2	65,9	86,8	59,2	10,5	2 334
Орташа	82,0	75,1	67,3	88,1	57,3	10,3	2 464
Төртінші	88,3	80,8	64,8	91,6	59,4	7,8	2 708
Өте бай	89,0	81,1	63,6	91,8	59,6	7,6	2 888
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақтар	83,5	75,4	65,6	87,4	58,7	10,3	8 149
Орыстар	88,1	81,7	62,6	92,1	57,7	7,4	2 506
Басқалары	79,5	79,5	63,5	87,4	55,2	9,5	2 014
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ МICS 9.2 көрсеткіші – АИТВ-нің анадан балаға берілуі туралы білімнің болуы.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

АИТВ-нің анадан балаға берілуі туралы білімнің болуы да баланың АИТВ жұқпасын жұқтыруының алдын алу үшін жүктілік кезінде АИТВ-ға тестіден уақтылы өту (қан талдауын тапсыру) үшін ең маңызды қадам болып табылады. Әйелдер АИТВ балаларға жүктілік кезінде, босану кезінде және емізу кезінде (емшек сүтімен) берілуі мүмкін екенін міндетті түрде білулері тиіс. АИТВ жұқпасының анадан балаға берілуі туралы білім деңгейі 15-49 жастағы әйелдер арасында НА.2 кестеде ұсынылған. Сұралған әйелдердің жартысынан көбі (58 пайыз) АИТВ-жұқпасының анадан балаға берілуінің барлық үш тәсілін біледі, сонымен қатар он әйелдің біреуі (9,6 пайыз) АИТВ берілу тәсілінің бір де бірін білмейтіні анықталды. АИТВ анадан балаға (ұрыққа) жүктілік кезінде баланың жолдасы арқылы берілуі ең танымал тәсіл болды, ол туралы әйелдердің 83,8 пайызы біледі; АИТВ босану кезінде берілуі мүмкін екенінен әйелдердің 77,3 пайызы хабардар екен. Әйелдер АИТВ жұқпасының кеудемен тамақтандыру кезінде берілуі туралы ең аз хабардар және осындай білімге ие әйелдердің үлесі 64,7 пайыз деңгейінде ғана болды. Өңірлік бөліністе АИТВ-нің анадан балаға берілу тәсілдері туралы әйелдердің ақпараттанғандығы біршама айырмашылыққа ие. Мысалы егер Маңғыстау облысында АИТВ-жұқпасының анадан балаға берілуінің барлық үш тәсілі туралы әйелдердің 39,1 пайызы ғана білетін болса, ал Қызылорда облысында және Алматы қаласында бұл

туралы төрт әйелдің үшеуі біледі (75,4 және 71 пайыз). АИТВ-жұқпасының берілуінің барлық үш тәсілі туралы білім деңгейіндегі айырмашылықтар қалалық және ауылдық жерде тұратын әйелдер арасында шамалы (59,5 және 56,0 пайыз тиісінше). 20-24 жастағы әйелдердің жас тобында жартысынан көбі (54,2 пайыз) АИТВ-жұқпасының берілуінің барлық үш тәсілі туралы 15-19 жас тобындағы әйелдерге (39,8 пайыз) қарағанда жеке-жеке болсын, жиынтықта болсын біледі. 25-29 жас 30-39 жас және 40-49 жас тобындағы әйелдер АИТВ-ның анадан балаға берілуінің жолдары туралы ақпаратқа 15-24 жастағы әйелдерге (48,0 пайыздан пайызға дейін тиісінше) қарағанда бәрінен жақсырақ ие (58,9 пайыздан 63,1 пайызға дейін). АИТВ-ның анадан балаға берілуі туралы білімге ешқашан некеде болмаған әйелдерге (45,7 пайыз) қарағанда көбіне қашан да болмасын некеде тұрған әйелдер ие (61,3 пайыз). АИТВ-ның анадан балаға берілуі туралы хабардарлық деңгейі әйелдердің білімінің дәрежесіне жиі байланысты болады: барлық үш тәсілі туралы жоғары білімі бар 61,7 пайыз және 47,6 пайыз негізгі орта білімі бар әйелдер біледі. АИТВ-жұқпасының анадан балаға берілуінің барлық үш тәсілі туралы білім деңгейі әл-ауқат квинтильдері бойынша бөлінуінде айырмашылықтар жоқ. Негізгі орта білімі бар немесе өте кедей үй шаруашылығында тұратын әйелдердің 12 пайыздан астамы АИТВ-ның анадан балаға берілуінің нақты бір де бір тәсілін білмейді.

АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым қатынас

АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға қарым-қатынас көрсеткіші олардың қоғамдағы стигматизациясы мен кемсітушіліктің өлшемі болып табылады. Егер респонденттер келесі: 1) ЖИТС-пен ауыратын үй шаруашылығы мүшесін өз үйіңізде күтер ме едіңіз? 2) АИТВ оң сатушыдан сіз жаңа піскен көкөністер сатып

алар ма едіңіз? 3) АИТВ жұқтырған оқытушыға мектепте жұмыс істеуін жалғастыруға рұқсат беру қажет деп есептейсіз бе? 4) егер отбасы мүшесі АИТВ жұқтырған болса, сіз бұны құпияда сақтағыңыз келмес пе еді? деген төрт сұраққа оң жауап берсе стигматизация мен кемсітушілік дәрежесі төмен.

НА.3. кестесі. АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым-қатынас

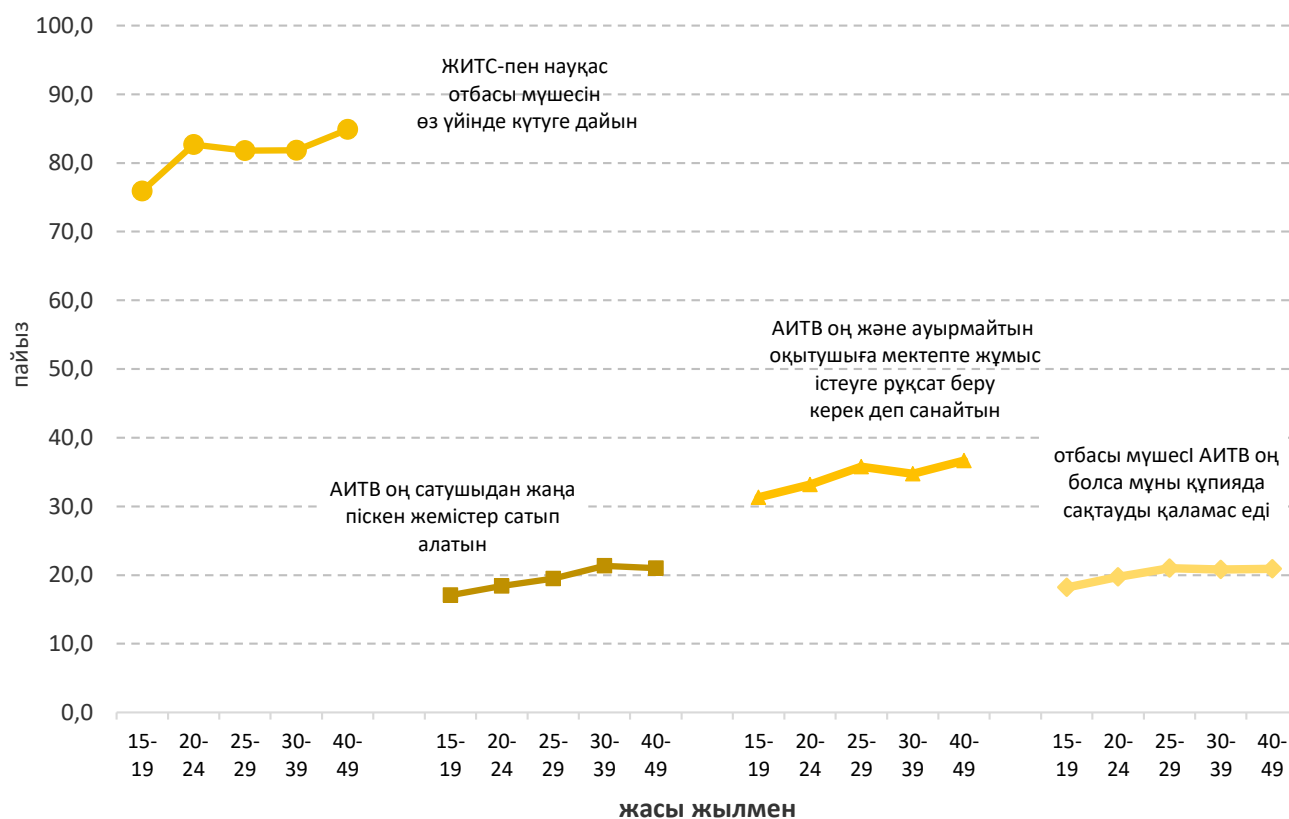
ЖИТС туралы естіген және АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым-қатынас көрсететін әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Әйелдердің пайыздық үлесі:						Әйелдердің пайыздық үлесі:			ЖИТС туралы естіген 15-49 жастағы әйелдердің саны
	ЖИТС-пен науқас отбасы мүшесін өз үйінде күтуге дайын	АИТВ оң сатушыдан жаңа піскен жемістер сатып алатын	АИТВ оң және ауырмайтын оқытушыға мектепте жұмыс істеуге рұқсат беру керек деп санайтын	Отбасы мүшесі АИТВ оң болса мұны құпияда сақтауды қаламас еді	Төзімді қарым-қатынас туралы кем дегенде бір өтінішпен келісетін	Барлық төрт көрсеткіш бойынша АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым-қатынасты көрсететін	АИТВ-мен өмір сүретін балалар АИТВ теріс балалармен бірге мектепке бару мүмкіндігіне ие болуы тиіс деп санайтын	АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға кемсітушілік қатынас көрсететін (екі көрсеткіш бойынша) ^a		
Барлығы	82,2	20,1	34,9	20,5	90,8	2,5	39,0	76,0	12 405	
Өңір										
Ақмола	86,9	17,4	34,3	23,8	93,3	2,4	38,2	77,4	618	
Ақтөбе	88,6	17,2	32,5	2,7	89,7	0,2	58,6	71,0	788	
Алматы	75,5	10,1	17,8	15,7	86,4	0,5	21,3	89,9	1 003	
Атырау	48,2	4,0	12,1	36,5	72,6	0,2	13,6	93,7	392	
Батыс Қазақстан	68,7	26,3	38,2	20,4	83,5	0,4	36,4	63,6	534	
Жамбыл	82,7	15,0	18,9	36,0	92,8	2,3	27,0	83,6	768	
Қарағанды	84,3	24,9	41,7	25,3	92,3	4,7	42,5	70,1	1 032	
Қстанау	96,5	18,1	45,1	4,8	98,3	1,0	48,8	74,1	675	
Қызылорда	60,2	15,1	10,1	29,9	80,7	1,9	10,0	92,3	389	
Маңғыстау	77,8	7,0	20,5	36,5	92,0	0,5	12,2	91,9	398	
Оңтүстік Қазақстан	79,2	25,7	39,5	25,4	87,2	5,8	36,9	68,4	1 988	
Павлодар	92,3	22,2	48,8	23,6	96,7	1,3	49,6	77,4	512	
Солтүстік Қазақстан	87,0	23,5	44,3	12,5	93,5	0,6	42,4	71,3	350	
Шығыс Қазақстан	92,2	19,2	36,2	11,9	96,7	1,2	41,1	77,4	863	
Астана қ.	92,9	31,5	51,9	14,7	97,5	4,8	58,3	69,8	1 084	
Алматы қ.	78,6	19,4	36,1	19,3	91,5	2,3	48,7	75,1	1 012	
Жергілікті жер										
Қалалық	83,7	22,3	39,8	18,9	92,1	2,7	44,1	73,6	7 067	
Ауылдық	80,3	17,1	28,5	22,5	89,1	2,3	32,2	79,1	5 338	
Жасы										
15-24	79,9	17,8	32,4	19,1	88,1	2,2	35,2	78,4	2 972	
15-19	75,9	17,1	31,3	18,2	83,5	2,5	31,9	79,2	1 227	
20-24	82,7	18,4	33,2	19,7	91,4	2,0	37,4	77,9	1 744	
25-29	81,8	19,5	35,8	21,0	91,1	1,8	38,2	75,9	2 137	
30-39	81,8	21,3	34,7	20,8	91,0	3,0	38,7	75,2	3 811	
40-49	84,9	21,0	36,7	20,9	92,7	2,8	43,0	74,8	3 485	
Отбасы жағдайы										
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	83,4	20,6	35,0	21,0	91,8	2,7	39,4	75,6	9 858	
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан тұрмаған	77,5	18,1	34,6	18,2	87,0	2,1	37,4	77,3	2 547	
Білімі										
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	6	
Негізгі орта	80,4	16,4	26,2	23,6	90,1	2,0	33,1	77,9	726	
Жалпы орта	78,9	14,0	23,7	22,2	86,6	1,6	26,8	83,0	3 004	
Техникалық және кәсіптік	82,9	20,3	35,7	20,6	91,7	3,0	40,5	74,9	3 942	
Жоғары	84,0	24,4	42,7	18,8	92,8	2,9	46,3	72,0	4 728	
Әл-ауқат индексінің квинтили										
Өте кедей	79,0	14,8	26,5	24,5	88,5	2,0	30,2	81,6	2 147	
Екінші	80,7	18,5	28,7	22,2	89,2	2,4	30,9	78,8	2 273	
Орташа	80,8	20,6	31,9	21,6	89,7	3,1	35,8	74,7	2 424	
Төртінші	83,5	23,5	40,7	17,3	92,2	2,9	46,3	72,1	2 692	
Бай	85,8	21,7	43,2	18,0	93,4	2,3	47,8	74,3	2 870	
Үй шаруашылығы иесінің ұлты										
Қазақтар	80,6	18,5	32,7	21,8	89,9	2,5	37,0	77,6	7 958	
Орыстар	86,7	23,9	42,0	16,1	93,7	1,7	47,9	70,4	2 494	
Басқалары	83,1	21,7	34,9	20,7	90,7	3,7	35,5	76,3	1 953	
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	

¹⁾ MICS 9.3 көрсеткіші – АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым-қатынас.

^a бұл 2 және 7 бағандарда екі жағдайдың кез келгеніне «жоқ» деп жауап бергендердің жиынтығы (көкөніс сатып алу және мектепке бару). (*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

НА.2 графигі. АИТВ/ЖИТС-пен өмір сүріп жатқан адамдарға төзімді қарым-қатынас, Қазақстан, 2015 жыл

НА.3 кестесінде және НА.2 графигінде әйелдердің АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға қарым-қатынасы туралы деректер ұсынылған. Қазақстанда ЖИТС туралы естіген 15-49 жастағы әйелдердің 90,8 пайызы ЖИТС-пен ауыратын тұлғаларға қатысты төзімді қарым-қатынас туралы ең болмағанда бір мәлімдемемен келіседі. Ең кең таралған төзімді қарым-қатынас ЖИТС-пен ауыратын үй шаруашылығы мүшесін өз үйінде күтуге дайын екені болып табылады (82,2 пайыз). Сұралған әйелдердің үштен бірі АИТВ оң бірақ науқас емес оқытушыға мектепте жұмыс істеуіне рұқсат беру қажет деп есептейді (34,9 пайыз); әрбір бесінші әйел АИТВ оң сатушыдан жаңа піскен көкөніс сатып алуға дайын және отбасы мүшесі АИТВ жұқтырған болса бұны құпияда ұстамас еді (20,1 және 20,5 пайыз тиісінше). Елдің әртүрлі өңірлері бойынша АИТВ жұқтырғандарға қатысты әрбір төрт жағдай бойынша жеке-жеке жауаптардың шашыраңқылығы да қызық: мысалы, Атырау облысында тек 4,0 пайыз ғана және Маңғыстау облысында 7,0 пайыз АИТВ жұқпасымен сатушыдан жаңа піскен көкөніс сатып алар еді, ал Астана қаласында мұндай әйелдердің үлесі 31,5 пайызды құрады. Қызылорда облысынан әйелдердің тек 10,1 пайызы ғана АИТВ оң, бірақ науқас емес оқытушыға мектепте жұмысын жалғастыруға рұқсат беру керек деп және Астана қаласы респонденттерінің жартысынан көбі (51,9 пайыз) осы сұрақ бойынша төзімді. Өз үйінде ЖИТС-пен ауыратын отбасы мүшесін күтуге дайын әйелдер Атырау облысында Қостанай облысына қарағанда (96,5 пайыз) екі есеге төмен (48,2 пайыз). Егер отбасы мүшесі АИТВ жұқтырған

болып шықса Ақтөбе облысының 2,7 пайыз әйелдері және Қостанай облысының 4,8 пайыз әйелдері бұны құпияда ұстағысы келмес еді және осындай көзқарасты ұстанатын әйелдер Атырау, Маңғыстау және Жамбыл облыстарында жоғары (36 пайыз). Әрбір жеке алынған жағдайда жалпы елде әйелдер анағұрлым ерекше адалдық көрсеткенімен (20-дан 82 пайызға дейін), алайда жиынтықта барлық төрт сұрақ бойынша әйелдердің тек 2,5 пайызы ғана АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға төзімділік танытқан. Бұл ретте қалалық және ауылдық әйелдер шамамен тең дәрежеде АИТВ жұқтырған адамдарға төзімді қарым-қатынаста ниеттес болып шықты (2,7 және 2,3 пайыз тиісінше).

Сондай-ақ АИТВ/ЖИТС бойынша модульге АИТВ-мен өмір сүретін балалар АИТВ теріс балалармен мектепке бірге баруға мүмкіндіктері болуы тиіс деп есептейтіні туралы қосымша сұрақ қосылды. Аталған көрсеткіш бойынша АИТВ жұқтырған адамдарға төзімді қарым-қатынасты әйелдердің 39,0 пайызы білдірді. Бұл ретте оң жауаптардың ең жоғары пайызы Ақтөбе облысынан және Астана қаласынан әйелдерге тиесілі (58 пайыздан). Қалалық әйелдер бұл сұраққа ауылдықтарға қарағанда жиі оң жауап берген (44,1 және 32,2 пайыз тиісінше). Негізгі орта білімі бар немесе өте кедей үй шаруашылықтарында тұратын әйелдерге қарағанда, білім деңгейі жоғары әйелдер және өте бай үй шаруашылығында тұратын әйелдер де АИТВ жұқпасымен балалар әдеттегі балалармен (АИТВ жұқтырмаған) бірге мектепке бара алады деп жиі санайды. Әйелдердің жасы да мәнге

ие: аталған сұраққа оң жауап берген әйелдердің үлесі 15-24 жастағылар арасындағыға қарағанда ересек жас топтарының (40-49 жас) әйелдері арасында жоғары (43,0 пайыз және 35,2 пайыз тиісінше).

Әйелдердің 76,0 пайызы АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға кемсітушілік қарым-қатынасты білдірді, екі көрсеткішті талдау кезінде, келесі сұрақтарға берілген теріс жауаптардан алынады: 1) АИТВ оң сатып алушыдан жаңа піскен көкөніс сатып алар еді және 2) АИТВ-мен өмір сүретін балалар АИТВ

теріс балалармен мектепке бірге бару мүмкіндігіне ие болуы тиіс. Атырау, Қызылорда және Маңғыстау облыстарының он әйелінің тоғызы (93,7, 92,3 және 91,9 пайыз тиісінше) осы екі көрсеткіш жиынтығында АИТВ жұқтырғандарға кемсітушілік қарым-қатынастың жоғары деңгейін көрсетті; және керісінше неғұрлым төзімді Оңтүстік Қазақстан облысы, Астана қаласы және Қарағанды облысының тұрғындары (5,8, 4,8 және 4,7 пайыз тиісінше) болып табылды.

АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатын орындарды білу, босанғанға дейінгі бақылау аясында консультациялау және тестілеу

Тағы бір маңызды көрсеткіш АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатын мекемені немесе орынды және осымен байланысты көрсетілетін қызметті пайдалана білу болып табылады. Өзін қорғап, басқалардың жұқтыруының алдын алу үшін адамдар өздерінің АИТВ

мәртебесін білулері маңызды. Өзінің АИТВ-мәртебесін білуі алдағы уақытта медициналық мекемеге жүгінуі туралы шешім қабылдауға әсер ететін маңызды фактор болып табылады.

Таблица НА.4. АИТВ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатыны туралы білімнің болуы

АИТВ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатынын білетін 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, қашан да болмасын тестілеуден өткен әйелдердің пайыздық үлесі, қашан да болмасын тестілеуден өткен және ең соңғы тестілеудің нәтижесін білетін әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 айда тестілеуден өткен әйелдердің пайыздық үлесі және соңғы 12 айда тестілеуден өткен және нәтижесін білетін әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Әйелдердің пайыздық үлесі:					15-49 жастағы әйелдердің саны
	тестілеуді қай жерден өтуге болатынын білетін ¹⁾	қашан да болмасын тестілеуден өткен	қашан да болмасын тестілеуден өткен және соңғы тестілеудің нәтижесін білетін	соңғы 12 айда тестілеуден өткен	соңғы 12 айда тестілеуден өткен және нәтижесін білетін ^{2), 3)}	
Барлығы	86,9	74,4	69,4	24,4	23,3	12 670
Өңір						
Ақмола	80,0	69,7	65,2	30,2	28,2	624
Ақтөбе	89,3	64,7	62,1	20,1	19,1	806
Алматы	89,5	79,8	77,1	19,8	19,2	1 042
Атырау	84,6	67,3	55,4	21,1	18,5	402
Батыс Қазақстан	81,3	61,3	58,8	23,1	22,5	572
Жамбыл	85,7	80,9	78,8	33,7	32,9	778
Қарағанды	92,4	82,1	80,1	34,8	34,2	1 035
Қостанай	96,4	83,9	77,1	28,3	27,0	675
Қызылорда	80,2	62,6	50,6	25,2	21,8	399
Маңғыстау	84,1	65,3	62,9	17,8	17,0	408
Оңтүстік Қазақстан	80,0	65,8	55,9	16,6	14,8	2 079
Павлодар	89,5	79,8	78,9	24,5	23,9	517
Солтүстік Қазақстан	92,6	82,6	77,5	33,8	32,1	351
Шығыс Қазақстан	83,2	74,2	71,8	18,7	18,2	880
Астана қ.	92,3	83,8	81,0	34,8	33,8	1 086
Алматы қ.	91,4	80,7	73,7	19,9	19,4	1 015
Жергілікті жер						
Қалалық	90,3	78,0	74,3	26,2	25,4	7 140
Ауылдық	82,4	69,7	63,1	22,1	20,7	5 530
Жасы						
15-24	71,4	48,2	44,8	23,1	22,0	3 114
15-19	54,0	22,4	20,9	11,3	10,9	1 346
20-24	84,6	67,7	62,9	32,1	30,4	1 768
25-29	93,2	85,6	79,4	31,8	30,0	2 161
30-39	93,3	85,5	79,1	26,4	25,2	3 868
40-49	89,7	78,5	74,4	18,8	18,3	3 527
Жасы және соңғы 12 айда жэыныстық белсенділігі						
Жыныстық белсенді	93,0	85,0	78,9	28,3	26,9	9 566

	Әйелдердің пайыздық үлесі:					15-49 жастағы әйелдердің саны
	тестілеуді қай жерден өтуге болатынын білетін ¹⁾	қашан да болмасын тестілеуден өткен	қашан да болмасын тестілеуден өткен және соңғы тестілеудің нәтижесін білетін	соңғы 12 айда тестілеуден өткен	соңғы 12 айда тестілеуден өткен және нәтижесін білетін ^{2), 3)}	
15-24 ³⁾	91,5	81,0	73,7	41,6	39,0	1 252
15-19	85,7	63,3	50,7	41,0	37,8	112
20-24	92,1	82,8	76,0	41,7	39,2	1 141
25-49	93,2	85,6	79,7	26,2	25,1	8 313
Жыныстық белсенді емес	68,1	41,6	40,0	12,6	12,3	3 104
Отбасы жағдайы						
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	92,5	84,8	78,8	27,3	26,0	9 980
Ешқашан ресми (ресми емес) некеде тұрмаған	66,0	35,8	34,6	13,5	13,3	2 690
Білімі						
Білімі жоқ/бастауыше	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Негізгі орта	70,9	55,2	49,9	19,1	17,2	778
Жалпы орта	79,7	66,7	60,9	18,3	17,5	3 140
Техникалық және кәсіптік	89,4	76,4	71,6	26,6	25,4	3 990
Жоғары	92,3	81,0	76,6	27,6	26,4	4 745
Әл-ауқат индексінің квинтилі						
Өте кедей	78,9	67,1	59,6	20,5	18,9	2 276
Екінші	84,1	71,7	64,8	22,3	20,9	2 334
Орташа	86,0	73,0	68,5	26,1	24,7	2 464
Төртінші	91,1	77,9	74,0	25,7	24,8	2 708
Бай	92,2	80,1	77,3	26,6	26,1	2 888
Үй шаруашылығы иесінің ұлты						
Қазақтар	85,5	72,3	67,1	24,9	23,7	8 149
Орыстар	93,1	82,3	79,4	24,8	24,0	2 506
Басқалары	84,9	73,1	66,1	21,9	20,9	2 014
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 9.4 көрсеткіші – АИТВ-ға қай жерден тестілеуден өтуге болатынын білетін әйелдер.

²⁾ MICS 9.5 көрсеткіші – АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін әйелдер.

³⁾ MICS 9.6 көрсеткіші – АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін жыныстық белсенді жас әйелдер.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

АИТВ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатыны туралы білімнің болуы туралы сұрақтар және қашан да болмасын АИТВ-ға тестілеуден өткені туралы деректер НА.4 кестесінде ұсынылған. Қазақстанда әйелдердің 86,9 пайызы тестілеуден қай жерден өтуге болатынын біледі, ал 69,4 пайызы – соңғы тестілеу нәтижесін біледі. Ақмола, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстарында тек шамамен 80 пайыз әйелдер ғана Қостанай облысындағы 96,4 пайыз әйелдермен салыстырғанда АИТВ-ға тестілеуді қай жерде өтуге болатынын (талдама тапсыру) біледі. Қалалық жерлерден әйелдер ауылдық жерлердегі әйелдерге қарағанда бұл мәселеде жақсырақ хабардар (90,3 және 82,4 пайыз). АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатыны жерлер туралы хабардарлық 15- 19 жастағы жас әйелдер арасында 20-24 жастағы жас әйелдер арасындағыға қарағанда нашарлау (54,0 және 84,6 пайыз тиісінше), ал неғұрлым хабардар болып 25-29 және 30-39 жас топтарындағы әйелдер табылды (шамамен 93 пайыз). Тестілеуден өтуге болатын жерлер туралы негізгі орта білімі бар

әйелдерге қарағанда жоғары білімі бар әйелдер жақсырақ хабардар (92,3 және 70,9 пайыз тиісінше). Үй шаруашылықтарының әл ауқат деңгейі де әйелдердің бұл туралы ақпараттанғандығына әсер етеді: Өте бай үй шаруашылықтарында тұратын әйелдердің 92,2 пайызында, өте кедей үй шаруашылықтарында тұратын 78,9 пайызында АИТВ-ға тестілеуден қай жерде өтуге болатыны туралы түсінігі бар.

Шамамен әрбір төртінші әйел соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен (24,4 пайыз), бұл ретте олардың көпшілігі тестінің нәтижесін біледі (23,3 пайыз). АИТВ-ға тестілеуден өткен әйелдердің ең төмен пайызы Оңтүстік Қазақстан және Маңғыстау облыстарында болды (14,8 және 17 пайыз тиісінше), ал неғұрлым жоғары көрсеткіш Жамбыл, Қарағанды және Солтүстік Қазақстан облыстарында және Астана қаласында (30 пайыздан астам). Қалалық және ауылдық жерлерде тұратын әйелдер арасында аталған индикатор бойынша айырмашылық көп емес (25,4 және 20,7 пайыз).

Жалпы АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатын жер

(мекемелер) туралы ақпараттанғандыққа, АИТВ –ға тестілеуден өту жиілігіне және оның нәтижелерін алуға неғұрлым жоғары білім деңгейі, әл ауқат деңгейі,

некедегі тәжірибе (тұрмыста болу) және әйелдің жасы оң әсер етеді.

НА.5 кестесі. Босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ-тестілеумен және АИТВ-консультациялаумен қамтылу

Соңғы жүктілік кезінде кәсіби медицина қызметкерінде бақыланған соңғы 2 жылда бала туған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, АИТВ-консультациялау қызметі ұсынылған әйелдердің пайыздық үлесі, АИТВ-ға тестілеу ұсынылғандар мен одан өткендердің пайыздық үлесі, АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған, өткен және тестілеудің нәтижесін алғандардың пайыздық үлесі, АИТВ консультациялау қызметі ұсынылған, АИТВ –ға тестілеуден өту ұсынылған, өткен және тестілеудің нәтижесін алғандардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Әйелдердің пайыздық үлесі:					Соңғы 2 жылда тірі бала туыған 15-49 жастағы әйелдердің саны
	соңғы жүктілік кезінде кәсіби медицина қызметкерінде бақыланғандар ^a	босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ консультациялау қызметін алғандар ¹⁾	босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және өткендер	босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және өткен және нәтижесін алғандар ²⁾	АИТВ консультациялау қызметін алған, АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және одан өткен және нәтижесін алғандар	
Барлығы	99,3	67,2	85,0	79,0	60,2	2 157
Өңір						
Ақмола	98,7	46,2	74,5	71,8	40,9	93
Ақтөбе	100,0	75,9	74,6	72,5	69,5	145
Алматы	100,0	81,2	96,1	93,1	78,8	188
Атырау	97,6	53,7	78,3	61,5	39,3	85
Батыс Қазақстан	99,4	89,3	86,8	82,7	80,6	100
Жамбыл	99,4	67,1	84,3	83,7	66,6	165
Қарағанды	100,0	51,5	91,7	91,7	49,7	139
Қостанай	100,0	36,4	77,5	75,8	34,0	82
Қызылорда	97,3	77,7	83,6	73,4	63,5	83
Маңғыстау	98,7	66,5	81,2	78,1	63,7	101
Оңтүстік Қазақстан	99,4	70,3	89,7	72,9	56,1	474
Павлодар	97,9	73,8	91,9	91,9	70,0	67
Солтүстік Қазақстан	100,0	51,2	80,1	78,1	49,3	44
Шығыс Қазақстан	97,2	62,5	81,6	81,6	59,3	100
Астана қ.	100,0	61,9	78,8	78,8	59,3	195
Алматы қ.	100,0	79,9	86,0	80,1	65,9	97
Жергілікті жер						
Қалалық	99,4	68,0	85,6	82,1	62,6	1 076
Ауылдық	99,2	66,4	84,3	75,8	57,8	1 081
Жасы						
15-24	99,2	69,4	86,0	78,9	61,4	662
15-19	100,0	61,4	73,3	67,9	52,1	50
20-24	99,2	70,1	87,1	79,8	62,2	611
25-29	99,7	66,0	82,9	78,0	59,1	735
30-39	99,1	66,5	85,8	79,1	59,7	679
40-49	97,7	66,1	88,0	86,7	64,2	81
Отбасы жағдайы						
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	99,3	67,1	84,8	78,8	60,1	2 129
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан тұрмаған	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	28
Білімі						
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Негізгі орта	96,4	54,4	73,8	65,3	44,9	97
Жалпы орта	99,5	65,6	82,2	73,3	56,0	518
Техникалық және кәсіптік	99,3	68,8	86,6	80,1	61,2	660
Жоғары	99,5	68,4	86,6	83,0	63,6	879
Әл-ауқат индексінің квинтили						
Өте кедей	99,4	62,8	85,9	76,6	53,2	415
Екінші	98,6	67,5	87,3	77,2	60,9	457
Орташа	99,7	73,7	83,2	78,2	63,5	502
Төртінші	99,0	67,1	86,2	83,0	62,4	422
Өте бай	99,7	63,1	81,7	80,1	60,1	360
Үй шаруашылығы иесінің ұлты						
Қазақтар	99,2	69,4	84,6	78,8	62,1	1 520

	Әйелдердің пайыздық үлесі:					Соңғы 2 жылда тірі бала туыған 15-49 жастағы әйелдердің саны
	соңғы жүктілік кезінде кәсіби медицина қызметкерінде бақыланғандар ^a	босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ консультациялау қызметін алғандар ¹⁾	босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және өткендер	босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және өткен нәтижесін алғандар ²⁾	АИТВ консультациялау қызметін алған, АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және одан өткен және нәтижесін алғандар	
Орыстар	99,5	59,1	87,3	85,6	56,9	261
Басқалары	99,6	64,1	84,9	74,9	54,8	375

¹⁾ MICS 9.7 көрсеткіші – босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ-консультациялаумен қамту.

²⁾ MICS 9.8 көрсеткіші - босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ тестілеумен қамтылу.

^a Білікті қызметкерлер - дәрігер, медбике/ақушер және фельдшер.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Зерттеу өткізгенге дейін екі жыл ішінде бала туған, АИТВ мәселелері бойынша консультация ұсынылған және босанғанға дейін бақылау аясында АИТВ-ға тестілеуден өткен әйелдердің үлесі НА-5 кестесінде ұсынылған.

Қазақстанда зерттеу өткізгенге дейін 2 жыл ішінде бала туған әйелдердің барлығы дерлік немесе 99,3 пайызы өңірі мен тұрғылықты жерінің типіне, білімі мен әл-ауқаты деңгейіне, сондай-ақ ұлтына қарамастан соңғы жүктілігі кезеңінде кәсіби медицина қызметкерінде бақыланған және олардың 67,2 пайыз әйелдері босанғанға дейінгі бақылау аясында АИТВ консультация алған. Егер Қостанай облысында әйелдердің тек 36,4 пайызы ғана осындай қызметті алған болса, Батыс Қазақстан және Алматы облыстарында аталған мәселе бойынша жүктілердің 80 пайыздан астамы консультацияланған. Тек шағын қалалық және ауылдық әйелдер арасында айырмашылықтар бар (68,0 және 66,4 пайыз тиісінше). Жоғары, сондай-ақ техникалық және кәсіптік білімі бар әйелдер негізгі орта білімі бар әйелдерге қарағанда АИТВ консультациясын жиі алған (68,4 және 54,4 пайыз тиісінше).

Әйелдердің 85 пайызы босанғанға дейінгі кезеңде тестілеуден өтуге ұсыныс алған және АИТВ-

АИТВ берілуімен байланысты жыныстық мінез-құлық

Неғұрлым қауіпсіз жыныстық мінез-құлықты мадақтау АИТВ таралуын төмендету үшін шешуші мәнге ие. Жыныстық қатынас кезінде әсіресе тұрақсыз немесе көптеген серіктермен мүшеқаптарды пайдалану АИТВ жұқтырудың жаңа оқиғаларының санын төмендету үшін аса маңызды. 15-49 жастағы барлық әйелдерден пікіртерім алу кезінде олардың АИТВ жұқтыру тәуекелдерін бағалау бойынша сұрақтармен модуль

ға талдама тапсырған, олардың 79,0 пайызы тестілеу нәтижесін алған; бұл ретте 60,2 пайызы босанғанға дейінгі бақылау аясында АИТВ консультациясы қызметін алған. АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылған және босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде одан өткен 15-19 жастағы әйелдердің 73,3 пайызынан тестілеу нәтижелерін 67,9 пайыз әйелдер алған, ал нәтижелерін алғандардан жүктілердің тек жартысы ғана (52,1 пайыз) АИТВ мәселелері бойынша консультацияланған.

Өңірлік бөліністе босанғанға дейінгі кезеңде АИТВ-ға тестілеуден өтуге ұсыныс алған, одан өткен және тестілеу нәтижелерін бәрінен аз Атырау облысынан (61,5 пайыз) әйелдер алған, ал ең көбі Алматы, Қарағанды және Павлодар облыстарынан (90 пайыздан астам). Қалалық әйелдер ауылдықтарға қарағанда біршама жиірек тестілеуден өтуге ұсыныс алған, одан өткен және тестілеудің нәтижелерін алған (82,1 және 75,8 пайыз тиісінше). Жалпы АИТВ-ға тестілеуден өтудің уақтылылығы мен жиілігіне, АИТВ консультациялау қызметін алуға және тестілеу нәтижелерін (талдауды) алуға білім мен әл ауқат деңгейі, сондай-ақ әйелдердің неғұрлым ересек жасы жиі әсер ететінін тіркеуге болады.

пайдаланылды. Тәуекел факторлары ерте жаста жыныстық қатынас, жасы біршама үлкен еркекпен немесе әйел ресми некеде тұрмаған және бірге уақытша өмір сүріп жатпаған серікпен жыныстық қатынас, тұрақсыз серіктермен жыныстық қатынас (бір серіктен көп), осындай қатынастарда мүшеқапты пайдаланудан бас тарту және басқалары болып табылады.

НА.6 кестесі. Бірнеше серікпен жыныстық қатынас

Қашан да болмасын жыныстық қатынаста болған 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 айда біреуден көп серікпен жыныстық қатынаста болған әйелдердің пайыздық үлесі, қашан да болмасын жыныстық қатынаста болған әйелдердің өмірінде болған жыныстық серіктердің орташа саны және соңғы 12 айда біреуден көп жыныстық серігі болған және уақыты жағынан соңғы жыныстық қатынаста мүшеқапты пайдаланған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Әйелдердің пайыздық үлесі:			15-49 жастағы әйелдердің саны	Өмірінде болған жыныстық серіктерінің орташа саны	Қашан да болмасын жыныстық қатынаста болған әйелдердің саны	Соңғы 12 айда біреуден көп жыныстық серігі болған және соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдаландым деген әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	Соңғы 12 айда біреуден көп жыныстық серігі болған 15-49 жастағы әйелдердің саны
	қашан да болмасын жыныстық қатынаста болған	соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған	соңғы 12 айда біреуден көп серікпен жыныстық қатынаста болған ¹⁾					
Барлығы	83,3	75,5	0,8	12 670	1,6	10 560	40,6	98
Өңір								
Ақмола	85,5	76,4	0,5	624	2,0	533	(*)	3
Ақтөбе	81,9	73,6	0,2	806	1,2	660	(*)	2
Алматы	80,2	72,5	0,8	1 042	1,8	836	(*)	8
Атырау	79,2	71,7	0,3	402	1,2	318	(*)	1
Батыс Қазақстан	84,6	74,2	1,3	572	1,5	484	(*)	8
Жамбыл	82,7	75,6	0,2	778	1,2	643	(*)	1
Қарағанды	85,1	76,6	0,9	1 035	1,9	881	(*)	10
Қостанай	88,0	81,4	1,8	675	2,1	594	(*)	12
Қызылорда	78,7	73,3	0,2	399	1,1	314	(*)	1
Маңғыстау	79,1	73,7	0,1	408	1,1	323	(*)	0
Оңтүстік Қазақстан	83,0	74,1	0,1	2 079	1,1	1 726	(*)	2
Павлодар	85,2	78,3	0,7	517	1,8	441	(*)	4
Солтүстік Қазақстан	89,8	82,5	1,8	351	2,2	315	(*)	6
Шығыс Қазақстан	84,3	76,0	1,2	880	2,1	742	(*)	10
Астана қ.	84,2	76,8	1,4	1 086	1,7	914	(*)	15
Алматы қ.	82,3	75,4	1,5	1 015	1,8	836	(*)	15
Жергілікті жер								
Қалалық	82,9	74,9	1,0	7 140	1,8	5 916	44,7	72
Ауылдық	84,0	76,3	0,5	5 530	1,4	4 644	(28,9)	25
Жасы								
15-24	41,5	40,2	0,9	3 114	1,3	1 293	(62,7)	28
15-19	8,5	8,3	0,2	1 346	1,3	115	(*)	3
20-24	66,6	64,5	1,4	1 768	1,3	1 178	(64,4)	25
25-29	92,3	88,6	0,8	2 161	1,5	1 994	(*)	18
30-39	98,0	90,4	0,9	3 868	1,7	3 791	(31,2)	34
40-49	98,7	82,2	0,5	3 527	1,6	3 482	(*)	17
Отбасы жағдайы								
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	100,0	91,3	0,7	9 980	1,6	9 977	23,4	66
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан тұрмаған	21,7	16,9	1,2	2 690	2,4	583	(77,2)	31
Білімі								
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	16	(*)	10	-	0
Негізгі орта	70,4	61,2	0,6	778	1,8	548	(*)	5
Жалпы орта	83,2	73,8	0,8	3 140	1,5	2 614	(*)	25
Техникалық және кәсіптік	84,6	76,7	0,8	3 990	1,6	3 377	(49,3)	31
Жоғары	84,5	78,1	0,8	4 745	1,6	4 011	(39,6)	37
Әл-ауқат индексінің квинтили								
Өте кедей	85,0	75,5	0,5	2 276	1,4	1 933	(*)	12
Екінші	84,1	77,3	0,4	2 334	1,3	1 963	(*)	9
Орташа	82,9	75,5	0,6	2 464	1,6	2 043	(*)	15
Төртінші	82,1	73,6	1,4	2 708	1,8	2 225	(44,0)	39
Өте бай	83,0	75,8	0,8	2 888	1,8	2 397	(*)	22
Үй шаруашылығы иесінің ұлты								
Қазақтар	80,7	73,0	0,5	8 149	1,4	6 578	(46,4)	39
Орыстар	89,6	81,6	1,9	2 506	2,3	2 245	33,0	47

	Әйелдердің пайыздық үлесі:			15-49 жастағы әйелдердің саны	Өмірінде болған жыныстық серіктерінің орташа саны	Қашан да болмасын жыныстық қатынаста болған әйелдердің саны	Соңғы 12 айда біреуден көп жыныстық серігі болған және соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқапты пайдаландым деген әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	Соңғы 12 айда біреуден көп жыныстық серігі болған 15-49 жастағы әйелдердің саны
	қашан да болмасын жыныстық қатынаста болған	соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған	соңғы 12 айда біреуден көп серікпен жыныстық қатынаста болған ¹⁾					
Басқалары	86,2	77,9	0,6	2 014	1,6	1 737	(*)	11
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	1	(*)	1	-	0

¹⁾ MICS 9.12 көрсеткіші – бірнеше серікпен жыныстық қатынастар

²⁾ MICS 9.13 көрсеткіші – бірнеше серікпен қатынаста болған адамдардың соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап пайдалануы

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген

«—» осы ұяшықта немесе бөлімінде өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді

НА.6 кестесінде 15-49 жастағы әйелдердің 83,3 пайызы қашан да болмасын жыныстық қатынаста болғаны туралы, 15-49 жастағы төрт әйелдің үшеуі (75,5 пайыз) соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болғанын айтқаны туралы мәлімет келтірілген. Бұл ретте әйелдердің тек 0,8 пайызы соңғы 12 ай ішінде оларды бірнеше серікпен жыныстық қатынас болғаны туралы хабарлады. Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарында әйелдердің 1,8 пайызы

бірнеше серікпен жыныстық қатынаста болған, ал Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан, Ақтөбе, Жамбыл және Қызылорда облыстарында аталған көрсеткіш 0,1-0,2 пайызды құраған. Соңғы 12 айда біреуден көп серікпен жыныстық қатынаста болғанын көрсеткен әйелдердің 40,6 пайызы ғана уақыты жағынан соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап пайдаланғаны туралы хабарлады.

Жас әйелдер бойынша АИТВ көрсеткіштері

Көптеген елдерде АИТВ жұқтыру жағдайының жартысынан көбі 15-24 жастағы жас адамдарға тиесілі, сондықтан бұл жас тобының мінез-құлқының өзгеруі

ауру жұқтырудың жаңа жағдайлары санын төмендету үшін аса маңызды болып табылады. Келесі кестелерде нақты осы жас тобы бойынша ақпарат ұсынылған.

НА.7 кестесі. АИТВ және ЖИТС-тің негізгі көрсеткіштері

АИТВ мен ЖИТС –тің негізгі көрсеткіштері бойынша 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі:						15-24 жастағы әйелдердің саны	Соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін жыныстық белсенді жас әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	Соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің саны	АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға барлық төрт көрсеткіштер бойынша тәзімді қарым-қатынас көрсетіндердің пайыздық үлесі ^b	АИТВ –мен өмір сүріп жатқан адамдарға кемсітетін қарым-қатынас көрсетіндердің пайыздық үлесі (екі көрсеткіш бойынша) ^b	ЖИТС туралы естіген 15-24 жастағы әйелдердің саны
	жан-жақты білімге ие ^{1),a}	АИТВ-ның анадан балаға берілетін барлық үш тәсілін біледі	АИТВ-ға тестілеуден қай жерден өтуге болатынын біледі	қашан да болмасын тестілеуден өткен және соңғы тестілеудің нәтижесін біледі	соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін біледі	соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған						
Барлығы	26,7	48,0	71,4	44,8	22,0	40,2	3 114	39,0	1 252	2,2	78,4	2 972
Өңір												
Ақмола	20,0	50,4	62,9	37,5	21,1	41,1	127	45,0	52	2,1	80,9	125
Ақтөбе	40,5	39,9	84,7	49,5	27,4	35,0	191	63,2	67	0,0	69,8	184
Алматы	18,7	44,5	73,2	44,2	25,6	29,0	260	36,5	76	1,3	91,2	226
Атырау	18,8	55,9	61,2	24,1	10,4	37,9	109	24,3	41	0,5	92,9	100
Батыс Қазақстан	29,4	58,4	67,5	38,2	18,8	45,0	135	30,2	61	0,0	68,5	121
Жамбыл	8,9	48,5	66,0	57,4	27,4	39,8	182	44,8	72	2,3	87,8	177
Қарағанды	33,0	41,3	74,6	48,3	24,6	35,6	209	37,3	74	3,5	78,1	208
Қостанай	45,3	38,5	89,0	44,0	20,3	51,2	157	30,4	80	0,5	73,6	157

	15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі:						15-24 жастағы әйелдердің саны	Соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін жыныстық белсенді жас әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	Соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің саны	АИТВ-мен өмір сүріп жатқан адамдарға барлық төрт көрсеткіштер бойынша төзімді қарым-қатынас көрсетіндердің пайыздық үлесі ^b	АИТВ –мен өмір сүріп жатқан адамдарға кемсітетін қарым-қатынас көрсетіндердің пайыздық үлесі (екі көрсеткіш бойынша) ^b	ЖИТС туралы естіген 15-24 жастағы әйелдердің саны
	жан-жақты білімге ие ^{1),a}	АИТВ-ның анадан балаға берілетін барлық үш тәсілін біледі	АИТВ-ға тестілеуден қай жерден өтуге болатынын біледі	қашан да болмасын тестілеуден өткен және соңғы тестілеудің нәтижесін біледі	соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін біледі	соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған						
Қызылорда	18,3	66,2	58,0	30,6	18,6	38,5	106	39,2	41	2,5	90,7	102
Маңғыстау	11,1	32,1	77,7	51,2	17,9	43,8	127	38,4	55	0,0	93,0	120
Оңтүстік Қазақстан	15,2	47,9	67,1	41,5	16,8	44,4	590	33,0	262	4,7	69,3	536
Павлодар	31,7	60,0	71,7	51,7	17,6	39,7	116	36,9	46	1,8	80,2	115
Солтүстік Қазақстан	34,0	63,3	79,0	46,8	21,9	47,1	65	39,3	30	0,8	69,3	65
Шығыс Қазақстан	36,4	40,7	58,3	32,5	11,9	36,5	202	22,8	74	0,0	79,6	200
Астана қ.	25,9	51,3	76,0	52,9	36,2	40,8	258	58,0	105	3,6	83,1	258
Алматы қ.	49,8	51,9	75,7	53,3	26,6	40,8	281	45,3	115	2,9	71,5	279
Жергілікті жер												
Қалалық	31,1	49,3	73,7	46,3	23,2	39,8	1 763	39,8	701	2,6	76,5	1 717
Ауылдық	20,8	46,3	68,3	42,8	20,3	40,8	1 351	38,1	552	1,7	80,9	1 255
Жасы												
15-19	19,6	39,8	54,0	20,9	10,9	8,3	1 346	37,8	112	2,5	79,2	1 227
15-17	16,2	39,8	44,9	12,3	6,6	1,8	855	(*)	16	2,1	79,0	758
18-19	25,7	39,9	69,8	35,9	18,2	19,6	491	37,5	96	3,1	79,4	469
20-24	32,0	54,2	84,6	62,9	30,4	64,5	1 768	39,2	1 141	2,0	77,9	1 744
20-22	30,7	49,1	81,1	58,2	30,9	55,0	1 021	44,9	561	1,6	80,6	1 004
23-24	33,8	61,2	89,4	69,3	29,7	77,5	747	33,6	579	2,5	74,1	740
Отбасы жағдайы												
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	30,5	59,6	92,9	77,9	40,4	97,4	1 120	40,5	1 091	2,6	77,4	1 108
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан тұрмаған	24,5	41,5	59,2	26,1	11,6	8,1	1 993	29,1	161	2,0	79,0	1 864
Білімі												
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	-	0	-	-	0
Негізгі орта	17,6	44,9	50,2	20,6	9,5	22,3	283	31,9	63	0,4	74,8	255
Жалпы орта	16,2	43,5	60,0	32,6	11,6	32,2	731	25,9	235	1,9	79,7	670
Техникалық және кәсіптік	26,3	47,6	77,3	49,8	27,8	47,5	1 083	42,0	514	2,8	80,2	1 044
Жоғары	37,1	52,7	79,2	54,9	26,7	43,4	1 014	43,6	440	2,3	76,5	1 002
Әл-ауқат индексінің квинтили												
Өте кедей	15,0	44,5	61,9	38,9	18,5	38,4	516	37,6	198	2,2	79,9	466
Екінші	24,5	51,2	71,2	45,3	22,3	44,5	578	37,3	257	2,9	78,9	533
Орташа	24,6	49,4	69,6	46,4	22,4	44,7	682	39,1	305	1,2	77,4	661
Төртінші	33,1	47,3	77,5	47,8	24,3	40,1	694	39,9	278	3,3	75,6	683
Өте бай	33,0	47,3	74,3	44,0	21,4	33,3	644	41,2	214	1,4	80,9	629
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	26,1	46,8	68,8	43,5	22,2	35,5	2 088	42,1	742	2,6	79,4	1 988
Орыстар	37,1	47,7	78,9	48,6	21,1	50,1	492	32,5	247	1,4	76,5	483
Басқалары	19,2	53,0	74,4	46,3	21,9	49,4	533	36,6	263	1,5	76,2	500
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	(*)	1	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 9.1 көрсеткіші; көрсеткіш МДМ 6.3 – жас әйелдерде АИТВның алдын алу туралы білімнің болуы.

²⁾ MICS 9.6 көрсеткіші – АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін жыныстық белсенді жас әйелдер.

^a АИТВ алдын алу туралы жан-жақты білім – бұл барлық келесі тармақтарды білу: (1) АИТВ жұқтыру ықтималдығы жалғыз сенімді, ауру жұқтырмаған серіктің болуымен жіне мүшеқапты өзгеріссіз пайдаланумен (АИТВ алдын алудың екі негізгі тәсілі) төмендеуі мүмкін; (2) дені сау болып көрінетін адам АИТВ жұқтырған болуы мүмкін және (3) АИТВ сары масаның шаққанынан немесе АИТВ-мен адаммен сүйісу арқылы беріле алмайды.

^b Төрт көрсеткіш үшін НА.3 кестесіне жүгініңіз.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

«–» осы ұяшықтағы немесе бөлімде өлшенбеген 0 жағдайды білдіреді.

НА.7 кестесінде жас әйелдер арасында АИТВ бойынша негізгі индикаторлар бойынша жиынтық ақпарат ұсынылған. АИТВ туралы индикаторлар талдауы 1) АИТВ туралы жан-жақты білім деңгейін, 2) АИТВ-нің анадан балаға берілуі туралы білімді, 3) АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатын орын туралы білім жалпы 15-49 жастағы әйелдер арасындағыға қарағанда 15-24 жастағы жас әйелдер арасында төмен екенін көрсетеді. 15-24 жастағы шамамен әрбір төртінші әйел АИТВ туралы жан-жақты білімге ие (26,7 пайыз); шамамен әйелдердің жартысы АИТВ-ның анадан балаға берілуінің барлық үш тәсілін біледі (48,0 пайыз); және осы жас тобындағы әйелдердің үштен екісінен астамы АИТВ-ға тестілеуден өтуге болатын жерді біледі (71,4 пайыз).

АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға төзімді қарым-қатынасты жоғарыда сипатталған барлық төрт көрсеткіш бойынша 15-24 жастағы әйелдердің 2,2 пайызы көрсетті. Қалалық жерде АИТВ-оң адамдарға төзімділік деңгейі ауылдық жерге қарағанда сәл жоғары (2,6 және 1,7 пайыз тиісінше); ал жоғары білімі бар әйелдер олардың негізгі орта білімі бар құрбыларына қарағанда біршама төзімді. АИТВ⁶²⁾ жұқтырғандарға қатынас бойынша бұдан бұрын көрсетілген 2 көрсеткіш бойынша кемсітушілік қарым-қатынас жас әйелдердің

78,4 пайызы көрсетті, бұл 15-49 жастағы әйелдер индикаторларымен салғастырымды. Жалпы осы жас тобындағы жыныстық белсенді жас әйелдердің 39,0 пайызы соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және тестілеудің нәтижесін біледі; бұл ретте олардың 40,5 пайызының некелік қатнас тәжірибесі бар, ал 29,1 пайыз – өздерін ешқашан некемен байланыстармаған.

АИТВ туралы жан-жақты білімнің жас әйелдердің арасында таралуы Жамбыл облысында 8,9 пайыздан, Алматы қаласында 49,8 пайызға дейін құбылады. Қалалық жас әйелдер олардың ауылдық құрбыларына қарағанда жиі жоғары жан-жақты білімге ие (31,1 және 20,8 пайыз тиісінше). АИТВ туралы жан-жақты білімнің болуы негізгі орта білімі бар әйелдермен салыстырғанда жоғары білімі бар әйелдерде (37,1 және 17,6 пайыз тиісінше), сондай-ақ өте кедей үй шаруашылықтарына қарағанда әл ауқат деңгейі жоғары үй шаруашылықтан әйелдер арасында (33,0 және 15,0 пайыз тиісінше) екі есеге жоғары. Болжанғандай АИТВ туралы (соның ішінде АИТВ-ға тестілеу және тестілеу нәтижелерін алу және басқа да индикаторлар бойынша да) білім мен хабардарлықтың барлық параметрлері бойынша 15-17 жастағы жас қыздар арасындағы көрсеткіштер деңгейі 18-19 жастағы және 20-24 жастағы әйелдер үшін әйелдер көрсеткіштерінен төмен.

НА.8. кестесі Жыныстық мінез-құлықтың негізгі көрсеткіштері

Жыныстық мінез құлықтың негізі көрсеткіштері бойынша 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі :			15-24 жастағы әйелдердің саны	Ешқашан жыныстық қатынаста болмаған әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	Ешқашан ресми (ресми емес) некеде болмаған 15-24 жастағы әйелдердің саны	өзінен 10 және одан үлкен жастағы еркекпен ³⁾	Соңғы 12 айда мыналармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдер саны :		Соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің саны	Өзі ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен соңғы 12 айда соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап пайдаланылды дегендердің пайыздық үлесі ⁵⁾	Өзі ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен соңғы 12 айда соңғы жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің саны
	15 жасқа дейінгі жаста жыныстық қатынаста болған ¹⁾	қашан да болмасын жыныстық қатынас болған	соңғы 12 айда біреуден көп серікпен жыныстық қатынаста болған					ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен ⁴⁾	ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен ⁴⁾			
Барлығы	0,2	41,5	0,9	3 114	91,3	1 993		5,5	6,7	1 252	63,6	208
Өңір												
Ақмола	0,0	43,6	0,6	127	84,0	84		5,8	9,9	52	(*)	13
Ақтөбе	0,7	35,0	0,0	191	100,0	124		1,1	0,0	67	-	0
Алматы	0,0	30,5	1,0	260	95,0	190		15,6	4,2	76	(*)	11
Атырау	0,3	39,4	0,2	109	95,7	69		1,5	3,0	41	(*)	3
Батыс Қазақстан	0,0	49,6	0,9	135	82,7	82		4,6	12,6	61	(*)	17
Жамбыл	0,4	41,7	0,0	182	100,0	106		9,4	0,4	72	(*)	1
Қарағанды	0,0	36,6	1,8	209	89,2	148		4,0	10,7	74	(*)	22
Қостанай	0,9	52,4	1,7	157	75,8	99		9,6	17,4	80	(65,3)	27
Қызылорда	0,4	39,7	0,0	106	98,8	65		6,3	1,5	41	(*)	2
Маңғыстау	0,0	44,1	0,4	127	99,4	71		3,3	1,7	55	(*)	2
Оңтүстік Қазақстан	0,0	45,4	0,0	590	99,5	324		4,9	0,9	262	(*)	5
Павлодар	0,0	39,7	1,8	116	87,0	80		2,7	10,2	46	(*)	12
Солтүстік Қазақстан	1,3	50,3	5,2	65	76,3	42		5,8	16,8	30	(*)	11
Шығыс Қазақстан	1,3	39,3	0,6	202	87,9	140		3,0	10,0	74	(*)	20

⁶²⁾ Бұл төмендегі жағдайлардың кез келгеніне «жоқ» деп жауап берген жас әйелдердің жиынтығы: АИТВ оң сатушыдан жаңа піскен жемістер сатып алар ма едіңіз, сондай-ақ АИТВ-мен өмір сүретін балалар АИТВ теріс балалармен бірге мектепке бару мүмкіндігіне ие болуы тиіс деп санайсыз ба.

	15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі :			15-24 жастағы әйелдердің саны	Ешқашан жыныстық қатынаста болмаған әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	Ешқашан ресми (ресми емес) некеде болмаған 15-24 жастағы әйелдердің саны	өзінен 10 және одан үлкен жастағы еркекпен ³⁾	Соңғы 12 айда мыналармен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдер саны :			Өзі ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен соңғы 12 айда соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап пайдаланылды дегендердің пайыздық үлесі ⁵⁾	Өзі ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен соңғы 12 айда соңғы жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің саны
	15 жасқа дейінгі жаста жыныстық қатынаста болған ¹⁾	қашан да болмасын жыныстық қатынас болған	соңғы 12 айда біреуден көп серікпен жыныстық қатынаста болған					ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен ⁴⁾	ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен ⁴⁾	Соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің саны		
Астана қ.	0,0	40,9	2,5	258	91,9	166		4,5	8,2	105	(*)	21
Алматы қ.	0,0	42,2	1,3	281	79,9	203		4,6	14,6	115	(43,6)	41
Жергілікті жер												
Қалалық	0,2	41,2	1,2	1 763	88,1	1 177		5,3	9,2	701	63,1	161
Ауылдық	0,3	42,0	0,5	1 351	95,8	817		5,8	3,5	552	(65,4)	47
Жасы												
15-19	0,2	8,5	0,2	1 346	97,8	1 258		5,8	2,1	112	(79,4)	29
15-17	0,1	1,9	0,1	855	99,1	847		(*)	(*)	16	(*)	8
18-19	0,4	20,1	0,6	491	95,2	412		5,7	4,2	96	(*)	20
20-24	0,3	66,6	1,4	1 768	80,1	735		5,5	10,1	1 141	61,1	179
20-22	0,2	57,2	1,5	1 021	83,3	524		7,4	9,5	561	64,9	97
23-24	0,4	79,6	1,3	747	72,2	211		3,6	11,1	579	56,6	83
Отбасылық жағдайы												
Қашан да болмасын ресми (ресми емес) некеде тұрған	0,6	99,9	1,3	1 120	ҚМ	ҚМ		5,9	4,3	1 091	41,0	48
Ресми (ресми емес) некеде ешқашан тұрмаған	0,1	8,7	0,7	1 993	91,3	1 993		2,8	8,0	161	70,3	160
Білімі												
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	2	(*)	2		-	-	0	-	0
Негізгі орта	0,8	22,5	0,7	283	98,8	222		16,3	3,5	63	(*)	10
Жалпы орта	0,3	33,1	0,5	731	98,0	499		8,7	2,5	235	(*)	18
Техникалық және кәсіптік	0,2	49,3	1,5	1 083	88,4	620		6,0	7,9	514	64,8	85
Жоғары	0,1	44,7	0,7	1 014	86,2	650		1,6	9,3	440	60,9	95
Өте кедей	0,2	41,2	0,4	516	94,9	320		8,5	3,1	198	(*)	16
Екінші	0,5	45,0	0,5	578	95,3	332		5,6	3,5	257	(*)	20
Орташа	0,0	46,3	0,6	682	92,3	397		5,3	5,6	305	(51,2)	38
Төртінші	0,6	41,5	2,1	694	87,0	467		4,8	10,0	278	68,1	70
Өте бай	0,0	33,7	0,7	644	89,3	478		3,8	9,9	214	61,5	64
Үй шаруашылығы иесінің ұлты												
Қазақтар	0,1	36,4	0,8	2 088	94,3	1 406		4,9	4,6	742	61,7	95
Орыстар	0,8	52,3	1,9	492	75,2	312		6,8	18,7	247	63,5	92
Басқалары	0,3	51,4	0,6	533	94,2	274		5,9	3,8	263	(71,9)	20
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	1	(*)	1		(*)	(*)	1	(*)	1

¹⁾ MICS 9.10 көрсеткіші - 15 жасқа дейінгі жастағы жас әйелдердің жыныстық қатынасы.

²⁾ MICS 9.9 көрсеткіші - Ешқашан жыныстық қатынаста болмаған жас әйелдер.

³⁾ MICS 9.11 көрсеткіші - Жыныстық серіктер арасында жас айырмашылығы.

⁴⁾ MICS 9.14 көрсеткіші - Тұрақсыз серіктермен жыныстық қатынас.

⁵⁾ MICS 9.15 көрсеткіші; ЦРТ 6.2 көрсеткіші - Тұрақсыз серіктермен мүшеқапты пайдалану.

ҚМ: қолданылмайды.

^a Соңғы 12 ай ішінде бір емес, бірнеше серіктеспен жыныстық қатынаста болған және соңғы жыныстық кезінде презервативті пайдаланған 15-24 жас аралығындағы әйелдердің үлесі туралы мәліметтер кестеде келтірілмеген, өйткені негізгі сипаттамалары кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25 -49 байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

«—» осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі 0 өлшенбеген жағдайды білдіреді.

Мінез-құлықтың белгілі бір үлгілері АИТВ-ны жұқтыру қаупін туындатуы, арттыруы немесе бекітуі мүмкін. Осы 15-24 жастағы балаң жас тобы үшін мұндай мінез-құлық ерте жастағы жыныстық қатынасты, сондай-ақ әйелдердің неғұрлым ересек еркектермен жыныстық қатынасты қамтиды. НА.8 кестеде жыныстық қатынастың негізгі көрсеткіштері бойынша 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі келтірілген.

Жалпы жас әйелдердің тек 0,2 пайызы ғана 15 жасқа дейінгі жаста жыныстық қатынаста болғанын хабарлады. Одан басқа, жас әйелдердің тек 0,9 пайызында ғана соңғы 12 айда бірнеше серікпен жыныстық қатынас болған. Бір жағынан соңғы 12 айда жыныстық қатынаста болған жас әйелдердің 16,6 пайызы өздері ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен қатынаста болғанын хабарлады; олардан 63,7 пайыз әйел соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап пайдаланылды деп хабарлады. 15-24 жастағы әйелдердің шамамен 5,5 пайызы соңғы 12 айда өзінен 10 немесе одан көп жасқа үлкен еркекпен жыныстық қатынаста болған.

Алматы облысында 15,6 пайыз, Жамбыл және Қостанай облыстарында 10 пайызға дерлік (9,4 және 9,6 пайыз тиісінше) жас әйелдер 10 және одан үлкен жастағы еркектермен жыныстық қатынаста болған және керісінше Ақтөбе және Атырау облыстарында мұндай әйелдердің үлесі 1,5 пайыздан аспайды.

Жасы жағынан біршама үлкен еркектермен жыныстық қатынаста болған әйелдердің ең көп үлес салмағы негізгі орта біліммен (16,3 пайыз) және әл ауқат деңгейі төмен үй шаруашылықтарында тұрып жатқан (8,5 пайыз) респонденттер тобында анықталды. Ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен жыныстық қатынас Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарындағы әйелдер арасында біршама кең таралған (34,0 және 34,1 пайыз тиісінше) және Алматы қаласы (35,7 пайыз), және сирек Жамбыл және Оңтүстік Қазақстан облыстарында (1,0 және 2,0 пайыз тиісінше), ал Ақтөбе облысында жас әйелдер ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серікпен жыныстық қатынаста болмаған. Қалалық әйелдер соңғы 12 ай ішінде шамамен мұндай қатынастарға ауылдықтарға қарағанда 2,7 есеге көп ие болған (23,0 және 8,5 пайыз тиісінше); ал некеде ешқашан тұрмағандар соңғы 12 айда некеде тәжірибесі барларға қарағанда ресми (ресми емес) некедегі серіктеспен сексуалдық қатынаста болғаны ықтимал (99,1 және 4,4 пайыз тиісінше).

Соңғы 12 айда бір немесе одан да көп серікпен жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің 62,7 пайызы соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап пайдаланылды деп хабарлады (мәліметтер НА.8 кестесінде келтірілген), алайда бұл көрсеткіштер 25-49 өлшенбеген байқауға негізделгендіктен және оларға сақтықпен қараған жөн.

ХІІ. БАҚ-ты және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану

XII. БАҚ-ты және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану

2015 жылғы MICS барысында бұқаралық ақпарат құралдарының (БАҚ) әсеріне әйелдердің ашықтығы және компьютерлер мен Интернетті пайдалану туралы ақпарат жиналды. Газет/журналдардың оқылуы,

радионың тыңдалуы және теледидардың көрілуі туралы ақпарат 15-49 жастағы әйелдерден жиналды, ал компьютерлер мен Интернеттің пайдаланылуы туралы сұрақтар 15-24 жастағы әйелдерге қойылды.

БАҚ-ты пайдалану

МТ.1 кестесінде бұқаралық ақпарат құралдарының жекелеген түрлерін апта сайын пайдаланатын (аптасына жоқ дегенде бір рет газет оқитын, радио тыңдайтын немесе теледидарды көретін) 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі берілген.

Әйелдердің жартысы дерлік немесе 49,0 пайызы аптасына бір рет газет немесе журнал оқиды,

шамамен әрбір төртінші әйел немесе 26,5 пайызы радио тыңдайды және 96,0 пайызы теледидар көреді. Тұтастай алғанда әйелдердің 2,3 пайызы осы үш БАҚ-тың ешқайсысын пайдаланбайды, ал 97,7 пайызы БАҚ-тың жоқ дегенде бір түрін пайдаланады, ал 16,1 пайызы – аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың барлық үш түрін (жиынтығында) де пайдаланады.

МТ.1 кестесі. Бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану (БАҚ)

Апта сайын БАҚ-тың жекелеген түрлерін пайдаланатын 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олар:			Аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың барлық үш түрін пайдаланады	Аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың кез келген түрін пайдаланады	Аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың бір де бір түрін пайдаланбайды	15-49 жастағы әйелдер саны
	аптасына жоқ дегенде бір рет газет оқиды	аптасына жоқ дегенде бір рет радио тыңдайды	аптасына жоқ дегенде бір рет теледидар көреді				
Барлығы	49,0	26,5	96,0	16,1	97,7	2,3	12 670
Жасы							
15-19	39,1	29,2	93,9	15,0	96,2	3,8	1 346
15-17	38,3	27,8	94,0	15,3	95,5	4,5	855
18-19	40,6	31,7	93,8	14,5	97,5	2,5	491
20-24	42,3	28,0	94,6	15,0	96,9	3,0	1 768
25-29	44,8	29,8	96,2	16,2	97,9	2,1	2 161
30-34	48,7	26,6	96,1	16,5	98,0	1,9	1 998
35-39	52,7	27,0	95,5	18,1	97,0	3,0	1 870
40-44	57,0	24,2	97,5	16,0	98,8	1,2	1 862
45-49	56,6	20,3	97,5	15,4	98,9	1,1	1 665
Өңір							
Ақмола	57,9	19,0	93,8	11,3	97,9	2,0	624
Ақтөбе	74,9	22,4	98,5	18,3	99,4	,5	806
Алматы	29,3	22,8	96,7	11,6	97,3	2,7	1 042
Атыра	61,3	25,7	97,4	19,5	98,7	1,3	402
Батыс Қазақстан	50,5	22,4	98,3	14,7	99,0	1,0	572
Жамбыл	53,2	21,2	96,1	12,4	98,3	1,7	778
Қарағанды	56,3	31,2	92,4	17,6	95,4	4,6	1 035
Қостанай	61,1	28,3	96,5	20,2	98,6	1,4	675
Қызылорда	56,2	25,2	95,6	14,8	97,1	2,8	399
Маңғыстау	44,4	15,3	97,9	9,6	98,6	1,4	408
Оңтүстік Қазақстан	38,0	11,8	97,5	8,3	97,9	2,1	2 079
Павлодар	66,7	38,8	95,0	29,6	97,8	2,2	517
Солтүстік Қазақстан	61,3	30,1	95,4	19,2	97,5	2,5	351
Шығыс Қазақстан	65,1	26,8	95,8	19,7	97,9	2,1	880
Астана қ.	37,7	44,6	96,6	26,6	97,8	2,2	1 086
Алматы қ.	24,5	47,0	92,3	16,6	96,3	3,7	1 015
Жер							
Қалалық	48,1	34,8	95,2	20,6	97,3	2,7	7 140
Ауылдық	50,0	15,8	97,0	10,2	98,2	1,8	5 530
Білімі							
Білімі жоқ/							
Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Негізгі орта	34,4	14,4	96,2	6,7	97,3	2,7	778
Жалпы орта	38,7	16,7	96,0	9,0	97,3	2,7	3 140
Техникалық және кәсіптік	50,6	26,0	96,9	15,9	98,2	1,8	3 990
Жоғары	56,8	35,5	95,2	22,5	97,7	2,3	4 745
Әл-ауқат квинтили							
Өте кедей	41,6	12,2	96,5	7,1	98,0	2,0	2 276

	15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олар:			Аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың барлық үш түрін пайдаланады	Аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың кез келген түрін пайдаланады	Аптасына жоқ дегенде бір рет БАҚ-тың бір де бір түрін пайдаланбайды	15-49 жастағы әйелдер саны
	аптасына жоқ дегенде бір рет газет оқиды	аптасына жоқ дегенде бір рет радио тыңдайды	аптасына жоқ дегенде бір рет теледидар көреді				
Екінші	52,2	17,0	96,8	10,4	98,3	1,7	2 334
Орташа	49,8	23,8	96,0	15,0	97,5	2,4	2 464
Төртінші	48,5	33,8	94,7	20,4	96,9	3,1	2 708
Өте бай	51,8	40,9	96,0	24,7	98,0	2,0	2 888
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақ	50,6	25,5	96,5	15,7	98,2	1,8	8 149
Орыс	52,5	35,0	94,6	21,3	97,1	2,9	2 506
Басқалар	38,0	19,8	95,3	11,2	96,7	3,3	2 014
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 10.1 көрсеткіші – Бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану
 (*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

Әрбір жас ерекшелік тобында шамалы айырмашылықтары бар әйелдер БАҚ-тың барлық үш түрін пайдаланады, көрсеткіш 18-19 жастағылар арасында - 14,5 пайыздан бастап және 35-39 жастағы әйелдер арасында 18,1 пайызға дейін түрленеді. Мәселен, қалалық әйелдерге қарағанда, ауылдық әйелдер 2 есе сирек тыңдайды (15,8 және 34,8 пайыз); ал газеттер мен журналдарды (баспа) оқу таралуының деңгейі шамамен бірдей деңгейде оқиды (сәйкесінше 50 және 48,1 пайыз). Газеттер мен журналдарды 35-49 жастағы әйелдердің жартысынан астамы (52,7-57 пайыз) оқиды, 15-19 жастағы әйелдер арасында баспа бұйымдары жоғары сұранысқа ие емес және оларды әйелдердің 39,1 пайызы ғана аптасына бір рет оқиды. 45-49 (20,3 пайыз) жастағы әйелдерге қарағанда 18-19 жастағы (31,7 пайыз) жас әйелдер радионы жиі тыңдайды.

Елде телекөрсетілім кең танымалдылыққа ие және оны жоқ дегенде он әйелдің 9-ы көреді (96 пайызы); негізгі сипаттамалары бойынша қандай да болсын ерекшеліктер жоқ деуге болады.

Сонымен қатар өңірге және тұратын жердің типіне, білім деңгейіне және БАҚ-тың барлық үш түрін пайдалану жиілігі мүмкіндігі үшін үй шаруашылығының экономикалық мәртебесіне қарай, бірінші кезекте баспа газеттері мен журналдарды

оқудағы ерекшеліктер есебінен аса салмақты айырмашылықтар бар.

Павлодар облысында және Астана қаласында БАҚ-тың барлық үш түрін жоқ дегенде аптасына бір рет әрбір төртінші әйел (тиісінше 29,6 және 26,6 пайыз) пайдаланады, ал Маңғыстау және Оңтүстік Қазақстан облыстарының әйелдері БАҚ-тың барлық үш түрін екі еседен кем пайдаланады (9,6 және 8,3 пайыз).

Ауылдық жерге қарағанда қалалық жердің әйелдері БАҚ-тың барлық үш түрін (20,6 және 10,2 пайыз сәйкесінше) жиі қолданады. Сонымен қатар, жоғары білімі бар әйелдер негізгі орта білімі бар әйелдерге қарағанда, БАҚ-тың барлық үш түрін үш есе жиі пайдаланады (22,5 және 6,7 пайыз сәйкесінше) деп атап өтуге болады; ал өте бай үй шаруашылықтарының әйелдері өте кедей үй шаруашылықтарының әйелдеріне қарағанда БАҚ-тың барлық үш түрін 3 есе жиі (24,7 және 7,1 пайыз сәйкесінше) пайдаланады. БАҚ-тың барлық үш түрімен, аптасына аз дегенде бір рет үй шаруашылықтарының 21,3 пайызы пайдаланады, олардың иелері орыс ұлтының өкілдері болып табылады, бұл ретте БАҚ-тың осындай ықпалына әйелдердің 15,7 пайызы, олардың иелері қазақ ұлтының өкілдері, ал әйелдердің 11,2 пайызы – олар иелері басқа ұлт өкілдері болып табылатын үй шаруашылықтарынан болады.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) пайдалану әйелдерге өздерінің ғылыми және шығармашылық әлеуетін ашуға, жаңа білім алуға, кез келген саладағы танымын кеңейтуге және кәсіпқойлығын арттыруға көмектеседі. Әйелдердің АКТ-ны еркектермен теңдей пайдалануы оларға қоғам дамуына үлес қосуға және елдің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға мүмкіндік береді.

МТ.2 кестесінде көрсетілгеніндей, Қазақстанда АКТ-ны жас әйелдердің пайдалану деңгейі аса жеткілікті деңгейде. Пікіртерім алынған 15-24 жастағы әйелдердің 97,9 пайызы бір рет болсын компьютер пайдаланған; 88,2 пайызы соңғы 12 ай бойы компьютер пайдаланған, ал 77 пайызы оларды соңғы ай бойы жоқ дегенде аптасына бір рет пайдаланған.

Тұтастай алғанда, зерттеудің пікіртерім алынған 15-24 жастағы әйелдердің 96,8 пайызы бір рет болсын Интернетті пайдаланған, бұл ретте 94,6 пайызы соңғы 12 ай ішінде Интернетті пайдаланған. Интернетті пайдаланған жас әйелдердің үлесі жиі, яғни соңғы ай ішінде жоқ дегенде бір рет – 89,8 пайызды құрады.

Соңғы 12 ай ішінде компьютерді де, Интернетті де пайдалану 15-19 жастағы әйелдер арасында көбірек таралған. Компьютер мен Интернетті пайдалану кейбір дәрежеде өңірге, тұратын жерге, сондай-ақ білім деңгейі мен үй шаруашылықтарының әл-ауқаты деңгейіне байланысты.

Осылайша, ауылдық жерлерде тұратын әйелдерге қарағанда, қалалық жерлерде тұратын әйелдер соңғы 12 айда компьютерді жиірек қолданған

(92,5 және 82,6 пайыз тиісінше). Өте кедей

Өте кедей үй шаруашылықтарының әйелдері соңғы ай ішінде тым болмағанда аптасына бір рет өте бай үй шаруашылықтарының әйелдеріне қарағанда (57,1 және 91,9 пайыз тиісінше) сирек қолданған.

Интернетті пайдалану деңгейі қалалық жерде тұратын жас әйелдер арасында (98,5 пайыз) ауылдық жерде тұратын әйелдерге қарағанда (89,4 пайыз) біршама жоғары. Соңғы 12 ай ішінде Интернетті

Павлодар, Маңғыстау облыстарында және Астана мен Алматы қалаларында тұратын әйелдер ең жиі пайдаланған (98,6-99,7 пайыз) және Қызылорда, Оңтүстік Қазақстан және Жамбыл облыстарында (79,6-89,4 пайыз) біршама сирек пайдаланған. Бұл ретте соңғы ішінде аптасына тым болмағанда бір рет Интернетті үй шаруашылықтарының өте бай квинтилінен шамамен әрбір әйел немесе 99,6 пайыз, ал өте кедей – тек 74,9 пайызы ғана пайдаланған.

MT.2 кестесі. Компьютер мен Интернетті пайдалану

Компьютер мен Интернетті пайдаланған 15-24 жастағы жас әйелдердің пайыздық үлесі, соңғы 12 айда компьютерді пайдаланған әйелдердің пайыздық үлесі және соңғы айда тым болмағанда бір рет компьютер мен Интернетті пайдаланған әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл.

	15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олар:						15-24 жастағы әйелдер саны
	компьютер пайдаланған	соңғы 12 айда компьютер пайдаланған	соңғы айда жоқ дегенде аптасына бір рет компьютер пайдаланған	интернетті пайдаланған	соңғы 12 айда Интернет пайдаланған ²⁾	соңғы айда жоқ дегенде аптасына бір рет Интернет пайдаланған	
Барлығы	97,9	88,2	77,0	96,8	94,6	89,8	3 114
Жасы							
15-19	99,2	95,1	84,7	98,2	97,1	93,8	1 346
15-17	99,2	97,0	87,7	98,4	97,3	93,9	855
18-19	99,1	91,7	79,3	98,0	96,6	93,5	491
20-24	97,0	82,9	71,2	95,7	92,7	86,8	1 768
Өңір							
Ақмола	100,0	92,9	77,4	98,7	97,4	93,2	127
Ақтөбе	99,5	88,4	83,4	100,0	95,2	93,6	191
Алматы	99,5	95,0	85,1	99,6	97,6	91,1	260
Атырау	99,0	87,1	70,8	97,4	97,4	93,5	109
Батыс Қазақстан	95,7	82,4	69,7	93,9	92,1	89,2	135
Жамбыл	91,6	77,9	63,9	93,5	89,4	88,1	182
Қарағанды	99,2	93,2	87,9	99,0	97,3	93,0	209
Қостанай	98,4	96,0	89,8	96,2	94,9	92,1	157
Қызылорда	96,7	79,6	61,4	87,9	79,6	69,6	106
Маңғыстау	98,5	96,9	77,7	98,9	98,9	92,7	127
Оңтүстік Қазақстан	96,1	73,8	57,0	91,6	87,7	77,4	590
Павлодар	100,0	98,5	95,0	99,5	98,6	98,0	116
Солтүстік Қазақстан	99,2	97,5	87,1	100,0	97,8	92,7	65
Шығыс Қазақстан	98,9	97,7	83,3	98,9	98,2	94,3	202
Астана қ.	99,8	92,5	83,8	100,0	99,7	99,1	258
Алматы қ.	98,6	93,9	91,1	100,0	99,7	97,4	281
Жер							
Қалалық	99,1	92,5	83,4	99,5	98,5	96,4	1 763
Ауылдық	96,4	82,6	68,6	93,2	89,4	81,2	1 351
Білімі							
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2
Негізгі орта	98,2	89,9	78,8	93,2	92,2	82,8	283
Жалпы орта	94,5	79,5	65,4	92,7	89,5	81,1	731
Техникалық және кәсіптік	98,9	87,8	75,3	98,0	95,1	90,7	1 083
Жоғары	99,5	94,6	86,9	99,5	98,4	97,1	1 014
Әл-ауқат квинтилі							
Өте кедей	92,4	76,7	57,1	88,6	83,9	74,9	516
Екінші	98,1	81,3	68,2	94,0	89,1	82,2	578
Орташа	98,3	88,3	77,2	99,2	97,4	90,8	682
Төртінші	99,7	93,1	85,2	99,8	99,4	97,2	694
Өте бай	99,9	98,3	91,9	100,0	99,8	99,6	644
Үй шаруашылығы иесінің ұлты							
Қазақ	98,5	89,3	77,5	97,7	95,5	91,6	2 088
Орыс	98,9	93,9	84,8	99,5	98,8	94,8	492
Басқалар	94,9	78,6	67,7	90,7	87,1	78,2	533
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 10.2 көрсеткіші – Компьютерді пайдалану.

²⁾ MICS 10.3 көрсеткіші – Интернетті пайдалану.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген.

XIII. Субъективті әл-ауқат

XIII. Субъективті әл-ауқат

Өз табысының, білімінің, денсаулығының, өмір сүру жағдайларының және т.б. деңгейін әрқайсысының объективті жағдайына, мәселен, нақты табысы немесе физикалық денсаулығына қарамастан, оларды субъективті қабылдау адам өмірінде маңызды орынға ие⁶³⁾. MICS барысында 15-24 жастағы әйелдерге бірқатар сұрақтар қойылды, олардың мақсаттары осы жас ерекшелік тобының жас әйелдері отбасы өмірі, достық байланыстар, оқу, жұмыс, табыстар, денсаулығының жағдайы, тұру жағдайы (тұратын ауданы, көршілері, тұрғынжай сапасы және т.б.), қоршағандарының қатынасты, өзінің сыртқы түрі және т.б. сияқты өз өмірінің түрлі жақтарымен қаншалықты қанағаттанғандығын анықтау болды.

Өмірге қанағаттанушылық – бұл адамның өз әл-ауқат деңгейін түсіну шамасы. Жас әйелдердің өз өмірінің түрлі салаларымен қаншалықты қанағаттанатынын түсіну жас әйелдер тап болатын өмірлік жағдайлардың толық бейнесін көруге мүмкіндік береді. «Өмірмен қанағаттану» және «бақыт» ұғымдарының арасында айырмашылықты да анықтауға болады. Бақыт – ауа райынан бастап отбасы мүшесінің қайтыс болуына дейін көптеген факторлардың әсеріне ұшырайтын қас-қағым сәттік эмоционалдық жай-күй. Адам өзінің жұмысына, кірісіне, отбасылық өміріне, достарына және өз өмірінің басқа да жақтарына қанағаттанушылық білдіруі мүмкін, бірақ бұл ретте өзін бақытсыз немесе керісінше сезінуі мүмкін. Өмірге қанағаттанушылық туралы бірқатар сұрақтардан басқа, респонденттерге бақыт пен болашақта (бір жылдан кейін) өмірін жақсы жағына қарай өзгерту мүмкіндігіне сенімі туралы бірнеше қарапайым сұрақтар қойылды.

Респонденттерге бақыт және өмірге қанағаттанушылық туралы сұрақтар кешеніне жауап беруге көмектесу үшін оларға жауаптардың түрлі нұсқаларына сәйкес келетін (F қосымшасындағы сұрақтарды қараңыз) жүздері күлімсіреген (онша күлімсіремеген): «толық қанағаттанамын», «ішінара қанағаттанамын», «ол да емес, бұл да емес», «ішінара қанағаттанбаймын», «мүлдем қанағаттанбаймын» деген карточкалар көрсетілді. Бақыт туралы сұраққа

қатысты да осы қағидат пайдаланылды, бұл ретте жауап нұсқалары «өте бақыттымын» дегеннен бастап «онша бақытты емеспін» дегенге дейін болды.

SW.1 кестесі зерттеу үшін 15-24 жастағы жас әйелдердің олар өз өмірінде таңдап алған салаларында қаншалықты қанағаттанатынын көрсететін үлес келтірілген. Үш сала үшін: оқуға, жұмысқа және кіріске қанағаттанушылық – бөлгіштер қазіргі уақытта оқитын, жұмысы мен кірісі бар адамдар санымен шектелгеніне назар аударыңыздар. Өмірдің осы түрлі саласынан жас әйелдердің шамамен 97 пайызы отбасылық өміріне (97,1 пайыз), сыртқы келбетіне (97,2 пайыз), айналасындағылардың қарым-қатынасына (97,1 пайыз), денсаулық жағдайына (96,6 пайыз) және достық байланыстарға (96,7 пайыз) қанағаттанушылық білдірген. Тұру жағдайларымен (айналасындағылармен) жас әйелдердің 92,4 пайызы қанағаттанады. Әйелдердің өздерінің қазіргі кірісіне (89,0 пайыз) қанағаттанбайды: жас әйелдердің 75,0 пайызының мүлдем кірісі жоқ. 15-19 жастағы жас қыздардың тек 4,6 пайызы және 20-24 жастағы әйелдердің 40,5 пайызының табысы бар. 15-24 жастан әйелдердің 89,0 пайызы табысымен қанағаттандыру білдірді.

Жалпы оқумен 15-24 жастағы әйелдердің 96,4 пайызы немесе (осы жастағы мектепке баратындардың 49,6 пайызынан) толығымен немесе ішінара қанағаттанған. Олардың ішінен 20-24 жастағы әйелдердің 97,5 пайызы толығымен немесе ішінара қанағаттанған (оқу орындарына баратын көрсетілген жастағы әйелдердің 21,5 пайызынан). Тұру жағдайларымен (айналасындағылар) қанағаттанушылық жас әйелдердің арасында өңірлер бойынша Алматы қаласында 78,1 пайыздан бастап, Маңғыстау және Қарағанды облыстарында шамамен 99 пайызға дейін құбылады. Оқуға қанағаттанушылығын Астана қаласында және Ақтөбе облыстарында тұратын әйелдердің 90 пайыздан азы білдірді (тиісінше 87,7 және 89,0 пайыз).

Жас әйелдердің өмірінің бөлек аспектілерімен қанағаттану бойынша қорытынды жасау үшін негізгі сипаттамалар бойынша елеулі айырмашылықтар жоқ.

⁶³⁾ ЭЫДҰ. 2013. ЭЫДҰ-ның субъективті әл-ауқатты өлшеу бойынша басқарушы нұсқаулары ЭЫДҰ. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264191655-en>

SW.1 кестесі. Түрлі салаларда өмірге қанағаттанушылық

Өз өмірінің жекелеген салаларымен толық немесе ішінара қанағаттанатын 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Өз өмірінің жекелеген салаларымен толық немесе ішінара қанағаттанатын 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі:						15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, олар:			15-24 жастағы әйелдер саны	Оқуымен толық немесе ішінара қанағаттанатын 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	Оқу орнына баратын 15-24 жастағы әйелдердің саны	Өз жұмысымен толық немесе ішінара қанағаттанатын 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	Жұмысы бар 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	Кірісімен толық немесе ішінара қанағаттанатын 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі	кірісі бар 15-24 жастағы әйелдердің саны
	отбасылық өмір	достық қарым-қатынас	денсаулық жағдайы	өздері тұратын орта	айналасындағылар тарапынан қарым-қатынас	өздерінің сыртқы келбеті	оқу орнына барады	жұмысы бар	кірісі бар							
Барлығы	97,1	96,1	96,6	92,4	97,1	97,2	49,6	23,7	25,0	3 114	96,4	1 543	97,0	737	89,0	777
Жасы																
15-19	97,6	97,7	97,4	94,8	97,9	96,9	86,5	4,0	4,6	1 346	96,1	1 164	97,2	53	89,0	61
15-17	97,1	97,4	97,9	95,4	97,8	96,5	95,3	0,2	0,8	855	95,4	815	(*)	2	(*)	6
18-19	98,3	98,1	96,6	93,8	97,9	97,6	71,1	10,5	11,2	491	97,5	349	97,1	52	93,1	55
20-24	96,8	94,9	96,0	90,6	96,5	97,4	21,5	38,7	40,5	1 768	97,5	380	97,0	683	89,0	716
Өңір																
Ақмола	98,2	95,4	95,2	97,7	98,4	97,1	53,3	27,6	30,0	127	92,6	68	(100,0)	35	99,2	38
Ақтөбе	91,1	97,0	95,6	86,5	95,9	84,6	43,7	23,9	26,5	191	89,0	84	(94,2)	46	(77,1)	51
Алматы	97,4	99,4	98,9	93,1	96,6	96,3	49,9	21,6	21,9	260	98,9	130	(94,5)	56	(77,2)	57
Атырау	99,8	98,8	99,6	93,2	99,4	98,7	35,7	29,4	30,5	109	100,0	39	100,0	32	97,1	33
Батыс Қазақстан	98,2	100,0	100,0	96,1	99,5	99,2	44,3	24,7	25,6	135	100,0	60	(100,0)	33	(98,4)	34
Жамбыл	98,9	94,7	96,8	97,3	99,6	98,4	43,7	17,9	17,3	182	98,0	79	(95,3)	33	(89,2)	31
Қарағанды	97,7	96,9	93,1	99,4	97,8	95,7	61,9	25,9	35,4	209	96,9	129	(92,8)	54	78,6	74
Қостанай	97,2	98,4	98,4	94,0	98,3	97,4	48,6	27,6	27,6	157	100,0	76	95,1	43	94,4	43
Қызылорда	97,9	97,2	95,4	90,9	95,5	98,7	45,1	21,2	20,7	106	98,0	48	(94,6)	23	(89,5)	22
Маңғыстау	99,7	96,4	99,1	99,2	94,9	98,5	44,6	28,5	35,4	127	98,3	56	100,0	36	100,0	45
Оңтүстік Қазақстан	97,7	91,7	94,8	94,5	94,8	99,1	43,9	14,4	14,4	590	98,5	259	(100,0)	85	(98,3)	85
Павлодар	94,5	97,7	97,2	94,7	94,9	99,5	52,4	35,5	38,1	116	95,7	61	96,7	41	89,5	44
Солтүстік Қазақстан	98,5	95,2	94,3	93,6	99,2	96,2	52,8	30,9	30,9	65	94,2	34	(91,7)	20	(92,1)	20
Шығыс Қазақстан	96,4	96,7	94,3	97,2	97,7	96,8	53,9	27,7	28,3	202	98,0	109	(95,6)	56	(90,0)	57
Астана қ.	97,3	96,1	98,9	84,4	96,2	97,0	51,6	32,3	31,7	258	87,7	133	99,8	83	89,6	82
Алматы қ.	96,0	96,8	97,5	78,1	99,8	99,6	63,6	21,6	21,4	281	97,2	179	97,0	61	77,6	60
Жергілікті жер																
Қалалық	96,8	97,0	96,7	90,9	97,3	97,0	53,6	26,4	28,0	1 763	95,5	945	97,2	466	88,4	494
Ауылдық	97,6	95,0	96,5	94,4	96,7	97,4	44,3	20,0	21,0	1 351	97,9	599	96,7	271	89,9	283
Отбасылық жағдайы қашан да болса ресми (ресми емес) некеде тұрған	96,8	93,5	94,7	90,8	96,4	97,8	11,3	26,7	29,6	1 120	98,9	127	96,8	299	88,2	331
Ешқашан ресми (ресми емес) некеде тұрмаған	97,3	97,6	97,7	93,3	97,5	96,8	71,1	22,0	22,4	1 993	96,2	1 417	97,2	438	89,5	446
Білімі																
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	-	0	-	0	-	0
Негізгі орта	95,2	96,3	96,0	95,3	97,8	95,9	68,2	8,6	10,9	283	98,1	193	(*)	24	(81,4)	31
Жалпы орта	97,3	92,6	95,0	93,2	95,5	96,5	55,1	6,5	6,5	731	93,8	403	(99,4)	48	(83,5)	47
Техникалық және кәсіптік	96,9	96,9	96,6	90,9	97,3	97,1	38,3	31,1	32,0	1 083	97,6	415	96,0	336	87,4	347
Жоғары	97,8	97,8	97,9	92,7	97,8	98,1	52,5	32,3	34,8	1 014	96,9	532	97,4	328	91,9	353
Әл-ауқат квинтили																
Өте кедей	98,2	95,8	96,8	93,7	97,0	96,2	45,2	17,6	18,3	516	97,7	233	96,5	91	90,8	94
Екінші	96,5	94,2	94,7	92,1	95,5	97,4	40,9	23,2	24,8	578	96,9	236	95,4	134	88,5	143
Орташа	97,3	95,7	97,5	93,6	97,4	98,5	44,1	24,5	25,9	682	97,2	301	99,1	167	87,9	176
Төртінші	96,7	96,6	95,4	88,9	97,7	95,7	55,0	25,8	26,9	694	98,0	382	95,8	179	86,9	186
Өте бай	97,2	97,9	98,6	94,3	97,5	98,1	60,8	25,8	27,5	644	93,2	391	97,9	166	91,6	177
Үй шаруашылығы иесінің ұлты																
Қазақтар	97,6	97,5	97,7	92,0	97,5	97,1	52,8	24,0	25,4	2 088	96,5	1 102	97,3	502	88,8	531
Орыстар	95,4	96,4	93,9	93,8	97,2	96,5	48,1	28,5	29,4	492	95,3	237	96,5	140	87,2	145
Басқалары	97,2	90,4	94,9	92,7	95,2	98,2	38,4	17,7	19,0	533	97,4	204	96,1	94	92,3	101
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	(*)	1	(*)	1	(*)	1

( ) көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі 0 өлшенбеген жағдайды білдіреді.

SW.2 кестесінде өз өмірімен қанағаттанатын 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі көрсетілген. «Өмірге қанағаттанушылық» ұғымы кейінірек қойылған кіріске қанағаттанушылық туралы сұрақты қоспағанда, жоғарыда аталған салаларды өміріне қанағаттанушылық туралы сұрақтардан кейін қойылған жалғыз ғана сұраққа жауап негізінде айқындалады. Жиынтығында өз өміріне 15-24 жастағы әйелдердің 96,8 пайызы қанағаттанады; бұл көрсеткіш өте кедей үй шаруашылығында тұратын әйелдердің 96,0 пайызынан бастап, өте бай үй шаруашылығында тұратын әйелдердің 97,8 пайызына дейін түрленеді, бұл әл-ауқат деңгейі мен өмірге қанағаттанушылық арасында себеп-салдарлық байланыстың жоқ екендігін көрсетеді. Қалалық жерде және ауылдық жерде өмірімен қанағаттанатын әйелдердің үлесі бірдей (тиісінше 96,9 және 96,6 пайыз), сондай-ақ бұл көрсеткіш отбасылық жағдайына және білім деңгейі мен ұлтына байланысты ерекшеленбейді. Жиынтық көрсеткіш ретінде өмірге орташа қанағаттанушылық та есептелінді; ол SW.2 кестесінде берілген. Бұл көрсеткіш жалпы өмірге қанағаттанушылық туралы сұраққа

жауаптың – «толық қанағаттанамын» (1) дегеннен бастап «мүлдем қанағаттанбаймын» (5) дегенге дейін жауаптың орташа мәнін қарапайым есептеу арқылы есептеледі (F қосымшасындағы сұрақтарды қараңыз). Тиісінше, орташа баға төмен болған сайын, өмірге қанағаттанушылық деңгейі жоғары. Әйелдердің өмірге қанағаттанушылығының орташа бағасы 1,3 құрайды, бұл көптеген сипаттамалар үшін тұрақты болып қалатындықтан, өмірге қанағаттанушылықтың орташа көрсеткіші мен жас әйелдердің негізгі сипаттамалары арасында қандай да бір байланыстың жоқ екенін нақты көрсетеді.

SW.2 кестесінде 15-24 жастағы әйелдердің 98,5 пайызы өздерін өте бақытты немесе салыстырмалы түрде бақытты сезінетіні туралы деректер келтірілген. Әл-ауқат, білім, отбасылық мәртебе деңгейіне байланысты көрсеткіште, сондай-ақ қарастырылып отырған екі жас топтары арасындағы айырмашылық жоқ. 15-19 жас және 20-24 жас топтарындағы өте бақытты немесе салыстырмалы түрде бақытты әйелдердің үлесі бірдей және тиісінше 98,7 және 98,3 пайыз құрады.

SW.2 кестесі. Өмірге жалпы қанағаттанушылық және бақытты сезінуге

Өз өмірімен толық немесе ішінара қанағаттанатын 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, өмірге қанағаттанушылықтың орташа балы, және өте бақытты және салыстырмалы түрде бақытты әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Өмірімен қанағаттанатын әйелдердің пайыздық үлесі ¹⁾	Өмірге қанағаттанушылықтың орташа балы	Өте бақытты және салыстырмалы түрде бақытты әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	15–24 жастағы әйелдер саны
Барлығы	96,8	1,3	98,5	3 114
Жасы				
15-19	97,0	1,3	98,7	1 346
15-17	96,7	1,3	98,8	855
18-19	97,4	1,3	98,4	491
20-24	96,6	1,4	98,3	1 768
Өңір				
Ақмола	98,0	1,2	97,3	127
Ақтөбе	88,1	1,7	97,8	191
Алматы	97,8	1,4	98,9	260
Атырау	99,8	1,2	99,3	109
Батыс Қазақстан	99,2	1,4	100,0	135
Жамбыл	97,6	1,3	99,6	182
Қарағанды	96,8	1,2	96,8	209
Қостанай	99,1	1,3	98,5	157
Қызылорда	97,6	1,2	98,5	106
Маңғыстау	99,2	1,1	99,7	127
Оңтүстік Қазақстан	95,4	1,3	97,6	590
Павлодар	98,2	1,3	100,0	116
Солтүстік Қазақстан	97,0	1,3	96,5	65
Шығыс Қазақстан	98,2	1,3	98,4	202
Астана қ.	97,0	1,3	99,1	258
Алматы қ.	96,6	1,4	99,0	281
Жергілікті жер				
Қалалық	96,9	1,3	98,4	1 763
Ауылдық	96,6	1,3	98,5	1 351
Отбасылық жағдайы				
қашан да болса ресми (ресми емес) некеде тұрған	96,9	1,3	98,4	1 120
Ешқашан ресми (ресми емес) некеде тұрмаған	96,7	1,3	98,5	1 993
Білімі				
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	2
Негізгі орта	95,4	1,4	96,8	283

	Өмірімен қанағаттанатын әйелдердің пайыздық үлесі ¹⁾	Өмірге қанағаттанушылықтың орташа балы	Өте бақытты және салыстырмалы түрде бақытты әйелдердің пайыздық үлесі ²⁾	15–24 жастағы әйелдер саны
Жалпы орта	96,1	1,3	98,7	731
Техникалық және кәсіптік	96,9	1,3	98,2	1 083
Жоғары	97,5	1,3	99,1	1 014
Әл-ауқат квинтили				
Өте кедей	96,0	1,4	97,4	516
Екінші	96,1	1,4	98,5	578
Орташа	97,5	1,3	98,3	682
Төртінші	96,3	1,3	98,2	694
Өте бай	97,8	1,2	99,6	644
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	97,0	1,3	98,7	2 088
Орыстар	95,0	1,4	97,7	492
Басқалары	97,6	1,3	98,4	533
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 11.1-көрсеткіші - Өмірге қанағаттанушылық

²⁾ MICS 11.2-көрсеткіші - Бақытты сезіну

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

Өмірге қанағаттанушылық және бақыт туралы сұрақтарға қосымша респонденттерге тағы да екі қарапайым: соңғы жылы олардың өмірі жақсарды деп есептейді ме және бір жылдан кейін жақсарады деп есептейді ме деген сұрақ қойылды. Жауаптардың үйлесімі және оны талдау жас әйелдер нені сезінетінін – соңғы жыл ішінде ашыну, сенімсіздік және болашаққа қандай үміт артатынын - түсінуге мүмкіндік береді.

SW.3 кестесінде әйелдердің өмірін жақсы жағына қарай өзгерту мүмкіндігіне субъективті бағасы көрсетілген. Соңғы жылы өмірім жақсарды деп есептейтін және бір жылдан кейін бұдан да жақсарады деп күтетін 15-24 жастағы әйелдердің үлесі 64,9 пайызды құрады. Өңірлер бойынша бұл көрсеткіш Қостанай облысында – 51,5 пайыздан басталады, Қызылорда облысында – 84,0 пайызға дейін жетеді. Өмірінің жақсы жағына қарай өзгеруіне сенімділік

туралы көрсеткіштегі айырмашылықтар әл-ауқат квинтилине байланысты: әл-ауқат квинтили өте кедей үй шаруашылықтарында тұратын жас әйелдердің 54,0 пайызы ғана өмірі соңғы жылы жақсарды деп есептейді және бір жылдан кейін бұдан да жақсарады деп күтеді, сол уақытта өте бай квинтильді үй шаруашылықтарында тұратын жас әйелдердің тиісті үлесі 69,7 пайыз құрайды.

Бұл көрсеткіштің әйелдердің білім деңгейіне және отбасылық мәртебесіне қарай айырмашылықтары бар: білімді және неке қатынастарында тәжірибесі бар жас әйелдер ағымдағы сәтті бағалауда болашағына сенімді және келешекте өмірінің жақсаруын күтеді. Қалалық және ауылдық әйелдер бір жылдан кейін өмірінің жақсару мүмкіндігіне бірдей дәрежеде сенімді (тиісінше 65,4 және 64,3 пайыз)

SW.3 кестесі. Өмірін жақсы жағына қарай өзгертуге сенім

Өмірім соңғы жылы жақсарды және бір жылдан кейін бұдан да жақсы болады деп күтетін 15-24 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Өмірім өзгереді деп ойлайтын әйелдердің пайыздық үлесі,			15-24 жастағы әйелдер саны
	соңғы жылы жақсарды	бір жылдан кейін жақсарады	ол да, бұл да	
Барлығы	66,4	93,5	64,9	3 114
Жасы				
15-19	63,6	92,7	62,2	1 346
15-17	60,3	91,6	59,2	855
18-19	69,4	94,7	67,5	491
20-24	68,5	94,1	67,0	1 768
Өңір				
Ақмола	79,9	92,8	77,4	127
Ақтөбе	58,8	97,7	57,0	191
Алматы	55,1	80,6	54,0	260
Атырау	60,9	98,6	60,9	109
Батыс Қазақстан	59,5	95,6	59,1	135
Жамбыл	60,5	94,3	59,7	182
Қарағанды	78,5	91,8	75,9	209
Қостанай	58,1	84,2	51,5	157
Қызылорда	84,8	98,8	84,0	106
Маңғыстау	74,3	99,2	74,3	127
Оңтүстік Қазақстан	68,5	91,8	66,3	590
Павлодар	77,8	97,0	77,2	116
Солтүстік Қазақстан	71,3	90,8	66,3	65

Жалғасы

	Өмірім өзгереді деп ойлайтын әйелдердің пайыздық үлесі,			15-24 жастағы әйелдер саны
	соңғы жылы жақсарды	бір жылдан кейін жақсарады	ол да, бұл да	
Шығыс Қазақстан	56,5	94,3	56,5	202
Астана қ.	78,4	98,1	77,9	258
Алматы қ.	56,3	99,1	56,3	281
Жергілікті жер				
Қалалық	67,0	94,5	65,4	1 763
Ауылдық	65,7	92,1	64,3	1 351
Отбасылық жағдайы				
қашан да болса ресми (ресми емес) некеде тұрған	75,3	94,2	73,6	1 120
Ешқашан ресми (ресми емес) некеде тұрмаған	61,4	93,1	60,1	1 993
Білімі				
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	2
Негізгі орта	55,3	83,3	53,0	283
Жалпы орта	60,5	92,4	59,1	731
Техникалық және кәсіптік	65,1	94,0	63,5	1 083
Жоғары	75,2	96,5	74,1	1 014
Әл-ауқат квинтилі				
Өте кедей	55,4	92,0	54,0	516
Екінші	70,3	91,7	68,0	578
Орташа	66,4	93,7	65,4	682
Төртінші	67,0	95,2	65,7	694
Өте бай	71,2	94,1	69,7	644
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	68,5	94,3	67,2	2 088
Орыстар	63,7	93,5	61,6	492
Басқалары	60,7	90,1	59,0	533
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 11.3-көрсеткіші – Өмірін жақсы жағына қарай өзгертуге сенім

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

XIV. Темекі бұйымдары мен алкогольді қолдану

XIV. Темекі бұйымдары мен алкогольді қолдану

Темекі бұйымдары – бұл шегу, сору, шайнау немесе иіскеу үшін арналған шикізат ретінде толық немесе ішінара темекі жапырағынан дайындалған бұйымдар. Темекі бұйымдарының түрлері – шегетін және шекпейтін, тұтыну қасиеттері мен тұтынудың бойынша ұқсас темекі бұйымдарының жиынтығы. Оларға сигареттер, сигаралар, сигариллалар (сигариттер) папиростар, кальянға арналған темекі, шегетін жіңішке қиылған темекі, түтікшелі темекі, биди, кретек, соратын темекі, шайнайтын темекі, иіскейтін темекі, насыбай және басқа да темекі бұйымдары жатады. Олардың барлығында психологиялық белсенді, қатты үйренуді тудыратын: никотин бар. Темекі бұйымдарын қолдану – созылмалы аурулардың, оның ішінде обыр, өкпе және жүрек-қан тамырлары ауруларының бірқатары қатерінің негізгі факторларының бірі.⁶⁴⁾ Әйелдер, әсіресе жас әйелдер арасында, темекі шегу өздерінің денсаулығына және балаларының денсаулығына, сондай-ақ жүктіліктің өтуіне және оның соңына елеулі әсер етеді. Әйелдердің жүкті кезінде темекі шегуі іштегі нәрестенің жатыр ішінде дамуына теріс ықпал етеді; оның үстіне түсік тастау немесе нәрестенің шала тууы, сондай-ақ туа біткен патологиялардың немесе жаңа туылған нәресте салмағының кем болуы ықтималдығы

Темекі бұйымдарын қолдану

ТА.1 кестесінде 15-49 жастағы әйелдердің бұрын және қазіргі уақытта темекі(темекі бұйымдарын) қолдануы туралы деректер келтірілген.

2015 жылғы MICS нәтижелері бойынша Қазақстанда әйелдердің 26,9 пайызы қашан да болса белгілі бір темекі бұйымын қолданғанын, бұл ретте әйелдердің 8,4 пайызы сигареттер шеккенін немесе шегетін немесе шекпейтін темекі бұйымдарын зерттеуге дейін соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн ішінде қолданғанын хабарлады.

Қалалық жерде әйелдердің қашан да болса темекі бұйымдарын қолдануы, ауылдық жерге қарағанда, жоғары (тиісінше 34,7 және 16,9 пайыз); соңғы айда темекі шеккен қалалық әйелдердің үлесі, ауылдық әйелдерден екі еседен асады (тиісінше 11,4 және 4,7 пайыз). Қашан да болса темекі бұйымдарын қолданған әйелдер Алматы қаласында, сондай-ақ Солтүстік Қазақстан және Қостанай облыстарында (44,1-46,1 пайыз) көп. Әйелдердің 10 пайыздан кемі Қызылорда, Маңғыстау және Ақтөбе облыстарында (тиісінше 7,8, 8,8 және 9,9 пайыз) кез-келген темекі бұйымдарын қолданған. Қашан болмасын темекі бұйымдарын қолданған әйелдердің 18,3 пайызы тек сигареттерді шеккен, бұл ретте олардың 5,7 пайызы сигареттер және басқа темекі бұйымдарын шеккен. Соңғы ай ішінде темекі бұйымдарынан әйелдердің 7,1 пайызы тек сигареттерді шеккен. 25-29 жас, 30-34 жас және 35-39 жастағы шамамен әйелдердің үштен бірі (32 пайызға жуық) қашан да болса кез келген темекі

– жүкті кезінде темекі шегетін әйелдер үшін жеткілікті қатер тудырады.

Алкогольді шамадан тыс қолдану оның масаңдататын, ұятты және тәуелділік туындататын қасиеттеріне байланысты денсаулық және әлеуметтік салдар үшін жағымсыз салдар қатеріне әкеп соғады. Ұзақ мерзімді перспективада алкоголь ішімдіктерін шамадан тыс қолдану жүрек-қан тамырлары жүйесінің проблемаларына, неврологиялық бұзылуларға, бауырдың ауыруына және әлеуметтік проблемаларға әкеп соғуы мүмкін. Алкоголь ішімдіктері шамадан тыс қолданатын адамдарда дамуы мүмкін созылмалы аурулардан басқа, жарақаттардың, оның ішінде жол-көлік оқиғаларының (ЖКО) нәтижесінде, себебі болады.⁶⁵⁾ Алкогольді шамадан тыс қолдану отбасылық қарым-қатынасты бұзады, балалардың тиісінше тәрбиеленуіне теріс әсер етеді және осылайша тұтастай, қоғамның көп бөлігіне жағымсыз әсер етеді.⁶⁶⁾

Қазақстанда 2015 жылғы MICS барысында бұрын және қазіргі уақытта темекі бұйымдары мен алкогольді қолдану, оларды 15-49 жастағы әйелдердің қолдану қарқыны туралы ақпарат жиналды. Бұл бөлімде негізгі нәтижелер көрсетілген.

бұйымдарын қолданған. Осы әйелдердің жас топтары және 40-44 жастағы әйелдер соңғы ай ішінде темекі бұйымдарын қолданғандар арасында (шамамен 9-11 пайыз) басымдыққа ие (ТА.1 графигі). Қашан да болса және соңғы ай ішінде темекі бұйымдарын ең жас тобы 15-19 жастағы әйелдер аз қолданған (тиісінше 8,4 және 2,3 пайыз). Кем дегенде 5 жасқа дейінгі бір баласы бар үй шаруашылығында тұратын және темекі бұйымдарын қолданған әйелдердің үлесі, балалары жоқ үй шаруашылығында тұратындарға қарағанда, төмен (тиісінше 22,0 және 30,2 пайыз), ал соңғы айда темекі шеккендер арасында олардың үлесі екі есе азайған (тиісінше 5,0 және 10,8 пайыз).

Молшылық деңгейі жоғары үй шаруашылығынан шыққан, қашан да болса темекі бұйымдарын қолданған әйелдер үлесі, әл-ауқат деңгейі төмен үй шаруашылықтары арасындағыларға қарағанда, екі есе жоғары (тиісінше 37,3 және 17,1 пайыз).

Қашан да болса темекі бұйымдарын қолданған әйелдердің арасында ұлты орыстар жартысынан (56,8 пайыз) көп, шамамен осындай жағдай соңғы ай ішінде темекі бұйымдарын қолданумен сақталды (23,4 пайыз).

Әйелдердің 73 пайызы ешқашан шекпегенін және темекі бұйымдарының қандай да бір түрін қолданбағанын айтты, бұл ретте ауылдық жерде мұндай әйелдердің үлесі қалалық әйелдерден әлдеқайда басып озады (тиісінше 83,1 және 65,2 пайыз).

⁶⁴⁾ ДДҰ. <http://www.who.int/topics/tobacco/en/>

⁶⁵⁾ ДДҰ. http://www.who.int/topics/alcohol_drinking/en/

⁶⁶⁾ ДДҰ. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs349/en/>

ТА.1 кестесі. Темекі бұйымдарын бұрын және қазіргі уақытта қолдану

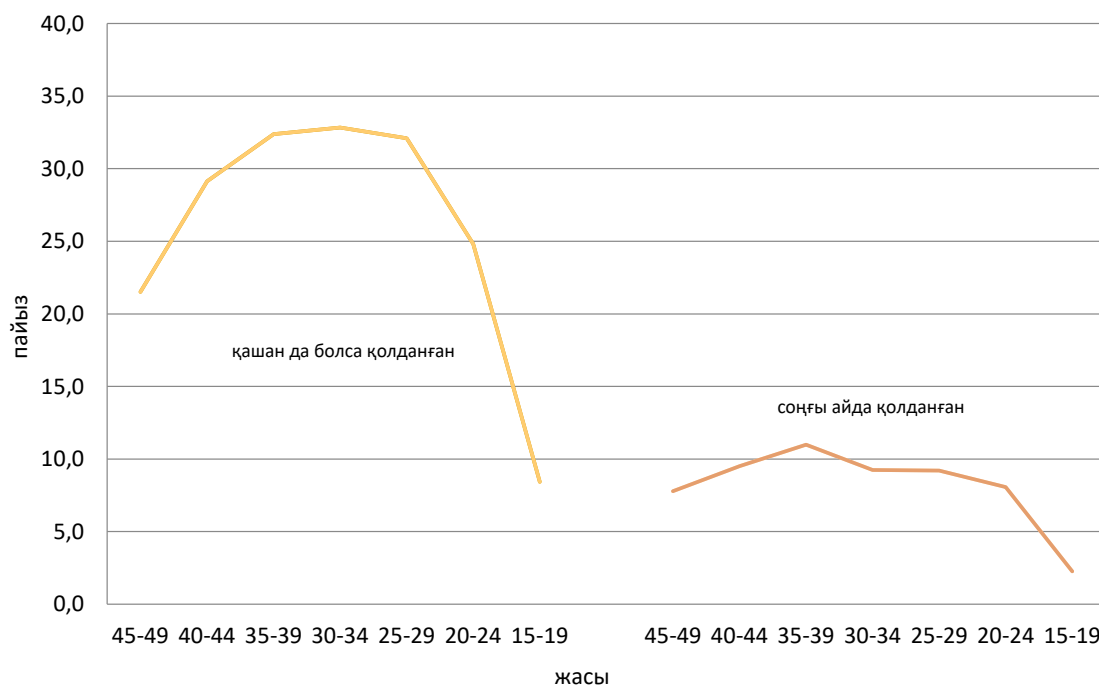
Темекі бұйымдарын қолдану моделіне қарай 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Сигареттерді ешқашан шекпеген және темекі бұйымдарын қолданбаған	Қашан да болса қолданған:				Соңғы айда кез келген уақытта темекі бұйымдарын қолданған				15-49 жастағы әйелдер саны
		тек сигареттер	сигареттер және басқа да темекі бұйымдары	тек басқа темекі бұйымдары	кез келген темекі бұйымдары	тек сигареттер	сигареттер және басқа да темекі бұйымдары	тек басқа темекі бұйымдары	кез келген темекі бұйымдары	
Барлығы	73,0	18,3	5,7	2,8	26,9	7,1	0,5	0,8	8,4	12 670
Жасы										
15-19	91,5	4,3	1,7	2,5	8,4	0,9	0,2	1,2	2,3	1 346
15-17	94,6	3,2	0,8	1,3	5,3	0,4	0,0	0,5	0,9	855
18-19	86,2	6,2	3,3	4,4	13,8	1,7	0,4	2,5	4,7	491
20-24	75,1	11,3	7,8	5,7	24,8	5,1	0,9	2,1	8,1	1 768
25-29	67,8	18,4	8,8	4,9	32,1	6,8	0,9	1,5	9,2	2 161
30-34	66,9	22,4	8,3	2,1	32,8	8,1	0,7	0,5	9,2	1 998
35-39	67,6	25,2	5,8	1,4	32,4	10,2	0,7	0,1	11,0	1 870
40-44	70,8	24,0	3,1	2,1	29,1	9,0	0,3	0,2	9,5	1 862
45-49	78,4	18,3	2,6	0,7	21,5	7,5	0,1	0,2	7,8	1 665
Өңір										
Ақмола	61,8	29,0	6,3	2,8	38,2	11,9	0,0	0,1	12,0	624
Ақтөбе	90,1	9,2	0,5	0,2	9,9	1,4	0,0	0,0	1,5	806
Алматы	63,8	26,8	7,6	1,7	36,1	11,1	0,8	1,0	12,9	1 042
Атырау	89,5	8,3	1,7	0,5	10,5	1,9	0,1	0,0	2,0	402
Батыс Қазақстан	87,1	9,5	1,8	1,5	12,8	4,6	0,1	0,1	4,8	572
Жамбыл	81,7	13,7	3,1	1,4	18,3	5,0	0,0	0,6	5,6	778
Қарағанды	62,9	25,2	7,3	4,5	37,1	12,0	0,3	0,3	12,6	1 035
Қостанай	53,8	33,4	9,2	3,5	46,1	10,5	0,4	2,1	13,0	675
Қызылорда	92,0	5,4	1,0	1,4	7,8	1,1	0,0	0,4	1,5	399
Маңғыстау	91,2	3,6	2,3	2,9	8,8	2,0	0,2	0,8	2,9	408
Оңтүстік Қазақстан	88,6	9,5	0,8	0,9	11,1	2,1	0,1	0,1	2,3	2 079
Павлодар	62,2	27,6	7,7	2,5	37,8	11,4	0,3	1,6	13,3	517
Солтүстік Қазақстан	55,1	32,9	9,2	2,8	44,8	11,8	0,3	0,6	12,7	351
Шығыс Қазақстан	66,5	20,9	8,0	4,7	33,5	8,4	0,2	1,1	9,8	880
Астана қ.	66,1	18,4	9,3	6,2	33,8	5,1	0,6	2,1	7,8	1 086
Алматы қ.	55,9	23,0	14,8	6,2	44,1	13,7	4,0	2,2	19,9	1 015
Жергілікті жер										
Қалалық	65,2	22,2	8,4	4,0	34,7	9,2	0,8	1,4	11,4	7 140
Ауылдық	83,1	13,3	2,3	1,3	16,9	4,3	0,2	0,1	4,7	5 530
Білімі										
Білімі жоқ/Бастауыш	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16
Негізгі орта	74,9	21,4	2,9	0,6	25,0	13,2	0,4	0,6	14,3	778
Жалпы орта	81,6	14,7	2,6	1,0	18,4	6,5	0,2	0,2	7,0	3 140
Техникалық және кәсіптік	70,0	21,9	6,0	2,2	30,0	8,3	0,7	0,6	9,6	3 990
Жоғары	69,5	17,3	8,1	4,9	30,4	5,4	0,7	1,4	7,5	4 745
Осы үй шаруашылығында бес жасқа дейінгі балалар кем дегенде										
біреу	77,9	15,3	4,4	2,3	22,0	4,5	0,2	0,3	5,0	5 128
жоқ	69,7	20,4	6,6	3,2	30,2	8,8	0,8	1,2	10,8	7 542
Әл-ауқат квинтили										
Өте кедей	82,8	14,9	1,7	0,5	17,1	5,5	0,1	0,1	5,7	2 276
Екінші	84,5	12,3	1,8	1,2	15,3	4,1	0,1	0,1	4,2	2 334
Орташа	75,8	17,8	4,4	1,9	24,2	7,0	0,3	0,6	7,8	2 464
Төртінші	63,4	22,5	9,6	4,5	36,6	10,0	1,1	1,6	12,6	2 708
Өте бай	62,7	22,5	9,6	5,2	37,3	8,1	1,0	1,6	10,6	2 888
Үй шаруашылығы иесінің ұлты										
Қазақтар	81,2	12,5	3,5	2,7	18,7	3,0	0,3	0,8	4,0	8 149
Орыстар	43,2	39,3	13,4	4,1	56,8	20,7	1,5	1,2	23,4	2 506
Басқалары	76,9	15,9	5,3	1,9	23,1	6,6	0,4	0,6	7,6	2 014
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 12.1-көрсеткіші - Темекі бұйымдарын қолдану

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

ТА.1 графигі. Темекі бұйымдарын бұрын және қазіргі уақытта қолдану, Қазақстан, 2015 жыл

ТА.2 кестесінде 15 жасқа дейін тұтас сигаретті алғаш рет шеккен 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық бөлінісі және шегу жиілігі бойынша әйелдердің пайыздық бөлінісі көрсетілген. Зерттеу нәтижелері Қазақстанда әйелдер арасында 15 жасқа толғанға дейін шегуді бастаудың таралуы мардымсыз: әйелдердің 0,9 пайызы ғана 15 жасқа толғанға дейін алғашқы сигаретін шеккенін көрсетті. Білім деңгейі төмен және молшылық деңгейі жоғары үй шаруашылығында тұратындар қатарындағы жас әйелдер ерте (15 жасқа дейін) шегіп бастаған. Әйелдер арасында шегу жиілігі біреу тәулігіне 1-4 сигаретпен шектелсе, әйелдердің кейбір бөлігі сигареттердің шамадан тыс санын

(10-20 және одан да көп) қолданғанымен ерекшеленеді. Әйелдердің 28,2 пайызы 24 сағат ішінде 5-ден аз сигаретпен шектелсе, ал 29,0 пайызы - 5-9 сигаретпен шектелген. Соңғы 24 сағат ішінде сигарет шеккен әйелдер арасында, 10,5 пайызы осы уақыт ішінде 20 және одан да көп сигарет қолданған (кем дегенде сигареттің тұтас қорабын). Тәулік ішінде 10-19 дана сигарет шеккен әйелдердің үлесі 32,2 пайызды құрайды. Жоғары білімі бар әйелдерге қарағанда, білім деңгейі төмен әйелдер (15,8 және 8,0 пайыз тиісінше) 24 сағат ішінде 20 және одан да көп сигареттер шеккені ықтимал.

ТА.2 кестесі. Сигареттерді қолдануды бастаған жасы және жиілігі

15 жасқа дейін тұтас сигаретті алғаш рет шеккен 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі және соңғы 24 сағатта шеккен сигарет саны бойынша бөле отырып, қазіргі уақытта шегетін әйелдердің пайыздық бөлінісі, Қазақстан, 2015 жыл

	15 жасқа дейін тұтас сигаретті алғаш рет шеккен әйелдердің пайыздық үлесі ¹⁾	15-49 жастағы әйелдердің саны	Соңғы 24 сағатта шеккен сигарет саны						Қазіргі уақытта сигарет шегетін 15-49 жастағы әйелдердің саны
			5 аз	5-9	10-19	20+	БМ/Өткізу	барлығы	
Барлығы	0,9	12 670	28,2	29,0	32,2	10,5	0,2	100,0	964
Жасы									
15-19	1,0	1 346	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	14
15-17	1,0	855	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	3
18-19	0,9	491	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	11
20-24	0,9	1 768	32,4	28,9	28,9	9,7	0,0	100,0	105
25-29	1,5	2 161	35,7	29,1	28,7	5,7	0,8	100,0	166
30-34	1,1	1 998	21,1	34,4	36,1	8,4	0,0	100,0	175
35-39	0,9	1 870	25,2	27,3	32,7	14,8	0,0	100,0	204
40-44	0,4	1 862	29,3	25,1	33,9	11,6	0,0	100,0	174
45-49	0,1	1 665	26,7	29,7	32,7	10,6	0,3	100,0	127
Өңір									
Ақмола	2,2	624	49,3	24,4	18,2	8,1	0,0	100,0	74
Ақтөбе	0,2	806	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	11
Алматы	0,4	1 042	20,5	32,5	39,4	7,5	0,0	100,0	123
Атырау	0,5	402	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	8
Батыс Қазақстан	0,0	572	(23,0)	(34,0)	(28,1)	(14,9)	(0,0)	100,0	27
Жамбыл	0,4	778	(52,6)	(12,7)	(28,8)	(5,9)	(0,0)	100,0	39
Қарағанды	0,8	1 035	40,2	22,3	19,0	17,5	1,0	100,0	127
Қостанай	2,6	675	28,0	42,7	26,9	2,3	0,0	100,0	74
Қызылорда	0,2	399	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	5
Маңғыстау	0,1	408	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	9
Оңтүстік Қазақстан	0,1	2 079	(31,9)	(20,6)	(44,5)	(2,9)	(0,0)	100,0	47
Павлодар	1,8	517	21,7	30,8	42,9	4,5	0,0	100,0	60
Солтүстік Қазақстан	1,7	351	30,7	32,9	20,8	15,6	0,0	100,0	42
Шығыс Қазақстан	2,5	880	20,1	31,9	35,2	12,8	0,0	100,0	76
Астана қ.	0,7	1 086	19,8	30,8	38,0	11,4	0,0	100,0	62
Алматы қ.	1,1	1 015	16,1	29,3	41,0	13,5	0,0	100,0	180
Жергілікті жер									
Қалалық	1,2	7 140	26,4	28,1	34,8	10,4	0,2	100,0	714
Ауылдық	0,5	5 530	33,1	31,3	24,9	10,6	0,0	100,0	250
Білімі									
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	16	-	-	-	-	-	0,0	0
Негізгі орта	2,7	778	27,3	22,3	34,7	15,8	0,0	100,0	106
Жалпы орта	0,9	3 140	25,5	24,4	38,2	11,6	0,2	100,0	211
Техникалық және кәсіптік	0,9	3 990	27,3	32,9	29,3	10,2	0,4	100,0	359
Жоғары	0,5	4 745	31,5	29,8	30,7	8,0	0,0	100,0	287
Осы үй шаруашылығында бес жасқа дейінгі балалар кем дегенде біреу жоқ	0,8 0,9	5 128 7 542	27,7 28,3	32,1 27,9	32,3 32,2	7,9 11,3	0,0 0,2	100,0 100,0	243 720
Өл-ауқат квинтили									
Өте кедей	0,6	2 276	37,8	22,3	27,4	12,5	0,0	100,0	128
Екінші	0,5	2 334	35,3	29,2	23,8	11,3	0,4	100,0	97
Орташа	0,8	2 464	23,3	31,6	32,2	13,0	0,0	100,0	179
Төртінші	1,2	2 708	24,7	32,5	31,6	11,2	0,0	100,0	299
Өте бай	1,1	2 888	28,1	26,3	38,5	6,6	0,5	100,0	261
Үй шаруашылығы иесінің ұлты									
Қазақтар	0,3	8 149	42,0	29,7	22,6	5,6	0,2	100,0	266
Орыстар	2,5	2 506	20,6	30,9	37,3	11,0	0,2	100,0	556
Басқалары	1,2	2 014	31,6	20,0	30,8	17,6	0,0	100,0	141
Өткізу/БМ	(*)	1	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100,0	1

¹⁾ MICS 12.2-көрсеткіші - 15 жасқа дейін шегу

( ) көрсеткіштер 25 -49 зерттелмеген байқауға негізделген.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

“—” осы ұяшықтағы немесе бөлімдегі 0 өлшенбеген жағдайды білдіреді.

Алкогольді қолдану

ТА.3 кестесінде 15-49 жастағы әйелдердің алкоголь ішімдіктерін қолдануы туралы деректер көрсетілген. Қазақстанда соңғы айда бір немесе бірнеше күн ішінде төрт әйелдің кем дегенде біреуі немесе 25,1 пайызы алкогольдің, ең болмаса, бір порциясын⁶⁷⁾ ішкен. Осы жас тобындағы әйелдердің 0,5 пайызы ғана алкогольді 15 жасқа толғанға дейін алғаш рет қолданған, сол уақытта әйелдердің 33,7 пайызы алкоголь ішімдіктерін ешқашан қолданбаған. Соңғы айда бір немесе бірнеше күн ішінде жас әйелдермен салыстырғанда (15-19 жастағы әйелдерге – 3,1 пайыздан, 25-29 жастағы әйелдерге – 21,7 пайызға дейін көрсеткіш құбылады), 30 жастан 49 жасқа дейінгі әйелдер (30-дан 35 пайызға

дейін көрсеткіш ауытқиды) жиірек тұтынған. Алматы қаласында шамамен 45 пайыздан, сонымен қоса Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарында соңғы ай ішінде алкогольдің ең болмаса бір порциясын тұтынған, бұл Маңғыстау облысы (3,5 пайыз) әйелдерінің ұқсас көрсеткіштерінен 7 есе, және Қызылорда, Атырау және Ақтөбе облыстарының әйелдерінен (көрсеткіш 11,7 пайыздан 13,5 пайызға дейін құбылады) - 3 есеге асады. Соңғы ай ішінде алкоголь ішімдіктерін қолданған қалалық әйелдердің үлесі, ауылдық жерлердің әйелдеріне қарағанда, біршама басым (28,8 және 20,4 пайыз тиісінше).

ТА.3 кестесі. Алкогольді қолдану

Алкогольдің бірде бір порциясын ішпеген 15-49 жастағы әйелдердің пайыздық үлесі, 15 жасқа толғанға дейін алкогольдің бір порциясын алғаш рет ішкен әйелдердің пайыздық үлесі және соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн ішінде алкогольдің ең болмаса бір порциясын ішкен әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Әйелдердің пайыздық үлесі, олар:			15-49 жастағы әйелдердің саны
	алкогольдің бірде бір порциясын ішпеген	15 жасқа толғанға дейін алкогольдің бір порциясын алғаш рет ішкен ¹⁾	соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн ішінде алкогольдің ең болмаса бір порциясын ішкен ²⁾	
Барлығы	33,7	0,5	25,1	12 670
Жасы				
15-19	83,8	1,1	3,1	1 346
15-17	91,2	1,4	,8	855
18-19	71,0	0,5	7,2	491
20-24	46,8	0,6	13,6	1 768
25-29	30,4	0,7	21,7	2 161
30-34	24,6	0,5	30,0	1 998
35-39	22,8	0,3	31,3	1 870
40-44	19,6	0,2	35,7	1 862
45-49	22,3	0,2	34,7	1 665
Өңір				
Ақмола	23,1	1,4	31,9	624
Ақтөбе	53,1	0,1	13,5	806
Алматы	33,5	0,0	26,2	1 042
Атырау	49,2	0,1	12,0	402
Батыс Қазақстан	37,6	0,1	19,8	572
Жамбыл	38,9	0,3	20,9	778
Қарағанды	27,7	0,8	27,1	1 035
Қостанай	13,4	1,0	44,6	675
Қызылорда	43,5	0,1	11,7	399
Маңғыстау	71,2	0,3	5,7	408
Оңтүстік Қазақстан	44,0	0,0	18,7	2 079
Павлодар	26,7	0,8	22,5	517
Солтүстік Қазақстан	12,5	1,9	45,4	351
Шығыс Қазақстан	26,0	1,4	34,3	880
Астана қ.	26,8	0,6	18,9	1 086
Алматы қ.	16,9	0,4	44,6	1 015
Жергілікті жер				
Қалалық	26,7	0,6	28,8	7 140
Ауылдық	42,7	0,3	20,4	5 530
Білімі				
Білімі жоқ/ Бастауыш	(*)	(*)	(*)	16
Негізгі орта	48,2	1,3	22,3	778
Жалпы орта	42,0	0,5	21,0	3 140
Техникалық және кәсіптік	32,0	0,5	27,5	3 990
Жоғары	27,0	0,4	26,3	4 745

⁶⁷⁾ Стандартты доза/порцияда таза алкогольдің шамамен 10 граммы бар, бірақ бұл мән әр түрлі елдерде әр түрлі болуы мүмкін. MICS сұрақнамасында алкогольдің бір порциясы болып МИКЗ бір сыраның бөлігі немесе бөтелкесі, бір шыны шарап немесе коньяк, арақ, виски немесе ром бір шынысы болып саналады.

	Әйелдердің пайыздық үлесі, олар:			15-49 жастағы әйелдердің саны
	алкогольдің бірде бір порциясын ішпеген	15 жасқа толғанға дейін алкогольдің бір порциясын алғаш рет ішкен ¹⁾	соңғы ай ішінде бір немесе бірнеше күн ішінде алкогольдің ең болмаса бір порциясын ішкен ²⁾	
Әл-ауқат квинтили				
Өте кедей	39,6	0,4	22,9	2 276
Екінші	43,2	0,3	18,2	2 334
Орташа	38,5	0,6	23,4	2 464
Төртінші	26,6	0,4	30,0	2 708
Өте бай	23,8	0,7	29,4	2 888
Үй шаруашылығы иесінің ұлты				
Қазақтар	38,9	0,1	19,8	8 149
Орыстар	12,4	1,6	43,8	2 506
Басқалары	38,9	0,7	23,5	2 014
Өткізу/БМ	(*)	(*)	(*)	1

¹⁾ MICS 12.4-көрсеткіші – 15 жасқа дейін алкогольді қолдану.

²⁾ MICS 12.3-көрсеткіші - Алкогольді қолдану.

(*) көрсеткіштер кемінде 25 өлшенбеген байқауларға негізделген.

А қосымша. Іріктемені құру

Осы Қосымшада Қазақстандағы 2015 жылғы MICS үшін іріктеменің негізгі сипаттамалары жазылған. Іріктемені құру нысаналы іріктеменің көлемін, іріктемені бөлуді, іріктеменің негізін және іріктемелі жиынтықтың тізімін құруды, аумақтық бірліктерді іріктеуді, іріктеменің сатыларын, іріктеме салмағын стратификациялау және есебін қамтиды.

Қазақстанда 2015 жылғы MICS өткізу үшін іріктемені құрудың негізгі міндеті қалалық және ауылдық жерлер, сондай-ақ елдің 16 әкімшілік аумағы (14 облыс және 2 қала): Ақмола, Ақтөбе, Алматы,

Іріктеменің көлемі мен бөлінуі

Қазақстанда 2015 жылғы MICS үшін іріктеме көлемін айқындау кезінде алдымен 2010-2011 жылдардағы іріктеме дизайны және нақтылықтың өзіндік деңгейі зерттелді. Бағалаудың географиялық домендері MICS 2010-2011 жылдардағы секілді болды. 2015 жылғы MICS үшін іріктеме көлемін бағалау кезінде негізгі көрсеткіш болып «қазіргі уақытта ресми түрде некедегі немесе ресми емес одақтағы контрацептив пайдаланатын әйелдердің пайызы» таңдап алынды.

Келесі формула өңірлік деңгейде осы көрсеткіш бойынша іріктеменің талап етілетін көлемін бағалау үшін пайдаланылды:

$$n = \frac{4r(1-r)(deft)}{[(0,12r)^2(pb)(AveSize)(RR)]}$$

мұндағы,

- n – үй шаруашылықтарының санымен көрсетілген іріктеменің талап етілетін көлемі
- 4 сенімділіктің 95 пайызына қол жеткізу үшін факторлардың бірі болып табылады
- r – контрацептивті пайдаланатын әйелдердің пайыздық үлесі (өңірлер бойынша)
- RR – жауаптардың күтілетін деңгейі
- $deff$ – нәтиже дизайнының қысқартылған мәні
- $0,12r$ – өңір үшін ақаулықтың жол берілетін шегі (максималды салыстырмалы қатеге сәйкес 12,0 пайыз)
- pb – r көрсеткіші негізделетін халықтың жалпы санының пайызы
- $AveSize$ – үй шаруашылықтарының орташа саны (үй шаруашылықтары мүшелерінің саны).

Атырау, Батыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Маңғыстау, Оңтүстік Қазақстан, Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан, облыстары мен Астана және Алматы қалалары бойынша ұлттық деңгейде көрсеткіштердің көпшілігі бойынша статистикалық сенімді баға алу болды. 14 өңір мен 2 қала – Астана және Алматының әрбіреуінде қалалық және ауылдық аудандар іріктеменің бір қабаты ретінде айқындалды.

Зерттеу іріктемесі үшін топтық іріктеменің екі сатылы, көп қабатты тәсілі пайдаланылды.

Параметрлердің мәні өңірге байланысты өзгеру мүмкіндігін атап өткен жөн. Салыстырмалы ақаулықтың ұсынылатын мәні осы формулада пайдаланылатын максималды мәннен 0,05-тен 0,12 максималды мәнімен салыстырғанда әдеттегідей 0,12 (12 пайыз) құрайды. $deff$ (нәтиже дизайны) алдыңғы зерттеулерден бағалаулар негізінде айқындалды, r мәні (қазіргі уақытта контрацептиваны пайдаланатын әйелдердің пайыздық үлесі) әрбір өңір үшін 0,35-тен 0,73 пайызға дейінді құрады, және $AveSize$ мәні (үй шаруашылықтарының орташа көлемі) 2,8-ден 4,6 адамға дейінгі (2009 жылғы Халық санағы негізінде) құрады. Осы формуланы пайдалана отырып әрбір өңір үшін іріктеменің қажетті көлемі сандарды дөңгелетуді есепке ала отырып, 880-нен 1280 үй шаруашылықтары арасында құбылды, бұл жалпы 16800 үй шаруашылығын береді ($SD.1$ кестесі).

Қазақстанда 2015 жылғы MICS үшін бір кластерде іріктеп алынған үй шаруашылықтарының саны 20 үй шаруашылығы деңгейінде, барлық жұмыстарды бір кластерде аяқтау үшін әрбір командаға талап етілетіндей дизайн-нәтиже, бюджеттің болуы және уақытты қосқанда, бірқатар түсініктерге сүйене отырып айқындалды. Бұл 840 кластер мен 16800 үй шаруашылықтарынан жалпы іріктемеге әкелді. Әрбір өңірде іріктеме қалалық және ауылдық аумақтар арасында әрбір стратадағы үй шаруашылықтарының санына пропорционалды түрде бөлінді. $SD1$ кестесі кластерлер (іріктеме сегменттері) мен үй шаруашылықтарын өңірлер, қалалық және ауылдық страталар бойынша бөлуді көрсетеді.

SD.1 кестесі. Іріктеме кластерлері мен үй шаруашылықтарын Қазақстанда 2015ж. MICS үшін өңірлер, қалалық және ауылдық жерлер бойынша бөлу

Өңірлер	Кластерлер саны (ІББ)			Үй шаруашылықтарының саны		
	қалалық жер	ауылдық жер	барлығы	қалалық жер	ауылдық жер	барлығы
Қазақстан	538	302	840	10 760	6 040	16 800
Ақмола	34	30	64	680	600	1 280
Ақтөбе	30	14	44	600	280	880
Алматы	14	32	46	280	640	920
Атырау	28	16	44	560	320	880
Батыс Қазақстан	28	20	48	560	400	960
Жамбыл	24	22	46	480	440	920
Қарағанды	46	10	56	920	200	1 120
Қостанай	38	26	64	760	520	1 280
Қызылорда	20	24	44	400	480	880
Маңғыстау	28	16	44	560	320	880
Оңтүстік Қазақстан	24	20	44	480	400	880
Павлодар	44	16	60	880	320	1 200
Солтүстік Қазақстан	30	34	64	600	680	1 280
Шығыс Қазақстан	38	22	60	760	440	1 200
Астана қаласы	48		48	960		960
Алматы қаласы	64		64	1 280		1 280

Іріктеме негізі және кластерлерді таңдау

MICS сияқты үй шаруашылықтарын ұлттық зерттеу үшін іріктеме негізі әдеттегідей соңғы Халық санағынан ақпарат пен картографиялық материалдарға негізделеді.

Қазақстандағы соңғы халық санағы ҚР ҰЭМ Статистика комитетімен (бұрынғы – Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі) 2009 жылғы наурызда өткізілді. Бұл мақсаттар үшін Қазақстан аумағы 1672 санақ бөлімдеріне, 13419 нұсқамалық учаскеге және 55 540 есептеу учаскелеріне бөлінді. Әрбір нұсқамалық учаске орташа 1200 адамды, ал әрбір есептеу учаскесі орташа 300 адамды қамтыды.

Елде халық санағының барлық учаскелерінің аясы қолжетімді болғандықтан іріктеменің бастапқы бірлігі (ІББ) ретінде Қазақстанда 2015 жылғы MICS үшін санақтың есептеу учаскелері қарастырылатын болады деп шешілді. 2015 жылғы MICS үшін стратификацияланған екі сатылы іріктеме жоспары пайдаланылды.

2015 жылғы MICS үшін іріктеме дизайнының

Тізімді құру

Іріктеме негізі (2009 жылғы Халық санағының тізімі) ескіргендіктен барлық іріктеп алынған есептеу учаскелерінде үй шаруашылықтарын іріктеу үшін үй шаруашылықтарының жаңа тізімі құрылды.

2015 жылғы MICS іріктемесіне түскен 2009 жылғы Халық санағының есептеу учаскелерінде орналасқан үй шаруашылықтарының тізімін өзектендіру мақсатында Қазақстанда 2015 жылғы MICS дайындық жұмыстарының маңызды кезеңдерінің бірі ретінде үй шаруашылықтарының карталары мен тізімін құру бойынша жұмыстар жүргізу шешімі қабылданды.

Статистика комитеті аумақтық статистика департаменттерінің қызметкерлерінен әр топта 2 (яғни жалпы алғанда 118 адам) адамнан тұратын 59 листингтік команда қалыптастырды. Әрбір

тиімділігін арттыру мақсатында іріктеме негізі мүмкіндігінше біркелкі болып табылған страталарға бөлінді. Страталар екі қала - Астана және Алматыға қосымша, қалалық/ауылдық бөліністер бойынша 14 өңірге жоғарыда көрсетілген географиялық бөлініске үйлесімді болды.

Іріктеме өткізудің бірінші кезеңінде есептеу учаскелері өлшеміне ықтималдығы келетін 30 стратаның (16 страта қалалық жерлер бойынша – 14 өңір және 2 қала бойынша және 14 – ауылдық жерлер бойынша) әрбіреуінде жүйелі түрде іріктеме негізінде есептеу учаскелерінің реттелген тізімінен іріктеп алынды. Есептеу учаскелері үшін өлшем көрсеткіштері 2009 жылғы Халық санағының іріктемесі негізінде шыққан үй шаруашылықтарының санына негізделді. Халық санағының есептеу учаскелері әрбір страта шегінде белгісіз географиялық қабатталуды орнатуға және өңірдің барлық бөліктері үшін іріктемені пропорционалды бөлуді қамтамасыз ету үшін географиялық тұрғыдан реттелді.

команда екі адамнан: бір үй шаруашылықтарының тізімін құраушы – листер және бір картографтан тұрды. Әрбір өңірде командалар саны мен листингті жүргізу күнінің саны кластерлер саны мен олардағы үй шаруашылықтарының санына, сондай-ақ елді-мекендер арасындағы ара қашықтыққа қарай сараланды (SD.2 кестесі).

Барлығы іріктемеде 840 кластер саналды және жалпы, әрбір команда барлық жұмыс кезеңінде орташа 14,2 кластерді қамтыды. Әрбір өңірде командалар жұмысын статистика департаменттерінен супервайзерлер (барлығы 16 адам) үйлестірді.

SD.2 кестесі. Командалар мен өңірлер бойынша листинг өткізу күндерінің саны

	ИББ (СУ) саны	Командалар саны	Командалар мүшелерінің саны	Орташа күндер саны	Іріктелген үй шаруашылықтарының саны (іріктеме көлемі)
Қазақстан	840	59	118	20,7	16 780
Ақмола	64	5	10	20	1 280
Ақтөбе	44	3	6	21	880
Алматы	46	3	6	21	920
Атырау	44	3	6	21	880
Батыс Қазақстан	48	3	6	21	960
Жамбыл	46	3	6	21	920
Қарағанды	58	4	8	21	1 120
Қостанай	64	5	10	20	1 280
Қызылорда	44	3	6	21	880
Маңғыстау	44	3	6	21	880
Оңтүстік Қазақстан	44	4	8	21	880
Павлодар	60	4	8	21	1 200
Солтүстік Қазақстан	64	5	10	20	1 280
Шығыс Қазақстан	60	4	8	21	1 200
Астана қ.	48	3	6	20	960
Алматы қ	64	4	8	20	1 280

ЮНИСЕФ-тің листинг бойынша стандартты нұсқаулығы және MICS-5 үшін листингке арналған нысандар Қазақстанда 2015 жылғы MICS үшін бейімделді және қазақ және орыс тілдерінде тираждалды.

2015 жылғы 07-10 шілде аралығында Статистика комитетінің қызметкерлері, ЮНИСЕФ елдік кеңсесінің қызметкерлері қатысқан листерлер командасын оқыту бойынша семинар-тренинг ұйымдастырылды, одан басқа ЮНИСЕФ Өңірлік офісінен консультант пен Қырғыстан ЮНИСЕФ-тен консультанты шақырылды.

2015 жылғы 13 шілде мен 04 тамыз аралығында Статистика комитеті бекіткен графикке сәйкес 2015 жылғы MICS үшін кластерлер бойынша үй шаруашылықтарының карталары мен тізімін құрастыру бойынша жұмыстар жүргізілді.

Супервайзерлер командалардың кластерлер бойынша қозғалудың оңтайлы бағыттарын әзірледі және әрбір команданың өңірдегі жұмысының сапасына тиісті бақылау мен мониторингін жүзеге асырды. Әрбір команда 2009 жылғы Халық санағының картографиялық материалдарымен және қажетті жағдайда есептеу учаскесінің (кластерінің) шекарасын табу үшін листерлер пайдаланған 2009 жылғы Халық санағының Ұйымдастырушылық жоспарларының №3 нысаны «Нұсқаулық және есептеу учаскелерінің құрылымымен» қамтамасыз етілді. Есептеу учаскелерінің шекараларын нақтылау және оларды нақтылау бойынша түсініксіз болған проблемалар кезінде супервайзерлер жергілікті билік органдарымен жергілікті жерлерде байланыс орнатып, туындаған мәселелерді жедел шешті. Листерлердің әрбір командасы есептеу учаскесінің әрбір үй шаруашылығына барып, оларды «Үй шаруашылықтарының тізімін құру бойынша нысанға» енгізді, бұл ретте құрылыстың орналасқан мекенжайын, нысанның тұрғын және тұрғын емес және басқа да қажетті атрибуттарын белгіледі.

Листинг кезінде Астана және Алматы сияқты үлкен қалаларда және кейбір облыс орталықтарында есептеу учаскелерінің аумақтарында 2009 жылғы Халық санағы кезінде болмаған және Санақтың ұйымдық жоспарларында да жоқ тұрғын және тұрғын емес жаңа құрылыстар пайда болғаны белгілі болды. Осындай есептеу учаскелерінде 300-ден біршама астам үй шаруашылықтары саналды. Осыған байланысты осындай есептеу учаскелерінде Листинг бойынша нұсқаулыққа сәйкес сегменттеу жүргізілді.

Листинг кезінде тұтас шағын аудан немесе ауыл тұрғындары мемлекеттік саясатқа байланысты көшірілгені белгілі болды: қолайсыз экологиялық ахуалмен жерлерден, сондай-ақ әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштері төмен жерлерден тұрғындар даму әлеуеті анағұрлым жоғары елді мекендерге көшірілді; кейбір үй құрылыстары олардың апаттылығына-көнелілігі салдарынан бұзылды. Мұндай кластерлерде үй шаруашылықтарының саны 25-ке жетпеді, осыған байланысты командаларға бір нұсқаулық учаскесі шегінде көршілес есептеу учаскесінде листинг жүргізуге және оларды бір кластерге біріктіруге тура келді.

Супарвайзерлер сонымен қатар листинг блйынша барлық ақпаратты жинауды және АЕО РМК –ға көшірмесімен Статистика комитетіне жолдау үшін листинг бойынша сызбалық карталарды қоса алғанда нысандар түпнұсқаларын сканерлеуді және орталық кеңсемен кері байланысты қамтамасыз етуді жүзеге асырды.

Өзектендіруге жататын 840 кластерден Қарағанды облысының аумағында орналасқан №338 кластер аталған аумақ Ресей Федерациясының ұзақмерзімді жалға алуында және оның юрисдикциясында болғандықтан қолжетімсіз болды.

Осылайша, 2015 жылғы MICS іріктемеге түскен 840 кластерден нақты зерттеуге 839 кластер ілікті.

Жалпы сегментациялау бойынша жұмыстар

іріктеменің 18 үлкен санақ учаскелерінде жүргізілді. Әрбір санақ учаскесі одан да ұсақ сегменттерге бөлінгеннен кейін, пропорционалдық өлшеміне сәйкес ықтималдығымен іріктелді. Жалпы

елде сегментацияға дейін саналған 7255 үй шаруашылықтарынан үй шаруашылықтарының тізіміне іріктелген сегментациядан кейін 2087 үй шаруашылықтары қосылды (SD.3 кестесі).

SD.3 кестесі. Өңірлер бойынша сегменттелген кластерлер саны

өңір	Өңірлер кодтары	Кластерлер нөмірлері	Сегменттеуге дейінгі үй шаруашылықтарының саны	Іріктілген сегменттердегі үй шаруашылықтарының саны	Барлығы
Қазақстан	00	x	7 255	2 087	18
Атырау	04	181	754	180	1
Жамбыл	06	258	202	72	1
Оңтүстік Қазақстан	11	533	376	56	1
Солтүстік Қазақстан	13	610	277	89	1
Шығыс Қазақстан	14	671	258	178	1
Астана қаласы	15	x	3 860	1 018	8
		729	656	160	
		740	417	83	
		755	609	107	
		756	267	172	
		757	268	100	
		765	858	170	
		766	498	113	
		769	287	113	
Алматы қаласы	16		1 528	494	5
		800	417	112	
		808	227	113	
		825	291	77	
		831	288	52	
		835	305	140	

Үй шаруашылықтарын іріктеу

Командалар тізімді жасау бойынша жергілікті жерлерде әрбір есептеу учаскелері бойынша үй шаруашылықтарының тізімін дайындады. Одан әрі үй шаруашылықтары аумақтық статистика департаменттерінің кеңселерінде тізбекті түрде 1-ден

n –ге дейін нөмірленді (әрбір есептеу және сегменттеу учаскесінде және сегментте үй шаруашылықтарының жалпы саны), ол жерде әрбір есептеу учаскесінен кездейсоқ жүйелі іріктеу рәсімінің көмегімен 20 үй шаруашылығын іріктеу жүргізілді.

Іріктеме салмағын есептеу

Қазақстанда 2015 жылғы MICS-дан іріктеме бағасы халық үшін көрнекі болуы үшін деректерде іріктеме салмағына немесе таралу коэффициентіне көбейту қажет. Іріктеменің әрбір үй шаруашылығы үшін базалық салмақ іріктеу ықтималдығының кері шамасына тең болады (ықтималдықты іріктеменің әрбір кезеңінде көбейту арқылы есептеледі). Үй шаруашылықтарының салмағы деректер файлдарында іріктеме үй шаруашылықтарының әрбір жазбаларына қоса берілді. Одан басқа әйелдер үшін салмақ пен бес жасқа дейінгі балалар үшін салмақ тиісті түрде есептелді.

Қазақстанда 2015 жылғы MICS үшін іріктеме өзіміз салмақтаған болып табылмайды. Пропорционалды емес үй шаруашылықтары әрбір өңірге өлшемдерінің айырмашылықтарына байланысты іріктеменің әртүрлі үлесі пайдаланылды. Осы себептен іріктеме салмағы есептелді, олар зерттеу барысында алынған деректерді кейінгі талдау кезінде пайдаланылды.

Салмақтық мәннің негізгі компоненті (h) және ИББ (i) жеке стратада үй шаруашылығын іріктеу кезінде пайдаланылған іріктеме үлесінің кері шамасы болып табылады:

$$W_{hi} = \frac{1}{f_{hi}}$$

f_{hi} бөлімі h стратадағы i іріктелген ИББ үшін үй шаруашылығының іріктеме үлесі – әрбір іріктелген стратада іріктеменің әрбір сатысында іріктеме ықтималдығының көбейтіндісі :

$$f_{hi} = p_{1hi} \times p_{2hi} \times p_{3hi}$$

Мұндағы p_{shi} – h іріктелген стратадағы i іріктелген ИББ үшін s сатысындағы байқау бірлігін іріктеу ықтималдығы. Іріктеме дизайнының негізінде аталған ықтималдықтар былайша есептелді:

$$p_{1hi} = \frac{n_h \times M_{hi}}{M_h}$$

n_h – h стратасында таңдалған іріктелген ИББ саны

M_{hi} – h стратасында i іріктелген ИББ үшін 2009 жылғы Халық санағындағы үй шаруашылықтарының саны

M_h – h стратасы үшін 2009 жылғы Халық санағындағы үй шаруашылықтарының жалпы саны

p_{2hi} = h стратасында i іріктелген ІББ-де көрсетілген ІББ үлесі (сегменттелген ІББ үшін); сегменттелмеген ІББ үшін - $p_{2hi} = 1$

$$p_{zhi} = \frac{20}{M'_{hi}}$$

M'_{hi} = h стратасында i іріктелген ІББ –те көрсетілген үй шаруашылықтарының саны

Іріктеменің бірінші кезеңінде пайдаланылған іріктеме негізінде 2009 жылғы халық санағынан есептеу учаскесінде (ІББ) үй шаруашылықтарының саны және өзектендірілген үй шаруашылықтарының тізімінен алынған есептеу учаскесіндегі үй шаруашылықтарының саны әдеттегідей сәйкес келмейтіндіктен әрбір іріктеп алынған есептеу учаскесіндегі (кластерінде) үй шаруашылықтары үшін іріктеудің жеке ықтималдығы есептелді.

Іріктеме салмағын есептеудің түпкілікті компоненті үй шаруашылықтары сұрақнамалары мен жеке сұрақнамалар үшін жауап жоқтардың деңгейін есепке алады. Әрбір стратада үй шаруашылықтарының сұрақнамалары үшін жауап жоқтарды есепке ала отырып түзетудің мәні мынаған тең:

$$\frac{1}{RR_h}$$

мұндағы, RR_h – h стратасында далалық жұмыстар нәтижелері бойынша жұмыс басты деп танылған іріктеп алынған үй шаруашылықтарының санынан h стратасында пікіртерім алынған үй шаруашылықтары санының үлесі ретінде анықталатын h стратасындағы іріктеп алынған үй шаруашылықтары үшін жауап деңгейі.

Осылайша, әрбір страта үшін жеке деңгейде жауап жоқтарды есепке ала отырып түзетулер (әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалар) мынаған тең:

$$\frac{1}{RR_h}$$

мұндағы RR_h – сәтті пікіртерім алынған h стратасында іріктеп алынған үй шаруашылықтарындағы өлшемшарттар бойынша сәйкес келетін адамдар (әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалар) үлесі ретінде айқындалатын h стратасындағы жеке сұрақнамалар үшін жауаптар деңгейі.

Далалық жұмыстар аяқталған соң әрбір іріктеп алынған страта үшін жауаптар коэффициенті

есептелді. Бұл коэффициенттер әрбір кластер үшін есептеп шығарылған іріктеме салмағын түзету үшін пайдаланылды. Қазақстанда 2015 жылғы MICS үшін жауаптар коэффициенті осы есептегі НН-1 кестесінде ұсынылған.

Әйелдер үшін жеке сұрақнамалар және 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамалар үшін жауап жоқтарды есепке ала отырып түзету коэффициенттері үй шаруашылықтарының түзетілген салмақтарына қолданылады. Өлшемшарттарға жауап беретін әйелдер саны мен 5 жасқа дейінгі балалар саны пікіртерім алынған үй шаруашылықтарының сұрақнамаларындағы үй шаруашылықтары мүшелерінің тізімінен алынды.

Үй шаруашылықтары үшін есептеу салмағы іріктеме ықтималдығының кері мәнін әрбір есептеу учаскесі үшін жауап жоқтарды есепке ала отырып түзету коэффициентіне көбейту арқылы есептелді. Одан кейін осы салмақтар ұлттық деңгейде іріктеменің жалпы көлеміне тең пікіртерім алынған байқау бірлігінің салмақталған сомасын алу мақсатында стандартталды (немесе нормаға келтірілді). Нормаға келтіру операциясы жоғарыда айтылған есептеу салмақтарын (жауап жоқтарды есепке ала отырып түзетілген) ұлттық деңгейде орташа есептеу салмағына бөлу арқылы орындалады. Бұл үшін іріктеме салмағын үй шаруашылықтарының салмақталған жалпы санына бөлінген ұлттық деңгейде үй шаруашылықтарының салмақталмаған санына тең тұрақты коэффициентке көбейту қажет (жауап жоқтарды есепке ала отырып түзетілген іріктеменің толық салмағын пайдалана отырып). Стандарттаудың осыған ұқсас операциясы әйелдер үшін жеке сұрақнамалар үшін және 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамалар үшін стандартталған салмақты алу мақсатында орындалды. 839 іріктеп алынған есептеу учаскелеріндегі (кластерлердегі) түзетілген (қалыпқа келтірілген) салмақтар 0,078982831 ден 15,69742236-ге дейін құбылды.

Стандартталған іріктеме салмағы кейінгі талдауы әр үй шаруашылығының, әйелдер мен 5 жасқа дейінгі балалардың осы салмағының көмегімен салмақтау арқылы жүргізілген барлық деректер массивіне қосылды.

В қосымша. Зерттеу жүргізуде жұмысқа тартылған қызметкерлер тізімі

Басқарушы құрам

Нұрболат Айдапкелов, Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі (бұдан әрі – ҚР ҰЭМ) Статистика комитетінің төрағасы 2016 жылғы 26 мамырдан бастап ;

Әлихан Смайылов, ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің төрағасы 2015 жылғы 11 желтоқсанға дейін;

Айдын Ашуев, ҚР ҰЭМ Статистика комитеті төрағасының орынбасары 2015 жылғы 31 желтоқсанға дейін;

Бақытбек Иманәлиев, ҚР ҰЭМ Статистика комитеті төрағасының орынбасары 2016 жылғы 26 мамырға дейін;

Қайрат Орынханов, ҚР ҰЭМ Статистика комитеті төрағасының орынбасары 2015 жылғы 25 желтоқсаннан бастап;

Гүлмира Қарауылова, ҚР ҰЭМ Статистика комитеті Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасының басшысы.

ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің қызметкерлері

Жұлдыз Айдарбекова, Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасы;

Сабырова Жанар, Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасы;

Гүлжан Дәуренбекова, Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасы;

Гүлмира Маханбетова, Әлеуметтік және

демографиялық статистика басқармасы;

Болат Ақылов, Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасы;

Ерболат Мұсабек, Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасы;

Қозбанов Жандос, Тіркегімдер басқармасы.

Халықаралық ұйымдар

Юрий Оксамитный, БҰҰ Балалар қорының (ЮНИСЕФ) Қазақстандағы өкілі;

Атилла Ханчиоглу, ЮНИСЕФ (Нью-Йорк, АҚШ) Штаб-пәтері МИКЗ жаһандық үйлестірушісі;

Түргай Уналан, қызметкер ЮНИСЕФ (АҚШ) Штаб-пәтерінің қызметкері;

Ивана Бжелич, қызметкер ЮНИСЕФ (АҚШ) Штаб-пәтерінің қызметкері;

Ядигар Коскун, қызметкер ЮНИСЕФ (АҚШ) Штаб-пәтерінің қызметкері;

Сираж Махмудлу, Мониторинг және бағалау мәселелері жөніндегі маман/ МИКЗ Өңірлік үйлестірушісі, Орталық және Шығыс Еуропа және ТМД елдері үшін ЮНИСЕФ Өңірлік кеңсесі;

Теута Халими, мониторинг мәселелері жөніндегі үйлестіруші, Орталық және Шығыс Еуропа және ТМД

елдері үшін ЮНИСЕФ Өңірлік кеңсесі ;

Фиакра Макаси, БҰҰ Қазақстандағы Балалар қоры (ЮНИСЕФ) төрағасының орынбасары;

Жанар Сагимбаева, МИКЗ жобасының үйлестірушісі, Қазақстандағы ЮНИСЕФ бағдарламаларын мониторингілеу және бағалау мәселелері жөніндегі маман;

Раимбек Сисемалиев, Қазақстандағы ЮНПФА атқарушы өкілі;

Ғазиза Молдақұлова, Қазақстандағы ЮНПФА тұрғын халық және даму бойынша бағдарламалар үйлестірушісі;

Гүлнәр Қоқанова – Қазақстандағы ЮНИСЕФ атынан MICS мәселелері жөніндегі ұлттық консультант;

Диляра Бейсенова – Қазақстандағы ЮНИСЕФ атынан MICS өткізу жөніндегі ассистент.

Халықаралық консультанттар

Ахмет Синан Тюркулмаз, іріктеме жөніндегі маман, МИКЗ мәселелері бойынша ЮНИСЕФ өңірлік консультанты;

Ана Абдельбасит, үй шаруашылықтарын зерттеу жөніндегі маман, МИКЗ мәселелері бойынша ЮНИСЕФ өңірлік консультанты;

Ханс Петтерссон, іріктеме жөніндегі маман, МИКЗ мәселелері бойынша ЮНИСЕФ өңірлік консультанты;

Ихтиёр Холматов, деректерді өңдеу жөніндегі маман, МИКЗ мәселелері бойынша ЮНИСЕФ өңірлік консультанты;

Исмет Коч, іріктеме жөніндегі маман, МИКЗ мәселелері бойынша ЮНИСЕФ өңірлік консультанты;

Лариса Праслова, үй шаруашылықтарын зерттеу жөніндегі маман, МИКЗ мәселелері бойынша ЮНИСЕФ өңірлік консультанты.

ҚР ҰЭМ Статистика комитеті «Ақпараттық - есептеу орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорны қызметкерлері («АЕО» ШЖҚ РМК)

Қазғанбаев Эльдар, ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің АЕО ШЖҚ РМК директоры;

Рахметов Нұрлыбек, МИКЗ жобасының үйлестірушісі - ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің АЕО ШЖҚ РМК директорының орынбасары;

Ғабдуллина Әсем, деректерді енгізу және өңдеу жөніндегі үйлестіруші, ақпараттық-статистикалық жүйелерді сүйемелдеу департаментінің директоры;

Хамит Ақжібек, бюджет қаражатын есепке алуды жүргізу, бухгалтер;

Ұршықова Гүлден, заңгер;
 Дауылбаева Сәуле, іріктеме жөніндегі сарапшы;
 Байтен Қанатбек, материалдар мен

жабдықтарға жауапты;
 Думан Есілбаев, жүргізуші

Деректерді енгізу және өңдеу жөніндегі қызметкерлер (ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің АЕО ШЖҚ РМК)

Қапышева Айгүл, деректерді CSPRO-ға енгізу және SPSS шығару жөніндегі бағдарламашы, ақпараттық қамтамасыз ету бөлімінің бастығы;

Супервайзер	Редакторлар	Әкімші
Писоцкая Марина	Агайсина Салима Страхолис Светлана	Ерғалиева Жанар
Деректерді енгізу жөніндегі операторлар		
Әбілқасымова Анна Жабагина Қарлығаш Балтаева Жазира Бейсембаева Данагүл Қожамсүгірова Индира	Абдрашова Айнұр Икбаева Балауса Қасым Дәулет Бекенова Айгүл Ғалымжанқызы Меруерт	

Далалық жұмыстарды жүзеге асырған облыстар командалары

Ақмола облысы

Ерғалиев Расул, супервайзер
 Мирендинова Салтанат, редактор
 Ибышева Айтжан, интервьюер
 Олжабаева Шұға, интервьюер
 Құрманғалиева Гүлнар, интервьюер
 Төрежанова Ләззат, интервьюер
 Таушкеев Самат, өлшеуші

Ақтөбе облысы

Бейісов Жолдасқали, супервайзер
 Әбілжанова Гүлмира, редактор
 Жаманбаева Амангүл, интервьюер
 Қамысбаева Жанар, интервьюер
 Баймашева Жанна, интервьюер
 Өтемұратова Амангүл, интервьюер
 Бекмағамбетов Дамирлан, өлшеуші

Алматы облысы

Малоголовая Светлана, супервайзер
 Симонова Людмила, редактор
 Капанова Гүлнара, интервьюер
 Августханова Гүлжан, интервьюер
 Молдағұлова Динара, интервьюер
 Исаева Маржан, интервьюер
 Малкаров Юруслан, өлшеуші

Атырау облысы

Есжанова Айнаш, супервайзер
 Мұқышева Жанаргүл, редактор
 Орынбаева Айгул, интервьюер
 Құсайынова Ботагөз, интервьюер
 Құрманова Гүлназ, интервьюер
 Кейкешева Жанар, интервьюер
 Жексенов Әділбек, өлшеуші

Батыс Қазақстан облысы

Жұманов Аманжан, супервайзер
 Арыстанәлиева Роза, редактор
 Шайхиева Онайша, интервьюер
 Зиеденова Жемісханым, интервьюер
 Омарова Әсел, интервьюер
 Алдамжарова Ақерке, интервьюер
 Аренов Қайсар, өлшеуші

Жамбыл облысы

Шевцова Инга, супервайзер
 Айдарханова Ұлмекен, редактор
 Ұстабаева Жанат, интервьюер
 Құрманбекова Жаңыл, интервьюер
 Рахимова Мүбара, интервьюер
 Жақыпова Айжан, интервьюер
 Аталықова Қалжан, өлшеуші

Қарағанды облысы

Комутова Сауле, супервайзер
 Қайырбекова Гүлден, редактор
 Тұрсынбекова Салтанат, интервьюер
 Финогенова Дарья, интервьюер
 Ермұханбетова Әуес, интервьюер
 Маликова Дана, интервьюер
 Жексембаев Әбілхан, өлшеуші

Қостанай облысы

Рыщанова Ракия, супервайзер
 Қасенова Анар, редактор
 Валиева Наталья, интервьюер
 Сағымбаева Күлнар, интервьюер
 Левицкая Светлана, интервьюер
 Курлаева Елена, интервьюер
 Данилова Жанна, өлшеуші

Қызылорда облысы

Талқанбаев Нұрман, супервайзер
 Ермекова Галина, редактор
 Досжанова Әсел, интервьюер
 Дүйсенбиева Роза, интервьюер
 Төлегенова Айгүл, интервьюер

Маңғыстау облысы

Қабдрахманова Райра, супервайзер
 Кенжебекова Гулмира, редактор
 Аманшаева Раушан, интервьюер
 Жақсұғылова Ақмарал, интервьюер
 Құдайбергенова Айгүл, интервьюер

Скакова Гүлнур, интервьюер
Иният Икрам, өлшеуші

Оңтүстік Қазақстан облысы

Құлтаев Ерназар, супервайзер
Бөрібекова Жанат, редактор
Рүстемова Гүлнара, интервьюер
Қабылова Насихат, интервьюер
Қабланова Нұргүл, интервьюер
Жетпісбаева Жанат, интервьюер
Тасболатов Мирахмет, өлшеуші

Солтүстік Қазақстан облысы

Сұлтанова Сұлушаш, супервайзер
Семькина Людмила, редактор
Родимова Ирина, интервьюер
Вдовина Ирина, интервьюер
Мейманова Сәуле, интервьюер
Садвокасова Данна, интервьюер
Төлеев Тілектес, өлшеуші

Астана қаласы

Серікбаева Жанар, супервайзер
Шаяхметова Дәмелі, редактор
Ағыбаева Айжан, интервьюер
Рахымова Жұлдыз, интервьюер
Айдосова Ботагөз, интервьюер
Ақышева Гүлістан, интервьюер
Исмайлов Бауыржан, өлшеуші

Баймағамбетова Айгүл, интервьюер
Изжанова Айман, өлшеуші

Павлодар облысы

Жакенов Жақан, супервайзер
Бегжанова Қарлығаш, редактор
Сматаева Айнұр, интервьюер
Мейремғалиева Толқын, интервьюер
Нұралина Меруерт, интервьюер
Жанғазина Майгүл, интервьюер
Кәрібаев Қанат, өлшеуші

Шығыс Қазақстан

Терлікбаев Берік, супервайзер
Жанбосынова Зиназаип, редактор
Қаблақатова Әния, интервьюер
Уатаева Нұргүл, интервьюер
Шағатаева Разия, интервьюер
Ларионова Людмила, интервьюер
Чамбилов Нартай, өлшеуші

Алматы қаласы

Исаев Дархан, супервайзер
Митянина Юлия, редактор
Алтынбекова Айткөркем, интервьюер
Жаманқұлова Рахима, интервьюер
Аубакирова Құлжан, интервьюер
Өтенова Толқын, интервьюер
Бақберген Қуаныш, өлшеуші

С қосымша. Іріктеме қателерінің бағалау мәндері

Қазақстандағы 2015 жылғы MICS – Көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу үшін респонденттерді іріктеу халықтың сол жиынтығынан сол әдіспен қалыптастырылуы мүмкін болатын сол көлемнің көптеген ықтимал іріктемелерінің біреуі ғана. Осы іріктеменің әрбіреуі бойынша нақты қалыптастырылған іріктемеден біршама ерекшеленетін нәтижелер алуға болар еді. Іріктеме қатесі – бұл барлық ықтимал іріктемелер негізінде алынған бағалардың өзгергіштігі дәрежесін өлшейтін көрсеткіш. Вариация немесе өзгергіштік дәрежесі нақты белгілі емес, алайда зерттеу деректері негізінде статистикалық түрде бағалана алмайды.

Осы қосымшада зерттеу үшін іріктеп алынған көрсеткіштердің әрбіреуі бойынша іріктеме қатесінің мәні келтіріледі.

Стандартты қате (se) – баға дисперсиясының шамасынан квадратты түбірі. Орташа мәндерді, үлестер мен қатынастарды білдіретін зерттеу көрсеткіштері үшін Тейлор қатарларының әдісі (линеаризация әдісі) қолданылады. Туу және қайтыс болу коэффициенттері сияқты неғұрлым күрделі статистикалық көрсеткіштерге қатысты стандартты қателерді бағалау үшін қайталама репликация әдісі - «жиналмалы пышақ» қолданылады.

Вариация коэффициенті (se/r) – стандартты қатенің көрсеткіштің мәніне (r) қатынасы; салыстырмалы стандартты қате шамасы болып табылады.

Іріктемені құру нәтижесі (deff) – зерттеуде пайдаланылатын іріктемені құру әдісі аясында алынған көрсеткіш дисперсиясының нақты шамасының іріктеменің сол көлеміне негізделген қарапайым кездейсоқ іріктемеге сүйене отырып есептеп шығарылған дисперсия шамасына қатынасы. Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deff) іріктемені құру бағаның дәлдігі тұрғысынан қаншалықты тиімді екенін көрсетеді. 1,0 тең deff шамасы аталған іріктемені құру қарапайым кездейсоқ іріктемені құру сияқты тиімді екенін көрсетеді, 1,0 асатын deff шамасы іріктемені неғұрлым күрделі құруды пайдалану салдарынан стандартты қатенің артуын көрсетеді.

Сенімгерлік шектер берілген сенімгерлік деңгейде халықтың нақты жиынтығы үшін шынайы

мән шамамен болуы мүмкін интервалды көрсету мақсатында есептеледі. Зерттеу нәтижелері бойынша есептелген кез келген нақты статистикалық көрсеткіш үшін бұл статистикалық көрсеткіштің шамасы минус екі стандартты қатеден плюс осы көрсеткіш мәнінің екі стандартты қатесіне дейінгі аралықта ($r + 2.se$ немесе $r - 2.se$) осындай көлем мен құрылымдағы барлық ықтимал іріктемесінің 95 пайыз болады.

MICS деректері негізінде іріктеме қатесін есептеу үшін 5.0 нұсқалы CSPRO –да әзірленген бағдарламалар, «Әлеуметтік ғылымдар статистикалық пакетінің» 21-ші нұсқасының Complex Samples пайдаланылды.

Нәтижелері келесі кестелерде көрсетілген. Жоғарыда аталған іріктеме қатесінің көрсеткіштерінен басқа бұл кестелер сонымен қатар әрбір көрсеткіш үшін бөлімдердің өлшенген және өлшенбеген мәндерін қамтиды.

Қалыпқа келтірілген салмақталған коэффициенттердің пайдаланылуын есепке ала отырып өлшенген және өлшенбеген мәндерді салыстыру арқылы белгілі бір салада іріктеме жалпы жиынтықтағы іріктеменің орташа үлесімен салыстырғанда жеткілікті болды ма, әлде артық болды ма екенін анықтауға болады. Егер өлшенген мән өлшенбегеннен төмен болса, бұл белгілі бір саладағы іріктеме артық болды дегенді білдіреді. SE.1 кестесіне сілтемеде төменде түріндірілгендей айрықша жағдайды 3.15, 4.1 және 4.3 көрсеткіштер құрайды, олар үшін өлшенбеген мән таңдап алынған үй шаруашылықтарының санын білдіреді, ал өлшенген мән халықтың жалпы санын білдіреді.

Іріктеме қатесі жалпы ұлттық деңгейде, қалалық және ауылдық жерлер үшін және барлық 16 өңір үшін, алғашқы кезектегі қызығушылықты білдіретін көрсеткіштер үшін есептелді. Таңдап алынған көрсеткіштерден 9 - үй шаруашылықтарының мүшелеріне жатады, 17- әйелдерге және 14 - 5 жасқа дейінгі балаларға жатады. SE.1 кестесінде әрбір көрсеткіш үшін бастапқы мәнді (бөлімін) қосқанда іріктеменің қатесі есептелетін көрсеткіштер тізімі ұсынылған. SE.2 – SE.20 кестелерінде таңдап алынған аумақтар үшін есептелген іріктеме қателері көрсетілген (барлығы, қалалық жер, ауылдық жер және 16 өңір жеке-жеке).

SE.1 кестесі. Іріктеме қатесін есептеу үшін таңдап алынған көрсеткіштер

Іріктеме қатесін есептеу үшін таңдап алынған көрсеткіштер тізімі және әрбір көрсеткіш үшін тұрғындардың бастапқы топтары (бөлімдері), Қазақстан, 2015 жыл

MICS-2015 көрсеткіші	Бастапқы халық
Үй шаруашылықтарының мүшелері	
3.15 Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	Үй шаруашылықтарының барлық мүшелері ^a
4.1 Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	Үй шаруашылықтарының барлық мүшелері ^a
4.3 Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	Үй шаруашылықтарының барлық мүшелері ^a
7.2 Мектепке дайындық	Бастауыш мектептің бірінші сыныбына баратын балалар
7.4 Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Бастауыш мектепке бару жасындағы балалар
7.51 Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Негізгі орта мектепке бару жасындағы балалар

MICS-2015 көрсеткіші		Бастапқы халық
7.52	Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Жалпы орта мектепке бару жасындағы балалар
7.5	Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Орта мектепке бару жасындағы балалар
8.3	Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері ^b	1-14 жастағы балалар
Әйелдер		
2.6	Емізудің ерте басталуы	Зерттеу жүргізгенге дейін соңғы екі жылда туылған нәрестелер саны
5.1	Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	15-19 жаста босануға ұшыраған әйелдер
-	Туудың жиынтық коэффициенті	15-49 жастағы қашан да болмасын босанған әйелдер
5.2	Ерте бала туу	18 жасқа дейінгі жаста тірі бала туған 20-24 жастағы әйелдер
5.3	Контрацепцияның таралу деңгейі	Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған 15-49 жастағы әйелдер
5.4	Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	Қазіргі уақытта ресми (ресми емес) некеде тұрған 15-49 жастағы әйелдер
5.5a	Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	Зерттеу жүргізгенге дейін соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
5.5b	Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	Зерттеу жүргізгенге дейін соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
5.7	Босанғанда білікті адамның болуы	Зерттеу жүргізгенге дейін соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
5.9	Кесарь тілігі арқылы босану	Зерттеу жүргізгенге дейін соңғы екі жылда тірі бала туған 15-49 жастағы әйелдер
7.1	Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	15-24 жастағы әйелдер
8.5	18 жасқа дейін некеге тұру	20-49 жастағы әйелдер
9.1	АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	15-24 жастағы әйелдер
9.15	Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	15-24 жастағы әйелдер, серіктеспен соңғы 12 айда жыныстық қатынастар болған, олармен ресми (ресми емес) некеде тұратындар
10.3	Интернетті пайдалану	15-24 жастағы әйелдер
11.1	Өмірге қанағаттанушылық	15-24 жастағы әйелдер
12.2	15 жасқа дейінгі темекі шегу	15-49 жастағы әйелдер
5 жасқа дейінгі балалар		
2.1a	Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	5 жасқа дейінгі балалар
2.1b	Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	5 жасқа дейінгі балалар
2.2a	Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	5 жасқа дейінгі балалар
2.4	Артық салмақтың кең таралуы	5 жасқа дейінгі балалар
2.7	6 айға дейін тек қана емізу	0-5 айлық балалар
-	Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	12-23 айлық балалар ^c
-	Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	12-23 айлық балалар ^c
-	Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	12-23 айлық балалар ^c
-	Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	12-23 айлық балалар ^c
-	Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	12-23 айлық балалар ^c
-	Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	24-35 айлық балалар ^c
-	Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	24-35 айлық балалар ^c
6.1	Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	36-59 айлық балалар
6.8	Ерте жаста бала дамушылығының индексі	36-59 айлық балалар

^a MICS 3.15, 4.1 және 4.3 көрсеткіштері үшін өлшенген нәтижелерді есептеу үшін үй шаруашылықтарының салмағы әр үй шаруашылығындағы мүшелер санына көбейтіледі. Осылайша, SE кестелерінде ұсынылған өлшенбеген бастапқы халық үй шаруашылықтарының өлшенбеген санын білдіреді, ал өлшенген сандар үй шаруашылықтарының тұрғындары санын білдіреді.

^b «Балаларды тәрбиелеу» модулі үшін баланы 1-14 жастағы бір немесе бірнеше баласы бар барлық үй шаруашылықтарындағы бір баланы кездейсоқ іріктеу арқылы таңдап алды. Кездейсоқ іріктеу және 83 индикаторын (MICS) есебін көрсету үшін үй шаруашылығының салмағы әр үй шаруашылығындағы 1-14 жастағы балалардың жалпы санына көбейтіледі. Сәйкесінше, SE кестесінде ұсынылған өлшенбеген зерттелген халық 1-14 жастағы балалары бар өлшенбеген үй шаруашылықтарының санын білдіреді.

^c Жоқ мәндерді өңдеу әдісіне байланысты, CH.1 кесте сіндегі сандар иммундау көрсеткіштері үшін балалардың сараланған санымен байланысты SE.2-SE.10 кестелерінде айырмашылық бар.

SE.2 кестесі. Іріктеме қателері: Барлық іріктеме

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0148	0,0034	0,229	13,011	3,607	56803	16500	0,008	0,022
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9735	0,0068	0,007	29,874	5,466	56803	16500	0,960	0,987
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9800	0,0058	0,006	28,647	5,352	56803	16500	0,968	0,992
Мектепке дайындық	7.2		0,9076	0,0129	0,014	2,171	1,474	1179	1100	0,882	0,933
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9952	0,0013	0,001	1,354	1,164	4204	3935	0,993	0,998
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9941	0,0014	0,001	1,213	1,101	3875	3707	0,991	0,997
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9573	0,0069	0,007	1,353	1,163	1205	1158	0,943	0,971
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9885	0,0019	0,002	1,605	1,267	5080	4865	0,985	0,992
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері Әйелдер	8.3		0,5267	0,0087	0,016	5,056	2,249	13575	7494	0,509	0,544
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8329	0,0084	0,010	1,065	1,032	2157	2106	0,816	0,850
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	36,0218	6,3958	0,178	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	23,230	48,813
Туудың жиынтық коэффициенті	-		3,0134	0,1353	0,045	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	2,743	3,284
Ерте бала туу	5.2		0,0221	0,0035	0,159	1,007	1,004	1768	1771	0,015	0,029
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5572	0,0081	0,015	2,215	1,488	8351	8297	0,541	0,573
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0980	0,0045	0,046	1,941	1,393	8351	8297	0,089	0,107
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9929	0,0019	0,002	1,017	1,008	2157	2106	0,989	0,997
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9529	0,0063	0,007	1,885	1,373	2157	2106	0,940	0,966
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9941	0,0016	0,002	0,964	0,982	2157	2106	0,991	0,997
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1482	0,0086	0,058	1,241	1,114	2157	2106	0,131	0,165
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	0,9997	0,0003	0,000	0,891	0,944	3114	3087	0,999	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0780	0,0040	0,051	2,533	1,592	11324	11354	0,070	0,086
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,2666	0,0138	0,052	3,010	1,735	3114	3087	0,239	0,294
Турақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	0,6373	0,0237	0,037	0,538	0,734	208	222	0,590	0,685
Интернетті пайдалану	10.3		0,9457	0,0074	0,008	3,274	1,809	3114	3087	0,931	0,960
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9677	0,0042	0,004	1,757	1,326	3114	3087	0,959	0,976
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0086	0,0009	0,101	1,120	1,058	12670	12670	0,007	0,010
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0195	0,0028	0,143	2,161	1,470	5304	5292	0,014	0,025
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0025	0,0007	0,286	1,099	1,048	5304	5292	0,001	0,004
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0804	0,0056	0,070	2,246	1,499	5277	5264	0,069	0,092
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0935	0,0061	0,065	2,289	1,513	5218	5190	0,081	0,106
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		0,3777	0,0246	0,065	1,309	1,144	531	508	0,328	0,427
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9883	0,0023	0,002	0,512	0,716	1070	1101	0,984	0,993
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9132	0,0084	0,009	0,965	0,982	1052	1092	0,896	0,930
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9242	0,0079	0,008	0,961	0,980	1060	1093	0,908	0,940
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8997	0,0089	0,010	0,956	0,978	1066	1097	0,882	0,917
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9137	0,0084	0,009	0,958	0,979	1043	1071	0,897	0,930
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9558	0,0096	0,010	2,373	1,540	1037	1083	0,937	0,975

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9284	0,0100	0,011	1,603	1,266	1027	1071	0,908	0,948
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,5534	0,0248	0,045	5,655	2,378	2322	2277	0,504	0,603
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8553	0,0130	0,015	3,118	1,766	2322	2277	0,829	0,881

ҚМ: қолданылмайды.

SE.3 кестесі. Іріктеме қателері: Қалалық жер

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0010	0,0005	0,493	2,588	1,609	30222	10540	0,000	0,002
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9972	0,0015	0,001	8,014	2,831	30222	10540	0,994	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9709	0,0107	0,011	42,306	6,504	30222	10540	0,950	0,992
Мектепке дайындық	7.2		0,9062	0,0113	0,012	0,867	0,931	563	576	0,884	0,929
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9933	0,0023	0,002	1,595	1,263	1931	2049	0,989	0,998
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5a		0,9929	0,0022	0,002	1,258	1,122	1771	1902	0,989	0,997
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5b		0,9685	0,0058	0,006	0,698	0,835	602	640	0,957	0,980
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9907	0,0023	0,002	1,425	1,194	2373	2542	0,986	0,995
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,5174	0,0116	0,022	5,740	2,396	7169	4281	0,494	0,541
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8297	0,0110	0,013	1,022	1,011	1076	1194	0,808	0,852
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	32,7266	6,3641	0,194	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	19,998	45,455
Туудың жиынтық коэффициенті	-		2,5587	0,1253	0,049	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	2,308	2,809
Ерте бала туу	5.2		0,0244	0,0052	0,211	1,302	1,141	1041	1169	0,014	0,035
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5579	0,0089	0,016	1,549	1,245	4418	4822	0,540	0,576
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1025	0,0048	0,047	1,219	1,104	4418	4822	0,093	0,112
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9938	0,0023	0,002	1,067	1,033	1076	1194	0,989	0,998
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9664	0,0055	0,006	1,123	1,060	1076	1194	0,955	0,977
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9944	0,0022	0,002	1,059	1,029	1076	1194	0,990	0,999
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1637	0,0119	0,073	1,228	1,108	1076	1194	0,140	0,187
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	1763	1952	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0653	0,0036	0,055	1,462	1,209	6418	7027	0,058	0,072
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,3112	0,0135	0,043	1,654	1,286	1763	1952	0,284	0,338
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	0,6326	0,0273	0,043	0,551	0,742	161	173	0,578	0,687
Интернетті пайдалану	10.3		0,9854	0,0025	0,003	0,872	0,934	1763	1952	0,980	0,990
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9692	0,0047	0,005	1,451	1,204	1763	1952	0,960	0,979
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0116	0,0013	0,112	1,148	1,072	7140	7810	0,009	0,014
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0146	0,0030	0,208	1,860	1,364	2573	2909	0,009	0,021
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0019	0,0007	0,384	0,802	0,895	2573	2909	0,000	0,003

Жалғасы

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0717	0,0067	0,093	1,928	1,389	2561	2898	0,058	0,085
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,1119	0,0094	0,084	2,535	1,592	2510	2837	0,093	0,131
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		0,3365	0,0229	0,068	0,674	0,821	271	287	0,291	0,382
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9862	0,0039	0,004	0,666	0,816	516	598	0,978	0,994
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8809	0,0129	0,015	0,934	0,967	499	591	0,855	0,907
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8798	0,0128	0,015	0,911	0,954	507	592	0,854	0,905
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8499	0,0110	0,013	0,558	0,747	512	594	0,828	0,872
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,8718	0,0133	0,015	0,915	0,956	499	579	0,845	0,898
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9414	0,0168	0,018	3,045	1,745	528	598	0,908	0,975
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9075	0,0166	0,018	1,934	1,391	524	590	0,874	0,941
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,6216	0,0222	0,036	2,600	1,612	1130	1242	0,577	0,666
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8601	0,0124	0,014	1,576	1,255	1130	1242	0,835	0,885

ҚМ: қолданылмайды.

SE.4 кестесі. Іріктеме қателері: Ауылдық жер

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0304	0,0071	0,234	10,258	3,203	26582	5960	0,016	0,045
Жақсартылған ауысу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9465	0,0145	0,015	24,588	4,959	26582	5960	0,918	0,975
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9904	0,0025	0,003	4,052	2,013	26582	5960	0,985	0,995
Мектепке дайындық	7.2		0,9089	0,0224	0,025	3,175	1,782	616	524	0,864	0,954
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9968	0,0013	0,001	1,007	1,004	2273	1886	0,994	0,999
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9951	0,0018	0,002	1,182	1,087	2104	1805	0,992	0,999
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9461	0,0126	0,013	1,618	1,272	604	518	0,921	0,971
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9866	0,0030	0,003	1,624	1,274	2707	2323	0,981	0,993
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,5350	0,0127	0,024	4,159	2,039	6406	3213	0,510	0,560
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8360	0,0127	0,015	1,068	1,033	1081	912	0,811	0,861
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	40,1869	12,2713	0,305	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	15,644	64,730
Туудың жиынтық коэффициенті	-		3,6616	0,2469	0,067	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	3,168	4,155
Ерте бала туу	5.2		0,0187	0,0041	0,221	0,560	0,748	727	602	0,010	0,027
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5565	0,0141	0,025	2,780	1,667	3932	3475	0,528	0,585
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0931	0,0078	0,084	2,520	1,587	3932	3475	0,077	0,109
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9919	0,0029	0,003	0,931	0,965	1081	912	0,986	0,998

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b
Босанғанда білікті адамның болуы	5,7	5.2	0,9939	0,0024	0,002	0,857	0,926	1081	912	0,989	0,999
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1328	0,0122	0,092	1,175	1,084	1081	912	0,108	0,157
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	0,9993	0,0007	0,001	0,762	0,873	1351	1135	0,998	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0946	0,0073	0,077	2,693	1,641	4907	4327	0,080	0,109
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,2083	0,0241	0,116	4,000	2,000	1351	1135	0,160	0,257
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(0,6537)	(0,0477)	(0,073)	(0,482)	(0,694)	47	49	(0,558)	(0,749)
Интернетті пайдалану	10.3		0,8939	0,0142	0,016	2,409	1,552	1351	1135	0,865	0,922
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9658	0,0075	0,008	1,956	1,399	1351	1135	0,951	0,981
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0048	0,0010	0,207	1,002	1,001	5530	4860	0,003	0,007
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0241	0,0047	0,195	2,247	1,499	2731	2383	0,015	0,034
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0032	0,0012	0,393	1,169	1,081	2731	2383	0,001	0,006
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0885	0,0088	0,100	2,293	1,514	2716	2366	0,071	0,106
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0764	0,0070	0,092	1,647	1,283	2709	2353	0,062	0,090
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		0,4208	0,0432	0,103	1,686	1,298	260	221	0,334	0,507
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9903	0,0026	0,003	0,355	0,595	554	503	0,985	0,996
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9422	0,0099	0,010	0,896	0,947	553	501	0,922	0,962
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9649	0,0077	0,008	0,870	0,933	553	501	0,950	0,980
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9456	0,0125	0,013	1,534	1,239	554	503	0,921	0,971
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9521	0,0092	0,010	0,904	0,951	544	492	0,934	0,970
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9708	0,0081	0,008	1,130	1,063	509	485	0,955	0,987
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9502	0,0096	0,010	0,943	0,971	503	481	0,931	0,969
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,4888	0,0393	0,080	6,389	2,528	1192	1035	0,410	0,567
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8507	0,0221	0,026	3,967	1,992	1192	1035	0,807	0,895

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

SE.5 кестесі. Іріктеме қателері: Ақмола облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Үй шаруашылығы мүшелері	
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0017	0,0011	0,632	0,850	0,922	2796	1243	0,000	0,004
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9943	0,0024	0,002	1,276	1,130	2796	1243	0,989	0,999
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9952	0,0023	0,002	1,319	1,148	2796	1243	0,991	1,000

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемі нәтижесі (deff)	Іріктемі құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Мектепке дайындық	7.2		0,9876	0,0121	0,012	0,794	0,891	51	67	0,963	1,000
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9955	0,0044	0,004	1,089	1,043	192	252	0,987	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	181	236	1,000	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9445	0,0302	0,032	1,205	1,098	52	70	0,884	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9947	0,0052	0,005	1,527	1,236	232	306	0,984	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,3856	0,0159	0,041	1,343	1,159	825	499	0,354	0,417
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,7774	0,0449	0,058	1,365	1,168	93	118	0,688	0,867
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0281	0,0112	0,399	0,387	0,622	62	85	0,006	0,051
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5386	0,0199	0,037	0,842	0,918	397	532	0,499	0,578
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1340	0,0129	0,096	0,756	0,870	397	532	0,108	0,160
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9866	0,0135	0,014	1,622	1,273	93	118	0,960	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9622	0,0178	0,019	1,022	1,011	93	118	0,927	0,998
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9933	0,0068	0,007	0,805	0,897	93	118	0,980	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,2094	0,0340	0,162	0,817	0,904	93	118	0,141	0,277
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	127	171	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0795	0,0115	0,145	1,339	1,157	559	739	0,056	0,103
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,2000	0,0340	0,170	1,226	1,107	127	171	0,132	0,268
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	14	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9742	0,0144	0,015	1,410	1,187	127	171	0,945	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9797	0,0121	0,012	1,254	1,120	127	171	0,955	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0220	0,0050	0,225	0,940	0,969	624	825	0,012	0,032
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0111	0,0063	0,569	1,115	1,056	223	308	0,000	0,024
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	223	308	0,000	0,000
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0292	0,0107	0,365	1,227	1,108	223	307	0,008	0,050
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0490	0,0137	0,280	1,241	1,114	223	308	0,022	0,076
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,3580)	(0,0357)	(0,100)	(0,139)	(0,372)	22	26	(0,287)	(0,429)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9817	0,0183	0,019	1,029	1,015	39	56	0,945	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8722	0,0201	0,023	0,199	0,446	39	56	0,832	0,912
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9120	0,0192	0,021	0,251	0,501	39	56	0,874	0,950
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8625	0,0090	0,010	0,037	0,194	39	56	0,845	0,881
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,8800	0,0260	0,030	0,346	0,588	38	55	0,828	0,932
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9421	0,0218	0,023	0,578	0,760	47	67	0,898	0,986
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9224	0,0222	0,024	0,454	0,674	47	67	0,878	0,967
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,5389	0,0437	0,081	0,946	0,973	89	124	0,451	0,626
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8096	0,0274	0,034	0,599	0,774	89	124	0,755	0,864

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген

SE.6 кестесі. Іріктеме қателері: Ақтөбе облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0788	0,0360	0,457	15,285	3,910	3580	856	0,007	0,151
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	3580	856	1,000	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9731	0,0225	0,023	16,586	4,073	3580	856	0,928	1,000
Мектепке дайындық	7.2		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	89	58	1,000	1,000
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9919	0,0061	0,006	0,964	0,982	261	207	0,980	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9912	0,0063	0,006	0,932	0,965	250	205	0,979	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9671	0,0234	0,024	1,033	1,017	61	61	0,920	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9907	0,0056	0,006	0,887	0,942	311	266	0,980	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері Әйелдер	8.3		0,3016	0,0230	0,076	2,332	1,527	738	412	0,256	0,348
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,7603	0,0229	0,030	0,358	0,599	145	125	0,714	0,806
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0066	0,0022	0,338	0,066	0,257	116	88	0,002	0,011
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5196	0,0323	0,062	1,970	1,404	547	472	0,455	0,584
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1330	0,0151	0,114	0,934	0,966	547	472	0,103	0,163
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	145	125	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,8554	0,0459	0,054	2,116	1,455	145	125	0,764	0,947
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	145	125	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1183	0,0235	0,198	0,655	0,810	145	125	0,071	0,165
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	191	156	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0604	0,0179	0,297	3,500	1,871	731	618	0,025	0,096
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,4048	0,0359	0,089	0,829	0,910	191	156	0,333	0,477
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	0	0	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9520	0,0281	0,030	2,678	1,637	191	156	0,896	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,8808	0,0349	0,040	1,803	1,343	191	156	0,811	0,951
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0022	0,0014	0,634	0,598	0,773	806	686	0,000	0,005
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0308	0,0146	0,473	2,221	1,490	368	313	0,002	0,060
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0058	0,0038	0,649	0,770	0,878	368	313	0,000	0,013
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0659	0,0251	0,380	3,196	1,788	370	314	0,016	0,116
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,1026	0,0137	0,133	0,626	0,791	366	310	0,075	0,130
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,3862)	(0,0303)	(0,078)	(0,112)	(0,335)	30	30	(0,326)	(0,447)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	83	64	1,000	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9581	0,0197	0,021	0,611	0,782	83	64	0,919	0,998
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9581	0,0197	0,021	0,611	0,782	83	64	0,919	0,998
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9574	0,0252	0,026	0,967	0,983	82	63	0,907	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9492	0,0250	0,026	0,818	0,905	83	64	0,899	0,999
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9790	0,0131	0,013	0,546	0,739	72	66	0,953	1,000

Жалғасы

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екіпелер жасалған балалар	-		0,9790	0,0131	0,013	0,546	0,739	72	66	0,953	1,000
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,7790	0,0704	0,090	3,565	1,888	146	125	0,638	0,920
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,9502	0,0206	0,022	1,115	1,056	146	125	0,909	0,991

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.7 кестесі. Іріктеме қателері: Алматы облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	4679	902	0,000	0,000
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9816	0,0143	0,015	10,146	3,185	4679	902	0,953	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9982	0,0018	0,002	1,628	1,276	4679	902	0,995	1,000
Мектепке дайындық	7.2		0,8239	0,0393	0,048	0,743	0,862	107	71	0,745	0,902
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	341	240	1,000	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9916	0,0058	0,006	0,959	0,979	346	241	0,980	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9112	0,0341	0,037	1,122	1,059	110	79	0,843	0,979
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9845	0,0079	0,008	1,298	1,139	456	320	0,969	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,6504	0,0220	0,034	2,255	1,502	820	462	0,606	0,694
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,7692	0,0339	0,044	0,867	0,931	188	135	0,701	0,837
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0114	0,0011	0,100	0,010	0,100	122	88	0,009	0,014
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,6243	0,0248	0,040	1,264	1,124	664	481	0,575	0,674
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0891	0,0114	0,128	0,766	0,875	664	481	0,066	0,112
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	188	135	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9322	0,0273	0,029	1,580	1,257	188	135	0,878	0,987
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	188	135	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1879	0,0253	0,135	0,564	0,751	188	135	0,137	0,239
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	260	188	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0731	0,0115	0,158	1,287	1,135	904	656	0,050	0,096
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,1874	0,0258	0,138	0,816	0,904	260	188	0,136	0,239
Турақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	11	7	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9765	0,0102	0,010	0,839	0,916	260	188	0,956	0,997
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9783	0,0110	0,011	1,067	1,033	260	188	0,956	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0041	0,0031	0,746	1,742	1,320	1042	756	0,000	0,010

5 жасқа дейінгі балалар

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0283	0,0150	0,528	2,226	1,492	368	275	0,000	0,058
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	368	275	0,000	0,000
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0813	0,0214	0,263	1,687	1,299	370	277	0,039	0,124
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0635	0,0213	0,335	2,068	1,438	365	273	0,021	0,106
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,2218)	(0,0572)	(0,258)	(0,682)	(0,826)	51	37	(0,107)	(0,336)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9696	0,0105	0,011	0,249	0,499	90	67	0,949	0,991
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8895	0,0106	0,012	0,075	0,274	90	67	0,868	0,911
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9548	0,0103	0,011	0,163	0,404	90	67	0,934	0,975
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9548	0,0103	0,011	0,163	0,404	90	67	0,934	0,975
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9263	0,0104	0,011	0,103	0,320	89	66	0,906	0,947
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9129	0,0269	0,030	0,484	0,696	72	54	0,859	0,967
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,8759	0,0272	0,031	0,360	0,600	72	54	0,822	0,930
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,3165	0,0426	0,135	0,999	1,000	159	120	0,231	0,402
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,9680	0,0133	0,014	0,684	0,827	159	120	0,941	0,995

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.8 кестесі. Іріктеме қателері: Атырау облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	1849	854	0,000	0,000
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9984	0,0013	0,001	0,875	0,935	1849	854	0,996	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9967	0,0026	0,003	1,800	1,342	1849	854	0,991	1,000
Мектепке дайындық	7.2		0,9850	0,0150	0,015	1,143	1,069	45	76	0,955	1,000
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9686	0,0173	0,018	2,689	1,640	160	273	0,934	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	122	224	1,000	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9739	0,0152	0,016	0,740	0,860	40	82	0,943	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9936	0,0045	0,005	0,988	0,994	162	306	0,984	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,5993	0,0352	0,059	4,751	2,180	922	461	0,529	0,670
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,7009	0,0382	0,055	1,144	1,070	85	165	0,624	0,777
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)

	MICS көрсеткіші	МТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Ерте бала туу	5.2		0,0487	0,0383	0,787	3,867	1,967	70	123	0,000	0,125
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,4842	0,0237	0,049	1,095	1,047	259	487	0,437	0,532
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1025	0,0231	0,226	2,830	1,682	259	487	0,056	0,149
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9760	0,0156	0,016	1,696	1,302	85	165	0,945	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9701	0,0158	0,016	1,409	1,187	85	165	0,939	1,000
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9760	0,0156	0,016	1,696	1,302	85	165	0,945	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1283	0,0213	0,166	0,664	0,815	85	165	0,086	0,171
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	109	198	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0695	0,0182	0,262	3,504	1,872	363	686	0,033	0,106
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,1881	0,0256	0,136	0,842	0,918	109	198	0,137	0,239
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	3	10	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9740	0,0178	0,018	2,465	1,570	109	198	0,938	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9977	0,0023	0,002	0,460	0,678	109	198	0,993	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0048	0,0025	0,519	0,991	0,996	402	761	0,000	0,010
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0363	0,0129	0,355	1,854	1,362	198	393	0,011	0,062
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0079	0,0057	0,718	1,605	1,267	198	393	0,000	0,019
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,1181	0,0205	0,173	1,565	1,251	193	390	0,077	0,159
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,1475	0,0283	0,192	2,449	1,565	195	385	0,091	0,204
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,4571)	(0,0519)	(0,114)	(0,391)	(0,625)	20	37	(0,353)	(0,561)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9965	0,0035	0,004	0,306	0,553	43	87	0,990	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9730	0,0158	0,016	0,786	0,886	42	84	0,941	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9687	0,0119	0,012	0,393	0,627	43	85	0,945	0,993
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9687	0,0119	0,012	0,393	0,627	43	85	0,945	0,993
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9825	0,0121	0,012	0,697	0,835	41	83	0,958	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8713	0,0605	0,069	2,941	1,715	45	91	0,750	0,992
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,8606	0,0603	0,070	2,667	1,633	44	89	0,740	0,981
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,5535	0,0661	0,119	2,510	1,584	74	143	0,421	0,686
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8203	0,0355	0,043	1,214	1,102	74	143	0,749	0,891

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Туу коэффициенттері үшін көрсеткіштер әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.9 кестесі. Іріктеме қателері: Батыс Қазақстан облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0365	0,0107	0,294	3,097	1,760	2591	950	0,015	0,058
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,8006	0,1025	0,128	62,501	7,906	2591	950	0,596	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9543	0,0140	0,015	4,295	2,072	2591	950	0,926	0,982
Мектепке дайындық	7.2		(1,0000)	(0,0000)	(0,000)	ҚМ	ҚМ	34	48	(1,000)	(1,000)
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9942	0,0058	0,006	1,152	1,073	171	201	0,983	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9960	0,0039	0,004	0,728	0,853	157	186	0,988	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9773	0,0172	0,018	0,738	0,859	58	56	0,943	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9827	0,0083	0,008	0,974	0,987	215	242	0,966	0,999
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,4265	0,0344	0,081	5,324	2,307	700	428	0,358	0,495
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,7810	0,0448	0,057	1,536	1,239	100	132	0,691	0,871
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0308	0,0185	0,601	1,159	1,076	77	102	0,000	0,068
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5760	0,0177	0,031	0,593	0,770	367	463	0,541	0,611
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0991	0,0168	0,170	1,462	1,209	367	463	0,065	0,133
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9944	0,0059	0,006	0,815	0,903	100	132	0,983	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,8952	0,0372	0,042	1,935	1,391	100	132	0,821	0,970
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	100	132	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1550	0,0327	0,211	1,072	1,035	100	132	0,089	0,220
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	135	167	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0825	0,0120	0,145	1,253	1,119	515	660	0,059	0,107
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,2944	0,0305	0,104	0,742	0,862	135	167	0,233	0,355
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17	20	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9205	0,0236	0,026	1,269	1,126	135	167	0,873	0,968
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9925	0,0074	0,007	1,209	1,099	135	167	0,978	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	572	725	0,000	0,000
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0138	0,0071	0,515	1,098	1,048	223	297	0,000	0,028
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0089	0,0062	0,698	1,291	1,136	223	297	0,000	0,021
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0738	0,0161	0,219	1,125	1,061	222	296	0,042	0,106
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0801	0,0175	0,219	1,214	1,102	220	292	0,045	0,115
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,3741)	(0,0392)	(0,105)	(0,171)	(0,413)	26	27	(0,296)	(0,452)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9818	0,0180	0,018	1,252	1,119	49	70	0,946	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8585	0,0666	0,078	2,481	1,575	48	69	0,725	0,992
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспе (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9434	0,0304	0,032	1,139	1,067	47	67	0,883	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8796	0,0680	0,077	3,012	1,736	49	70	0,744	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9062	0,0474	0,052	1,716	1,310	46	66	0,811	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9575	0,0383	0,040	2,092	1,446	48	59	0,881	1,000

Жалғасы

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9434	0,0411	0,044	1,774	1,332	47	57	0,861	1,000
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,8194	0,0389	0,048	1,158	1,076	84	114	0,742	0,897
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8665	0,0375	0,043	1,371	1,171	84	114	0,792	0,941

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.10 кестесі. Іріктеме қателері: Жамбыл облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0158	0,0082	0,516	3,896	1,974	3647	911	0,000	0,032
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9850	0,0152	0,015	14,214	3,770	3647	911	0,955	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9929	0,0059	0,006	4,456	2,111	3647	911	0,981	1,000
Мектепке дайындық	7.2		0,9200	0,0340	0,037	1,417	1,190	89	91	0,852	0,988
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	298	295	1,000	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9967	0,0033	0,003	0,929	0,964	286	280	0,990	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,8550	0,0426	0,050	1,243	1,115	84	86	0,770	0,940
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9686	0,0114	0,012	1,555	1,247	370	366	0,946	0,991
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,6696	0,0218	0,033	2,266	1,505	1058	528	0,626	0,713
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8864	0,0265	0,030	1,145	1,070	165	165	0,833	0,939
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0254	0,0152	0,599	0,871	0,934	90	94	0,000	0,056
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5056	0,0240	0,048	1,316	1,147	558	570	0,457	0,554
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0956	0,0128	0,134	1,083	1,041	558	570	0,070	0,121
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9937	0,0063	0,006	1,043	1,021	165	165	0,981	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9520	0,0148	0,016	0,784	0,886	165	165	0,922	0,982
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9937	0,0063	0,006	1,043	1,021	165	165	0,981	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,2209	0,0437	0,198	1,821	1,349	165	165	0,133	0,308
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	182	191	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,1087	0,0184	0,169	2,463	1,569	686	709	0,072	0,145
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,0885	0,0252	0,284	1,492	1,221	182	191	0,038	0,139
Турақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	1	1	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,8937	0,0426	0,048	3,621	1,903	182	191	0,809	0,979
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9764	0,0087	0,009	0,619	0,787	182	191	0,959	0,994
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0044	0,0016	0,368	0,477	0,690	778	806	0,001	0,008
5 жасқа дейінгі балалар											

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0078	0,0042	0,537	0,947	0,973	408	418	0,000	0,016
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0689	0,0142	0,206	1,311	1,145	408	418	0,040	0,097
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0611	0,0108	0,177	0,853	0,924	408	418	0,039	0,083
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,3208)	(0,0744)	(0,232)	(0,940)	(0,969)	40	38	(0,172)	(0,470)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9925	0,0075	0,008	0,746	0,864	91	99	0,977	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9057	0,0305	0,034	1,064	1,032	91	99	0,845	0,967
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9057	0,0305	0,034	1,064	1,032	91	99	0,845	0,967
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9003	0,0306	0,034	1,019	1,010	91	99	0,839	0,961
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9057	0,0305	0,034	1,064	1,032	91	99	0,845	0,967
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9399	0,0277	0,029	1,139	1,067	85	85	0,885	0,995
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9299	0,0292	0,031	1,103	1,050	85	85	0,871	0,988
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,5384	0,0410	0,076	1,110	1,054	160	165	0,456	0,620
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,7937	0,0339	0,043	1,148	1,071	160	165	0,726	0,861

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.11 кестесі. Іріктеме қателері: Қарағанды облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Үй шаруашылығы мүшелері	
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0224	0,0060	0,270	1,768	1,330	4630	1062	0,010	0,034
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9874	0,0069	0,007	4,071	2,018	4630	1062	0,974	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9992	0,0006	0,001	0,479	0,692	4630	1062	0,998	1,000
Мектепке дайындық	7.2		0,9396	0,0265	0,028	0,644	0,803	78	53	0,887	0,993
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9954	0,0049	0,005	0,909	0,953	261	173	0,986	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9947	0,0053	0,005	1,063	1,031	291	200	0,984	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9292	0,0439	0,047	1,813	1,346	92	63	0,841	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9862	0,0102	0,010	2,018	1,421	383	263	0,966	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,4708	0,0189	0,040	1,426	1,194	659	397	0,433	0,509
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8479	0,0335	0,039	0,791	0,890	139	92	0,781	0,915
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)

	МИС көрсеткіші	ИТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемі құру нәтижесі (defr)	Іріктемі құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Ерте бала туу	5.2
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5540	0,0253	0,046	1,173	1,083	661	452	0,503	0,605
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1025	0,0149	0,146	1,091	1,045	661	452	0,073	0,132
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	139	92	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9814	0,0082	0,008	0,334	0,578	139	92	0,965	0,998
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	139	92	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1407	0,0361	0,257	0,983	0,991	139	92	0,068	0,213
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	209	148	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0690	0,0093	0,135	0,866	0,931	938	640	0,050	0,088
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,3304	0,0393	0,119	1,028	1,014	209	148	0,252	0,409
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	22	16	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9726	0,0085	0,009	0,400	0,633	209	148	0,956	0,990
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9678	0,0136	0,014	0,877	0,936	209	148	0,940	0,995
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0077	0,0032	0,412	0,927	0,963	1035	708	0,001	0,014
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0150	0,0073	0,489	0,908	0,953	351	251	0,000	0,030
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	351	251	0,000	0,000
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0541	0,0184	0,340	1,649	1,284	351	251	0,017	0,091
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0642	0,0170	0,265	1,204	1,097	351	251	0,030	0,098
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	26	20	(*)	(*)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,9802)	(0,0039)	(0,004)	(0,038)	(0,194)	77	48	(0,972)	(0,988)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,8808)	(0,0343)	(0,039)	(0,527)	(0,726)	77	48	(0,812)	(0,949)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,8984)	(0,0345)	(0,038)	(0,613)	(0,783)	77	48	(0,829)	(0,967)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,8984)	(0,0345)	(0,038)	(0,613)	(0,783)	77	48	(0,829)	(0,967)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		(0,8964)	(0,0331)	(0,037)	(0,553)	(0,744)	77	48	(0,830)	(0,963)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9871	0,0129	0,013	0,892	0,945	95	69	0,961	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9574	0,0184	0,019	0,566	0,752	95	69	0,921	0,994
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,6695	0,0546	0,082	1,521	1,233	155	114	0,560	0,779
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8055	0,0416	0,052	1,250	1,118	155	114	0,722	0,889

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.12 кестесі. Іріктеме қателері: Қостанай облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	2903	1271	0,000	0,000
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9059	0,0400	0,044	23,844	4,883	2903	1271	0,826	0,986
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9880	0,0079	0,008	6,640	2,577	2903	1271	0,972	1,000
Мектепке дайындық	7.2		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	46	58	1,000	1,000
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9954	0,0046	0,005	1,077	1,038	178	235	0,986	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9925	0,0052	0,005	0,856	0,925	181	240	0,982	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	59	79	1,000	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9943	0,0039	0,004	0,848	0,921	240	319	0,987	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері Әйелдер	8.3		0,6537	0,0229	0,035	3,362	1,834	836	531	0,608	0,699
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,7484	0,0370	0,049	0,807	0,899	82	112	0,674	0,822
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0666	0,0212	0,319	0,879	0,937	91	122	0,024	0,109
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,6043	0,0233	0,039	1,327	1,152	443	587	0,558	0,651
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0945	0,0118	0,125	0,952	0,976	443	587	0,071	0,118
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	82	112	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	82	112	1,000	1,000
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	82	112	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,2015	0,0339	0,168	0,793	0,891	82	112	0,134	0,269
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	157	212	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0986	0,0111	0,112	1,126	1,061	609	817	0,076	0,121
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,4533	0,0450	0,099	1,725	1,313	157	212	0,363	0,543
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(0,6533)	(0,0308)	(0,047)	(0,151)	(0,388)	27	37	(0,592)	(0,715)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9494	0,0074	0,008	0,243	0,493	157	212	0,935	0,964
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9914	0,0061	0,006	0,929	0,964	157	212	0,979	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0260	0,0052	0,198	0,951	0,975	675	907	0,016	0,036
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0090	0,0039	0,433	0,559	0,748	233	330	0,001	0,017
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0022	0,0022	0,981	0,701	0,837	233	330	0,000	0,007
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,1136	0,0186	0,164	1,135	1,065	233	330	0,076	0,151
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,1252	0,0162	0,129	0,776	0,881	228	325	0,093	0,158
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,2233)	(0,0409)	(0,183)	(0,270)	(0,520)	20	29	(0,141)	(0,305)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	43	63	1,000	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8825	0,0421	0,048	1,041	1,020	43	62	0,798	0,967
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9316	0,0221	0,024	0,475	0,689	43	63	0,887	0,976
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9083	0,0327	0,036	0,794	0,891	43	63	0,843	0,974
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9430	0,0223	0,024	0,564	0,751	42	62	0,898	0,988
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9821	0,0179	0,018	1,344	1,159	53	75	0,946	1,000

Жалғасы

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екепелер жасалған балалар	-		0,9356	0,0291	0,031	1,057	1,028	54	76	0,877	0,994
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,6957	0,0342	0,049	0,806	0,898	104	147	0,627	0,764
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,9249	0,0289	0,031	1,756	1,325	104	147	0,867	0,983

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Туу коэффициенттері үшін көрсеткіштер әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.13 кестесі. Іріктеме қателері: Қызылорда облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0087	0,0038	0,438	1,486	1,219	1893	879	0,001	0,016
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9633	0,0237	0,025	13,939	3,733	1893	879	0,916	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9823	0,0084	0,009	3,546	1,883	1893	879	0,966	0,999
Мектепке дайындық	7.2		0,6959	0,0585	0,084	1,684	1,298	48	105	0,579	0,813
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9976	0,0024	0,002	0,799	0,894	161	340	0,993	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	140	301	1,000	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9813	0,0131	0,013	0,943	0,971	48	102	0,955	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9976	0,0024	0,002	0,962	0,981	188	403	0,993	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,4191	0,0234	0,056	2,256	1,502	1187	543	0,372	0,466
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8351	0,0312	0,037	1,283	1,133	83	183	0,773	0,897
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0268	0,0133	0,497	0,880	0,938	59	130	0,000	0,054
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5487	0,0226	0,041	1,243	1,115	275	603	0,503	0,594
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0966	0,0116	0,120	0,922	0,960	275	603	0,073	0,120
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9729	0,0140	0,014	1,354	1,163	83	183	0,945	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9457	0,0218	0,023	1,684	1,298	83	183	0,902	0,989
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9820	0,0142	0,014	2,082	1,443	83	183	0,954	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,0987	0,0252	0,256	1,301	1,141	83	183	0,048	0,149
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	106	233	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0684	0,0101	0,148	1,246	1,116	352	781	0,048	0,089
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,1830	0,0227	0,124	0,797	0,893	106	233	0,138	0,228
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	4	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,7964	0,0332	0,042	1,574	1,254	106	233	0,730	0,863
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9762	0,0104	0,011	1,082	1,040	106	233	0,955	0,997
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0018	0,0013	0,710	0,811	0,901	399	884	0,000	0,004
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0102	0,0046	0,451	1,028	1,014	213	493	0,001	0,019

	MICS көрсеткіші	МТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0999	0,0161	0,161	1,403	1,184	211	490	0,068	0,132
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0857	0,0200	0,234	2,462	1,569	208	482	0,046	0,126
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,3192)	(0,0627)	(0,196)	(0,849)	(0,922)	21	48	(0,194)	(0,445)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	43	100	1,000	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9754	0,0144	0,015	0,861	0,928	44	101	0,947	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9857	0,0103	0,010	0,744	0,863	43	100	0,965	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9750	0,0146	0,015	0,865	0,930	43	100	0,946	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,8962	0,0334	0,037	1,091	1,045	39	92	0,829	0,963
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	36	83	1,000	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9622	0,0216	0,022	1,003	1,001	35	79	0,919	1,000
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,5286	0,0505	0,096	2,203	1,484	92	216	0,428	0,630
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8864	0,0188	0,021	0,758	0,870	92	216	0,849	0,924

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.14 кестесі. Іріктеме қателері: Маңғыстау облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	МТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Үй шаруашылығы мүшелері	
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	1841	862	0,000	0,000
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	1841	862	1,000	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9864	0,0036	0,004	0,841	0,917	1841	862	0,979	0,994
Мектепке дайындық	7.2		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	47	96	1,000	1,000
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9963	0,0038	0,004	1,342	1,158	171	350	0,989	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9887	0,0065	0,007	1,113	1,055	142	297	0,976	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9822	0,0128	0,013	0,737	0,859	37	80	0,957	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9874	0,0058	0,006	1,012	1,006	179	377	0,976	0,999
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,6507	0,0285	0,044	3,667	1,915	1155	544	0,594	0,708
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8708	0,0292	0,034	1,457	1,207	101	193	0,812	0,929
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0532	0,0128	0,240	0,487	0,698	79	152	0,028	0,079

Жалғасы

	МИС көрсеткіші	МТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1833	0,0228	0,124	1,987	1,409	286	572	0,138	0,229
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9869	0,0078	0,008	0,894	0,946	101	193	0,971	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9288	0,0167	0,018	0,810	0,900	101	193	0,895	0,962
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9869	0,0078	0,008	0,894	0,946	101	193	0,971	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1152	0,0191	0,166	0,686	0,828	101	193	0,077	0,153
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	127	249	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,1015	0,0109	0,107	0,946	0,973	360	732	0,080	0,123
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,1114	0,0184	0,165	0,846	0,920	127	249	0,075	0,148
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	2	5	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9886	0,0082	0,008	1,466	1,211	127	249	0,972	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9921	0,0057	0,006	1,038	1,019	127	249	0,981	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0011	0,0011	1,001	0,903	0,950	408	829	0,000	0,003
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0180	0,0081	0,451	1,544	1,242	195	416	0,002	0,034
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0042	0,0030	0,720	0,897	0,947	195	416	0,000	0,010
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0450	0,0151	0,335	2,147	1,465	191	407	0,015	0,075
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0491	0,0110	0,223	1,018	1,009	186	397	0,027	0,071
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,0955)	(0,0412)	(0,431)	(0,942)	(0,971)	25	49	(0,013)	(0,178)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9612	0,0167	0,017	0,715	0,845	46	96	0,928	0,995
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8955	0,0330	0,037	1,107	1,052	46	96	0,829	0,962
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9053	0,0288	0,032	0,917	0,957	46	96	0,848	0,963
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8973	0,0342	0,038	1,208	1,099	46	96	0,829	0,966
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9053	0,0288	0,032	0,917	0,957	46	96	0,848	0,963
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9814	0,0132	0,013	0,931	0,965	45	99	0,955	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9311	0,0294	0,032	1,320	1,149	45	99	0,872	0,990
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,4423	0,0353	0,080	0,909	0,954	85	181	0,372	0,513
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,7955	0,0357	0,045	1,407	1,186	85	181	0,724	0,867

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.15 кестесі. Іріктеме қателері: Оңтүстік Қазақстан облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0154	0,0086	0,560	4,247	2,061	9964	867	0,000	0,033
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9785	0,0165	0,017	11,160	3,341	9964	867	0,946	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9851	0,0067	0,007	2,653	1,629	9964	867	0,972	0,999
Мектепке дайындық	7.2		0,8742	0,0474	0,054	2,109	1,452	255	104	0,779	0,969
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	1016	376	1,000	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9945	0,0038	0,004	0,898	0,947	844	336	0,987	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9843	0,0114	0,012	0,756	0,870	245	90	0,961	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9919	0,0040	0,004	0,867	0,931	1089	426	0,984	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,5364	0,0250	0,047	2,486	1,577	1285	559	0,486	0,586
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8734	0,0215	0,025	0,831	0,911	474	199	0,830	0,916
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0153	0,0091	0,592	0,763	0,874	328	141	0,000	0,033
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,6038	0,0258	0,043	1,727	1,314	1493	621	0,552	0,655
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0469	0,0110	0,235	1,678	1,295	1493	621	0,025	0,069
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9941	0,0042	0,004	0,590	0,768	474	199	0,986	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9708	0,0147	0,015	1,518	1,232	474	199	0,941	1,000
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9941	0,0042	0,004	0,590	0,768	474	199	0,986	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1133	0,0189	0,167	0,706	0,840	474	199	0,075	0,151
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	590	244	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0995	0,0159	0,160	2,175	1,475	1817	771	0,068	0,131
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,1517	0,0427	0,282	3,446	1,856	590	244	0,066	0,237
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	5	3	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,8774	0,0256	0,029	1,482	1,217	590	244	0,826	0,929
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9536	0,0165	0,017	1,485	1,219	590	244	0,921	0,986
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0009	0,0009	0,993	0,797	0,893	2079	874	0,000	0,003
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0224	0,0083	0,372	1,623	1,274	1231	513	0,006	0,039
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0019	0,0020	1,020	1,030	1,015	1231	513	0,000	0,006
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,1144	0,0168	0,147	1,417	1,190	1220	507	0,081	0,148
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0759	0,0118	0,155	1,007	1,003	1223	509	0,052	0,100
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		0,5405	0,0770	0,142	1,216	1,103	120	52	0,387	0,694
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	230	108	1,000	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9683	0,0171	0,018	1,014	1,007	230	108	0,934	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9613	0,0185	0,019	0,986	0,993	230	108	0,924	0,998
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9365	0,0252	0,027	1,141	1,068	230	108	0,886	0,987
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,9669	0,0177	0,018	1,023	1,012	224	105	0,931	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9831	0,0116	0,012	0,706	0,840	191	88	0,960	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,9827	0,0118	0,012	0,711	0,843	187	87	0,959	1,000

Жалғасы

	MICS көрсеткіші	МТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,4827	0,0764	0,158	5,193	2,279	564	223	0,330	0,636
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8221	0,0390	0,047	2,304	1,518	564	223	0,744	0,900

ҚМ: қолданылмайды.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.16 кестесі. Іріктеме қателері: Павлодар облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	МТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	2274	1196	0,000	0,000
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9507	0,0257	0,027	16,865	4,107	2274	1196	0,899	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9991	0,0009	0,001	1,097	1,048	2274	1196	0,997	1,000
Мектепке дайындық	7.2		(0,9545)	(0,0445)	(0,047)	(1,821)	(1,349)	30	41	(0,866)	(1,000)
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9849	0,0113	0,011	1,661	1,289	137	196	0,962	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9928	0,0054	0,005	0,763	0,873	134	188	0,982	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9684	0,0144	0,015	0,393	0,627	43	59	0,940	0,997
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9946	0,0041	0,004	0,754	0,868	177	247	0,986	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,6014	0,0168	0,028	1,554	1,247	655	438	0,568	0,635
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,7512	0,0370	0,049	0,726	0,852	67	100	0,677	0,825
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0110	0,0109	0,988	1,085	1,042	67	101	0,000	0,033
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,4541	0,0191	0,042	0,691	0,831	318	472	0,416	0,492
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1431	0,0173	0,121	1,153	1,074	318	472	0,108	0,178
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9786	0,0147	0,015	1,016	1,008	67	100	0,949	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9786	0,0147	0,015	1,016	1,008	67	100	0,949	1,000
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9786	0,0147	0,015	1,016	1,008	67	100	0,949	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1968	0,0377	0,192	0,891	0,944	67	100	0,121	0,272
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	116	169	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,1069	0,0113	0,106	0,926	0,962	468	692	0,084	0,130
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,3171	0,0369	0,116	1,058	1,028	116	169	0,243	0,391
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	12	17	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9858	0,0084	0,009	0,850	0,922	116	169	0,969	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9821	0,0098	0,010	0,910	0,954	116	169	0,963	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0183	0,0046	0,253	0,908	0,953	517	760	0,009	0,028
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0076	0,0074	0,975	1,831	1,353	165	252	0,000	0,022

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0550	0,0146	0,266	1,028	1,014	165	251	0,026	0,084
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0970	0,0235	0,242	1,544	1,243	162	247	0,050	0,144
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	20	(*)	(*)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,9394)	(0,0288)	(0,031)	(0,697)	(0,835)	32	49	(0,882)	(0,997)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8981	0,0482	0,054	1,243	1,115	32	50	0,802	0,994
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8981	0,0482	0,054	1,243	1,115	32	50	0,802	0,994
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8981	0,0482	0,054	1,243	1,115	32	50	0,802	0,994
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,8981	0,0482	0,054	1,243	1,115	32	50	0,802	0,994
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9271	0,0378	0,041	1,307	1,143	42	63	0,852	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,8950	0,0396	0,044	1,020	1,010	42	62	0,816	0,974
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,7551	0,0608	0,081	1,862	1,364	61	94	0,633	0,877
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8848	0,0318	0,036	0,922	0,960	61	94	0,821	0,948

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.17 кестесі. Іріктеме қателері: Солтүстік Қазақстан облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Үй шаруашылығы мүшелері	
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0019	0,0009	0,482	0,558	0,747	1721	1266	0,000	0,004
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9817	0,0143	0,015	14,434	3,799	1721	1266	0,953	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9762	0,0049	0,005	1,306	1,143	1721	1266	0,966	0,986
Мектепке дайындық	7.2		0,9489	0,0239	0,025	0,669	0,818	29	58	0,901	0,997
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9948	0,0052	0,005	0,984	0,992	94	192	0,984	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9829	0,0089	0,009	0,992	0,996	109	213	0,965	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	31	63	1,000	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9867	0,0069	0,007	0,992	0,996	139	276	0,973	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері Әйелдер	8.3		0,4106	0,0264	0,064	3,272	1,809	682	426	0,358	0,464
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8146	0,0453	0,056	1,207	1,098	44	90	0,724	0,905
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0642	0,0297	0,463	0,984	0,992	33	68	0,005	0,124

Жалғасы

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (def)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (def ²)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1123	0,0135	0,120	0,927	0,963	253	508	0,085	0,139
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	44	90	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	44	90	1,000	1,000
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	44	90	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1534	0,0258	0,168	0,455	0,674	44	90	0,102	0,205
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	65	131	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,1056	0,0122	0,116	1,012	1,006	320	643	0,081	0,130
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,3401	0,0310	0,091	0,556	0,745	65	131	0,278	0,402
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10	22	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9777	0,0132	0,014	1,044	1,022	65	131	0,951	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9702	0,0075	0,008	0,251	0,501	65	131	0,955	0,985
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0170	0,0049	0,289	1,016	1,008	351	706	0,007	0,027
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0077	0,0054	0,704	0,929	0,964	115	244	0,000	0,018
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0041	0,0041	0,997	0,987	0,994	115	244	0,000	0,012
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0230	0,0079	0,343	0,663	0,814	113	240	0,007	0,039
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0558	0,0182	0,325	1,496	1,223	113	240	0,019	0,092
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	7	15	(*)	(*)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9160	0,0517	0,056	1,805	1,344	25	53	0,813	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8794	0,0546	0,062	1,459	1,208	25	53	0,770	0,988
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8794	0,0546	0,062	1,459	1,208	25	53	0,770	0,988
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8973	0,0546	0,061	1,683	1,297	25	53	0,788	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,8617	0,0630	0,073	1,666	1,291	25	51	0,736	0,988
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,9879)	(0,0005)	(0,001)	(0,001)	(0,034)	22	48	(0,987)	(0,989)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		(0,9663)	(0,0214)	(0,022)	(0,633)	(0,795)	22	46	(0,923)	(1,000)
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,6453	0,0466	0,072	1,034	1,017	53	110	0,552	0,738
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8354	0,0383	0,046	1,165	1,079	53	110	0,759	0,912

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.18 кестесі. Іріктеме қателері: Шығыс Қазақстан облысы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Үй шаруашылығы мүшелері											
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0297	0,0116	0,389	5,444	2,333	4117	1175	0,007	0,053
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9924	0,0054	0,005	4,539	2,131	4117	1175	0,982	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9924	0,0034	0,003	1,858	1,363	4117	1175	0,986	0,999
Мектепке дайындық	7.2		0,9664	0,0023	0,002	0,009	0,093	70	53	0,962	0,971
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	239	186	1,000	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	254	193	1,000	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		(0,9555)	(0,0036)	(0,004)	(0,015)	(0,122)	63	49	(0,948)	(0,963)
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9951	0,0048	0,005	1,148	1,072	316	242	0,985	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,4709	0,0296	0,063	3,480	1,866	613	379	0,412	0,530
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8956	0,0358	0,040	1,055	1,027	100	78	0,824	0,967
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0187	0,0133	0,713	0,941	0,970	124	98	0,000	0,045
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,5777	0,0204	0,035	0,759	0,871	559	444	0,537	0,619
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0979	0,0122	0,125	0,752	0,867	559	444	0,073	0,122
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	0,9723	0,0196	0,020	1,095	1,047	100	78	0,933	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9723	0,0196	0,020	1,095	1,047	100	78	0,933	1,000
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9882	0,0118	0,012	0,928	0,963	100	78	0,965	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1701	0,0460	0,271	1,155	1,075	100	78	0,078	0,262
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	0,9956	0,0046	0,005	0,749	0,865	202	160	0,986	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0737	0,0096	0,130	0,858	0,926	802	635	0,055	0,093
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,3643	0,0386	0,106	1,023	1,011	202	160	0,287	0,442
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	20	17	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9816	0,0093	0,009	0,758	0,871	202	160	0,963	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9816	0,0122	0,012	1,299	1,140	202	160	0,957	1,000
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0250	0,0058	0,233	0,966	0,983	880	697	0,013	0,037
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0194	0,0100	0,519	1,160	1,077	271	219	0,000	0,039
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	271	219	0,000	0,000
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0719	0,0208	0,289	1,413	1,189	271	219	0,030	0,114
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,0924	0,0136	0,147	0,477	0,690	269	217	0,065	0,120
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	25	21	(*)	(*)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		(1,0000)	(0,0000)	(0,000)	ҚМ	ҚМ	49	38	(1,000)	(1,000)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,9742)	(0,0039)	(0,004)	(0,021)	(0,146)	48	37	(0,966)	(0,982)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспе (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		(1,0000)	(0,0000)	(0,000)	ҚМ	ҚМ	49	38	(1,000)	(1,000)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,9482)	(0,0076)	(0,008)	(0,043)	(0,208)	49	38	(0,933)	(0,963)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		(1,0000)	(0,0000)	(0,000)	ҚМ	ҚМ	49	38	(1,000)	(1,000)

Жалғасы

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (def)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		(1,0000)	(0,0000)	(0,000)	ҚМ	ҚМ	54	44	(1,000)	(1,000)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		(0,9495)	(0,0379)	(0,040)	(1,285)	(1,134)	54	44	(0,874)	(1,000)
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,4653	0,0491	0,106	0,922	0,960	119	96	0,367	0,564
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8421	0,0268	0,032	0,512	0,716	119	96	0,789	0,896

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.19 кестесі. Іріктеме қателері: Астана қаласы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (def), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (def)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se

Үй шаруашылығы мүшелері

Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	4047	949	0,000	0,000
Жақсартылған ауызсу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9997	0,0003	0,000	0,285	0,534	4047	949	0,999	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,8789	0,0734	0,083	47,926	6,923	4047	949	0,732	1,000
Мектепке дайындық	7.2		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	98	59	1,000	1,000
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9881	0,0070	0,007	0,772	0,878	264	188	0,974	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.51		0,9924	0,0077	0,008	1,221	1,105	199	158	0,977	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		0,9257	0,0161	0,017	0,222	0,472	84	60	0,894	0,958
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9808	0,0121	0,012	1,671	1,293	283	218	0,957	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,6423	0,0355	0,055	5,880	2,425	683	418	0,571	0,713
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,8805	0,0310	0,035	1,032	1,016	195	114	0,818	0,942
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0141	0,0070	0,495	0,463	0,680	157	133	0,000	0,028
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,4882	0,0366	0,075	2,604	1,614	678	486	0,415	0,561
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,1171	0,0167	0,143	1,316	1,147	678	486	0,084	0,151
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	195	114	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9857	0,0055	0,006	0,240	0,490	195	114	0,975	0,997
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	195	114	1,000	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1088	0,0314	0,288	1,147	1,071	195	114	0,046	0,172
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	258	215	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0320	0,0071	0,223	1,206	1,098	985	739	0,018	0,046
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,2587	0,0493	0,190	2,707	1,645	258	215	0,160	0,357
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	21	19	(*)	(*)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9966	0,0033	0,003	0,715	0,845	258	215	0,990	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9704	0,0146	0,015	1,596	1,263	258	215	0,941	1,000

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0115	0,0085	0,744	1,936	1,391	479	302	0,000	0,029
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	479	302	0,000	0,000
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0706	0,0219	0,310	2,180	1,476	473	299	0,027	0,114
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,1619	0,0398	0,246	3,274	1,810	452	282	0,082	0,241
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,5063)	(0,0929)	(0,183)	(1,001)	(1,000)	56	30	(0,321)	(0,692)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	92	54	1,000	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		0,8190	0,0457	0,056	0,690	0,831	76	50	0,728	0,910
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		0,7663	0,0475	0,062	0,630	0,794	84	51	0,671	0,861
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		0,6581	0,0253	0,038	0,147	0,384	89	53	0,608	0,709
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		0,7663	0,0475	0,062	0,630	0,794	84	51	0,671	0,861
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		0,9021	0,0829	0,092	4,123	2,030	88	54	0,736	1,000
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		0,8822	0,0819	0,093	3,357	1,832	87	53	0,718	1,000
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,4975	0,0780	0,157	3,500	1,871	220	145	0,342	0,653
Ерте жаста бала дамушылығының индексі	6.8		0,8453	0,0440	0,052	2,135	1,461	220	145	0,757	0,933

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*) Көрсеткіштер кемінде өлшенбеген 25 байқауға негізделген; туу коэффициенттері үшін әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

SE.20 кестесі. Іріктеме қателері: Алматы қаласы

Стандартты қателер, құбылу коэффициенті, іріктемені құру нәтижесі (deff), іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft) және іріктеп алынған көрсеткіштер үшін сенімгерлік интервалдар Қазақстан, 2015 жыл

	MICS көрсеткіші	MTM көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадратты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
										Үй шаруашылығы мүшелері	
Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	3.15		0,0001	0,0001	1,005	0,093	0,306	4271	1257	0,000	0,000
Жақсартылған ауыссу көздеріне қолжетімділік	4.1	7.8	0,9907	0,0090	0,009	11,048	3,324	4271	1257	0,973	1,000
Жақсартылған санитарияға қолжетімділік	4.3	7.9	0,9864	0,0044	0,004	1,848	1,359	4271	1257	0,978	0,995
Мектепке дайындық	7.2		0,5842	0,0416	0,071	0,435	0,659	60	62	0,501	0,667
Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.4	2.1	0,9899	0,0062	0,006	0,895	0,946	260	231	0,977	1,000
Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7,51		0,9884	0,0068	0,007	0,849	0,922	240	209	0,975	1,000
Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.52		1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	99	79	1,000	1,000
Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	7.5		0,9918	0,0049	0,005	0,831	0,912	339	288	0,982	1,000
Тәртіпке келтірудің күштеу әдістері	8.3		0,3844	0,0342	0,089	6,070	2,464	757	469	0,316	0,453
Әйелдер											
Емізудің ерте басталуы	2.6		0,9111	0,0195	0,021	0,488	0,698	97	105	0,872	0,950
Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті	5.1	5.4	(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)

	МИС көрсеткіші	МТМ көрсеткіші	Мән (r)	Стандартты қате (se)	Құбылу коэффициенті (e/r)	Іріктемені құру нәтижесі (deff)	Іріктемені құру нәтижесі шамасының квадраты түбірі (deft)	Өлшенген сан	Өлшенбеген сан	Сенімгерлік интервалының шегі	
										төменгі шек r - 2se	жоғарғы шек r + 2se
Туудың жиынтық коэффициенті	-		(*)	(*)	(*)	ҚМ	ҚМ	ҚМ	ҚМ	(*)	(*)
Ерте бала туу	5.2		0,0073	0,0062	0,841	0,863	0,929	181	166	0,000	0,020
Контрацепцияның таралу деңгейі	5.3	5.3	0,6296	0,0274	0,043	1,754	1,324	593	547	0,575	0,684
Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік	5.4	5.6	0,0856	0,0160	0,187	1,796	1,340	593	547	0,054	0,118
Босанғанға дейінгі бақылау (1+ рет, білікті медициналық қызметті жеткізуші)	5.5a	5.5	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	97	105	1,000	1,000
Босанғанға дейінгі бақылау (4+ рет, медициналық қызметтерді кез келген жеткізуші)	5.5b	5.5	0,9130	0,0270	0,030	0,951	0,975	97	105	0,859	0,967
Босанғанда білікті адамның болуы	5.7	5.2	0,9924	0,0074	0,007	0,747	0,864	97	105	0,978	1,000
Кесарь тілігі арқылы босану	5.9		0,1782	0,0364	0,204	0,940	0,970	97	105	0,105	0,251
Сауаттылық деңгейі (жас әйелдер)	7.1	2.3	1,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	281	255	1,000	1,000
18 жасқа дейін некеге тұру	8.5		0,0498	0,0099	0,198	1,719	1,311	915	836	0,030	0,070
АИТВ алдын алу туралы білімнің болуы (жас әйелдер)	9.1	6.3	0,4979	0,0281	0,057	0,804	0,897	281	255	0,442	0,554
Тұрақсыз серіктермен мүшеқаптарды пайдалану	9.15	6.2	(0,4365)	(0,1013)	(0,232)	(1,211)	(1,100)	41	30	(0,234)	(0,639)
Интернетті пайдалану	10.3		0,9966	0,0026	0,003	0,521	0,722	281	255	0,991	1,000
Өмірге қанағаттанушылық	11.1		0,9658	0,0110	0,011	0,928	0,963	281	255	0,944	0,988
15 жасқа дейінгі темекі шегу	12.2		0,0108	0,0044	0,405	1,651	1,285	1015	925	0,002	0,020
5 жасқа дейінгі балалар											
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (орташа және аса жоғары дәреже)	2.1a	1.8	0,0131	0,0091	0,692	1,695	1,302	264	268	0,000	0,031
Салмақ жетіспеушіліктің кең таралуы (аса жоғары дәреже)	2.1b	1.8	0,0000	0,0000	0,000	ҚМ	ҚМ	264	268	0,000	0,000
Өсуде артта қалушылықтың кең таралуы	2.2a		0,0628	0,0219	0,350	2,186	1,478	264	268	0,019	0,107
Артық салмақтың кең таралуы	2.4		0,2158	0,0353	0,164	1,864	1,365	249	254	0,145	0,286
6 айға дейін тек қана емізу	2.7		(0,2958)	(0,0483)	(0,163)	(0,313)	(0,560)	30	29	(0,199)	(0,392)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта туберкулезге қарсы екпелермен қамтылу	-		(1,0000)	(0,0000)	(0,000)	ҚМ	ҚМ	39	49	(1,000)	(1,000)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта полиомелитке қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,8002)	(0,0299)	(0,037)	(0,263)	(0,513)	39	48	(0,740)	(0,860)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта дифтерия, көкжөтел және сіреспеге (АҚДС) қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,8370)	(0,0186)	(0,022)	(0,119)	(0,345)	39	48	(0,800)	(0,874)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта В гепатитіне қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,8220)	(0,0191)	(0,023)	(0,117)	(0,342)	39	48	(0,784)	(0,860)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта b типті гемофильдік жұқпаға қарсы (ХИБ) екпелермен қамтылу	-		(0,7637)	(0,0440)	(0,058)	(0,471)	(0,686)	36	45	(0,676)	(0,852)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта қызылшаға қарсы екпелермен қамтылу	-		(0,9001)	(0,0036)	(0,004)	(0,005)	(0,072)	42	38	(0,893)	(0,907)
Пікіртерім жүргізгенге дейін кез келген уақытта барлық екпелер жасалған балалар	-		(0,7232)	(0,0133)	(0,018)	(0,033)	(0,181)	42	38	(0,697)	(0,750)
Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	6.1		0,6203	0,0450	0,073	1,368	1,170	157	160	0,530	0,710
Ерте жаста бала дамұшылығының индексі	6.8		0,9081	0,0282	0,031	1,518	1,232	157	160	0,852	0,965

ҚМ: қолданылмайды.

( ) Көрсеткіштер өлшенбеген 25-49 байқауға негізделген.

(*)Туу коэффициенттері үшін көрсеткіштер әсерге ұшыраушылықтың кемінде өлшенбеген 125 адам-жылына негізделген.

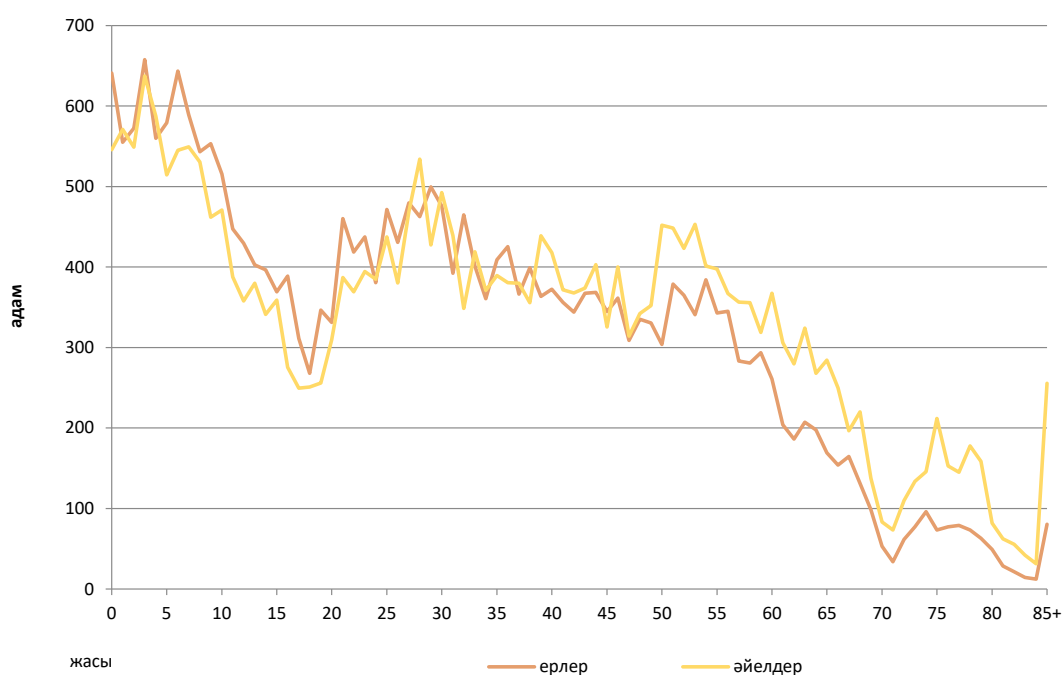
D қосымша. Деректер сапасын тексеру кестесі

DQ.1 кестесі. Үй шаруашылықтары халқын жасы бойынша бөлу

Үй шаруашылықтары халқын бір жылдық жас топтары және жынысы бойынша бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

Жасы	Ер жынысты		Әйел жынысты		Жасы	Ер жынысты		Әйел жынысты	
	саны	пайызы	саны	пайызы		саны	пайызы	саны	пайызы
0	641	2,3	546	1,9	45	345	1,2	326	1,1
1	555	2,0	571	2,0	46	361	1,3	400	1,4
2	572	2,1	549	1,9	47	309	1,1	314	1,1
3	658	2,4	637	2,2	48	335	1,2	342	1,2
4	560	2,0	588	2,0	49	330	1,2	352	1,2
5	579	2,1	515	1,8	50	304	1,1	452	1,6
6	643	2,3	545	1,9	51	379	1,4	449	1,5
7	589	2,1	549	1,9	52	365	1,3	423	1,5
8	543	2,0	530	1,8	53	341	1,2	453	1,6
9	553	2,0	462	1,6	54	384	1,4	401	1,4
10	516	1,9	471	1,6	55	343	1,2	398	1,4
11	447	1,6	388	1,3	56	345	1,2	367	1,3
12	430	1,6	358	1,2	57	283	1,0	356	1,2
13	403	1,5	380	1,3	58	281	1,0	356	1,2
14	397	1,4	341	1,2	59	293	1,1	319	1,1
15	369	1,3	359	1,2	60	261	0,9	367	1,3
16	389	1,4	276	0,9	61	204	0,7	306	1,1
17	311	1,1	250	0,9	62	186	0,7	280	1,0
18	268	1,0	251	0,9	63	207	0,7	324	1,1
19	346	1,3	256	0,9	64	198	0,7	268	0,9
20	331	1,2	310	1,1	65	169	0,6	285	1,0
21	460	1,7	387	1,3	66	154	0,6	250	0,9
22	419	1,5	369	1,3	67	165	0,6	197	0,7
23	437	1,6	395	1,4	68	131	0,5	220	0,8
24	381	1,4	385	1,3	69	98	0,4	138	0,5
25	472	1,7	438	1,5	70	53	0,2	83	0,3
26	431	1,6	380	1,3	71	34	0,1	73	0,3
27	480	1,7	469	1,6	72	62	0,2	110	0,4
28	463	1,7	534	1,8	73	77	0,3	134	0,5
29	500	1,8	427	1,5	74	96	0,3	146	0,5
30	476	1,7	493	1,7	75	73	0,3	212	0,7
31	392	1,4	439	1,5	76	77	0,3	153	0,5
32	465	1,7	349	1,2	77	79	0,3	145	0,5
33	401	1,5	419	1,4	78	73	0,3	178	0,6
34	361	1,3	371	1,3	79	63	0,2	159	0,5
35	409	1,5	390	1,3	80	49	0,2	82	0,3
36	425	1,5	380	1,3	81	28	0,1	62	0,2
37	366	1,3	380	1,3	82	22	0,1	55	0,2
38	399	1,4	356	1,2	83	14	0,1	42	0,1
39	364	1,3	439	1,5	84	12	0,0	31	0,1
40	373	1,3	418	1,4	85+	80	0,3	255	0,9
41	356	1,3	372	1,3					
42	344	1,2	368	1,3	БМ/өткізу	0	0,0	0	0,0
43	367	1,3	374	1,3					
44	369	1,3	403	1,4	Барлығы	27 676	100,0	29 127	100,0

DQ.1 графигі. Бір жастық жас шамасы топтары бойынша бөліністегі үй шаруашылықтары халқы, Қазақстан, 2015 жыл

DQ.2 кестесі. Өлшемшарттарға жауап беретін және пікіртерім алынған әйелдерді жас шамасына қарай бөлу

Үй шаруашылықтарының 10-54 жастағы әйел халқын, 15-49 жастағы пікіртерім алынған әйелдерді бөлу және бес жылдық жас шамасы топтары бойынша пікіртерім алынған өлшемшарттарға жауап беретін әйелдердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Үй шаруашылықтарының 10-54 жастағы әйел халқы		15-49 жастағы пікіртерім алынған әйелдер		Пікіртерім алынған, өлшемшарттарға жауап беретін әйелдердің пайыздық үлесі (толтырылған сұрақнамалардың пайызы)
	саны		саны	пайыз	
Жасы					
10-14	1 937		ҚМ	ҚМ	ҚМ
15-19	1 391		1 378	10,6	99,0
20-24	1 845		1 810	14,0	98,1
25-29	2 248		2 213	17,1	98,4
30-34	2 070		2 047	15,8	98,9
35-39	1 945		1 914	14,8	98,4
40-44	1 934		1 906	14,7	98,5
45-49	1 734		1 705	13,1	98,3
50-54	2 178				
Барлығы (15-49)	13 169		12 972	100,0	98,5
50-54 және 45-49 жас шамасы топтарының ара қатынасы	1,26		ҚМ	ҚМ	ҚМ

қм: қолданылмайды.

ДQ.3 кестесі. Үй шаруашылықтарының балалар халқын жас шамасына қарай бөлу және бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамалар

0-7 жастағы балалар халқын, аналарынан/оларға күтім жасауды жүзеге асыратын адамдарынан пікіртерім алынған 0,4 жастағы балаларды бөлу және аналарынан/оларға күтім жасауды жүзеге асыратын адамдарынан бір жылдық жас шамасы топтары бойынша пікіртерім алынған 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

саны	Үй шаруашылықтарының 0-7 жастағы балалар халқы	саны	Пікіртерім жүргізілген 5 жасқа дейінгі балалар		Пікіртерім алынған, өлшемшарттарға жауап беретін 5 жасқа дейінгі балалардың пайыздық үлесі (толтырылған сұрақнамалардың пайызы)
			пайызы		
Жасы					
0	1 187		1 176	20,2	99,1
1	1 126		1 117	19,1	99,2
2	1 121		1 108	19,0	98,8
3	1 295		1 287	22,1	99,3
4	1 148		1 144	19,6	99,7
5	1 094		ҚМ	ҚМ	ҚМ
6	1 189		ҚМ	ҚМ	ҚМ
7	1 138		ҚМ	ҚМ	ҚМ
Барлығы (0-4)	5 877		5 831	100,0	99,2
5 жастағылар мен 4 жастағылардың ара-қатынасы	0,95		ҚМ	ҚМ	ҚМ

ҚМ: қолданылмайды.

ДQ.4 кестесі. Айтылған туылған күн: үй шаруашылықтарының халқы

Үй шаруашылықтары халқын туылған күні туралы ақпараттың толықтығы бойынша пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Туылған айы мен жылы туралы айтылған ақпараттың толықтығы				Барлығы	Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны
	туылған жылы мен күні	туылған жылы ғана	туылған айы ғана	екеуі де қалдырылған		
Барлығы	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	56 803
Жасы						
0-4	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	5 877
5-14	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	9 638
15-24	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	6 949
25-49	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	19 824
50-64	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	9 893
65-84	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 286
85+	99,7	0,3	0,0	0,0	100,0	336
Өңір						
Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 796
Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3 580
Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 679
Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 849
Батыс Қазақстан	99,8	0,2	0,0	0,0	100,0	2 591
Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3 647
Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 630
Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 903
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 893
Маңғыстау	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 841
Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	9 964
Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 274
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 721
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 117
Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 047
Алматы қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4 271
Жергілікті жер						
Қалалық	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	30 222
Ауылдық	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	26 582

ҚМ: қолданылмайды.

DQ.5 кестесі. Айтылған туылған күні мен жасы: әйелдер

Туылған күні/жасы туралы ақпараттың толықтығы бойынша 15-49 жастағы әйелдерді пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Айтылған туылған күні мен жасы туралы ақпараттың толықтығы					Барлығы	15-49 жастағы әйелдер саны
	туылған жылы мен айы	туылған жылы мен жасы	туылған жылы ғана	жасы ғана	басқасы/БМ/өткізу		
Барлығы	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	12 670
Өңір							
Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	624
Ақтөбе	99,9	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	806
Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 042
Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	402
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	572
Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	778
Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 035
Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	675
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	399
Маңғыстау	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	408
Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 079
Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	517
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	351
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	880
Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 086
Алматы қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 015
Жергілікті жер							
Қалалық	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	7 140
Ауылдық	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	5 530

DQ.6кестесі. Айтылған туылған күні мен жасы: 5 жасқа дейінгі балалар

Туылған күні/жасы туралы ақпараттың толықтығы бойынша 5 жасқа дейінгі балаларды пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Айтылған туылған күні мен жасы туралы ақпараттың толықтығы					Барлығы	5 жасқа дейінгі балалар саны
	туылған жылы мен айы	туылған жылы мен жасы	туылған жылы ғана	жасы ғана	басқасы/БМ/өткізу		
Барлығы	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	5 510
Өңір							
Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	225
Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	376
Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	413
Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	202
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	227
Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	414
Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	381
Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	239
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	214
Маңғыстау	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	224
Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 246
Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	166
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	117
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	274
Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	501
Алматы қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	292
Жергілікті жер							
Қалалық	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 704
Ауылдық	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	2 806

DQ.7 кестесі. Айтылған туылған күн: балалар, жасөспірімдер және жас адамдар

Туылған күні туралы ақпараттың толықтығы бойынша 5-24 жастағы балаларды, жасөспірімдерді және жас адамдарды пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Айтылған туылған айы мен жылы туралы ақпараттың толықтығы				Барлығы	5-24 жастағы балалардың, жасөспірімдердің және жас адамдардың саны
	туылған жылы мен айы	туылған жылы ғана	туылған айы ғана	екеуі де өткізілген		
Барлығы	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	16 588
Өңір						
Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	715
Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 041
Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 390
Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	600
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	663
Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 145
Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 183
Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	741
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	633
Маңғыстау	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	649
Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3 613
Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	557
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	381
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	975
Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1 110
Алматы қ.	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	1 191
Жергілікті жер						
Қалалық	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	8 243
Ауылдық	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	8 345

DQ.8 кестесі. Айтылған босанған күн: бірінші және соңғы босанулар

Босану күні туралы ақпараттың толықтығы бойынша 15-49 жастағы әйелдердің бірінші және соңғы босануларын пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Босану күні туралы айтылған ақпараттың толықтығы										
	Бірінші босану күні				Барлығы	Бірінші босанулар саны	Соңғы босану күні			Барлығы	Соңғы босанулар саны
	босанған жыл мен ай	босанған жыл ғана	бірінші босану кезінен өткен жылдар туралы ақпарат қана	басқасы/БМ/өткізу			босанған жыл мен ай	босанған жыл ғана	басқасы/БМ/өткізу		
Барлығы	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	9 374	99,9	0,0	0,1	100,0	6 811
Өңір											
Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	481	100,0	0,0	0,0	100,0	332
Ақтөбе	99,7	0,3	0,0	0,0	100,0	622	100,0	0,0	0,0	100,0	477
Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	734	100,0	0,0	0,0	100,0	524
Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	290	100,0	0,0	0,0	100,0	230
Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	431	100,0	0,0	0,0	100,0	292
Жамбыл	99,8	0,2	0,0	0,0	100,0	599	100,0	0,0	0,0	100,0	470
Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	775	100,0	0,0	0,0	100,0	512
Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	497	100,0	0,0	0,0	100,0	325
Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	287	99,8	0,0	0,2	100,0	248
Маңғыстау	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	302	99,8	0,0	0,2	100,0	241
Оңтүстік Қазақстан	99,8	0,2	0,0	0,0	100,0	1 639	100,0	0,0	0,0	100,0	1 419
Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	385	99,5	0,0	0,5	100,0	242
Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	278	100,0	0,0	0,0	100,0	189
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	630	99,8	0,0	0,2	100,0	437
Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	760	100,0	0,0	0,0	100,0	458
Алматы қ.	99,8	0,2	0,0	0,0	100,0	665	99,3	0,0	0,7	100,0	415
Жергілікті жер											
Қалалық	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	5 055	99,9	0,0	0,1	100,0	3 276
Ауылдық	99,9	0,1	0,0	0,0	100,0	4 320	99,9	0,0	0,1	100,0	3 535

DQ.9 кестесі. Алынған деректердің толықтығы

Жекелеген сұрақтар мен көрсеткіштер бойынша деректерді өткізген байқаулардың пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

Сұрақнама және өткізілген деректер типі	Бақылау тобы	Өткізілген/толық емес деректері бар байқаулар пайызы	Байқаулар саны
Шаруашылық сұрақнамасы			
Тұзды талдау нәтижесі	Тұз бар пікіртерім алынған барлық үй шаруашылықтары	0,1	16500
Пікіртерімнің басталу уақыты	Пікіртерім алынған барлық үй шаруашылықтары	0,1	16500
Пікіртерімнің аяқталу уақыты	Пікіртерім алынған барлық үй шаруашылықтары	0,1	16500
Әйелдерге арналған сұрақнама			
Алғашқы ресми (ресми емес) некеге тұру уақыты	15-49 жастағы барлық ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдер		
Айы ғана		0,3	9980
Айы және жылы		0,2	9980
Алғашқы ресми (ресми емес) некеге тұрған жасы	Алғашқы ресми (ресми емес) некеге тұрған жылы белгісіз 15-49 жастағы барлық ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдер	0,2	9980
Алғашқы жыныстық қатынаста болған кездегі жасы	Жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы барлық әйелдер	0,0	1293
Соңғы жыныстық қатынаста болған кезден бастап өткен уақыт	Жыныстық қатынаста болған 15-24 жастағы барлық әйелдер	0,0	1293
Пікіртерімнің басталу уақыты	Пікіртерім алынған барлық әйелдер	0,1	12670
Пікіртерімнің аяқталу уақыты	Пікіртерім алынған барлық әйелдер	0,1	12670
5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама			
Пікіртерімнің басталу уақыты	5 жасқа дейінгі барлық балалар	0,1	5510
Пікіртерімнің аяқталу уақыты	5 жасқа дейінгі барлық балалар	0,1	5510

^a “Білмеймін” деген жауаптарды қоса алғанда.

DQ.10 кестесі. Антропометриялық көрсеткіштер бойынша деректердің толықтығы: жеткіліксіз салмақ

Туылған күні мен салмағы туралы ақпараттың толықтығы бойынша 5 жасқа дейінгі балаларды пайыздық бөлу, Қазақстан 2015 жыл

	Дұрыс салмақ пен туылған күн	Талдаудан алып тастауға негіз				Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалардың саны
		салмағы өлшенбеген	толық емес туылған күн	салмағы өлшенбеген, толық емес туылған күн	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)			
Барлығы	96,3	3,6	0,0	0,0	0,1	100,0	3,7	5 510
Жасы								
<6 ай	86,8	13,2	0,0	0,0	0,0	100,0	13,2	531
6-11 ай	95,6	4,0	0,0	0,0	0,4	100,0	4,4	540
12-23 ай	97,0	2,9	0,0	0,0	0,1	100,0	3,0	1 071
24-35 ай	97,8	2,1	0,0	0,0	0,2	100,0	2,2	1 045
36-47 ай	98,1	1,8	0,0	0,0	0,0	100,0	1,9	1 208
48-59 ай	96,9	2,9	0,0	0,0	0,2	100,0	3,1	1 114
Өңір								
Ақмола	99,2	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	0,8	225
Ақтөбе	98,1	1,3	0,0	0,0	0,7	100,0	1,9	376
Алматы	89,1	10,9	0,0	0,0	0,0	100,0	10,9	413
Атырау	97,7	2,3	0,0	0,0	0,0	100,0	2,3	202
Батыс Қазақстан	98,1	1,9	0,0	0,0	0,0	100,0	1,9	227
Жамбыл	98,5	1,5	0,0	0,0	0,0	100,0	1,5	414
Қарағанды	92,1	7,9	0,0	0,0	0,0	100,0	7,9	381
Қостанай	97,5	2,5	0,0	0,0	0,0	100,0	2,5	239
Қызылорда	99,5	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	0,5	214
Маңғыстау	87,2	11,8	0,0	0,0	1,0	100,0	12,8	224
Оңтүстік Қазақстан	98,8	1,0	0,0	0,0	0,1	100,0	1,2	1 246
Павлодар	99,2	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	0,8	166
Солтүстік Қазақстан	98,4	1,6	0,0	0,0	0,0	100,0	1,6	117
Шығыс Қазақстан	99,2	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	0,8	274
Астана қ.	95,6	4,4	0,0	0,0	0,0	100,0	4,4	501
Алматы қ.	90,2	9,5	0,0	0,0	0,3	100,0	9,8	292
Жасы								
	Өңір							

	Дұрыс салмақ пен туылған күн	Талдаудан алып тастауға негіз					Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалардың саны
		салмағы өлшенбеген	толық емес туылған күн	салмағы өлшенбеген, толық емес туылған күн	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)				
<6 ай	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	22
	Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	30
	Алматы	52,8	47,2	0,0	0,0	0,0	100,0	47,2	51
	Атырау	87,3	12,7	0,0	0,0	0,0	100,0	12,7	20
	Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	26
	Жамбыл	97,5	2,5	0,0	0,0	0,0	100,0	2,5	40
	Қарағанды	85,2	14,8	0,0	0,0	0,0	100,0	14,8	26
	Қостанай	82,3	17,7	0,0	0,0	0,0	100,0	17,7	20
	Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	21
	Маңғыстау	65,5	34,5	0,0	0,0	0,0	100,0	34,5	25
	Оңтүстік Қазақстан	98,7	1,3	0,0	0,0	0,0	100,0	1,3	120
	Павлодар	95,0	5,0	0,0	0,0	0,0	100,0	5,0	13
	Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	7
	Шығыс Қазақстан	95,2	4,8	0,0	0,0	0,0	100,0	4,8	25
	Астана қ.	73,4	26,6	0,0	0,0	0,0	100,0	26,6	56
Алматы қ.	71,7	28,3	0,0	0,0	0,0	100,0	28,3	30	
6-11 ай	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	29
	Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	44
	Алматы	83,2	16,8	0,0	0,0	0,0	100,0	16,8	39
	Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	19
	Батыс Қазақстан	97,0	3,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3,0	19
	Жамбыл	95,4	4,6	0,0	0,0	0,0	100,0	4,6	37
	Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	27
	Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	18
	Қызылорда	97,8	2,2	0,0	0,0	0,0	100,0	2,2	20
	Маңғыстау	75,5	22,2	0,0	0,0	2,3	100,0	24,5	23
	Оңтүстік Қазақстан	93,6	5,1	0,0	0,0	1,3	100,0	6,4	141
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	17
	Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	10
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	27
	Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	45
Алматы қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	25	
	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	39
	Ақтөбе	99,1	0,9	0,0	0,0	0,0	100,0	0,9	83
	Алматы	90,2	9,8	0,0	0,0	0,0	100,0	9,8	90
	Атырау	97,1	2,9	0,0	0,0	0,0	100,0	2,9	43
	Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	49
	Жамбыл	99,1	0,9	0,0	0,0	0,0	100,0	0,9	91
	Қарағанды	91,3	8,7	0,0	0,0	0,0	100,0	8,7	77
	Қостанай	96,8	3,2	0,0	0,0	0,0	100,0	3,2	43
	Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	44
	Маңғыстау	87,1	10,0	0,0	0,0	2,9	100,0	12,9	46
	Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	230
	Павлодар	97,9	2,1	0,0	0,0	0,0	100,0	2,1	32
	Солтүстік Қазақстан	97,9	2,1	0,0	0,0	0,0	100,0	2,1	25
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	49
	Астана қ.	95,3	4,7	0,0	0,0	0,0	100,0	4,7	92
Алматы қ.	97,1	2,9	0,0	0,0	0,0	100,0	2,9	39	

	Дұрыс салмақ пен туылған күн	Талдаудан алып тастауға негіз				Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалардың саны
		салмағы өлшенбеген	толық емес туылған күн	салмағы өлшенбеген, толық емес туылған күн	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)			
24-35 ай	Ақмола	97,2	2,8	0,0	0,0	100,0	2,8	47
	Ақтөбе	98,0	1,0	0,0	0,0	100,0	2,0	72
	Алматы	94,1	5,9	0,0	0,0	100,0	5,9	73
	Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	46
	Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	49
	Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	86
	Қарағанды	93,4	6,6	0,0	0,0	100,0	6,6	96
	Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	54
	Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	37
	Маңғыстау	92,4	7,6	0,0	0,0	100,0	7,6	45
	Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	191
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	42
	Солтүстік Қазақстан	97,9	2,1	0,0	0,0	100,0	2,1	22
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	54
Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	88	
Алматы қ.	85,6	12,1	0,0	0,0	100,0	14,4	42	
36-47 ай	Ақмола	98,8	1,2	0,0	0,0	100,0	1,2	44
	Ақтөбе	98,5	1,5	0,0	0,0	100,0	1,5	58
	Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	70
	Атырау	98,1	1,9	0,0	0,0	100,0	1,9	41
	Батыс Қазақстан	97,3	2,7	0,0	0,0	100,0	2,7	35
	Жамбыл	98,9	1,1	0,0	0,0	100,0	1,1	80
	Қарағанды	96,7	3,3	0,0	0,0	100,0	3,3	77
	Қостанай	99,0	1,0	0,0	0,0	100,0	1,0	56
	Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	44
	Маңғыстау	94,1	5,0	0,0	0,0	100,0	5,9	48
	Оңтүстік Қазақстан	99,6	0,4	0,0	0,0	100,0	0,4	336
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	24
	Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	24
	Шығыс Қазақстан	98,2	1,8	0,0	0,0	100,0	1,8	61
Астана қ.	98,4	1,6	0,0	0,0	100,0	1,6	130	
Алматы қ.	89,9	10,1	0,0	0,0	100,0	10,1	79	
48-59 ай	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	45
	Ақтөбе	95,1	2,9	0,0	0,0	100,0	4,9	87
	Алматы	98,6	1,4	0,0	0,0	100,0	1,4	89
	Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	32
	Батыс Қазақстан	94,1	5,9	0,0	0,0	100,0	5,9	49
	Жамбыл	97,8	2,2	0,0	0,0	100,0	2,2	80
	Қарағанды	86,3	13,7	0,0	0,0	100,0	13,7	78
	Қостанай	98,9	1,1	0,0	0,0	100,0	1,1	48
	Қызылорда	98,8	1,2	0,0	0,0	100,0	1,2	48
	Маңғыстау	93,8	6,2	0,0	0,0	100,0	6,2	38
	Оңтүстік Қазақстан	98,7	1,3	0,0	0,0	100,0	1,3	228
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	37
	Солтүстік Қазақстан	97,0	3,0	0,0	0,0	100,0	3,0	28
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	58
Астана қ.	98,9	1,1	0,0	0,0	100,0	1,1	90	
Алматы қ.	93,5	6,5	0,0	0,0	100,0	6,5	78	

DQ.11 кестесі- Антропометриялық көрсеткіштер бойынша деректердің толықтығы:
Өсуі жағынан артта қалу

Туылған күні мен ұзындығы немесе өсуі туралы ақпараттың толықтығы бойынша 5 жасқа дейінгі балаларды пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Дұрыс ұзындығы/өсуі және туылған жылы ұзындығы/бойы өлшенбеген	Талдаудан алып тастауға негіз				Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалар саны	
		толық емес туылған күн	ұзындығы/бойы өлшенбеген, толық емес туылған күн	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)					
Барлығы	95,8	3,7	0,0	0,0	0,6	100,0	4,2	5510	
Жасы									
<6 ай	85,7	13,0	0,0	0,0	1,3	100,0	14,3	531	
6-11 ай	94,9	4,0	0,0	0,0	1,1	100,0	5,1	540	
12-23 ай	95,9	3,1	0,0	0,0	1,0	100,0	4,1	1071	
24-35 ай	97,5	2,1	0,0	0,0	0,4	100,0	2,5	1045	
36-47 ай	97,7	2,0	0,0	0,0	0,3	100,0	2,3	1208	
48-59 ай	97,1	2,9	0,0	0,0	0,0	100,0	2,9	1114	
Өңір									
Ақмола	99,0	0,8	0,0	0,0	0,2	100,0	1,0	225	
Ақтөбе	98,5	1,3	0,0	0,0	0,3	100,0	1,5	376	
Алматы	89,6	10,4	0,0	0,0	0,0	100,0	10,4	413	
Атырау	95,2	2,3	0,0	0,0	2,5	100,0	4,8	202	
Батыс Қазақстан	97,8	2,2	0,0	0,0	0,0	100,0	2,2	227	
Жамбыл	98,5	1,5	0,0	0,0	0,0	100,0	1,5	414	
Қарағанды	92,1	7,9	0,0	0,0	0,0	100,0	7,9	381	
Қостанай	97,5	2,5	0,0	0,0	0,0	100,0	2,5	239	
Қызылорда	98,8	0,5	0,0	0,0	0,7	100,0	1,2	214	
Маңғыстау	85,3	11,9	0,0	0,0	2,8	100,0	14,7	224	
Оңтүстік Қазақстан	97,9	1,3	0,0	0,0	0,7	100,0	2,1	1246	
Павлодар	98,9	0,8	0,0	0,0	0,3	100,0	1,1	166	
Солтүстік Қазақстан	96,8	2,8	0,0	0,0	0,4	100,0	3,2	117	
Шығыс Қазақстан	99,2	0,8	0,0	0,0	0,0	100,0	0,8	274	
Астана қ.	94,5	4,4	0,0	0,0	1,1	100,0	5,5	501	
Алматы қ.	90,2	9,5	0,0	0,0	0,3	100,0	9,8	292	
Жасы	Өңір								
<6 ай	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	22
	Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	30
	Алматы	55,0	45,0	0,0	0,0	0,0	100,0	45,0	51
	Атырау	70,9	12,7	0,0	0,0	16,5	100,0	29,1	20
	Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	26
	Жамбыл	97,5	2,5	0,0	0,0	0,0	100,0	2,5	40
	Қарағанды	85,2	14,8	0,0	0,0	0,0	100,0	14,8	26
	Қостанай	82,3	17,7	0,0	0,0	0,0	100,0	17,7	20
	Қызылорда	98,0	0,0	0,0	0,0	2,0	100,0	2,0	21
	Маңғыстау	64,0	34,5	0,0	0,0	1,4	100,0	36,0	25
	Оңтүстік Қазақстан	98,0	1,3	0,0	0,0	0,8	100,0	2,0	120
	Павлодар	91,4	5,0	0,0	0,0	3,6	100,0	8,6	13
	Солтүстік Қазақстан	93,0	0,0	0,0	0,0	7,0	100,0	7,0	7
	Шығыс Қазақстан	95,2	4,8	0,0	0,0	0,0	100,0	4,8	25
	Астана қ.	72,2	26,6	0,0	0,0	1,2	100,0	27,8	56
Алматы қ.	71,7	28,3	0,0	0,0	0,0	100,0	28,3	30	

	Дұрыс ұзындығы/өсуі және туылған жылы ұзындығы/бойы өлшенбеген	Талдаудан алып тастауға негіз					Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалар саны
		толық емес туылған күн	ұзындығы/бойы өлшенбеген, толық емес туылған күн	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)					
6-11 ай	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	29
	Ақтөбе	97,9	0,0	0,0	0,0	2,1	100,0	2,1	44
	Алматы	83,2	16,8	0,0	0,0	0,0	100,0	16,8	39
	Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	19
	Батыс Қазақстан	97,0	3,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3,0	19
	Жамбыл	95,4	4,6	0,0	0,0	0,0	100,0	4,6	37
	Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	27
	Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	18
	Қызылорда	97,8	2,2	0,0	0,0	0,0	100,0	2,2	20
	Маңғыстау	74,0	22,2	0,0	0,0	3,9	100,0	26,0	23
	Оңтүстік Қазақстан	94,9	5,1	0,0	0,0	0,0	100,0	5,1	141
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	17
	Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	10
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	27
Астана қ.	90,9	0,0	0,0	0,0	9,1	100,0	9,1	45	
Алматы қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	25	
12-23 ай	Ақмола	98,7	0,0	0,0	0,0	1,3	100,0	1,3	39
	Ақтөбе	99,1	0,9	0,0	0,0	0,0	100,0	0,9	83
	Алматы	91,3	8,7	0,0	0,0	0,0	100,0	8,7	90
	Атырау	97,1	2,9	0,0	0,0	0,0	100,0	2,9	43
	Батыс Қазақстан	99,0	1,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1,0	49
	Жамбыл	99,1	0,9	0,0	0,0	0,0	100,0	0,9	91
	Қарағанды	91,3	8,7	0,0	0,0	0,0	100,0	8,7	77
	Қостанай	96,8	3,2	0,0	0,0	0,0	100,0	3,2	43
	Қызылорда	97,6	0,0	0,0	0,0	2,4	100,0	2,4	44
	Маңғыстау	83,1	10,0	0,0	0,0	6,9	100,0	16,9	46
	Оңтүстік Қазақстан	96,3	1,1	0,0	0,0	2,6	100,0	3,7	230
	Павлодар	97,9	2,1	0,0	0,0	0,0	100,0	2,1	32
	Солтүстік Қазақстан	97,9	2,1	0,0	0,0	0,0	100,0	2,1	25
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	49
Астана қ.	95,3	4,7	0,0	0,0	0,0	100,0	4,7	92	
Алматы қ.	97,1	2,9	0,0	0,0	0,0	100,0	2,9	39	
24-35 ай	Ақмола	97,2	2,8	0,0	0,0	0,0	100,0	2,8	47
	Ақтөбе	99,0	1,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1,0	72
	Алматы	94,1	5,9	0,0	0,0	0,0	100,0	5,9	73
	Атырау	96,3	0,0	0,0	0,0	3,7	100,0	3,7	46
	Батыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	49
	Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	86
	Қарағанды	93,4	6,6	0,0	0,0	0,0	100,0	6,6	96
	Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	54
	Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	37
	Маңғыстау	91,0	7,6	0,0	0,0	1,3	100,0	9,0	45
	Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	191
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	42
	Солтүстік Қазақстан	94,4	5,6	0,0	0,0	0,0	100,0	5,6	22
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	54
Астана қ.	99,2	0,0	0,0	0,0	0,8	100,0	0,8	88	
Алматы қ.	85,6	12,1	0,0	0,0	2,3	100,0	14,4	42	

	Дұрыс ұзындығы/өсуі және туылған жылы ұзындығы/бойы өлшенбеген	Талдаудан алып тастауға негіз					Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалар саны
		толық емес туылған күн	ұзындығы/бойы өлшенбеген, толық емес туылған күн	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)					
36-47 ай	Ақмола	98,8	1,2	0,0	0,0	0,0	100,0	1,2	44
	Ақтөбе	98,5	1,5	0,0	0,0	0,0	100,0	1,5	58
	Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	70
	Атырау	98,1	1,9	0,0	0,0	0,0	100,0	1,9	41
	Батыс Қазақстан	97,3	2,7	0,0	0,0	0,0	100,0	2,7	35
	Жамбыл	98,9	1,1	0,0	0,0	0,0	100,0	1,1	80
	Қарағанды	96,7	3,3	0,0	0,0	0,0	100,0	3,3	77
	Қостанай	99,0	1,0	0,0	0,0	0,0	100,0	1,0	56
	Қызылорда	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	44
	Маңғыстау	92,4	5,0	0,0	0,0	2,6	100,0	7,6	48
	Оңтүстік Қазақстан	98,6	0,8	0,0	0,0	0,6	100,0	1,4	336
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	24
	Солтүстік Қазақстан	97,6	2,4	0,0	0,0	0,0	100,0	2,4	24
	Шығыс Қазақстан	98,2	1,8	0,0	0,0	0,0	100,0	1,8	61
	Астана қ.	98,4	1,6	0,0	0,0	0,0	100,0	1,6	130
	Алматы қ.	89,9	10,1	0,0	0,0	0,0	100,0	10,1	79
48-59 ай	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	45
	Ақтөбе	97,1	2,9	0,0	0,0	0,0	100,0	2,9	87
	Алматы	98,6	1,4	0,0	0,0	0,0	100,0	1,4	89
	Атырау	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	32
	Батыс Қазақстан	94,1	5,9	0,0	0,0	0,0	100,0	5,9	49
	Жамбыл	97,8	2,2	0,0	0,0	0,0	100,0	2,2	80
	Қарағанды	86,3	13,7	0,0	0,0	0,0	100,0	13,7	78
	Қостанай	98,9	1,1	0,0	0,0	0,0	100,0	1,1	48
	Қызылорда	98,8	1,2	0,0	0,0	0,0	100,0	1,2	48
	Маңғыстау	92,8	7,2	0,0	0,0	0,0	100,0	7,2	38
	Оңтүстік Қазақстан	98,7	1,3	0,0	0,0	0,0	100,0	1,3	228
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	37
	Солтүстік Қазақстан	97,0	3,0	0,0	0,0	0,0	100,0	3,0	28
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	58
	Астана қ.	98,9	1,1	0,0	0,0	0,0	100,0	1,1	90
	Алматы қ.	93,5	6,5	0,0	0,0	0,0	100,0	6,5	78

DQ.12 кестесі. Антропометриялық көрсеткіштер бойынша деректердің толықтығы: Әлсіреу

Салмағы мен ұзындығы немесе бойы туралы ақпараттың толықтығы бойынша 5 жасқа дейінгі балаларды пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Дұрыс салмағы және ұзындығы/бойы салмағы өлшенбеген	Талдаудан алып тастауға негіз				Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалардың саны
		ұзындығы/бойы өлшенбеген	салмағы және ұзындығы/бойы өлшенбеген	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)				
Барлығы	94,7	0,0	0,1	3,6	1,6	100,0	5,3	5 510
Жасы								
<6 ай	85,7	0,2	0,0	13,0	1,1	100,0	14,3	531
6-11 ай	95,8	0,0	0,0	4,0	0,2	100,0	4,2	540
12-23 ай	96,5	0,1	0,3	2,8	0,3	100,0	3,5	1 071
24-35 ай	96,9	0,0	0,1	2,1	1,0	100,0	3,1	1 045
36-47 ай	96,6	0,0	0,2	1,8	1,5	100,0	3,4	1 208
48-59 ай	92,7	0,0	0,0	2,9	4,4	100,0	7,3	1 114
Өңір								
Ақмола	99,2	0,0	0,0	0,8	0,0	100,0	0,8	225

	Дұрыс салмағы және ұзындығы/бойы салмағы өлшенбеген	Талдаудан алып тастауға негіз				Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалардың саны	
		ұзындығы/бойы өлшенбеген	салмағы және ұзындығы/бойы өлшенбеген	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)					
Ақтөбе	97,4	0,0	0,0	1,3	1,3	100,0	2,6	376	
Алматы	88,4	0,5	0,0	10,4	0,7	100,0	11,6	413	
Атырау	96,5	0,0	0,0	2,3	1,2	100,0	3,5	202	
Батыс Қазақстан	96,8	0,0	0,2	1,9	1,0	100,0	3,2	227	
Жамбыл	98,5	0,0	0,0	1,5	0,0	100,0	1,5	414	
Қарағанды	92,1	0,0	0,0	7,9	0,0	100,0	7,9	381	
Қостанай	95,8	0,0	0,0	2,5	1,7	100,0	4,2	239	
Қызылорда	97,4	0,0	0,0	0,5	2,2	100,0	2,6	214	
Маңғыстау	83,2	0,0	0,2	11,8	4,9	100,0	16,8	224	
Оңтүстік Қазақстан	98,2	0,0	0,3	1,0	0,5	100,0	1,8	1 246	
Павлодар	97,3	0,0	0,0	0,8	1,9	100,0	2,7	166	
Солтүстік Қазақстан	96,8	0,0	1,2	1,6	0,4	100,0	3,2	117	
Шығыс Қазақстан	98,3	0,0	0,0	0,8	0,8	100,0	1,7	274	
Астана қ.	90,3	0,0	0,0	4,4	5,3	100,0	9,7	501	
Алматы қ.	85,0	0,0	0,0	9,5	5,5	100,0	15,0	292	
Жасы	Өңір								
	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	22	
	Ақтөбе	97,7	0,0	0,0	0,0	100,0	2,3	30	
	Алматы	52,8	2,1	0,0	45,0	100,0	47,2	51	
	Атырау	85,6	0,0	0,0	12,7	1,8	100,0	14,4	20
	Батыс Қазақстан	98,0	0,0	0,0	0,0	2,0	100,0	2,0	26
	Жамбыл	97,5	0,0	0,0	2,5	0,0	100,0	2,5	40
	Қарағанды	85,2	0,0	0,0	14,8	0,0	100,0	14,8	26
	Қостанай	78,0	0,0	0,0	17,7	4,3	100,0	22,0	20
<6 ай	Қызылорда	93,9	0,0	0,0	0,0	6,1	100,0	6,1	21
	Маңғыстау	65,5	0,0	0,0	34,5	0,0	100,0	34,5	25
	Оңтүстік Қазақстан	98,7	0,0	0,0	1,3	0,0	100,0	1,3	120
	Павлодар	95,0	0,0	0,0	5,0	0,0	100,0	5,0	13
	Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	7
	Шығыс Қазақстан	95,2	0,0	0,0	4,8	0,0	100,0	4,8	25
	Астана қ.	70,8	0,0	0,0	26,6	2,6	100,0	29,2	56
	Алматы қ.	70,0	0,0	0,0	28,3	1,7	100,0	30,0	30
	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	29
	Ақтөбе	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	44
	Алматы	83,2	0,0	0,0	16,8	0,0	100,0	16,8	39
	Атырау	98,1	0,0	0,0	0,0	1,9	100,0	1,9	19
	Батыс Қазақстан	93,7	0,0	0,0	3,0	3,3	100,0	6,3	19
	Жамбыл	95,4	0,0	0,0	4,6	0,0	100,0	4,6	37
	Қарағанды	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	27
	Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	18
6-11 ай	Қызылорда	97,8	0,0	0,0	2,2	0,0	100,0	2,2	20
	Маңғыстау	77,8	0,0	0,0	22,2	0,0	100,0	22,2	23
	Оңтүстік Қазақстан	94,9	0,0	0,0	5,1	0,0	100,0	5,1	141
	Павлодар	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	17
	Солтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	10
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	27
	Астана қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	45
	Алматы қ.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	25

	Дұрыс салмағы және ұзындығы/бойы салмағы өлшенбеген	Талдаудан алып тастауға негіз				Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалардың саны	
		ұзындығы/бойы өлшенбеген	салмағы және ұзындығы/бойы өлшенбеген	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)					
12-23 ай	Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	39
	Ақтөбе	99,1	0,0	0,0	0,9	0,0	100,0	0,9	83
	Алматы	88,3	1,0	0,0	8,7	1,9	100,0	11,7	90
	Атырау	97,1	0,0	0,0	2,9	0,0	100,0	2,9	43
	Батыс Қазақстан	99,0	0,0	1,0	0,0	0,0	100,0	1,0	49
	Жамбыл	99,1	0,0	0,0	0,9	0,0	100,0	0,9	91
	Қарағанды	91,3	0,0	0,0	8,7	0,0	100,0	8,7	77
	Қостанай	95,2	0,0	0,0	3,2	1,6	100,0	4,8	43
	Қызылорда	99,0	0,0	0,0	0,0	1,0	100,0	1,0	44
	Маңғыстау	89,1	0,0	0,0	10,0	0,9	100,0	10,9	46
	Оңтүстік Қазақстан	98,9	0,0	1,1	0,0	0,0	100,0	1,1	230
	Павлодар	97,9	0,0	0,0	2,1	0,0	100,0	2,1	32
	Солтүстік Қазақстан	97,9	0,0	0,0	2,1	0,0	100,0	2,1	25
	Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	49
Астана қ.	95,3	0,0	0,0	4,7	0,0	100,0	4,7	92	
Алматы қ.	97,1	0,0	0,0	2,9	0,0	100,0	2,9	39	
24-35 ай	Ақмола	97,2	0,0	0,0	2,8	0,0	100,0	2,8	47
	Ақтөбе	96,8	0,0	0,0	1,0	2,2	100,0	3,2	72
	Алматы	92,3	0,0	0,0	5,9	1,8	100,0	7,7	73
	Атырау	98,2	0,0	0,0	0,0	1,8	100,0	1,8	46
	Батыс Қазақстан	98,7	0,0	0,0	0,0	1,3	100,0	1,3	49
	Жамбыл	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	86
	Қарағанды	93,4	0,0	0,0	6,6	0,0	100,0	6,6	96
	Қостанай	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	54
	Қызылорда	98,7	0,0	0,0	0,0	1,3	100,0	1,3	37
	Маңғыстау	92,4	0,0	0,0	7,6	0,0	100,0	7,6	45
	Оңтүстік Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	191
	Павлодар	98,5	0,0	0,0	0,0	1,5	100,0	1,5	42
	Солтүстік Қазақстан	94,4	0,0	3,5	2,1	0,0	100,0	5,6	22
	Шығыс Қазақстан	97,7	0,0	0,0	0,0	2,3	100,0	2,3	54
Астана қ.	97,0	0,0	0,0	0,0	3,0	100,0	3,0	88	
Алматы қ.	85,4	0,0	0,0	12,1	2,5	100,0	14,6	42	
36-47 ай	Ақмола	98,8	0,0	0,0	1,2	0,0	100,0	1,2	44
	Ақтөбе	96,8	0,0	0,0	1,5	1,7	100,0	3,2	58
	Алматы	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	70
	Атырау	97,6	0,0	0,0	1,9	0,5	100,0	2,4	41
	Батыс Қазақстан	97,3	0,0	0,0	2,7	0,0	100,0	2,7	35
	Жамбыл	98,9	0,0	0,0	1,1	0,0	100,0	1,1	80
	Қарағанды	96,7	0,0	0,0	3,3	0,0	100,0	3,3	77
	Қостанай	97,7	0,0	0,0	1,0	1,3	100,0	2,3	56
	Қызылорда	98,3	0,0	0,0	0,0	1,7	100,0	1,7	44
	Маңғыстау	90,4	0,0	0,0	5,0	4,7	100,0	9,6	48
	Оңтүстік Қазақстан	98,7	0,0	0,4	0,4	0,6	100,0	1,3	336
	Павлодар	97,5	0,0	0,0	0,0	2,5	100,0	2,5	24
	Солтүстік Қазақстан	97,6	0,0	2,4	0,0	0,0	100,0	2,4	24
	Шығыс Қазақстан	96,4	0,0	0,0	1,8	1,8	100,0	3,6	61
Астана қ.	92,9	0,0	0,0	1,6	5,5	100,0	7,1	130	
Алматы қ.	87,3	0,0	0,0	10,1	2,6	100,0	12,7	79	

	Дұрыс салмағы және ұзындығы/бойы салмағы өлшенбеген	Талдаудан алып тастауға негіз				Барлығы	Талдаудан алып тасталған балалардың пайызы	5 жасқа дейінгі балалардың саны
		ұзындығы/бойы өлшенбеген	салмағы және ұзындығы/бойы өлшенбеген	белгіленген жағдайлар (байқаудан шалыс)				
Ақмола	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	45
Ақтөбе	95,1	0,0	0,0	2,9	2,0	100,0	4,9	87
Алматы	98,6	0,0	0,0	1,4	0,0	100,0	1,4	89
Атырау	98,1	0,0	0,0	0,0	1,9	100,0	1,9	32
Батыс Қазақстан	92,9	0,0	0,0	5,9	1,1	100,0	7,1	49
Жамбыл	97,8	0,0	0,0	2,2	0,0	100,0	2,2	80
Қарағанды	86,3	0,0	0,0	13,7	0,0	100,0	13,7	78
Қостанай	95,2	0,0	0,0	1,1	3,8	100,0	4,8	48
Қызылорда	95,3	0,0	0,0	1,2	3,5	100,0	4,7	48
Маңғыстау	70,7	0,0	1,0	6,2	22,1	100,0	29,3	38
Оңтүстік Қазақстан	97,0	0,0	0,0	1,3	1,7	100,0	3,0	228
Павлодар	94,7	0,0	0,0	0,0	5,3	100,0	5,3	37
Солтүстік Қазақстан	95,1	0,0	0,0	3,0	1,8	100,0	4,9	28
Шығыс Қазақстан	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	58
Астана қ.	81,8	0,0	0,0	1,1	17,0	100,0	18,2	90
Алматы қ.	77,5	0,0	0,0	6,5	16,0	100,0	22,5	78

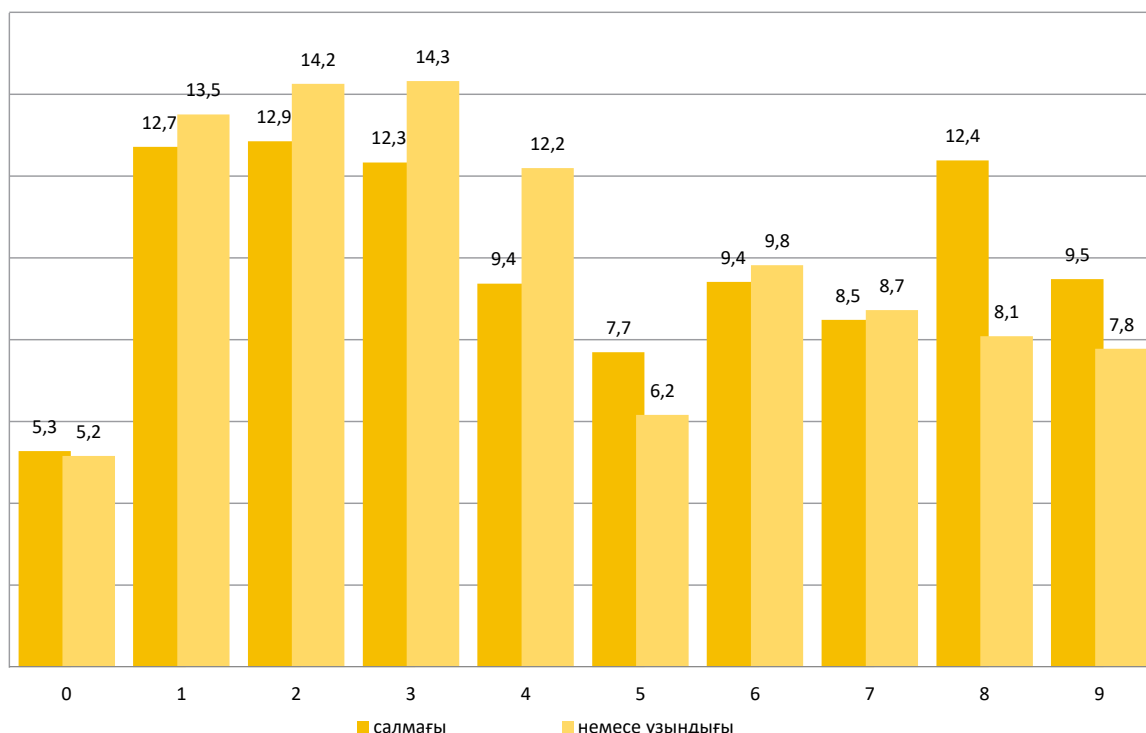
DQ.13 кестесі. Антропометриялық өлшеулер нәтижесіндегі шоғырлану

Айтылған өлшеу нәтижелерінің сандық мағынасындағы ондық белгілер бойынша салмақты және бойды/ұзындықты өлшеу нәтижелерін бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Салмағы		Бойы немесе ұзындығы	
	саны	пайызы	саны	пайызы
Барлығы	5 311	100,0	5 313	100,0
Цифрлар				
0	280	5,3	274	5,2
1	675	12,7	717	13,5
2	683	12,9	757	14,2
3	655	12,3	761	14,3
4	498	9,4	648	12,2
5	409	7,7	328	6,2
6	500	9,4	522	9,8
7	451	8,5	463	8,7
8	658	12,4	430	8,1
9	503	9,5	413	7,8
0 немесе 5	689	13,0	602	11,3

DQ.2 графигі. Айтылған өлшеу нәтижелерінің сандық мағынасындағы ондық белгілер бойынша салмақты және бойды/ұзындықты өлшеу нәтижелерін бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

DQ:14 кестесі. Туу туралы куәліктермен танысу

Туу туралы куәліктің барлығына қарай 5 жасқа дейінгі балаларды пайыздық бөлу және интервьюер көрген туу туралы куәліктердің пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Туу туралы куәліктерін:		Туу туралы куәліктері жоқ балалар	БМ /өткізу	Барлығы	Интервьюер көрген туу туралы куәліктердің пайызы (1)/(1+2)*100	5 жасқа дейінгі балалардың саны
	интервьюер көрген (1)	интервьюер көрмеген (2)					
Барлығы	78,2	21,3	0,5	0,0	100,0	78,6	5 510
Өңір							
Ақмола	91,0	9,0	0,0	0,0	100,0	91,0	225
Ақтөбе	71,4	28,6	0,0	0,0	100,0	71,4	376
Алматы	58,5	40,6	0,9	0,0	100,0	59,0	413
Атырау	78,0	20,9	1,1	0,0	100,0	78,9	202
Батыс Қазақстан	80,1	19,1	0,8	0,0	100,0	80,8	227
Жамбыл	87,7	11,5	0,8	0,0	100,0	88,4	414
Қарағанды	85,3	14,0	0,7	0,0	100,0	85,9	381
Қостанай	87,5	12,5	0,0	0,0	100,0	87,5	239
Қызылорда	85,5	13,4	1,1	0,0	100,0	86,4	214
Маңғыстау	65,7	34,1	0,2	0,0	100,0	65,8	224
Оңтүстік Қазақстан	77,7	21,8	0,5	0,0	100,0	78,1	1 246
Павлодар	90,9	8,7	0,4	0,0	100,0	91,2	166
Солтүстік Қазақстан	83,1	16,3	0,5	0,0	100,0	83,6	117
Шығыс Қазақстан	93,5	6,5	0,0	0,0	100,0	93,5	274
Астана қ.	67,3	32,1	0,5	0,0	100,0	67,7	501
Алматы қ.	74,9	24,3	0,8	0,0	100,0	75,5	292
Жергілікті жер							
Қалалық	78,2	21,5	0,4	0,0	100,0	78,4	2 704
Ауылдық	78,3	21,1	0,7	0,0	100,0	78,8	2 806
Баланың жасы							
0-5 ай	78,1	17,1	4,8	0,0	100,0	82,0	531
6-11 ай	77,2	22,8	0,0	0,0	100,0	77,2	540
12-23 ай	80,0	20,0	0,0	0,0	100,0	80,0	1 071
24-35 ай	81,5	18,5	0,0	0,0	100,0	81,5	1 045
36-47 ай	76,0	23,7	0,2	0,0	100,0	76,2	1 208
48-59 ай	76,4	23,6	0,0	0,0	100,0	76,4	1 114

DQ.15 кестесі: Үйде және медициналық мекемелерде паспорттармен/екпе карталарымен танысу

Жасы 0-35 айлық жас балалардың төлқұжаты/екпе картасының бар болуына байланысты және интервьюер көрген төлқұжаттармен/екпе карталарының пайыздық үлесі, Қазақстан, 2015 жыл

	Төлқұжаты/екпе карталары жоқ балалардың:		Төлқұжаты/екпе карталары үйде бар балалар:			Төлқұжаты/екпе карталары медициналық мекемеде бар балалар			Интервьюер (үйде және/немесе медициналық мекемеде) көрген төлқұжат/екпе карталардың пайызы/Процент паспортов/прививочных карт, которые интервьюер видел (дома и/или в медучреждении)	Жасы 0-35 ай аралығындағы балалар саны/Число детей в возрасте 0-35 месяцев
	осыған дейін төлқұжаты/екпе картасы болған	ешқашан үйде төлқұжат/екпе карталары болмаған	интервьюер үйде көрген	интервьюер үйде көрмеген	өткізу/БМ	интервьюер медициналық мекемеде көрген	интервьюер медициналық мекемеде көрмеген	өткізу/БМ		
Барлығы	19,4	2,1	9,8	68,4	0,3	97,3	1,0	1,8	98,0	3 188
Өңір										
Ақмола	9,8	3,8	40,9	44,3	1,2	96,9	0,5	2,6	98,4	136
Ақтөбе	1,0	9,4	,5	89,1	0,0	99,7	0,0	0,3	99,7	230
Алматы	19,2	5,5	7,3	66,6	1,5	95,5	0,4	4,0	97,0	254
Атырау	46,3	1,7	2,4	49,6	0,0	97,9	0,0	2,1	99,4	129
Батыс Қазақстан	19,0	0,8	2,5	77,7	0,0	98,7	0,0	1,3	98,7	143
Жамбыл	92,6	2,6	3,0	1,8	0,0	99,0	0,8	0,3	99,2	254
Қарағанды	0,0	0,6	10,5	88,9	0,0	98,1	0,5	1,4	98,1	226
Қостанай	83,5	2,6	2,4	11,5	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	134
Қызылорда	2,1	0,0	8,6	89,0	0,3	99,3	0,3	0,4	99,3	122
Маңғыстау	8,4	0,6	3,0	88,0	0,0	96,2	0,7	3,1	96,5	138
Оңтүстік Қазақстан	1,6	0,0	1,7	96,5	0,3	99,5	0,5	0,0	99,7	681
Павлодар	23,3	4,8	6,8	64,5	0,6	93,4	0,0	6,6	98,8	105
Солтүстік Қазақстан	23,1	4,5	35,6	36,8	0,0	92,8	4,9	2,3	94,4	65
Шығыс Қазақстан	12,2	0,0	12,0	75,8	0,0	99,2	0,8	0,0	99,2	155
Астана қ.	5,5	0,2	42,3	52,0	0,0	96,9	1,7	1,4	97,6	281
Алматы қ.	16,9	2,3	1,0	79,8	0,0	79,2	8,8	12,0	81,2	136
Жергілікті жер										
Қалалық	18,5	2,1	14,0	65,2	0,3	96,1	1,5	2,3	97,1	1 574
Ауылдық	20,3	2,2	5,7	71,5	0,3	98,3	0,4	1,2	98,8	1 614
Баланың жасы										
0-5 ай	17,3	4,1	13,3	64,8	0,5	97,0	1,2	1,8	97,8	531
6-11 ай	17,0	2,2	7,3	73,2	0,3	98,8	0,1	1,1	99,1	540
12-23 ай	20,0	1,2	10,0	68,6	0,2	97,2	1,0	1,8	98,1	1 071
24-35ай	21,2	2,0	9,0	67,5	0,2	96,6	1,2	2,1	97,3	1 045

DQ16 кестесі. Қол жууға арналған орындарды қарап тексеру

Пікіртерім алынған барлық үй шаруашылықтарындағы интервьюер қарап тексерген қол жууға арналған орындарды пайыздық бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Қол жууға арналған орын				Барлығы	Пікіртерім алынған үй шаруашылықтарының саны
	Қарап тексерілді	қарап тексерілмеді				
		тұрғынжайда/учаскеде немесе аулада жоқ	қарап тексеруге рұқсат алынбады	басқасы		
Барлығы	97,3	0,2	2,4	0,1	100,0	16 500
Өңір						
Ақмола	99,0	0,1	0,8	0,0	100,0	944
Ақтөбе	99,9	0,0	0,1	0,0	100,0	983
Алматы	93,0	1,7	5,3	0,0	100,0	1 260
Атырау	99,2	0,0	0,8	0,0	100,0	456
Батыс Қазақстан	98,8	0,0	0,9	0,3	100,0	764
Жамбыл	98,7	0,0	1,3	0,0	100,0	880
Қарағанды	97,4	0,0	2,6	0,0	100,0	1 614
Қостанай	96,4	0,0	3,6	0,0	100,0	978
Қызылорда	99,8	0,0	0,2	0,0	100,0	402
Маңғыстау	97,0	0,0	3,0	0,0	100,0	412
Оңтүстік Қазақстан	97,9	0,0	2,1	0,0	100,0	2 055
Павлодар	99,4	0,0	0,4	0,2	100,0	829
Солтүстік Қазақстан	98,5	0,1	1,3	0,1	100,0	645
Шығыс Қазақстан	99,2	0,0	0,8	0,0	100,0	1 523
Астана қ.	95,3	0,3	4,4	0,1	100,0	1 310
Алматы қ.	93,3	0,0	6,3	0,4	100,0	1 445
Жергілікті жер						
Қалалық	96,6	0,0	3,3	0,1	100,0	9 967

	Қол жууға арналған орын				Барлығы	Пікіртерім алынған үй шаруашылықтарының саны
	Қарап тексерілді	қарап тексерілмеді				
		тұрғынжайда/учаскеде немесе аулада жоқ	қарап тексеруге рұқсат алынбады	басқасы		
Ауылдық	98,4	0,4	1,2	0,1	100,0	6 533
Әл-ауқат квинтили						
Өте кедей	98,0	0,3	1,6	0,1	100,0	3 035
Екінші	98,3	0,1	1,5	0,1	100,0	2 646
Орташа	97,3	0,3	2,3	0,1	100,0	3 109
Төртінші	96,6	0,1	3,2	0,1	100,0	3 979
Өте бай	96,9	0,1	3,1	0,0	100,0	3 731

DQ.17 кестесі. 5 жасқа дейінгі балалар туралы Сұрақнама бойынша респонденттер

5 жасқа дейінгі балалар туралы Сұрақнама бойынша респондент бойынша бес жасқа дейінгі балаларды бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Үй шаруашылығында ана тұрады	Үй шаруашылығында анасы жоқ, балаға негізгі күтімді жүзеге асыратын адам айқындалды:		Барлығы	5 жасқа дейінгі балалар саны
		әкесі	әйел жынысты басқа адам		
Барлығы	97,5	0,0	2,5	100,0	5 877
Жасы					
0	99,0	0,0	1,0	100,0	1 187
1	97,6	0,0	2,4	100,0	1 126
2	97,3	0,0	2,7	100,0	1 121
3	97,4	0,1	2,5	100,0	1 295
4	96,0	0,1	3,9	100,0	1 148

DQ.18 кестесі. Балалардың тәрбиеленуі туралы модуль бойынша пікіртерім үшін 1-14 жастағы балаларды таңдау

1-14 жастағы балалар саны бойынша үй шаруашылықтарын пайыздық бөлу және балалардың тәрбиеленуі туралы модуль бойынша пікіртерім үшін бір бала дұрыс таңдалған 1-14 жастағы жоқ дегенде екі баласы бар үй шаруашылығының пайызы, Қазақстан, 2015 жыл

	1-14 жастағы балалар саны			барлығы	Үй шаруашылықтарының саны	Бала дұрыс таңдалған үй шаруашылығының пайызы	1-14 жастағы 2 және одан көп баласы бар үй шаруашылықтарының саны
	жоқ	бір	екі және одан жоғары				
Барлығы	52,9	21,6	25,5	100,0	16 500	98,9	4 211
Өңір							
Ақмола	59,3	22,7	18,0	100,0	944	99,4	170
Ақтөбе	48,9	20,9	30,2	100,0	983	98,2	297
Алматы	47,8	24,7	27,5	100,0	1 260	99,6	347
Атырау	43,8	21,3	34,9	100,0	456	98,7	159
Батыс Қазақстан	54,3	24,3	21,4	100,0	764	94,7	164
Жамбыл	39,8	23,3	36,9	100,0	880	100,0	325
Қарағанды	62,8	18,9	18,3	100,0	1 614	98,2	296
Қостанай	58,5	23,4	18,1	100,0	978	99,3	177
Қызылорда	37,4	19,2	43,3	100,0	402	99,1	174
Маңғыстау	36,5	21,3	42,2	100,0	412	99,3	174
Оңтүстік Қазақстан	31,2	21,4	47,4	100,0	2 055	99,1	973
Павлодар	62,9	22,8	14,3	100,0	829	98,8	119
Солтүстік Қазақстан	66,7	18,1	15,3	100,0	645	98,7	98
Шығыс Қазақстан	67,9	18,2	13,9	100,0	1 523	98,5	211
Астана қ.	52,2	25,0	22,7	100,0	1 310	99,4	298
Алматы қ.	64,0	20,1	15,9	100,0	1 445	99,7	230
Жергілікті жер							
Қалалық	59,2	21,5	19,3	100,0	9 967	99,2	1 920
Ауылдық	43,3	21,7	35,1	100,0	6 533	98,8	2 291
Әл-ауқат квинтили							
Өте кедей	49,5	17,5	33,0	100,0	3 035	98,2	1 001
Екінші	41,2	23,2	35,6	100,0	2 646	99,2	941
Орташа	50,2	22,7	27,1	100,0	3 109	98,8	844
Төртінші	63,5	19,4	17,2	100,0	3 979	99,5	683
Өте бай	55,0	25,1	19,9	100,0	3 731	99,4	741

DQ.19 кестесі. Бір жылдық жас ерекшелік топтары бойынша бөліністе білім беру мекемелеріне бару

Ағымдағы (немесе алдыңғы) оқу жылындағы білім деңгейі мен оқу жылы бойынша 5-24 жастағы үй шаруашылықтарының халқын бөлу, Қазақстан, 2015 жыл

	Оқу орнына бармайды	Қазіргі кезде барады																ортадан жоғары оқу орны (ЖОО)	БМ/өткізу	Барлығы	Үй шаруашылықтары мүшелерінің саны		
		мектепке дейінгі мекеме	бастауыш мектеп сыныбы				негізгі орта мектептің сыныбы					жалпы орта мектептің сыныбы		техникалық және кәсіптік									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4						
Оқу жылы басындағы жасы																							
5	28,1	69,2	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	1107
6	3,6	28,9	65,8	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	1186
7	0,5	0,3	30,9	64,2	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	1134
8	0,7	0,0	1,7	32,4	62,0	2,9	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	1081
9	0,1	0,0	0,1	1,0	33,0	60,8	4,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	999
10	0,3	0,0	0,0	0,0	1,0	36,2	57,6	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	989
11	0,4	0,0	0,1	0,1	0,0	1,3	28,3	66,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	825
12	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,8	30,4	61,5	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	787
13	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	2,1	31,3	60,7	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	778
14	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	2,1	32,7	59,8	4,3	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	738
15	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2,8	43,2	35,5	2,7	14,3	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	748
16	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100	645
17	13,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	33,7	7,2	16,6	13,2	0,2	13,7	0,0	100	560
18	21,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1,0	4,7	12,3	20,5	6,2	33,4	0,0	100	541
19	42,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	6,2	12,9	7,2	30,8	0,0	100	603	
20	57,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	1,3	4,9	1,8	34,1	0,0	100	638	
21	71,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,2	1,8	0,9	24,7	0,0	100	843	
22	86,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,3	0,3	12,1	0,0	100	797		
23	90,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	9,2	0,1	100	825		
24 ^a	96,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	3,4	0,0	100	737		

^a Оқу жылының басында 24-те болған, пікіртерім кезінде 25 жастағы адамдар алып тасталады, өйткені бару туралы ақпарат пікіртерім кезінде 5-24 жастағы адамдар үшін ғана жиналды.

Е қосымша.

MICS көрсеткіштері, Қазақстан, 2015: Алымдары мен бөлімдері

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾
Тамақ				
2.1a	Салмақ жетіспеушіліктің	AN	Салмақтың жасқа қатысы көрсеткіші ДДҰ белгілеген сол жастағы балалар үшін осы көрсеткіштің медианалық мәнінен төмен 5 жасқа дейінгі балалардың саны:	МДМ 1.8
2.1b	кең таралуы		(а) екі стандартты ауытқуға (нормадан ауытқудың бірқалыпты және үлкен дәрежесі), (б) үш стандартты ауытқуға (нормадан ауытқудың үлкен дәрежесі)	
2.2a	Өсуде артта	AN	Бойдың жасқа қатысы көрсеткіші ДДҰ белгілеген сол жастағы балалар үшін осы көрсеткіштің медианалық мәнінен төмен 5 жасқа дейінгі балалардың саны:	
2.2b	қалушылықтың кең таралуы		(а) екі стандартты ауытқуға (нормадан ауытқудың бірқалыпты және үлкен дәрежесі), (б) үш стандартты ауытқуға (нормадан ауытқудың үлкен дәрежесі)	
2.3a	Әлсіреудің кең таралуы	AN	Салмақтың бойға қатысы көрсеткіші ДДҰ белгілеген сол жастағы балалар үшін осы көрсеткіштің медианалық мәнінен төмен 5 жасқа дейінгі балалардың саны:	
2.3b			(а) екі стандартты ауытқуға (нормадан ауытқудың бірқалыпты және үлкен дәрежесі), (б) үш стандартты ауытқуға (нормадан ауытқудың үлкен дәрежесі)	
2.4	Артық салмақтың кең таралуы	AN	Салмақтың бойға қатысы көрсеткіші ДДҰ белгілеген сол жастағы балалар үшін осы көрсеткіштің медианалық мәнінен екі стандартты ауытқуға жоғары 5 жасқа дейінгі балалардың саны:	
2.5	Бір кездері емізілген балалар	MN	Соңғы тірі туылған баланы кеудемен тамақтандырған соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің саны	
2.6	Емізудің ерте басталуы	MN	Босанғаннан кейін бірінші сағатта соңғы жаңа туған нәрестені кеудеге басқан соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдер саны	
2.7	6 айға дейін тек кеудемен тамақтандыру	BD	Тек кеуде сүтімен ғана тамақтанудағы 6 айға дейінгі жастағы нәрестелер ⁷⁰⁾	
2.8	6 айға дейін басым түрде кеудемен тамақтандыру	BD	Алдыңғы күн бойы тамақтың негізгі көзі ретінде кеуде сүтін қабылдаған 6 айға дейінгі жастағы нәрестелер саны ⁷¹⁾	
2.9	1 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру	BD	Алдыңғы күн бойы кеуде сүтін қабылдаған 12-15 айлық балалар саны	
2.10	2 жаста кеудемен тамақтандыруды жалғастыру	BD	Алдыңғы күн бойы кеуде сүтін қабылдаған 20-23 айлық балалар саны	
2.11	Кеудемен тамақтандырудың медианалық ұзақтығы	BD	0-35 жастағы балалардың 50 пайызы алдыңғы күн бойы кеуде сүтін қабылдамаған аймен есептегендегі жасы	
2.12	Жасқа сәйкес кеудемен тамақтандыру	BD	Алдыңғы күн бойы тиісінше тамақтандырылған 0-23 айлық балалар саны ⁷²⁾	

⁶⁸⁾ Кейбір көрсеткіштер MICS сұрақнамаларының бірнеше модульдерінен сұрақтар негізінде қалыптасады. Мұндай жағдайларда қажетті ақпараттың негізгі бөлігін қамтитын модуль ғана көрсетілген.

⁶⁹⁾ 2008 жылғы 15 қаңтардағы жағдай бойынша БҰҰ Мыңжылдық декларациясында қалыптасқан мыңжылдықты дамыту мақсаттарының (МДМ) көрсеткіштері: <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Host.aspx?Content=Indicators/OfficialList.htm>, 2013 жылғы 10 маусымдағы жағдай бойынша қолжетімді.

⁷⁰⁾ Пероральды регидратация үшін ерітіндіні, дәруменді, минералды қоспаларды және дәрілерді қоспағанда, кеуде сүтімен тамақтандырылатын және басқа ешқандай сұйықтық және тамақ қабылдамайтын нәрестелер.

⁷¹⁾ Кеуде сүтімен тамақтандырылатын және белгілі бір басқа сұйықтықтарды (суды және су негізіндегі сусындарды, жеміс шырынын, салттық сұйықтықтар, пероральды регидратация үшін ерітіндіні, тамшылар, дәрумендер, минералдар және дәрілер) қабылдайтын, бірақ басқа ештеңе (атап айтқанда, адам сүті мен сұйық тамақты) қабылдамайтын нәрестелер.

⁷²⁾ Тек кеуде сүтімен ғана тамақтандырылатын 0-5 айлық нәрестелер және кеудемен тамақтандырылатын және қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ қабылдайтын 6-23 айлық балалар.

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾
2.13	Қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тағамды ендіру	BD	Алдыңғы күн бойы қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тағам қабылдаған 6-8 айлық жастағы нәрестелер саны	6-8 айлық нәрестелердің жалпы саны
2.14	Кеудемен тамақтандырылмайтын балаларды сүтпен тамақтандыру жиілігі	BD	Алдыңғы күн бойы сүтті тағам қабылдаған 6-23 айлық кеудемен тамақтандырылатын балалардың саны	Кеуде емізілмейтін 6-23 айлық балалардың жалпы саны
2.15	Тамақтандырудың минималды жиілігі	BD	Алдыңғы күн бойы қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тағамды мейлінше аз немесе көп рет қабылдаған 6-23 айлық жастағы балалар саны (бұған қоса кеуде сүтімен тамақтандырылмайтын балалар жағдайында сүтпен тамақтану) ⁷³⁾	6-23 айлық балалардың жалпы саны
2.16	Минималды тағам түрлілігі	BD	Алдыңғы күн бойы тағам топтарының 4 немесе одан көп санын қабылдаған 6-23 айлық жастағы балалар саны ⁷⁴⁾	6-23 айлық балалардың жалпы саны
2.17a 2.17b	Минималды қолайлы тамақ	BD	(а) Алдыңғы күн бойы тамағы ең кемінде алуан түрлі емес және ең кем дегенде аз жиілікпен тамақтандырылған 6-23 ай жастағы кеудемен емізетін балалардың саны. (б) ең кем дегенде 2 рет сүт тағамын ішкен және сүт тағамын қоспағанда, алдыңғы күн ішінде ең кем дегенде алуан түрлі емес және ең кем дегенде аз жиілікпен тамақтандырылған 6-23 ай жастағы кеудемен емізілмейтін балалардың саны.	(а) кеуде еметін 6-23 айлық балалардың жалпы саны. (б) кеуде ембейтін 6-23 айлық балалардың саны
2.18	Құтыдан тамақтандыру	BD	Алдыңғы күн бойы құтыдан тамақтандырылған 0-23 айлық балалар саны	0-23 айлық балалардың жалпы саны
2.19	Йодталған тұзды пайдалану	SI	Миллионына 15 немесе одан көп йодат бөлігін құрайтын тұздың талдау нәтижелері бар үй шаруашылықтарының саны	Тұз талданған немесе болмаған үй шаруашылықтарының жалпы саны
2.20	Туылған кезде салмағы төмен болған нәрестелер	MN	Соңғы 2 жылда соңғы және тірі 2500 грамнан төмен салмақпен туылған нәрестелердің саны	Соңғы 2 жылда соңғы және тірі туылған нәрестелердің жалпы саны
2.21	Туылғаннан кейін өлшенген нәрестелер	MN	Туылған кезде салмағы өлшенген соңғы 2 жылда соңғы және тірі туылған нәрестелердің саны	Соңғы 2 жылда соңғы және тірі туылған нәрестелердің жалпы саны

Балалар денсаулығы

3.1	Туберкулезге қарсы екпемен қамту	IM	Алғашқы туылған күні БЦЖ екпесі егілген 12-23 айлық балалар саны	12-23 айлық балалардың жалпы саны	
3.2	Полиомиелитке қарсы екпемен қамту	IM	Алғашқы туылған күні ОПВ (ОПВ-3) вакцинасының үшінші дозасы енгізілген 12-23 айлық балалар саны	12-23 айлық балалардың жалпы саны	
3.3	Көкжөтел, дифтерия, сіреспеге қарсы екпемен қамту (АҚДС)	IM	Алғашқы туылған күні (А)ҚДС ((А)ҚДС-3) вакцинасының үшінші дозасы енгізілген 12-23 айлық балалардың саны	12-23 айлық балалардың жалпы саны	
3.4	Қызылшаға қарсы екпемен қамту ⁷⁵⁾	IM	Өмірінің екінші күні қызылшадан екпе егілген 24-35 айлық балалардың саны	24-35 айлық балалардың жалпы саны	МДМ 4.3
3.5	В гепатитіне қарсы екпемен қамту	IM	Алғашқы туылған күні В (ГепВ-3/ВГВ-3) гепатитінен вакцинаның үшінші дозасы енгізілген 12-23 айлық балалардың саны	12-23 айлық балалардың жалпы саны	
3.6	b типті гемофильдік инфекцияға (ХИБ) қарсы екпемен қамту	IM	Алғашқы туылған күні b (ХИБ-3) типті гемофильді инфекциядан вакцинаның үшінші дозасы енгізілген 12-23 айлық балалардың саны	12-23 айлық балалардың жалпы саны	

⁷³⁾ Кеудемен тамақтандырылатын балалар: қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ қабылдайтын балалар: екі рет – 6-8 айлық балалар және үш рет – 9-23 айлық балалар; кеудемен тамақтандырылмайтын балалар: қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ не сүтті тамақ қабылдайтын балалар: төрт рет – 6-23 айлық балалар.

⁷⁴⁾ Көрсеткіш кем дегенде мынадай 4 және 7 тамақ топтарынан кез келген тамақ көлемін қабылдауға негізделген: 1) дәнді, тамыр жемістілер және түйіндер, 2) бұршақты және жаңғақтар, 3) сүт өнімдері (сүт, йогурт, ірімшік), 4) ет тағамы (ет, балық, құс және бауыр/субөнімдер), 5) жұмыртқалар, 6) А витаминіне бай жемістер мен көкөністер және 7) басқа да жемістер мен көкөністер.

⁷⁵⁾ Қызылшадан вакцинация 12 айға дейін екпе графигіне сәйкес кешірек жасалатын елдерде көрсеткіш 12 айлық жаста қызылшадан екпе жасалған 12-23 айлық балалардың үлесі ретінде есептеледі.

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾
3.8	Екпемен толық қамту	IM	Ұлттық екпе күнтізбесіне сәйкес ұсынылған барлық екпелер ⁷⁶⁾ алғашқы туылған күні (қызылшадан – өмірінің екінші күні) жасалған 24-35 айлық балалар саны	24-35 айлық балалардың жалпы саны
3.15	Тамақ дайындау үшін қатты отын түрлерін пайдалану	HC	Тамақты дайындау үшін тұрмыстық энергияның негізгі көзі ретінде отынның қатты түрі пайдаланылатын үй шаруашылықтарында тұратын адамдардың саны	Үй шаруашылығы мүшелерінің жалпы саны

Сумен жабдықтау және санитария

4.1	Жақсартылған ауызсу көздерін пайдалану	WS	Ауызсудың жақсартылған көздерін пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің саны	Үй шаруашылығы мүшелерінің жалпы саны	МДМ 7.8
4.2	Суды тазарту	WS	Ауызсудың жақсартылмаған көздерін пайдаланатын және тазартудың тиісті түрін қолданатын үй шаруашылықтары мүшелерінің саны	Ауызсудың жақсартылмаған көздеріне қол жеткізу бар үй шаруашылықтары мүшелерінің жалпы саны	
4.3	Жақсартылған санитарияға қол жеткізу	WS	Басқа адамдармен бірге пайдаланылмайтын жақсартылған санитариялық-гигиеналық құрылғыларды пайдаланатын үй шаруашылықтары мүшелерінің саны	Үй шаруашылығы мүшелерінің жалпы саны	МДМ 7.9
4.5	Қол жууға арналған орын	HW	Су мен сабын бар қол жууға арналған арнайы орын бар үй шаруашылықтарының саны	Үй шаруашылығының жалпы саны	
4.6	Сабынның болуы ⁷⁷⁾	HW	Сабын бар үй шаруашылықтарының саны	Үй шаруашылығының жалпы саны	

Ұрпақты болу денсаулығы

-	Туудың жиынтық коэффициенті ⁷⁸⁾		15-49 жастағы әйелдер арасындағы туудың жиынтық коэффициенті		
5.1	Жасөспірімдер арасында туу коэффициенті ⁷⁹⁾	CM	15-19 жастағы әйелдер арасындағы туудың жас шамасы коэффициенті		МДМ 5.4
5.2	Ерте бала туу	CM	18 жасқа толғанға дейін аз дегенде бір тірі бала туған 20-24 жастағы әйелдер саны	20-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
5.3	Контрацепцияның таралу деңгейі	CP	15-49 жастағы, қазіргі кезде ресми (ресми емес) некеде тұрған және контрацепцияның сол не (заманауи немесе дәстүрлі) әдісін пайдаланатын (немесе серігі пайдаланатын) әйелдер саны	15-49 жастағы, қазіргі кезде ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.3
5.4	Контрацепцияға қанағаттандырылмаған қажеттілік ⁸⁰⁾	UN	15-49 жастағы, қазіргі кезде ресми (ресми емес) некеде тұрған және бала туу мерзімдерін жоспарлауды немесе бала санын шектеуді қажет ететін және бұл ретте контрацепцияны пайдаланбайтын бала көтеретін жастағы әйелдер саны	15-49 жастағы, қазіргі кезде ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.6
5.5a	Босанғанға дейінгі	MN	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған және	15-49 жастағы, соңғы	МДМ 5.5
5.5b	бақылаумен қамту		тірі бала тууға алып келген соңғы жүктілік бойы: (а) білікті медициналық персоналда кем дегенде бір рет; (б) медициналық көрсетілетін қызметті берушіде кем дегенде төрт рет байқалған әйелдер саны.	2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	

⁷⁶⁾ Екпемен толық қамту мыналарды қамтиды: 12 айлық жасқа енгізілетін БЦЖ вакцинасының бір дозасы және полиомиелиттен АҚДС, ВГВ және ХИБ-ден үш доза және 24 айлық жасқа енгізілетін – қызылшадан вакцинаның бір дозасы (Қазақстандағы Ұлттық екпелер күнтізбесіне сәйкес, қызылшаға қарсы вакцина 12-15 айлық жаста енгізіледі).

⁷⁷⁾ Көрсеткіштің атауы «MICS 4.6 көрсеткіші – Сабынның немесе басқа жуатын заттың болуы» стандарттыдан өзгертілді, өйткені күл, балшық немесе құм сияқты басқа жуатын заттар Қазақстанда қолданылмайды.

⁷⁸⁾ Туудың жас шамасы коэффициенті зерттеу алдындағы бір жыл бойы белгілі бір жас шамасы тобының әйелдерінен тірі тууы санының 1 000 әйелге қайта есептеумен көрсетілетін дәл сол кезеңге осы жас шамасы тобы әйелдерінің орташа санына қатысы ретінде айқындалады. 15-19 жастағы әйелдер арасында туудың жас шамасы коэффициенті сонымен қатар жасөспірімдер арасындағы туу коэффициенті болып табылады. Туудың жиынтық коэффициенті (ТЖК) 15-49 жастағы әйелдердің бес жылдық жас шамасы топтары бойынша есептелген туудың жас шамасы коэффициенттерін жиынтықтау арқылы есептеледі. ТЖК туудың ағымдағы деңгейін сақтап қалған кезде барлық ұрпақты болу кезеңінде бір әйел тууы мүмкін балалардың орташа санын білдіреді.

⁷⁹⁾ Көрсеткіш «Бала көтергіштік» модулін ғана пайдаланумен бағаланады және коэффициент соңғы бір жылға жатады. Қосымша 78-сілтемені қараңыз.

⁸⁰⁾ Контрацепцияға қанағаттандырылмаған мұқтажы бар әйелдер – қазіргі кезде ресми (ресми емес) некеде тұрған, бірақ ешқандай контрацепция әдістерін қолданбайтын және енді бала көтергісі келмейтін (бала санын шектеу) немесе келесі баланы тууды кейінге қалдыруды (бала туу мерзімдерін жоспарлау) қалайтынын мәлімдейтін сексуалды белсенді 15-49 жастағы әйелдер.

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾
5.S1 ⁸¹⁾ Өміріндегі жасанды түсік	CM	15-49 жастағы, кем дегенде бір рет индукцияланған жасанды түсік болған әйелдердің пайыздық үлесі	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
5.S2 Жасанды түсіктердің жиынтық коэффициенті	CM	15-49 жастағы әйелдердің соңғы 2 жылда жүктілігі жасанды түсікпен аяқталғандар саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
5.S3 Жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті ⁸²⁾	CM	15-49 жастағы әйелдер арасындағы жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті		
5.6 Босанғанға дейінгі бақылаудың мазмұны	MN	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған және тірі бала тууға алып келген соңғы жүктілік бойы қан қысымы өлшенген және несеп және қан сынамасы талдауға алынған әйелдер саны	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	
5.7 Босандыру кезінде білікті адамның қатысуы	MN	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған және тірі бала туумен аяқталған соңғы босанулары білікті медициналық персоналдың қатысуымен өткен әйелдер саны	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	МДМ 5.2
5.8 Медициналық мекемеде қабылданған босанулар	MN	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған және тірі бала туумен аяқталған тірі баланы соңғы босанулары медициналық мекемеде болған әйелдер саны	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	
5.9 Кесарь тілігі көмегімен босанулар	MN	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда соңғы босанулары кесарь тілігі арқылы өткен әйелдер саны	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	
5.10 Медициналық мекемеде босанғаннан кейінгі болу	PN	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда туған соңғы тірі баланы туғаннан кейін медициналық мекемеде болған кезеңі 12 сағатты немесе одан жоғарыны құраған әйелдердің саны	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	
5.11 Нәрестеге босанғаннан кейінгі бақылау	PN	Соңғы 2 жылда соңғы және тірі туылған медициналық мекемеде болған уақытта олардың жағдайы бақыланған немесе туылғаннан кейін бірден үйде байқалған немесе туылғаннан кейін алғашқы 2 күнде босанғаннан кейін байқалған балалардың саны	Соңғы 2 жылда соңғы және тірі туылған балалардың жалпы саны	
5.12 Анаға босанғаннан кейінгі бақылау	PN	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда орын алған медициналық мекемеде болған уақытта олардың жағдайы бақыланған немесе туылғаннан кейін бірден үйде байқалған немесе тірі баланы соңғы туғаннан кейін алғашқы 2 күнде босанғаннан кейін барған әйелдер саны	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	

Балалардың дамуы

6.1 Ерте жаста оқыту бағдарламаларына бару	EC	36-59 айлық, ерте жаста оқыту бағдарламаларына баратын балалардың саны	36-59 айлық жастағы балалардың жалпы саны	
6.2 Оқуда қолдау	EC	36-59 айлық, соңғы 3 күнде үй шаруашылығының үлкен мүшесі оқытуға және мектепке дайындалуға жәрдемдесу бойынша төрт немесе одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың саны	36-59 айлық жастағы балалардың жалпы саны	
6.3 Оқуда әкесі тарапынан қолдау	EC	36-59 айлық, соңғы 3 күнде биологиялық әкелері оқытуға және мектепке дайындалуға жәрдемдесу бойынша төрт немесе одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың саны	36-59 айлық жастағы балалардың жалпы саны	
6.4 Оқуда анасы тарапынан қолдау	EC	36-59 айлық, соңғы 3 күнде биологиялық аналары оқытуға және мектепке дайындалуға жәрдемдесу бойынша төрт немесе одан көп қызмет түрімен айналысқан балалардың саны	36-59 айлық жастағы балалардың жалпы саны	
6.5 Балаларға арналған кітаптардың барлығы	EC	5 жасқа дейінгі жастағы 3 немесе одан көп балаларға арналған кітабы бар балалар саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	
6.6 Ойынға арналған құралдардың барлығы	EC	5 жасқа дейінгі жастағы екі немесе одан көп ойынға арналған құралдармен ойнайтын балалар саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	

⁸¹⁾ # көрсеткіштерінің нөмірленуі жүйесі. S# осы зерттеуге тән, MICS5-тың жаһандық сұрақнамаларының бөлігі болып табылмайтын берілген пікіртеріме типтік емес модульді немесе сұрақты (тарды) енгізу арқылы немесе MICS5 жаһандық Табельдеу жоспарына енгізілмеген есептеуінің типтік емес әдісін қолдану арқылы есептелетін, осы зерттеуге тән көрсеткішті білдіреді.

⁸²⁾ Жасанды түсіктердің жалпы коэффициенті (ЖЖК)– 15-49 жастағы әйелдердегі белгілі бір кезең ішінде жасанды түсіктер санының сол жас ерекшелік тобының сол кезең үшін 1 000 әйелге қайта есептеумен көрсетілетін әйелдердің орташа санына қатысы.

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾
6.7	Тиісінше қарау	EC	5 жасқа дейінгі жастағы соңғы апта бойы тым болмағанда бір сағаттан көпке үйде жалғыз қалған немесе 10 жасқа дейінгі басқа баланың қарауымен қалған балалардың саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны
6.8	Ерте жастан балаларды дамыту индексі	EC	36-59 айлық, мына төрт облыстың кем дегенде үшеуінде оқу және санау дағдылары, дене, әлеуметтік-эмоциялық және танудағы дамуы жасқа сәйкес дамып жатқан балалар саны	36-59 айлық балалардың жалпы саны

Сауаттылық және білім

7.1	Жас әйелдер арасындағы сауаттылық деңгейі	WB	15-24 жастағы күнделікті өмір тақырыбына қысқа жай сөйлемді оқи алатын немесе орта немесе жоғары оқу орнына барған әйелдер саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 2.3
7.2	Мектепке дайындық	ED	Алдыңғы оқу жылында мектепке дейінгі білім беру мекемесіне барған бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқитындардың саны	Бастауыш мектептің бірінші сыныбында оқитындардың жалпы саны	
7.3	Бастауыш білімге қабылдаудың таза коэффициенті	ED	Бастауыш мектептің бірінші сыныбына баратын мектепке бару жасындағы балалардың саны	Мектепке бару жасындағы балалардың жалпы саны	
7.4	Бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	ED	Қазіргі кезде бастауыш немесе орта мектепке баратын бастауыш мектеп жасындағы балалар саны	Бастауыш мектеп жасындағы балалардың жалпы саны	МДМ 2.1
7.5	Орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	ED	Қазіргі кезде орта оқу орнына немесе анағұрлым жоғары дәрежелі оқу орнына баратын орта мектеп жасындағы балалар саны	Орта мектеп жасындағы балалардың жалпы саны	
7.S1	Негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген) ⁸³⁾	ED	Қазіргі кезде негізгі орта оқу орнына баратын негізгі орта мектеп жасындағы балалардың жалпы саны (11-15 жас)	Негізгі орта мектеп жасындағы балалардың жалпы саны	
7.S2	Жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген) ⁸⁴⁾	ED	Қазіргі кезде жалпы орта оқу орнына немесе анағұрлым жоғары дәрежелі оқу орнына баратын жалпы орта мектеп жасындағы балалардың жалпы саны (16-17 жас)	Жалпы орта мектеп жасындағы балалардың жалпы саны	
7.6	Бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқыған балалар	ED	Бірінші сыныпқа барғандардың арасынан бастауыш мектептің соңғы сыныбына дейін оқыған балалардың үлесі		МДМ 2.2
7.7	Бастауыш мектепті аяқтау коэффициенті	ED	Бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқитын балалардың саны (жылды қайталайтындарды қоспағанда)	Бастауыш мектепті аяқтау жасындағы балалардың жалпы саны (бастауыш мектептің соңғы сыныбына бару жасы)	
7.8	Орта білім алу сатысына ауысу коэффициенті ⁸⁵⁾	ED	Ағымдағы оқу орта мектепте бірінші жыл оқитын, ал алдыңғы жылы бастауыш мектептің соңғы сыныбында оқыған балалардың саны	Бастауыш мектептің соңғы сыныбында алдыңғы оқу жылында оқыған балалардың жалпы саны	
7.S3	Негізгі орта мектепті аяқтау коэффициенті	ED	Негізгі орта мектептің соңғы сыныбында оқитын балалардың саны (жылды қайталайтындарды қоспағанда)	Негізгі орта мектепті аяқтау жасындағы балалардың саны (негізгі орта мектептің соңғы сыныбына бару жасындағы)	
7.S4	Жалпы орта мектеп сатысына ауысу коэффициенті	ED	Ағымдағы оқу жылында жалпы орта мектепте немесе ТЖКБ-да бірінші жыл оқитын балалар саны	Негізгі мектептің соңғы сыныбында алдыңғы оқу жылында оқыған балалардың саны	

⁸³⁾ Негізгі орта мектеп орта мектептің 5-9 сыныптарын қамтиды.⁸⁴⁾ Жалпы орта мектеп орта мектептің 10-11 сыныптарын қамтиды.⁸⁵⁾ Негізгі орта білім сатысына ауысу коэффициенті MICS 7.8 жаһандық көрсеткішінде айқындалғанындай орта білім сатысына ауысу коэффициентіне сәйкес келеді.

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾	
7.9	Жыныстардың тең құқықтық индексі (бастауыш білім беруде)	ED	Қыздар арасында бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Ұлдар арасында бастауыш мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	МДМ 3-1
7.10	Жыныстардың тең құқықтық индексі (орта білім беруде)	ED	Қыздар арасында орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Ұлдар арасында орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	МДМ 3-1
7.55	Жыныстардың тең құқықтық индексі (негізгі орта білім беруде)	ED	Қыздар арасында негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Ұлдар арасында негізгі орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	
7.56	Жыныстардың тең құқықтық индексі (жалпы орта білім беруде)	ED	Қыздар арасында жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	Ұлдар арасында жалпы орта мектепке барудың таза коэффициенті (түзетілген)	
Балаларды қорғау					
8.1	Тууды тіркеу	BR	Туу актісі тіркелгендігі туралы хабарланған, 5 жасқа дейінгі балалар саны	5 жасқа дейінгі балалардың жалпы саны	
8.3	Тәрбиелеудің күштеу әдістері	CD	Соңғы бір ай ішінде психологиялық агрессияға немесе физикалық жазалауға душар болған 1-14 жастағы балалардың саны	1-14 жастағы балалардың жалпы саны	
8.4	15 жасқа дейін некеге тұру	MA	15-49 жастағы 15 жасқа дейін ресми (ресми емес) некеге тұрған әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.5	18 жасқа дейін некеге тұру	MA	20-49 жастағы ресми (ресми емес) некеге 18 жасқа толғанға дейін тұрған әйелдердің саны	20-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.6	15-19 жастағы қазіргі кезде ресми (ресми емес) некеде тұрған жас әйелдер	MA	15-19 жастағы, қазіргі кезде ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.8a	Ерлі-зайыпты арасындағы жас айырмашылығы	MA	Жұбайының немесе серігінің жасы 10 жастан жоғарыға үлкен ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің саны (а) 15-19 жастағы әйелдер арасында, (б) 20-24 жастағы әйелдер арасында.	Ресми (ресми емес) некеде тұрған әйелдердің жалпы саны:	
8.8b				(а) 15-19 жастағы, (б) 20-24 жастағы.	
8.12	Үйдегі зорлық-зомбылыққа қатынасы	DV	Кем дегенде мына себептермен күйеуі әйеліне қол жұмсауға немесе ұруға құқығы бар деп мәлімдейтін әйелдердің саны: (1) егер ол күйеуіне айтпастан үйден шықса, (2) егер ол балаларына қарамаса, (3) егер әйелі күйеуіне қарсылық білдірсе, (4) егер әйелі жыныстық жақындасудан бас тартса, (5) егер тамағы күйіп кетсе.	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.51	Үйдегі зорлық-зомбылыққа қатынасы (қосымша жағдайларды қоса алғанда)	DV	Кем дегенде мына себептермен күйеуі әйеліне қол жұмсауға немесе ұруға құқығы бар деп мәлімдейтін әйелдердің саны: (1) егер ол күйеуіне айтпастан үйден шықса, (2) егер ол балаларына қарамаса, (3) егер әйелі күйеуіне қарсылық білдірсе, (4) егер әйелі жыныстық жақындасудан бас тартса, (5) егер тамағы күйіп кетсе, (6) егер ол үй шаруашылығымен айналыспаса.	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
8.13	Балалардың тұру нысандары	HL	Өзінің биологиялық ата-анасының бірімен де тұрмайтын 0-17 жастағы балалардың саны	0-17 жастағы балалардың жалпы саны	
8.14	Ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған балалардың үлесі	HL	Биологиялық ата-анасының біреуі немесе екеуі де қайтыс болған 0-17 жастағы балалардың саны	0-17 жастағы балалардың жалпы саны	

АИТВ/ЖИТС және сексуалдық мінез-құлық

-	ЖИТС туралы естігендер үлесі	HA	15-49 жастағы ЖИТС туралы естіген әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
---	------------------------------	----	---	-------------------------------------	--

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾
9.1 Жас әйелдерде АИТВ-ның алдын алу туралы білімнің болуы	HA	Жыныстық қатынас арқылы АИТВ-ның ⁸⁶⁾ берілуін алдын алу тәсілдерін дұрыс атай алатын және АИТВ-ны жұқтыруға қатысты анағұрлым кең таралған адасуларды жоққа шығаратын 15-24 жастағы әйелдер саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	МДМ 6:3
9.2 Анадан балаға АИТВ-ның берілуі туралы білімнің болуы	HA	15-49 жастағы АИТВ-ның анандан балаға берілуінің барлық үш тәсілін дұрыс атай алатын әйелдер саны ⁸⁷⁾	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.3 АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға тағатты қатынас	HA	АИТВ-мен өмір сүретін адамдарға тағаттылық деңгейін анықтайтын барлық төрт сұраққа ⁸⁸⁾ жауап берген кезде тағаттылық танытатын 15-49 жастағы әйелдер саны.	15-49 жастағы АИТВ туралы естіген әйелдердің жалпы саны	
9.4 АИТВ-ға тестілеуден қай жерден өтуге болатындығын білетін әйелдер	HA	АИТВ-ға тестілеуден қай жерден өтуге болатындығын білетіндігін ұйғаратын 15-49 жастағы әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.5 АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін әйелдер	HA	Соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін 15-49 жастағы әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.6 АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін сексуалды белсенді жас әйелдер	HA	Соңғы 12 айда сексуалдық қатынаста болған және соңғы 12 айда АИТВ-ға тестілеуден өткен және нәтижесін білетін 15-24 жастағы әйелдер саны	Соңғы 12 айда сексуалдық қатынаста болған 15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.7 Босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде АИТВ консультациямен қамту	HA	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған, бертін ғана босанумен аяқталған жүктілік кезіндегі босанғанға дейінгі бақылауда болған және босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде АИТВ-консультация алғандығын хабарлаған әйелдер саны.	15-49 жастағы соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	
9.8 Босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде АИТВ тестілеумен қамту	HA	15-49 жастағы, соңғы 2 жылда тірі бала туған және босанғанға дейінгі бақылау кезеңінде оларға АИТВ-ға тестілеуден өту ұсынылғандығын және олардың оған келіскендігін хабарлаған әйелдер саны.	15-49 жастағы соңғы 2 жылда тірі бала туған әйелдердің жалпы саны	
9.9 Сексуалдық байланыс ешқашан болмаған жас әйелдер	SB	Ресми (ресми емес) некеде болмаған ешқашан сексуалдық қатынаста болмаған 15-24 жастағы әйелдер саны	15-24 жастағы, ешқашан ресми (ресми емес) некеде тұрмаған әйелдердің жалпы саны	
9.10 15 жасқа дейінгі жас әйелдердің сексуалдық байланысы	SB	15-24 жастағы, 15 жасқа дейін сексуалдық қатынаста болған әйелдер саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.11 Сексуалдық серіктер арасындағы жас айырмашылығы	SB	15-24 жастағы, соңғы 12 айда өзінен кемінде 10 жасқа үлкен серігімен сексуалдық байланыста болған әйелдер саны	15-24 жастағы, соңғы 12 айда сексуалдық байланыс болған әйелдердің жалпы саны	
9.12 Бірнеше серікпен сексуалдық байланыс	SB	15-49 жастағы, соңғы 12 айда бірнеше серігімен сексуалдық байланыста болған әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
9.13 Бірнеше серіктермен байланыс болған соңғы сексуалдық байланыс кезінде мүшеқаптың пайдаланылуы	SB	15-49 жастағы, соңғы 12 айда бірнеше серігімен сексуалдық қатынаста болғандығын және уақыты бойынша соңғы сексуалдық байланыс кезінде мүшеқап пайдаланғандығын хабарлаған әйелдер саны	15-49 жастағы, соңғы 12 айда бірнеше серігімен сексуалдық қатынаста болғандығын хабарлаған әйелдердің жалпы саны	
9.14 Тұрақты емес серіктермен сексуалдық байланыстар	SB	15-24 жастағы, соңғы 12 айда ресми (ресми емес) некеде тұрмаған серігімен сексуалдық байланыс болған сексуалды белсенді әйелдер саны.	15-24 жастағы, соңғы 12 айда сексуалдық байланыс болған әйелдердің жалпы саны	

⁸⁶⁾ Мүшеқапты пайдалану және инфекция жұқтырмаған тек бір ғана адал жыныстық серігінің барлығы.

⁸⁷⁾ Жүктілік, босану кезінде және кеудемен тамақтандыру кезінде берілуі.

⁸⁸⁾ (1) ЖИТС вирусін жұқтырған оқытушыға мектепте сабақ беруге рұқсат беру керек деп санайтын; (2) сатушыдан егер оның ЖИТС вирусін жұқтырғандығын білсе, жаңа піскен көкөніс сатып алуға дайын; (3) отбасы мүшесі ЖИТС вирусін жұқтырған жағдайда бұны құпияда ұстауды аламайтын және (4) ЖИТС-мен науқас отбасы мүшесін күтер едім деген әйелдер.

MICS көрсеткіші	Модуль ⁶⁸⁾	Алымы	Бөлімі	МДМ көрсеткішінің нөмірі ⁶⁹⁾
9.15 Тұрақты емес серіктермен мүшеқап пайдалану	SB	15-24 жастағы, соңғы 12 айда ресми (ресми емес) некеде тұрмаған және бірге тұрмайтын серігімен сексуалдық байланыс болғандығын және осындай серігімен соңғы сексуалдық байланыс кезінде мүшеқап пайдаланғандығын хабарлаған әйелдер саны.	15-24 жастағы, соңғы 12 айда ресми (ресми емес) некеде тұрмаған және бірге тұрмайтын серігімен сексуалдық байланыс болған әйелдердің жалпы саны	МДМ 6.2
Жетімдер				
9.16 Жетімдердің мектепке қатысушылығы жетім еместердің қатысушылығына қатынасы	HA	Қос ата-анасынан айырылған 10-14 жастағы балалар және олардың мектепке қатысушылық үлесі	Қос ата-анасынан айырылған 10-14 жастағы балалар және олардың мектепке қатысушылық үлесі, ата-аналары бар және бір немесе екі бірдей ата-анасымен тұратын 10-14 жастағы балалардың мектепке қатысушылық үлесі	МДМ 6.4
Бұқаралық ақпарат құралдарын және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану				
10.1 Бұқаралық ақпарат құралдарын пайдалану	MT	15-49 жастағы аптасына кем дегенде бір рет газет немесе журнал оқитын, теледидар көретін әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
10.2 Компьютерді пайдалану	MT	15-24 жастағы соңғы 12 айда компьютер пайдаланған жас әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
10.3 Интернетті пайдалану	MT	15-24 жастағы, соңғы 12 айда Интернетті пайдаланған жас әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
Субъективті әл-ауқат				
11.1 Өмірге қанағаттанушылық	LS	15-24 жастағы, өзінің өміріне толық немесе тұтастай алғанда ішінара қанағат әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
11.2 Бақытты сезіну	LS	15-24 жастағы, өте немесе салыстырмалы түрде бақытты әйелдердің саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
11.3 Өмірдің жақсы жағына өзгеру мүмкіндігіне сенім	LS	15-24 жастағы соңғы жылдары өмірі жақсарған және бір жылдан соң ол одан сайын жақсарады деп күтетін әйелдер саны	15-24 жастағы әйелдердің жалпы саны	
Темекі және алкоголь қолдану				
12.1 Темекі қолдану	TA	15-49 жастағы, соңғы бір ай ішінде сигарет шеккен не шегетін немесе шегілмейтін темекі бұйымдарын қолданған әйелдердің саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
12.2 15-ке дейінгі жаста темекі шегу	TA	15-49 жастағы, 15 ке дейінгі жаста алғаш рет тұтас сигаретті шеккен әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
12.3 Алкоголь қолдану	TA	15-49 жастағы, соңғы ай ішінде тым болмағанда алкогольдің бір бөлігін ішкен әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	
12.4 15-ке дейінгі жаста алкоголь қолдану	TA	15-49 жастағы, 15 ке дейінгі жаста тым болмағанда алкогольдің бір бөлігін ішкен әйелдер саны	15-49 жастағы әйелдердің жалпы саны	

F1. Үй шаруашылығы сұрақнамасы

Мульти-индикаторлық кластерлік зерттеудің үй шаруашылығы сұрақнамасы

Үй шаруашылығы туралы ақпарат панелі		НН
НН1. Кластер нөмірі: _____	НН2. Үй шаруашылығының нөмірі: _____	
НН3. Интервьюердің аты мен нөмірі: Аты _____	НН4. Супервайзердің аты мен нөмірі : Аты _____	
НН5. Пікіртерім жүргізілген күн/ай/жыл: _____ / _____ / 2015	НН7. Өңір: Ақмола.....01 Қызылорда ..... 09 Ақтөбе .....02 Маңғыстау ..... 10 Алматы.....03 Оңтүстік Қазақстан.. 11 Атырау.....04 Павлодар ..... 12 Батыс Қазақстан .....05 Солтүстік Қазақстан 13 Жамбыл .....06 Шығыс Қазақстан ..... 14 Қарағанды .....07 Астана қ ..... 15 Қостанай .....08 Алматы қ..... 16	
НН6. Өткен жері: Қалалық .....1 Ауылдық 2		
Біз Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитетіненбіз. Біз балалардың, отбасылардың және үй шаруашылықтарының жағдайына байланысты зерттеу жүргіземіз. Мен Сізбен осы тақырыпта сұхбаттасқым келеді. Пікіртерім шамамен 25 минут уақытыңызды алады. Біз алатын ақпараттың барлығы да өте құпия болып қалады және оның иесі көрсетілмейді.		
Бастай беруіме бола ма? ☐ Иә, келісім алынды → НН18-ге көшіңіз, уақытты жазыңыз және сауалнаманы бастаңыз. ☐ Жоқ, келісім алынбады → НН9-дағы “04”-ті қоршаңыз. Осы нәтижені супервайзермен талқылаңыз.		
НН9. Үй шаруашылығына арналған пікіртерім нәтижесі:		
Өткізілді.....		01
Барған кезде үй шаруашылығы мүшелерінің немесе пікіртерімге қатыса алатын адамдардың болмауы.....		02
Үй шаруашылығының барлық мүшелерінің ұзақ уақыт бойында болмауы.....		03
Пікіртерімге қатысудан бас тарту.....		04
Бос тұрған үй/тұрғын емес орын-жай.....		05
Тұрғын үй бұзылған.....		06
Тұрғын үй табылмады.....		07
Басқа (көрсету қажет).....		96
<i>Үй шаруашылығы бойынша осы сұрақнаманы толтырғаннан кейін мына ақпаратты енгізіңіз:</i>		
НН10. Үй шаруашылығына арналған сұрақнамаға жауап берген респондент: Аты _____		
НН11. Үй шаруашылығы мүшелерінің жалпы саны: _____	<i>Осы үй шаруашылығына қатысты барлық сұрақнамаларды толтырғаннан кейін мынадай ақпаратты енгізіңіз:</i>	
НН12. 15–49 жас аралығындағы әйелдердің саны: _____	НН13. Толтырылған әйелдерге арналған сұрақнамалардың саны: _____	
НН14. 5 жасқа дейінгі балалардың саны: _____	НН15. Толтырылған 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамалардың саны: _____	
НН16. Жергілікті жерде жұмыс істейтін редактордың аты мен нөмірі: Аты _____	НН17. Деректерді енгізу жөніндегі бас оператордың аты мен нөмірі: Аты _____	

НН18. Уақытты жазыңыз.
Сағаты .....
Минуты .....

Үй шаруашылығының тізімдемесі
Алдымен үй шаруашылығының басшысынан бастап әдетте осында тұратын адамдардың барлығының атын атаңыз.
Үй шаруашылығы басшысының атын 01 –жолға жазыңыз. Үй шаруашылығының барлық мүшелерінің аттарын жазыңыз (НЛ2), олардың үй шаруашылығының басшысына туыстық жақындығын (НЛ3) және жынысын (НЛ4) көрсетіңіз.
Мұнан соң сұраңыз: Осы үйде тағы да басқа адамдар тұра ма, тіпті олар қазір үйде жоқ болса да?
Егер иә болса, онда олар туралы мәліметті НЛ2-НЛ4 бағаналарына енгізіңіз. Мұнан кейін НЛ5-мен бастап әрбір жеке адамға қатысты сұрақ қойыңыз.
Егер үй шаруашылығы тізімдемесінің барлық жолдары толтырылған болса, онда сұрақнаманың қосымша бланкісін пайдаланыңыз.

Жол нөмірі	НЛ1. Аты	НЛ2. Аты	НЛ3. (аты) үй шаруашылығының басшысы мен туыстық деңгейі	НЛ4. (аты) ер адам ба немесе әйел адам ба?	НЛ5. (аты) туған күні	НЛ6. (аты) неше жаста?	15–49 жастағы әйелдер үшін		0–4 жастағы балалар үшін				0–17 жастағы балалар үшін				0–14 жастағы балалар үшін	
							НЛ7.	НЛ7В.	НЛ11. (аты) туған анасы тірі ме?	НЛ12. (аты) туған анасы осы үй шаруашылығында тұра ма?	НЛ13. (аты) туған әкесі тірі ме?	НЛ14. (аты) туған әкесі осы үй шаруашылығында тұра ма?	НЛ15. (аты) ден, егер көрсетілген болса, анасының жолының нөмірін жазып қойыңыз.					
Жол	Аты	Туыстығы*	Е	Ә	Айы	Жылы	Жасы	15–49	0–4	И	Ж	БМ	Анасы	И	Ж	БМ	Әкесі	Анасы
01		01	1	2	___	___	___	01	01	1	2	8	___	1	2	8	___	___
02		___	1	2	___	___	___	02	02	1	2	8	___	1	2	8	___	___
03		___	1	2	___	___	___	03	03	1	2	8	___	1	2	8	___	___
04		___	1	2	___	___	___	04	04	1	2	8	___	1	2	8	___	___
05		___	1	2	___	___	___	05	05	1	2	8	___	1	2	8	___	___
06		___	1	2	___	___	___	06	06	1	2	8	___	1	2	8	___	___
07		___	1	2	___	___	___	07	07	1	2	8	___	1	2	8	___	___
08		___	1	2	___	___	___	08	08	1	2	8	___	1	2	8	___	___
09		___	1	2	___	___	___	09	09	1	2	8	___	1	2	8	___	___
10		___	1	2	___	___	___	10	10	1	2	8	___	1	2	8	___	___
11		___	1	2	___	___	___	11	11	1	2	8	___	1	2	8	___	___
12		___	1	2	___	___	___	12	12	1	2	8	___	1	2	8	___	___

HL1. Жол нөмірі		HL2. Аты	HL3. (аты) үй шаруашылығының басшысы мен туыстық деңгейі	HL4. (аты) ер адам немесе әйел адам ба?	HL5. (аты) туған күні	HL6. (аты) неше жаста?	HL7.	HL7B.	HL11. (аты) туған анасы тірі ме?	HL12. (аты) туған анасы осы үй шаруашылығында тұра ма?	HL13. (аты) туған әкесі тірі ме?	HL14. (аты) туған әкесі осы үй шаруашылығында тұра ма?	HL15. 0–14 жастағы балалар үшін
Жол	Аты	Туыстығы*	Е	Ә	Айы	Жылы	Жасы	0–4	И Ж БМ	Анасы	И Ж БМ	Әкесі	Анасы
13			1	2			13	13	1 2 8		1 2 8		
14			1	2			14	14	1 2 8		1 2 8		
15			1	2			15	15	1 2 8		1 2 8		

Егер сұрақнамға қосымша бланк пайдаланылса, мына жерге белгі қойыңыз: □

Респонденттен үй шаруашылығының басқа мүшелері туралы сұраңыз.

Атап айтқанда, оның тізімге енгізілмеген емшек еметін немесе кішкентай балалары мен осы үй шаруашылығында тұратын, бірақ осы отбасының мүшелері болып табылмайтын (мысалы, қызметші, достар) басқа адамдар туралы сұраңыз. Қосымша мүшелердің аттарын Үй шаруашылығының тізімдемесіне енгізіңіз және оны сәйкесінше толтырыңыз.

Одан әрі 15–49 жастағы әрбір әйелге қатысты атын, жолының нөмірін, дйелдерге арналған жеке сұрақнаманың бөлек ақпарат панеліндегі басқа да сәйкестендіру деректерін көрсетіңіз.

5 жасқа дейінгі әрбір балаға қатысты атын, жолының нөмірін, сондай-ақ 5 жасқа дейінгі балаларға арналған жеке сұрақнаманың ақпарат панеліндегі анасының немесе балаға күтім жасайтын адамның жолының нөмірін көрсетіңіз.

Енді сізде осы шаруашылықта тұратын әрбір әйелге, әрбір 5 жасқа дейінгі балаға қойылатын критерийлерге жауап беретін бір-бірден жеке сұрақнама болуға тиіс.

* HL3-ке арналған кодтар: Үй шаруашылығының басшысымен туыстық деңгейі:	01 Үй шаруашылығының басшысы 02 Жұбайы/зайыбы/бірге тұратын адамы 03 Ұлы/қызы	04 Күйеу баласы/келіні 05 Ұл немересі/ қыз немересі 06 Ата-анасы	07 Қайын атасы/қайын енесі 08 Інісі/қарындасы/сіңлісі 09 Күйеуінің/әйелінің ағасы/інісі Қарындасының/әпкесінің күйеуі / ағасының/ інісінің әйелі	10 Немере ағасы/апасы 11 Немере-жиек інісі/сіңлісі 12 Басқа туыс	13 Асырап алған/бауырына басқан баласы/өгей ұлы/өгей қызы 14 Қызметшісі (бірге тұратын адам)	96 Басқа (туыс емес) 98 Білмейді

ED1. Жол нөмірі	ED2. Аты мен жасы H12 мен H16 —дан көшіріп жазу керек	Үй шаруашылығының 5 жастағы және одан асқан мүшелері үшін					Үй шаруашылығының 5-24 жастағы мүшелері үшін										
		ED3. (аты) қашан болса да оқу орнына немесе мектепке дейінгі мекемеге барды ма?	ED4A. (аты) соңғы рет алып жатқан/алған білім деңгейі қандай?	ED4B. (аты) осы деңгейде нешіңші сыныпты/курсты бітірді?	ED5. (аты) ағымдағы, яғни 2015-2016 оқу жылында бөлігі бір уақыт ішінде оқу орнына немесе мектепке дейінгі мекемеге барды ма?	ED6. (аты) ағымдағы оқу жылында қандай білім деңгейін алады/алды және қандай сыныпқа/курса барады/барды?	ED7. Өткен, яғни 2014-2015 оқу жылында, (аты) белгілі бір уақыт ішінде оқу орнына немесе мектепке дейінгі мекемеге барды ма?	ED8. (аты) алдыңғы оқу жылы ішінде қандай білім деңгейін алды және нешіңші сыныпқа/курса барды?	Аты	Жасы	Иә	Жоқ	Деңгейі	Сынып/курс			
01		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
02		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
03		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
04		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
05		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
06		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
07		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
08		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
09		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
10		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
11		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
12		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
13		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
14		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8
15		1	2	0	1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8	1	2	0 1 2 3 4 5 8

SL1. Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі HL6-ны тексеріңіз және 1–14 жастағы балалардың жалпы санын жазып қойыңыз.

Жалпы саны.....__

SL2. SL1-дегі 1–14 жастағы балалардың санын тексеріңіз:

- Нөл → Үй шаруашылығының сипаттамалары модуліне көшіңіз
- Бір → SL9-ға көшіңіз және «1» реттік нөмірін жазыңыз, баланың жолының нөмірін HL1-ден, атын HL2-ден, жасын HL6-дан қойыңыз.
- Екі және одан көп → SL2A-ға көшіңіз.

SL2A. 1–14 жастағы барлық балаларды Үй шаруашылығының тізімдемесінде қалай көрсетілсе, сол тәртіппен санамалап көрсетіңіз. Үй шаруашылығының 1 – 14 жас аралығына жатпайтын басқа мүшелерін санамалап көрсетпеңіз.

Әрбір баланың жолының нөмірін, атын, жынысын және жасын көрсетіңіз.

SL3. Реттік нөмірі	SL4. HL1-дегі жолының нөмірі	SL5. HL2-дегі аты	SL6. HL4-тегі жынысы		SL7. HL6-дағы жасы
Реттік нөмірі	Жолы	Аты	Ер	Әйел	Жасы
1	___		1	2	___
2	___		1	2	___
3	___		1	2	___
4	___		1	2	___
5	___		1	2	___
6	___		1	2	___
7	___		1	2	___
8	___		1	2	___

SL8. Осы сұрақнаманың алғашқы бетін қарап, үй шаруашылығының нөміріндегі (HH2) соңғы санды табыңыз. Бұл Сіздің төменгі кестеге өтуге тиіс жолыңыздың нөмірі.

Жоғарыдағы SL1-дегі 1–14 жастағы балалардың критерийлеріне жауап беретін жалпы санды тексеріңіз. Төмендегі кестеден осындай саны бар бағанды табыңыз.

Осы жолдың аталған бағанмен қиылысатын ұяшығын табыңыз және осы ұяшыққа енгізілген нөмірді қоршаңыз. Бұл таңдап алынған баланың реттік нөмірі болып табылады (SL3).

Үй шаруашылығы нөмірінің соңғы саны (HH2-ден)	Осы үй шаруашылығындағы балалардың критерийлеріне сәйкес келетін балалардың жалпы саны (SL1-ден)						
	2	3	4	5	6	7	8+
0	2	2	4	3	6	5	4
1	1	3	1	4	1	6	5
2	2	1	2	5	2	7	6
3	1	2	3	1	3	1	7
4	2	3	4	2	4	2	8
5	1	1	1	3	5	3	1
6	2	2	2	4	6	4	2
7	1	3	3	5	1	5	3
8	2	1	4	1	2	6	4
9	1	2	1	2	3	7	5

SL9. Таңдап алынған баланың реттік нөмірін (SL3), жолының нөмірін (SL4), атын (SL5) және жасын (SL7) жазып қойыңыз.

Реттік нөмірі .....__

Жолының нөмірі .....__

Аты _____

Жасы .....__

Балаларды тәртіпке үйрету		CD	
<p>CD3. Балалардың өздерін дұрыс ұстауы немесе жаман мінез-құлқын түзетуі үшін ересектер түрлі тәсілдерге жүгінеді. Мен сіздерге түрлі тәсілдерді оқып шығамын, үй шаруашылығыңызда осы тәсілдерді <u>соңғы бір ай ішінде өзіңіздің немесе басқа бір адамдардың (балаға) қатысты қолданған / қолданбағаныңызды айтуыңызды сұраймын.</u></p>			
		Иә	Жоқ
[A] (Аты) өзіне ұнайтын артықшылықтардан (көңіл көтеруден) айырды ма немесе оның үйден шығуына рұқсат бермеді ме?	Артықшылықтардан айырды.....	1	2
[B] (Аты) мінез-құлқының жөнсіз екенін түсіндірді ме?	Мінез-құлқының жөнсіз екенін түсіндірді	1	2
[C] Оны жұлқылады ма?	Оны жұлқылады	1	2
[D] Оған айқайлады ма немесе бақырды ма?	Оған айқайлады немесе бақырды	1	2
[E] Оған басқа бір нәрсемен айналысуды ұсынды ма?	Оған басқа бір нәрсемен айналысуды ұсынды	1	2
[F] Оны құйрығынан шапалақпен тартып жіберді ме немесе ұрып, соқты ма?	Оны құйрығынан шапалақпен тартып жіберді немесе ұрып, соқты	1	2
[G] Оны құйрығынан немесе денесінің басқа жерлерінен белбеумен, тарақпен, таяқпен немесе басқа қатты затпен ұрды ма?	Оны құйрығынан немесе денесінің басқа жерлерінен белбеумен, тарақпен, таяқпен немесе басқа қатты затпен ұрды	1	2
[H] Оған топас, жалқау және осы секілді басқа да сөздер айтты ма?	Оған топас, жалқау және осы секілді басқа да сөздерді айтты.....	1	2
[I] Оны бетінен, басынан немесе құлағынан ұрды ма немесе тартып жіберді ме?	Оны бетінен, басынан немесе құлағынан ұрды немесе тартып жіберді.....	1	2
[J] Оны қолынан, иығынан немесе аяғынан ұрды ма немесе тартып жіберді ме?	Оны қолынан, иығынан немесе аяғынан ұрды немесе тартып жіберді	1	2
[K] Оны соққыға жықты ма, яғни бар күшімен бірнеше рет қатарынан ұрды ма?	Оны соққыға жықты, яғни бар күшімен қатарынан бірнеше рет ұрды	1	2
CD4. Баланы дұрыс өсіріп, тәрбиелеу үшін оны ұрып-соғып тәрбиелеу қажет деп ойлайсыз ба?	Иә	1	
	Жоқ	2	
	Білмейді/Пікірі жоқ	8	

Үй шаруашылығының сипаттамалары		НС
НС1В. Осы үй шаруашылығы басшысының ана тілі қай тіл?	Қазақ.....	1
	Орыс.....	2
	Басқа тіл (<i>көрсету қажет</i>)	6
НС1С. Осы үй шаруашылығының басшысы қандай ұлтқа жатады?	Қазақ.....	1
	Орыс.....	2
	Басқа ұлт (<i>көрсету қажет</i>)	6
НС2. Осы үй шаруашылығында неше бөлме жатын бөлме ретінде қолданылады?	Бөлмелердің саны	___
НС3. Тұрғын үй еденінің негізгі материалы қандай? Өзіңіздің байқауларыңызды жазыңыз.	Қарапайым еден	
	Ағаш тақтайлар	21
	Беті өңделген еден	
	Паркет немесе жылтыратылған ағаш	31
	Винил/линолеум немесе битум	32
	Қыш тақта	33
	Цемент/бетон.....	34
	Ковролин	35
	Ламинат	36
	Шере/ДВП	37
Басқа (<i>көрсету қажет</i>)	96	
НС4. Шатырдың негізгі материалы. Өзіңіздің байқауларыңызды жазыңыз.	Қарапайым жаппа	
	Ағаш тақтайлар	23
	Құрылыс қатырмасы/ДСП	24
	Беті өңделген жаппа	
	Металл/профлист	31
	Ағаш	32
	Каламин/цементті фибролит/шифер.....	33
	Қыш жабынқыш	34
	Цемент/бетон.....	35
	Жаппалы жабынтақта	36
Басқа (<i>көрсету қажет</i>)	96	
НС5. Сыртқы қабырғаларының негізгі материалы. Өзіңіздің байқауларыңызды жазыңыз.	Қарапайым қабырғалар	
	Саз аралас қантас.....	22
	Сыланбаған саман	23
	Шере/ДСП	24
	Екінші қайтара пайдаланылған сүрек	26
	Беті өңделген қабырғалар	
	Цемент.....	31
	Әк/цемент қосылған тас	32
	Кірпіш.....	33
	Бетон блоктар	34
	Сыланған саман	35
	Ағаштан жасалған қаптама/жайпақ ағаш/ оймыш тақтай	36
	Пластикалық панельдер / сайдинг.....	37
	Сүрек/ағаш/бөрене	38
	Шлакоблоктар/құмблоктар	39
	Басқа (<i>көрсету қажет</i>)	96

HC6. Үй шаруашылығыңызда тамақ дайындау үшін негізінен қандай энергия көзі пайдаланылады?	Электр.....	01	01→HC8
	Сұйытылған газ (баллонмен).....	02	02→HC8
	Табиғи газ.....	03	03→HC8
	Биогаз.....	04	04→HC8
	Керосин/солярка.....	05	05→HC8
	Көмір/қоңыр көмір.....	06	
	Ағаш көмірі.....	07	
	Ағаш.....	08	
	Көң/тезек.....	10	
	Үй шаруашылығында тамақ дайындалмайды.....	95	95→HC8
Басқа (көрсету қажет).....	96		
HC7. Тамақ/ас әдетте үйде дайындалады ма, бөлек құрылыста ма немесе үй-жайдан тыс? <i>Егер «Үйде» болса, анықтаңыз: Бұл ас үй ретінде пайдаланылатын жеке орын-жайда ма?</i>	Үйде		
	Ас үй ретінде пайдаланылатын жеке орын-жайда.....	1	
	Үйдегі басқа орында.....	2	
	Бөлек салынымда.....	3	
	Үй-жайдан тыс.....	4	
Басқа (көрсету қажет).....	6		
HC8. Үй шаруашылығыңызда мыналар бар ма:	.....	Иә Жоқ	
[A] Электр жарығы?	Электр жарығы.....	1.....2	
[B] Радио?	Радио.....	1.....2	
[C] Теледидар?	Теледидар.....	1.....2	
[D] Стационарлы телефон?	Стационарлы телефон.....	1.....2	
[E] Тоңазытқыш?	Тоңазытқыш.....	1.....2	
[F] Қысқа толқынды пеш?	Қысқа толқынды пеш.....	1.....2	
[G] Үстел?	Үстел.....	1.....2	
[H] Диван?	Диван.....	1.....2	
[I] Төсек?	Төсек.....	1.....2	
[J] Сөре/шкаф/шифоньер?	Сөре/шкаф/шифоньер.....	1.....2	
[K] Ыдыс-аяқ жуатын машина?	Ыдыс-аяқ жуатын машина.....	1.....2	
[L] Кір жуатын машина?	Кір жуатын машина.....	1.....2	
[M] Салқындатқыш?	Салқындатқыш.....	1.....2	
[N] Шаңсорғыш?	Шаңсорғыш.....	1.....2	

<p>НС9. Үй шаруашылығыңыздағы мүшелердің қайсысында болмасын мынадай заттар бар ма?</p> <p>[B] Ұялы телефон немесе смартфон?</p> <p>[C] Велосипед?</p> <p>[D] Мотоцикл немесе мотороллер?</p> <p>[E] Қайыс арба?</p> <p>[F] Автомашина немесе жүк тиейтін машина?</p> <p>[J] Трактор?</p> <p>[G] Моторлы қайық?</p> <p>[H] Компьютер немесе ноутбук?</p> <p>[I] Планшет?</p>	<p style="text-align: right;">Иә Жоқ</p> <p>Ұялы телефон немесе смартфон ..... 1.....2</p> <p>Велосипед ..... 1.....2</p> <p>Мотоцикл немесе мотороллер ..... 1.....2</p> <p>Қайыс арба ..... 1.....2</p> <p>Автомашина немесе жүк тиейтін машина ..... 1.....2</p> <p>Трактор ..... 1.....2</p> <p>Моторлы қайық ..... 1.....2</p> <p>Компьютер немесе ноутбук..... 1.....2</p> <p>Планшет..... 1.....2</p>	
<p>НС10. Сіз немесе осы үй шаруашылығында тұратын біреу осы тұрғын үйдің иесі болып табыла ма?</p> <p>Егер «Жоқ» болса, сұраңыз: Сіз бұл тұрғын үйді бұл үй шаруашылығында тұрмайтын біреуден жалға алып отырсыз ба?</p> <p><i>Егер «Басқа біреуден жалға алып отырған» болса, «2» санын қоршаңыз. Басқа жауап болса, «6» санын қоршаңыз.</i></p>	<p>Иесі ..... 1</p> <p>Жалдайды ..... 2</p> <p>Басқа (<i>көрсету қажет</i>) ..... 6</p>	
<p>НС11. Осы үй шаруашылығы мүшелерінің біреуінің ауыл-шаруашылық мақсаттарында пайдаланылуы мүмкін жерлері бар ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	2→НС13
<p>НС12. Осы үй шаруашылығы мүшелерінің қанша гектар немесе сотық жері бар?</p> <p><i>Егер 1 гектар және одан көп болса, «1» дөңгелектеңіз және гектар санын жазыңыз.</i></p> <p><i>Егер «95» гектар немесе одан көп болса, «1» дөңгелектеңіз және «95» көрсетіңіз.</i></p> <p><i>Егер 1 гектардан аз болса «2» дөңгелектеңіз және сотық санын жазыңыз.</i></p> <p><i>Егер 1 сотықтан аз болса «2» дөңгелектеңіз және «00» көрсетіңіз.</i></p> <p><i>Егер белгісіз болса, «998» дөңгелектеңіз.</i></p>	<p>Гектар.....1 ____</p> <p>Сотық .....2 ____</p> <p>Белгісіз..... 998</p>	
<p>НС13. Осы үй шаруашылығында үй жануарлары, үйірлері, басқа да ауыл шаруашылық (үй) жануарлары немесе құстары бар ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	2→НС15

<p>HC14. Осы үй шаруашылығында төменде көрсетілген жануарлардың немесе құстардың саны қанша?</p> <p>[A] Сиырлар немесе өгіздер?</p> <p>[B] Жылқылар, есектер немесе қашырлар?</p> <p>[C] Ешкілер?</p> <p>[D] Қойлар немесе қошқарлар?</p> <p>[E] Тауықтар?</p> <p>[F] Шошқалар?</p> <p>[G] Түйелер?</p> <p>[H] Қаздар мен үйректер?</p> <p>[I] Үй қояндары?</p> <p><i>Егер бір де біреуі болмаса, «00» қойыңыз. Егер 95 немесе одан көп болса, «95» қойыңыз. Егер белгісіз болса, «98» қойыңыз.</i></p>	<p>Сиырлар немесе өгіздер .....__ __</p> <p>Жылқылар, есектер немесе қашырлар.....__ __</p> <p>Ешкілер .....__ __</p> <p>Қойлар немесе қошқарлар .....__ __</p> <p>Тауықтар .....__ __</p> <p>Шошқалар .....__ __</p> <p>Түйелер.....__ __</p> <p>Қаздар мен үйректер.....__ __</p> <p>Үй қояндары.....__ __</p>	
<p>HC15. Осы үй шаруашылығы мүшелерінің біреуінің банкте шоты бар ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	

Сүмен жабдықтау және санитария		WS	
WS1. Осы үй шаруашылық үшін қандай ауыз су көзі <u>негізгі</u> болып табылады?	Құбырмен келетін су		
	Тұрғын үйге кіргізілген су 11	11→WS6	
	Учаскеге/ аулаға кіргізілген су..... 12	12→WS6	
	Көршілерге жүргізілген су 13	13→WS6	
	Су тартқыш шүмек/қоғамдық пайдалануға арналған колонка 14	14→WS3	
	Артезиан құдығы, ұңғыма 21	21→WS3	
	Қазылған құдық		
	Қоршалған құдық..... 31	31→WS3	
	Қоршалмаған құдық 32	32→WS3	
	Бұлақ суы		
	Қоршалған бұлақ 41	41→WS3	
	Қоршалмаған бұлақ..... 42	42→WS3	
	Жаңбыр суын жинау..... 51	51→WS3	
	Автоцистерна/су тасушы машина 61	61→WS3	
	Шағын бөшкесі бар арба 71	71→WS3	
	Беттік сулар (өзен, бастау, су қоймасы, көл, тоған, арна, ирригациялық арна) 81	81→WS3	
	Бөтелкедегі су 91		
Басқа (<i>көрсету қажет</i>) 96	96→WS3		
WS2. Үй шаруашылығыңызда, мысалы тамақ дайындау және қол жуу сияқты басқа мақсаттар үшін пайдаланылатын <u>негізгі</u> су көзі қандай?	Құбырмен келетін су		
	Тұрғын үйге кіргізілген су 11	11→WS6	
	Учаскеге/ аулаға кіргізілген су..... 12	12→WS6	
	Көршілерге жүргізілген су 13	13→WS6	
	Су тартқыш кран/қоғамдық пайдалануға арналған колонка 14		
	Артезиан құдығы, ұңғыма 21		
	Қазылған құдық		
	Қоршалған құдық..... 31		
	Қоршалмаған құдық 32		
	Бұлақ суы		
	Қоршалған бұлақ 41		
	Қоршалмаған бұлақ..... 42		
	Жаңбыр суын жинау..... 51		
	Автоцистерна/су тасушы машина 61		
	Шағын бөшкесі бар арба 71		
	Беттік сулар (өзен, бастау, су қоймасы, көл, тоған, арна, ирригациялық арна) 81		
	Басқа (<i>көрсету қажет</i>) 96		
WS3. Бұл су көзі қай жерде орналасқан?	Өз тұрғын үйінде..... 1	1→WS6	
	Өз ауласында/өзінің жер учаскесінде..... 2	2→WS6	
	Басқа жерде 3		
	Білмейді..... 998		
WS4. Су алатын жерге барып, су алып, қайтып келгенше қанша уақыт кетеді?	Минутпен есептегендегі уақыт..... _ _ _		
	Білмейді..... 998		
	WS5. Әдетте су әкелуге үй шаруашылығы мүшелерінің қайсысы барады? <i>Анықтаңыз:</i> Бұл адам 15-ке толмаған ба? Оның жынысы қандай?	Ересек әйел (15 жасқа толған және одан асқан)1	
		Ересек ер адам (15 жасқа толған және одан асқан)..... 2	
		Қыз (15-ке толмаған)..... 3	
		Ер бала (15-ке толмаған)..... 4	
Білмейді..... 8			
WS6. Су ішкенге қауіпсіз болу үшін Сіз қандай да бір шараларды қолданасыз ба?	Иә 1		
	Жоқ 2	2→WS8	
	Білмейді..... 8	8→WS8	

<p>WS7. Су ішкенге неғұрлым қауіпсіз болу үшін әдетте қандай шараларды қолданасыз?</p> <p>Анықтаңыз: Тағы не?</p> <p>Барлық көрсетілген тармақтарды белгілеңіз.</p>	<p>Қайнату ..... A Ағартқыш/хлор қосу ..... B Мата/мақта арқылы сүзу ..... C Суға арналған сүзгішті пайдалану (қыш, құм, композитті материалдардан т.б.) ..... D Күн көзіне қойып зарарсыздандыру ..... E Тұндырып қою және шөктіріп қою ..... F</p> <p>Басқа (көрсету қажет) _____ X Білмейді ..... Z</p>	
<p>WS8. Үй шаруашылығыңыздың мүшелері әдетте қандай дәретхананы пайдаланады?</p> <p><i>Егер ол «Төгу немесе шаю функциясы бар дәретхана» болса, былай деп сұраңыз: Қай жерге төгіледі?</i></p> <p><i>Қажет болған жағдайда дәретхананы қарап шығуға рұқсат сұраңыз.</i></p>	<p>Шаймасы бар дәретхана: Орталық кәрізге шайылады ..... 11 Тұндырғышқа/септикке шайылады ..... 12 Қоқыс шұңқырына шайылады ..... 13 Басқа бір жерге шайылады ..... 14 Белгісіз жерге/сенімді емес/қайда шайылатынын білмейді ..... 15 Қоқыс шұңқыры бар дәретхана Қоқыс шұңқырының желдеткіші бар жабдықталған дәретхана ..... 21 Төсеніші бар дәретхана ..... 22 Төсеніші жоқ/ашық шұңқыр ..... 23</p> <p>Дәретхана жоқ/түптер/дала ..... 95 Басқа (көрсету қажет) _____ 96</p>	95→Келесі модуль
<p>WS9. Сіз бұл дәретхананы үй шаруашылығы мүшелерінен басқа адамдармен бірігіп пайдаланасыздар ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p>	2→Келесі модуль
<p>WS10. Бұл дәретхананы тек өзіңіз және өзіңізге белгілі үй шаруашылықтарының мүшелері ғана пайдалана ма немесе ол қоғамдық пайдалануға арналған ба?</p>	<p>Тек басқа үй шаруашылықтары (қоғамдық емес) ..... 1 Қоғамдық дәретхана ..... 2</p>	2→Келесі модуль
<p>WS11. Осы үй шаруашылықты қосқанда бұл дәретхананы барлығы қанша үй шаруашылығы пайдаланады?</p>	<p>Үй шаруашылықтарының саны (егер 10-нан аз болса).....0__</p> <p>Он немесе одан көп үй шаруашылықтары ..... 10 Білмейді ..... 98</p>	

Қол жуу		НВ
НВ1. Біз осы үй шаруашылықтың мүшелері қолдарын қайда жуатыны туралы білгіміз келеді.	Қаралды 1	
Үй шаруашылығыңыздың мүшелері <u>көбінесе</u> қолдарын қайда жуатынын көрсетіңіз.	Қаралған жоқ Тұрғын үйде емес/учаскеде емес/ аулада емес.....2 Қарауға рұқсат берілмеді.....3 Басқа себеп (көрсету қажет) 6	2 →НВ4 3 →НВ4 6 →НВ4
НВ2. Қарап жіберіңізші, қол жууға арналған жерде су бар ма?	Су бар.....1	
<i>Шүмектің/сорғының әрекетін немесе шылапшынның, шелектің, суға арналған ыдыстың немесе өзге де осындай заттардың болуын тексеріп, судың бар екеніне көз жеткізіңіз.</i>	Су жоқ.....2	
НВ3А. Қол жууға арналған жерде сабын немесе жуғыш зат бар ма?	Иә, бар .....1 Жоқ 2	2→НВ4
НВ3В. Байқау нәтижелерін жазып қойыңыз. <i>Барлық тиісті жауаптардың кодтарын қоршап қойыңыз.</i>	Қатты сабынның бір бөлігі ..... А Жуғыш зат (ұнтақ/сұйықтық/паста).....В Сұйық сабын.....С	А→НН19 В→НН19 С→НН19
НВ4. Осы үй шаруашылықта қол жууға арналған сабын немесе қандай да бір жуғыш зат бар ма?	Иә .....1 Жоқ 2	2→НН19
НВ5А. Сіз оны маған көрсете аласыз ба?	Иә, көрсете алады/көрсеткісі келеді.....1 Жоқ, көрсете алмайды/көрсеткісі келмейді 2	2→НН19
НВ5В. Байқау нәтижелерін жазыңыз. <i>Барлық тиісті жауаптардың кодтарын қоршаңыз.</i>	Қатты сабынның бір бөлігі ..... А Жуғыш зат (ұнтақ/сұйықтық/паста).....В Сұйық сабын.....С	
НН19. Уақытты жазып қойыңыз.	Сағаты мен минуты..... : ..	

Тұзды йодтау		SI
SI1. Үй шаруашылығыңызда пайдаланылатын тұздың йодталғанын тексергіміз келеді. Осы үй шаруашылықта тамақ әзірлеу үшін пайдаланылатын тұздың үлгісін алсам бола ма?	Йодталмаған (0 миллион үлес (PPM)).....1 0 миллион үлестен көп және 15 миллион үлестен аз .....2 15 миллион үлес және одан артық 3	
<i>Тұздың үлгісі тестіленгеннен кейін тест нәтижесіне сәйкес келетін кодты қоршаңыз.</i>	Үйде тұз жоқ.....4 Тұз тестіленбеді (себебін көрсету қажет) _____ 5	

НН20. Респондентке бірлесіп жұмыс істегені үшін алғыс айтыңыз және «Үй шаруашылығының тізімдемесі» бөлімін қарап шығыңыз:

- Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі (НЛ7) 15-49 жастағы әрбір әйел үшін ӘЙЕЛДЕРГЕ АРНАЛҒАН ЖЕКЕ СҰРАҚНАМА дайындалды.
- Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі (НЛ7В) 5 жасқа дейінгі әрбір бала үшін БЕС ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР ТУРАЛЫ СҰРАҚНАМА дайындалды.

Титүлді бетті қарап, үй шаруашылықтары сауалнамасының (НН9) барлық нәтижелері, Үй шаруашылықтарына арналған сұрақнама (НН10) бойынша сұралған респонденттің аты мен жолының нөмірі, критерийлерге сәйкес келетін әйелдер (НН12) мен 5 жасқа дейінгі балалар (НН14) саны енгізілгеніне көз жеткізіңіз.

Осы үй шаруашылығының сұралмай қалған мүшелеріне сауалнама жүргізу туралы келісіңіз.

Интервьюердің бақылаулары

Жергілікті жерде жұмыс істейтін редактордың бақылаулары

Супервайзердің бақылаулары

F2. Әйелдерге арналған жеке сұрақнама

Мульти-индикаторлық кластерлік зерттеудің әйелдерге арналған жеке сұрақнамасы

Әйел туралы ақпарат панелі		WM
Бұл сұрақнама бойынша 15 - 49 жас аралығындағы барлық әйелдер сұралады. (Үй шаруашылығы тізімдемесінің HL7-бағанын қараңыз). Осы критерийлерге сәйкес келетін әрбір әйелге жеке бланк толтырылады.		
WM1. Кластер нөмірі:	WM2. Үй шаруашылығының нөмірі:	
WM3. Әйелдің аты:	WM4. Әйелге бөлінген жолдың нөмірі:	
Аты _____	_____	
WM5. Интервьюердің аты мен нөмірі:	WM6. Пікіртерім күн / ай / жыл:	
Аты _____	_____ / _____ / 2015	
<p>Егер Сіз осы уақытқа дейін бұл әйелге мұны оқып бермеген болсаңыз, онда сәлемдесуді қайталаңыз:</p> <p>Біз Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитетіненбіз.</p> <p>Біз балалардың, отбасылардың және үй шаруашылықтарының жағдайы бойынша зерттеу жүргіземіз. Сіздермен осы тақырыптарда әңгімелескім келеді. Пікіртерім шамамен 25 минут уақытыңызды алады. Біз алатын ақпараттың барлығы арамызда құпия қалады және жауаптардың иелері көрсетілмейді.</p> <p>Егер сәлемдесуді осы әйелге үй шаруашылығы туралы сұрақнаманы толтырар алдында оқып берген болсаңыз, онда мынаны оқып беріңіз:</p> <p>Енді Сіздермен денсаулықтарыңыз және басқа да тақырыптар туралы егжей-тегжейлі әңгімелескім келеді. Бұл пікіртерім шамамен 25 минут уақытыңызды алады. Тағы да қайталап айтамын, біз алатын ақпараттың барлығы да арамызда құпия қалады және жауаптардың иелері көрсетілмейді.</p>		
<p>Бастай беруіме бола ма?</p> <p>☐ Иә, келісім алынды. → WM10-ға көшіңіз, уақытты жазып қойыңыз ЖӘНЕ САУАЛНАМАНЫ БАСТАҢЫЗ.</p> <p>☐ Жоқ, келісім алынбады → WM7-дегі «03»-ті қоршаңыз. Бұл нәтижені өзіңіздің СУПЕРВАЙЗЕРІҢІЗБЕН ТАЛҚЫЛАҢЫЗ.</p>		
WM7. Әйелден пікіртерім алу нәтижесі	Жүргізілді..... 01 Үйінде болмады..... 02 Пікіртерімге қатысудан бас тартты..... 03 Ішінара жүргізілді ..... 04 Жауап беретін жағдайда емес..... 05 Басқа (көрсетіңіз) _____ 96	
WM8. Жергілікті жерде жұмыс істейтін редактордың аты мен нөмірі:	WM9. Деректер енгізу жөніндегі бас оператордың аты мен нөмірі:	
Аты _____	Аты _____	
WM10. Уақытты жазып қойыңыз.	Сағаты мен минуты..... : _____	

Әйел туралы мәліметтер		WB
WB1. Қай жылы, қай айда тудыңыз? Анықтаңыз: Соңғы туған күніңізде қанша жасқа толдыңыз? <i>Егер сәйкессіздіктер болса, онда WB1 және/немесе WB2-ні салыстырыңыз және түзетіңіз.</i>	Туған күні Айы ..... __ __ Айын білмейді..... 98 Жылы ..... __ __ __ __ Жылын білмейді 9998	
WB2. Жасыңыз нешеде? Анықтаңыз: Соңғы туған күніңізде қанша жасқа толдыңыз? <i>Егер сәйкессіздіктер болса, онда WB1 және/немесе WB2-ні салыстырыңыз және түзетіңіз.</i>	Жасы (толық жасы) ..... __ __	
WB3. Сіз қашан болса да оқу орнына немесе мектепке дейінгі мекемеге бардыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2 → WB7
WB4. Сіздің соңғы алатын/алған біліміңіздің деңгейі қандай?	Мектепке дейінгі ..... 0 Бастауыш (1-4) ..... 1 Негізгі орта (5-9) ..... 2 Жалпы орта (10-11) ..... 3 Кәсіптік және техникалық ..... 4 Жоғары 5	0 → WB7
WB5. Сіз бұл деңгейде нешінші сыныпты/курсты бітірдіңіз? <i>Егер респондент бірінші сыныпты/курсты бітірмесе, “00” қойыңыз.</i>	Сынып/курс ..... __ __	
WB6. WB4-пен салыстырыңыз:		
☐ Негізгі орта, жалпы орта, кәсіптік және техникалық немесе жоғары (WB4 = 2, 3, 4 немесе 5). → Келесі модульге көшіңіз.		
☐ Бастауыш (WB4= 1). → WB7-ге көшіңіз.		
WB7. Енді мен Сіздің маған мына сөйлемді оқып беруіңізді сұраймын. <i>Респондентке карточкаға жазылған сөйлемді көрсетіңіз. Егер респондент сөйлемді тұтас оқи алмайтын болса, былай деп сұраңыз:</i> Сіз маған осы сөйлемнің бір бөлігін оқып бере аласыз ба?	Мүлдем оқи алмайды ..... 1 Сөйлемнің тек жекелеген бөліктерін немесе сөздерін оқи алады ..... 2 Сөйлемді тұтас оқи алады ..... 3 Талап етілетін тілде сөйлем жоқ _____ 4 (тілді көрсетіңіз)	5
Соқыр/нашар көреді 5		

БАҚ-қа қолжетімділік және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану		МТ
МТ1. WB7-мен салыстырыңыз:		
☐ Аталған бағанда белгілер жоқ (респонденттің негізгі орта, жалпы орта, кәсіптік және техникалық немесе жоғары білімі бар). → МТ2-ге көшіңіз.		
☐ Оқи алады немесе талап етілетін тілде сөйлем жоқ (WB7 =2, 3 немесе 4). → МТ2-ге көшіңіз.		
☐ Мүлдем оқи алмайды немесе соқыр/нашар көреді (WB7 =1 немесе 5). → МТ3-ке көшіңіз.		
МТ2. Сіз газетті немесе журналды қаншалықты жиі оқып тұрасыз: күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз немесе мүлдем оқымайсыз ба?	Күн сайын дерлік ..... 1 Кем дегенде аптасына бір рет ..... 2 Аптасына бір реттен аз ..... 3 Мүлдем оқымайды 4	
МТ3. Сіз радионы тыңдайсыз ба, күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз немесе мүлдем тыңдамайсыз ба?	Күн сайын дерлік ..... 1 Кем дегенде аптасына бір рет ..... 2 Аптасына бір реттен аз ..... 3 Мүлдем тыңдамайды 4	
МТ4. Сіз теледидарды қаншалықты жиі көресіз? Сізді теледидарды күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз көреді деп айтуға бола ма немесе мүлдем көрмейсіз бе?	Күн сайын дерлік ..... 1 Кем дегенде аптасына бір рет ..... 2 Аптасына бір реттен аз ..... 3 Мүлдем көрмейді 4	
МТ5. WB2-мен салыстырыңыз: респонденттің жасы:		
☐ 15–24 жас. → МТ6-ға көшіңіз.		
☐ 25–49 жас. → Келесі модульге көшіңіз.		
МТ6. Сіз қашан болса да компьютерді пайдаланып көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2 → МТ9
МТ7. Сіз соңғы 12 айда қай жерде болмасын компьютерді пайдаландыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2 → МТ9
МТ8. Соңғы айда Сіз компьютерді қаншалықты жиі пайдаландыңыз? Күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз немесе мүлдем пайдаланбадыңыз ба?	Күн сайын дерлік ..... 1 Кем дегенде аптасына бір рет ..... 2 Аптасына бір реттен аз ..... 3 Мүлдем пайдаланбайды 4	
МТ9. Сіз қашан болса да интернетті пайдаланып көрдіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2 → Келесі модуль
МТ10. Сіз соңғы 12 айда интернетті пайдаландыңыз ба? <i>Егер қажет болса, респонденттің қай жерде болмасын, қандай да бір құрылғының көмегімен Интернетті пайдаланғанын анықтаңыз.</i>	Иә ..... 1 Жоқ 2	2 → Келесі модуль
МТ11. Соңғы айда Интернетті қаншалықты жиі пайдаландыңыз? Күн сайын дерлік, кем дегенде аптасына бір рет, аптасына бір реттен аз немесе мүлдем пайдаланбадыңыз ба?	Күн сайын дерлік ..... 1 Кем дегенде аптасына бір рет ..... 2 Аптасына бір реттен аз ..... 3 Мүлдем пайдаланбайды 4	

Бала көтергіштік		СМ
СМ1. Қазір мен өз өміріңіздегі дүниеге бала әкелген сәттеріңіз туралы сұхбаттасқым келеді. Сіз қай уақытта болмасын бала тудыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2→СМ8
СМ2. Алғашқы босануыңыз қашан болды? Тіпті сәби қайтыс болса да немесе оның әкесі Сіздің қазіргі серіктесіңіз болмаса да, Сіздің алғашқы рет босануыңыз туралы айтып тұрмын. <i>Егер алғашқы босану жылы аталған болса, СМ4-ке көшіңіз. Басқа жағдайда СМ3-ке көшіңіз.</i>	Алғашқы босану күні Айы ..... Білмейді.....98 Жылы ..... Білмейді..... 9998	→ СМ4
СМ3. Сіздің алғашқы босануыңыз қанша жыл бұрын болды?	Алғашқы босанудан кейінгі толық жасы.....	
СМ4. Қазір сізбен бірге тұрып жатқан туған ұлдарыңыз немесе қыздарыңыз бар ма?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2→СМ6
СМ5. Сізбен бірге қанша туған ұлыңыз тұрып жатыр? Сізбен бірге қанша туған қызыңыз тұрып жатыр? <i>Егер ешкім тұрмаса, «00» деп жазыңыз.</i>	Бірге тұрып жатқан ұлдар ..... Бірге тұрып жатқан қыздар.....	
СМ6. Сізбен бірге тұрмайтын тірі ұлдарыңыз немесе қыздарыңыз бар ма?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2→СМ8
СМ7. Сізбен бірге тұрмайтын қанша тірі ұлдарыңыз бар? Сізбен бірге тұрмайтын қанша тірі қыздарыңыз бар? <i>Егер ешкім тұрмаса, «00» деп жазыңыз.</i>	Бөлек тұратын ұлдар ..... Бөлек тұратын қыздар.....	
СМ8. Сіз қай уақытта болмасын тірі туып, бірақ кейін қайтыс болған, ұл немесе қыз тудыңыз ба? <i>Егер жауап – «Жоқ» болса, анықтаңыз: Мен бала бірнеше минут немесе сағат өмір сүрсе де туылғанда тыныс алған, жылап туған немесе қандай да бір басқа тіршілік белгілерін білдіріп туған балалар туралы сұрап отырмын.</i>	Иә ..... 1 Жоқ 2	2→СМ10
СМ9. Қанша ұл қайтыс болды? Қанша қыз қайтыс болды? <i>Егер ешкім болмаса, «00» деп жазыңыз.</i>	Қайтыс болған ұлдар саны..... Қайтыс болған қыздар саны	
СМ10. СМ5, СМ7 және СМ9 сұрақтарының жауаптарын жинақтаңыз.	Барлығы.....	
<p>СМ11. Барлығы дұрыс жазылғандығына көз жеткізу үшін ғана: Өз өміріңізде барлығы (СМ10 жалпы саны) бала тірі туыңыз. Бұл дұрыс па?</p> <p>☐ Иә. Келесіні тексеріңіз:</p> <p>☐ Тірі туғандар болған жоқ. → СМ12В – ге көшіңіз</p> <p>☐ Бір тірі туған немесе одан да көп. → СМ12 – ге көшіңіз</p> <p>☐ Жоқ. → СМ12 – ге көшердің алдында СМ1–СМ10 сұрақтарының жауаптарымен салыстырыңыз және қажетті түзетулер енгізіңіз.</p>		

<p>CM12. Осы босанулардың ішінде (CM10 жалпы саны) соңғы рет босануыңыз қашан болды (бала тіпті қайтыс болып кеткен болса да)?</p> <p><i>Айы мен жылын жазыңыз.</i></p>	<p>Соңғы босанған күні</p> <p>Айы..... __ __</p> <p>Жылы .....__ __ __ __</p>		
<p>CM12B. Әйелдердің жүктілігі кейде дүниеге бала әкелумен аяқталмайды.</p> <p>Сіздің қандай да бір жүктілігіңізді бір кездері жасанды түсік жасатумен аяқталған кезіңіз болды ма?</p> <p>Жасанды түсік деп жүктіліктің алғашқы 5 айында жүктілікті әдейілеп ұзу туралы айтып отырмын.</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	2→CM13	
<p>CM12E. Бүкіл өміріңізде жасанды түсік қанша рет болды?</p>	<p>Жасанды түсіктер саны ..... __ __</p>		
<p>CM12F. Сіздің (соңғы) жасанды түсігіңіз қашан болды?</p> <p><i>Айы мен жылын жазыңыз.</i></p>	<p>(Соңғы) жасанды түсіктің күні</p> <p>Айы..... __ __</p> <p>Жылы .....__ __ __ __</p>		
<p>CM12G. CM12F-ті тексеріңіз: соңғы жасанды түсік 2013 жылдың (сұхбат алынған айынан) бастап, кейінгі 2 жыл ішінде орын алған (сұхбат алынған ай мен жасанды түсіктің айы бірдей болған жағдайда, ал жасанды түсіктің жылы 2013 болса, онда жасанды түсік соңғы 2 жылда болған деп есептеңіз).</p> <p>☐ Соңғы 2 жылда жасанды түсік болған жоқ. → CM13-ке көшіңіз.</p> <p>☐ Соңғы жасанды түсік 2013 жылдың (сұхбат алынған айынан) бастап, кейінгі 2 жыл ішінде орын алған → CM12H-ке көшіңіз.</p>			
<p>CM12H. Жасанды түсік кезінде қанша ай (апта) жүкті болдыңыз?</p> <p><i>Егер респондент аптамен жауап берсе, қажетті жолда апталар санын жазыңыз; болмаса айлар санын жазыңыз.</i></p>	<p>Жасанды түсік кезіндегі жүктіліктің мерзімі</p> <p>Апта..... 1 __ __</p> <p>Ай..... 2 __ __</p>		
<p>CM12I. CM12E-ні тексеріңіз.</p> <p>☐ 1 жасанды түсік (CM12E = 1). → CM13-ке көшіңіз.</p> <p>☐ 2 және одан да көп жасанды түсік (CM12E = 2 және одан да көп). → CM12J-ке көшіңіз және әр жасанды түсікке CM12J–CM12L сұрақтарын қойыңыз.</p>			
	<p>Соңғы жасанды түсіктің алдыңғысы</p>	<p>Алдыңғының алдындағысы</p>	<p>Алдыңғының алдындағысының алдыңғысы</p>
<p>CM12J. Сіз айтқан соңғы жасанды түсіктің алдыңғысы қай айда және қай жылы болды?</p>	<p>Айы ..... __ __</p> <p>Жыл..... __ __ __ __</p>	<p>Айы ..... __ __</p> <p>Жыл..... __ __ __ __</p>	<p>Айы ..... __ __</p> <p>Жыл... __ __ __ __</p>
<p>CM12K. CM12J-ді тексеріңіз. Соңғы жасанды түсік 2013 жылдың (сұхбат алынған айынан) бастап, кейінгі 2 жыл ішінде орын алған.</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Егер «Жоқ» болса, CM13-ке көшіңіз.</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Егер «Жоқ» болса, CM13-ке көшіңіз.</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Егер «Жоқ» болса, CM13-ке көшіңіз.</p>

CM12L. Жасанды түсік кезінде қанша ай (апта) жүкті болдыңыз? <i>Егер респондент аптамен жауап берсе, қажетті жолдарда апталар санын жазыңыз; болмаса айлар санын жазыңыз.</i>	Апта..... 1 ___ Ай ..... 2 ___	Апта..... 1 ___ Ай ..... 2 ___	Апта..... 1 ___ Ай ..... 2 ___
CM12M.	<i>Келесі жасанды түсік үшін CM12J-ге қайта оралыңыз. Егер «Жоқ» болса, CM13-ке көшіңіз.</i>	<i>Келесі жасанды түсік үшін CM12J-ге қайта оралыңыз. Егер «Жоқ» болса, CM13-ке көшіңіз.</i>	CM13-ке көшіңіз.
<p>CM13. CM12-ні тексеріңіз, соңғы босанулар 2013 жылдың (сұхбат алынған айынан) бастап соңғы 2 жылда орын алған (егер сұхбат алынған ай мен босанулардың айы сәйкес келсе, ал босанулардың жылы – 2013 жыл болса, онда бұл босанулар соңғы 2 жылда болған деп есептеңіз).</p> <p>☐ Соңғы 2 жылда тірі туулар болған жоқ → «Сырқат белгілері» модуліне көшіңіз.</p> <p>☐ Соңғы 2 жылда бір тірі туу және одан да көп. → Соңғы дүниеге келген баланың есімін сұраңыз және келесі модульге көшіңіз.</p> <p style="text-align: center;">Соңғы дүниеге келген баланың есімі _____</p> <p><i>Егер бала қайтыс болған болса, онда келесі модульдерде бұл баланың атын атаған кезде аса сақ болыңыз.</i></p>			

Соңғы туылған баланың қалаулы болуы		DB
<p>Бұл модуль пікіртерім жүргізілген уақыттың алдындағы 2 жыл ішінде тірі бала туған барлық әйелдерге қатысты толтырылады.</p> <p>СМ13-тен соңғы туылған баланың атын мына жерге жазыңыз: _____</p> <p>Бұл баланың атын көрсетілген жерлерге қоя отырып, мына сұрақтарды қойыңыз.</p>		
DB1. (Аты) жүкті болған кезіңізде өз қалауыңызбен жүкті болдыңыз ба?	Иә	1
	Жоқ	2
DB2. Сіз балалы болуды кейінге қалдырғыңыз келді ме әлде бұдан кейін (мүлдем) балалы болғыңыз келмеді ме?	Кейінірек	1
	Балалы (мүлдем) болғысы келмеген	2
DB3. Сіз әлі де қаншалықты ұзақ күткен болар едіңіз? <i>Респонденттің берген жауабын жазыңыз.</i>	Ай	1 __ __
	Жыл	2 __ __
	Білмейді	998
		1→Келесі модуль
		2→Келесі модуль

Бұл модуль пікіртерім жүргізілген уақыттың алдындағы 2 жыл ішінде баласы тірі туылған барлық әйелдерге қатысты толтырылады.

CM13-тен соңғы туылған баланың атын мына жерге жазыңыз: _____.

Бұл баланың атын көрсетілген жерлерге қоя отырып, мына сұрақтарды қойыңыз.

<p>MN1. (Баланың аты) жүкті болған кезіңізде Сіз босанғанға дейін тексерілу мақсатында біреуге қаралдыңыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p>	<p>2→MN17</p>
<p>MN2. Кімге қаралдыңыз? Сұраңыз: Тағы біреуге қаралдыңыз ба? Респонденттің кімге қаралғанын анықтау үшін сұрауды жалғастырыңыз және оның берген барлық жауаптарын дөңгелектеп қоршап қойыңыз.</p>	<p>Кәсіби медициналық қызметкер: Дәрігер..... A Медбике / акушер ..... B Фельдшер..... D Басқа тұлға Кіндік шеше..... F Басқа (көрсету керек) _____ X</p>	
<p>MN2A. Осы жүктілік кезінде бірінші рет босанғанға дейінгі тексерілуден өткен кезде Сіздің жүктілігіңізге қанша апта немесе ай болған еді? Респондент берген жауапты жазыңыз.</p>	<p>Апта ..... 1 ___ Ай ..... 2 0 ___ Білмейді..... 998</p>	
<p>MN3. Осы жүктілік кезінде Сіз босанғанға дейінгі байқауда неше рет болдыңыз? Босанғанға дейін қанша рет қаралғанын нақтылаңыз. Егер диапазон берілсе, босанғанға дейін қаралған ең аз санды жазыңыз.</p>	<p>Саны..... ___ Білмейді..... 98</p>	
<p>MN4. Осы жүктілік бойынша босанғанға дейін қаралған кезде Сіз төменде көрсетілгендердің қайсысын ең болмағанда бір рет алдыңыз? [A] Қан қысымын өлшеу [B] Несеп талдауы [C] Қан талдауы</p>	<p>Иә Жоқ Қан қысымын өлшеу .....1 2 Несеп талдауы.....1 2 Қан талдауы .....1 2</p>	
<p>MN17. (Баланың аты) кім босандырды? Нақтылаңыз: тағы біреу болды ма? Кімнің босандырғанын анықтау үшін сұрауды жалғастырыңыз және респондент берген барлық жауаптарды дөңгелектеп қоршап қойыңыз. Егер респондент ешкім көмектеспеді десе, онда босанған кезде ересектердің біреуінің қатысқанын анықтау үшін сұрауды жалғастырыңыз.</p>	<p>Кәсіби медицина қызметкері: Дәрігер..... A Медбике/акушер ..... B Фельдшер ..... D Басқа тұлға Кіндік шеше..... F Туысқаны/ құрбысы/ досы ..... H Басқа (көрсету қажет) _____ X Ешкім ..... Y</p>	

<p>MN18. (Баланың аты) Сіз қайда босандыңыз?</p> <p>Босануға көмектескен мекеменің түрін анықтау үшін, нақтылайтын сұрақтар қойыңыз.</p> <p>Егер мекеменің мемлекеттік немесе жеке секторға тиістілігін ажырата алмасаңыз, орынның/мекеменің атауын жазыңыз.</p> <p>_____</p> <p>(Мекеменің атауы)</p>	<p>Үйде</p> <p>Өз үйінде ..... 11</p> <p>Бөтен үйде..... 12</p> <p>Мемлекеттік сектор</p> <p>Мемлекеттік аурухана ..... 21</p> <p>Мемлекеттік клиника/ Медициналық орталық..... 22</p> <p>Мемлекеттік денсаулық пункті..... 23</p> <p>Мемлекеттік ФАП/Ауылдық дәрігерлік амбулатория (АДА) ..... 24</p> <p>Мемлекеттік перзентхана/ перинаталды орталық ..... 25</p> <p>Басқа мемлекеттік мекеме (көрсету керек) _____ 26</p> <p>Жеке сектор</p> <p>Жеке аурухана..... 31</p> <p>Жеке клиника /Медициналық орталық..... 32</p> <p>Жеке перзентхана..... 33</p> <p>Басқа жеке медициналық мекеме (көрсету керек) _____ 36</p> <p>Басқа (көрсету керек) _____ 96</p>	<p>11→MN20</p> <p>12→MN20</p> <p>96→MN20</p>
<p>MN19. (Баланың аты) кесар тілігі көмегімен туылды ма? Яғни баланы алу үшін ішіңізді кесті ме?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	<p>2→MN20</p>
<p>MN19A. Кесар тілігі туралы шешім қашан қабылданды?</p> <p>Толғаққа дейін бе немесе кейін бе?</p>	<p>Толғаққа дейін ..... 1</p> <p>Толғақтан кейін ..... 2</p>	
<p>MN20. (Баланың аты) туылған кезде ол қандай болды: өте ірі, орташадан үлкен, орташа, ортадан кіші немесе өте кішкентай болды ма?</p>	<p>Өте ірі..... 1</p> <p>Орташадан үлкен..... 2</p> <p>Орташа..... 3</p> <p>Ортадан кіші..... 4</p> <p>Өте кішкентай ..... 5</p> <p>Білмейді..... 8</p>	
<p>MN21. (Баланың аты) туа салысымен өлшеді ме?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді ..... 8</p>	<p>2→MN23</p> <p>8→MN23</p>
<p>MN21A. Туғаннан соң қанша уақыттан кейін (баланың аты) салмағын өлшеді?</p>	<p>Туған бойда (2 сағатқа дейін) ..... 1</p> <p>2 немесе одан да көп сағаттан кейін..... 2</p> <p>Білмейді/есінде жоқ..... 8</p>	
<p>MN22. (Баланың аты) салмағы қанша болды?</p> <p>Медициналық картасы болса, салмағын жазып алыңыз.</p>	<p>Карта бойынша ..... 1 (кг) __ . ____</p> <p>Есіндегісі ..... 2 (кг) __ . ____</p> <p>Білмейді ..... 99998</p>	
<p>MN23. (Баланың аты) туғаннан кейін етеккіріңіз қалпына келді ме?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	

MN24. Сіз (Баланың аты) қашан болмасын еміздіңіз бе?	Иә .....1 Жоқ 2	2→Келесі модуль
MN25. (Баланың аты) босанғаннан кейін қанша уақыттан соң кеудеңізге жатқыздыңыз? Егер 1 сағатқа жетпейтін уақыт болса, «00» деп жазыңыз. Егер 24 сағатқа жетпейтін болса, сағатын жазыңыз. Өзге жағдайларда күнді көрсетіңіз.	Бірден .....000 Сағат ..... 1 __ __ Күндер ..... 2 __ __ Білмейді/есінде жоқ.....998	
MN26. Туылғаннан кейінгі алғашқы үш күнде (Баланың аты) емшек сүтінен басқа ішуге өзге бірдеңе берілді ме?	Иә .....1 Жоқ 2	2→Келесі модуль
MN27. (Баланың аты) ішуге не берілді? Нақтылаңыз: Тағы не берілді?	Сүт (емшек сүті емес) ..... A Кәдімгі су .....B Қант немесе глюкоза қосылған су.....C Іштің шаншуына берілетін ерітінді..... D Қантты-тұзды ерітінді ..... E Жеміс шырыны ..... F Сүтті қоспа ..... G Шай/шөп тұнбасы ..... H Басқа (көрсету керек) _____ X	

Босанғаннан кейінгі бақылау		PN
<p>Бұл модуль сауалнама жүргізілген уақыттың алдындағы 2 жыл ішінде баласы тірі туылған барлық әйелдерге қатысты толтырылады.</p> <p>СМ13-тен соңғы туылған баланың атын мына жерге жазыңыз: _____.</p> <p>Бұл баланың атын көрсетілген жерлерге қоя отырып, мына сұрақтарды қойыңыз.</p>		
<p>PN1. MN18-бен салыстырыңыз: бала медициналық мекемеде туылды ма?</p> <p>☐ Иә, бала медициналық мекемеде туылды (MN18 = 21–26 немесе 31–36). → PN2-ге көшіңіз.</p> <p>☐ Жоқ, бала медициналық мекемеде туылған жоқ (MN18 = 11–12 немесе 96). → PN6-ға көшіңіз.</p>		
<p>PN2. Ал қазір мен Сізден (баланың аты) босанғаннан кейін бірнеше сағаттан немесе күннен кейін не болғанын сұрағым келеді.</p> <p>Сіз (MN18-де көрсетілген мекеменің атауы мен түрі) жерде босандым дедіңіз. Сіз ол жерде босанғаннан кейін қанша уақыт болдыңыз?</p> <p>Егер бір күннен аз болса, сағатын жазыңыз.</p> <p>Егер бір аптадан аз болса, күнін жазыңыз.</p> <p>Басқа жағдайлардың барлығында апталарды жазыңыз.</p>	<p>Сағат..... 1 ___</p> <p>Күн ..... 2 ___</p> <p>Апта..... 3 ___</p> <p>Білмейді/есінде жоқ..... 998</p>	
<p>PN3. Мен Сізбен (баланың аты) туылғаннан кейін жағдайына бақылау қалай жасалғаны туралы сөйлескім келеді, мысалы, біреу (баланың аты) қарап және кіндігін тексерді ме немесе (баланың аты) жағдайының жақсы екеніне көз жеткізді ме?</p> <p>Сіз (MN18- де көрсетілген мекеменің атауы мен түрі) шығардан бұрын (баланың аты) жағдайын біреу бақылады ма?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p>	
<p>PN4. Енді өзіңіздің жағдайыңызды қалай бақылағаны туралы айтыңызшы, яғни, Сізден біреу балаңыздың жағдайын сұрап, өзіңізді де қарап, жағдайыңызды бағалады ма, есіңізге түсіріңізші?</p> <p>Сіз (MN18- де көрсетілген мекеменің атауы мен түрі) шығып кеткенге дейін сіздің жағдайыңызды біреу бақылады ма?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p>	
<p>PN5. Қазір мен Сіз (MN18- де көрсетілген мекеменің атауы мен түрі) шығып кеткеннен кейін не болғаны жөнінде сөйлескім келеді.</p> <p>Сіз (MN18- де көрсетілген мекеменің атауы мен түрі) шығып кеткеннен кейін, (баланың аты) жағдайын біреу бақылады ма?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p>	<p>1→PN11</p> <p>2→PN16</p>
<p>PN6. MN17-мен салыстырыңыз: кәсіби медицина қызметкері босандырды ма немесе кіндік шеше ме?</p> <p>☐ Иә, кәсіби медицина қызметкері немесе кіндік шеше босандырды (MN17=A–F). → PN7-ге көшіңіз.</p> <p>☐ Жоқ, кәсіби медицина қызметкері немесе кіндік шеше босандырған жоқ (MN17-те A–F тармақтары белгіленбеген) → PN10-ға көшіңіз.</p>		

<p>PN7. Өзіңіз айтқандай, <i>(баланың аты)</i> (MN17-де көрсетілген тұлға(лар)) босандырды. Менің Сізбен <i>(баланың аты)</i> туылғаннан кейін оның жағдайын қалай бақылағаны туралы сөйлескім келеді, мысалы, біреу <i>(баланың аты)</i> қарап және кіндігін тексерді ме немесе <i>(баланың аты)</i> жағдайының жақсы екеніне көз жеткізді ме?</p> <p>(MN17-де көрсетілген тұлға(лар)) босандырғаннан кейін және (MN17-де көрсетілген тұлға(лар)) Сіздің қасыңыздан кетпес бұрын <i>(баланың аты)</i> жағдайын бақылады ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p>	
<p>PN8. Ал (MN17-де көрсетілген тұлға(лар)) кетпес бұрын Сіздің жағдайыңызды бақылады ма?</p> <p>Сіздің жағдайыңызды бақылады дегенде мен біреу денсаулығыңыздың жай-күйі туралы сұрап немесе тексеріп қарап, жағдайыңызды бағалады ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p>	
<p>PN9. (MN17-де көрсетілген тұлға(лар)) кеткеннен кейін <i>(баланың аты)</i> жағдайын біреу бақылады ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p>	<p>1→PN11 2→PN18</p>
<p>PN10. Менің Сізбен <i>(баланың аты)</i> туылғаннан кейін оның жағдайына бақылау жасалған/жасалмағаны туралы сөйлескім келеді, мысалы, біреу <i>(баланың аты)</i> жағдайын және кіндігін тексерді ме немесе біреу <i>(баланың аты)</i> жағдайының жақсы екеніне көз жеткізді ме?</p> <p><i>(Баланың аты)</i> туылғаннан кейін біреу оның жағдайын бақылады ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p>	<p>2→PN19</p>
<p>PN11. Мұндай бақылау бір рет жүргізілді ме немесе бірнеше рет пе?</p>	<p>Бір рет ..... 1 Бірнеше рет ..... 2</p>	<p>1→PN12A 2→PN12B</p>
<p>PN12A. Туылғаннан кейін бақылау қанша уақыттан кейін жүргізілді?</p> <p>PN12B. Бұл бақылаулардың алғашқысы туылғаннан кейін қанша уақытта жүргізілді?</p> <p><i>Егер «бір күннен аз» болса, сағатын жазыңыз.</i> <i>Егер «бір аптадан аз» болса, күндерін жазыңыз.</i> <i>Басқа жағдайлардың барлығында апталарын жазыңыз.</i></p>	<p>Сағат..... 1 ___ Күндер ..... 2 ___ Апталар..... 3 ___ Білмейді/есінде жоқ..... 998</p>	
<p>PN13. Өткен жолы <i>(баланың аты)</i> жағдайын кім тексерді?</p>	<p>Кәсіби медицина қызметкері: Дәрігер.....A Медбике/акушер ..... B Фельдшер.....D Басқа тұлға Кіндік шеше..... F Туысқаны/құрбысы/досы ..... H Басқа <i>(көрсету керек)</i> _____ X</p>	

<p>PN14. Бұл бақылау қай жерде өткізілді?</p> <p><i>Мекеменің түрін анықтау үшін нақтылайтын сұрақтар қойыңыз.</i></p> <p><i>Егер мекеменің мемлекеттік немесе жеке секторға тиесілілігін ажырата алмасаңыз, мекеменің атауын жазыңыз.</i></p> <p>_____</p> <p>(Мекеме атауы)</p>	<p>Үйде</p> <p>Өз үйінде ..... 11</p> <p>Бөтен үйде ..... 12</p> <p>Мемлекеттік сектор</p> <p>Мемлекеттік аурухана ..... 21</p> <p>Мемлекеттік клиника/ медициналық орталық ..... 22</p> <p>Мемлекеттік денсаулық пункті ..... 23</p> <p>Мемлекеттік ФАП/Ауылдық дәрігерлік амбулатория (АДА) ..... 24</p> <p>Мемлекеттік перзентхана/ перинаталды орталық ..... 25</p> <p>Басқа мемлекеттік мекеме (көрсету керек) ..... 26</p> <p>Жеке сектор</p> <p>Жеке аурухана ..... 31</p> <p>Жеке клиника /медициналық орталық ..... 32</p> <p>Жеке перзентхана ..... 33</p> <p>Басқа жеке медициналық мекеме (көрсету керек) ..... 36</p> <p>Басқа (көрсету керек) ..... 96</p>	
<p>PN15. MN18-бен салыстырыңыз: Бала медициналық мекемеде туылды ма?</p> <p>☐ Иә, бала медициналық мекемеде туылды (MN18=21–26 немесе 31–36). → PN16-ға көшіңіз.</p> <p>☐ Жоқ, бала медициналық мекемеде туылған жоқ (MN18=11–12 немесе 96). → PN17-ға көшіңіз.</p>		
<p>PN16. Сіз (MN18- де көрсетілген мекеменің атауы мен түрі) шыққаннан кейін, <u>Сіздің</u> жағдайыңызды біреу бақылады ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	<p>1→PN20</p> <p>2→Келесі модуль</p>
<p>PN17. MN17-мен салыстырыңыз: кәсіби медицина қызметкері босандырды ма немесе кіндік шеше ме?</p> <p>☐ Иә, кәсіби медицина қызметкері немесе кіндік шеше босандырды (MN17=A–F). → PN18-ге көшіңіз.</p> <p>☐ Жоқ, кәсіби медицина қызметкері немесе кіндік шеше босандырған жоқ. (MN17-де A–F тармақтары белгіленбеген). → PN19-ға көшіңіз.</p>		
<p>PN18. Босанғаннан кейін және (MN17-де көрсетілген тұлға(лар)) кеткеннен кейін <u>Сіздің</u> жағдайыңызды біреу бақылады ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	<p>1→PN20</p> <p>2→Келесі модуль</p>
<p>PN19. (Баланың аты) туылғаннан кейін <u>Сіздің</u> жағдайыңызды біреу бақылады ма?</p> <p><u>Сіздің</u> жағдайыңызды бақылады дегенде мен біреу денсаулығыңыздың жай-күйі туралы сұрап немесе тексеріп қарап, жағдайыңызды бағалады ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	<p>2→Келесі модуль</p>
<p>PN20. Мұндай бақылау тек бір рет қана жүргізілді ме әлде бірнеше рет пе?</p>	<p>Бір рет ..... 1</p> <p>Бірнеше рет ..... 2</p>	<p>1→PN21A</p> <p>2→PN21B</p>

<p>PN21A. Бұл бақылау босанғаннан кейін қанша уақытта жүргізілді?</p> <p>PN21B. Бұл бақылаулардың алғашқысы босанғаннан кейін қанша уақытта жүргізілді?</p> <p><i>Егер «бір күннен аз» болса, сағатын жазыңыз.</i> <i>Егер «бір аптадан аз» болса, күнін жазыңыз.</i> <i>Басқа жағдайдың бәрінде аптасын жазыңыз.</i></p>	Сағаты ..... 1 ___ Күндер ..... 2 ___ Апталар ..... 3 ___ Білмейді/есінде жоқ..... 998	
<p>PN22. Сол жолы <u>Сіздің</u> жағдайыңызды кім бақылады?</p>	Кәсіби медицина қызметкері Дәрігер.....A Медбике/акушер .....B Фельдшер .....D Басқа тұлға Кіндік шеше ..... F Туысы/құрбысы/досы ..... H Басқа (<i>көрсету керек</i>) _____ X	
<p>PN23. Бұл бақылау қайда жүргізілді?</p> <p><i>Мекеменің түрін анықтау үшін нақтылайтын сұрақтар қойыңыз.</i></p> <p><i>Егер мекеменің мемлекеттік немесе жеке секторға тиесілілігін ажырата алмасаңыз, мекеменің атауын жазыңыз.</i></p> <p>_____</p> <p>(<i>Мекеме атауы</i>)</p>	Үйде Өз үйінде ..... 11 Бөтен үйде..... 12 Мемлекеттік сектор Мемлекеттік аурухана .....21 Мемлекеттік клиника/ медициналық орталық ..... 22 Мемлекеттік денсаулық пункті.....23 Мемлекеттік ФАП/Ауылдық дәрігерлік амбулатория (АДА) .....24 Мемлекеттік перзентхана/ перинаталды орталық ..... 25 Басқа мемлекеттік мекеме (<i>көрсету керек</i>) _____ 26 Жеке сектор Жеке аурухана..... 31 Жеке клиника /медициналық орталық ..... 32 Жеке перзентхана..... 33 Басқа жеке медициналық мекеме (<i>көрсету керек</i>) ..... 36 Басқа (<i>көрсету керек</i>) _____ 96	

Сырқат белгілері

IS

IS1. HL7B және HL15 бағандарына назар аударыңыз. Үй шаруашылығының тізімдемесі:

Респондент 5 жасқа дейінгі баланың анасы немесе оған күтім жасайтын тұлға болып табыла ма?

Иә → IS2-ке көшіңіз.

Жоқ → Келесі модульге көшіңіз.

IS2. Кейде сәбилер қатты ауырып, оларды тез арада медициналық мекемеге жеткізу қажет болады.

Сәбиіңізді медициналық мекемеге апаруға Сізді қандай белгілер мәжбүр етеді?

Сұраңыз:

Тағы қандай белгілер?

Баланың анасынан/балаға күтім жасайтын тұлғадан басқа қосымша белгілерді немесе сырқаттың ерекшеліктерін, басқа ерекшеліктерін есіне түсіре алмағанынша сұраңыз.

Аталған белгілердің барлығын дөңгелектеп қоршаңыз, бірақ жетекші сұрақтар қоймаңыз.

Бала жұта немесе емшек еме алмаса.....	A
Баланың жағдайы қиындай түссе	B
Баланың қызуы көтерілсе	C
Баланың демалысы жиілесесе.....	D
Бала әрең дем алса	E
Баланың үлкен дәретіне қан араласса.....	F
Бала қиналып жұтынса.....	G
Баланың денесі құрысса /тырысса.....	H
Баланың дене қызуы төмендесе.....	I
Баланың терісі өзгерсе (көгерсе /цианоз немесе сарғайса, бозарса, бөртсе)	J
Кіндік жарасынан қан кетсе	K
Басқа (көрсету қажет).....	X
Басқа (көрсету қажет).....	Y
Басқа (көрсету қажет).....	Z

СРО. Менің Сізбен басқа тақырыпта – отбасын жоспарлауға қатысты сөйлескім келеді.

Жүктілікті кейінге қалдыру үшін немесе жүкті болып қалмау үшін ерлі-зайыптылар түрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланады.

Мына әдістер туралы естідіңіз бе:

[A] әйелдерді стерилизациялау?

Иә 1

Анықтау: Әйелдерге қайтіп баласы болмау үшін ота жасалуы мүмкін.

Жоқ 2

[B] ерлерді стерилизациялау?

Иә 1

Анықтау: Ерлерге қайтіп баласы болмау үшін ота жасалуы мүмкін.

Жоқ 2

[C] жатырішілік контрацептивтер?

Иә 1

Анықтау: Әйелдер жатыр ішіне дәрігер немесе медбике салатын спираль немесе ілмекті қолданады.

Жоқ 2

[D] жүктілікке қарсы егулер?

Иә 1

Анықтау: Медицина қызметкерлері әйелдерге бір ай немесе бірнеше ай жүкті болмайтын егулер жасайды.

Жоқ 2

[E] жүктілікке қарсы имплантанттар?

Иә 1

Анықтау: Әйелдер бір ай немесе бірнеше айға жүктілікті болдырмайтын, қолдың жоғарғы жағына дәрігер немесе медбике тігетін кішкентай түтіктерді қолдана алады.

Жоқ 2

[F] жүктілікке қарсы дәрілер / таблеткалар?

Иә 1

Анықтау: Әйелдер жүктілікті болдырмау үшін күнделікті арнайы дәрілерді / таблеткаларды қолдана алады.

Жоқ 2

[G] ерлер мүшеқаптары?

Иә 1

Анықтау: Ерлер жыныстық қатынасқа дейін жыныс мүшесіне резеңке қаптарды кие алады.

Жоқ 2

[H] әйелдер мүшеқаптары?

Иә 1

Анықтау: Әйелдер жыныстық қатынасқа дейін жатырішіне сақтану қабын сала алады.

Жоқ 2

[I] диафрагмалар?

Иә 1

Анықтау: Әйелдер жатыр ішіне жұмсақ резеңке қалпақшаны жатырға немесе фаллопиев түтіктеріне шәуеттің енуін болдырмау үшін сала алады.

Жоқ 2

[J] көбік/гельдер? <i>Анықтау:</i> Әйелдер аталық ұрықтарды жоя алатын немесе олардың қозғалысын және аналық жұмыртқаға жетуін тоқтататын спермицидтік құралдарды (мысалы, көбік, гель, крем) қолдана алады.	Иә ..... 1 Жоқ 2	
[K] лактациялық аменорея әдісі (ЛАӘ)?	Иә ..... 1 Жоқ 2	
[L] Оқтын-оқтын жыныстық қатынасқа түспеу/ циклдық әдіс? <i>Анықтау:</i> Әйелдер жүктілікті болдырмау үшін айдың жүкті болатын деп санайтын күндерінде жыныстық қатынасқа түспейді.	Иә ..... 1 Жоқ 2	
[M] жыныстық актіні үзу? <i>Анықтау:</i> Ерлер сақтық танытып эякуляция алдында жыныстық қатынасты тоқтатады.	Иә ..... 1 Жоқ 2	
[N] жедел/посткоиталдық контрацепция? <i>Анықтау:</i> Әйелдер соңғы шара ретінде сақтанбаған жыныстық қатынаста болған жағдайда үш күннің ішінде жүктілікті болдырмайтын арнайы дәрілерді іше алады.	Иә ..... 1 Жоқ 2	
[O] трансдермалды пластырь? <i>Анықтау:</i> Әйелдер гормондар бөлетін, тері арқылы қанға енетін және аналық жасушаның жетілуін тежейтін бұл пластырьды жапсыра алады.	Иә ..... 1 Жоқ 2	
[X] Әйелдер мен ер адамдар жүктілікті болдырмау үшін қолданатын басқа әдістер немесе тәсілдер туралы естідіңіз бе?	Иә ..... 1 .... (көрсетіңіз) .... (көрсетіңіз) ..... Жоқ 2	
CP1. Қазір Сіз жүктісіз бе?	Иә, қазір жүкті ..... 1 Жоқ ..... 2 Сенімді емес немесе білмейді 8	1→CP2A
CP2. Жүкті болып қалмау үшін немесе жүктілікті кейінге қалдыру үшін Сіз қазір бірдеңе істейсіз бе немесе әдіс-тәсілдерді қолданасыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	1→CP3

<p>CP2A. Жүктілікті кейінге қалдыру үшін немесе жүкті болып қалмау үшін Сіз бірдеңе істедіңіз бе немесе қашан болмасын қандай да бір әдіс-тәсілдер қолдандыңыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p>	<p>1→ Келесі модуль</p> <p>2→Келесі модуль</p>
<p>CP3. Жүктілікті кейінге қалдыру үшін немесе жүкті болып қалмау үшін не істейсіз?</p> <p><i>Көмек бермеңіз. Егер бірнеше әдістер көрсетілген болса, әрқайсысын дөңгелектеп қоршаңыз.</i></p>	<p>Әйелдерді стерилизациялау..... A</p> <p>Ерлерді стерилизациялау ..... B</p> <p>Жатыр ішіне спираль салу..... C</p> <p>Инъекциялар/Егулер ..... D</p> <p>Имплантанттар..... E</p> <p>Дәрілер / таблеткалар ..... F</p> <p>Ерлер мүшеқаптары ..... G</p> <p>Әйелдер мүшеқаптары ..... H</p> <p>Диафрагмалар..... I</p> <p>Көбік/гельдер..... J</p> <p>Лактациялық аменорея әдісі (ЛАӘ)..... K</p> <p>Оқтын-оқтын жыныстық қатынасқа түспеу / циклдық әдіс ..... L</p> <p>Жыныстық актіні үзу ..... M</p> <p>Трансдермалды пластырь ..... N</p> <p>Басқа (көрсету керек) _____ X</p>	

Контрацепцияға қанағаттандырылмаған мұқтаждық		UN
UN1. CP1-мен салыстырыңыз: респондент қазір жүкті ме?		
☐ Иә, қазір жүкті. → UN2-ге көшіңіз.		
☐ Жоқ, сенімді емес немесе БМ. → UN5-ке көшіңіз.		
UN2. Енді менің Сізбен қазіргі жүктілігіңіз туралы сөйлескім келеді. Сіз қашан жүкті болдыңыз, осы жүктілікті қаладыңыз ба?	Иә ..... 1 Жоқ 2	1 → UN4
UN3. Сіз балалы болуды кейінге қалдырғыңыз келді ме әлде (мүлдем) бұдан кейін балалы болғыңыз келмеді ме?	Кейінірек балалы болғысы келген ..... 1 Бұдан кейін (мүлдем) балалы болғысы келмеген 2	
UN4. Қазір болашақ туралы бірнеше сұрақ қойғым келеді. Қазір күтіп отырған сәбиіңізді босанғаннан кейін тағы бір бала туғыңыз келе ме әлде бұдан кейін балалы болғыңыз келмей ме?	Тағы бір бала болғанын қалар еді ..... 1 Енді туғысы келмейді / біреуін де ..... 2 Шешімге келмеген /білмейді 8	1 → UN7 2 → UN13 8 → UN13
UN5. CP3-пен салыстырыңыз: қазіргі кезде респондент әйелдерді стерилизациялау әдісін қолданады?		
☐ Иә. → UN13-ке көшіңіз.		
☐ Жоқ. → UN6-ға көшіңіз.		
UN6. Қазір Сізге болашақ туралы бірнеше сұрақ қойғым келеді. Сіз бала (тағы бір) туғыңыз келе ме әлде (мүлдем) бұдан кейін де балалы болғыңыз келмеді ме?	Бала туғысы (тағы біреуін) келеді ..... 1 Енді туғысы келмейді/біреуін де ..... 2 Жүкті бола алмайтынын айтады ..... 3 Шешімге келмеген /білмейді 8	2 → UN9 3 → UN11 8 → UN9
UN7. баланың туылуын (тағы біреуінің) қаншама ұзақ уақыт күтер едіңіз? <i>Респондент тұжырымдаған жауаптарды жазыңыз.</i>	Айлар ..... 1 ___ ___ Жылдар ..... 2 ___ ___ Күткісі келмейді (жақын арада/қазір туғысы келеді) ..... 993 Жүкті бола алмайтынын айтады ..... 994 Некеге тұрғаннан кейін туғысы келеді ..... 995 Басқа ..... 996 Білмейді 998	994 → UN11
UN8. CP1-мен салыстырыңыз: респондент қазір жүкті ме?		
☐ Иә, қазір жүкті. → UN13-ке көшіңіз.		
☐ Жоқ, сенімді емес немесе БМ. → UN9-ға көшіңіз.		
UN9. CP2-мен салыстырыңыз: қазіргі кезде қандай да бір контрацепция әдісін қолдана ма?		
☐ Иә. → UN13-ке көшіңіз.		
☐ Жоқ. → UN10-ға көшіңіз.		

<p>UN10. Сіз қалай ойлайсыз, қазіргі уақытта сіздің физикалық тұрғыдан жүкті болуға жағдайыңыз жарамды ма?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p> <p>Білмейді.....8</p>	<p>1 →UN13</p> <p>8 →UN13</p>
<p>UN11. Сіз неге жүкті болуға физикалық тұрғыдан жағдайыңыз жарамайды деп ойлайсыз?</p>	<p>Жыныстық қатынасқа сирек түседі/ жыныстық қатынастың болмауы..... A</p> <p>Менопауза.....B</p> <p>Етеккірдің ешқашан болмауы .....C</p> <p>Гистерэктомия (жатырдың хирургиялық жолмен алып тасталуы)..... D</p> <p>2 немесе одан да көп жыл бойы нәтижесіз жүкті болуға тырысқандығы..... E</p> <p>Босанғаннан кейінгі аменорея ..... F</p> <p>Емшек емізу ..... G</p> <p>Өзін тым кәрі санайды ..... H</p> <p>Фаталистік күйде..... I</p> <p>Басқа (көрсету керек) _____ X</p> <p>Білмейді.....Z</p>	
<p>UN12. UN11-мен салыстырыңыз: “Ешқашан етеккірім болған емес” деп айтылған ба?</p> <p>☐ Айтылған→ Келесі модульге көшіңіз.</p> <p>☐ Айтылмаған→ UN13-ке көшіңіз.</p>		
<p>UN13. Сіздің соңғы етеккір кезеңіңіз қашан басталды?</p> <p>Жауаптарды респондент пайдаланған бірліктер мен жазыңыз.</p>	<p>Күн бұрын ..... 1 __ __</p> <p>Апта бұрын ..... 2 __ __</p> <p>Ай бұрын ..... 3 __ __</p> <p>Жыл бұрын ..... 4 __ __</p> <p>Менопауза/ гистерэктомияға ұшыраған.....994</p> <p>Соңғы босанғанға дейін .....995</p> <p>Ешқашан етеккір болмаған.....996</p>	

Үйдегі зорлық-зомбылыққа қатысты көзқарасы		DV			
DV1. Кейде күйеуі әйелінің кейбір қылығына ашуланады немесе ыза болады. Сіздің ойыңызша, оның мынадай жағдайларда әйеліне қол жұмсауына немесе ұруына бола ма:			Иә	Жоқ	БМ
[A]	Күйеуіне ештеңе айтпай үйден шығып кетсе?	Ескертусіз шығып кетсе	1	2	8
[B]	Балаларына қамқорлық көрсетпесе?	Балаларға қамқорлық көрсетпесе.....	1	2	8
[C]	Күйеуімен қарсыласатын болса?	Оған қарсы келсе	1	2	8
[D]	Күйеуімен жыныстық қатынасқа түсуден бас тартса?	Жыныстық қатынастан бас тартса.....	1	2	8
[E]	Тамақты күйдіріп жіберсе?	Тамақты күйдіріп жіберсе.....	1	2	8
[F]	Үй шаруасымен айналыспаса?	Үй шаруасымен айналыспаса	1	2	8

Неке/одақ	МА	
МА1. Сіз қазір тұрмысқа шыққансыз ба немесе ер адаммен ресми емес/тіркелмеген некеде тұрып жатырсыз ба?	Иә, қазір тұрмысқа шыққан ..... 1 Иә, қазір бір ер адаммен тұрады ..... 2 Жоқ, ешқандай одақ құрмаған..... 3	3→МА5
МА2. Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз қанша жаста? <i>Сұраңыз:</i> Сіздің күйеуіңіз/серіктесіңіз соңғы туған күнінде қанша жасқа толды?	Толық жасы ..... __ __ Білмейді..... 98	→МА7 →МА7
МА5. Сіз қашан болса да тұрмыста болдыңыз ба немесе ер адаммен ресми емес/тіркелмеген некеде тұрдыңыз ба?	Иә, тұрмыста болған..... 1 Иә, бұрын ер адаммен тұрған ..... 2 Жоқ 3	3 →Келесі модуль
МА6. Қазір сіздің отбасы жағдайыңыз қандай: жесір, ажырасқансыз ба немесе бөлек тұрасыз ба?	Жесір..... 1 Ажырасқан ..... 2 Бөлек тұрады 3	
МА7. Сіз тұрмыста немесе ер адаммен ресми емес/тіркелмеген некеде бір рет болдыңыз ба немесе бірнеше рет пе?	Тек бір рет ..... 1 Бірнеше рет 2	1→МА8А 2→МА8В
МА8А. Сіз қай жылы және қай айда тұрмысқа шығып немесе ер адаммен ресми емес/тіркелмеген некеде тұра бастадыңыз?	Некенің (алғашқы) күні Айы ..... __ __ Айын білмейді..... 98	
МА8В. Сіз қай жылы, қай айда <u>туңғыш рет</u> тұрмысқа шығып немесе ер адаммен ресми емес/тіркелмеген некеде тұра бастадыңыз?	Жылы ..... __ __ __ __ Жылын білмейді 9998	→Келесі модуль
МА9. (Алғашқы) күйеуіңізбен/серіктесіңізбен тұра бастаған кезде қанша жаста болдыңыз?	Толық жасы ..... __ __	

Сексуалдық мінез-құлық		SB
Басқа адамдардың жоқ екенін тексеріңіз.		
Жалғастырмас бұрын құпиялылықты қамтамасыз етіңіз.		
SB1. Кейбір өмірлік маңызы бар аспектілерді жақсырақ түсіну үшін, Сізге сексуалдық белсенділік туралы бірнеше сұрақ қойғым келіп тұр.	Ешқашан жыныстық қатынаста болмаған 00	00→ Келесі модуль
Сіз берген ақпарат мейлінше құпия болып қалады.	Толық жасы ..... __ __	
Алғаш рет сексуалдық (жыныстық) қатынасқа түскен кезде неше жаста болдыңыз?	(Алғашқы) күйеуімен/серіктесімен алғаш рет бірге тұра бастаған кезде 95	
SB2. Алғашқы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап/презерватив пайдаланылды ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді/есінде жоқ 8	
SB3. Соңғы рет жыныстық қатынасқа қашан түстіңіз?	Күн бұрын ..... 1 __ __ Апта бұрын ..... 2 __ __ Ай бұрын ..... 3 __ __ Жыл бұрын ..... 4 __ __	4→SB15
<i>Егер ол «12 айдан аз (бір жылдан)» болса, онда жауабын күн саны, апта немесе ай түрінде жазыңыз.</i> <i>Егер жауап «12 айдан бұрын (бір жылдан)» болса, жылдар санын көрсетіңіз.</i>		
SB4. Соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап/презерватив пайдаланылды ма?	Иә ..... 1 Жоқ 2	
SB5. Соңғы рет жыныстық қатынасқа түскен тұлғамен қандай қарым-қатынастасыз?	Күйеуі ..... 1 Бірге тұратын ер адам ..... 2 Досы/жігіті ..... 3 Кездейсоқ танысы ..... 4 Басқа (көрсету керек) _____ 6	3→SB7 4→SB7 6→SB7
<i>Жауаптың жыныстық қатынас кезіне қатысты екеніне көз жеткізу үшін сұрақтар қойыңыз.</i> <i>Егер жауап – «досы/жігіті» болса, сұраңыз:</i> Сіз онымен ресми емес/тіркелмеген некеде тұрдыңыз ба? Егер жауап – «Иә» болса, «2» санын дөңгелектеп қоршаңыз. Егер жауап – «Жоқ» болса, «3» санын қоршаңыз.		
SB6. MA1-мен салыстырыңыз:		
☐ Қазіргі кезде тұрмыста немесе ер адаммен бірге тұрады (MA1 = 1 немесе 2)→ SB8-ге көшіңіз.		
☐ Тұрмыста емес/ер адаммен бірге тұрмайды (MA1 = 3)→ SB7-ке көшіңіз.		
SB7. Бұл тұлғаның жасы нешеде?	Жыныстық серігінің жасы ..... __ __	
<i>Егер жауап – «Білмейді» болса, сұраңыз:</i> Ол тұлғаның жасы шамамен нешеде?	Білмейді 98	
SB8. Соңғы 12 ай ішінде Сіз басқа тұлғамен жыныстық қатынасқа түстіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2→SB15
SB9. Осы басқа тұлғамен соңғы жыныстық қатынас кезінде мүшеқап/презерватив пайдаланылды ма?	Иә ..... 1 Жоқ 2	

<p>SB10. Бұл тұлғамен қарым-қатынасыңыз қандай болды?</p> <p><i>Жауаптың жыныстық қатынас кезіне қатысты екеніне көз жеткізу үшін нақтылайтын сұрақтар қойыңыз.</i></p> <p><i>Егер жауап – «досы/жігіті» болса, сұраңыз:</i> Сіз онымен ресми емес/тіркелмеген некеде тұрдыңыз ба? <i>Егер жауап – «Иә» болса, «2» санын дөңгелектеп қоршаңыз. Егер жауап – «Жоқ» болса, «3» санын дөңгелектеп қоршаңыз.</i></p>	<p>Күйеуі.....1</p> <p>Бірге тұратын ер адам .....2</p> <p>Досы/жігіті.....3</p> <p>Кездейсоқ танысы .....4</p> <p>Басқа (көрсету керек) _____ 6</p>	<p>3→SB12</p> <p>4→SB12</p> <p>6→SB12</p>
<p>SB11. MA1 немесе MA7-мен салыстырыңыз:</p> <p>☐ Қазіргі кезде тұрмыста немесе ер адаммен тұрады (MA1 = 1 немесе 2) және Тек бір рет күйеуге шыққан немесе ер адаммен ресми емес некеде тұрған (MA7 = 1) → SB13-ке көшіңіз.</p> <p>☐ Басқа. → SB12-ге көшіңіз.</p>		
<p>SB12. Бұл тұлғаның жасы нешеде?</p> <p><i>Егер жауап– «Білмейді» болса, сұраңыз:</i> Ол тұлғаның жасы шамамен нешеде?</p>	<p>Жыныстық серіктесінің жасы..... __ __</p> <p>Білмейді.....98</p>	
<p>SB13. Соңғы 12 айда осы екі адамнан өзге басқа тұлғалармен жыныстық қатынасқа түстіңіз бе?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p>	<p>2→SB15</p>
<p>SB14. Тұтастай алғанда, соңғы 12 айда Сіз қанша әр түрлі тұлғалармен жыныстық қатынасқа түстіңіз?</p>	<p>Серіктестер саны..... __ __</p>	
<p>SB15. Барлығын қосқанда бүкіл өміріңізде қанша әр түрлі тұлғалармен жыныстық қатынасқа түстіңіз?</p> <p><i>Егер жауап санмен өлшеуге келмейтін болса, онда шамамен айтуын сұраңыз.</i></p> <p><i>Егер серіктестер саны «95» немесе одан көп болса, онда «95» деп жазыңыз.</i></p>	<p>Бүкіл өміріндегі серіктестер саны ..... __ __</p> <p>Білмейді.....98</p>	

АИТВ/ЖҚТБ	НА																		
НА1. Қазір Сізбен басқа мәселе туралы сөйлескім келеді. Сіз АИТВ/ЖҚТБ деп аталатын дерт туралы естідіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ 2	2→Келесі модуль																	
НА2. Адамдар басқа жыныстық серіктестері жоқ АИТВ/ ЖҚТБ жұқтырмаған бір ғана серігі болған жағдайда АИТВ/ ЖҚТБ жұқтыру қаупін төмендете ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НА3. Адамдар дуалау немесе басқа бір жаратылыстан тыс жолдар арқылы АИТВ/ЖҚТБ жұқтыруы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НАЗА АИТВ/ЖҚТБ жұқтырған адаммен құшақтасу немесе қол берісіп амандасу арқылы АИТВ/ЖҚТБ жұқтыруы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НАЗВ АИТВ/ЖҚТБ жұқтырған адаммен сүйісу арқылы АИТВ/ЖҚТБ жұқтыруы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НА4. Адамдар әрбір жыныстық қатынасқа түскен кезде мүшеқапты/ презервативті пайдалану арқылы АИТВ/ЖҚТБ жұқтыру қаупін төмендете ала ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НА5. Маса шағу арқылы АИТВ/ЖҚТБ жұқтыру мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НА6. АИТВ/ЖҚТБ жұқтырған адаммен бірге тамақтану арқылы адамдар АИТВ/ЖҚТБ жұқтыруы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НА7. Дені сау болып көрінетін адамның АИТВ/ЖҚТБ жұқтырған болуы мүмкін бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8																		
НА8. АИТВ/ЖҚТБ вирусы анадан балаға мына жағдайларда берілуі мүмкін бе?:																			
[А] жүктілік кезінде? [В] босанып жатқан кезде? [С] емшекпен емізу кезінде?	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Иә</th> <th>Жоқ</th> <th>БМ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Жүктілік кезінде.....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Босанып жатқан кезде.....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Емшекпен емізу кезінде.....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>				Иә	Жоқ	БМ	Жүктілік кезінде.....	1	2	8	Босанып жатқан кезде.....	1	2	8	Емшекпен емізу кезінде.....	1	2	8
	Иә	Жоқ	БМ																
Жүктілік кезінде.....	1	2	8																
Босанып жатқан кезде.....	1	2	8																
Емшекпен емізу кезінде.....	1	2	8																
НА9. Сіздің ойыңызша, егер мұғалім АИТВ/ЖҚТБ жұқтырған, бірақ ауру болмаған жағдайда, оның мектепте сабақ беруді жалғастыра беруіне болады ма?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді/сенімді емес/ жағдайға байланысты 8																		
НА10. Егер сатушының АИТВ/ЖҚТБ-мен ауыратынын біл- сеңіз, Сіз бұл адамнан көкөніс сатып алар ма едіңіз?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді/сенімді емес/ жағдайға байланысты 8																		

<p>HA11. Егер Сіздің отбасыңыздың мүшесі АИТВ/ЖҚТБ жұқтырған болса, сіз оның құпия болып қалғанын қалар ма едіңіз?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді/сенімді емес/ жағдайға байланысты ..... 8</p>	
<p>HA12. Егер Сіздің отбасыңыздың мүшесі АИТВ/ЖҚТБ -мен ауырса, Сіз оған үйде күтім жасар ма едіңіз?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді/сенімді емес/ жағдайға байланысты ..... 8</p>	
<p>HA12A. Сіздің ойыңызша, АИТВ/ЖҚТБ жұқтырған балаға, АИТВ/ЖҚТБ жұқтырмаған басқа балалармен мектепке баруына рұқсат беруге болады ма?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді/сенімді емес/ жағдайға байланысты ..... 8</p>	
<p>HA13. <i>CM13-пен салыстырыңыз: Соңғы 2 жылда тірі баланы дүниеге әкелдіңіз бе?</i></p> <p>☐ Соңғы 2 жылда тірі бала туған жоқ (CM13 = «Жоқ» немесе өтіп кету) → HA24-ке көшіңіз.</p> <p>☐ Соңғы 2 жылда бір немесе бірнеше тірі бала туған → HA14-ке көшіңіз.</p>		
<p>HA14. <i>MN1-мен салыстырыңыз: босанғанға дейінгі бақылау жүргізілді ме?</i></p> <p>☐ Босанғанға дейінгі бақылау жүргізілген → HA15-ті жалғастырыңыз.</p> <p>☐ Босанғанға дейінгі бақылау жүргізілмеген → HA24-ті жалғастырыңыз.</p>		
<p>HA15. <i>(Баланың аты) жүктілігіңіз бойынша босанғанға дейінгі бақылау кезінде</i></p> <p>сізге мыналар туралы қандай да бір ақпарат берілді ме?</p> <p>[A] сәбилердің өз аналарынан АИТВ/ЖҚТБ жұқтыратыны туралы?</p> <p>[B] АИТВ/ЖҚТБ жұқтырмас үшін Сіз қабылдай алатын алдын-алу шаралары туралы</p> <p>[C] АИТВ/ЖҚТБ тексерілу үшін тестілеуден қалай өтуге болатыны туралы</p> <p>Сізге:</p> <p>[D] АИТВ/ЖҚТБ тексерілу үшін тестілеуден өту ұсынылды ма?</p>	<p>Иә Жоқ БМ</p> <p>Анасынан жұққан ЖҚТБ ..... 1 2 8</p> <p>Алдын-алу шаралары ..... 1 2 8</p> <p>ЖҚТБ-ға тестілеу ..... 1 2 8</p> <p>Тестілеуден өту ұсынылды..... 1 2 8</p>	
<p>HA16. Мені нәтижесі қызықтырмайды, бірақ Сіз босанғанға дейінгі бақылау кезінде АИТВ/ЖҚТБ тестілеуден өтіп, тексеріліп көрдіңіз бе?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2→HA19</p> <p>8→HA19</p>
<p>HA17. Мені нәтижесі қызықтырмайды, бірақ Сіз тестілеу нәтижесін алдыңыз ба?</p>	<p>Иә ..... 1 Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2→HA22</p> <p>8→HA22</p>

HA18. Нәтижесіне қарамастан, тестілеуден өткен барлық әйелдер нәтижені алғаннан кейін кеңес алуға тиіс. Тестілеуден кейін Сіз кеңес алдыңыз ба?	Иә.....	1	1→HA22
	Жоқ.....	2	2→HA22
	Білмейді.....	8	8→HA22
HA19. MN17-мен салыстырыңыз: кәсіби медицина қызметкері босандырды ма? (A, B немесе D)?			
☐ Иә, кәсіби медицина қызметкері босандырды (MN17 = A, B немесе D). → HA20-ға көшіңіз.			
☐ Жоқ, кәсіби медицина қызметкері босандырған жоқ (MN17 = басқа нұсқа) → HA24-ке көшіңіз.			
HA20. Мені нәтижесі қызықтырмайды, бірақ Сіз босану үшін медициналық мекемеге түскен кезіңіз бен баланы босанған аралықта АИТВ/ЖҚТБ тестілеуден өттіңіз бе?	Иә.....	1	2→HA24
	Жоқ.....	2	
HA21. Мені нәтижесі қызықтырмайды, бірақ Сіз тестілеу нәтижесін алдыңыз ба?	Иә.....	1	
	Жоқ.....	2	
HA22. Жүкті кезіңізде тестілеуден өткеннен кейін Сіз АИТВ/ЖҚТБ тестілеуден өттіңіз бе?	Иә.....	1	1→HA25
	Жоқ.....	2	
HA23. Сіз соңғы рет АИТВ/ЖҚТБ -ға тестілеуден қашан өттіңіз?	12 айға толмайтын уақытта.....	1	1→Келесі модуль
	12–23 ай бұрын.....	2	2→Келесі модуль
	2 және одан да көп жыл бұрын.....	3	3→Келесі модуль
HA24. Мені нәтижесі қызықтырмайды, бірақ Сіз қашан болса да АИТВ/ЖҚТБ тестілеуден өтіп, тексеріліп көрдіңіз бе?	Иә.....	1	2→HA27
	Жоқ.....	2	
HA25. Сіз ең соңғы рет тестілеуден қашан өттіңіз?	12 айға толмайтын уақытта.....	1	
	12–23 ай бұрын.....	2	
	2 және одан да көп жыл бұрын.....	3	
HA26. Мені нәтижесі қызықтырмайды, бірақ Сіз осы тестілеу нәтижесін алдыңыз ба?	Иә.....	1	1→Келесі модуль
	Жоқ.....	2	2→Келесі модуль
	Білмейді.....	8	8→Келесі модуль
HA27. АИТВ/ЖҚТБ қай жерде тестілеуден өту керектігін білесіз бе?	Иә.....	1	
	Жоқ.....	2	

Темекі мен ішімдікті пайдалану		ТА
ТА1. Бір-екі рет тартқан болсаңыз да, қашан болса да бір кездері шылым шегіп көрдіңіз бе?	Иә .....1 Жоқ 2	2→ТА6
ТА2. Тұтас бір шылымды тартқан кезіңізде Сіз неше жаста болдыңыз?	Тұтас темекіні ешқашан тартпаған .....00 Жасы ..... _____	00→ТА6
ТА3. Қазіргі кезде шылым тартасыз ба?	Иә .....1 Жоқ 2	2→ТА6
ТА4. Соңғы 24 сағат ішінде қанша шылым тарттыңыз?	Темекі саны ..... _____	
ТА5. Өткен айда Сіз қанша күн шылым тарттыңыз? <i>Егер “10 күннен аз” болса, күн санын жазыңыз. Егер «10 күн және одан көп, бірақ айға жетпесе» «10»-ды қоршаңыз. Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i>	Күн саны ..... 0 ____ 10 күн және одан да көп, бірақ айға жетпейді 10 Күн сайын/күн сайын дерлік.....30	
ТА6. Сіз қай уақытта болса да шылымнан басқа темекі бұйымдарын, мәселен, сигарлар, кальян, сигарилла немесе мүштек тартып көрдіңіз бе?	Иә .....1 Жоқ 2	2→ТА10
ТА7. Өткен айда Сіз қандай да бір тартатын шегетін темекі бұйымдарын/қондырғыларын тарттыңыз/ қолдандыңыз ба?	Иә .....1 Жоқ 2	2→ТА10
ТА8. Өткен айда Сіз тартатын темекі бұйымдарының / қондырғыларының қандай түрлерін тарттыңыз? <i>Респондент атаған барлық темекі атауларын дөңгелектеп қоршаңыз.</i>	Сигаралар/Шылым ..... А Кальян..... В Сигариллалар..... С Мүштек тарту ..... D Басқа (көрсету керек) X	
ТА9. Өткен айда Сіз тартатын темекі бұйымдарын / қондырғыларын қанша күн тарттыңыз/ қолдандыңыз? <i>Егер «10 күннен аз» болса, күн санын жазыңыз. Егер «10 күн және одан көп, бірақ айға жетпесе», «10»-ды қоршаңыз. Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i>	Күн саны ..... 0 ____ 10 немесе одан да көп, бірақ айға жетпейді .....10 Күн сайын/күн сайын дерлік.....30	
ТА10. Сіз шайнайтын, иіскейтін немесе порциялық темекі/насыбай секілді темекі емес өнімдердің басқа түрлерін тартып көрдіңіз бе?	Иә .....1 Жоқ 2	2 →ТА14
ТА11. Өткен айда қандай да бір шекпейтін темекі бұйымдарын қолдандыңыз ба?	Иә .....1 Жоқ 2	2 →ТА14
ТА12. Өткен айда шекпейтін темекі бұйымдарының қандай түрін қолдандыңыз? <i>Аталғандардың барлығын дөңгелектеп көрсетіңіз.</i>	Шайнайтын темекі ..... А Иіскейтін темекі ..... В Порциялық темекі/насыбай ..... С Басқа (көрсету керек) X	

<p>ТА13. Өткен айда шекпейтін темекі бұйымдарын қанша күн қолдандыңыз?</p> <p><i>Егер “10 күннен аз” болса, күн санын жазыңыз.</i> <i>Егер «10 күн және одан көп, бірақ айға жетпесе», «10»-ды қоршаңыз.</i> <i>Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i></p>	<p>Күн саны .....0 ____</p> <p>10 немесе одан да көбірек, бірақ айға жетпейді 10</p> <p>Күн сайын/күн сайын дерлік.....30</p>	
<p>ТА14. Енді ішімдікті пайдалану туралы бірнеше сұрақ қойғым келеді.</p> <p>Сіз қашан болмасын ішімдік ішіп көрдіңіз бе?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p>	2→Келесі модуль
<p>ТА15. Біз ішімдіктің бір порциясы бір банкі немесе бір бөтелке сыра, бір бокал шарап, бір рөмке коньяк, арақ, виски немесе ром ішу деп санаймыз.</p> <p><i>Алғаш рет ішімдіктің бір-екі жұтымнан көп порциясын ішкенде, қанша жаста болдыңыз?</i></p>	<p>Ешқашан ішімдік ішпеген.....00</p> <p>Жасы ..... ____ ____</p>	00→ Келесі модуль
<p>ТА16. Өткен айда Сіз ішімдіктің бір порциясын болса да, қанша күн іштіңіз?</p> <p><i>Егер респондент мүлдем ішпеген болса, «00»-ді қоршаңыз.</i> <i>Егер «10 күннен аз» болса, күн санын жазыңыз.</i> <i>Егер «10 күн немесе одан, бірақ айға жетпесе», «10»-ды қоршаңыз.</i> <i>Егер «күн сайын» немесе «күн сайын дерлік» болса, «30»-ды қоршаңыз.</i></p>	<p>Өткен айда мүлдем ішпеген .....00</p> <p>Күн саны .....0 ____</p> <p>10 күн немесе одан да көп, бірақ айға жетпейді .....10</p> <p>Күн сайын/күн сайын дерлік.....30</p>	00→ Келесі модуль
<p>ТА17. Өткен айда ішімдік ішкен күндеріңізде Сіз әдетте күніне неше порция іштіңіз?</p>	<p>Порция саны..... ____ ____</p>	

LS1. WB2-мен салыстырыңыз: респонденттің жасы – 15-тен 24 жасқа дейін бе?

□ 25–49 жас. → WM11-ге көшіңіз.

□ 15–24 жас. → LS2-ге көшіңіз.

LS2. Менің Сізге бақыт пен өмірге қанағаттанушылық туралы бірнеше қарапайым сұрақ қойғым келеді.

Бәрінен бұрын, жалпы алғанда, Сіз өте бақыттымын, біршама бақыттымын, екеуі де емес, біршама бақытсызбын немесе өте бақытсызбын деп айта аласыз ба?

- Өте бақытты 1
- Біршама бақытты 2
- Екеуі де емес 3
- Біршама бақытсыз 4
- Өте бақытсыз 5

Сондай-ақ, мына суреттерге қарауыңызға болады, ол сіздің дұрыс жауап беруіңізге көмектесе алады.

Респондентке карточканың жауаптар жазылған 1-жағын көрсетіңіз және әр символдың нені білдіретінін түсіндіріңіз. Респондент көрсеткен жауап кодын қоршаңыз.

LS3. Ал қазір мен Сізге өз өміріңіздің түрлі саласына қаншалықты қанағаттанатыныңыз туралы сұрақ қойғым келеді.

Әр жағдайда жауаптың бес нұсқасы бар. Әр сұраққа жауап бергенде мына нұсқалардың біреуін ғана таңдаңыз: толық қанағаттанамын, ішінара қанағаттанамын, екеуі де емес, ішінара қанағаттанбаймын немесе мүлдем қанағаттанбаймын.

Сондай-ақ, мына суреттерге қарауыңызға болады, ол сіздің дұрыс жауап беруіңізге көмектесе алады.

Респондентке карточканың жауаптар жазылған 2-жағын көрсетіңіз және әр символдың нені білдіретінін түсіндіріңіз. Респондент көрсеткен LS3-тен LS13-ке дейінгі жауап кодын қоршаңыз.

Отбасылық өміріңізге қаншалықты қанағаттанасыз?

- Толық қанағаттанады 1
- Ішінара қанағаттанады 2
- Екеуі де емес 3
- Ішінара қанағаттанбайды 4
- Мүлдем қанағаттанбайды 5

LS4. Өзіңіздің достық қарым-қатынасыңызға қаншалықты қанағаттанасыз?

- Толық қанағаттанады 1
- Ішінара қанағаттанады 2
- Екеуі де емес 3
- Ішінара қанағаттанбайды 4
- Мүлде қанағаттанбайды 5

LS5. Ағымдағы оқу жылында қандай да бір уақыт оқу орнына бардыңыз ба?

- Иә 1
- Жоқ 2

2→LS7

LS6. Сізді оқу орныңыз қаншалықты қанағаттандырады?	Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS7. Сізді қазіргі жұмысыңыз қаншалықты қанағаттандырады? <i>Егер респондент жұмыс істемеймін десе, «0»-ді қоршаңыз және келесі сұраққа көшіңіз. Егер ол жұмыс істемейтініне қатысты, не сезінетінін өзі айтпаса сұрамаңыз.</i>	Жұмыс істемейді ..... 0 Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS8. Денсаулығыңыздың жағдайы Сізді қаншалықты қанағаттандырады?	Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS9. Өзіңіз тұратын жер Сізді қаншалықты қанағаттандырады? <i>Қажет жағдайда сұрақ айналадағылармен бірге аудан мен тұрғын үйді қоса қамтитынын түсіндіріңіз.</i>	Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS10. Айналаңыздағы адамдардың қарым-қатынасы Сізді қаншалықты қанағаттандырады?	Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS11. Түріңіз өзіңізді қаншалықты қанағаттандырады?	Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS12. Жалпы алғанда, өміріңіз Сізді қаншалықты қанағаттандырады?	Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS13. Сіз өзіңіздің қазіргі табысыңызға қаншалықты қанағаттанасыз? <i>Егер респондент ешқандай табыс таппайтынын айтса, «0»-ді қоршаңыз және келесі сұраққа көшіңіз. Егер ол табыс таппайтынына қатысты не сезінетінін өзі айтпаса, сұрамаңыз.</i>	Табыс таппайды ..... 0 Толық қанағаттанады ..... 1 Ішінара қанағаттанады ..... 2 Екеуі де емес ..... 3 Ішінара қанағаттанбайды ..... 4 Мүлдем қанағаттанбайды 5	
LS14. Сіз өміріңіздің өткен жылғы осы кезеңімен салыстырғанда жалпы жақсарғанын, ешбір өзгермегенін немесе нашарлап кеткенін айта аласыз ба?	Жақсарды ..... 1 Ешбір өзгеріссіз ..... 2 Нашарлады 3	
LS15. Сіз тура бір жылдан кейін осы кезеңмен салыстырғанда өміріңіз жақсарады, ешбір өзгермейді немесе бұдан да нашарлап кетеді деп ойлайсыз ба?	Жақсарады ..... 1 Ешбір өзгеріссіз ..... 2 Нашарлайды 3	

WM11. Уақытты жазып қойыңыз.

Сағаты мен минуты..... ____ : ____

WM12. Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі HL7B немесе HL15 бағандарымен салыстырыңыз:

Респондент осы үй шаруашылығында тұратын 0-4 жас аралығындағы қандай да бір баланың анасы немесе оған күтім жасайтын тұлға болып табыла ма?

Иә → Титул беттегі (WM7) әйелдерге арналған сауалнама нәтижесін толтыруға көшіңіз және осы балаға қатысты **БЕС ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР ТУРАЛЫ СҰРАҚНАМАҒА** көшіңіз және осы респонденттен сауалнама алуға кірісіңіз.

Жоқ. → Бірлесіп жұмыс істегені үшін алғыс айта отырып, осы респондентпен жүргізілген сауалнаманы аяқтаңыз және титул беттегі (WM7) осы әйел сауалнамасының нәтижесін толтыруға көшіңіз.

Интервьюердің бақылаулары

Жергілікті жерде жұмыс істейтін редактордың бақылаулары

Супервайзердің бақылаулары

Жауап нұсқалары бар карточка

1-БЕТІ

Өте бақытты	Біршама бақытты	Екеуі де емес	Біршама бақытсыз	Өте бақытсыз
				

2-БЕТІ

Толық қанағаттанады	Ішінара қанағаттанады	Екеуі де емес	Ішінара қанағаттанбайды	Мүлдем қанағаттанбайды
				

F3. Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнама

Мульти-индикаторлық кластерлік зерттеудің бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамасы

Бес жасқа дейінгі бала туралы ақпарат панелі		UF
<p>Бұл сұрақнама бойынша өздерімен бірге тұратын бес жасқа дейінгі балалары бар барлық аналар (Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі HL7B-бағанды қараңыз) немесе мұндай балаларға күтім жасайтын адамдар (Үй шаруашылығының тізімдемесіндегі HL15-бағанды қараңыз) сұралады.</p> <p>Зерттеу критерийлеріне сәйкес келетін әрбір бала үшін сұрақнаманың жеке бланкі толтырылады.</p>		
UF1. Кластер нөмірі:	UF2. Үй шаруашылығының нөмірі :	
UF3. Баланың аты:	UF4. Балаға арналған жолдың нөмірі:	
Аты _____	_____	
UF5. Баланың анасының аты/оған күтім жасайтын тұлғаның аты:	UF6. Баланың анасына арналған жолдың нөмірі/оған күтім жасайтын тұлғаның нөмірі:	
Аты _____	_____	
UF7. Интервьюердің аты мен нөмірі:	UF8. Пікіртерім жүргізілген күн/ай/жыл:	
Аты _____	_____ / _____ / 2015	
<p>Егер Сіз респондентке ОСЫ УАҚЫТҚА ДЕЙІН мына сәлемдесуді оқып бермеген болсаңыз, онда оны қайталаңыз:</p> <p>Біз Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитетіненбіз. Біз балалардың, отбасылардың және үй шаруашылықтарының жағдайларына зерттеу жүргіземіз. Менің Сіздермен (UF3-дан баланың аты) деңсаулығы және амандығы туралы тақырыпта әңгімелескім келеді. Біздің пікіртеріміміз шамамен 25 минут уақытыңызды алады. Біз алатын ақпараттың барлығы да құпия болып қалады және оның иесі көрсетілмейді.</p> <p>Егер сәлемдесу бұл адамға осыған дейін үй шаруашылығы туралы сұрақнаманы толтырар алдында оқылған болса, онда мынаны оқып беріңіз:</p> <p>Енді Сізбен (UF3-тен алынған баланың аты) денсаулығы және басқа да мәселелер туралы әңгімелескім келеді. Бұл пікіртерім шамамен 25 минут уақытыңызды алады. Тағы да қайталап айтамын, біз алатын ақпараттың барлығы да құпия болып қалады және оның иесі көрсетілмейді.</p>		
<p>Бастай беруіме бола ма?</p> <p>☐ Иә, келісім алынды → UF12-ге көшіңіз, уақытты белгілеңіз және сұрақнаманы бастаңыз.</p> <p>☐ Жоқ, келісім алынбады → UF9 –дағы «03» - ті дөңгелектеп қоршаңыз. Нәтижені супервайзеріңізбен талқылаңыз.</p>		
UF9. 5жасқа дейінгі балалар туралы пікіртерімнің нәтижесі	<p>Өткізілді ..... 01</p> <p>Үйде болмады ..... 02</p> <p>Пікіртерімге қатысудан бас тартты ..... 03</p> <p>Ішінара жүргізілді ..... 04</p> <p>Жауап бере алатын жағдайда емес ..... 05</p> <p>Басқа (көрсету қажет) _____ 96</p>	
<p>Кодтар баланың анасына/оларға күтім жасайтын адамға қатысты.</p>		
UF10. Жергілікті жерде жұмыс істейтін редактордың аты-жөні мен нөмірі	UF11. Деректерді енгізу жөніндегі бас оператордың аты мен нөмірі	
Аты _____	Аты _____	
UF12. Уақытты жазыңыз.	Сағаты және минуты..... : _____	

AG1. Қазір мен Сізге (*баланың аты*) дамуы мен денсаулығы туралы бірнеше сұрақ қойғым келеді.

(*аты*) қай жылы және қай айда туылды?

Нақтылаңыз:

Оның туған күні қашан?

Егер баланың анасы/ оған күтім жасайтын тұлға нақты туған күнін білсе, күнін де жазып қойыңыз; басқа жағдайда «98»-ді («күнін Білмейді») қоршап қойыңыз.

Айы мен жылы міндетті түрде жазылуы тиіс.

AG2. (*аты*) нешеде?

Нақтылаңыз:

(*аты*) соңғы туған күнінде нешеге толды?

Толық жасын санмен жазыңыз.

Егер 1 жасқа толмаған болса, «0» деп жазыңыз.

Егер сәйкессіздіктер болса, онда AG1 және/немесе AG2-ні салыстырыңыз және түзетіңіз.

Туған күні

Күні..... __ __

Күнін білмейді.....98

Айы ..... __ __

Жылы ..... 20 __ __

Жасы (толық жас саны) ..... __

Түүды тіркеу		BR
BR1. (аты) түү туралы куәлігі бар ма? <i>Егер «ИӘ» болса, былай деп сұраңыз:</i> Оны көруіме бола ма?	Иә – Куәлікті сұхбат алушы көрді 1	1→Келесі модуль
	Иә – Куәлікті сұхбат алушы көрген жоқ 2	
	Жоқ 3	
	Білмейді..... 8	
BR2. (аты) тууы АХАЖ органдарында ресми тіркеуге алынды ма?	Иә 1	1→Келесі модуль
	Жоқ 2	
	Білмейді..... 8	
BR3. (аты) туғанын қалай тіркеу керектігін білесіз бе?	Иә 1	
	Жоқ 2	

Балаларды ерте жастан дамыту		ЕС
<p>ЕС1. Үйіңізде (<i>аты</i>) арналған қанша кітапшалар немесе суретті кітапшалар бар?</p>	<p>Бірде бір кітапша жоқ.....00</p> <p>Балаларға арналған кітапшалар саны.....0 __</p> <p>Он немесе одан көп .....10</p>	
<p>ЕС2. Мені (<i>аты</i>) үйде немен ойнайтыны қызықтырады.</p> <p>Ол мыналармен ойнай ма?:</p> <p>[A] қолдан жасалған ойыншықтармен (мысалы: үйде жасалған қуыршақтар, машиналар немесе басқа ойыншықтар)</p> <p>[B] дүкеннен сатып алынған немесе фабрикада жасалған ойыншықтармен</p> <p>[C] үйде пайдаланатын тұрмыстық заттар (мысалы, табақтар немесе ыдыстар) немесе көшеден тауып алған заттармен (таяқтар, тастар, бақалшақтар, немесе жапырақтар)</p> <p><i>Егер респондент жоғарыда аталған сұрақтарға «ИӘ» деп жауап берсе, оның жауабын нақтылау үшін нақты немен ойнайтынын сұраңыз.</i></p>	<p>И Ж БМ</p> <p>Қолдан жасалған ойыншықтар .....1 2 8</p> <p>Дүкеннен алынған ойыншықтар .....1 2 8</p> <p>Үйде пайдаланатын тұрмыстық заттар немесе көшеден тауып алған ойыншықтар.....1 2 8</p>	
<p>ЕС3. Кейде балаға күтім жасайтын ересек адамдардың қажетті нәрселерді сатып алу, кір жуу үшін немесе басқа себептерге байланысты жас балаларды үйде қалдырып кетуіне тура келеді.</p> <p>Соңғы аптада (<i>аты</i>) неше күн бойы:</p> <p>[A] бір сағаттан аса уақыт жалғыз қалды?</p> <p>[B] 10 жасқа толмаған басқа баланың қарауында бір сағаттан аса уақытқа қалды?</p> <p><i>Егер бала мүлде қалмаған болса, «0» қойыңыз. Егер «Білмейді» болса, «8» қойыңыз.</i></p>	<p>Бала бір сағаттан аса уақытқа қалған күндер саны ..... __</p> <p>Бала басқа баламен бір сағаттан аса уақытқа қалған күндер саны ..... __</p>	
<p>ЕС4. AG2-мен салыстырыңыз: баланың жасы:</p> <p>☐ 0,1 немесе 2 жас → Келесі модульге өтіңіз</p> <p>☐ 3 немесе 4 жас → ЕС5-ке көшіңіз</p>		
<p>ЕС5. (<i>аты</i>) жеке немесе мемлекеттік мекемелердегі қандай да бір ұйымдастырылған ерте жастан оқыту немесе білім беру бағдарламаларына, мысалы, балабақшалар немесе басқа мектепке дейінгі балаларға арналған мекемелерге барады ма?</p>	<p>Иә .....1</p> <p>Жоқ .....2</p> <p>Білмейді.....8</p>	

ЕС7. Соңғы 3 күнде Сіз немесе үй шаруашылығының 15 жастан асқан кез келген мүшесі (аты) төмендегі көрсетілгендердің бірімен айналысты ма?						
		Ана сы	Әкесі	Басқа тұлға	Ешкім	
Егер айналысса, былай деп сұраңыз: Онымен (аты) кім айналысты?						
Барлық сәйкес келетін сұрақтардың кодтарын қоршаңыз.						
[A] (аты) бірге кітап оқыды ма немесе суретті кітапшаларды қарады ма?	Кітап оқыды	A	B	X	Y	
[B] (аты) ертегілер айтып берді ме?	Ертегі айтты	A	B	X	Y	
[C] (аты) ән айтып берді ме немесе (аты) бірге ән айтты ма, оның ішінде бесік жырын айтты ма?	Ән салды	A	B	X	Y	
[D] (аты) үйден, тұрғын үй кешенінен, ауладан немесе учаскеден тыс жерлерге қыдыруға алып барды ма?	Қыдырды	A	B	X	Y	
[E] (аты) ойнады ма?	Ойнады	A	B	X	Y	
[F] (аты) үшін немесе (аты) бірге заттарды атап, санап немесе сурет салды ма?	Заттарды атады/ санады	A	B	X	Y	
ЕС8. (аты) денсаулығы мен дамуы туралы Сізге бірнеше сұрақ қойғым келеді. әртүрлі балалардың білім алу және даму қарқыны бірдей емес. Мысалы, кейбір балалар, өзгелерге қарағанда ертерек жүріп кетеді. Бұл сұрақтар (аты) дамуының кейбір қырларына қатысты.						
(аты) әліппенің он немесе одан да көп әрпін тани немесе атай ала ма?		Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8				
ЕС9. (аты) ең болмағанда оңай, неғұрлым көп қолданылатын төрт сөзді оқи ала ма?		Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8				
ЕС10. (аты) 1-ден 10-ға дейінгі барлық сандардың атын біле ме және олардың белгілерін тани ала ма?		Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8				
ЕС11. (аты) екі саусағымен ұсақ заттарды, мысалы, жерден таяқшаны немесе тастарды ала ала ма?		Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8				
ЕС12. (аты) ойнау үшін кейде өзін соншалықты сырқат сезіне ме?		Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8				
ЕС13. (аты) бір нәрсені қалай дұрыс істеу керек екені туралы қарапайым нұсқауларды орындай ала ма?		Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8				

ЕС14. Бірдеңе істеу туралы тапсырма берген кезде оны (аты) өз бетімен істей ала ма?	Иә.....	1
	Жоқ.....	2
	Білмейді.....	8
ЕС15. (аты) басқа балалармен тіл табыса ала ма?	Иә.....	1
	Жоқ.....	2
	Білмейді.....	8
ЕС16. (аты) басқа балаларды немесе ересектерді теуіп, тістеп немесе ұра ма?	Иә.....	1
	Жоқ.....	2
	Білмейді.....	8
ЕС17. (аты) қазір ғана айналысып отырған ісінен тез ауытқып кете ме?	Иә.....	1
	Жоқ.....	2
	Білмейді.....	8

Емізу және тамақ рационы		BD
BD1. AG2- мен салыстырыңыз: баланың жасы:		
□ 0, 1 немесе 2 жас. → BD2-ге көшіңіз.		
□ 3 немесе 4 жас. → UF13 модуліне көшіңіз		
BD2. (Аты) бұрын-соңды еміздіңіз бе?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8	2→BD4 8→BD4
BD3. (Аты) осы уақытқа дейін емізіле ме?	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8	
BD4. (Аты) кеше күні бойы немесе өткен түні <u>еміздік кигізілген бөтелкеден бір нәрсе ішті ме?</u>	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8	
BD5. (Аты) кеше күні бойы немесе өткен түні <u>АРЕ (ауыз арқылы қабылдайтын регидратациялық ерітінді) ішті ме?</u>	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8	
BD6. (Аты) кеше күні бойы немесе өткен түні <u>витаминді немесе минералды қоспаларды, қандай да бір дәрі-дәрмектерді қабылдады ма?</u>	Иә ..... 1 Жоқ ..... 2 Білмейді..... 8	
BD7. Кеше күні бойы немесе өткен түні (аты) ішкен (басқа) сұйықтықтар туралы сұрағым келеді. (аты) басқа тамақпен бірге іше де, сұйықтықтарды ішкенін білгім келеді. Сондай-ақ үйден тыс жерде ішкен сұйықтықтарды да көрсетіңіз. (Аты) кеше күні бойы немесе өткен түні мынадай сұйықтықтарды ішті ме:		Иә Жоқ БМ
[A] қарапайым суды?	Қарапайым су..... 1	2 8
[B] шырын немесе құрамында шырыны бар сусындарды?	Шырын немесе құрамында шырыны бар сусындар..... 1	2 8
[C] мөлдір сорпаны?	Мөлдір сорпа 1	2 8
[D] консервіленген, құрғақ немесе малдың жаңа сауылған сүтін?	Сүт 1	2 8
Егер «ИӘ»: (Аты) неше рет сүт ішті? <i>Егер 7 рет немесе одан да көбірек болса, «7» деп жазыңыз.</i> <i>Егер белгісіз болса, «8» деп жазыңыз.</i>	Сүтті неше рет ішті	__
[E] балаларға арналған Малютка, Nan, Нестле, Нутрилон, Симилак, Малыш, Нумана сияқты сүтті қоспаны?	Балаларға арналған сүтті қоспаны	1 2 8

Егер «ИӘ» десе: (аты) балаларға арналған сүтті қоспаны неше рет ішті? Егер 7 рет немесе одан да көбірек болса «7» деп жазыңыз. Егер белгісіз болса, «8» деп жазыңыз.	Балаларға арналған сүтті қоспаны қанша рет ішті..... __				
[F] Қандай да бір басқа сұйықтықтар ішті ме? (Көрсету қажет) _____	Басқа сұйықтықтар 1 2 8				
BD8. Енді (аты) кеше күні бойы немесе өткен түні жеген (басқа) тамақтары туралы сұрағым келеді. Мен (аты) осы тамақты басқа тамақпен бірге болса да жегені туралы білгім келеді. Сондай-ақ үйден тыс жерде жеген тамақтарын да көрсетіңіз.					
(Аты) кеше күні бойы немесе өткен түні мыналарды жеді ме?		Иә	Жоқ	БМ	
[A] йогурт, айран немесе қатық ?	Йогурт, айран немесе қатық	1	2	8	
Егер иә: (аты) неше рет йогурт, айран немесе қатық ішті Егер 7 рет немесе одан да көбірек болса, «7» деп жазыңыз. Егер белгісіз болса, «8» деп жазыңыз.	Неше рет йогурт, айран немесе қатық ішті ..... __				
[B] Gerber, Фрутоняня, Heinz, Агуша, Hipp, Нестле сияқты құрамында дәнді-дақылдар және дәрумендермен байытылған немесе минералдары бар балаларға арналған тағамдар? Егер иә, нақтылаңыз: Тағы басқа құрамында дәнді-дақылдары жоқ бірдеңе болды ма? Егер иә : Атап айтқанда қандай компоненттер? Барлық сәйкес келетін компоненттердің кодтарын қоршаңыз.	Gerber, Фрутоняня, Heinz, Агуша, Hipp, Нестле	1	2	8	
[C] нан, күріш, қарақұмық, арпа, лапша, ботқа немесе дәнді дақылдардан дайындалған басқа тамақтар?	Дәнді дақылдардан дайындалған тамақтар	1	2	8	
[D] асқабақ немесе сәбіз?	Асқабақ немесе сәбіз	1	2	8	
[E] картоптан немесе басқа жеміс тамырларынан дайындалған тағамдарды?	Жеміс тамырларынан дайындалған тағамдар	1	2	8	
[F] қандай да бір мысалы қымыздық, саумалдық сияқты қою жасыл жапырақты көкөністер?	Қою жасыл жапырақты көкөністер	1	2	8	
[G] жаңа піскен немесе кептірілген өрік немесе жаңа піскен құрма жемістері?	Жаңа піскен немесе кептірілген өрік немесе жаңа піскен құрма жемістері	1	2	8	
[H] қандай да бір басқа жемістер мен көкөністер піскен немесе кептірілген алма, алмұрт, банан, шабдалы, піскен немесе тұздалған / маринадталған қызанақ, қияр, қырыққабат, қызылша, пияз сияқты?	Басқа жемістер мен көкөністер	1	2	8	
[I] бауыр, бүйрек, жүрек немесе осындай басқа өнімдер?	Бауыр, бүйрек, жүрек немесе осындай басқа өнімдер?	1	2	8	
[J] ет, сиыр еті, жылқы еті, шошқа еті, қой еті, ешкі еті, үй құстарының еті сияқты немесе шұжық өнімдері немесе бұқтырылған ет сияқты қандай да бір қайта өңделген және консервіленген ет өнімдерін?	Ет және ет өнімдері	1	2	8	
[K] жұмыртқа?	Жұмыртқа	1	2	8	

[L]	жаңа ауланған немесе сүрленген балық?	Жаңа ауланған немесе сүрленген балық	1	2	8	
[M]	үрме бұршақ, бұршақ, қарақұмық немесе жаңғақтан дайындалған қандай да бір тамақтар?	Үрме бұршақтан, бұршақтан т.б. жасалған тамақтар	1	2	8	
[N]	ірімшік, сүзбе немесе басқа да сүт өнімдері?	Ірімшік, сүзбе немесе басқа да сүт өнімдері	1	2	8	
[P]	шоколад, тәттілер, кәмпиттер, печенье, тәтті тоқаштар немесе бисквиттер сияқты құрамында қанты жоғары қандай да бір өнімдер?	Құрамында қанты жоғары өнімдер	1	2	8	
[Q]	қандай да бір картоп чипсылары сияқты қуырылған, тұздалған дәмтатымдар?	Қуырылған, тұздалған дәмтатымдар	1	2	8	
[O]	айтылмаған қандай да бір басқа қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақтар? <i>(Көрсету қажет)</i> _____	Басқа қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ	1	2	8	

BD9. BD8-бен тексеріңіз (A–O санаты).

Кем дегенде бір жауап – «Иә» немесе барлық жауаптар – «БМ» болса → BD11-ге көшіңіз.

Басқа (басқа жағдайларда) → BD10-ға көшіңіз.

BD10. Баланың кеше күні бойы немесе өткен түні қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ жеген/жемегенін нақтылаңыз.

Бала жеген жоқ немесе респондент білмейді → Келесі модульге көшіңіз.

Бала респондент айтқан кем дегенде бір қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ жеді → BD8 –ге қайтып оралыңыз және кеше желінген тамақтарды жазыңыз (A–O). Аяқтаған соң, BD11-ге көшіңіз.

BD11. (аты) кеше күні бойы немесе өткен түні қандай да бір қатты, жартылай қатты немесе жұмсақ тамақ қанша рет жеді?

Саны..... __

Егер 7 рет немесе одан да көп болса, «7» деп жазыңыз.

БМ..... 8

Иммундау **ІМ**

Егер үйде Егу паспорты немесе профилактикалық егу картасы болса, ІМЗ-те көрсетілген барлық егулер туралы даталарды көшіріп жазыңыз. ІМ6-ІМ16В сұрақтары Паспорты немесе картасы қолда болмаған жағдайда ғана қойылады.

ІМ1. Сіздің үйіңізде (аты) жасалған егулер белгіленген Паспорт немесе Карта бар ма?	Иә – сұхбат алушы Паспортты/картаны көрді 1	1→ІМ3
«Иә» болса: Менің оны көруіме бола ма?	Иә – сұхбат алушы Паспортты/картаны көрген жоқ .....2 Паспорт/карта жоқ 3	2→ІМ6
ІМ2. Сізде қашан да болмасын (аты) егу Паспорты/ картасы болды ма?	Иә .....1 Жоқ 2	1→ІМ6 2→ІМ6

ІМ3. а) Паспорттан әр егудің күнін көшіріп жазыңыз. б) Егер паспортта егу жасалғаны белгіленіп, күні қойылмаған болса, «Күні» бағанына «44» санын қойыңыз		Егу жасалған күні					
		Күні	Айы	Жылы			
БЦЖ	БЦЖ						
Полиомиелит – 1	ОПВ/ИПВ1						
Полиомиелит – 2	ОПВ/ИПВ2						
Полиомиелит – 3	ОПВ/ИПВ3						
Полиомиелит – 4	ОПВ						
Полиомиелит – 5	ОПВ/ИПВ5						
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден – 1	АҚДС/АБҚДС1						
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден – 2	АҚДС/АБҚДС2						
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден – 3	АҚДС/АБҚДС3						
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден –4	АҚДС/АБҚДС4						
Туған кездегі В – 1 гепатиті	ГЕП /ВГВ1						
В – 2 гепатитінен	ГЕП /ВГВ2						
В – 3 гепатитінен	ГЕП /ВГВ3						
Гемофильді инфекция В – 1	ХИБ1						
Гемофильді инфекция В – 2	ХИБ2						
Гемофильді инфекция В – 3	ХИБ3						
Гемофильді инфекция В – 4	ХИБ4						
Қызылшадан (қызылшадан, паротиттен және қызамықтан)	ККП						
Пневмококк инфекциясы – 1	Пневмо1						
Пневмококк инфекциясы – 2	Пневмо2						
Пневмококк инфекциясы – 3	Пневмо3						

ІМ4. ІМЗ-пен салыстырыңыз. Барлық егулер (БЦЖ-дан бастап пневмококк инфекциясына дейін) белгіленген бе?

Иә → ІМ20-ға көшіңіз.

Жоқ →ІМ5-ке көшіңіз.

<p>IM5. (Аты) осы паспортта (картада) белгіленген егуден басқа, қандай да бір егу алды ма, оның ішінде науқан уақытында, ұлттық иммундау немесе балалар денсаулығы күндері?</p> <p>☐ Иә. → IM3-ке оралыңыз, бұл егулер туралы сұраңыз және «Күні» деген бағанға әрбір аталған егу түрлеріне қарсы 66 санын қойыңыз. Соңында IM20-ға көшіңіз.</p> <p>☐ Жоқ/БМ. → IM20-ға көшіңіз.</p>		
<p>IM6. (Аты) аурудың алдын алу мақсатында қандай да бір егулер, оның ішінде ұлттық иммундау науқаны немесе балалар денсаулығы күндері егулер алды ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2→IM20</p> <p>8→IM20</p>
<p>IM7. (Аты) туберкулезден қорғайтын бцж егуін, яғни әдетте орнында тыртық қалатын иығына немесе иық тұсына инъекция/егу жасалды ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	
<p>IM8. (Аты) қашан болса да полиомиелиттен қорғау үшін ауызға тамызатын тамшы түрінде вакцина алды ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2→IM11</p> <p>8→IM11</p>
<p>IM10. Полиомелиттен вакцина неше рет берілді?</p>	<p>Саны..... —</p>	
<p>IM11. (Аты) қашан болмасын сіреспе, көкжөтел және дифтерияның алдын алу үшін санына егілетін (АБҚДС) екпе алды ма?</p> <p><i>АБҚДС егуі гемофильды инфекцияға қарсы - ХИБ, В гепатитіне қарсы және полиомиелиттен егулері (алты валентті вакцина ретінде) немесе гемофильды инфекциядан вакцина - ХИБ және полиомиелиттен (бес валентті вакцина ретінде бірге) бір мезгілде жүргізілетінін түсіндіріңіз.</i></p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2→IM13</p> <p>8→IM13</p>
<p>IM12. АБҚДС егуі неше рет жасалды?</p>	<p>Саны..... —</p>	
<p>IM13. (Аты) қашан да болмасын В гепатитінің алдын алу үшін санына В гепатиті екпе жасады ма?</p> <p><i>В гепатиті егуі кейде(алты валентті вакцина ретінде) полиомиелитке, АБҚДС-ке, полиомиелитке және гемофильды инфекциядан - ХИБ-ке қарсы егулермен бір мезгілде жүргізілетінін түсіндіріңіз.</i></p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2→IM15A</p> <p>8→IM15A</p>
<p>IM14. В гепатитіне қарсы алғашқы екпе туғаннан кейін 24 сағат ішінде жасалды ма?</p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	
<p>IM15. В гепатитіне қарсы екпе неше рет жасалды?</p>	<p>Саны..... —</p>	
<p>IM15A. (Аты) қашан болмасын ХИБ егуі, яғни, В типті гемофильды инфекцияның алдын алу үшін санына егу жасалды ма?</p> <p><i>Гемофильды инфекциядан-ХИБ вакцинасы АБҚДС-ке қарсы, полиомелитке және В гепатитіне қарсы (алты валентті вакцина ретінде) немесе АБҚДС-пен немесе полиомиелитке қарсы егулермен (бес валентті вакцина ретінде) бір уақытта салынатынын анықтаңыз.</i></p>	<p>Иә ..... 1</p> <p>Жоқ ..... 2</p> <p>Білмейді..... 8</p>	<p>2→IM16</p> <p>8→IM16</p>

IM15B. ХИБ егуі неше рет салынды?	Саны..... __	
IM16. (Аты) қашан болмасын қызылшаға (немесе қызылшаға, паротитке және қызылшаға) қарсы екпе жасалды ма, яғни қызылшаның алдын алу үшін 12 айлығында немесе одан асқанда қолына екпе салынды ма?	Иә 1	
	Жоқ 2	
	Білмейді..... 8	
IM16A. (Аты) қашан болмасын өкпе қабынуын немесе пневмонияның алдын алу мақсатында санына немесе иық тұсына пневмококк инфекциясына қарсы вакцина егуі салынды ма?	Иә 1	
	Жоқ 2	2→IM20
	Білмейді..... 8	8→IM20
IM16B. Өкпе қабынуына қарсы қанша рет вакцина егуі салынды?	Саны..... __	

IM20. Осы балаға арналған МЕДИЦИНА МЕКЕМЕЛЕРІНДЕ ИММУНДАУ ТУРАЛЫ ДЕРЕКТЕР ЖИНАУҒА АРНАЛҒАН ҚОСЫМШАНЫ ресімдеңіз. Осы Сұрақнаманың Ақпарат панелін толтырыңыз және келесі модульге көшіңіз.

UF13. Уақытын жазыңыз.	Сағаты мен минуты..... __ : __	
-------------------------------	--------------------------------	--

UF14. Үй шаруашылығының Тізімдемесіндегі HL7B және HL15 бағандарымен салыстырыңыз.

Респондент осы үй шаруашылығындағы 0-4 жас аралығындағы басқа баланың анасы немесе оған күтім жасаушы адам болып табыла ма?

Иә → Респондентке кейінірек баланың салмағы мен бойын өлшеу қажет болатынын айтыңыз.

Келесі БЕС ЖАСҚА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАР ТУРАЛЫ СҰРАҚНАМАНЫ толтыруға көшіңіз, ол да осы респондент берген деректер арқылы толтырылады.

Жоқ → Бірлесіп жұмыс істегені үшін алғыс айта отырып, осы респонденттен алынған сауалнаманы аяқтаңыз, және осы үй шаруашылығынан кетер алдында Сіз баланың салмағы мен бойын өлшеуіңіз керек екендігін айтыңыз.

Осы үй шаруашылығында басқа Әйелдерге арналған немесе 5 жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнаманы толтыру қажеттілігі бар ма, анықтаңыз.

Антропометрия		АН
<p>Балалар туралы сұрақнамалардың барлығы толтырылғаннан кейін әр баланың салмағы мен бойы өлшенеді. Тиісті сұрақнамаға әр бала бойынша өлшеу деректері дұрыс енгізілуі үшін оны қадағалап, төмендегі тиісті ұяшықтарға баланың салмағы мен денесінің ұзындығының/бойының өлшемдерін жазыңыз. Өлшеу нәтижелерін енгізбес бұрын Үй шаруашылығының Тізімдемесіндегі әр баланың аты мен жолының нөмірін тексеріңіз.</p>		
AN1. Өлшеушінің аты мен нөмірі	Аты _____	
AN2. Бойын/денесінің ұзындығы мен салмағын өлшеу нәтижелері	Бір немесе екі өлшем де жүргізілді	1
	Бала болған жоқ	2 2→AN6
	Бала немесе анасы/күтім жасайтын тұлға өлшенуден бас тартты.....	3 3→AN6
	Басқа (көрсету керек).....	6 6→AN6
AN3. Баланың салмағы	Килограммен (кг).....	
	Салмағы өлшенбеді.....	99.9
AN3A. Бала барынша шешінді ме?		
☐ Иә.		
☐ Жоқ, баланы барынша шешіндіру мүмкін болмады		
AN3B. Баланың жасын AG2 бойынша тексеріңіз:		
☐ 2 жасқа дейін. → Денесінің ұзындығын өлшеңіз (жатқан күйінде).		
☐ 2 жас және одан асқан → Бойын өлшеңіз (тұрған күйінде).		
AN4. Баланың денесінің ұзындығы немесе бойы	Денесінің ұзындығы / бойы (см).....	
	Денесінің ұзындығы / бойы өлшенбеді.....	999.9 →AN6
AN4A. Баланы нақты қалай өлшеген? Жатқызып па, тұрғызып па?	Жатқызып	1
	Тұрғызып	2
AN6. Үй шаруашылығында өлшеуге жататын басқа бала бар ма?		
☐ Иә. → Келесі баланың өлшем нәтижелерін жазыңыз.		
☐ Жоқ. → Бұл үй шаруашылығында толтырылуы тиіс басқа жеке сұрақнамалар бар ма, соны тексеріңіз.		

Интервьюердің бақылаулары

Жергілікті жерде жұмыс істейтін редактордың бақылаулары

Супервайзердің бақылаулары

Өлшеушінің бақылаулары

F4. Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамасына медицина мекемелерінде иммундау туралы деректер жинауға арналған қосымша

Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамасына медицина мекемелерінде иммундау туралы деректер жинауға арналған қосымша

Үш жасқа дейінгі балалар туралы ақпарат панелі		HF
<p>Осы қосымша медицина мекемелерінде 0-2 жастағы балаларды иммундау туралы деректер жинауға арналған. Критерийлерге сай келетін әр балаға осы қосымшаның бөлек бланкісін қолдану қажет.</p> <p>Осы қосымшаны толтырмас бұрын, тиісті балаға Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнаманы толтыру қажет. Осы ақпарат панелі медициналық мекемеге барғанға дейін толтырылуы қажет.</p> <p>Осы қосымша әр балаға толтырылатын Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнамаға қоса берілуі тиіс.</p>		
HF1. Кластер нөмірі:	HF2. Үй шаруашылығының нөмірі :	
_____	_____	
HF3. Баланың аты:	HF4. Балаға арналған жолдың нөмірі:	
Аты _____	_____	
HF3A. Баланың тегі:		
Тегі _____		
HF5. Баланың анасының аты/оған күтім жасайтын тұлғаның аты:	HF6. Баланың анасына арналған жолдың нөмірі/оған күтім жасайтын тұлғаның нөмірі:	
Аты _____	_____	
HF9. Күні, айы және жылы (Бес жасқа дейінгі балалар туралы сұрақнаманың AG1 сұрағынан)	HF10. Медициналық мекеменің атауы:	
_____ / _____ / _____	_____	
HF10A. Медициналық мекеменің мекенжайы:	HF10B. Учаске нөмірі:	
_____	_____	
HF7. Интервьюердің аты мен нөмірі:	HF8. Мекемеге барған күні/айы/жылы:	
Аты _____	_____ / _____ / 2015	
HF11. Медициналық мекемеге барудың қорытындысы	Егулер туралы жазуларды интервьюер көрді ..... 01 Егулер туралы жазуларды интервьюер көрмеді..... 02 Басқа (көрсету қажет) _____ 96	
HF11A. Редактордың аты мен нөмірі:	HF11B. Деректерді енгізуші бас оператордың аты мен нөмірі:	
Аты _____	Аты _____	

Иммундау									HF
HF12. Егулер картасында көрсетілгендіктен, күнін, айын, жылын жазып алыңыз.		_____ / _____ / _____							
HF13. (a) Паспорттан әр егудің күнін көшіріп алыңыз. (b) Егер паспортта егу істелді деп белгіленсе, бірақ күні қойылмаған жағдайда, «Күні» бағанына 44 санын қойыңыз.		Иммундау күні							
		Күні	Айы	Жылы					
БЦЖ	БЦЖ								
Полиомиелит – 1	ОПВ/ИПВ1								
Полиомиелит – 2	ОПВ/ИПВ2								
Полиомиелит – 3	ОПВ/ИПВ3								
Полиомиелит – 4	ОПВ								
Полиомиелит – 5	ОПВ/ИПВ5								
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден – 1	АҚДС/Аб-ҚДС1								
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден – 2	АҚДС/Аб-ҚДС2								
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден – 3	АҚДС/Аб-ҚДС3								
Көкжөтелден, дифтериядан және сіреспеден – 4	АҚДС/Аб-ҚДС4								
Туған кездегі В– 1 гепатиті	Геп /ВГВ1								
В– 2 гепатитінен	Геп /ВГВ2								
В– 3 гепатитінен	Геп /ВГВ3								
Гемофильді инфекция В – 1	ХИБ1								
Гемофильді инфекция В – 2	ХИБ2								
Гемофильді инфекция В – 3	ХИБ3								
Гемофильді инфекция В – 4	ХИБ4								
Қызылшадан (қызылшадан, паротиттен және қызамықтан)	ККП								
Пневмококк инфекциясы – 1	Пневмо1								
Пневмококк инфекциясы – 2	Пневмо2								
Пневмококк инфекциясы – 3	Пневмо3								

«2015 жылғы Қазақстан Республикасындағы көптеген көрсеткіштер бойынша кластерлік зерттеу (MICS)/Балалар мен әйелдер ахуалының мониторингі/Астана 2016

Шығаруға жауапты:
Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі
Статистика комитеті
Әлеуметтік және демографиялық статистика басқармасы
Тел. +7 7172 749801, 749256, 749258
Басқарма басшысы
Г.С. Қарауылова
Тел. +7 7172 749061

Көлемі: 35,92 ЕБТ
Таралымы: 300 дана

Компьютерлік безендіру және дизайн
«Рустемова Б.К.» ЖК типографиясы
010000 Астана қаласы Жеңіс даңғылы 35А
Тел. +7 7172 577896 (397,399)

